Ügyiratszám: SMÖH/414-20/2020.

JEGYZŐKÖNYV

Készült: Kaposváron a Vármegyeháza, Fő utca 10. sz. alatti I. emeleti Nagytermében a Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 2020. szeptember 25-i nyilvános üléséről

Jelen vannak:
- 11 fő közgyűlési tag a jelenléti ív szerint
- Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
- Dr. Skrinyár Judit megyei aljegyző
- hivatali munkaszervezet
- egyéb meghívottak

Távol vannak: előzetes bejelentés alapján:
- Anderné Röszler Erika közgyűlési tag
- Bogdán Dániel János közgyűlési tag
- Koós Csaba Tibor közgyűlési tag
- Ifj. Németh Lajos közgyűlési tag

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Üdvözli a megjelenteket.

A jelenléti ív alapján megállapítja, hogy a 15 fő közgyűlési tagból 11 fő megjelent. A Közgyűlés határozatképes, megnyitja az ülést. Kéri a közgyűlési tagokat, hogy jelentkezzenek be.

Javasolja, hogy az elektronikusan 2020. szeptember 24-én kiküldött nyilvános ülésre szóló napirendi javaslat szerinti előterjesztéseket vegye napirendjére a Közgyűlés.

A napirenddel kapcsolatban felvetés nincs, így szavazásra teszi fel a napirendet.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag – az alábbi határozatot hozza:

49/2020.(IX.25.) közgyűlési határozat

A Somogy Megyei Közgyűlés elfogadja a 2020. szeptember 25-i nyilvános ülés napirendjét.

(A meghívó és az előterjesztések a jegyzőkönyv mellékletét képezik.)

Napirendek:

Tájékoztató Somogy megye úthálózatának korszerűsítéséről, a 68-as számú főközlekedési út felújításának kérdése
Előadó: Németh Zsolt igazgató, Magyar Közút Nonprofit Zrt. Somogy Megyei Igazgatósága

Tájékoztató a Településképi Arculati Kézikönyvek (TAK-ok) gyakorlati hasznosulásának, és településkép védelmi rendeletek hatályosulásának tapasztalatairól
Előadó: Bánkuti Melitta elnök, Somogy Megyei Építész Kamara

Közgyűlési napirendek:

1. Előterjesztés a két közgyűlés között eltelt időszak munkájáról és a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

2. Előterjesztés az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

3. Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

4. Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi közbeszerzési tervének módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

5. Előterjesztés a projekt-előkészítési- és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozat módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

6. Előterjesztés Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

7. Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal köztisztviselői etikai szabályzatának a meghatározásáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

8. Beszámoló a Somogy Megyei Közgyűlés Pénzügyi és Jogi Bizottsága által átruházott hatáskörben hozott döntésekről
   Előadó: Tardi Tamás Ákos, a bizottság elnöke

9. Beszámoló a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság által átruházott hatáskörben hozott döntésekről
   Előadó: Holovits Huba, a bizottság elnöke

10. Tájékoztató az önkormányzat 2020. évi költségvetésének I. félévi teljesítéséről
    Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
    Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

11. Tájékoztató a 2020. január 16. – 2020. augusztus 31. közötti tisztségviselői tevékenységről
    Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

12. Interpellációk, kérdések

NAPIRENDEK MEGTÁRGYALÁSA:

Tájékoztató Somogy megye úthálózatának korszerűsítéséről, a 68-as számú főközlekedési út felújításának kérdése
Előadó: Németh Zsolt igazgató, Magyar Közút Nonprofit Zrt. Somogy Megyei Igazgatósága

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Köszönti Németh Zsolt urat, a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Somogy megyei igazgatóját. Kéri, hogy tartsa meg tájékoztatóját.

(A tájékoztatóról hangfelvétel készült.)

Tájékoztató a Településképi Arculati Kézikönyvek (TAK-ok) gyakorlati hasznosulásának, és településkép védelmi rendeletek hatályosulásának tapasztalatairól
Előadó: Bánkuti Melitta elnök, Somogy Megyei Építész Kamara

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Köszönti Bánkuti Melitta asszonyt, a Somogy Megyei Építész Kamara elnökét. Kéri, hogy tartsa meg tájékoztatóját.

(A tájékoztatóról hangfelvétel készült.)

A közgyűlési napirendek tárgyalása következik.

1. **Előterjesztés a két közgyűlés között eltelt időszak munkájáról és a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról**
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Megkérdezi Jegyző asszonyt, hogy kíván-e szóbeli kiegészítést tenni? Megállapítja, hogy nem.

Hozzászólás:

Balla Péter közgyűlési tag

A „Szülőföldem Somogyország" programban sok osztálykirándulást sikerült támogatni. Látta az önkormányzat Facebook oldalán az ezekről készült fotókat. Azt javasolja, hogy a jövőben, ha gyerekekkel kapcsolatos rendezvény van, akkor személyesen ne reprezentáljanak, és ne használják őket bio díszletnek. A fotókon látszik a gyerekek arcán, hogy nem tudják hová tenni azt a helyzetet, hogy mit keres ott a politikus bácsi és mit akar tőlük, másrészt biztos, hogy nem lettek megkérdezve, hogy akarnak-e rajta lenni, és biztos, hogy nem lettek a szüleik sem megkérdezve. Van elég reprezentációs lehetőség. Azt javasolja, hogy a jövőben a gyerekes rendezvényekre küldjenek egy ajándékcsomagot, és intézzék elegánsabban ezt.

Huszti Gábor, a Közgyűlés alelnöke

Képviselő úr felvetésére reagálva elmondja, hogy nem politikusként, hanem olyan támogató közegként jelentek meg, akik azon dolgoztak, hogy somogyi fiatalokat nyaraltassanak. Az elmúlt időszakban 12 ezer fiatal nyaraltatásához adtak támogatást. Ahol ott voltak, a kísérőtől engedélyt kértek a fotózásra. Nem bio díszletként jelentek meg, hanem somogyi értékeket mutattak be somogyi fiataloknak.

Dr. Takács Richárd közgyűlési tag

A kísérő nem adhat hozzájárulást, csak és kizárólag a törvényes képviselő 18 év alattinál. Ez nem biztos, hogy így szabályos.

Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

A „Szülőföldem Somogyország" program ebben az évben másként működött, az osztálykirándulásokra a települési önkormányzatok pályáztak. A pályázati felhívás során „gyermeklistát" kellett adniuk, hiszen valamivel igazolni kellett az igényelt támogatást, és az önkormányzatok egyben beszerezték a szülői hozzájárulásokat, ami GDPR nyilatkozat is volt.

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Alelnök urak azért mentek el, hogy a helyi megyei identitást erősítsék, és ehhez egy karszalagot is gyárttattak, és adtak át minden kiránduló tanulónak, amelyen a „Somogy Megye Önkormányzata" felirat volt feltüntetve.

A napirenddel kapcsolatban kérdés nem hangzott el.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag – az alábbi határozatot hozza:

50/2020.(IX.25.) közgyűlési határozat

A Somogy Megyei Közgyűlés tudomásul veszi a 2020. május 1. és 2020. augusztus 31. között eltelt időszak munkájáról, és a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló előterjesztést. Felkéri a megyei jegyzőt, hogy a folyamatban lévő határozatok végrehajtását kísérje figyelemmel.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Határidő: folyamatos

2. **Előterjesztés az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról**
Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Megkérdezi Jegyző asszonyt, hogy kíván-e szóbeli kiegészítést tenni? Megállapítja, hogy nem.

Az előterjesztést a Pénzügyi és Jogi-, a Területfejlesztési-, valamint a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság megtárgyalta. Kéri Tardi Tamás Ákos tanácsnok urat, Dr. Gyenesei István tanácsnok urat, majd Holovits Huba tanácsnok urat, hogy ismertessék a bizottságaik álláspontját.

Tardi Tamás Ákos tanácsnok, közgyűlési tag

A Pénzügyi és Jogi Bizottság egyhangúlag támogatta, elfogadásra javasolja a rendelet-tervezetet.

Dr. Gyenesei István tanácsnok, közgyűlési tag

A Területfejlesztési Bizottság az előterjesztést tárgyalásra alkalmasnak tartja, és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

Holovits Huba tanácsnok, közgyűlési tag

A Somogy megyei TOP Projekt Bizottság egyhangú szavazással elfogadásra javasolta az előterjesztést.

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

A napirenddel kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem hangzott el, így szavazásra teszi fel a rendelet-tervezetet.

*A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag – az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról szóló **11/2020.(IX.25.) önkormányzati rendeletet** megalkotja. (A rendelet a jegyzőkönyv mellékletét képezi.)*

3. **Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet módosításáról**
Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

Az előterjesztés tegnap este került kiküldésre egy tegnapi egyeztetés eredményeképpen, amely a napirendi javaslatban 5. pontként szereplő projekt-előkészítési- és projektmenedzsmenti feladatokhoz kapcsolódó díjtételekről szól. Az egyeztetés folyamataként, mivel a TOP Projekt Bizottság hatáskör címzettje lesz az 5. napirend kapcsán, ezért SZMSZ módosításra van szükség. Tekintettel az SZMSZ rendelkezéseire, miszerint rendeletet lehet először tárgyalni, ezért nem a logikai sorrendet követik. Az SZMSZ módosítás a TOP Projekt Bizottságnak delegál hatáskört ebben a kérdésben.

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Az előterjesztést a Pénzügyi és Jogi-, a Területfejlesztési-, valamint a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság megtárgyalta. Kéri Tardi Tamás Ákos tanácsnok urat, Dr. Gyenesei István tanácsnok urat, majd Holovits Huba tanácsnok urat, hogy ismertessék a bizottságaik álláspontját.

Tardi Tamás Ákos tanácsnok, közgyűlési tag

A Pénzügyi és Jogi Bizottság egyhangúlag támogatta, és elfogadásra javasolja a rendelet-tervezetet.

Dr. Gyenesei István tanácsnok, közgyűlési tag

A Területfejlesztési Bizottság az előterjesztést tárgyalásra alkalmasnak tartja, és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

Holovits Huba tanácsnok, közgyűlési tag

A Somogy megyei TOP Projekt Bizottság egyhangú szavazással elfogadásra javasolta az előterjesztést.

Kérdés:

Balla Péter közgyűlési tag

Látja, hogy a projektmenedzsment szolgáltatásokat kinyitják magáncégek és civil szervezetek felé is. Vannak alapból meghatározott díjtételek, amelyektől eltérést lehet alkalmazni. Kérdése, mi indokolná azt, hogy egy gazdasági társaság esetében eltérjenek a meghatározott díjtételektől, engedjenek belőle?

Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

Ez már az 5. napirendhez kapcsolódó kérdés, de az egyértelműség miatt elmondja, hogy igen, szeretnék kinyitni a civil szervezeteknek és a gazdasági társaságoknak. A Területfejlesztési- és a Pénzügyi és Jogi Bizottság ülésén is megtárgyalták, hogy ennek nem az a célja, hogy a megyei önkormányzat alapvetően kilépjen a piacra, hanem az, hogy sok esetben az önkormányzatok a mellettük működő civil szervezetekkel, non-

profit gazdasági társaságokkal szeretnének pályázni pályázat technikai okokból, vagy mert a pályázati felhívás számukra engedi meg a pályázást. Nem szeretnék ezt a kört beszűkíteni, hogy dolgoznak egy önkormányzatnak, de a civil szervezetének, gazdasági társaságának már nem tudnak.
Az eltérést az indokolja, hogy nem minden pályázat nagy összegű, bonyolult összetettségű, és ilyen esetekben mindenkire szeretnék vonatkoztatni ezt a szabályt.

A napirenddel kapcsolatban hozzászólás nem hangzott el.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 10 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül és 1 tartózkodással – a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló ***12/2020.(IX.25.) önkormányzati rendeletet*** *megalkotja. (A rendelet a jegyzőkönyv mellékletét képezi.)*

4. **Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi közbeszerzési tervének módosításáról**
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Az előterjesztést a Pénzügyi és Jogi Bizottság megtárgyalta. Kéri Tardi Tamás Ákos tanácsnok urat, hogy ismertesse a Bizottság álláspontját.

Tardi Tamás Ákos tanácsnok, közgyűlési tag

A Bizottság egyhangúlag támogatta, és elfogadásra javasolja a Közgyűlés számára a határozati javaslatot.

K é r d é s:

Balla Péter közgyűlési tag

Kérdése, hogy milyen indokolással kérte a hatóság azt, hogy a terv két sor legyen.

Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

A KFF az ellenőrzés során leírta, és kérte, hogy külön szerepeltessék. A közbeszerzési döntőbizottság nem mindig ír hosszú indokokat. Azért, hogy a KFF ellenőrzésen át tudjon menni a felhívás, ezért ez a feladatuk.

A napirenddel kapcsolatban hozzászólás nem hangzott el.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag – az alábbi határozatot hozza:

51/2020.(IX.25.) közgyűlési határozat

A Somogy Megyei Közgyűlés a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi módosított közbeszerzési tervét az előterjesztés 1. melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Határidő: értelem szerint

5. **Előterjesztés a projekt-előkészítési- és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozat módosításáról**
Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Az előterjesztést a Pénzügyi és Jogi-, a Területfejlesztési-, valamint a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság közvetlenül a közgyűlést megelőzően megtárgyalta. Kéri Tardi Tamás Ákos tanácsnok urat, Dr. Gyenesei István tanácsnok urat, majd Holovits Huba tanácsnok urat, hogy ismertessék a bizottságaik álláspontját.

Tardi Tamás Ákos tanácsnok, közgyűlési tag

A Pénzügyi és Jogi Bizottság elfogadásra javasolja a Közgyűlés számára az előterjesztést.

Dr. Gyenesei István tanácsnok, közgyűlési tag

A Területfejlesztési Bizottság az előterjesztést tárgyalásra alkalmasnak tartja, és elfogadásra javasolja a Közgyűlésnek.

Holovits Huba tanácsnok, közgyűlési tag

A Somogy megyei TOP Projekt Bizottság a módosítást egyhangú szavazással elfogadásra javasolja a Közgyűlés számára.

Kérdés:

Balla Péter közgyűlési tag

Kérdése, hogy önkormányzati vagy köztulajdonú gazdasági társaságokra vonatkozik-e az, hogy kinyitjuk számukra ezt, vagy jöhet a piacról egy társaság és azt mondja, hogy megkéri a megyei önkormányzatot, hogy nyújtsa be a pályázatát, és ne számítson fel olyan sok díjat érte, mint amit szokott, csak fele annyit?

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

A megyei önkormányzat önkormányzatokkal dolgozik, nem kíván nyitni a piac más szegmensei felé. Elsősorban a megyét megkereső szervezeteket, önkormányzatokat nem biztos, hogy mindig a pénz dominálja, hanem inkább az, hogy megbíznak a megye szakembereiben.

Balla Péter közgyűlési tag

A gazdasági társaságokat a profit termelés motiválja.
A három pontban meghatározott díjtétel csökkentés erejéig leírták, hogy ez kinek a jogosultsága. Kérdése, hogy ezen felül a TOP Bizottság bármekkora díjcsökkentést jóváhagyhat?

Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

2019. december 13-án fogadták el azt, hogy biztosítja a Közgyűlés a települési önkormányzatok számára, hogy TOP-on kívül is végezzen a megye számukra feladatot, tekintettel arra, hogy a 245 településből nagyon sok pár száz lelkes település van, ahol nincs szakértelem ezeknek a feladatoknak a megoldására. A TOP-nál jó tapasztalat volt a megyei önkormányzat munkájáról, és számítottak a megyére. Ez egy önként vállalt feladat. A TOP-ot megkapja a megye a Mötv., a Területfejlesztési törvény és a 272-es kormányrendelet alapján, viszont a projekt-előkészítési feladatokat nem lehet ellátni a Közgyűlés felhatalmazása nélkül. Született az a döntés, hogy a megye dolgozhat, de csak a települési önkormányzatokkal, melynek volt egy díjtétele. Az első éves tapasztalatból kijött, hogy a Magyar Falu programban vagy kisebb Leader pályázatokban nagyon sok esetben 1 milliós pályázatokról van szó, vagy írtak 700 ezer forintos pályázatot is, ill. keresték meg a megyét, de végül nem lett megírva, mert aránytalan lett volna elkérni érte 260 ezer forintot. Annak kapcsán került a mostani előterjesztés megfogalmazásra, hogy ezekben az esetekben mérlegelhessék, hogy a hozzá adott munka, a pályázat csekély összege, bonyolultsága meg kívánja-e a 260 ezer forintot egy 200 lelkes önkormányzattól, vagy sem, mert véleményük szerint nem, pláne akkor, ha folyamatosan dolgozik az önkormányzattal. Ezért kérték azt, hogy mozduljanak ki abból a díjtétel kategóriából, amit előzetesen meghatároztak, hogy 10 millió alatt 60 ezerért írnak és 200 ezerért menedzselnek, 10 millió felett pedig 1,5%-ért, ill. 2,5 %-ért dolgoznak. Ennek az egyeztető folyamatnak, amely az SZMSZ módosítást is indokolta, lett az eredménye az, hogy 10 millió alatt meghatároztak két sávot, 5 millió, 10 millió; 130 ezer, ill. 260 ezer, és 10 millió fölött maradt a díjtétel.
Amit Képviselő úr feszeget, a gazdasági társaságokat, azt gondolta, hogy az előbb viszonylag egyértelműen választ adott arra, hogy nem szeretne a megye versenyszektorban dolgozni, nincs is erre kapacitása. 200 önkormányzattal dolgozik a megye. Most kb. a jelenlegi pályázati struktúrával több, mint 300 pályázatot menedzselnek 40-en, amiből azt lehet mondani, hogy ezen a területen kristálytisztán 11-en, egyébként pedig a műszaki, jogi és pénzügyi tudást hozzátéve 30-an dolgoznak. Nincs kapacitás a piacra írni, ellenben viszont vannak olyan gazdasági társaságok, amilyen a megyének is van pl., akivel netán pályázik az önkormányzat közösen, vagy az önkormányzat helyett ő pályázik, de lehet olyan önkormányzati konzorciumról is beszélni, ahol egy önkormányzat végrehajtva egy komplex turisztikai fejlesztést, behoz maga mellé olyan helyi vállalkozókat, akik nem tartoznak az önkormányzati szektorhoz, de az önkormányzati fejlesztéshez igen, tehát elő fog fordulni, hogy nemcsak közszféra gazdasági társaságokkal lesz kapcsolatban a megye, hanem versenyszereplőkkel is, de mindig közcélhoz kapcsolódóan. A megye kapacitásai azt nem engedik, hogy pályázatíró cég legyen. Ez nem a haszonszerzés, hanem a települési önkormányzatok felé történő segítségnyújtás miatt merült fel.

A napirenddel kapcsolatban hozzászólás nem hangzott el.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag – az alábbi határozatot hozza:

52/2020.(IX.25.) közgyűlési határozat

1. Somogy Megyei Közgyűlés módosítja a projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozatát azzal, hogy a pályázatfigyelési-, projekt-előkészítési-, és menedzsment tevékenység elvégzését keret-megállapodás alapján a települési önkormányzatokon felül gazdasági társaságok, és civil szervezetek számára is lehetővé teszi.

2. A Somogy Megyei Közgyűlés módosítja a projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozatát azzal is, hogy a 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozattal jóváhagyott keret-megállapodás tartalmát az ezen előterjesztés 1. sz. mellékletét képező keret-megállapodás szerint módosítja.

3. A Somogy Megyei Közgyűlés a projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozatát kiegészíti azzal, hogy felhatalmazza az elnökét, és a megyei jegyzőt, hogy azon szervezetek esetében, akik keret-megállapodással nem rendelkeznek, de a megyei önkormányzat segítségét kérik e tárgykörben a Somogy Megyei Önkormányzat, vagy a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal a feladat ellátása érdekében megbízási szerződést kössön. A feladatellátás ellenértékét az alábbiak szerint határozzák meg:

	Projekt előkészítés	Projekt menedzsment
5 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázat	30 000 Ft	100 000 Ft
5 000 0001 - 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázat	60 000 Ft	200 000 Ft
10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázat	1,5%	2,5%

azzal, hogy felhatalmazzák a megbízási szerződést megkötő elnököt, vagy megyei jegyzőt, hogy a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a díjtételtől az alábbiak szerint eltérjen:

- 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,

- 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
- 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

Az egyedi méltánylást érdemlő esetben – amennyiben az eltérés mértéke fenti mértéket meghaladja – úgy arról a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság dönt.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Határidő: folyamatos

6. **Előterjesztés Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatáról**
Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Köszönti a napirendhez meghívott Dr. Varga György urat, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont tudományos főmunkatársát. Kéri, hogy tartsa meg tájékoztatóját.

(Az előadásról hangfelvétel készült.)

Kérdés:

Balla Péter közgyűlési tag

A környezetvédelmi program hulladékgazdálkodási részében szerepel az, hogy a megyének kiemelkedő a hulladéktermelése, főleg a vendéglátás miatt. Vizsgálták-e azt, hogy a vendéglátó vállalkozások számára mennyire hozzáférhető a szelektív hulladékgyűjtés?

Dr. Varga György, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont tudományos főmunkatársa

Válaszában elmondja, hogy egyre inkább törekszenek a cégek arra, hogy szelektíven gyűjtsék a hulladékot. Erre kifejezett programokat is hirdetnek, ezzel reklámozzák is magukat. A megye szempontjából egy rendkívül specifikus kérdéskör, hogy szezonálisan kiemelkedő az egyes településeknek a hulladéktermelése. A dél-balatoni települések tűnnek ki az országos statisztikai adatokból az egy főre jutó hulladéktermelésben, hiszen azt a szezonális többletet, ami akkor keletkezik, azt nem az állandó lakosok termelik meg. Ezt a problémakört vizsgálni kell.

Hozzászólás:

Dr. Gyenesei István közgyűlési tag

Nincs manapság a környezet védelménél, az ezzel kapcsolatos tevékenységek rendszerezésénél, a feladatok meghatározásánál fontosabb dolga senkinek. Ha a megélhetés, az életkörülmények és a természet sérül, akkor minden más egyéb feleslegessé válik, és minden más egyéb sérül általa.
11 évvel ezelőtti a program, ami most áttekintésre kerül. Teljesen indokolt az, hogy ezzel újra foglalkozik a testület.
Dicséretes az, hogy a Somogy Megyei Közgyűlés nemcsak átfogó kérdésekkel foglalkozik, hanem ennek egy fontos részletkérdésével, a klímastratégiával is. Sokszor ostorozzák magukat a gazdasági elmaradottság okán, ami évtizedek alatt halmozódott fel, és úgy tűnik, hogy ezt nem is tudják feloldani, esetleg kompenzálni valahogyan, de végre a hátrány az előnnyé válhat. Van egy területe az életnek, ahol Somogy megye hátrányos kitettsége, gazdasági fejletlensége ebből a szempontból előny. Erre jó támaszkodni. Vállalják ezt fel pozitív értelemben.
Számára egy nagyon megdöbbentő gondolatot olvasott ki az anyag előszavából, amelyik azt mondja, hogy a koronavírus járványnak van pozitív következménye is. Azok a kényszerintézkedések, amelyeket világszerte meg kellett tenni, ezeknek a hatása a környezetterhelés csökkenésében nagyon hamar mérhető volt. Mutatja azt a felelőtlenséget, amit az emberiség a nagy fejlődéssel magára húz. Amikor mindenben szidjuk a koronavírust, azért írjuk a javára azt is, hogy a környezeti körülmények éppen általa lesznek jobbak. És, ha csak ennyit ér el az egész koronavírus, már megérte az egész. Nem látjuk a végét, de ha ennek tényleg az lesz a következménye, hogy tartósak lesznek ezek a csökkentő, visszafogó intézkedések, nem pedig csak addig tartanak, amíg a járvány tart, és utána minden a régi kerékvágásba kerül, akkor bizony lesz ennek nem kis mértékű pozitív hatása is. Ezt az anyagot nagyon jó anyagnak tartja. Nem véletlen, hogy Varga úr kapta ezt a feladatot, hiszen egy korábbi munkájával megalapozta azt, hogy Somogy megye támaszkodhat ilyen kiváló szakemberekre.

Huszti Gábor, a Közgyűlés alelnöke

Megköszöni a lelkiismeretes munkát, amit Dr. Varga György úr végzett. A KEHOP programban is kiváló anyagot tett le az asztalra, és a társadalmasítási program keretében népszerű és elfogadott volt. Bízik abban, hogy ezt a szakmai anyagot is, amit most letett a Közgyűlés asztalára, egy példa értékű munkává tudják társadalmasítani. Köszöni az útravalókat, amit adott a somogyiaknak.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag – az alábbi határozatot hozza:

53/2020.(IX.25.) közgyűlési határozat

A Somogy Megyei Közgyűlés - az előterjesztés 1. számú melléklete szerint - elfogadja Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatát.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Határidő: azonnal

7. **Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal köztisztviselői etikai szabályzatának a meghatározásáról**
Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Megkérdezi Jegyző asszonyt, hogy kíván-e szóbeli kiegészítést tenni? Megállapítja, hogy nem.

Az előterjesztést a Pénzügyi és Jogi Bizottság közvetlenül a Közgyűlés előtt megtárgyalta. Kéri Tardi Tamás Ákos tanácsnok urat, hogy ismertesse a Bizottság álláspontját.

Tardi Tamás Ákos tanácsnok, közgyűlési tag

A Bizottság egyhangúlag támogatta, és elfogadásra javasolja az előterjesztést.

Hozzászólás:

Dr. Gyenesei István közgyűlési tag

Ez egy nyilván külső sugallatra megírt anyag, mert minden hivatalnak ezt el kell készítenie. Egy kiváló anyag, szükség van erre, hogy egy kulturált szolgáltatást végző hivatal, az valóban kulturáltan is működjön. Nem lenne ártalmas, ha a Közgyűlés számára is elkészülne egy Etikai Kódex. Úgy gondolja, hogy ebben akár élen is járhatna a Somogy Megyei Közgyűlés. Gondolják ezt át. Nyilván nem ugyanezen tartalmakkal, de ugyanezen gondolatmenet mentén.
Vannak nagyon szubjektív, egzakt módon nem megítélhető részek is. Kérdezi, hogy mi az a kihívó öltözék? Ha erről beszélgetnének, akkor mindenkinél más lenne ez a határ. Ki a miniszoknyát tartja soknak, ki meg kevésnek. Senkit nem fognak felelősségre vonni azért, ha másként öltözködik, mint a nagy átlag, méltó legyen a helyhez, ez a lényege.
Jó lenne, ha a kódexben foglaltakat valóban be is tudnák tartatni, és példamutatóan működne. Eddig sem volt ilyen probléma, mert nem azért készült a kódex, mert gond volt a hivatal tevékenységével, hanem lehessen példát adni mások számára is, akik a hivatallal kapcsolatba kerülnek. Egyébként teljes mértékben elfogadásra javasolja.

A napirenddel kapcsolatban kérdés nem hangzott el.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, nem szavazott 1 fő, egyhangúlag – az alábbi határozatot hozza:

54/2020.(IX.25.) közgyűlési határozat

A Somogy Megyei Közgyűlés a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal Köztisztviselői Etikai Kódexét a határozat 1. melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

A közgyűlés felkéri a jegyzőt, hogy a Köztisztviselői Etikai Kódex tartalmát az önkormányzati hivatal köztisztviselőivel megismertesse.

Felelős: Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Határidő: értelem szerint

8. **Beszámoló a Somogy Megyei Közgyűlés Pénzügyi és Jogi Bizottsága által átruházott hatáskörben hozott döntésekről**
Előadó: Tardi Tamás Ákos, a bizottság elnöke

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Megkérdezi Tanácsnok urat, hogy kíván-e szóbeli kiegészítést tenni? Megállapítja, hogy nem.

A napirenddel kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem hangzott el.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag – az alábbi határozatot hozza:

55/2020.(IX.25.) közgyűlési határozat

A Somogy Megyei Közgyűlés a Somogy Megyei Közgyűlés Pénzügyi és Jogi Bizottságának - a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet 4. sz. melléklet B. pontja 1.1 alpontja értelmében átruházott hatáskörben - a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal 2019. évi belső ellenőrzéséről szóló beszámolójáról hozott döntését tudomásul veszi, azt elfogadja.

Felelős: Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Határidő: értelem szerint

9. **Beszámoló a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság által átruházott hatáskörben hozott döntésekről**
Előadó: Holovits Huba, a bizottság elnöke

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Megkérdezi Tanácsnok urat, hogy kíván-e szóbeli kiegészítést tenni? Megállapítja, hogy nem.

A napirenddel kapcsolatban kérdés, hozzászólás nem hangzott el.

A Somogy Megyei Közgyűlés – 11 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül, egyhangúlag – az alábbi határozatot hozza:

56/2020.(IX.25.) közgyűlési határozat

1) A Somogy Megyei Közgyűlés elfogadja a Somogy megyei TOP Projekt Bizottságának, az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.14.) ÖR 6. számú melléklet (6) bekezdése B pontjában biztosított átruházott hatáskörében eljárva, a Somogyi Falvak Támogatói Alap támogatás felhasználásával kapcsolatos 2020. évi döntéséről szóló beszámolóját.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Határidő: 2020. szeptember 25.

2) A Somogy Megyei Közgyűlés elfogadja a Somogy megyei TOP Projekt Bizottságának, az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.14.) ÖR 6. számú melléklet (6) bekezdése B pontjában biztosított átruházott hatáskörében eljárva, a Somogyi Falvak Támogatói Alap támogatás felhasználásával kapcsolatos 2019. évi pályázatok lezárásával kapcsolatos döntéséről szóló beszámolóját.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Határidő: 2020. szeptember 25.

10. Tájékoztató az önkormányzat 2020. évi költségvetésének I. félévi teljesítéséről
Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Megkérdezi Jegyző asszonyt, hogy kíván-e szóbeli kiegészítést tenni? Megállapítja, hogy nem.

Mivel tájékoztató napirendről van szó, mellyel kapcsolatban vita, szavazás nincs, így kéri a tájékoztató tudomásul vételét.

11. Tájékoztató a 2020. január 16. – 2020. augusztus 31. közötti tisztségviselői tevékenységről
Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Mivel tájékoztató napirendről van szó, mellyel kapcsolatban vita, szavazás nincs, így kéri a tájékoztató tudomásul vételét.

12. Interpellációk, kérdések

Balla Péter közgyűlési tag

Tavasszal már kérdezte egyszer, hogy a vagyonnyilatkozatokat miért nem szerepeltetik a holnapon. Valamiféle eljárásrendre hivatkozva választ kapott. Kérdezi, hogy megtörténik-e ez, vagy terjessze elő ő maga, és megszavazzák, hogy megtörténik-e?

Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

A tájékoztató, amit Képviselő úr megkapott a valamiféle eljárásrendről, az a vagyonnyilatkozatról szóló törvényből került idézésre, és ebben az esetben nem lehet a honlapon a képviselők vagyonnyilatkozatait közzétenni, ezért nem került megalkotásra az a szabályzat, amit egyébként kért. Ha úgy gondolja, hogy ennél a jogszabályhelynél van jobb, akkor szívesen veszi az előterjesztést, és megvizsgálják.

Balla Péter közgyűlési tag

Találkozott már egy-két önkormányzattal, ahol ki vannak helyezve a vagyonnyilatkozatok. Akkor lehet, hogy ők törvénysértő módon járnak el? Úgy gondolja, hogy a vagyonnyilatkozatokkal kapcsolatos szabályok mindenre jók, csak a valódi ellenőrzésre nem. Ha azt szeretnék mutatni, hogy nekik számít valamit az átláthatóság, és ez nem az a része az államszervezetnek, ahol sumákolás van, akkor nem hiszi, hogy ezen gondolkodni kellene, ez alapvető dolog kellene, hogy legyen minden képviselő számára. A következő Közgyűlésre beterjeszti előterjesztés formájában.

Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

Szívesen rendelkezésre bocsátja a Covid ideje alatt felülvizsgált szabályzatokat, így a vagyonnyilatkozat-tételit is. Abból ki lehet indulni. Nem gátolja semmi az ellenőrzést, hiszen az, hogy a honlapra nem került ki, az csak egy állapot, de bárki bármikor kikérheti, mint erre már volt is példa, és a vagyonnyilatkozatokat ki is szokták adni másolati formában. Megvannak ennek a szabályai, ez teljesen nyilvános bárki számára, bármikor.

Biró Norbert, a Közgyűlés elnöke

Tájékoztatja a Közgyűlést, hogy a következő soros ülésre 2020. december 11-én kerül sor. A nyilvános ülést bezárja.

Kmf.

Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

Somogy Megye Közgyűlése

Biró Norbert
a Közgyűlés elnöke

Az ülésről hangfelvétel készült.

A Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlésének
2020. szeptember 25-i ülése jegyzőkönyvéhez csatolt mellékletek

1./ 11/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelet az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról

2./ 12/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelet a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet módosításáról

3./ 1. melléklet az 54/2020.(IX.25.) közgyűlési határozathoz – A Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal Köztisztviselői Etikai Kódexe

4./ Közgyűlési előterjesztések

5./ Meghívó, napirendi javaslat, jelenléti ív

A Somogy Megyei Közgyűlés

11/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelete

az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról

A Somogy Megyei Közgyűlés az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés f) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

A Somogy Megyei Közgyűlésnek az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.14.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: Rendelet) II.2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

II.

A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI

2. §

(1) A Közgyűlés a megyei önkormányzat 2020. évi költségvetésének

Bevételi főösszegét	**1 671 796 955** Ft-ban
Kiadási főösszegét	**1 671 796 955** Ft-ban
Bevételi és kiadási főösszegeinek egyenlegét megállapítja	**0 Ft-ban**
Költségvetési bevételét	**617 432 296** Ft-ban
Költségvetési kiadását	**1 661 484 955** Ft-ban
Költségvetési bevételeinek és kiadásainak egyenlegét megállapítja	**-1 044 052 659 Ft-ban**
ebből:	
A költségvetési bevételeken és kiadásokon belül	
A működési célú bevételek összegét	617 046 652 Ft-ban
A működési célú kiadások összegét	1 349 504 395 Ft-ban
Működési bevételeinek és kiadásainak egyenlegét megállapítja	**-732 457 743 Ft-ban**
Finanszírozási bevételét	1 054 364 659 Ft-ban
Finanszírozási kiadását	10 312 000 Ft-ban
Finanszírozási bevételeinek és kiadásainak egyenlegét megállapítja	**1 044 052 659 Ft-ban**
Felhalmozási célú bevételét	385 644 Ft-ban
Felhalmozási célú kiadását	311 980 560 Ft-ban
Felhalmozási egyenlegét megállapítja	**-311 594 916 Ft-ban**

Kötelező működési feladatok kiadásait:	**561 376 088** Ft-ban
ebből:	
a személyi juttatások összegét	251 406 979 Ft-ban
a szociális hozzájárulási adó összegét	46 920 665 Ft-ban
a dologi kiadások összegét	263 048 444 Ft-ban
Az általános tartalék összegét	**16 345 911 Ft-ban**
A céltartalék összegét	**662 637 830 Ft-ban**
Projekt kockázati tartalék összegét	**5 000 000 Ft-ban**
Önként vállalt feladatok kiadásait:	**151 240 189 Ft-ban**

Költségvetési létszámkeretét 40,0 főben állapítja meg:
ebből:
a Somogy Megyei Önkormányzat létszámkerete: 6,0 fő
a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal létszámkerete: 34 fő

2. §

(1) A Rendelet 1. melléklete helyébe e rendelet 1. melléklete lép.
(2) A Rendelet 1/A. melléklete helyébe e rendelet 1/A. melléklete lép.
(3) A Rendelet 1/B. melléklete helyébe e rendelet 1/B. melléklete lép.
(4) A Rendelet 3. melléklete helyébe e rendelet 2. melléklete lép.

3. §

E rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba, és a hatálybalépést követő napon hatályát veszti.

Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

Biró Norbert
a közgyűlés elnöke

Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatal összevont adatok

BEVÉTELEK

1. melléklet a 11/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

Ft

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat a 2020.05.22-i közgyűlést követően	Módosítás összege	Módosított előirányzat a 2020.09.25-i közgyűlést követően
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	257 800 000	257 800 000	0	257 800 000
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	0
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	0
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0	0	0
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	257 800 000	257 800 000	0	257 800 000
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	196 534 968	196 534 968	137 146 841	333 681 809
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**454 334 968**	**454 334 968**	**137 146 841**	**591 481 809**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0

19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	**0**
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0
21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0
22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0
27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0
28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	**0**
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	15 077 782	15 077 782	-2 651 971	12 425 811
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	9 124 000	9 124 000	1 000 000	10 124 000
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	3 015 032	3 015 032	0	3 015 032
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	0	0
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**27 216 814**	**27 216 814**	**- 1 651 971**	**25 564 843**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	**0**
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0

57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0
58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0
59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0	0	0
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	0	0
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**0**	**0**
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0
64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0
65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	385 644	385 644	0	385 644
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75	0	0	0	0
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**385 644**	**385 644**	**-**	**385 644**
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**481 937 426**	**481 937 426**	**135 494 870**	**617 432 296**
			0	**0**	**0**	**0**
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	1 045 901 904	1 045 901 904	8 462 755	1 054 364 659
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	0
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	1 045 901 904	1 045 901 904	8 462 755	1 054 364 659
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0

14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0
15	Központi, irányító szervi támogatás	B816	0	0	0	0
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)	B81	1 045 901 904	1 045 901 904	8 462 755	1 054 364 659
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	0
29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	0
30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**1 045 901 904**	**1 045 901 904**	**8 462 755**	**1 054 364 659**
Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**1 527 839 330**	**1 527 839 330**	**143 957 625**	**1 671 796 955**
KIADÁSOK				0	0	0
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	134 453 325	134 453 325	7 061 031	141 514 356
02	Normatív jutalmak	K1102	11 445 000	11 445 000	0	11 445 000
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	37 257 900	37 257 900	0	37 257 900
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	400 000	400 000	0	400 000
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0
06	Jubileumi jutalom	K1106	870 000	870 000	0	870 000
07	Béren kívüli juttatások	K1107	5 912 000	5 912 000	0	5 912 000
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	1 294 458	1 294 458	0	1 294 458
10	Egyéb költségtérítések	K1110	793 250	793 250	0	793 250
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0
12	Szociális támogatások	K1112	160 000	160 000	0	160 000
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	1 200 000	1 200 000	100 000	1 300 000
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	193 785 933	193 785 933	7 161 031	200 946 964
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	52 027 500	52 027 500	0	52 027 500

16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját foglalkoztatottnak fizetett juttatások	K122	30 641 163	30 641 163	0	30 641 163
17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	9 814 060	9 814 060	2 702 128	12 516 188
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	92 482 723	92 482 723	2 702 128	95 184 851
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**286 268 656**	**286 268 656**	**9 863 159**	**296 131 815**
20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**51 857 640**	**51 857 640**	**1 708 553**	**53 566 193**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	35 000	35 000	0	35 000
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	9 760 859	9 760 859	0	9 760 859
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	9 795 859	9 795 859	0	9 795 859
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	3 815 220	3 815 220	0	3 815 220
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	2 258 400	2 258 400	0	2 258 400
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	6 073 620	6 073 620	0	6 073 620
28	Közüzemi díjak	K331	23 468 640	23 468 640	265 000	23 733 640
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0
30	Bérleti és lízing díjak	K333	6 000	286 630	0	286 630
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	2 656 000	2 656 000	500 000	3 156 000
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	118 452 654	157 087 284	4 610 275	161 697 559
34	Egyéb szolgáltatások	K337	27 698 565	27 417 935	-2 500 000	24 917 935
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	172 281 859	210 916 489	2 875 275	213 791 764
36	Kiküldetések kiadásai	K341	100 000	100 000	0	100 000
37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	100 000	100 000	0	100 000
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	40 893 298	47 130 468	704 774	47 835 242
40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	1 600 000	1 600 000	0	1 600 000
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0
42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0
43	Egyéb dologi kiadások	K355	3 741 215	3 741 215	0	3 741 215
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	46 234 513	52 471 683	704 774	53 176 457
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**234 485 851**	**279 357 651**	**3 580 049**	**282 937 700**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	**0**
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0

56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0
57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0
60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	9 550 411	12 026 663	16 228 283	28 254 946
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	1 000 000	3 630 000	4 630 000
70	Tartalékok	K513	628 127 408	575 531 968	108 451 773	683 983 741
	lekötött tartalék		*5 000 000*	*5 000 000*	*0*	*5 000 000*
	céltartalék		*606 781 497*	*554 186 057*	*108 451 773*	*662 637 830*
	általános tartalék		*16 345 911*	*16 345 911*	*0*	*16 345 911*
71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**637 677 819**	**588 558 631**	**128 310 056**	**716 868 687**
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	0	390 400	390 400
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	4 600 000	4 600 000	0	4 600 000
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	854 978	4 199 378	0	4 199 378
76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0
78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	1 472 844	2 375 832	105 408	2 481 240
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**6 927 822**	**11 175 210**	**495 808**	**11 671 018**
80	Ingatlanok felújítása	K71	236 464 206	236 464 206	0	236 464 206
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	63 845 336	63 845 336	0	63 845 336
84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**300 309 542**	**300 309 542**	**0**	**300 309 542**

85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0
88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**	**0**	**0**
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**1 517 527 330**	**1 517 527 330**	**143 957 625**	**1 661 484 955**
			0	0	0	0
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0
08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	10 312 000	10 312 000	0	10 312 000
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	0	0	0	0
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0
16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0

18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	10 312 000	10 312 000	0	10 312 000
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása	K922	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	0
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	0
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**10 312 000**	**10 312 000**	**0**	**10 312 000**
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**1 527 839 330**	**1 527 839 330**	**143 957 625**	**1 671 796 955**

Somogy Megyei Önkormányzat

BEVÉTELEK

1/A. melléklet a 11/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

Ft

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat a 2020.05.22-i közgyűlést követően	Módosítás összege	Módosított előirányzat a 2020.09.25-i közgyűlést követően
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	257 800 000	257 800 000	0	257 800 000
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	0
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	0
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0	0	0
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	257 800 000	257 800 000	0	257 800 000
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	196 534 968	196 534 968	137 146 841	333 681 809
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**454 334 968**	**454 334 968**	**137 146 841**	**591 481 809**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0
19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	**0**
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0

21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0
22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0
27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0
28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	**0**
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	13 035 000	13 035 000	-2 651 971	10 383 029
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	0	0	1 000 000	1 000 000
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	0	0	0	0
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	0	0
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**13 035 000**	**13 035 000**	**-1 651 971**	**11 383 029**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	**0**
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0
57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0

58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0
59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0	0	0
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	0	0
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**0**	**0**
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0
64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0
65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	385 644	385 644	0	385 644
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75	0	0	0	0
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**385 644**	**385 644**	**0**	**385 644**
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**467 755 612**	**467 755 612**	**135 494 870**	**603 250 482**
				0	**0**	**0**
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	1 022 627 198	1 022 627 198	166 043	1 022 793 241
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	0
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	1 022 627 198	1 022 627 198	166 043	1 022 793 241
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0
14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0

15	Központi, irányító szervi támogatás	B816	0	0	0	0
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)	B81	1 022 627 198	1 022 627 198	166 043	1 022 793 241
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	0
29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	0
30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**1 022 627 198**	**1 022 627 198**	**166 043**	**1 022 793 241**
Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**1 490 382 810**	**1 490 382 810**	**135 660 913**	**1 626 043 723**
KIADÁSOK				**0**	**0**	**0**
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	11 400 000	11 400 000	0	11 400 000
02	Normatív jutalmak	K1102	270 000	270 000	0	270 000
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	0	0	0	0
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	0	0	0	0
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0
06	Jubileumi jutalom	K1106	0	0	0	0
07	Béren kívüli juttatások	K1107	273 600	273 600	0	273 600
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	0	0	0	0
10	Egyéb költségtérítések	K1110	0	0	0	0
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0
12	Szociális támogatások	K1112	0	0	0	0
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	1 200 000	1 200 000	0	1 200 000
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	13 143 600	13 143 600	0	13 143 600
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	52 027 500	52 027 500	0	52 027 500
16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját foglalkoztatottnak fizetett juttatások	K122	30 041 163	30 041 163	0	30 041 163

17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	8 314 060	8 314 060	2 702 128	11 016 188
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	90 382 723	90 382 723	2 702 128	93 084 851
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**103 526 323**	**103 526 323**	**2 702 128**	**106 228 451**
20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**19 865 422**	**19 865 422**	**472 872**	**20 338 294**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	0	0	0	0
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	3 960 859	3 960 859	0	3 960 859
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	3 960 859	3 960 859	0	3 960 859
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	389 700	389 700	0	389 700
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	0	0	0	0
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	389 700	389 700	0	389 700
28	Közüzemi díjak	K331	189 600	189 600	0	189 600
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0
30	Bérleti és lízing díjak	K333	0	280 630	0	280 630
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	576 000	576 000	0	576 000
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	103 853 266	142 487 896	4 610 275	147 098 171
34	Egyéb szolgáltatások	K337	18 828 357	18 547 727	-2 500 000	16 047 727
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	123 447 223	162 081 853	2 110 275	164 192 128
36	Kiküldetések kiadásai	K341	0	0	0	0
37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	0	0	0	0
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	25 652 638	31 889 808	569 774	32 459 582
40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	0	0	0	0
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0
42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0
43	Egyéb dologi kiadások	K355	2 455 215	2 455 215	0	2 455 215
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	28 107 853	34 345 023	569 774	34 914 797
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**155 905 635**	**200 777 435**	**2 680 049**	**203 457 484**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	**0**
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0
56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0

57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0
60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	9 550 411	12 026 663	16 228 283	28 254 946
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	1 000 000	3 630 000	4 630 000
70	Tartalékok, mely felosztva:	K513	628 127 408	575 531 968	108 451 773	683 983 741
	lekötött tartalék		*5 000 000*	*5 000 000*	*0*	*5 000 000*
	céltartalék		*606 781 497*	*554 186 057*	*108 451 773*	*662 637 830*
	általános tartalék		*16 345 911*	*16 345 911*	*0*	*16 345 911*
71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**637 677 819**	**588 558 631**	**128 310 056**	**716 868 687**
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	0	390 400	390 400
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	1 100 000	1 100 000	0	1 100 000
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	354 978	3 699 378	0	3 699 378
76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0
78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	392 844	1 295 832	105 408	1 401 240
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**1 847 822**	**6 095 210**	**495 808**	**6 591 018**
80	Ingatlanok felújítása	K71	236 464 206	236 464 206	0	236 464 206
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	63 845 336	63 845 336	0	63 845 336
84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**300 309 542**	**300 309 542**	**0**	**300 309 542**

85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0
88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**		**0**
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**1 219 132 563**	**1 219 132 563**	**134 660 913**	**1 353 793 476**
			0	0	0	0
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0
08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	10 312 000	10 312 000	0	10 312 000
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	260 938 247	260 938 247	1 000 000	261 938 247
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0
16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0

18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	271 250 247	271 250 247	1 000 000	272 250 247
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása	K922	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	0
28	Adósághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	0
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	0
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**271 250 247**	**271 250 247**	**1 000 000**	**272 250 247**
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**1 490 382 810**	**1 490 382 810**	**135 660 913**	**1 626 043 723**

Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal

BEVÉTELEK

1/B. melléklet a 11/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

Ft

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat a 2020.05.22-i közgyűlést követően	Módosítás összege	Módosított előirányzat a 2020.09.25-i közgyűlést követően
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	0	0	0	0
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	0
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	0
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0	0	0
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	0	0	0	0
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	0	0	0	0
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**0**	**0**	**0**	**0**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0
19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	**0**
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0
21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0

22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0
27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0
28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	**0**
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	2 042 782	2 042 782	0	2 042 782
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	9 124 000	9 124 000	0	9 124 000
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	3 015 032	3 015 032	0	3 015 032
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	0	0
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**14 181 814**	**14 181 814**	**0**	**14 181 814**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	**0**
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0
57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0
58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0

59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0	0	0
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	0	0
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**0**	**0**
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0
64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0
65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	0	0	0	0
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75	0	0	0	0
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**0**	**0**	**0**	**0**
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**14 181 814**	**14 181 814**	**0**	**14 181 814**
				0	**0**	**0**
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	23 274 706	23 274 706	8 296 712	31 571 418
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	0
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	23 274 706	23 274 706	8 296 712	31 571 418
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0
14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0
15	**Központi, irányító szervi támogatás**	**B816**	**260 938 247**	**260 938 247**	**1 000 000**	**261 938 247**
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8191	0	0	0	0

19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)	B81	284 212 953	284 212 953	9 296 712	293 509 665
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	0
29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	0
30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**284 212 953**	**284 212 953**	**9 296 712**	**293 509 665**
Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**298 394 767**	**298 394 767**	**9 296 712**	**307 691 479**
KIADÁSOK				0	0	0
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	123 053 325	123 053 325	7 061 031	130 114 356
02	Normatív jutalmak	K1102	11 175 000	11 175 000	0	11 175 000
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	37 257 900	37 257 900	0	37 257 900
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	400 000	400 000	0	400 000
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0
06	Jubileumi jutalom	K1106	870 000	870 000	0	870 000
07	Béren kívüli juttatások	K1107	5 638 400	5 638 400	0	5 638 400
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	1 294 458	1 294 458	0	1 294 458
10	Egyéb költségtérítések	K1110	793 250	793 250	0	793 250
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0
12	Szociális támogatások	K1112	160 000	160 000	0	160 000
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	0	0	100 000	100 000
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	180 642 333	180 642 333	7 161 031	187 803 364
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	0	0	0	0
16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját foglalkoztatottnak fizetett juttatások	K122	600 000	600 000	0	600 000
17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	1 500 000	1 500 000	0	1 500 000
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	2 100 000	2 100 000	0	2 100 000
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**182 742 333**	**182 742 333**	**7 161 031**	**189 903 364**

20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**31 992 218**	**31 992 218**	**1 235 681**	**33 227 899**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	35 000	35 000	0	35 000
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	5 800 000	5 800 000	0	5 800 000
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	5 835 000	5 835 000	0	5 835 000
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	3 425 520	3 425 520	0	3 425 520
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	2 258 400	2 258 400	0	2 258 400
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	5 683 920	5 683 920	0	5 683 920
28	Közüzemi díjak	K331	23 279 040	23 279 040	265 000	23 544 040
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0
30	Bérleti és lízing díjak	K333	6 000	6 000	0	6 000
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	2 080 000	2 080 000	500 000	2 580 000
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	14 599 388	14 599 388	0	14 599 388
34	Egyéb szolgáltatások	K337	8 870 208	8 870 208	0	8 870 208
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	48 834 636	48 834 636	765 000	49 599 636
36	Kiküldetések kiadásai	K341	100 000	100 000	0	100 000
37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	100 000	100 000	0	100 000
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	15 240 660	15 240 660	135 000	15 375 660
40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	1 600 000	1 600 000	0	1 600 000
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0
42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0
43	Egyéb dologi kiadások	K355	1 286 000	1 286 000	0	1 286 000
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	18 126 660	18 126 660	135 000	18 261 660
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**78 580 216**	**78 580 216**	**900 000**	**79 480 216**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	**0**
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0
56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0
57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0

60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	0	0	0	0
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	0	0	0
70	Tartalékok	K513	0	0	0	0
	lekötött tartalék		*0*	*0*	*0*	*0*
	céltartalék		*0*	*0*	*0*	*0*
	általános tartalék		*0*	*0*	*0*	*0*
71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**0**	**0**	**0**	**0**
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	0	0	0
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	3 500 000	3 500 000	0	3 500 000
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	500 000	500 000	0	500 000
76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0
78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	1 080 000	1 080 000	0	1 080 000
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**5 080 000**	**5 080 000**	**0**	**5 080 000**
80	Ingatlanok felújítása	K71	0	0	0	0
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	0	0	0	0
84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**0**	**0**	**0**	**0**
85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0

88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**	**0**	**0**
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**298 394 767**	**298 394 767**	**9 296 712**	**307 691 479**
			0	0	0	0
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0
08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	0	0	0	0
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	0	0	0	0
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0
16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	0	0	0	0
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása	K922	0	0	0	0

24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	0
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	0
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**0**	**0**	**0**	**0**
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**298 394 767**	**298 394 767**	**9 296 712**	**307 691 479**

2. melléklet a 11/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

a Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatal 2020. évi előirányzat-felhasználási ütemtervéről projektek nélkül

Megnevezés	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December	Összesen
BEVÉTELEK	**23 783 538**	**74 365 659**	**23 783 538**	**23 783 538**	**23 783 538**	**47 058 244**	**32 246 293**	**23 783 538**	**23 370 545**	**23 370 545**	**23 370 545**	**23 370 549**	**366 070 070**
Működési célú költségvetési támogatás	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 337**	**257 800 000**
Pénzmaradvány		50 582 121	0	0	0	23 274 706	8 462 755						**82 319 582**
Működési (saját) bevételek	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	1 855 075	1 855 075	1 855 075	1 855 075	**25 564 844**
Működési célú kapott támogatások államháztartáson belülről	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Felhalmozási bevételek	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	**385 644**
Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
KIADÁSOK	**36 095 448**	**27 783 447**	**25 783 447**	**25 783 447**	**29 601 686**	**28 451 686**	**32 336 686**	**38 671 719**	**30 390 625**	**30 390 625**	**30 390 625**	**30 390 629**	**366 070 070**
Személyi kiadások és munkaadókat terhelő járulékok	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	20 681 836	20 681 836	20 681 836	20 681 836	**225 038 608**
Működési kiadások	7 571 206	8 571 206	7 571 206	7 571 206	7 571 206	7 571 206	7 571 206	7 571 206	6 054 717	6 054 717	6 054 717	6 054 718	**85 788 517**
Felhalmozási kiadások	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 337	**5 080 000**
Tartalék felhasználása	0	1 000 000	0	0	3 818 239	2 668 239	6 553 239	12 888 272	3 230 739	3 230 739	3 230 739	3 230 738	**39 850 944**
általános tartalék	0	*0*	*0*	*0*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 238*	***16 345 911***
céltartalék	0	*1 000 000*	*0*	*0*	*1 150 000*		*3 885 000*	*10 220 033*	*562 500*	*562 500*	*562 500*	*562 500*	***18 505 033***
lekötött tartalék	0	*0*	*0*	*0*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	***5 000 000***

Finanszírozási kiadások	10 312 000												**10 312 000**
Központi irányítószervi támogatás (a Működési költségvetési támogatás terhére)	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	16 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	**182 793 184**

A Somogy Megyei Közgyűlés

12/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelete

a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet módosításáról

A Somogy Megyei Közgyűlés az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

A Somogy Megyei Közgyűlésnek a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: SZMSZ) kiegészül az alábbi 64/A. §-al:

„64/A. §

A közgyűlés elnökének átruházott hatáskörei:

A Somogy Megyei Önkormányzat Európai Uniós vagy hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenység elvégzésére megkötött szerződéseiben a megbízási szerződést kötő elnök a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a Közgyűlés által meghatározott díjtételtől az alábbiak szerint eltérhet:

a. 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
b. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
c. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

2. §

Az SZMSZ kiegészül az alábbi 67/A. §-al:

„67/A. §

A megyei jegyző átruházott hatáskörei:

A Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal Európai Uniós vagy hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenység elvégzésére megkötött szerződéseiben a megbízási szerződést kötő megyei jegyző a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a Közgyűlés által meghatározott díjtételtől az alábbiak szerint eltérhet:

a. 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
b. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,

c. *10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.*

3. §

(1) Az SZMSZ 4. sz. melléklete helyébe e rendelet 1. melléklete lép.
(2) Az SZMSZ 6. sz. melléklete helyébe e rendelet 2. melléklete lép.

4. §

Jelen rendelet kihirdetését követő napon lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

Biró Norbert
a közgyűlés elnöke

1. melléklet a 12/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

SZMSZ 4. sz. melléklete

A BIZOTTSÁGOK FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

A.
VALAMENNYI BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

A bizottságok:

1) Feladatkörükben előkészítik és véleményezik a megyei közgyűlés döntéseit, szervezik és ellenőrzik a döntések végrehajtását, feladatkörükben ellenőrzéseket végezhetnek.
2) Előkészítik és benyújtják a közgyűlésnek a közgyűlés által meghatározott előterjesztéseket.
3) Tevékenységi területüket illetően véleményezhetik a költségvetési rendeletet és zárszámadást.
4) Javaslatot tesznek és véleményezik a közgyűlés programjait és munkatervét. Kezdeményezhetik - napirend megjelölésével - a közgyűlés összehívását.
5) Javasolják és véleményezik a működési területüket, illetően a Mötv. és az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés j) pontja alapján kezdeményezett közgyűlési felterjesztéseket.
6) Döntenek a bizottság alelnöke és tagjai esetén a bizottsági döntéshozatalból való kizárás ügyében.
7) Ellenőrzik az önkormányzati hivatalnak a testületi döntések előkészítésére, végrehajtására vonatkozó munkáját. Szükség szerint közgyűlési elnöki intézkedést kezdeményeznek.
8) Javaslatot tesznek a megyei közgyűlés által adományozható kitüntető címre és díjakra.
9) Javaslatot tesznek a megyei önkormányzat nemzetközi kapcsolatai formáira, tartalmára.
10) Véleményezik a közfeladat önkéntes felvállalására vonatkozó javaslatot.
11) A több bizottság feladatkörébe tartozó kérdésben együttműködnek, szükség szerint együttes ülést tartanak.
12) Kezdeményezik a közgyűlés elnökénél helyi népszavazás elrendelését.

B.
A PÉNZÜGYI ÉS JOGI BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

1. Átruházott hatásköre:

1.1 Jóváhagyja a megyei önkormányzati hivatalra vonatkozó éves ellenőrzési tervet és az éves ellenőrzési jelentést.
1.2 Gyakorolja az SZMSZ-ben és az önkormányzati vagyonrendeletben számára meghatározott átruházott hatásköröket.
1.3 A közgyűlés elnöke tekintetében gyakorolja az Mötv. 19. § b) pontjában meghatározott egyéb munkáltatói jogokat.

2. Saját hatásköre (Mötv.):

2.1 Figyelemmel kíséri az önkormányzatnál a költségvetési bevételek alakulását, különös tekintettel a saját bevételekre.
2.2 Figyelemmel kíséri az önkormányzat vagyonának változását (növekedés, csökkenés), értékeli az azt előidéző okokat.
2.3 Vizsgálja az önkormányzati hitelfelvételek indokait és gazdasági megalapozottságát.

2.4 Az önkormányzatnál ellenőrzi a pénzkezelési szabályzat megtartását, a bizonylati rend és bizonylati fegyelem érvényesítését.
2.5 Az önkormányzati hivatalnál végzett vizsgálatainak a megállapításait haladéktalanul közli a közgyűléssel. Ha a közgyűlés a vizsgálati megállapításokkal nem ért egyet, a vizsgálati jegyzőkönyvet a bizottság észrevételeivel együtt megküldi az Állami Számvevőszéknek.
2.6 Kivizsgálja a képviselői összeférhetetlenség megállapítására irányuló kezdeményezéseket és az eljárás eredményéről a közgyűlést tájékoztatja (2000. évi XCVI. törvény 9. § (2) bek.).
2.7 Nyilvántartja és ellenőrzi az önkormányzati képviselők és a velük egy háztartásban élő családtagjaik vagyonnyilatkozatait (2000. évi XCVI. törvény 10/A. § (3) bek.).

3. Egyéb feladatköre:

3.1 Véleményezi az egyéb pénzügyi kihatású előterjesztéseket, állást foglal pénzmaradvány visszaadásáról.
3.2 Vizsgálja a kötelező, valamint az önként vállalt önkormányzati feladatok pénzügyi feltételeit.
3.3 Tevékenységi területét illetően főhatóságokkal és egyéb szervekkel együttműködést alakít ki.
3.4 Ellátja a közgyűlésen a titkos szavazással kapcsolatos szavazatszámláló bizottsági teendőket.

C.
A TERÜLETFEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

1. Átruházott hatásköre:

A két soros közgyűlés között, amikor soron kívüli közgyűlés összehívása nem lehetséges, valamint a közgyűlés ülésezési szünetében dönt halaszthatatlan esetben a közgyűlés hatáskörébe tartozó, területfejlesztéssel, területi tervezéssel, programozással, koordinációval, vidékfejlesztéssel kapcsolatos kérdésekben, kivéve az át nem ruházható hatásköröket.

2. Saját hatásköre:

1. Közreműködik a decentralizált pályázati rendszer működésének felügyeletében, a korábban a megyei területfejlesztési tanács, valamint regionális fejlesztési tanács hatáskörébe tartozó előirányzatok vonatkozásában meglévő támogatási szerződésállománnyal kapcsolatban felmerülő ügyekben a közgyűlési döntéseket véleményezi.
2. Előkészíti és véleményezi a megyei területfejlesztési koncepciót-, és fejlesztési programot, továbbá a megyei területrendezési tervet az országos és a kiemelt térségekre vonatkozó tervekkel összhangban.
3. Gondoskodik a fenti dokumentumok közötti összhang biztosításáról.
4. Közreműködik a területfejlesztési stratégiák és programok végrehajtásának nyomon követésében és értékelésében.
5. Előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat, területfejlesztési programokat, részt vesz az országos területfejlesztési koncepció és a nemzeti fejlesztési stratégia kidolgozásában.

6. Közreműködik a települések fejlesztési tevékenységének koordinálásában a települési önkormányzatok felkérése alapján.
7. Gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

8. Az önkormányzati hivatal közreműködésével kapcsolatot tart az önkormányzatokkal, területi államigazgatási szervekkel, társadalmi és szakmai szervezetekkel, gazdasági szereplőkkel.
9. Előzetesen véleményezi a megye területét érintő, fejlesztési források felhasználásának megalapozását szolgáló stratégiákat és programokat (ágazati tervek és uniós tervek).
10. Vizsgálja és értékeli a megye társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait.
11. Előzetesen véleményezi a településrendezési terveket, gondoskodik a megyei területrendezési tervek és a településrendezési tervek összhangjáról.
12. Előzetesen véleményezi a területi információs rendszer kialakításával és működtetésével kapcsolatos döntéseket.
13. Figyelemmel kíséri az operatív programok megyében jelentkező feladatainak megvalósítását, közreműködik a fejlesztési programok nyomon követésében és értékelésében, a területfejlesztési programok megvalósulásának monitorozásában és a programok megvalósulásának előzetes, közbenső és utólagos értékelésében.
14. Véleményezi az operatív programokat, részt vesz azok előkészítésében.
15. Megtárgyalja a megyei hulladékgazdálkodási tervet.

D.
A SOMOGY MEGYEI TOP PROJEKT BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

1. **Átruházott hatásköre:**

1.1 Területi kiválasztási eljárásrendben benyújtott és megvalósított projektek döntés előkészítéséhez, meghozatalához kapcsolódó feladatok esetében, a felállítandó Döntés- előkészítő Bizottság ülésére a közgyűlés által jelölt tag döntés-előkészítő bizottsági döntési javaslatának megtárgyalása, és határozathozatal a Döntés-előkészítési Bizottságban leadható szavazatról.

1.2 A SomFALU pályázati kérelmeinek elbírálása, és a pályázati elszámolásokat követően a pályázatok lezárásával kapcsolatos döntéshozatal.

1.3 A Somogy Megyei Önkormányzat vagy Hivatala által önként vállalt feladatellátás körében megvalósuló projekt előkészítési és projekt menedzsmenti tevékenység Közgyűlés által meghatározott díjtételétől a közgyűlés elnökének/megyei jegyzőnek átruházott hatáskörben biztosított mérlegelési jogkörén felüli mértékben történő eltérésről való döntéshozatal.

2. melléklet a 12/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

SZMSZ 6. sz. melléklete

Az önkormányzat önként vállalt feladatai

1. A Somogy Megyei Önkormányzat tagja a Mötv-ben foglalt, társulásokra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően működő Somogy Megyei Önkormányzati Társulásnak.
2. A Somogy Megyei Önkormányzat vagy hivatala Európai Uniós vagy a hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenységet végez a települési önkormányzat, civil szervezet, vagy gazdasági társaság kérésére a pályázati felhívás szerinti szerződés, de különösen konzorciumi szerződés alapján.
3. A Somogy Megyei Önkormányzat vagy hivatala azon települések, civil szervezetek, vagy gazdasági társaságok számára, akik kérik, tájékoztatást ad a megjelenő pályázati lehetőségekről.

1. melléklet az 54/2020.(IX.25.) közgyűlési határozathoz

SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

KÖZTISZTVISELŐI ETIKAI KÓDEXE

PREAMBULUM

Az Etikai Kódex célja a közszolgálathoz fűződő közbizalom erősítése, a hivatali ügyintézés színvonalának emelése, a hivatalon belüli munkatársi kapcsolatok fejlődésének elősegítése és a jó munkahelyi légkör kialakítása. Ennek érdekében az Etikai Kódex összefoglalja és rendszerezi a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal (továbbiakban: Hivatal) köztisztviselőitől a szervezeten belül és a külső kapcsolatokban is elvárt magatartási, viselkedési normákat. Az etikai elvek kötelezően alkalmazandó munkajogi szabályként funkcionálnak a Hivatalban, melyek a köztisztviselők részére feladatuk ellátásához, hatáskörük gyakorlásához, valamint feletteseik utasításainak végrehajtásához támpontot, iránymutatást adnak.

1. §

(1) A közszolgálat feladata – az Alaptörvénnyel és a hatályos jogszabályokkal összhangban – a köz érdekében való eljárás. A köztisztviselő Magyarországhoz, azon belül is a Somogy Megyei Önkormányzathoz (továbbiakban: Önkormányzat) való hűsége, az Alaptörvényben szabályozott demokratikus intézményrendszer keretei között kifejeződő közérdek iránti elkötelezettségén keresztül nyilvánul meg, mely elkötelezettségét a köztisztviselő esküvel erősíti meg.

(2) A Hivatal köztisztviselőinek az Önkormányzat és a Hivatal szabályzataiban és egyéb belső dokumentumaiban, valamint jelen Etikai Kódexben szabályozott viszonyokra úgy kell tekinteni, mint amelyek az alkotmányos intézményrendszer részét képezik és a közérdek iránti elkötelezettségük az ezeknek való megfelelés által nyilvánulhat meg.

(3) A Szabályzat hatálya a Hivatal köztisztviselőire és közszolgálati munkavállalóira terjed ki.

2. §

(1) A köztisztviselőnek következetesen kifejezésre kell juttatnia a közigazgatás politikai semlegességét, ezért közszolgálati feladatainak ellátásán kívüli politikai vagy egyéb tevékenysége semmilyen módon sem veszélyeztetheti a feladatok pártatlan ellátásába vetett bizalmat.

(2) A köztisztviselő sem munkahelyén, sem lakóhelyén nem folytathat politikai párt, politikai szervezet, vagy mozgalom érdekében kifejtendő aktív tevékenységet, és nem vehet részt olyan kampányban, amelyben tevékenysége meghaladná a véleménynyilvánítási jogával élő állampolgár aktivitását. A köztisztviselő munkahelyén sem viselhet pártjelvényt, vagy más megkülönböztető, akár legális, de kifejezetten politikai vonatkozású szimbólumot.

3. §

(1) A köztisztviselő közvetlen felettesének tartozik felelősséggel. Köteles felettese utasításait követni, kivéve, ha jogszabály másképp rendelkezik. Köteles továbbá tájékoztatni felettesét mindazokról a tényekről és körülményekről, amelyek közvetlenül a munkakörével kapcsolatosak.

(2) A köztisztviselőnek pártatlanul és tárgyilagosan kell támogatnia a Hivatal vezetését a döntések végrehajtásában, valamint a Hivatal felelősségi körébe tartozó közügyek intézésében, ennek érdekében biztosítania kell a döntésekhez szükséges minden releváns és törvényesen hozzáférhető információt a hivatali vezetés számára.

(3) A köztisztviselőnek lelkiismeretesen és pontosan, a törvényesség keretei között kell teljesítenie feladatait.

4. §

(1) A köztisztviselő hivatali eljárása során köteles:

a) a törvényesség szigorú betartásával, tisztességes, becsületes eljárás keretében elfogulatlanul, részrehajlás nélkül, nemre, fajra, nemzetiségre, felekezetre, pártállásra, társadalmi helyzetre tekintet nélkül, az eljárásra ésszerűen szükséges időt fordítva feladatát ellátni,
b) közfeladatait szakszerűen, a törvényeknek és a szakma szabályainak megfelelően legjobb tudása szerint teljesíteni,
c) az ügyfelekkel előzékeny, udvarias, türelmes, segítőkész magatartást tanúsítani, tájékoztatva őket jogaikról és kötelezettségeikről,
d) az ügyfelek személyiségi jogainak, emberi méltóságának megóvása mellett érvényesíteni a közigazgatás méltóságát és tekintélyét,
e) tartózkodni a felelőtlen ígéretektől, valamint az indulatok, előítéletek, érzelmek látszatától is.

(2) A köztisztviselő ügyfelektől nem kérhet, és nem fogadhat el ajándékot, juttatást vagy egyéb előnyt.

5. §

(1) A köztisztviselő köteles szigorúan betartani a jogszabályok által előírt összeférhetetlenségi szabályokat, így nem végezhet olyan üzleti tevékenységet, nem vállalhat olyan beosztást, amely összeegyeztethetetlen hivatalával, beosztásával, illetve közfeladatai ellátásával.

(2) A köztisztviselő nem élhet vissza hivatali beosztásával, a kezelésében álló közpénzekkel, vagyonnal, vagy szolgáltatással, továbbá azokkal az információkkal, amelyek hivatali munkája során jutottak a tudomására, és nem használhatja fel azokat saját vagy mások egyéni érdekei előmozdítására – még hivatali beosztásából való távozása után sem.

(3) A köztisztviselő köteles haladéktalanul jelenteni, ha feladata és magánérdeke között összeférhetetlenséget észlel vagy vélelmez, illetve ha közszolgálati jogviszonyának fennállása alatt összeférhetetlen helyzetbe kerül, és ez esetben köteles eleget tenni az annak kiküszöbölésére szolgáló intézkedésnek.

6. §

(1) A köztisztviselő felhatalmazás nélkül nem hozhat nyilvánosságra olyan hivatalos információkat, amelyek a hivatalon belüli vagy más forrásból bizalmasan jutottak a tudomására.

(2) A köztisztviselő az állam- és hivatali titoknak esküjében is fogadott megtartásán kívül mind hivatalos, mind magánérintkezései során köteles tartózkodni olyan információk, adatok, tények közlésétől, amelyek nyilvánosságra hozatala az Önkormányzat vagy a Hivatal tevékenységének hatékonyságát és eredményességét veszélyeztetik.

7. §

(1) A köztisztviselő köteles külső megjelenésében, viselkedésében, modorában, emberi megnyilvánulásaiban kiegyensúlyozott, mértéktartó, szélsőségektől mentes magatartást tanúsítani. A köztisztviselő megjelenésével is emeli hivatala társadalmi megbecsültségét, tiszteletet és bizalmat ébreszt, öltözéke tiszta, rendezett, kerüli a szélsőséges, kihívó, alkalomhoz nem illő viseletet, rendben és tisztán tartja környezetét.

(2) A köztisztviselő köteles állampolgári kötelességeit példamutatóan teljesíteni, adó- és köztartozásaival önhibájából ne kerüljön hátralékba.

8. §

(1) A vezetőnek törekedni kell arra, hogy az általa vezetett szervezet tekintélye, elismertsége, előnyös megítélése fennmaradjon. A szakmai és közéleti fórumokon képviselnie kell a pártatlan közigazgatás egyetemes értékeit, törekednie kell arra, hogy megnyilvánulásaival erősítse a szakma tekintélyét. A vezetőknek egymás közötti kapcsolataikban szolidárisnak, segítőkészeknek kell lenniük.

(2) A vezető a vezetése alá tartozókkal szemben – a személyiségi jogok, és az emberi méltóság tiszteletben tartása mellett – köteles a köztisztviselőkhöz méltatlan magatartás minden megnyilvánulása ellen igazságosan fellépni, és ennek kapcsán érvényre juttatni az Etikai Kódexben megfogalmazott értékrendet.

(3) A vezetőnek tartózkodnia kell attól, hogy valamely párt, vagy politikai szervezet mellett, vagy ellen nyilatkozzék, vagy egyéni véleménye szerinti elkötelezettséget és megnyilvánulást kívánjon beosztottjaitól.

(4) A vezető feladata különösen:

a) az általa vezetett szervezet, szervezeti egység eredményes működésének legjobb tudása és ismeretei szerinti biztosítása,

b) a saját szakmai ismereteinek továbbfejlesztése, a változó jogszabályok figyelemmel kísérése, tanácskozásokon, szakmai konferenciákon, konzultációkon való részvétel,

c) a vezetése alá tartozók önbizalmának növelése, motiválása, a kollegiális kapcsolatok erősítése,

d) a részére biztosított utasítási jog körültekintő gyakorlása, és a döntéseihez kapcsolódó felelősség vállalása,

e) a vezető - a rendelkezésre álló költségvetési kereteken belül - felelősséget érez a megfelelő szervezeti, emberi és tárgyi munkafeltételek biztosításáért,

f) a vezető tartózkodik a beosztottak emberi méltóságát bármi módon sértő magatartástól, kijelentésektől.

9. §

(1) A jegyző, mint a munkáltatói jogok gyakorlója, a jelen Etikai Kódexben foglaltak megsértése esetén megvizsgálja, hogy indokolt-e valamely intézkedés, különösen fegyelmi eljárás lefolytatása a köztisztviselővel szemben.

(2) A fegyelmi eljárás szabályaira egyebekben a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCIX. törvény, valamint a közszolgálati tisztviselőkkel szembeni fegyelmi eljárásról szóló 31/2012. (III. 7.) kormányrendelet rendelkezései irányadóak.

10. §

Záró rendelkezések

(1) Jelen Etikai Kódex 2020. szeptember 25. napján lép hatályba.

(2) Az Etikai Kódexben foglaltakról a hivatal köztisztviselőit tájékoztatni kell.

Kaposvár, 2020. szeptember 25.

Somogy Megyei Önkormányzat * 3. *

Biró Norbert
a közgyűlés elnöke

MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

Az Etikai Kódexben foglalt rendelkezéseket megismertem. Tudomásul veszem, hogy az abban foglaltakat a munkavégzésem során köteles vagyok betartani.

Név	Beosztás	Kelt	Aláírás

SOMOGY MEGYE JEGYZŐJE

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKE

Ügyiratszám: SMÖH/414-6/2020.

ELŐTERJESZTÉS
a két közgyűlés között eltelt időszak munkájáról, és a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról

A napirend célja, hogy a közgyűlés számára folyamatosan beszámoljunk a két közgyűlés között eltelt időszakról, illetve az előző közgyűlés által hozott döntések végrehajtásáról. Jelen előterjesztés a 2020. május 1. és 2020. augusztus 31. közötti időszak munkáját öleli fel.

A Magyar Kormány 40/2020. (III. 11.) Kormányrendeletében kihirdetett veszélyhelyzet miatt – ahogy arról a 2020. január 16. és 2020. április 30. közötti időszakot felölelő, 2020. május 22-i előterjesztésben már beszámoltunk – a Hivatal 2020. március 16. napjától otthoni munkavégzés keretében végezte a munkáját. Igaz, a veszélyhelyzet 2020. június 1-jétől még nem került megszüntetésre, de e naptól kezdve az otthoni munkavégzés megszűnt, és visszaállt a hivatali munkarend.

I.
Két közgyűlés között eltelt időszak munkája, a megyei önkormányzat alaptevékenységével kapcsolatos feladatellátás

Önkormányzati és Jogi Iroda

A beszámolási időszakban a testületi munka keretében előkészítette és végrehajtotta a 2020. május 22-i soros és a június 11-i soron kívüli közgyűlési elnöki; a május 14-i, május 27-i, június 2-i és június 11-i soron kívüli közgyűlési alelnöki (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program döntéshozatali mechanizmusa) döntésekkel, valamint a július 17-i és július 31-i soron kívüli közgyűléssel kapcsolatos testületi teendőket.
A nemzetiségi önkormányzatok vonatkozásában is elvégezte a testületi munkával kapcsolatban felmerülő feladatokat (a veszélyhelyzet ideje alatt horvát és roma elnöki határozatok meghozatalával kapcsolatos ügyintézés; június 25-én, július 17-én roma, július 9-én német, július 10-én horvát nemzetiségi ülés tartása; a testületi üléseken meghozott döntések végrehajtása, támogatási szerződések előkészítése, elszámolások, rendezvényszervezési feladatok).
Megírta a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság 2020. július 31-i soron kívüli ülésének jegyzőkönyvét, valamint elkészítette a SomFALU-2019. lezárásával, ill. a SomFALU-2020. döntéseivel kapcsolatos határozat kivonatokat.

A humánpolitikai feladatok körében közszolgálati- és munkajogi feladatokat végzett az önkormányzat, a hivatal és a nemzetiségi önkormányzatok tekintetében, mint rendkívüli munkavégzések elrendelése; átsorolások; céljuttatással kapcsolatos határozatok készítése; nyári diákmunka program intézése, a hozzá kapcsolódó munkaszerződések, ill. megszüntető iratok elkészítése; Gyessel kapcsolatos munkaügyi feladatok elvégzése; köztisztviselők képzésével kapcsolatos feladatok ellátása; roma közfoglalkoztatási aktuális elszámolások összeállítása.

Lezárta a hivatal köztisztviselőinek 2020. I. félévi teljesítményértékeléseit, ill. rögzítette a 2020. II. félévi követelményeket.
2020. március 16. - 2020. május 29. közötti – otthoni munkavégzés – időszakra vonatkozóan kimutatást készített a hivatal dolgozói által leadott egyéni jelenléti ívek alapján.
Elvégezte az aktuális munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatra történő beutalásokat.

Egyebekben elővásárlási joggal kapcsolatos nyilatkozatokat adott ki.
Intézte a múzeum által használt épületrészek költségeivel kapcsolatos továbbszámlázási teendőket.
Az előző beszámolási időszak óta a rábízott, még vissza lévő szabályzatokat elkészítette.
Megküldte a 2020. I. félévi OSAP adatszolgáltatást a kormányhivatal részére.

Az Elnöki Titkárságon zajlott a „Szülőföldem Somogyország" program pályázati felhívás közzététele után a kérelem adatlapok feldolgozása. Összesen 40 db kérelem érkezett, mely 1189 kisiskolás somogyi kirándulását támogatta 3.868.300 Ft összegben az alábbi kimutatás szerint:

Név	Támogatás összege (Ft)	Felhasználás célja
1. Kaposújlak Községi Önkormányzat	62 700	Kirándulás
2. Barcs Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata	120 000	Kirándulás
3. Kisbajom Község Önkormányzata	148 500	Kirándulás
4. Szenna Község Önkormányzata	99 000	Kirándulás
5. Öreglak Község Önkormányzata	81 000	Kirándulás
6. Hetes Község Önkormányzata	99 000	Kirándulás
7. Csurgó Város Önkormányzata	60 000	Kirándulás
8. Kadarkút Város Önkormányzata	150 000	Kirándulás
9. Babócsa Község Önkormányzata	148 500	Kirándulás
10. Kaposkeresztúr Roma Nemzetiségi Önkormányzata	50 000	Kirándulás
11. Siófok Város Önkormányzata	136 000	Kirándulás
12. Niklai Roma Nemzetiségi Önkormányzat	60 000	Kirándulás
13. Istvándi Roma Nemzetiségi Önkormányzat	132 000	Kirándulás
14. Mernye Község Önkormányzata	82 500	Kirándulás
15. Taszár Község Önkormányzata	158 400	Kirándulás
16. Cserénfa Község Önkormányzata	66 000	Kirándulás
17. Edde Község Önkormányzata	115 500	Kirándulás
18. Magyaregres Községi Önkormányzat	132 000	Kirándulás
19. Csököly Cigány Nemzetiségi Önkormányzat	135 000	Kirándulás
20. Nagyberki Község Önkormányzata	211 200	Kirándulás
21. Mosdós Község Önkormányzata	49 500	Kirándulás
22. Zimány Község Önkormányzata	99 000	Kirándulás
23. Orci Község Önkormányzata	66 000	Kirándulás
24. Magyaratád Községi Önkormányzat	99 000	Kirándulás
25. Kaposhomok Község Önkormányzata	85 800	Kirándulás
26. Patalom Községi Önkormányzat	47600	Kirándulás
27. Csoma Község Önkormányzata	66 000	Kirándulás
28. Somogyaszaló Községi Önkormányzat	60 000	Kirándulás
29. Kutas Község Roma Nemzetiségi Önkormányzat	45 000	Kirándulás
30. Nagybajom Roma Nemzetiségi Önkormányzat	60 000	Kirándulás
31. Somogyjád Község Roma Nemzetiségi Önkormányzat	115 500	Kirándulás
32. Nemesdéd Község Roma Nemzetiségi Önkormányzat	50 000	Kirándulás
33. Mike Községi Önkormányzat	75 000	Kirándulás
34. Bárdudvarnok Község Roma Nemzetiségi Önkormányzata	105 000	Kirándulás
35. Csömend Község Önkormányzata	105 000	Kirándulás
36. Nyim Község Önkormányzata	43 600	Kirándulás
37. Nemesvid Község Önkormányzata	56 000	Kirándulás
38. Somogyszentpál Község Önkormányzata	105 000	Kirándulás
39. Baté Község Önkormányzata	165 000	Kirándulás
40. Siójut Község Önkormányzata	123 000	Kirándulás

A „Szülőföldem Somogyország" program keretében
- Huszti Gábor, a közgyűlés alelnöke Kaposújlak, Taszár, Nagybajom, Nagyberki, Csoma, Öreglak, Mernye, Csömend, Patalom, Barcs, Somogyszentpál, Magyaregres, Baté, Hetes, Csurgó;
- Dr. Szajcz Adrián, a közgyűlés alelnöke Nikla, Zimány, Orci, Kaposkeresztúr, Siójut, Kutas, Kaposhomok, Magyaratád, Somogyaszaló, Mosdós, Edde, Nyim, Szenna, Kutas

településekgyermekeinek kirándulási helyszíneit látogatták meg.

Választással kapcsolatban a TVI segítséget nyújtott a veszélyhelyzet kihirdetése miatt elmaradt időközi választások ismételt kiírásához Somogysárd (roma) és Istvándi (polgármester) települések vonatkozásában, valamint a Balatonszárszói HVI-nek a polgármester lemondása miatt.
A 2022. évi országgyűlési választás előkészülete kapcsán az NVI által kiadott felülvizsgálatokról szóló visszajelzéseket begyűjtötte a 63 helyi választási irodától, összesítette, és jelentést küldött az NVI részére.

Területfejlesztési Iroda

A TOP-5.1.1-16-SO1-2016-00001 kódszámú „Somogy Megyei Foglalkoztatási Paktum" pályázat célja a foglalkoztatási szint növelése, a munkaerő minőségének és tudásának, foglalkoztathatóságának javítása. A pályázat megvalósítása a kis- és középvállalkozásoknak nyújtható bér- és kísérőtámogatásokkal (pl. munkába járás, lakhatás, csoportos személyszállítás), valamint a paktum iroda szakmai koordinációs tevékenységein keresztül történik.
A Somogy Megyei Foglalkoztatási Paktum projekt keretében 2020. július 31-ig 771 főt vontunk be, 480 fő már hat hónapja dolgozik, és 280 fő a támogatás és a tovább foglalkoztatási kötelezettség lejárta után hat hónappal még dolgozik. A Paktum keretében továbbra is nyújtani tudjuk 8 hónapon keresztül a foglalkoztatási támogatást, az indikátorok túlteljesítése mellett. A hivatali ügyintézés 2020. június hónaptól helyreállt, de a munkaerő-igényeket igyekszünk továbbra is telefonon és e-mailben intézni. 2020. június 23-án helyi paktum egyeztetést tartottunk a konzorciumi partner Somogy Megyei Kormányhivatallal közösen. 2020. június 30-án tartottuk az idei év első Foglalkoztatási Fórum ülését, melyet Irányító Csoport ülés előzött meg. Beszámoltunk a projekt teljesítésének aktuális helyzetéről, a megyei és országos munkaerőpiaci trendekről és a COVID-19 vírus hatásairól. Nyár folyamán megtörtént a megyében zajló TOP-1.4.1 bölcsőde fejlesztésekhez kapcsolódó igényfelmérés, kisgyermeknevelő-gondozó és bölcsődei dajka képzésekhez. A fejlesztések, intézménybővítések és nyitások után várhatóan 50 fő kisgyermeknevelőre és 25 fő dajkára lesz szükség. Azon intézmények esetében, ahol ismert már a foglalkoztatásba bevonni kívánt személy, ott a célcsoporttagok bevizsgálását elvégezte a Somogy Megyei Kormányhivatal. Állásfoglalást kértünk a megyei és helyi paktum területének lehatárolására vonatkozóan a Magyar Államkincstártól, hogy a képzést a megyei paktum keretében tudjuk elszámolni, mely pozitív lett, így a következő időszakban a képzések képzési jegyzékre történő felvétele és a képző intézmények kiválasztása történik. Részt vettünk a helyi paktumok rendezvényein. Nagybajom 2020. június 16-án online Irányító Csoport ülést tartott, Barcs 2020. június 24-én irányító csoport és fórum ülést, és Marcali 2020. június 25-én rendezte meg fórum és irányító csoport ülését.
A projekt zárása a tavaszi COVID-19 vírus miatt 2021. november 13-ra módosult, ezzel 90 nappal hosszabbodott a vállalt feladatok teljesítése. Az ősz folyamán tervezzük valamennyi kötelezően vállalt rendezvényünk megtartását.

Az EFOP-1.6.3.-2017-00006 kódszámú „Somogy megyei felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan" című projekt eseményei az előterjesztés vonatkozó időszakában:

A Somogy megyei felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan című projektünk keretében, amelyet a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatósággal konzorciumban valósítunk meg, 2020. februárban tartottuk az utolsó személyes egyeztetést tekintettel a járványügyi helyzetre. A nyári időszakra tervezett közösségi együttműködést erősítő rendezvények a folyamatos létszámkorlátozás miatt elmaradtak. Ezen rendezvények, valamint a fórum és munkacsoport ülések szintén a szeptember-októberi időszakban kerülnek megvalósításra, amennyiben ezek megszervezése lehetséges lesz. A tavaszi időszakban jelentős munka volt, a projektet érintő menedzsmentben és a kötelezően megvalósítandó tevékenységek keretében beszerzési eljárást folytattunk le, melynek nyertese az Ex Ante Kft. lett. A lokális és horizontális felzárkózási folyamatok erősítése érdekében a megyében zajló valamennyi fejlesztést áttekintette a szolgáltató, valamint a felzárkózási stratégiát és a területfejlesztési koncepciót, javaslatokat, beavatkozási pontokat fogalmaztak meg a jövőt illetően. A Megyei Esélyteremtő Paktum keretében újabb együttműködéseket kezdtünk mélyíteni. 2020. július 17-én írtuk alá a Somogy Megyei Roma Nemzetiségi Önkormányzattal a hosszú távú közös munka alapját képező megállapodást, a Somogy Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási és Munkavédelmi Főosztályával 2020. augusztus 14-én született meg a megállapodás. Ezzel az együttműködések már az egészségügy, a foglalkoztatás és a mélyszegénységben élők és romák esetében is elindultak.
A következő időszakban tervezzük valamennyi rendezvény megtartását, ősszel négy közösségi együttműködést erősítő rendezvényt, két fórum ülést és három munkacsoport ülést fogunk megvalósítani. Emellett készülünk a projekt zárásra.

A DDOP-2.1.1/A.B-12-2012-0028 azonosítószámú „Kaposvári Vigasságok terének kialakítása" című pályázatban vállalt kötelezettségek szerint a Somogy Megyei Önkormányzatot, mint Kedvezményezettet 5 éves fenntartási kötelezettség terheli, amelynek kezdete 2016 decembere volt. A fenntartási kötelezettség 4. évének teljesítése folyamatos, a tér közös üzemeltetői között a rendezvények szervezésével kapcsolatosan folyamatos az egyeztetés.
A 2020 márciusában kialakult járványügyi helyzetre való tekintettel állásfoglalást kértünk a Közreműködő Szervezettől arra vonatkozóan, hogy a rendezvénytilalom miatti látogatószám elmaradás vonhat-e szankciót maga után. A Szervezet tájékoztatta a Somogy Megyei Önkormányzatot, hogy a helyzet speciális jellege miatt a 2020. évi indikátorok teljesítését egyedileg kezelik.
A veszélyhelyzet megszűntetését követően a Vigasságok terén 2020 júliusától rendezvények megszervezésére került sor a szigorú járványügyi szabályok betartása mellett.
A tér komoly- és könnyűzenei koncerteknek, kulturális esteknek, szabadtéri színházaknak adott otthont.
A projekt keretében a Somogy Megyei Önkormányzat 10 200 fő látogatószám indikátort vállalt. A látogatószám 2020. évben ez idáig mintegy 5700 fő.

A megyei főépítész Mesztegnyő, Balatonszemes, Kaposvár, Nagyatád, Sávoly, Gyékényes, Marcali, Mezőcsokonya, Vörs, Lengyeltóti településrendezési eszközeinek véleményezésében vett részt.
Az Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkárság által kezdeményezett Balaton Arculati Kézikönyv kidolgozása folyamatban van. A tárgyban a második konferencia megszervezésére került sor, a konferencián részt vett a főépítész. A tervezés folytatódik.
Az új Somogy Megyei Területrendezési Terv E-tér munkafelületen történő nyilvánosságra való előkészítésének munkái folynak jelenleg.
Balatonmáriafürdő klímastratégiájának elkészítése folyamatban van. Megkeresésükre a Somogy Megyei Önkormányzat véleményezte a munkaközi anyagot.
Megyei főépítészeknek országos találkozója volt Budapesten, melyen részt vett a megyei főépítész. A megyei rendezési tervekkel kapcsolatos további teendők megvitatása történt.

A Balaton vízparti területeinek közcélú terület-felhasználási tervéről szóló konzultáción vett részt Budapesten, a Lechner Tudásközpontban a főépítész.

A TOP-3.2.1-16-SO2-2017-00001 azonosítószámú „Vármegyeháza épületegyüttes épületeinek energetikai korszerűsítése" elnevezésű projekt a Somogy Megyei Önkormányzat saját, kiemelt projektje a Vármegyeháza épületegyüttes épületeinek energetikai korszerűsítésének megvalósítására.
A tárgyidőszakban a projekt esetében mindkét épületre vonatkozóan a közbeszerzési eljárás esetében az ajánlattételi határidő lejárt.
A jelentős számú kiegészítő tájékoztatás igénylés okán mindkét eljárás esetében meghosszabbításra került az ajánlattételi határidő, a Megyeháza kivitelezésére vonatkozó közbeszerzési eljárás határideje 2020. május 28., a volt Levéltár épületére vonatkozó eljárás esetében 2020. június 30. került az ajánlattétel határidejeként meghatározásra.
A Megyeháza épületének felújítására vonatkozó közbeszerzési eljárás keretében 6 db ajánlat érkezett be, az eljárás a bíráló bizottság javaslata alapján eredménytelenül zárult, mivel a legalacsonyabb összegű ajánlat is meghaladta a rendelkezésre álló keretet.
Az eljárás lezárásával párhuzamosan megindításra került az előzetes (ex ante) ellenőrzés az Irányító Hatóság Közbeszerzési Felügyeleti Főosztályán (KFF) annak érdekében, hogy az ismételt eljárás mielőbb megindításra kerülhessen. A kiírt hiánypótlások teljesítésével az eljárás megindítását lehetővé tévő támogató tartalmú tanúsítványt a KFF 2020. augusztus 25-én állította ki. Így az ismételt eljárás rövidesen megindításra kerül.

A volt Levéltár épületének közbeszerzési eljárás ajánlattételi határideje 2020. június 30-a volt, az eljárás keretében szintén 6 db ajánlat érkezett. Az eljárásban több ajánlattevő részére hiánypótlás kiírására került sor.
A közbeszerzési eljárások keretében benyújtott ajánlati árak megismerését követően a Somogy Megyei Önkormányzat támogatás ráemelési kérelmet nyújtott be a Magyar Államkincstárhoz, melynek elbírálása jelenleg is folyamatban van.

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által meghirdetett Testvér-települési programok és együttműködések felhívásra a Somogy Megyei Önkormányzat Hargita Megye Tanácsával együttműködésben 2020. január 14-én TTP-KP-1-2020/1-000311 azonosítószámon „Természeti értékek megőrzése, öko- és vadászturizmus lehetőségeinek és kapcsolódási pontjainak feltárása Hargita és Somogy megyében" címmel benyújtott pályázatát a Támogató 2020. június 26-án kelt döntése értelmében 2.000.000 Ft vissza nem térítendő támogatásban részesítette. A támogatói okirat 2020. augusztus 11-én került kibocsátásra. A pályázat célja konferencia és tanulmányút keretében tudásbővítés és tapasztalatcsere a rekreáció és mentális egészség forrását jelentő természeti értékek megőrzéséről, megóvásáról, fenntartásáról, az ökoturizmusról, illetve a vadászati turizmus élénkítéséről, a turisztikai szezonalítás csökkentése érdekében. A konferenciára, illetve tanulmányútra a pályázati koncepció értelmében idén szeptemberben került volna sor Erdélyben, Hargita megyében. Tekintettel a COVID-19 vírus miatt elrendelt kormányzati korlátozó intézkedésekre a tanulmányút megszervezését a Somogy Megyei Önkormányzat elhalasztotta.

A Nemzeti Összetartozás Éve jegyében terveink között szerepelt, hogy a Somogy Borfesztivál rendezvényt erdélyi gasztronómiai és kulturális programelemekkel színesítjük. Célunk ezzel az értékközvetítés, a figyelem a határon túli magyarság helyzetére, továbbá Hargita megye kulturális és gasztronómiai értékeire való irányítása volt, valamint a figyelem a magyarság helyzetére, a nemzeti azonosságtudat növelésének fontosságára. Ötletünket, együttműködésben Hargita Megye Tanácsával pályázattá formáltuk, és MKO-KP-1-2020/1-002445 azonosítószámon „Somogyi borok és erdélyi ízek népszerűsítése a Vigasságok terén" címmel 2020. január 31-én benyújtottuk a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által meghirdetett „A magyar

kultúráért és oktatásért – Központi pályázati felhívás (2020.)" című pályázati felhívásra. A pályázatot forráshiány miatt nem részesítették támogatásban.

A Somogy Megyei Önkormányzat képviselői az Interreg V-A Magyarország-Horvátország Együttműködési Program utódprogramjának kidolgozásáért felelős tervezői munkacsoport tagjaiként, két fordulóban - 2020. június 30-án és 2020. július 24-én - magyar oldali egyeztetésen tárgyalta a Pannon ETT által elkészített Inception report január óta módosult fejezeteit, a magyar-horvát határvidék helyzetelemzésének tervezetét valamint határokon átnyúló terület SWOT-elemzésének tervezetét, valamint a stratégiai koherenciáról készített dokumentum-tervezetet.

Somogy Megyei Önkormányzat adott otthont a Pannon ETT 2020. július 17-én megtartott közgyűlésének. A közgyűlésen a tagok tájékoztatást kaptak a pályázatok állásáról, elfogadták a szervezet 2019. évi költségvetésének módosítását és beszámolóját, 2020. évi költségvetést és munkatervet, valamint a Pannon ETT szigetvári telephelyének törlését.

A Somogy Megyei Közgyűlés 95/2019.(XII.13.) számú határozatával fogadta el a testület, hogy a települési önkormányzatok kérésére a Somogy Megyei Önkormányzat pályázatfigyelés-, projekt-előkészítési-, és menedzsment tevékenység elvégzését vállalja, és jóváhagyta a keret-megállapodást.
A Somogy Megyei Önkormányzat ez évben 53 települési önkormányzattal kötött keret-megállapodást, ebből 15 települési önkormányzat kizárólag a pályázatfigyelési tevékenység, míg 38 települési önkormányzat a projekt-előkészítési- és menedzsmenti tevékenység ellátásának lehetőségével is élt. A 2020. I. félévre vonatkozó feladatellátásból az önkormányzat 999.945,-Ft összegű bevételt realizált.

A Somogy Megyei Önkormányzat a Magyar Falu Program, a Vidékfejlesztési Program, a Belügyminisztérium, illetve a Balaton Fejlesztési Tanács által kiírt pályázatokban való közreműködéssel segítette a települések fejlődését.

A Somogy Megyei Önkormányzat Hivatalának munkatársai a Magyar Falu Program keretében eddig 61 pályázatot adtak be MFP-HOR/2020 Orvosi rendelő, MFP-AEE/2020 Orvosi eszköz, MFP-HOR/2020 Orvosi rendelő, MFP-ŐTU/2020 Önkormányzati út és hídépítés, felújítás, MFP-BJA/2020 Önkormányzati járdaépítés, felújítás anyagtámogatása, MFP-KTF/2020 Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás, MFP-OJF/2020 Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése, MFP-KKE/2020 Közterület karbantartását szolgáló eszközbeszerzés, MFP-TFB/2020 Tanya és falugondnoki buszok beszerzése, valamint civil szervezetek részére meghirdetett FCA-KP-1/2020 Civil közösségi tevékenységek és feltételeinek támogatása pályázati konstrukciókban. A pályázatok elbírálása a MFP-TFB/2020 Tanya és falugondnoki buszok beszerzése, valamint FCA-KP-1/2020 Civil közösségi tevékenységek és feltételeinek támogatása pályázati konstrukciók kivételével megtörtént. A beadott pályázatok közül 31 nyert támogatást. Július végén, illetve augusztus elején megjelent további 8 konstrukcióban összesen 24 pályázat előkészítésében dolgoznak az önkormányzati hivatal munkatársai. A pályázat-előkészítési tevékenység mellett a nyertes pályázatok megvalósításához köthető menedzsment tevékenység is megkezdődött.

A Balaton Fejlesztési Tanács az Innovációs és Technológiai Minisztérium által biztosított forrás terhére hirdetett pályázatot a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet településein a településfejlesztési beruházások támogatására. A Somogy Megyei Önkormányzat egy pályázat benyújtásában vállalt szerepet. Szintén egy pályázatot nyújtottunk be a Belügyminisztérium által meghirdetett „Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása" elnevezésű pályázati konstrukció keretében. Vidékfejlesztési Program által meghirdetett Közösségi célú fejlesztés,

illetve Közösségfejlesztés, értékmegőrzés pályázati konstrukciók keretében két-két projekt megvalósulásában működünk közre.

A projekt-előkészítési tevékenység ellátásából eddig befolyt bevétel 3.671.863,-Ft volt.

Projektfejlesztési- és menedzsment Iroda

A támogatásban részesült és megvalósítás alatt álló több mint 190 projekt szakmai feladatainak ellátása továbbra is folyamatos munkát jelent a Projektfejlesztési- és menedzsment Iroda munkatársai számára. A projektek jelentős részénél a kivitelezés zajlik.
Az elmúlt időszakban 18 támogatási szerződést kötöttünk meg. Ezeknél a projekteknél is megkezdődött az előkészítési munka: tervezés, auditok.
További Projekt Fenntartási Jelentések kerültek beadásra és elfogadásra.
A 2020 márciusában elrendelt vészhelyzet kiemelten érintette a TOP projektek megvalósítását. A vészhelyzet utáni időszakban helyreállt a „normál" ügymenet a projektek megvalósításánál, azonban több projekt esetében is a megvalósítás csúszását eredményezte a vészhelyzeti időszak.

Pénzügyi és Vagyongazdálkodási Iroda

Az iroda munkatársai folyamatosan eleget tettek a költségvetési szervekkel kapcsolatosan felmerülő könyvvezetési és egyéb elszámolási feladataiknak. Összesen 6 költségvetési szerv teljes pénzügyi, számviteli, adatszolgáltatási feladatainak tettek eleget.
Elkészültek a negyedéves statisztikai adatszolgáltatások, a NAV felé teljesítendő adatszolgáltatások, teljesítették a 4-5-6. havi Időközi költségvetési jelentések és a II. negyedéves Mérlegjelentések feladását a Magyar Államkincstár által működtetett KGRK11 rendszer elektronikus felületén keresztül 2020. július 20-ig.
A 2019. évi zárszámadás minden költségvetési szervünknél megalkotásra és elfogadásra került.
Előkészítettük, így határidőre teljesíteni tudtuk a NAV azon előírását, mely kötelezővé teszi, hogy 2020. július 1-jétől adatszolgáltatási kötelezettség terhel minden belföldi adóalanyt, aki számlát állít ki más belföldi adóalany számára. Az ezzel kapcsolatos adatszolgáltatás határidőre folyamatosan teljesül, azt minden alkalommal ellenőrizzük.
A Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanács, mint pályázó és a Somogy Megyei Önkormányzat, mint befogadó a 2019. évben a Nemzeti Tehetség Program keretében elnyert 1.500.000,-Ft pályázati forrás elszámolási határidejének meghosszabbítását kérte és kapta a vírushelyzetre való tekintettel, illetve 2020. évre új pályázat benyújtását kezdeményezte, melynek előkészítő munkálata és a pályázati anyag összeállítása – a Somogy Megyei Tehetségsegítő Tanács közreműködésével – megtörtént.
Folyamatosan teljesül a havi személyi juttatásokkal kapcsolatos számfejtés, adatszolgáltatás, átutalás, mind a saját dolgozóink, mind a külső megbízással rendelkező kollégákkal kapcsolatosan.
A meglévő és újonnan megítélt projektekhez kapcsolódó feladatokat (könyvvezetés-átutalások-záradékolások) irodánk napra készen vezeti.
Benyújtásra került az önkormányzat részéről július hónapban a megyei önkormányzatok rendkívüli támogatására vonatkozó pályázatunk, azonban még nem született döntés annak elbírálásáról.
A Magyar Államkincstár több alkalommal végzett ellenőrzést folyamatban lévő pályázatainkkal kapcsolatosan, ezek pénzügyi elszámolására vonatkozó adatszolgáltatások előkészítése és bemutatása irodánk feladatát képezi.
A közgyűlési döntésnek megfelelően átutalásra kerültek a 2020. évi „Szülőföldem Somogyország" program pályázaton megítélt támogatások, az ezzel kapcsolatos elszámolások ellenőrzése beérkezésük után megkezdődött.

A 2020. évi „Somogyi Falvak Támogatói Alap" Program támogatási szerződései a közgyűlési döntésnek megfelelően elkészültek és postázásra kerültek, azok kifizetése a visszaérkezésük után folyamatos.
Az Állami Számvevőszék 2020. II. félévi ellenőrzési terve alapján megkezdte a Somogy Megyei Önkormányzat 2018-2019. évére vonatkozóan az „Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzett ellenőrzése" című ellenőrzését, melyben közreműködési kötelezettségünket folyamatosan teljesítjük.

II.
Lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról

28/2020.(V.14.) közgyűlési alelnöki határozat előzetes támogató hozzájárulás megadására
A döntés megküldésre került az érintett szervezet részére.

5/2020.(V.22.) közgyűlési elnöki határozat a Somogy Társadalmi Felemelkedéséért Nonprofit Kft. Alapító Okiratának módosításáról
A változások bejelentése a bírósági nyilvántartásban történő átvezetés miatt megtörtént.

6/2020.(V.22.) közgyűlési elnöki határozat a Somogy Megyei Vállalkozói Központ Alapítvány Alapító Okiratának módosításáról
A változások bejelentése a bírósági nyilvántartásban történő átvezetés miatt megtörtént.

8/2020.(V.22.) közgyűlési elnöki határozat a Mária Út Közhasznú Egyesületből történő kilépésről
A kilépéshez szükséges nyilatkozat és határozat-kivonat megküldésre került az Egyesület részére.

29/2020.(V.27.) közgyűlési alelnöki határozat döntési javaslat kialakításáról egyes TOP pályázati konstrukciókra benyújtott kérelmek esetében
A döntés megküldésre került az érintett szervezet részére.

30/2020.(VI.2.) közgyűlési alelnöki határozat a területi kiválasztási eljárásrendben meghirdetett Terület- és Településfejlesztési Operatív Program felhívásokra benyújtott egyes támogatási kérelmek elbírálására irányuló, IH által megküldött döntési javaslatok megtárgyalásáról
A döntés megküldésre került az érintett szervezet részére.

31/2020.(VI.11.) közgyűlési alelnöki határozat előzetes támogató hozzájárulás megadására
A döntés megküldésre került az érintett szervezet részére.

26/2020.(VII.17.) közgyűlési határozat a Somogy Megyei Értéktár Bizottság működési szabályzatának jóváhagyásáról
A bizottság tagjait értesítettük a szabályzat közgyűlés általi jóváhagyásáról.

29/2020.(VII.17.) – 35/2020.(VII.17.) közgyűlési határozat előzetes támogató hozzájárulás megadására
A döntés megküldésre került az érintett szervezet részére.

38/2020.(VII.31.) közgyűlési határozat Zimány Község Önkormányzata számára támogatás megítéléséről
A támogatási szerződés megkötése megtörtént. A támogatás átvezetése a 2020. évi költségvetési rendelet-módosításban szerepel.

Határozati javaslat:

A Somogy Megyei Közgyűlés tudomásul veszi a 2020. május 1. és 2020. augusztus 31. között eltelt időszak munkájáról, és a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról szóló előterjesztést. Felkéri a megyei jegyzőt, hogy a folyamatban lévő határozatok végrehajtását kísérje figyelemmel.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Határidő: folyamatos

Kaposvár, 2020. szeptember 10.

Dr. Sárhegyi Judit

Biró Norbert

Az előterjesztést készítették:
a Hivatal munkatársai
Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző koordinálásával

SOMOGY MEGYE JEGYZŐJE

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKE

Ügyiratszám: SMÖH/414-7/2020.

ELŐTERJESZTÉS
az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról

A Somogy Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 2020. február 14-i ülésén fogadta el az Önkormányzat és Hivatala 2020. évi költségvetését a 2/2019.(II.14.) önkormányzati rendeletével, melyet a 7/2020.(V.22.) és 8/2020.(VI.11.) önkormányzati rendeleteivel módosított. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Áht.) 34. § (1)-(5) bekezdéseire és az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet (Ávr.) 36. § (1)-(3), valamint a 42. § rendelkezéseire figyelemmel a költségvetés megalkotása óta felmerült változások miatt szükséges az előirányzatok ismételt módosítása.
A rendeletmódosítás esetén - hasonlóan a törvényeknél - a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (továbbiakban: JAT) 18. §-a alapján a jogszabály tervezetéhez a jogszabály előkészítője indoklást kell hogy csatoljon. Az indoklás általános és részletes indoklást tartalmaz.

I. Általános indoklás a rendelet módosításához

A 2020. évi költségvetési előirányzatok módosítását a bevételek és a 2019. évi tényleges pénzmaradvány alakulása indokolja. Jelen költségvetési rendelet módosítására irányuló előterjesztés az **Önkormányzat 2020. évi összevont költségvetésében** az előirányzatok pozitív és negatív irányú változását számba véve **143 957 625 Ft** tényleges előirányzat növekedést jelent. A **Hivatal** költségvetésében **9 296 712 Ft** az előirányzat növekedés. Az Önkormányzat költségvetése **135 660 913 Ft** előirányzat növekedést mutat.
A két előirányzat növekedés összege 144 957 625 Ft, melyből az összevont táblában a tényleges előirányzat növekedés 143 957 625 Ft. Ennek oka, hogy az Összevont költségvetésben a duplikáció elkerülése érdekében nem szerepel az 1 000 000 Ft intézmény finanszírozás összege mivel az az Önkormányzat költségvetésében kiadásként a Hivatalnál pedig bevételként jelenik meg, így a két összeg egyenlege nulla.

A bevételek és kiadások alakulása miatt az Önkormányzat **összevont költségvetésének bevételi- és kiadási előirányzata 1 527 839 330 Ft-ról 1 671 796 955 Ft-ra módosul.** Az előirányzatok változását és az átcsoportosítások összegét az alábbi táblázat mutatja be.

A változás összetevői: forint

ÖNKORMÁNYZAT	
BEVÉTELEK VÁLTOZÁSA	**135 660 913**
Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	137 146 841
Szolgáltatások ellenértéke	- 2 651 971
Közvetített szolgáltatások	1 000 000
Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	166 043
KIADÁSOK VÁLTOZÁSA	**135 660 913**
Egyéb külső személyi juttatások	2 702 128
Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	472 872
Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	4 610 275
Egyéb szolgáltatások	- 2 500 000

Működési célú előzetesen felszámított áfa	569 774
Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	16 228 283
Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	3 630 000
Tartalékok (céltartalék változása)	108 451 773
Immateriális javak beszerzése, létesítése	390 400
Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	105 408
Központi, irányítószervi támogatások folyósítása	1 000 000
HIVATAL	
BEVÉTELEK VÁLTOZÁSA	**9 296 712**
Központi, irányítószervi támogatások teljesítése	1 000 000
Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	8 296 712
KIADÁSOK VÁLTOZÁSA	**9 296 712**
Törvény szerinti illetmények, munkabérek	7 061 031
Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	100 000
Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	1 235 681
Közüzemi díjak	265 000
Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	500 000
Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	135 000

II. Részletes indokolás a rendelet módosításához

Indokolás az 1. §-hoz:

Az Önkormányzatnál a bevételek változása a következők szerint alakul a rendelettervezetben.

A bevételek között került tervezésre az **egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről** jogcímen 196 534 968 Ft, mely a megkötött támogatási szerződések alapján, a foglalkoztatáshoz és különböző projektekhez kapcsolódó 2020. évben folyósított bevételeket foglalta magába. Az év során további támogatási szerződések megkötésére került sor vagy a már meglévő pályázat került kiegészítésre, így az előirányzat növekedés összege ezekből adódóan **135 146 841 Ft,** mely az alábbi projekteket érinti:

Nemesdéd TOP-1.4.1-16-SO1-2019-00011	800 000 Ft
Juta TOP-2.1.3-15-SO1-2016-00019	295 120 Ft
Segesd TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00008	9 048 400 Ft
Őrtilos TOP-3.1.1-16-SO2-2019-00001	66 377 000 Ft
Buzsák TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00024	10 951 501 Ft
Somogyjád TOP-3.2.1-16-SO1-2019-00035	1 905 000 Ft
Mernye TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00006	5 304 710 Ft
Szentbalázs TOP-3.2.1-16-SO1-2019-00041	3 031 250 Ft
Taszár TOP-3.2.1-16-SO1-2019-00033	15 900 000 Ft
Gölle TOP-3.2.1-16-SO1-2019-00031	1 299 600 Ft
Kadarkút TOP-2.1.3-16-SO1-2019-00011	7 887 498 Ft
Kadarkút TOP-4.1.1-16-SO1-2019-00006	8 318 802 Ft
Hajmás TOP-3.2.1-16-SO1-2017-00007	356 250 Ft
Potony TOP-2.1.3-16-SO1-2019-00009	3 671 710 Ft

2 000 000 Ft további előirányzat emelkedést jelent ugyanezen jogcímen a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. Támogatói okirata alapján a „Természeti értékek megőrzése, öko- és

vadászturizmus lehetőségeinek és kapcsolódási pontjainak feltárása Hargita és Somogy megyében" pályázati összegének megérkezése a megyei önkormányzat számlájára.

A **szolgáltatások ellenértéke előirányzat jogcímen – 2 651 971 Ft csökkenés** oka, hogy ezen az előirányzaton szerepelt eredetileg a megye főbb rendezvényeinek bevétele (Megyebál, Borfesztivál), azonban a mostani járványügyi helyzetben ezen bevételekkel nem számolhatunk. Amennyiben a 2021. évi Megyebál megtartásra kerülhet, azt más bevételi jogcímre tervezzük majd, mivel nem belépőjegyek kerülnek a jövőben kiállításra, hanem támogatói jegyek, hiszen annak ún. „nyereségét" is támogatás céljára fordítottuk (Szülőföldem Somogyország) eddig is minden évben. A teljes előirányzat azért nem kerül megszüntetésre a jogcímen, mivel egyrészt a 2020. évi Megyebál bevételének egy része már ezen a jogcímen teljesült (4 290 000 Ft), másrészt ide tervezzük azokat a bevételeinket, amelyeket az önkormányzatok részünkre Keretmegállapodás és Megbízási szerződések alapján a Magyar Falu programban végzett pályázatírási, pályázat előkészítési, projektmenedzsmenti feladatok elvégzéséért fizetnek az idei évben (6 093 029 Ft). Ennek megfelelően az eredeti előirányzat 13 035 000 Ft-os összege 10 383 029 Ft-ra módosul.

A közvetített szolgáltatások előirányzata 1 000 000 Ft-tal nő, ami a Vigasságok terének vállalkozó általi üzemeltetéséhez kapcsolódó felmerülő közüzemi díj költségek és porta üzemeltetési költségek áthárításából adódik a szerződés alapján. Az előirányzat a Hivatal részére átadásra kerül, mivel a felmerülő költségek a Hivatal költségvetésében fognak megjelenni.

Az Előző év költségvetési maradványának igénybevétele jogcímen az előirányzatot a 2019. évi költségvetési beszámolóban szereplő összeggel megegyezően 1 022 793 241 Ft-ra kell módosítani a hatályos jogszabályoknak megfelelően, így annak módosított előirányzata **166 043 Ft-tal növekszik.**
Az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Kormányrendelet 44.§ (2) bekezdés h) pontjának utasításai alapján az előző évi éves költségvetési beszámolóban kimutatott költségvetési maradvány, vállalkozói maradvány igénybevételét az előző évi beszámoló elkészültét követően, az abban szereplő összeggel megegyezően teljesítésként kell figyelembe venni. A beszámoló Magyar Államkincstár általi pénzügyi jóváhagyása általában április-május hónapban megtörténik, de most az első félévben fennálló vírushelyzet miatt kitolódott, így az előirányzat módosítására most kerülhetett sor.

Az Önkormányzatnál a <u>kiadások változása</u> a következők szerint alakul a rendelettervezetben.

Növekszik az **Egyéb külső személyi juttatások** előirányzata **2 702 128 Ft-ta**l, és az ehhez kapcsolódó **Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó** előirányzata **472 872 Ft-tal**. Ezek oka, hogy az eredeti költségvetésben az önkormányzat által idei évre tervezett és megvalósult Klímastratégiai terv elkészítése egyéb szolgáltatások jogcímre lett betervezve, azonban a kötelezettségvállalás alapja Megbízási szerződésen alapult nem pedig vállalkozói számla kiállítására került sor, ezért szükséges volt az előirányzatok között átcsoportosítani.
Ennek eredményeképp csökkent az **Egyéb szolgáltatások előirányzata -2 500 000 Ft-tal**, illetve csökkent a kapcsolódó Működési célú előzetesen felszámított ÁFA előirányzata is -675 000 Ft-tal.

A **Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások** előirányzata nőtt **4 610 275 Ft-tal**, mivel az eredeti költségvetésben nem szerepelt az egyik újonnan nyert pályázatunkkal kapcsolatosan (Buzsák TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00024) felmerülő szakmai megalapozó tanulmányok költsége, így azt annak 1 244 700 Ft-os Működési célú előzetesen felszámított áfa tartalmával együtt most került a költségvetésünkbe.

A **Működési célú előzetesen felszámított áfa** előirányzata a fent leírtaknak megfelelően összességében **569 774** Ft-tal növekedve módosult (Klímastratégiai terv ÁFA tartalmával csökkent -675 000 Ft, a Szakmai megvalósíthatósági tanulmány ÁFA tartalmával növekedett 1 244 700 Ft).

Az **Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre** előirányzat **16 228 283 Ft-tal** növekszik, melynek oka, hogy a Céltartalékok előirányzatából átvezetésre került a SomFALU 2020. és a Szülőföldem Somogyország 2020. terhére történő támogatások kifizetéséhez még szükséges előirányzat. Az előirányzatot módosítja továbbá a Céltartalékból átvezetett azon TOP projektek visszafizetett összegei, amelyek Támogatási okirataiknak módosításából eredő visszafizetési kötelezettséggel járt.

SomFALU 2020 előirányzat növekedés összege:	10 220 033 Ft
Szülőföldem Somogyország előirányzat növekedés összege:	3 885 000 Ft
TOP projektekből származó visszafizetési kötelezettségek:	2 123 250 Ft

Az **Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre** módosított előirányzata **3 630 000 Ft-tal** nő a Céltartalék terhére, mivel az Elnöki keretből történő kifizetések egyesületeknek, civil szervezeteknek, vállalkozásoknak ezen az előirányzaton teljesülnek és az eredeti költségvetésben nem kerültek felosztásra.

Tájékoztatásul Elnöki keretből részesült 2020.08.31-ig:

Koppány Természetjáró Egyesület:	100 000 Ft
Marcali Református Misszió Egyházközösség:	200 000 Ft
Pedagógiai Szakszolgálatok Országos Egyesülete:	100 000 Ft
Kaposvári Természetbarátok Turista Egyesülete:	25 000 Ft
FUTaMÉRŐ Egyesület:	100 000 Ft
Mernye Községi Sportegyesület:	100 000 Ft
Kaposvár Város Nyugdíjas Egyesülete:	50 000 Ft
Pécs-Normandia Lions Club:	100 000 Ft
Nyugdíjasok Szervezeteinek Somogy Megyei Szövetsége	400 000 Ft
Marcali Szépasszonyok és a Fiúk Egyesület	130 000 Ft
Tarisznya Cserkészetet Támogató Egyesület	100 000 Ft
Marcali és Környéke Hagyományőrző Egyesület	200 000 Ft
Mozdulj Lellei Diáksport Egyesület	100 000 Ft
Mezőcsokonya Község Cigány Nemzetiségi Önkormányzat	100 000 Ft
HangÁsz Produkció Kft.	100 000 Ft
Koller Zsolt	40 000 Ft
GÓBÉ ZOO Állatmenhely Alapítvány	100 000 Ft

Az **Immateriális javak beszerzése, létesítése** előirányzat növekedés összege **390 400 Ft**, mivel ebben az évben szükséges volt az informatikai rendszerünk működéséhez Nod32 Antívirus licencének megújítása és bővítése 3 évre vonatkozóan. Az ezzel kapcsolatos **Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó** előirányzatának növekedése **105 408 Ft**.

A fentebb leírtakból következően a **Tartalékok** előirányzatának módosítása szükséges összességében **108 451 773 Ft**-tal, mely adódik a már említett új projekt támogatási szerződések megkötéséből (129 291 792 Ft), a szolgáltatási bevételek csökkenéséből (-2 651 971 Ft), a költségvetési maradvány igénybevételének beszámolóban való egyezőségének megfeleltetéséből (166 043Ft), illetve az egyéb olyan kifizetésekhez kapcsolódó kötelezettségek teljesítéséből, amelyek a megalapozó költségvetés céltartalékának feloldásával teljesülhettek: Egyéb működési

célú támogatások államháztartáson belülre (- 16 228 283 Ft), Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre (-3 630 000 Ft), immateriális javak beszerzése (-495 808 Ft).

A **Központi, irányítószervi támogatások folyósítása** előirányzat növekedés **1 000 000 Ft**, ami a Vigasságok terének vállalkozó általi üzemeltetéséhez kapcsolódó felmerülő rezsi és porta üzemeltetési költségek áthárításából adódik a szerződés alapján, mivel a felmerülő költségek a Hivatal költségvetésében fognak megjelenni és kifizetésre kerülni.

A Hivatalnál a bevételek változása a következők szerint alakul a rendelettervezetben.

A Központi irányítószervi támogatások előirányzat jogcímen az **1 000 000 Ft-os** növekedés abból adódik, hogy a Vigasságok terének július, augusztus, szeptember hónapokra az Önkormányzat által beszedett közvetített szolgáltatások bevételével szemben a kiadások - a fizetett közüzemi szolgáltatások, karbantartási szolgáltatások - a Hivatal által fizetett szolgáltatások, így ez az összeg átadásra kerül a Hivatal költségvetésébe azok teljesíthetősége miatt.

Az Előző év költségvetési maradványának igénybevétele előirányzat 8 296 712 Ft-tal nő a 2019. évi beszámoló adataival megegyezően. Az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Kormányrendelet 44. § (2) bekezdés h) pontjának utasításai alapján az előző évi éves költségvetési beszámolóban kimutatott költségvetési maradvány, vállalkozói maradvány igénybevételét az előző évi beszámoló elkészültét követően, az abban szereplő összeggel megegyezően teljesítésként kell figyelembe venni. A beszámoló Magyar Államkincstár általi pénzügyi jóváhagyása általában április-május hónapban megtörténik, de most az első félévben fennálló vírushelyzet miatt kitolódott, így az előirányzat módosítására most kerülhetett sor.
Az összeg nagyságrendjét befolyásolja a 2019. decemberében kifizetett és elhatárolt, bér és járulék, illetőleg fizetendő általános forgalmi adó, rehabilitációs adók összege, amely az évet követően 2020. év januárjában kerül a megfelelő költséghelyre az államháztartási számvitelnek megfelelően.

A Hivatalnál a kiadások változása a következők szerint alakul a rendelettervezetben.

A **Törvény szerinti illetmények, munkabérek** előirányzatának növekedése **7 061 031 Ft**, mely az előzőekben leírt elhatárolásokból adódik. A főkönyvben a 366 főkönyvi szám alatt az egyéb sajátos eszköz oldali elszámolásokon szerepel 2019. évben, majd 2020. januárjában innét a költségnemekre kell, hogy kerüljön, azonban véglegesen csak az Éves beszámoló elfogadását követően tartalmazza a pénzmaradvány, ahonnét előirányzat módosításkor a megfelelő helyre kerül.

A **Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai előirányzatának** növekedése **100 000 Ft-tal** nő, ennek oka, hogy a Vigasságok terének programjai megkívánták a portaszolgálat nyitva tartásának meghosszabbítását.

A **Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó** előirányzat növekménye az előző kiadási jogcímhez kapcsolódóan **1 235 681 Ft**-tal nő.

A **Közüzemi díjak** előirányzatának növekedése **265 000 Ft**, **Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások** előirányzatának növekedése **500 000 Ft** és az ezekhez kapcsolódó **Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó** előirányzat növekedése **135 000 Ft**. A felsorolt előirányzatok emelkedésének indoka, hogy a Vigasságok terének üzemeltetési költségeivel kapcsolatos kifizetéseket a Hivatal teljesíti. A karbantartási költség jelen esetben azért merült fel, mert a villanyvezeték olyan mértékű meghibásodását kellett javítani, amelynek elmulasztása esetén veszélybe kerültek volna a megrendezésre kerülő rendezvények.

Indokolás a 2. §-hoz:

(1) bekezdéshez: a költségvetési rendelet (Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatal összevont adatok megnevezésű) 1. mellékletében a számszaki adatokat javítani kell, ezért a módosító rendelet 1. melléklete tartalmazza az egységes szerkezetű költségvetési rendelet 1. mellékletét a módosító rendelet hatálybalépését követő naptól történő hatálybalépéssel alkalmazva.
(2) bekezdéshez: a költségvetési rendelet (Somogy Megyei Önkormányzat megnevezésű) 1/A. mellékletében a számszaki adatokat javítani kell, ezért a módosító rendelet 1/A. melléklete tartalmazza az egységes szerkezetű költségvetési rendelet 1/A. mellékletét a módosító rendelet hatálybalépését követő naptól történő hatálybalépéssel alkalmazva.
(3) bekezdéshez: a költségvetési rendelet (Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal megnevezésű) 1/B. mellékletében a számszaki adatokat javítani kell, ezért a módosító rendelet 1/B. melléklete tartalmazza az egységes szerkezetű költségvetési rendelet 1/B. mellékletét a módosító rendelet hatálybalépését követő naptól történő hatálybalépéssel alkalmazva.
(4) a költségvetési rendelet (a Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatal 2020. évi előirányzat-felhasználási ütemtervéről projektek nélkül megnevezésű) 3. mellékletében a számszaki adatokat javítani kell, ezért a módosító rendelet 2. melléklete tartalmazza az egységes szerkezetű költségvetési rendelet 3. mellékletét a módosító rendelet hatálybalépését követő naptól történő hatálybalépéssel alkalmazva.

Indokolás a 3. §-hoz:

A 3. § a Jat. szerint szükséges hatályba léptető és hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmazza.

A Jat. 17. § (1) bekezdése szerint a jogszabály előkészítője előzetes hatásvizsgálat elvégzésével felméri a szabályozás várható következményeit. Az előzetes hatásvizsgálat eredményéről a közgyűlést tájékoztatni kell. A Jat. előírásainak megfelelően az előzetes hatásvizsgálat megtörtént, melyet az alábbiakban mutatunk be.

III. Előzetes hatásvizsgálat

a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 17. § (1) bekezdése alapján

A rendelet-tervezet címe:
A Somogy Megyei Közgyűlés ..../2020.(.....) önkormányzati rendelet-tervezete az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról
Társadalmi-gazdasági hatása: nincs, a jogszabályi környezethez jobban igazodik a módosítás révén a rendelet
Költségvetési hatása: a költségvetési rendelet elfogadása óta jelentkező kiadási tételek számára fedezet biztosítása
Környezeti, egészségi következményei: nincsenek
Adminisztratív terheket befolyásoló hatása: pénzügyi dokumentáció folyamatos készítése (számfejtés)
Egyéb hatása: nincs
A rendelet megalkotásának szükségessége: az előirányzatok önkormányzati és hivatali költségvetésben történő elkülönítése szükséges
A rendelet megalkotása elmaradása esetén várható következmények: mulasztásos törvénysértés
A rendelet alkalmazásához szükséges feltételek:
személyi: biztosítva
szervezeti: biztosítva
tárgyi: biztosítva
pénzügyi: biztosítva

Kérjük a Közgyűlést, hogy Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi módosított költségvetéséről szóló önkormányzati rendeletet elfogadni szíveskedjen. A rendelet-tervezet az előterjesztés 1. mellékletét képezi.

Kaposvár, 2020. szeptember 2.

Dr. Sárhegyi Judit

Biró Norbert

Az előterjesztést készítette:
Széphelyi Tamásné Farkas Diána Mária
gazdasági vezető

Az előterjesztés 1. melléklete

A Somogy Megyei Közgyűlés

……/2020.(……..) önkormányzati rendelet-tervezete

az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról

A Somogy Megyei Közgyűlés az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés f) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

A Somogy Megyei Közgyűlésnek az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.14.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: Rendelet) II.2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

II.

A MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI

2. §

(1) A Közgyűlés, a megyei önkormányzat 2020. évi költségvetésének

Bevételi főösszegét	**1 671 796 955**	Ft-ban
Kiadási főösszegét	**1 671 796 955**	Ft-ban
Bevételi és kiadási főösszegeinek egyenlegét megállapítja	**0**	**Ft-ban**
Költségvetési bevételét	**617 432 296**	Ft-ban
Költségvetési kiadását	**1 661 484 955**	Ft-ban
Költségvetési bevételeinek és kiadásainak egyenlegét megállapítja	**-1 044 052 659**	**Ft-ban**
ebből:		
A költségvetési bevételeken és kiadásokon belül		
A működési célú bevételek összegét	617 046 652	Ft-ban
A működési célú kiadások összegét	1 349 504 395	Ft-ban
Működési bevételeinek és kiadásainak egyenlegét megállapítja	**-732 457 743**	**Ft-ban**
Finanszírozási bevételét	1 054 364 659	Ft-ban
Finanszírozási kiadását	10 312 000	Ft-ban
Finanszírozási bevételeinek és kiadásainak egyenlegét megállapítja	**1 044 052 659**	**Ft-ban**
Felhalmozási célú bevételét	385 644	Ft-ban

Felhalmozási célú kiadását	311 980 560	Ft-ban
Felhalmozási egyenlegét megállapítja	**-311 594 916**	**Ft-ban**
Kötelező működési feladatok kiadásait:	**561 376 088**	Ft-ban
ebből:		
a személyi juttatások összegét	251 406 979	Ft-ban
a szociális hozzájárulási adó összegét	46 920 665	Ft-ban
a dologi kiadások összegét	263 048 444	Ft-ban
Az általános tartalék összegét	**16 345 911**	**Ft-ban**
A céltartalék összegét	**662 637 830**	**Ft-ban**
Projekt kockázati tartalék összegét	**5 000 000**	**Ft-ban**
Önként vállalt feladatok kiadásait:	**151 240 189**	**Ft-ban**

Költségvetési létszámkeretét 40,0 főben állapítja meg:
ebből:
a Somogy Megyei Önkormányzat létszámkerete:6,0 fő
a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal létszámkerete: 34 fő

2. §

(1) A Rendelet 1. melléklete helyébe e rendelet 1. sz. melléklete lép.
(2) A Rendelet 1/A. melléklete helyébe e rendelet 1/A. melléklete lép.
(3) A Rendelet 1/B. melléklete helyébe e rendelet 1/B. melléklete lép.
(4) A Rendelet 3. melléklete helyébe e rendelet 2. melléklete lép.

3. §

E rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba és a hatálybalépést követő napon hatályát veszti.

Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

Biró Norbert
a közgyűlés elnöke

Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatal összevont adatok

BEVÉTELEK

1. melléklet a ……/2020.(…….) önkormányzati rendelethez

Ft

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat a 2020.05.22-i közgyűlést követően	Módosítás összege	Módosított előirányzat a 2020.09.25-i közgyűlést követően
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	257 800 000	257 800 000	0	257 800 000
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	0
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	0
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0	0	0
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	257 800 000	257 800 000	0	257 800 000
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	196 534 968	196 534 968	137 146 841	333 681 809
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**454 334 968**	**454 334 968**	**137 146 841**	**591 481 809**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0

19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	**0**
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0
21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0
22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0
27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0
28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	**0**
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	15 077 782	15 077 782	-2 651 971	12 425 811
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	9 124 000	9 124 000	1 000 000	10 124 000
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	3 015 032	3 015 032	0	3 015 032
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	0	0
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**27 216 814**	**27 216 814**	**- 1 651 971**	**25 564 843**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	**0**
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0

57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0
58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0
59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0	0	0
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	0	0
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**0**	**0**
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0
64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0
65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	385 644	385 644	0	385 644
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75	0	0	0	0
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**385 644**	**385 644**	**-**	**385 644**
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**481 937 426**	**481 937 426**	**135 494 870**	**617 432 296**
			0	**0**	**0**	**0**
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	1 045 901 904	1 045 901 904	8 462 755	1 054 364 659
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	0
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	1 045 901 904	1 045 901 904	8 462 755	1 054 364 659
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0

14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0
15	Központi, irányító szervi támogatás	B816	0	0	0	0
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)	B81	1 045 901 904	1 045 901 904	8 462 755	1 054 364 659
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	0
29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	0
30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**1 045 901 904**	**1 045 901 904**	**8 462 755**	**1 054 364 659**
Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**1 527 839 330**	**1 527 839 330**	**143 957 625**	**1 671 796 955**
KIADÁSOK				0	0	0
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	134 453 325	134 453 325	7 061 031	141 514 356
02	Normatív jutalmak	K1102	11 445 000	11 445 000	0	11 445 000
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	37 257 900	37 257 900	0	37 257 900
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	400 000	400 000	0	400 000
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0
06	Jubileumi jutalom	K1106	870 000	870 000	0	870 000
07	Béren kívüli juttatások	K1107	5 912 000	5 912 000	0	5 912 000
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	1 294 458	1 294 458	0	1 294 458
10	Egyéb költségtérítések	K1110	793 250	793 250	0	793 250
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0
12	Szociális támogatások	K1112	160 000	160 000	0	160 000
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	1 200 000	1 200 000	100 000	1 300 000
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	193 785 933	193 785 933	7 161 031	200 946 964
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	52 027 500	52 027 500	0	52 027 500

16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját foglalkoztatottnak fizetett juttatások	K122	30 641 163	30 641 163	0	30 641 163
17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	9 814 060	9 814 060	2 702 128	12 516 188
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	92 482 723	92 482 723	2 702 128	95 184 851
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**286 268 656**	**286 268 656**	**9 863 159**	**296 131 815**
20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**51 857 640**	**51 857 640**	**1 708 553**	**53 566 193**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	35 000	35 000	0	35 000
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	9 760 859	9 760 859	0	9 760 859
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	9 795 859	9 795 859	0	9 795 859
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	3 815 220	3 815 220	0	3 815 220
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	2 258 400	2 258 400	0	2 258 400
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	6 073 620	6 073 620	0	6 073 620
28	Közüzemi díjak	K331	23 468 640	23 468 640	265 000	23 733 640
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0
30	Bérleti és lízing díjak	K333	6 000	286 630	0	286 630
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	2 656 000	2 656 000	500 000	3 156 000
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	118 452 654	157 087 284	4 610 275	161 697 559
34	Egyéb szolgáltatások	K337	27 698 565	27 417 935	-2 500 000	24 917 935
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	172 281 859	210 916 489	2 875 275	213 791 764
36	Kiküldetések kiadásai	K341	100 000	100 000	0	100 000
37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	100 000	100 000	0	100 000
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	40 893 298	47 130 468	704 774	47 835 242
40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	1 600 000	1 600 000	0	1 600 000
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0
42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0
43	Egyéb dologi kiadások	K355	3 741 215	3 741 215	0	3 741 215
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	46 234 513	52 471 683	704 774	53 176 457
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**234 485 851**	**279 357 651**	**3 580 049**	**282 937 700**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	**0**
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0

56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0
57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0
60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	9 550 411	12 026 663	16 228 283	28 254 946
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	1 000 000	3 630 000	4 630 000
70	Tartalékok	K513	628 127 408	575 531 968	108 451 773	683 983 741
	lekötött tartalék		*5 000 000*	*5 000 000*	*0*	*5 000 000*
	céltartalék		*606 781 497*	*554 186 057*	*108 451 773*	*662 637 830*
	általános tartalék		*16 345 911*	*16 345 911*	*0*	*16 345 911*
71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**637 677 819**	**588 558 631**	**128 310 056**	**716 868 687**
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	0	390 400	390 400
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	4 600 000	4 600 000	0	4 600 000
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	854 978	4 199 378	0	4 199 378
76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0
78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	1 472 844	2 375 832	105 408	2 481 240
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**6 927 822**	**11 175 210**	**495 808**	**11 671 018**
80	Ingatlanok felújítása	K71	236 464 206	236 464 206	0	236 464 206
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	63 845 336	63 845 336	0	63 845 336
84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**300 309 542**	**300 309 542**	**0**	**300 309 542**

85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0
88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**	**0**	**0**
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**1 517 527 330**	**1 517 527 330**	**143 957 625**	**1 661 484 955**
			0	0	0	0
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0
08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	10 312 000	10 312 000	0	10 312 000
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	0	0	0	0
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0
16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0

18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	10 312 000	10 312 000	0	10 312 000
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása	K922	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	0
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	0
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**10 312 000**	**10 312 000**	**0**	**10 312 000**
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**1 527 839 330**	**1 527 839 330**	**143 957 625**	**1 671 796 955**

Somogy Megyei Önkormányzat

BEVÉTELEK

1/A. melléklet a ……/2020.(……) önkormányzati rendelethez

Ft

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat a 2020.05.22-i közgyűlést követően	Módosítás összege	Módosított előirányzat a 2020.09.25-i közgyűlést követően
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	257 800 000	257 800 000	0	257 800 000
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	0
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	0
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0	0	0
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	257 800 000	257 800 000	0	257 800 000
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	196 534 968	196 534 968	137 146 841	333 681 809
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**454 334 968**	**454 334 968**	**137 146 841**	**591 481 809**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0
19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	**0**
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0

21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0
22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0
27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0
28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	**0**
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	13 035 000	13 035 000	-2 651 971	10 383 029
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	0	0	1 000 000	1 000 000
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	0	0	0	0
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	0	0
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**13 035 000**	**13 035 000**	**-1 651 971**	**11 383 029**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	**0**
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0
57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0

58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0
59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0	0	0
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	0	0
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**0**	**0**
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0
64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0
65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	385 644	385 644	0	385 644
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75	0	0	0	0
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**385 644**	**385 644**	**0**	**385 644**
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**467 755 612**	**467 755 612**	**135 494 870**	**603 250 482**
				0	**0**	**0**
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	1 022 627 198	1 022 627 198	166 043	1 022 793 241
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	0
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	1 022 627 198	1 022 627 198	166 043	1 022 793 241
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0
14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0

15	Központi, irányító szervi támogatás	B816	0	0	0	0
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)	B81	1 022 627 198	1 022 627 198	166 043	1 022 793 241
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	0
29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	0
30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**1 022 627 198**	**1 022 627 198**	**166 043**	**1 022 793 241**
Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**1 490 382 810**	**1 490 382 810**	**135 660 913**	**1 626 043 723**
KIADÁSOK				**0**	**0**	**0**
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	11 400 000	11 400 000	0	11 400 000
02	Normatív jutalmak	K1102	270 000	270 000	0	270 000
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	0	0	0	0
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	0	0	0	0
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0
06	Jubileumi jutalom	K1106	0	0	0	0
07	Béren kívüli juttatások	K1107	273 600	273 600	0	273 600
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	0	0	0	0
10	Egyéb költségtérítések	K1110	0	0	0	0
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0
12	Szociális támogatások	K1112	0	0	0	0
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	1 200 000	1 200 000	0	1 200 000
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	13 143 600	13 143 600	0	13 143 600
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	52 027 500	52 027 500	0	52 027 500
16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját	K122	30 041 163	30 041 163	0	30 041 163

	foglalkoztatottnak fizetett juttatások					
17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	8 314 060	8 314 060	2 702 128	11 016 188
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	90 382 723	90 382 723	2 702 128	93 084 851
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**103 526 323**	**103 526 323**	**2 702 128**	**106 228 451**
20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**19 865 422**	**19 865 422**	**472 872**	**20 338 294**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	0	0	0	0
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	3 960 859	3 960 859	0	3 960 859
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	3 960 859	3 960 859	0	3 960 859
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	389 700	389 700	0	389 700
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	0	0	0	0
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	389 700	389 700	0	389 700
28	Közüzemi díjak	K331	189 600	189 600	0	189 600
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0
30	Bérleti és lízing díjak	K333	0	280 630	0	280 630
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	576 000	576 000	0	576 000
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	103 853 266	142 487 896	4 610 275	147 098 171
34	Egyéb szolgáltatások	K337	18 828 357	18 547 727	-2 500 000	16 047 727
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	123 447 223	162 081 853	2 110 275	164 192 128
36	Kiküldetések kiadásai	K341	0	0	0	0
37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	0	0	0	0
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	25 652 638	31 889 808	569 774	32 459 582
40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	0	0	0	0
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0
42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0
43	Egyéb dologi kiadások	K355	2 455 215	2 455 215	0	2 455 215
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	28 107 853	34 345 023	569 774	34 914 797
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**155 905 635**	**200 777 435**	**2 680 049**	**203 457 484**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	**0**
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0

56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0
57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0
60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	9 550 411	12 026 663	16 228 283	28 254 946
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	1 000 000	3 630 000	4 630 000
70	Tartalékok, mely felosztva:	K513	628 127 408	575 531 968	108 451 773	683 983 741
	lekötött tartalék		*5 000 000*	*5 000 000*	*0*	*5 000 000*
	céltartalék		*606 781 497*	*554 186 057*	*108 451 773*	*662 637 830*
	általános tartalék		*16 345 911*	*16 345 911*	*0*	*16 345 911*
71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**637 677 819**	**588 558 631**	**128 310 056**	**716 868 687**
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	0	390 400	390 400
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	1 100 000	1 100 000	0	1 100 000
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	354 978	3 699 378	0	3 699 378
76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0
78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	392 844	1 295 832	105 408	1 401 240
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**1 847 822**	**6 095 210**	**495 808**	**6 591 018**
80	Ingatlanok felújítása	K71	236 464 206	236 464 206	0	236 464 206
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	63 845 336	63 845 336	0	63 845 336

84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**300 309 542**	**300 309 542**	**0**	**300 309 542**
85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0
88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**		**0**
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**1 219 132 563**	**1 219 132 563**	**134 660 913**	**1 353 793 476**
			0	0	0	0
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0
08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	10 312 000	10 312 000	0	10 312 000
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	260 938 247	260 938 247	1 000 000	261 938 247
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0

16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	271 250 247	271 250 247	1 000 000	272 250 247
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása	K922	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	0
28	Adósághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	0
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	0
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**271 250 247**	**271 250 247**	**1 000 000**	**272 250 247**
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**1 490 382 810**	**1 490 382 810**	**135 660 913**	**1 626 043 723**

Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal

BEVÉTELEK

1/B. melléklet a ……/2020.(……..) önkormányzati rendelethez

Ft

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat a 2020.05.22-i közgyűlést követően	Módosítás összege	Módosított előirányzat a 2020.09.25-i közgyűlést követően
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	0	0	0	0
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	0
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	0
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0	0	0
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	0	0	0	0
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	0	0	0	0
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**0**	**0**	**0**	**0**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0
19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	**0**
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0
21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0

22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0
27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0
28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	**0**
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	2 042 782	2 042 782	0	2 042 782
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	9 124 000	9 124 000	0	9 124 000
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	3 015 032	3 015 032	0	3 015 032
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	0	0
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**14 181 814**	**14 181 814**	**0**	**14 181 814**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	**0**
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0
57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0
58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0

59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0	0	0
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	0	0
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**0**	**0**
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0
64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0
65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	0	0	0	0
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75	0	0	0	0
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**0**	**0**	**0**	**0**
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**14 181 814**	**14 181 814**	**0**	**14 181 814**
				0	**0**	**0**
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	23 274 706	23 274 706	8 296 712	31 571 418
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	0
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	23 274 706	23 274 706	8 296 712	31 571 418
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0
14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0
15	**Központi, irányító szervi támogatás**	**B816**	**260 938 247**	**260 938 247**	**1 000 000**	**261 938 247**
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök	B8191	0	0	0	0

	bevételei					
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)	B81	284 212 953	284 212 953	9 296 712	293 509 665
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	0
29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	0
30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**284 212 953**	**284 212 953**	**9 296 712**	**293 509 665**
Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**298 394 767**	**298 394 767**	**9 296 712**	**307 691 479**
KIADÁSOK				0	0	0
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	123 053 325	123 053 325	7 061 031	130 114 356
02	Normatív jutalmak	K1102	11 175 000	11 175 000	0	11 175 000
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	37 257 900	37 257 900	0	37 257 900
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	400 000	400 000	0	400 000
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0
06	Jubileumi jutalom	K1106	870 000	870 000	0	870 000
07	Béren kívüli juttatások	K1107	5 638 400	5 638 400	0	5 638 400
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	1 294 458	1 294 458	0	1 294 458
10	Egyéb költségtérítések	K1110	793 250	793 250	0	793 250
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0
12	Szociális támogatások	K1112	160 000	160 000	0	160 000
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	0	0	100 000	100 000
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	180 642 333	180 642 333	7 161 031	187 803 364
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	0	0	0	0
16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját foglalkoztatottnak fizetett juttatások	K122	600 000	600 000	0	600 000
17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	1 500 000	1 500 000	0	1 500 000
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	2 100 000	2 100 000	0	2 100 000
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**182 742 333**	**182 742 333**	**7 161 031**	**189 903 364**

20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**31 992 218**	**31 992 218**	**1 235 681**	**33 227 899**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	35 000	35 000	0	35 000
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	5 800 000	5 800 000	0	5 800 000
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	5 835 000	5 835 000	0	5 835 000
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	3 425 520	3 425 520	0	3 425 520
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	2 258 400	2 258 400	0	2 258 400
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	5 683 920	5 683 920	0	5 683 920
28	Közüzemi díjak	K331	23 279 040	23 279 040	265 000	23 544 040
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0
30	Bérleti és lízing díjak	K333	6 000	6 000	0	6 000
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	2 080 000	2 080 000	500 000	2 580 000
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	14 599 388	14 599 388	0	14 599 388
34	Egyéb szolgáltatások	K337	8 870 208	8 870 208	0	8 870 208
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	48 834 636	48 834 636	765 000	49 599 636
36	Kiküldetések kiadásai	K341	100 000	100 000	0	100 000
37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	100 000	100 000	0	100 000
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	15 240 660	15 240 660	135 000	15 375 660
40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	1 600 000	1 600 000	0	1 600 000
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0
42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0
43	Egyéb dologi kiadások	K355	1 286 000	1 286 000	0	1 286 000
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	18 126 660	18 126 660	135 000	18 261 660
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**78 580 216**	**78 580 216**	**900 000**	**79 480 216**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	**0**
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0
56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0
57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0

60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	0	0	0	0
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	0	0	0
70	Tartalékok	K513	0	0	0	0
	lekötött tartalék		*0*	*0*	*0*	*0*
	céltartalék		*0*	*0*	*0*	*0*
	általános tartalék		*0*	*0*	*0*	*0*
71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**0**	**0**	**0**	**0**
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	0	0	0
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	3 500 000	3 500 000	0	3 500 000
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	500 000	500 000	0	500 000
76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0
78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	1 080 000	1 080 000	0	1 080 000
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**5 080 000**	**5 080 000**	**0**	**5 080 000**
80	Ingatlanok felújítása	K71	0	0	0	0
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	0	0	0	0
84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**0**	**0**	**0**	**0**
85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0

88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**	**0**	**0**
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**298 394 767**	**298 394 767**	**9 296 712**	**307 691 479**
			0	0	0	0
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0
08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	0	0	0	0
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	0	0	0	0
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0
16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	0	0	0	0
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok	K922	0	0	0	0

	vásárlása					
24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0	0	0	0
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	0
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	0
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	0
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**0**	**0**	**0**	**0**
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**298 394 767**	**298 394 767**	**9 296 712**	**307 691 479**

2. melléklet a ……/2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

a Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatal 2020. évi előirányzat-felhasználási ütemtervéről projektek nélkül

Megnevezés	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December	Összesen
BEVÉTELEK	**23 783 538**	**74 365 659**	**23 783 538**	**23 783 538**	**23 783 538**	**47 058 244**	**32 246 293**	**23 783 538**	**23 370 545**	**23 370 545**	**23 370 545**	**23 370 549**	**366 070 070**
Működési célú költségvetési támogatás	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 333**	**21 483 337**	**257 800 000**
Pénzmaradvány		50 582 121	0	0	0	23 274 706	8 462 755						**82 319 582**
Működési (saját) bevételek	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	2 268 068	1 855 075	1 855 075	1 855 075	1 855 075	**25 564 844**
Működési célú kapott támogatások államháztartáson belülről	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Felhalmozási bevételek	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	32 137	**385 644**
Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
KIADÁSOK	**36 095 448**	**27 783 447**	**25 783 447**	**25 783 447**	**29 601 686**	**28 451 686**	**32 336 686**	**38 671 719**	**30 390 625**	**30 390 625**	**30 390 625**	**30 390 629**	**366 070 070**
Személyi kiadások és munkaadókat terhelő járulékok	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	17 788 908	20 681 836	20 681 836	20 681 836	20 681 836	**225 038 608**
Működési kiadások	7 571 206	8 571 206	7 571 206	7 571 206	7 571 206	7 571 206	7 571 206	7 571 206	6 054 717	6 054 717	6 054 717	6 054 718	**85 788 517**
Felhalmozási kiadások	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 333	423 337	**5 080 000**
Tartalék felhasználása	0	1 000 000	0	0	3 818 239	2 668 239	6 553 239	12 888 272	3 230 739	3 230 739	3 230 739	3 230 738	**39 850 944**
általános tartalék	0	*0*	*0*	*0*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 239*	*2 043 238*	***16 345 911***
céltartalék	0	*1 000 000*	*0*	*0*	*1 150 000*		*3 885 000*	*10 220 033*	*562 500*	*562 500*	*562 500*	*562 500*	***18 505 033***
lekötött tartalék	0	*0*	*0*	*0*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	*625 000*	***5 000 000***

Finanszírozási kiadások	10 312 000												**10 312 000**
Központi irányítószervi támogatás (a Működési költségvetési támogatás terhére)	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	16 149 432	15 149 432	15 149 432	15 149 432	**182 793 184**

SOMOGY MEGYE JEGYZŐJE

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKE

Ügyiratszám: SMÖH/414-17/2020.

ELŐTERJESZTÉS
a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet módosításáról

A Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatát (továbbiakban: SZMSZ) 2020. február 12-én tartott testületi ülésén 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendeletével fogadta el a Közgyűlés, majd 2020. július 17-én 9/2020. (VII.17.) önkormányzati rendeletével módosította azt.

Általános indokolás a rendelet módosításához

I.

Az SZMSZ szerint a megyei önkormányzat hivatala útján a hazai források vonatkozásában önként vállalt feladatként projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenységet is ellát a települési önkormányzatok számára. Ellát továbbá a megyei önkormányzat hivatala útján pályázatfigyelési feladatokat is a települési önkormányzatok számára. E feladatok ellátását a települési önkormányzatokkal egyedi keret-megállapodás alapján kötött megbízási szerződések szerint valósítja meg.

Tekintettel arra, hogy a projekt-előkészítési- és projektmenedzsment feladatokat a Somogy Megyei Önkormányzat Hivatalának dolgozói látják el, egyes pályázatok főképp elszámolhatósági előírásai indokolják, hogy a keret-megállapodások alapján kötendő megbízási szerződésben feladatellátó szervezetként a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal is megjelölésre kerülhessen.

Az elmúlt időszak gyakorlati tapasztalata alapján szükség mutatkozik a települési önkormányzatokon kívüli gazdasági társaságok, és civil szervezetek számára – amennyiben kapacitásaink engedik – a megyei önkormányzat vagy hivatala által történő projekt előkészítési- és menedzsment tevékenység megvalósítására, illetve keret-megállapodás kötésére. A települési önkormányzatok pozitív visszajelzései alapján ugyanis egyre több megkeresés érkezik az önkormányzati szektoron kívülről is.

Szükséges továbbá annak pontosítása, hogy ne csak a hazai pályázati források vonatkozásában végezhessen projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti feladatokat a megyei önkormányzat és hivatala, hanem az Európai Uniós források tekintetében is, úgy mint pl. Leader, VP pályázatok, stb.

Az SZMSZ 6. melléklete tartalmazza az önkormányzat önként vállalt feladatait. Fentiekre tekintettel szükséges a hazai forrásokon felül az Európai Uniós forrásokra való bővítés, valamint a megyei önkormányzati feladatvégzés mellett a hivatali feladatvégzést is beemelni. Ezentúl a tevékenységek körét a települési önkormányzatok mellett civil szervezetek és gazdasági társaságok számára is - megkereséseik alapján - kinyitni szükséges.

II.

A Közgyűlés a projekt-előkészítésre, illetve menedzsmentre vonatkozó megbízási díjat a pályázat főösszegéhez kötötten határozta meg. E döntés módosításra kerül akként, hogy felhatalmazza a Közgyűlés megbízási szerződést megkötő elnököt, vagy megyei jegyzőt, hogy a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a díjtételtől az alábbiak szerint eltérjen:

- 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
- 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
- 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

Ezeket a feladatokat a közgyűlés elnöke és a megyei jegyző részére átruházott hatáskörként az SZMSZ-ben biztosítani szükséges.

Az ezeken felüli eltérések a Közgyűlés hatáskörében maradnának, de a gyakorlati feladatellátás tapasztalatai indokolják, hogy az egyedi méltánylást érdemlő esetben – amennyiben az eltérés mértéke az elnök, illetve a megyei jegyző által adható fenti mértéket meghaladná - úgy arról a Somogy Megyei TOP Projekt Bizottság döntsön.

Kérjük a T. Közgyűlést a fent részletezett okokból a fenti hatáskörök közgyűlés elnökére, megyei jegyzőre, valamint a Somogy Megyei TOP Projekt Bizottságra történő átruházására, ugyanis a Közgyűlés gyors összehívása az egyes egyedi döntések meghozatalakor még a rendkívüli ülés szabályai szerint is rendkívül nehézkes.

A megyei közgyűlés elnöke, valamint a megyei jegyző részére történő hatáskör átruházást egy új § beiktatásával javasoljuk beépíteni az SZMSZ-be, mint átruházott hatáskört.
A Somogy Megyei TOP Projekt Bizottság feladat- és hatáskörét az SZMSZ 4. melléklete D. pontja tartalmazza, az 1. pontban szerepel az Átruházott hatáskörök felsorolása, ennek kiegészítését javasoljuk a T. Közgyűlésnek.

Részletes indokolás a rendelet módosításához

<u>Indokolás az 1. §-hoz:</u>
A megyei közgyűlés elnöke átruházott hatáskörét egy új § beiktatásával fentiek alapján az alábbiak szerint javasoljuk meghatározni:

„64/A §

A közgyűlés elnökének átruházott hatáskörei:

A Somogy Megyei Önkormányzat Európai Uniós vagy hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenység elvégzésére megkötött szerződéseiben a megbízási szerződést kötő elnök a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a Közgyűlés által meghatározott díjtételtől az alábbiak szerint eltérhet:

a. 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
b. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
c. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

<u>Indokolás a 2. §-hoz:</u>

A megyei jegyző átruházott hatáskörét szintén egy új § beiktatásával fentiek alapján az alábbiak szerint javasoljuk meghatározni:

„67/A §

A megyei jegyző átruházott hatáskörei:

A Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal Európai Uniós vagy hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenység elvégzésére megkötött szerződéseiben a megbízási szerződést kötő megyei jegyző a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a Közgyűlés által meghatározott díjtételtől az alábbiak szerint eltérhet:

a. 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
b. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
c. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

Indokolás a 3. §-hoz:

(1) bekezdéshez:

A rendelet 4. mellékeltének D. pontjában a Somogy Megyei Top Projekt Bizottság feladat- és hatáskörét szabályozó szövegezést kell módosítani - kiegészíteni a meglévő két felsorolási pontot egy újabbal - az általános indokolásnál meghatározattak értelmében az alábbiak szerint (***vastag, dőlt betűvel szedetten a módosítás***):

SZMSZ 4. sz. melléklete

D.

A SOMOGY MEGYEI TOP PROJEKT BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

1. Átruházott hatásköre:

1.1 Területi kiválasztási eljárásrendben benyújtott és megvalósított projektek döntés előkészítéséhez, meghozatalához kapcsolódó feladatok esetében, a felállítandó Döntés- előkészítő Bizottság ülésére a közgyűlés által jelölt tag döntés-előkészítő bizottsági döntési javaslatának megtárgyalása, és határozathozatal a Döntés-előkészítési Bizottságban leadható szavazatról.

1.2 A SomFALU pályázati kérelmeinek elbírálása, és a pályázati elszámolásokat követően a pályázatok lezárásával kapcsolatos döntéshozatal.

1.3 A Somogy Megyei Önkormányzat vagy Hivatala által önként vállalt feladatellátás körében megvalósuló projekt előkészítési és projekt menedzsmenti tevékenység Közgyűlés által meghatározott díjtételétől a közgyűlés elnökének/megyei jegyzőnek átruházott hatáskörben biztosított mérlegelési jogkörén felüli mértékben történő eltérésről való döntéshozatal.

(2) bekezdéshez:
A rendelet 6. mellékeltének szövegezését kell módosítani az általános indokolásnál meghatározattak értelmében az alábbiak szerint (***vastag, dőlt betűvel szedetten a módosítás*** és ~~áthúzottan~~ a kieső részek):

SZMSZ 6. sz. melléklete

Az önkormányzat önként vállalt feladatai

1. A Somogy Megyei Önkormányzat tagja a Mötv-ben foglalt, társulásokra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően működő Somogy Megyei Önkormányzati Társulásnak.
2. A Somogy Megyei Önkormányzat ***vagy*** hivatala ~~útján~~ ***Európai Uniós*** vagy ~~a~~ hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenységet végez a települési önkormányzat, ***civil szervezet, vagy gazdasági társaság*** kérésére a pályázati felhívás szerinti szerződés, de különösen konzorciumi szerződés alapján.
3. A Somogy Megyei Önkormányzat ***vagy*** hivatala ~~útján~~ azon települések, ***civil szervezetek, vagy gazdasági társaságok*** számára, akik kérik, tájékoztatást ad a megjelenő pályázati lehetőségekről.

Indokolás a 4. §-hoz:
A 4. § a Jat. szerint szükséges hatályba léptető, és hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmazza.

A Jat. 17. § (1) bekezdése szerint a jogszabály előkészítője előzetes hatásvizsgálat elvégzésével felméri a szabályozás várható következményeit. Az előzetes hatásvizsgálat eredményéről a közgyűlést tájékoztatni kell. A Jat. előírásainak megfelelően az előzetes hatásvizsgálat megtörtént, melyet az alábbiakban mutatunk be.

Előzetes hatásvizsgálat
a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 17. § (1) bekezdése alapján

SZMSZ:
A rendelet-tervezet címe:
A Somogy Megyei Közgyűlés ……./2020.(VII…...) önkormányzati rendelet-tervezete a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.12.) önkormányzati rendelet módosításáról
Társadalmi-gazdasági hatása: projekt-előkészítési, projektmenedzsmenti feladatellátás körének kiterjesztése a gazdasági társaságokra, civil szervezetekre a megfelelő, sokrétű szakmai hozzáértés biztosításával településfejlesztési célok elérése érdekében
Költségvetési hatása: bevételek növekedése
Környezeti, egészségi következményei: nem releváns
Adminisztratív terheket befolyásoló hatása: jelentős, a megjelenő feladatellátási igény kiszolgálása
Egyéb hatása: nincs
A rendelet megalkotásának szükségessége: a gyakorlati tapasztalatok és a települési önkormányzatoktól származó igények indokolják a módosítást
A rendelet megalkotása elmaradása esetén várható következmények: a szabályozás eltér a gyakorlattól, amely törvénysértő, illetve saját bevételek növelésének elmaradása

A rendelet alkalmazásához szükséges feltételek:
személyi: biztosítva
szervezeti: biztosítva
tárgyi: biztosítva
pénzügyi: biztosítva

Kérjük a Tisztelt Közgyűlést, hogy az SZMSZ-nek az előterjesztés 1. sz. melléklete szerinti módosítását elfogadni szíveskedjen.

Kaposvár, 2020. szeptember 24.

Dr. Sárhegyi Judit

Biró Norbert

Az előterjesztés 1. sz. melléklete

A Somogy Megyei Közgyűlés

……./2020.(VII…) önkormányzati rendelet-tervezete

a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(XII.12.) önkormányzati rendelet módosításáról

A Somogy Megyei Közgyűlés az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés d) pontjában meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. §

A Somogy Megyei Közgyűlésnek a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 6/2014.(XII.12.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: SZMSZ) kiegészül az alábbi 64/A §-al:

„64/A §

A közgyűlés elnökének átruházott hatáskörei:

A Somogy Megyei Önkormányzat Európai Uniós vagy hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenység elvégzésére megkötött szerződéseiben a megbízási szerződést kötő elnök a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a Közgyűlés által meghatározott díjtételtől az alábbiak szerint eltérhet:

d. 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,

e. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,

f. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

2. §

Az SZMSZ kiegészül az alábbi 67/A §-al:

„67/A §

A megyei jegyző átruházott hatáskörei:

A Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal Európai Uniós vagy hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenység elvégzésére megkötött szerződéseiben a megbízási szerződést kötő megyei jegyző a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a Közgyűlés által meghatározott díjtételtől az alábbiak szerint eltérhet:

d. 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,

e. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,

f. 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

3.§

(1) Az SZMSZ 4. melléklete helyébe e rendelet 1. melléklete lép.
(2) Az SZMSZ 6. melléklete helyébe e rendelet 2. melléklete lép.

4. §

Jelen rendelet kihirdetését követő napon lép hatályba, és a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző	Biró Norbert közgyűlés elnöke

1. melléklet a …./2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

SZMSZ 4. sz. melléklete

A BIZOTTSÁGOK FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

A.
VALAMENNYI BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

A bizottságok:

1) Feladatkörükben előkészítik és véleményezik a megyei közgyűlés döntéseit, szervezik és ellenőrzik a döntések végrehajtását, feladatkörükben ellenőrzéseket végezhetnek.
2) Előkészítik és benyújtják a közgyűlésnek a közgyűlés által meghatározott előterjesztéseket.
3) Tevékenységi területüket illetően véleményezhetik a költségvetési rendeletet és zárszámadást.
4) Javaslatot tesznek és véleményezik a közgyűlés programjait és munkatervét. Kezdeményezhetik - napirend megjelölésével - a közgyűlés összehívását.
5) Javasolják és véleményezik a működési területüket, illetően a Mötv. és az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés j) pontja alapján kezdeményezett közgyűlési felterjesztéseket.
6) Döntenek a bizottság alelnöke és tagjai esetén a bizottsági döntéshozatalból való kizárás ügyében.
7) Ellenőrzik az önkormányzati hivatalnak a testületi döntések előkészítésére, végrehajtására vonatkozó munkáját. Szükség szerint közgyűlési elnöki intézkedést kezdeményeznek.
8) Javaslatot tesznek a megyei közgyűlés által adományozható kitüntető címre és díjakra.
9) Javaslatot tesznek a megyei önkormányzat nemzetközi kapcsolatai formáira, tartalmára.
10) Véleményezik a közfeladat önkéntes felvállalására vonatkozó javaslatot.
11) A több bizottság feladatkörébe tartozó kérdésben együttműködnek, szükség szerint együttes ülést tartanak.
12) Kezdeményezik a közgyűlés elnökénél helyi népszavazás elrendelését.

B.
A PÉNZÜGYI ÉS JOGI BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

1. Átruházott hatásköre:

1.1 Jóváhagyja a megyei önkormányzati hivatalra vonatkozó éves ellenőrzési tervet és az éves ellenőrzési jelentést.
1.2 Gyakorolja az SZMSZ-ben és az önkormányzati vagyonrendeletben számára meghatározott átruházott hatásköröket.
1.3 A közgyűlés elnöke tekintetében gyakorolja az Mötv. 19. § b) pontjában meghatározott egyéb munkáltatói jogokat.

2. Saját hatásköre (Mötv.):

2.1 Figyelemmel kíséri az önkormányzatnál a költségvetési bevételek alakulását, különös tekintettel a saját bevételekre.
2.2 Figyelemmel kíséri az önkormányzat vagyonának változását (növekedés, csökkenés), értékeli az azt előidéző okokat.
2.3 Vizsgálja az önkormányzati hitelfelvételek indokait és gazdasági megalapozottságát.

2.4 Az önkormányzatnál ellenőrzi a pénzkezelési szabályzat megtartását, a bizonylati rend és bizonylati fegyelem érvényesítését.
2.5 Az önkormányzati hivatalnál végzett vizsgálatainak a megállapításait haladéktalanul közli a közgyűléssel. Ha a közgyűlés a vizsgálati megállapításokkal nem ért egyet, a vizsgálati jegyzőkönyvet a bizottság észrevételeivel együtt megküldi az Állami Számvevőszéknek.
2.6 Kivizsgálja a képviselői összeférhetetlenség megállapítására irányuló kezdeményezéseket és az eljárás eredményéről a közgyűlést tájékoztatja (2000. évi XCVI. törvény 9. § (2) bek.).
2.7 Nyilvántartja és ellenőrzi az önkormányzati képviselők és a velük egy háztartásban élő családtagjaik vagyonnyilatkozatait (2000. évi XCVI. törvény 10/A. § (3) bek.).

3. <u>Egyéb feladatköre:</u>

3.1 Véleményezi az egyéb pénzügyi kihatású előterjesztéseket, állást foglal pénzmaradvány visszaadásáról.
3.2 Vizsgálja a kötelező, valamint az önként vállalt önkormányzati feladatok pénzügyi feltételeit.
3.3 Tevékenységi területét illetően főhatóságokkal és egyéb szervekkel együttműködést alakít ki.
3.4 Ellátja a közgyűlésen a titkos szavazással kapcsolatos szavazatszámláló bizottsági teendőket.

C.
A TERÜLETFEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

1. <u>Átruházott hatásköre</u>:

A két soros közgyűlés között, amikor soron kívüli közgyűlés összehívása nem lehetséges, valamint a közgyűlés ülésezési szünetében dönt halaszthatatlan esetben a közgyűlés hatáskörébe tartozó, területfejlesztéssel, területi tervezéssel, programozással, koordinációval, vidékfejlesztéssel kapcsolatos kérdésekben, kivéve az át nem ruházható hatásköröket.

2. <u>Saját hatásköre:</u>

1. Közreműködik a decentralizált pályázati rendszer működésének felügyeletében, a korábban a megyei területfejlesztési tanács, valamint regionális fejlesztési tanács hatáskörébe tartozó előirányzatok vonatkozásában meglévő támogatási szerződésállománnyal kapcsolatban felmerülő ügyekben a közgyűlési döntéseket véleményezi.
2. Előkészíti és véleményezi a megyei területfejlesztési koncepciót-, és fejlesztési programot, továbbá a megyei területrendezési tervet az országos és a kiemelt térségekre vonatkozó tervekkel összhangban.
3. Gondoskodik a fenti dokumentumok közötti összhang biztosításáról.
4. Közreműködik a területfejlesztési stratégiák és programok végrehajtásának nyomon követésében és értékelésében.
5. Előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat, területfejlesztési programokat, részt vesz az országos területfejlesztési koncepció és a nemzeti fejlesztési stratégia kidolgozásában.
6. Közreműködik a települések fejlesztési tevékenységének koordinálásában a települési önkormányzatok felkérése alapján.
7. Gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.
8. Az önkormányzati hivatal közreműködésével kapcsolatot tart az önkormányzatokkal,

területi államigazgatási szervekkel, társadalmi és szakmai szervezetekkel, gazdasági szereplőkkel.

9. Előzetesen véleményezi a megye területét érintő, fejlesztési források felhasználásának megalapozását szolgáló stratégiákat és programokat (ágazati tervek és uniós tervek).
10. Vizsgálja és értékeli a megye társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait.
11. Előzetesen véleményezi a településrendezési terveket, gondoskodik a megyei területrendezési tervek és a településrendezési tervek összhangjáról.
12. Előzetesen véleményezi a területi információs rendszer kialakításával és működtetésével kapcsolatos döntéseket.
13. Figyelemmel kíséri az operatív programok megyében jelentkező feladatainak megvalósítását, közreműködik a fejlesztési programok nyomon követésében és értékelésében, a területfejlesztési programok megvalósulásának monitorozásában és a programok megvalósulásának előzetes, közbenső és utólagos értékelésében.
14. Véleményezi az operatív programokat, részt vesz azok előkészítésében.
15. Megtárgyalja a megyei hulladékgazdálkodási tervet.

D.
A SOMOGY MEGYEI TOP PROJEKT BIZOTTSÁG FELADAT- ÉS HATÁSKÖRE

1. **Átruházott hatásköre:**

1.1 Területi kiválasztási eljárásrendben benyújtott és megvalósított projektek döntés előkészítéséhez, meghozatalához kapcsolódó feladatok esetében, a felállítandó Döntés-előkészítő Bizottság ülésére a közgyűlés által jelölt tag döntés-előkészítő bizottsági döntési javaslatának megtárgyalása, és határozathozatal a Döntés-előkészítési Bizottságban leadható szavazatról.

1.2 A SomFALU pályázati kérelmeinek elbírálása, és a pályázati elszámolásokat követően a pályázatok lezárásával kapcsolatos döntéshozatal.

1.3 A Somogy Megyei Önkormányzat vagy Hivatala által önként vállalt feladatellátás körében megvalósuló projekt előkészítési és projekt menedzsmenti tevékenység Közgyűlés által meghatározott díjtételétől a közgyűlés elnökének/megyei jegyzőnek átruházott hatáskörben biztosított mérlegelési jogkörén felüli mértékben történő eltérésről való döntéshozatal.

2. melléklet a …./2020.(IX.25.) önkormányzati rendelethez

SZMSZ 6. sz. melléklete

Az önkormányzat önként vállalt feladatai

1. A Somogy Megyei Önkormányzat tagja a Mötv-ben foglalt, társulásokra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően működő Somogy Megyei Önkormányzati Társulásnak.
2. A Somogy Megyei Önkormányzat vagy hivatala Európai Uniós vagy ~~a~~ hazai forrásokból származó támogatásokkal kapcsolatban projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti tevékenységet végez a települési önkormányzat, civil szervezet, vagy gazdasági társaság kérésére a pályázati felhívás szerinti szerződés, de különösen konzorciumi szerződés alapján.
3. A Somogy Megyei Önkormányzat vagy hivatala azon települések, civil szervezetek, vagy gazdasági társaságok számára, akik kérik, tájékoztatást ad a megjelenő pályázati lehetőségekről.

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ELNÖKE

7400 KAPOSVÁR, Vármegyeháza, Fő utca 10.
tel.: 82/898-246
e-mail: elnok@som-onkorm.hu

Ügyiratszám: SMÖH/414-8/2020.

ELŐTERJESZTÉS
a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi közbeszerzési tervének módosításáról

A Somogy Megyei Önkormányzat közbeszerzési tervét a Somogy Megyei Közgyűlés 7/2020.(II.14.) határozatával fogadta el. A közbeszerzési tervben eredetileg a TOP-3.2.1-16-SO1-2017-00001 azonosítószámú „Vármegyeháza épületegyüttes épületeinek energetikai korszerűsítése" megnevezésű projekttel kapcsolatos építési beruházás, valamint a TOP-5.1.1.-15-SO1-2016-00001 kódjelű, a Somogy Megyei Foglalkozatási Paktum című pályázat igénybe vett szakmai szolgáltatásainak beszerzése szerepelt. A Somogy Megyei Önkormányzat közbeszerzési tervének Levéltárra és Megyeházára vonatkozó részét a Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeletért Felelős Helyettes Államtitkárság Közbeszerzési Felügyeleti Főosztálya felhívására módosítani kell. Eddig egy sorban szerepelt a Megyeháza és a volt Levéltár közbeszerzési eljárása a közbeszerzési tervben, de ezeket külön-külön sorban kell szerepeltetni, ezért ennek megfelelően a közbeszerzési tervet módosítani kell. A közbeszerzési terv módosítását a közbeszerzési szakértővel egyeztetetten terjesztem a T. Közgyűlés elé.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi közbeszerzési tervének módosítását az előterjesztés 1. melléklete szerint elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

A Somogy Megyei Közgyűlés a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi módosított közbeszerzési tervét az előterjesztés 1. melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Határidő: értelem szerint

Kaposvár, 2020. szeptember 1.

Biró Norbert

Az előterjesztést készítette:

Taubert Balázs
irodavezető

Az előterjesztést jóváhagyta:

Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

Az előterjesztés 1. melléklete

A Somogy Megyei Önkormányzat
2020. évi közbeszerzési terve

Sorszám	Beszerzés tárgya	Beszerzés rövid tartalmi leírása/Fő CPV kód	Tervezett rezsim/eljárástípus	Eljárás megindításának tervezett időpontja	Megjegyzés (pl. a módosítás esetleges indoka)
1.	építési beruházás	Építési munkák – volt Levéltár és börtön 45000000-7	Kbt. III. rész, nemzeti eljárásrend szerinti (113. § (5) bek. a) pont alapján) induló nyílt eljárás	2020. szeptember hó	Az eredeti tervben egy közbeszerzési eljárásként szereplő eljárás két külön közbeszerzési eljárásban való megvalósítása okán
2.	építési beruházás	Építési munkák – Megyeháza 45000000-7	Kbt. III. rész, nemzeti eljárásrend szerinti (113. § (5) bek. a) pont alapján) induló nyílt eljárás	2020. március hó	Az eredeti tervben egy közbeszerzési eljárásként szereplő eljárás két külön közbeszerzési eljárásban való megvalósítása okán
3.	szolgáltatás	Helyi termék- és szociális gazdaság szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek Általános projekt- és szakmai monitoring A paktum projekt hatékonyság-vizsgálata CPV-79400000-8 TOP-5.1.1.-15-SO1-2016-00001	Kbt. II. rész 81. § (1) bekezdés szerinti uniós értékhatárt elérő nyílt eljárás	2020. február hó	

Jóváhagyta: a Somogy Megyei Közgyűlés ……/2020.(IX.25.) közgyűlési határozatával

Hatályos: 2020. szeptember 25. napjától

……
aláírás

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ELNÖKE

7400 KAPOSVÁR, Vármegyeháza, Fő utca 10.
tel.: 82/898-246
e-mail: elnok@som-onkorm.hu

Ügyiratszám: SMÖH/414-9/2020.

ELŐTERJESZTÉS

a projekt-előkészítési- és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozat módosításáról

A Somogy Megyei Közgyűlés 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozatával fogadta el, hogy a települési önkormányzatok kérésére a Somogy Megyei Önkormányzat pályázatfigyelés-, projekt-előkészítési-, és menedzsment tevékenység elvégzését vállalja, és jóváhagyta a keret-megállapodást.
A keret-megállapodás 3.B. pontja a projekt-előkészítésre, illetve menedzsmentre vonatkozó megbízási díjat a pályázat főösszegéhez kötötten határozta meg. Amennyiben a pályázati főösszeg 10 millió Ft, vagy az alatti, úgy a projektelőkészítési díj 60.000 forintban, a projektmenedzsment díj 200.000 forintban kerül megállapításra, míg a 10 millió Ft feletti pályázatok esetében a projektelőkészítési díj a pályázati főösszeg 1,5 %-ában, a menedzsment díj pedig 2,5 %-ban kerül meghatározásra. A feladatellátás során a települések több esetben kérték a megyei önkormányzat segítségét egyszerű eljárásrendű, vagy kis költségvetésű pályázatok összeállításában, illetve menedzselésében, amely esetében a keret-megállapodás 3.B pontjában a 10 millió Ft, vagy az alatti pályázatokra meghatározott fix megbízási díjak a pályázat összetettségéhez, vagy főösszegéhez képest aránytalanul magas terhet jelentettek a településekre vonatkozóan. A projekt-előkészítési- és menedzsment feladatok ellátásával a Somogy Megyei Önkormányzat célja, hogy a rendelkezésre álló pályázatkezelési szakértelemmel segítse a települési önkormányzatokat a településfejlesztési céljaik elérésében. Emiatt fontos, hogy az egyszerű eljárásrendű, vagy kis költségvetésű pályázatok esetében a megbízási díjtételek meghatározása során a pályázatok összetételére és pályázati főösszegre tekintettel egyedi mérlegelésre nyíljon lehetőség.
Továbbá, tekintettel arra, hogy a projekt-előkészítési- és projektmenedzsment feladatokat a Somogy Megyei Önkormányzat Hivatalának dolgozói látják el, egyes pályázatok főképp elszámolhatósági előírásai indokolják, hogy a keret-megállapodások alapján kötendő megbízási szerződésben feladatellátó szervezetként a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal is megjelölésre kerülhessen. Erre a keret-megállapodás 1./ és a 2./ A. pontjában szükséges felhatalmazást adni.
Az elmúlt időszak tapasztalata alapján azon lehetőség kinyitására is kérem a T. Közgyűlést, hogy a települési önkormányzatokon kívüli gazdasági társaságok, és civil szervezetek számára is tegyük lehetővé – amennyiben kapacitásaink engedik – a megyei önkormányzati projekt előkészítési- és menedzsment tevékenységet. A települési önkormányzatok pozitív visszajelzései alapján ugyanis egyre több megkeresés érkezik az önkormányzati szektoron kívülről is. A tevékenység elvégzésére ugyanazon díjtétel meghatározására teszek javaslatot.

Fentiekre tekintettel kérem a T. Közgyűlést, hogy a 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozatát a fentiekre tekintettel módosítsa, akként, hogy a módosított keret-megállapodás az előterjesztés 1. sz. mellékletét képezi (a változásokat piros színnel jelöltük).

Határozati javaslat:

1. Somogy Megyei Közgyűlés módosítja a projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019. (XII.13.) közgyűlési határozatát azzal, hogy a pályázatfigyelési-, projekt-előkészítési-, és menedzsment tevékenység elvégzését keret-megállapodás alapján a települési önkormányzatokon felül gazdasági társaságok, és civil szervezetek számára is lehetővé teszi.

2. A Somogy Megyei Közgyűlés módosítja a projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019. (XII.13.) közgyűlési határozatát azzal is, hogy a 95/2019. (XII.13.) közgyűlési határozattal jóváhagyott keret-megállapodás tartalmát az ezen előterjesztés 1. sz. mellékletét képező keret-megállapodás szerint módosítja.

3. A Somogy Megyei Közgyűlés a projekt-előkészítési és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozatát kiegészíti azzal, hogy felhatalmazza az elnökét, és a megyei jegyzőt, hogy azon szervezetek esetében, akik keret-megállapodással nem rendelkeznek, de a megyei önkormányzat segítségét kérik e tárgykörben a Somogy Megyei Önkormányzat, vagy a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal a feladat ellátása érdekében megbízási szerződést kössön. A feladatellátás ellenértékét az alábbiak szerint határozzák meg:

	Projekt előkészítés	Projekt menedzsment
5 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázat	30 000 Ft	100 000 Ft
5 000 0001 - 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázat	60 000 Ft	200 000 Ft
10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázat	1,5%	2,5%

azzal, hogy felhatalmazzák a megbízási szerződést megkötő elnököt, vagy megyei jegyzőt, hogy a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a díjtételtől az alábbiak szerint eltérjen:

- 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
- 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,

- 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

Az egyedi méltánylást érdemlő esetben – amennyiben az eltérés mértéke fenti mértéket meghaladja - úgy arról a Somogy Megyei TOP Projekt Bizottság dönt.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Határidő: folyamatos

Kaposvár, 2020. szeptember 24.

Biró Norbert

Az előterjesztést készítette:
Nemes Boglárka
Nemes Boglárka
területfejlesztési és nemzetközi referens

Az előterjesztést jóváhagyta:
Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

1. sz. melléklet

KERET-MEGÁLLAPODÁS

melyet kötöttek egyrészről a **Somogy Megyei Önkormányzat** (*képviseletében: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke*), székhelye: 7400 Kaposvár, Fő utca 10., adószáma: 15731326-1-14, törzskönyvi azonosító száma: 731322, mint Megbízott,
másrészről **<település neve> Község Önkormányzata** (képviseletében: <polgármester neve> polgármester), székhelye: <címadatok> , adószáma: <adószám>, törzskönyvi azonosító száma**:** <törzskönyvi szám>, VAGY másrészről <gazdasági társaság / civil szervezet neve> (képviseletében: <képviselőjének neve> székhelye: <címadatok> , adószáma: <adószám>, mint Megbízó, együttesen Felek az alulírt helyen és időben, az alábbi feltételekkel:

1./ Felek megállapodnak abban, hogy a Megbízó megbízza Megbízottat, Megbízott pedig elvállalja Megbízó számára a pályázatfigyelési feladatokat, valamint adott pályázat kapcsán *Megbízó kérésére Megbízott, vagy a munkaszervezeti feladatait ellátó Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal* útján projekt-előkészítési-, és menedzsment feladatokat végez külön szerződés alapján.
Felek rögzítik, hogy a Megbízott által elvégezendő feladatok alapját a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.), a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (továbbiakban: Tftv.), a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Kormányrendelet (továbbiakban: Kormányrendelet), valamint a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet teremti meg.

2./ Pályázat-figyelés
A./ Megbízott pályázatfigyelési tevékenysége keretében a várhatóan megjelenő / megjelenő pályázatokról rövid összefoglalóval tájékoztatást küld ki Megbízott kapcsolattartási e-mail címére. A Megbízó adott pályázati lehetőségre bejelentett jelzésére szóbeli egyeztetést biztosít, annak érdekében, hogy Felek közösen vizsgálják meg az adott pályázat kapcsán Megbízó jogosultságát, a pályázat benyújtásának feltételeit, mely szóbeli tárgyalás eredményeképpen megállapítják, hogy Megbízott pályázata benyújtásra kerül-e. Amennyiben Megbízó a pályázat benyújtása mellett dönt, úgy az adott pályázat projekt-előkészítési-, és menedzsment feladataira a pályázati felhívásban foglalt elszámolhatósági feltételek figyelembe vételével *Megbízottal, vagy a munkaszervezeti feladatait ellátó Somogy Megyei Önkormányzati Hivatallal* külön szerződést kötnek.
B./ A pályázatfigyelési tevékenység ellenértéke 60 000 Ft / év, melynek megfizetése 2 egyenlő részletben történik. A tárgyév első félévének pályázatfigyelési tevékenységre vonatkozó teljesítésigazolást Megbízó és Megbízott tárgyév június 30-i dátummal együttesen állítja ki, míg tárgyév második félévére vonatkozóan tárgyév december 31-i teljesítési határidővel. A pályázatfigyelési díj adott félévére vonatkozó 30 000 Ft összegű ellenértékét a teljesítésigazolás kibocsájtását követő 15 napon belül banki átutalással kell megtéríteni.
C./ Amennyiben Megbízó részéről a tárgyévben legalább 1 pályázat benyújtásra kerül, úgy a tárgyév pályázatfigyelési ellenértéke a pályázat elkészítésének / menedzsmentjének költségéből levonásra kerül.

3./ Projekt-előkészítési-, és projektmenedzsment feladatok
A./ Megbízott projekt-előkészítési-, és/vagy projektmenedzsment feladatok tekintetében az adott feladattal kapcsolatban teljes körű feladatellátást vállal.
A projekt-előkészítés kapcsán vállalja pályázat komplett elkészítését:

- a támogatási kérelem elkészítését,
- a szükséges tanulmány / megalapozó dokumentum / üzleti terv / pénzügyi terv elkészítését,

- a csatolandó mellékletek teljes körének előkészítését,
- a pályázat pályázati felületre való feltöltését,
- a támogatási kérelemhez érkező hiánypótlások teljesítését,
- részvételt a támogatási szerződés megkötésében.

A projektmenedzsment kapcsán vállalja pályázat komplett lebonyolítását:

- a támogatási szerződés szükséges módosításainak lebonyolítását, a hozzá szükséges alátámasztó dokumentumok előkészítésével,
- a projekt előlegigényléseinek lebonyolítása,
- a pályázat megvalósításához szükséges beszerzési eljárások lebonyolítása, ehhez kapcsolódó szerződéskötési tevékenység koordinálása (szerződés tervezetek biztosításával), a szükséges közbeszerzési eljárások során a Megbízó által alkalmazott közbeszerzővel való együttműködés,
- pályázat előrehaladásának segítése műszaki-, jogi-, és pénzügyi támogatással,
- részvétel a szükséges projekt – koordinációkon,
- a projekt szakmai beszámolóinak, ahhoz kapcsolódó hiánypótlásoknak teljesítése, az ahhoz szükséges alátámasztó dokumentumok előkészítésével,
- a projekt pénzügyi elszámolás(ai)nak, ahhoz kapcsolódó hiánypótlásoknak teljesítése, az ahhoz szükséges alátámasztó dokumentumok előkészítésével,
- a projekt zárásával kapcsolatos feladatok elvégzése (záró beszámolók benyújtása, hiánypótlása),
- a pályázat zárását követően a fenntartási időszakban a monitoring tevékenység elvégzése.

B./ A Megbízó által választott, és elkészítendő pályázatokkal kapcsolatos feladatok külön szerződésben kerülnek rögzítésre a pályázati felhívásban foglalt feltételek értelmében, arra törekedve, hogy a vállalt feladatok ellenértéke teljes körűen elszámolható legyen a projektben. Amennyiben ezen feladatok nem képezik az elszámolható kiadások körét az adott felhívásban, úgy a Megbízó azt saját költségvetése terhére kell, hogy megtérítse az alábbi ellenérték szerint:

	Projekt előkészítés	Projekt menedzsment
5 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázat	30 000 Ft	100 000 Ft
5 000 0001 - 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázat	60 000 Ft	200 000 Ft
10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázat	1,5%	2,5%

azzal, hogy felhatalmazzák a megbízási szerződést megkötő elnököt, vagy megyei jegyzőt, hogy a pályázat egyszerű eljárásrendjére, vagy főösszegére tekintettel egyedi méltányolást érdemlő esetben a díjtételtől az alábbiak szerint eltérjen:

- 10 000 000 Ft támogatási összegig benyújtandó pályázatok esetében mind a települési önkormányzatok, mind a civil szervezetek, mind a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,
- 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a települési önkormányzatok, civil szervezetek esetében a díjtétel legfeljebb 20 %-a erejéig,

- 10 000 000 Ft támogatási összeg felett benyújtandó pályázatok esetében a gazdasági társaságok esetében a díjtétel legfeljebb 10 %-a erejéig, de maximum 5 000 000 Ft összegben.

Az egyedi méltánylást érdemlő esetben – amennyiben az eltérés mértéke fenti mértéket meghaladja - úgy arról a Somogy Megyei TOP Projekt Bizottság dönt.

C./ Felek rögzítik, hogy Megbízó felkérése szerint adott pályázat esetében csak az egyik tevékenység ellátására is köthető külön szerződés.
D./ Felek rögzítik, hogy Megbízó által kiválasztott benyújtandó pályázatra vonatkozóan a Megbízó által benyújtott képviselő-testületi határozat alapján kerül sor, azzal, hogy a határozat mellékletét képezi a Felek között a projekt-előkészítési-, és/vagy projektmenedzsment feladatok ellátására, és annak ellenértékére kötött külön szerződés.
E./ Felek rögzítik, hogy a projekt – előkészítési tevékenység ellenértéke a támogatói döntés időpontját követő 15 napon belül kiállított teljesítésigazolás alapján térítendő meg, azzal, hogy Megbízó tudomásul veszi, hogy a projekt-előkészítés ellenértékének megtérítése nem függ a pályázat nyertességétől, kivéve akkor, ha a pályázat Megbízott által bizonyíthatóan elkövetett mulasztás miatt nem részesült támogatásban.
F./ Felek rögzítik továbbá, hogy a projekt-menedzsment tevékenység ellenértéke a külön szerződésben részletezett feltételek mentén kerül meghatározásra azzal, hogy annak teljes összege a projektzárás előtt nem térítheto meg, és azzal, hogy a projekt zárásakor – az elszámolhatóság okán - megtérített ellenértéken felül a zárást követő monitoring feladatokért további ellenérték nem kérhető.

4./ Felek e megállapodást határozatlan időre kötik azzal, hogy 30 napos felmondási határidővel bármely fél azt indokolás nélkül tárgyévi félévre, vagy év végére felmondhatja.

5./ Egyebekben a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók.

Felek a megállapodást elolvasták, értelmezték, és közös akaratuk szerint jóváhagyólag aláírták.

Kaposvár, „ <szerződéskötés dátuma>

Somogy Megyei Önkormányzat
Biró Norbert elnök
Megbízott

<település> Község Önkormányzata
polgármester
Megbízó

Jogilag ellenjegyzem:

dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

Pénzügyi ellenjegyzés:

Széphelyi Tamásné Farkas Diána Mária
gazdasági vezető

Ellenjegyzés dátuma:

Pénzügyi ellenjegyzés:

<település gazdasági vezetője>
gazdasági vezető

Ellenjegyzés dátuma:

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ELNÖKE

7400 KAPOSVÁR, Vármegyeháza, Fő utca 10.
tel.: 82/898-246
e-mail: elnok@som-onkorm.hu

Ügyiratszám: SMÖH/414-10/2020.

ELŐTERJESZTÉS
Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatáról

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (2) bekezdés a) pontja értelmében a megyei önkormányzat az épített és természeti környezet védelmével kapcsolatos feladatainak ellátása érdekében megyei környezetvédelmi programot készít, amelyet a megyei közgyűlés hagy jóvá.

A Somogy Megyei Önkormányzat 2009. évben elkészítette Somogy Megye Környezetvédelmi Programját. Tekintettel az elmúlt évek jogszabályi változásaira, valamint a környezetvédelem kiemelkedő jelentőségére, - amely számos projekt megvalósításának elsődleges szempontja - aktuálissá vált a felülvizsgálat.
A Somogy Megyei Önkormányzat beszerzési eljárást folytatott le a program felülvizsgálatának megvalósítását érintően, amelynek során 3 db ajánlat érkezett be. A legkedvezőbb ajánlattevővel került sor a megbízási szerződés megkötésére. A felülvizsgálatot dr. Varga György, a Magyar Tudományos Akadémia tudományos főmunkatársa készítette el, aki a 2018-ban megvalósított KEHOP-1.2.0 projekt keretében Somogy Megye Klímastartégiáját kiemelkedő szakmai színvonalon alkotta meg.

Somogy Megye Környezetvédelmi Programja a 2020 és 2024 közötti időszakra fogalmaz meg célkitűzéseket, intézkedéseket, javaslatokat. A Somogy Megye Környezetvédelmi Programja 2020-2024 dokumentumban az elkövetkező öt év környezetvédelmi tevékenységének keretét alkottuk meg. A megyei természeti-társadalmi-gazdasági adottságokon alapuló, a környezeti állapotnak és környezeti potenciál helyzetének feltárására támaszkodva a legfőbb problémakörök kerültek meghatározásra. Mindezek alapján a hatályos nemzeti és Európai Uniós stratégiai dokumentumokkal és ajánlásokkal konzisztens viszonyban kerültek definiálásra a megye környezeti jövőképe, célkitűzéseinek és ezek teljesülését szolgáló intézkedési javaslatoknak a köre. Az intézkedési javaslatok folyamatos nyomon követésére szolgáló monitoring rendszer és felülvizsgálat módjai is tárgyalásra kerültek.

Somogy Megye Környezetvédelmi Programját az előterjesztés 1. számú melléklete tartalmazza.

Kérem, hogy a Közgyűlés Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatát elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

A Somogy Megyei Közgyűlés - az előterjesztés 1. számú melléklete szerint - elfogadja Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatát.

Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
Határidő: azonnal

Kaposvár, 2020. szeptember 1.

Biró Norbert

Az előterjesztést készítette:
Sárdi Petra
területfejlesztési irodavezető

Az előterjesztést jóváhagyta:
Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

Somogy Megye
Környezetvédelmi Programja
2020-2024

Készítette:
dr. Varga György
Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont

Tartalomjegyzék

1. Előszó ... 10
2. Vezetői összefoglaló ... 12
2.1. Bevezetés ... 12
2.2. A Program szerkezete ... 13
2.3. Környezeti helyzetkép ... 13
2.4. Környezetvédelmi célkitűzések és stratégiai területek ... 14
2.4.1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása ... 15
2.4.2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata ... 15
2.4.3. Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése ... 16
2.4.4. Környezettudatosság növelési horizontális célkitűzés ... 16
3. Bevezetés ... 17
3.1. Alapelvek ... 17
3.2. Környezetvédelem globális kontextusban: nemzetközi trendek: hazai kihívások ... 18
3.3. 2020: COVID-19 ... 20
3.4. Somogy megye környezetvédelmi programja megújításának szükségessége 21
4. Helyzetértékelés ... 22
4.1. Somogy megye környezeti állapotát meghatározó természeti-társadalmi-gazdasági keret ... 22
4.1.1. Somogy megye kistájainak környezeti jellemzői ... 22
4.1.2. A természetföldrajzi keretek kialakulása és legfőbb jellemzői ... 32
4.2. Somogy megye társadalmi adottságai, mint a környezetvédelem emberi feltételrendszere ... 36
4.3. Gazdasági környezet ... 39
5. Somogy megye környezeti helyzetképe ... 43
5.1. Levegő ... 44
5.1.1. Levegőszennyezés és légszennyezettség ... 44
Országos trendek ... 44
Üvegházhatású gázok ... 44
Savasodást okozó gázok kibocsátása ... 45
Ózonprekurzorok emissziója ... 45
Szállópor kibocsátás ... 46
5.1.2. Somogy megye levegőkörnyezeti állapota ... 46
Üvegházhatású gázok – CO_2-egyenérték ... 46
Somogy megye légköri szennyezőanyagai ... 47
5.1.3. Aerobiológia – allergia- és pollenhelyzet ... 51
5.2. Víz ... 55
5.2.1. Somogy megye felszíni vizei ... 55
Vízminőség ... 66

A Balaton vízminősége ... 75
5.2.2. Somogy megye felszín alatti vizei ... 75
5.2.3. Vízhasználat ... 79
5.3. Szilárd kéreg ... 94
5.3.1. Földhasználat környezeti aspektusai ... 94
5.3.2. A somogyi táj ... 96
5.3.3. Talajdegradáció ... 98
Mezőgazdasági tevékenység hatásai a talajtakaróra ... 99
5.3.4. Felszínmozgás és egyéb felszínfejlődési változások ... 102
5.3.5. Szilárd hulladék, hulladékgazdálkodás ... 104
5.4. Az épített környezet hatásai ... 111
5.5. Somogy megye természetvédelmi környezete ... 115
5.5.1. Védett természeti területek Somogy megyében ... 115
5.5.2. Nemzetközi minősítéssel rendelkező természeti területek, hálózatok ... 119
5.5.3. A somogyi erdők ... 123
5.6. Éghajlatváltozás Somogy megyében ... 125
5.6.1. Üvegházhatású gázkibocsátás mértéke és trendjei Somogy megyében ... 125
Az energiafogyasztás kibocsátása ... 126
Közlekedés kibocsátása ... 127
Mezőgazdasági kibocsátás ... 127
A hulladékkezelés kibocsátása ... 128
Erdőterületek szén-dioxid elnyelése ... 128
Talajtakaró és szén-dioxid elnyelés ... 128
5.6.2. Alkalmazkodás az éghajlatváltozás hatásaihoz ... 129
5.6.3. Az éghajlatváltozás várható megyei hatásai, éghajlatváltozással szembeni sérülékenység értékelése ... 131
Hőhullámok általi egészségügyi veszélyeztetettség ... 131
Épületek viharkárok általi veszélyeztetettsége ... 131
Villámárvíz veszélyeztetettség ... 131
Belvíz veszélyeztetettség ... 132
Aszály veszélyeztetettség ... 133
Ivóvízbázisok éghajlati veszélyeztetettsége ... 133
Természeti értékek éghajlati veszélyeztetettsége ... 134
Erdőterületek és az erdőtűz veszélyeztetettség ... 134
Turizmus éghajlati veszélyeztetettsége ... 135
Somogy megye éghajlatváltozás által veszélyeztetett értékei ... 136
5.6.4. Somogy megye lakossága és a klímaváltozás ... 138
5.6.5. Klímaérzékeny gazdasági környezet ... 138
6. Stratégiai kapcsolódási pontok azonosítása ... 140
6.1. Nemzeti szintű kapcsolódási pontok (kitekintéssel a nemzetközi szintű kapcsolódási pontokra és az azokból levezethető környezetpolitikai kihívásokra) ... 140
6.1.1. 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015-2020 ... 140
6.1.2. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv ... 141
6.1.3. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024 ... 141

6.1.4. A biológiai sokféleség megőrzésének 2015-2020 közötti időszakra szóló stratégiája ... 142
6.1.5. Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia 2014-2030 kitekintéssel 2050-re 142
6.1.6. Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve ... 143
6.1.7. Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020 ... 143
6.1.8. Nemzeti Tájstratégia 2017-2026 ... 144
6.1.9. Nemzeti Vízstratégia (Kvassay Jenő Terv 2014-2020) ... 144
6.1.10. Magyarország Vízgyűjtő-gazdálkodási Terve, Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése ... 145
6.1.11. Országos Hulladékgazdálkodási Terv ... 145
6.1.12. Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 ... 146
6.1.13. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció ... 146
6.2. Kapcsolódás a megyei stratégiai dokumentumokhoz ... 147
6.2.1. Somogy megye területfejlesztési koncepciója ... 147
6.2.2. Somogy megye területfejlesztési programja ... 147
6.2.3. Balaton Kiemelt Üdülőkörzet fejlesztési irányait kijelölő dokumentumok ... 148
6.3. Somogy megye környezeti állapota és környezetvédelmi szempontú viszonyainak értékelése ... 148
6.3.1. SWOT elemzés ... 148
7. Somogy megye környezetvédelmi jövőképe ... 154
8. Környezetvédelmi célkitűzések és stratégiai területek ... 156
8.1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása ... 156
8.1.1. Levegőminőség javítás ... 157
8.1.2. Vízszolgáltatás és ivóvízminőség ... 159
8.1.3. Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás ... 161
8.1.4. Környezet és egészség ... 162
8.1.5. Zöldfelületek védelme ... 164
8.2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata ... 165
8.2.1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem ... 166
8.2.2. Talajok védelme és fenntartható használata ... 167
8.2.3. Vizeink védelme és fenntartható használata ... 168
8.2.4. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, különös tekintettel az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kármegelőzésre ... 171
8.3. Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése . 173
8.3.1. Erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása ... 173
8.3.2. A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése ... 174
8.3.3. Hulladékgazdálkodás ... 175
8.3.4. Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása ... 177
8.3.5. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira ... 178
8.3.6. Az agrárgazdaság környezeti aspektusai ... 181
8.3.7. Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai ... 182
8.3.8. Közlekedés és környezet ... 184

8.3.9. Turizmus – ökoturizmus ... 186
8.4. Szemléletformálási átfogó, horizontális célok ... 187
8.5. Monitoring és felülvizsgálat ... 188
8.5.1. Az intézkedési tematikákhoz javasolt általános környezeti mutatórendszer ... 194
8.5.2. A monitoring és felülvizsgálat rendjéről ... 195

Ábrák jegyzéke:

1. Ábra. Somogy megye kistájainak térképe.

2. Ábra. Somogy megye légköri szennyezőanyagai mennyiségének alakulása az elmúlt 10 évben, műholdas megfigyelések alapján.

3. Ábra. A (a) NASA Aura műholdján található OMI műszer és az (b) ESA Sentinel-5P műholdjának mérési adatai alapján szerkesztett légköri NO2 mennyiség térképek felbontásának különbségei.

4. Ábra. Növénytaxonok pollenkoncentrációjának éves alakulása 2019-ben (a) Kaposváron és (b) Siófokon.

5. Ábra. 2019-ben elrendelt közérdekű védekezések Magyarországon.

6. Ábra. A Kárpát-medence vízborította és árvízjárta területei az árvízmentesítő és lecsapoló munkálatok megkezdése előtt (1938).

7. Ábra. Felszíni víztestek természetes jellege, morfológiai és vízmennyiségi módosultságuk.

8. Ábra. Somogy megye felszíni vizei vízgyűjtő alegységeinek területi eloszlása (1: Zalai alegység; 2: Balaton közvetlen alegység; 3: Sió alegység; 4: Kapos alegység; 5: Rinya-mente alegység; 6: Fekete-víz alegység).

9. Ábra. Felszíni vizek diffúz foszfor- és nitrogénterhelése.

10. Ábra. Monitoring hálózat.

11. Ábra. Magyarország felszíni vizeinek ökológiai állapota, részletezve a Somogy megyei fizikai-kémiai és biológiai minősítése.

12. Ábra. Somogy megye felszín alatti víztestei és azok kémiai állapota (kt.1.7: Közép-dunántúli termálkarszt; (s)p.1.6.1: (sekély)porózus Kapos-vízgyűjtő; (s)p.1.7.1: (sekély)porózus Séd-Nádor-Sárvíz-vízgyűjtő; (s)p.3.2.1: (sekély)porózus Rinya-mente – vízgyűjtő; (s)p.3.3.1: (sekély)porózus Fekete-víz – vízgyűjtő; (s)p.3.3.2: (sekély)porózus Dráva-völgy Barcs alatt vízgyűjtő; (s)p.4.2.1: (sekély)porózus Zalai-dombság, Balaton-vízgyűjtő; (s)p.4.3.1: (sekély)porózus Balaton déli vízgyűjtő; pt.3.1: Délnyugat-Dunántúli porózus termál vízgyűjtő).

13. Ábra. Felszín alatti vizek diffúz nitrogénterhelése.

14. Ábra. Egy lakosra jutó évi vízfogyasztás Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos fogyasztásra (KSH).

15. Ábra. Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya a teljes lakásállomány százalékában Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos állapotokra (KSH).

16. Ábra. Az elsődleges és a másodlagos közműolló értékeinek alakulása 2000 és 2018 közt Somogy megyében, a Dél-Dunántúli régióban és Magyarországon.

17. Ábra. Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás a lakásállomány százalékában, Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos fogyasztásra (KSH).

18. Ábra. Egy kilométer közüzemi ivóvízhálózatra jutó szennyvízgyűjtő-hálózat hossza (elsődleges közműolló) [m], Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos fogyasztásra (KSH).

19. Ábra. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége (másodlagos közműolló) [százalékpont], Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos fogyasztásra (KSH).

20. Ábra. Kommunális és ipari szennyvíz-bevezetések és ezek hatásának értékelése.

21. Ábra. Somogy megye területére vonatkozó 1990-es és 2018-as CORINE felszínborítási adatbázisok részben összevont kategóriáinak területi eloszlása.

22. Ábra. Magyarország tájképi értékesség térképe.

23. Ábra. Az emberi tevékenység tájformáló hatásának erőssége (hemeróbia).

24. Ábra. Somogy megye mezőgazdasági területeinek szerves- és műtrágyázott alapterülete, egy hektárra jutó trágya mennyisége, valamint az öntözött területek nagysága és a fajlagosan elhasznált víz mennyisége.

25. Ábra. A közszolgáltatás keretében elszállított összes és lakossági települési hulladék keletkezése és az elkülönítetten gyűjtött hulladék mennyisége.

26. Ábra. A lakosságtól elszállított települési hulladék egy lakosra, 2016 [kilogramm/fő], települési és megyei bontásban.

27. Ábra. Növényzetalapú természeti tőke.

28. Ábra. Fényszennyezés Somogy megyében.

29. Ábra. Erdőtüzek száma és a legégett terület nagysága országosan és Somogy megyében (Országos Erdőállomány Adattár).

Táblázatok jegyzéke

1. Táblázat. Földterület művelési ágak szerint (2000–2019) [ezer hektár].

2. Táblázat. Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat manuális mérőpontjai Somogy megyében.

3. Táblázat. Legfőbb Somogy megyei vízfolyás víztestek vízrajzi jellemzői.

4. Táblázat. Legfőbb Somogy megyei állóvíz víztestek vízrajzi jellemzői.

5. Táblázat. Legfőbb Somogy megyei vízfolyás víztestek állapota.

6. Táblázat Széchenyi2020 támogatásból Somogy megye területén megvalósuló ivóvízminőség fejlesztési beruházások.

7. Táblázat. Széchenyi2020 támogatásból Somogy megye területén megvalósuló szennyvízelvezetési és -tisztítási, szennyvízkezelési beruházások.

8. Táblázat. Somogy megye területére vonatkozó 1990-es és 2018-as CORINE felszínborítási adatbázisok részben összevont kategóriái területének változásai.

9. Táblázat. Az omlás és csúszásveszélyes partfalakkal rendelkező települések és az állékonyság komplex biztosításának tervezett költségei a balatoni magaspartokon.

10. Táblázat. A közszolgáltatás keretében elszállított összes és települési hulladék keletkezése (2006–2018) [tonna].

11. Táblázat. A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék a kezelés módja szerint (2006–) [tonna].

12. Táblázat Széchenyi2020 támogatásból Somogy megye területén települési klímastratégiák és zöld város program projektek.

13. Táblázat. Somogy megye erdőtervezési körzeteinek erdősültsége (forrás: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága).

14. Táblázat. A javasolt intézkedések áttekintése.

1. Előszó

„Vállaljuk, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát, a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit. (…)

A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.”

/Részlet Magyarország Alaptörvényéből[1]/

Somogy megye egyedülálló természeti környezete a Balaton hullámaitól, a partmenti berkeken keresztül Külső-Somogy erdősávokkal tarkította szántóföldekkel borított lankáin, Belső-Somogy szélfútta homokbuckáin, erdein át a zselici dombok rengetegéig és a Dráva kanyarulataiig ezernyi csodát rejt. Ezeknek a természeti és ember alkotta értékeknek a védelme talán soha nem volt ennyire fontos az emberiség története során. Mára már régen túlhaladtuk Földünk eltartóképességének a végső határait, melynek – az értő fülek, szemek számára – egyértelmű jeleit nap, mint nap közli velünk a bolygónk.

Az emberi tevékenység hatásai a levegőben, a vizekben, a talajban, a növény- és állatvilágban mind-mind megmutatkoznak. Ezeknek környezeti elemeknek a megváltozásai jelzik számunkra, a legfőbb problématerületeket, utat mutatnak egy szebb jövőkép kijelöléséhez, támpontul szolgálnak a célirányokhoz kapcsolódó intézkedések definiálásához, majd azok beválásának nyomon követéséhez.

A környezeti problémák közül kiemelt jelentőséggel bír a megye határain messze túlmenő globális probléma, a klímaváltozás. Ez a problémakör csaknem minden egyes aspektusán keresztül kapcsolódik jelen dokumentum tematikájához, stratégiai céljaihoz. Ennek hangsúlyos megjelenése és megjelentetése a környezeti vonatkozású stratégiai jellegű dokumentumokban nem újkeletű jelenség, az azonban külön szerencsés helyzet, hogy

[1] https://www.parlament.hu/irom39/02627/02627.pdf

Somogy esetében egy viszonylag új, komplex szemléletmódú megyei Klímastratégia[2] áll rendelkezésre.

Környezetvédelmi szempontból egy másik, a tematikus alapdokumentumokban eddig meg nem jelent témakör egy új elemét is említenünk kell, az új típusú (SARS-CoV-2) koronavírust és a világjárványt. Környezetvédelmi tekintetben a vírushoz kapcsolódó világméretű intézkedéssorozat hatásait kell hangsúlyoznunk. Modern világunkban eddig soha nem látott mértékű korlátozások oly mértékű környezetterhelés-csökkenéshez vezettek, melyre vezető tudósaink sem mertek gondolni. Az ipari és közlekedési eredetű kibocsátások visszaesése, a természetes élőhelyek bolygatásának visszaszorulása már alig néhány hét után egyértelműen mérhető levegőkörnyezeti javuláshoz és az élővilág fellélegzéséhez vezettek. Jelezvén ezzel, hogy az emberi tevékenység hatalmas teherrel nehezedik bolygónk ökoszisztémájára.

[2] http://www.som-onkorm.hu/static/files/nyertes_p%C3%A1ly%C3%A1zataink/SomogyMegyeKl%C3%ADmastrat%C3%A9gia.pdf

2. Vezetői összefoglaló

2.1. Bevezetés

Somogy Megye Környezetvédelmi Programja a 2020 és 2024 közti időszakra fogalmaz meg célkitűzéseket és intézkedési-javaslatokat. Az emberi tevékenység, mindennapi életünk és igényeink kielégítésére szolgáló javak előállítása folyamatos környezetterheléssel jár együtt. Környezetünket a közvetlen antropogén hatások mellett összetett kölcsönhatásokon keresztül természetes és az emberi befolyás közvetett folyamatai is állandóan módosítják.

Közvetlen környezetmódosító tevékenységünk, az ipari termelés, a mezőgazdasági gazdálkodás, a szolgáltató szektor működése, valamint a népesség (olykor csökkenő lélekszám mellet is) folyamatosan növekvő kommunális terhelése, mind a környezeti állapot romlásával járt eddig együtt. Környezetvédelmi stratégiaalkotási szempontból a jelenleg zajló antropogén hatásokra – döntően a légkörbe juttatott üvegházhatású gázok koncentrációjának fokozott megnövekedése – révén kialakult **éghajlatváltozás közvetett emberi befolyásként** jelenik meg, és hatásai jellemzően kedvezőtlenek. **Természetes folyamatként** jelenhet meg a szelek deflációs tevékenysége, a folyó- és csapadékvizek eróziója, az állóvizek abráziója és további számos felszínformáló és időjárási folyamat, melynek emberi társadalomra gyakorolt hatásai jelenleg döntően szintén kedvezőtlen jellegűek.

Környezetünk mindezen hatások eredőjeként soha nem látott ütemben degradálódik, természeti környezetünk eltartóképessége romlik, tevékenységünk a fenntarthatótól egyre távolabb került. Egy véges rendszerben a fenntartható fejlődés nem egyenértékű a folyamatos növekedéssel, legyen az ipari, mezőgazdasági termelési vagy más egyéb környezethasználatból, ökoszisztéma szolgáltatásokból eredő gazdasági növekedés.

Az összetett, egymással bonyolult visszacsatolási mechanizmusokkal kapcsolódó környezeti folyamatok globálisan, regionálisan és kistérségi szinten egyaránt megjelennek. Az eltérő természeti adottságú, történelmi fejlődésű és ezek eredőjeként különböző társadalmi-gazdasági berendezkedésű **térségek környezetvédelmi problémakörei különböző módon jelennek meg** a nagy globális környezetpolitikai palettán. Ezekre a helyi szinten differenciáltan megjelenő környezeti problémákra egységes választ nem tud nyújtani egy országos szintű tervezési dokumentum, egy Európai Uniós tematikájú pedig végképp nem. Ezekből kifolyólag váltak különös jelentőségűvé a megyei környezetvédelmi programok.

2.2. A Program szerkezete

A Somogy Megye Környezetvédelmi Programja 2020-2024 dokumentumban az elkövetkező **öt év környezetvédelmi tevékenységének keretét** alkotjuk meg. A megyei természeti-társadalmi-gazdasági adottságokon alapuló, a **környezeti állapotnak és környezeti potenciál helyzetének feltárására** támaszkodva a **legfőbb problémakörök** kerülnek meghatározásra. Mindezek alapján a hatályos nemzeti és Európai Uniós stratégiai dokumentumokkal és ajánlásokkal konzisztens viszonyban kerülnek definiálásra a megye **környezeti jövőképe, célkitűzéseinek és ezek teljesülését szolgáló intézkedési-javaslatoknak** a köre. Az intézkedési javaslatok folyamatos nyomon követésére szolgáló **monitoring rendszer és felülvizsgálat** módjai is tárgyalásra kerülnek a dokumentum utolsó szakaszában.

2.3. Környezeti helyzetkép

Somogy megye adottságai és hagyományai révén nem a legnagyobb környezet terhelést jelentő (nagy)ipari beruházások színtere. Természeti környezetünknek köszönhetően a mezőgazdasági termelés és a szolgáltató szektor jelenik meg nagyobb súllyal az ágazati palettánkon, melynek következtében a megye **levegőkörnyezeti állapota** sem különösebben terhelt a legszennyezőbb ipari kibocsátók emissziója által. Az üvegházhatású gázok kibocsátásában is jó az országos pozíciónk, különösképpen a karbonelnyelésben rendkívül jó mutatókkal rendelkező erdeink miatt.

A megye **felszíni vizei** közül kiemelendő a Balaton, melynek vízminősége jó, tágabb természeti környezete nemzetközi szinten ismert. Másik jelentős felszíni vizünk a Dráva, melynek vízjárása a felsőbb folyásokon található erőművi kapacitás miatt hektikus jellegű. A felszínfejlődési folyamatok által predesztinált meridionális jellegű vízfolyások és a rajtuk létesített (völgyzárógátak közé zárt) tavak hálózata morfológiailag kedvezőtlen állapotú.

Felszín alatti vízkészleteink és vízbázisaink a földtani védelem hiányából adódóan sérülékenyek. A mezőgazdasági eredetű diffúz nitrát- és részben foszforszennyezés kezelése szintén megoldandó problémakör. Ennek a Balaton vízminőségére is hatása van, ám ez egyelőre tudományos vizsgálatok tárgyát képezi. A szántóföldi tápanyag többlet biztosításnak az ismét meg-megjelenő algavirágzásban játszott szerepe mellett, egyes feltételezések szerint, a megemelt szabályozási vízszint is hatással van a nyáron tapasztalható káros vízi ökoszisztéma-folyamatokban.

A mezőgazdasági termelés dominanciája a megyei táji adottságaira is hatással van ez a **tájszerkezet és tájképi helyzet** megőrzendő kincsünk része, a somogyi táj érték. A szilárd kéreg degradációja elsősorban kedvezőtlen **talajtani hatások** formájában jelenik meg. Megyénk változatos tájai eltérő talajokkal rendelkeznek, melyek eltérően reagálnak a

megváltozó hatásokra. Külső-Somogy lösszel fedett értékes talajai az alapkőzet sajátos lepusztulási folyamatainak, illetve a tápanyagban leggazdagabb felső szintjeinek vékonyodása következtében degradálódnak. A durva textúrájú belső-somogyi talajok rossz vízháztartásúak és a szél deflációjának jobban kitettek. A lejtős tömegmozgások és egyéb földtani folyamatok a Balaton déli magaspartjainak omlásaiban, illetve a lösszel fedett térségek lineáris eróziójában jelennek meg.

Külön hangsúllyal kell, hogy megjelenjen egy környezetvédelmi dokumentumban az **éghajlatváltozás** témaköre. A megyei érintettség a mezőgazdasági ágazat dominanciája, az elöregedő és kedvezőtlen deprivációs mutatókkal rendelkező népesség szempontjából is országos átlag feletti. Komoly mitigációs potenciállal bírnak erdeink, illetve a talajban rendelkezésre álló szénraktáraink. Lépéseket kell tenni az épületenergetikai korszerűsítés és a közlekedési eredetű üvegházhatású gáz kibocsátás irányában. A megyei lakosság éghajlatvédelmi alkalmazkodóképessége korlátozott. Az éghajlatváltozás alapvető jellemzői tekintetében jól tájékozott a megyei népessége, az alkalmazkodás módjairóljellemzően nincsen elegendő információjuk.

Az átfogó környezeti állapot bemutatás alapján leszűrhető összefüggések rámutatnak, hogy **Somogy megye környezeti állapotajellemzően jónak tekinthető**. Mindez azonban közel sem jelenti, hogy ne lennének olyan környezeti elemek, melyek állapotán nem kell feltétlenül javítanunk, illetve, hogy a jó állapot hosszútávú fenntartása és javítása ne tenné szükségessé a mielőbbi cselekvést.

A környezeti állapot és a környezetvédelmi szempontú további viszonyrendszer elemzése a környezeti potenciál; a környezet állapota; a környezeti ellátó, szolgáltató rendszerek; és a környezetvédelmi beruházások tekintetében mutatja be röviden a megyei sajátosságokat. Ezek alapján a megfogalmazásra kerül **Somogy megye környezeti jövőképe**, melyben egy olyan megyének a víziója kell, hogy álljon, mely a jelenlegi természetes és emberi tevékenység által kialakított környezetnek a kincseit fenntartható módon ápolja és gazdasági tevékenységeit is úgy alakítja, hogy mindezen környezeti értékeink még jobb állapotba kerüljenek. Ezekhez a folyamatokhoz a megyei és települési önkormányzati szint, a gazdasági szereplők, a civil szféra és a teljes somogyi lakosság együttműködése és szerepvállalása szükséges. Ezen egységes környezetvédelmi tudatosság egy élhetőbb és fenntarthatóbb megye jövőképét festi elénk, ahol a társadalom értékrendje megváltozik, az ember és a természet tisztelete, a takarékosság és mértékletesség eszménye az őt megillető helyre kerül. A rendszerszemlélet, a személyes felelősség és az elővigyázatosság elvének érvényesülése a gazdasági és döntéshozói szinten is megjelenik.

2.4. Környezetvédelmi célkitűzések és stratégiai területek

A környezeti szempontú állapotfelmérés alapján meghatározott három stratégiai célterület szerint kerülnek megfogalmazásra és bemutatásra az egyes specifikus célkitűzések és feladatok, intézkedés-javaslatok: (1) életminőség és emberi egészség környezeti feltételeinek

javítása; (2) természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata; (3) környezeti állapotok, folyamatok, melyek az erőforrások takarékos és hatékony hasznosításához kötődnek.

2.4.1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

Ezen stratégiai célon belül kerülnek meghatározásra azon környezeti elemek javítására és védelmére megfogalmazott célkitűzések (és hozzájuk tartozó feladatok/intézkedési-javaslatok), melyek révén elsősorban a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételei kerülnek biztosításra.

Érintett tematikák:

- Levegőminőség javítás
- Vízszolgáltatás és ivóvízminőség
- Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás
- Környezet és egészség
- Zöldfelületek védelme

2.4.2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

A tématerület célja a stratégiai jelentőségű természeti erőforrások, természeti értékek, ökoszisztémák védelme, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása.

Érintett tematikák:

- A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem
- Talajok védelme és fenntartható használata
- Vizeink védelme és fenntartható használata
- Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, különös tekintettel az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kármegelőzésre

2.4.3. Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Stratégiai céljaink közt szereplő erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítási, valamint általánosan a gazdasági környezetünk zöldítésére irányuló céljaink a környezeti elemek terhelhetőségének és megújuló képességének a figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása az átfogó tematika. Ehhez mind a termelői, mind a fogyasztói oldal csökkenő környezetterhelését alapjaiban meghatározó attitűd-váltás kialakítása kell, hogy megvalósuljon. A fenntartható termelés alapja az anyag-, víz-, terület-, termőföld- és energiatakarékosságot, valamint az újrahasznosíthatóságot és a tartósságot, összességében az anyagciklus körfolyamattá zárását szem előtt tartó tervezés.

Érintett tematikák:

- Erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása
- A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése
- Hulladékgazdálkodás
- Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása
- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira
- Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai
- Közlekedés és környezet
- Turizmus – ökoturizmus

2.4.4. Környezettudatosság növelési horizontális célkitűzés

A fentiekhez egyöntetűen szükséges, hogy párosuljon egy általános környezettudatos magatartás irányába elmozduló társadalmi és gazdasági környezet, melyet, mint egy egységes, horizontális környezettudatosítási szemléletformálási intézkedési-javaslatként is felfoghatunk. E nélkül a fentebb megfogalmazott intézkedések végrehajtása nem lehet sikeres.

3. Bevezetés

A földi természeti és társadalmi környezet sokszínűsége és az összetettsége hívta életre, tette szükségessé a globális problémák folyományaként kisebb térségi szinteken is megjelenő problémakörökkel szembeni **helyi szinten alkalmazandó környezetvédelmi és környezettudatosság növelési programok** és azokban foglalt célkitűzések és intézkedési-javaslatok megtervezésének és jövőbeni végrehajtásának szükségességét. Hazánk esetében ezek a helyi szintek jelenleg a megyei közigazgatási egységek.

A természetes és antropogén felszínformáló folyamatok együttes eredménye Somogy megye mai változatos megjelenésű, függőleges és vízszintes tagoltságában egyaránt differenciált képet mutató domborzata, ahol táji jellegében heterogén, sokszínű térség jött létre. Felszínalaktani, éghajlati, talajtani viszonyai kiváló lehetőséget teremtenek a mezőgazdasági termelés számára, valamint a természetes környezet iránt érdeklődők rekreációs igényeinek kielégítésére. Külső-Somogy lösszel fedett, völgyekkel sűrűn tagolt, remek talajtani adottságú kistájai és a kevésbé tagolt, homokos alapkőzetű Belső-Somogy mellett a Balaton-menti, magaspartokkal és vizenyős területekkel szabdalt síksági övezete, a Dráva kanyargó partvonala, valamint a zselici erdőségek, dombsági környezete teszi teljessé Somogy megye természetföldrajzi arculatát. Ebben a csodálatos természeti környezetben jelent meg az ember, akinek környezet formáló és módosító mindennapi tevékenysége mára már a természetes el- és fenntartóképességet többszörösen felülmúlta. Életünk teréül választott megyénk környezeti értékeinek fenntartása nem csupán erkölcsi felelősségünk, nem csak a törvényi szabályozás betartásának követelménye, és nem is az ökoszisztéma szolgáltatásokon keresztül érvényesíthető közvetlen anyagi érdekünk, hanem gyermekeink és unokáink jövőjének az alapvetése.

3.1. Alapelvek

A természet adta és az emberi tevékenység során együttesen kialakított környezetünk problémáinak összetettségéből adódóan jelen környezetvédelmi program nem ágazati hatáskörű, hanem komplex, holisztikus módon, **horizontálisan a társadalom és gazdaság egészét érintik**, mivel a környezeti szempontok hatékony érvényesítését a társadalmi-gazdasági fejlődés teljes fenntartható folyamatában biztosítani szükséges. Céljaink nem érhetők el a társadalom támogatása nélkül, illetve végrehajtása a döntéshozói szint egészének együttműködését, összehangolt cselekvését igényli.

Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának célkitűzéseinek és javasolt intézkedéseinek megfogalmazása – azok összhangja érdekében, illetve környezetvédelmi törvénnyel[3] való koherencia szempontjából is – a következő, a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program[4] alapelveinek figyelembevételével történt:

- A környezetvédelmi törvényben szereplő alapelvek, amelyek alapvetően a **környezethasználat helyes módjára** (elővigyázatosság, megelőzés, helyreállítás), a **felelősség vállalására** (szennyező fizet), a közérdekből fakadóan az **együttműködés és átláthatóság** fontosságára hívják fel a figyelmet (tájékoztatás, nyilvánosság);
- a környezeti problémák, jelenségek, folyamatok összetettségéből eredően mind nagyobb teret kell kapnia a **holisztikus megközelítésnek** (összefüggések vizsgálata, hatásfolyamatok feltárása), az integráció elvének, valamint a rövid, közép és hosszú távú szempontok egyidejű figyelembevételének;
- mivel a környezeti problémák megelőzése az egész társadalom támogatását igényli, ezért megkerülhetetlen a kidolgozás és a megvalósítás során a **partnerség és a szubszidiaritás elve**;
- a **területiség elvének érvényesítése**, a fenntartható térhasználat, a kedvező területi hatások elősegítése és területi szinergia megvalósítása, a környezeti, társadalmi és gazdasági adottságokhoz illeszkedő, területileg differenciált beavatkozások kialakításának elve;
- tekintettel arra, hogy az Alaptörvény értelmében „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez”, kiemelt figyelmet kell szentelni az **esélyegyenlőség, a társadalmi igazságosság, valamint a nemzedéken belüli és nemzedékek közötti szolidaritás elvének**; melyek egyúttal kapcsolódnak a **helyi erőforrások fenntartható hasznosításának elvéhez**, miszerint törekedni kell a közösségek szükségleteinek helyi szinten, helyi erőforrásokból történő kielégítésére, de egyben a helyi sajátosságok, sokszínűség, készletek védelmére is.

3.2. Környezetvédelem globális kontextusban: nemzetközi trendek: hazai kihívások

Hazánk a Kárpát-medence szívében, egyedülálló természeti környezetben fekszik, azonban az államhatárok jellemzően nem igazodnak természetes határokhoz (ám Somogy megye esetében találunk kivételként említhető határfolyót). Éppen ez a medencejelleg az, ami már közép-európai léptékre kitekintve is megmutatja, hogy **Magyarország környezetvédelmi kérdései mennyire függnek a szomszédos államok társadalmi-gazdasági és**

[3] 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól
[4] 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat „A 2015 – 2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról”

környezetgazdálkodási tevékenységeitől. Az imént említett Dráva esete is jó példa erre, hiszen az, mint természetföldrajzi egység szintén nem kezelhető függetlenül a „túlpartjától", illetve a felsőbb szakaszaitól, és különösképpen az erre telepített szlovén és horvát vízierőművektől, melyek esszenciálisan hatnak a határfolyó vízjárására. Mindez hasonlóan igaz a többi nagy folyónkra is[5], melyek szintén az államhatárokon túlról érkeznek meg a medencehelyzetű országunkba, majd hagyják el azt (sajnálatosan viszonylag gyorsan a korábbi tévútnak mutatkozó vízrendezési munkálatok eredményeképpen.

Levegőkörnyezeti szempontból is megjelenik hazánk függősége a környező államoktól. A határokon átnyúló légszennyezés ugyan nem jelent feltétlenül komoly hányadot a hazai szennyezésben, azonban a jelenleg is Európai Uniós szinten zajló problémakör tekintetében mindenre kiterjedő vizsgálatok szükségesek. 2005-ben hatályossá váltak az Európai Unió 2008/50/EK levegőminőségi irányelvében található, kisméretű szálló porra (részecskére, PM_{10}-re) vonatkozó levegőminőségi határértékek. Ezeknél a határértékeknél hazánk egyes területein még ma is magasabb a szennyezettség, és emiatt **kötelezettségszegési eljárás indult Magyarország ellen**[6].

A **Standard Eurobarométer**[7] **Közvéleménykutatás** az Európai Unió magyar nemzeti jelentésének legutóbbi (2019. november) eredményei alapján a magyarok az **Európai Unió második legfontosabb problémájának a környezet és éghajlatváltozással kapcsolatosakat tartották**. Magyarország szempontjából azonban ez a problémakör sokkalta hátrébb helyezkedett a válaszadók preferencialistáján.

Az **„Az európai polgárok környezethez való viszonyulása"** című Külön Eurobarométer 501-es jelentés alapján a legfőbb környezeti problémák közé a növekvő hulladékmennyiség; az éghajlatváltozás; a légszennyezés; a mezőgazdasági szennyezés és talajdegradáció; a folyók, tavak és felszín alatti források elszennyezése; a fajok, élőhelyeik és a természetes ökoszisztémák csökkenése vagy kihalása, a gyakori szárazság vagy árvíz; illetve az ivóvízhiány állnak.

A **hazai klímapolitika, a nemzetközi hasonló szakpolitikával karöltve komoly szemlélet- és paradigmaváltáson esett át** az elmúlt évtizedben. Ennek egyik nagyszerű példázata az a tény is, hogy a Párizsi éghajlati egyezményt Magyarország az elsők közt, 2016. október 5-én ratifikálta és 2016. november 4-én hatályba is léptettük. De éppen az éghajlatváltozással szembeni harcunk mutatja legjobban a függőségünket a többi országtól, immáron teljes globális kontextusban. A hazai klímapolitikai célkitűzés- és intézkedésrendszer a mitigációs, adaptáció és a szemléletformálás hármasára épül. Azaz tegyünk meg minden tőlünk telhetőt az éghajlatváltozás mértékének a csökkentéséhez, csökkentsük az üvegházhatású gázok kibocsátását és erősítsük az ezen gázok hosszútávú raktározásában szerepet játszó természetes nyelőkapacitásainkat (elsősorban erdők és talajok szénraktározó képességeinek megtartása és javítása). Ez a hazai vállalások értelmében azt jelenti, hogy célunk 2030-ra az

[5] https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/E3E737A3-3EBC-4B6F-973C-5DD9B8A6DBAB/OVGT_foanyag_vegleges.pdf
[6] https://pm10.kormany.hu/
[7] http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm

1990-eshez képest egy legalább 40%-os üvegházhatású gázkibocsátás csökkentés, illetve 2050-re el kell érnünk a nettó karbonsemlegességet. Komoly erőfeszítésbe és pénzbe kerül mindez, de az egyértelmű vállalásokat megtettük. Az alkalmazkodási pillér már az elkerülhetetlen klímahatásokhoz való adaptációra helyezi a hangsúlyt, mely logikusan, elemileg függ a jövőben történő éghajlatváltozás csökkentő, mitigációs tevékenységtől. És itt már ténylegesen a határainkon átnyúló, a saját vállalásainktól csaknem egészében független folyamtoktól függünk, hiszen a magyar kibocsátások a globális szén-dioxid egyenértékű kibocsátásoknak mintegy egy ezrelékét (1‰-ét) teszik ki.

A **Global Footprint Network - National Footprint and Biocapacity Accounts**, 2019-es kiadása[8] szerint **egy átlag magyar polgár ökológiai lábnyoma 3,61 hektár** volt, noha egy emberre csupán 2,47 globális hektár jutott volna hazánkban (Magyarországon az ökológiai lábnyom értéke már 1961-ben is és azóta folyamatosan meghaladja a hazai biokapacitás nagyságát). A világ egészét tekintve **az átlagos világpolgár lábnyoma 2,75 hektár** volt, pedig fejenként csak 1,63 hektár juthatna. A világátlag deficit így 1,12 hektár, a hazai 1,15. Ez azt jelenti, hogy mintegy 70%-kal nagyobb bolygóra lenne szükségünk ahhoz, hogy tartósan ne a jövő elől vegyük el a Föld erőforrásait. Azaz mintegy 60%-kal kellene tehát csökkentenünk terheléseinket.

3.3. 2020: COVID-19

Egy 2020-ban születő stratégiai dokumentum nem lehet teljes **az új típusú koronavírus (SARS-CoV-2) világjárványra** való kitekintés nélkül. Az emberi tragédiák és az egyéni sorscsapások beforraszthatatlan sebei mellett a globalizált gazdasági rendszerek tényleges teljesítményének és mutatóinak a zuhanása, egyes ágazatok összeomlása után egy más világ köszönt be ránk. A felbecsülhetetlen károk mellett mégis megjelenik a remény, hogy ez az új kor új lehetőségeket is ad kezünkbe. Szerte világon egyértelműen megfigyelhető volt, hogy az emberi környezetterhelés korábban alig (vagy soha nem) látott, villámcsapásszerű visszaszorulása/visszaszorítása a természeti környezet számára valóságos fellélegzésnek hatott. A töredékére eső ipari termelés víz- és légszennyezése, a lecsökkenő légi-vízi-közúti közlekedés károsanyagkibocsátása, az ideiglenesen abbamaradó turizmus környezetterhelése és a természetes élőhelyek bolygatásának megszűnése, a rezgés- és zajszennyezés redukálódása mind egy tisztább általános környezeti állapot irányába mozdították el világunkat.

Mindezen változások, és annak felismerése, hogy milyen sebezhetők vagyunk mi magunk és közvetlen környezetünk is talán ráébreszti a társadalmat, a gazdasági vezetőket és döntéshozókat, hogy egy egészségesebb, fenntarthatóbb, élhetőbb környezet irányába mozduljunk el a közeljövőben.

[8] https://www.footprintnetwork.org/

3.4. Somogy megye környezetvédelmi programja megújításának szükségessége

Somogy megye korábbi környezetvédelmi programjának hatálya immáron lejárt, így annak megújítása vált szükségessé. Ennek keretében nem egyszerűen az abban megfogalmazottak frissítése, célkitűzéseinek aktualizálása kellett, hogy megtörténjen, hanem a korábbi tematika újragondolása, jelentős mértékű bővítése, az egyes túl nagy arányban és súllyal szereplő témakörök redukálása, míg a kimaradt és/vagy rövid, mára aktuálissá vált problémák szerepeltetése is megtörtént.

A hazai környezetvédelmi és ahhoz közvetetten kapcsolódó tematikus, ágazati és különböző kormányzati szervek által koordinált **stratégiai dokumentumokhoz való koherens kapcsolódás** fontossága különös hangsúllyal jelenik meg ebben a programban. Valljuk, hogy egy megyei stratégiai, tervezési dokumentum szervesen kell, hogy kapcsolódjon a nemzeti szintű stratégiákhoz. Egy különálló, egyéni utat megfogalmazó térségi környezetvédelmi program célkitűzései nem teljesülhetnek megfelelően, ha azok nem veszik figyelembe az országosan és Európai Uniós szinten megfogalmazott legfőbb irányelveket, jövőképeket, stratégiai célokat.

Jelen dokumentum, Somogy Megye Környezetvédelmi Programja 2020-2024, struktúráját tekintve megfelel a mai stratégiai tervezésben alkalmazottaknak. Szerkezetében a környezetvédelmi helyzetfeltárás után, megfogalmazásra kerül egy átfogó megyei jövőkép és a hozzátartozó célkitűzések, valamint stratégiai irányok. A feltárt problémakörök kapcsán pedig az elvégzendő feladatok és intézkedési-javaslatok kerülnek definiálásra.

4. Helyzetértékelés

4.1. Somogy megye környezeti állapotát meghatározó természeti-társadalmi-gazdasági keret

A megyei teljeskörű földrajzi viszonyainak úgy, mint a természetföldrajzi környezetnek, a tájbeosztásnak, az ezen és a történelmi fejlődésen alapuló különböző társadalmi adottságoknak és legfőbb gazdasági jellemzőknek a térségi bemutatása, valamint a környezetvédelmi szempontból releváns jellemzőinek az értékelése különös jelentőséggel bír a megyei környezetvédelmi program megalkotásában. A megyei térségi jellemzők és adottságok a környezetvédelmi szempontú helyzetelemzés keretéül szolgálnak, a cselekvési lehetőségek hátterét és környezettudatosság társadalmi okait tárják fel.

4.1.1. Somogy megye kistájainak környezeti jellemzői

A Dunántúl déli részén fekvő Somogy megye természetes határai északon a Balaton, délen a Dráva folyó, mely egyben Magyarország határfolyója is[9]. Nyugati irányban Zala megyével, kelet felől – dél-észak irányban haladva – Baranya, Tolna és Fejér megyékkel határos, mely közigazgatási határok jellemzően nem esnek egybe a természetes határokkal. A maga 6065 km^2-ével Somogy megye Magyarország ötödik legnagyobb megyéje, így az ország területének mintegy 6,5%-át teszi ki. Ennek a területnek a döntő hányadát egyetlen nagytáj a Dunántúli-dombság uralja, csupán a megye északkeleti csücskének néhány tíz négyzetkilométernyi része tartozik a Mezőföldhöz, illetve a déli részeken a Dráva menti síksághoz. A Dunántúli-dombság középtájai közül a Balaton-medence, Belső-Somogy és Külső-Somogy csaknem egész területe, míg a megye délkeleti részén elterülő Észak-Zselic kistáj már a Mecsek és Tolna-Baranyai-dombvidék középtáj részeként értelmezhető.

[9] Dövényi Z. (Szerk.) Magyarország kistájainak katasztere. 2., átdolgozott és bővített kiadás. Budapest, MTA FKI, 2010. 876 p.

A **magyarországi tájtípusok** közül a megyében a

(1) mérsékelten kontinentális síkságok, uralkodóan mezőgazdaságilag hasznosított tájtípusokat

[1a] ártéri síkság, művelt mezőséggel, vízhatású réti és mezőségi talajon;

[1b] löszös hordalékkúp síkságok, művelt mezőséggel, mezőségi talajon;

[1c] futóhomokos, buckás hordalékkúp-síkságok, művelt mezőséggel, erdőfoltokkal;

[1d] medenceperemi kavicsos, löszös-homokos magasabb hordalékkúp síkságok, sűrű vízhálózattal, tölgyesekkel, művelt mezőséggel, mezőségi és erdőtalajon);

(2) eróziós dombságok, uralkodóan mező-, illetve erdőgazdasági – lokálisan ipari – jellegű tájtípusokat

[2a] Eróziós és deráziós völgyekkel tagolt hegylábfelszínek és dombságok, szőlő-gyümölcsös ill. cserestölgyerdő-mozaikos kultúrsztyepp, mély talajvízállással (a Dunántúli-dombságon mérsékelten meleg és száraz szubmediterrán, éghajlati hatás alatt);

[2b] eróziós és deráziós völgyekkel tagolt önálló dombságok, többnyire mély talajvízű kultúrmezőség, szőlőkkel, elegyes erdők jelentősebb maradványaival) találjuk meg.

Sajátos tájtípusként jelenik meg a tavi-tókörnyéki típus, gyakorlatilag a Balaton meder és közvetlen környezete.

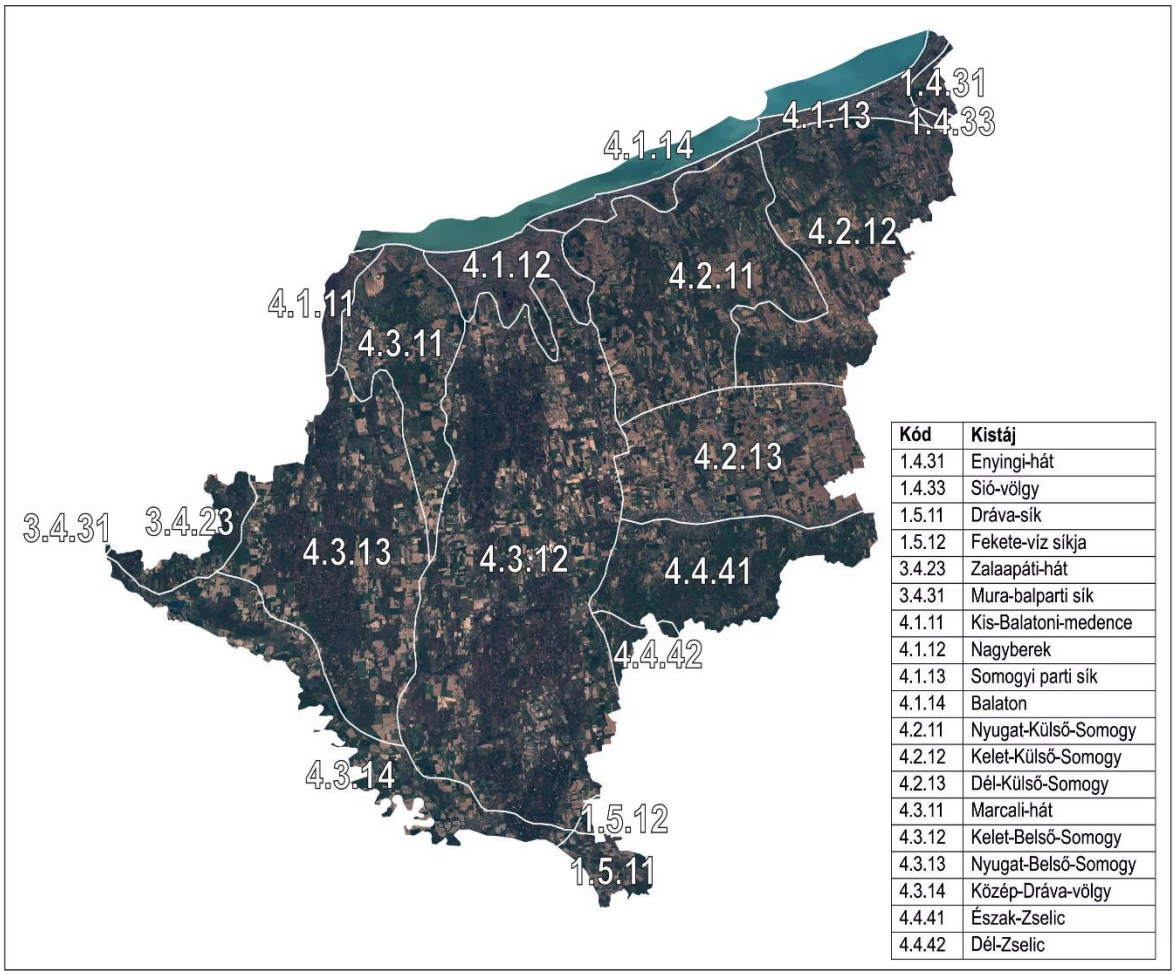

Kód	Kistáj
1.4.31	Enyingi-hát
1.4.33	Sió-völgy
1.5.11	Dráva-sík
1.5.12	Fekete-víz síkja
3.4.23	Zalaapáti-hát
3.4.31	Mura-balparti sík
4.1.11	Kis-Balatoni-medence
4.1.12	Nagyberek
4.1.13	Somogyi parti sík
4.1.14	Balaton
4.2.11	Nyugat-Külső-Somogy
4.2.12	Kelet-Külső-Somogy
4.2.13	Dél-Külső-Somogy
4.3.11	Marcali-hát
4.3.12	Kelet-Belső-Somogy
4.3.13	Nyugat-Belső-Somogy
4.3.14	Közép-Dráva-völgy
4.4.41	Észak-Zselic
4.4.42	Dél-Zselic

1. Ábra. Somogy megye kistájainak térképe.

A megye északnyugati részén elterülő Kis-Balaton-medence a Balaton-medence kistájai közé tartozik. Ez a terület még a történelmi időkben is szerves része volt a Balatonnak, csupán a vízrendezési munkálatok (a Zala gátak közé szorítása) után lett beszorítva a vízi világ a jelenlegi területre. Az egykori természetes állapotok részbeni rekonstrukcióját – a Kis-Balaton derítőmedenceként való visszaállítását – a Keszthelyi-öböl feliszapolódása, valamint a Zalának a Balaton vízminőségét hátrányosan befolyásoló hatása tette szükségessé.

A **Nagyberek (4.1.12 a térképen)** 141 km^2-nyi területe a Balaton egykori öblözete, amely a belső-somogyi hordalékkúpba 20-30 km-re is benyúlik. A lapos térszínű kistáj peremén magasabb lépcsős vagy lapos teraszszerű formákkal különül el a szomszédos térségektől. Az egykori öblözet fejlődéstörténete a Balatonnal szervesen alakult az évezredek során, de a korábbi időszakokból a Pannon-tó miocén agyagos-iszapos-homokos üledékei is megtalálhatók, amikből a Balaton áramlásai és hullámtevékenysége turzásgátakat épített, mely később elzárta a Nagyberket a nyíltvíztől és hosszú időn át pangóvizes állapot vált jellemzővé. Tőzeg, lápi mész, lápi és réti talajok képződtek ennek következtében. A lecsapolási munkák a későbbiekben ezt a területet is érintették.

A terület a dél-balatoni partvidék süllyedéke, amelyhez a Nyugati-övcsatorna (12 km) vízvidéke is csatlakozik. Ennek vízháztartása kiegyenlített, árvízi hozamát 65 m^3-re becsülik, de még a D-ről beletorkolló Boronkai-pataknak is 33 m^3/s a vízhozama árvízkor. Átlagosan azonban igen mérsékelt mennyiségű vizet vezetnek, csupán nyár elején, illetve tavasszal duzzadnak meg. Lényegében az egész terület ártérnek tekinthető, melyet 150 km-es csatornahálózat mentesít. Említésre méltó a kistáj kiegyenlítő, pufferszerepe is.

A talajvíz mindenhol 2 m-nél magasabban van, és kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A szulfáttartalom 60-300 mg/l között van. A kevés artézi kút mélysége nem éri el a 100 m-t, ahonnan általában több száz l/p vízhozamokat termelnek, ez a víz kémiailag megfelelő. A szennyvízkezelés megoldott, a lakások rácsatlakoztak a közcsatorna-hálózatra. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzethez való tartozás itt is kiemelt vízminőség-védelmet követel. A 350 hektáros Marcali-víztározó elsődleges funkciója is a Balatonba kerülő vizek biológiai tisztítása.

A terület mélyebb fekvésű részeinek potenciális vegetációját nádasok, télisásosok, zsombékos és egyéb magassásosok, valamint üde láprétek képezik. A kevésbé bolygatott helyeken ezek ma is megtalálhatók. Fűzlápok és égeres mocsárerdők is kialakultak.

A **Somogyi parti sík (4.1.14)** kistája a Balaton déli partját 2-4 km szélességben követi és az észak-déli irányítottságú (ún. meridionális) hátak előterében elhelyezkedő domblábi lejtős síkok együtteseként értelmezhetjük. A meridionális hátak tóig kifutó elvégződései tavi abrázióval alámosott meredek partfalak, míg a hátközi völgyek tölcsérszerű öblözetekként érik el a Balaton partvonalát. Hasonló meredek partfallal szakadnak le a tó felé Fonyód és Balatonboglár (korábban) bazalttal fedett és megóvott tanúhegyei is.

Balaton déli pereme Fonyódtól Balatonkeneséig néhány vízfolyás torkolati szakaszát öleli fel. Ezek: Pogány-völgyi-víz (44 km, 251 km^2), Jamai-patak (16 km, 59 km^2), Tetves-patak (25 km, 94 km^2), Nagymetszés (18 km, 88 km^2), Séd (Balatonföldvár; 10 km, 37 km^2), Endrődi-patak (7 km, 23 km^2), Balatonszéplaki-patak (7 km, 19 km^2). A Siótól keletre egyetlen vízfolyás sem érinti. A Balaton vízszintjét szabályozó Sió kifolyása Siófoknál van. Az ide torkolló vízfolyások közül a Tetves-patak 1%-os gyakoriságú árvízi hozamát 34 m^3-re mérték. Általában azonban időszakos jellegű, gyér vizű vízfolyások, amelyek csak tavasszal és nyár elején vezetnek jelentősebb vízhozamokat. Természetes állóvize a balatonszabadi Sóstó (15,2 ha) és a zamárdi Töreki-láp (52,5 ha), míg a balatonföldvári Halas-tó (20 ha) mesterséges. Több horgásztó is van a területen, a legnagyobb Balatonlelle mellett.

A talajvíz mélysége Balatonföldvártól Ny-ra 2, míg attól K-re 4 m-ig süllyed. Általában a Balatonhoz közeledve emelkedő tendenciájú. Mennyisége is kevés, mivel a felszín alatt a tóba szivárog. Kémiailag a kalcium-magnézium- hidrogénkarbonátos jelleg az általános, de helyenként a nátrium is megjelenik. A szulfáttartalom a községek területén 300 mg/l felett van, a nyílt terepen az alatt. A rétegvizek mennyisége csekély. Az artézi kutak mélysége általában nem éri el a 100 m-t. Vízhozamuk a mérsékelt és a közepes között ingadozik. Vegyi összetételük a felhasználást nem korlátozza. Fonyód szénsavas kútja országosan ismert ásványvizet ad. Valamennyi településen kiépült a csatornahálózat, a tisztított szennyvíz túlnyomó részét kivezetik a Balaton vízgyűjtőjéről.

A Balaton déli és nyugati partvidéke a tó egykori ártere, melyet tavaszonként rendszeresen elöntött. A Balaton hordalékából, turzásaiból felépült homokos part mögött jöttek létre a berkek, melyeket a D-i magaspart egyes szakaszai (Zamárdi, Földvári-domb) választanak el egymástól. A XX. században a homokos part szinte teljes egészében fürdőteleppé alakult: a part túlnyomó részét kikövezték, a síkot kiparcellázták, a déli magaspartok növényzetét belterületi parkokká alakították. A lápi és más érzékeny fajok sokszor másodlagos élőhelyeken fordulnak elő. A művelés visszaszorulása és az élőhelyek felaprítása következtében nagy az inváziós terhelés: különösen az ezüstfa (Elaeagnus angustifolia) és a magas aranyvessző (Solidago gigantea) jelenléte meghatározó.

Somogy megye természetföldrajzi arculatának egyik legfőbb meghatározója a **Belső-Somogy** néven kategorizált középtáj, melynek négy kistáját különítjük el a megyénk területén. A **Marcali-hát (4.3.11)** dél felé elkeskenyedő 50 km hosszúságú lösszel fedett miocén homokból és agyagból, valamint pliocén keresztrétegzett homokból felépülő dombvonulata osztja ketté a nagy belső-somogyi hordalékkúpot. A kistáj K-i részén a Boronkai-patak (37 km, 231 km^2), Ny-i részén a Marótvölgyi-csatorna (18 km, 176 km^2) gyűjti össze és vezeti a Balatonba a vizeket. Tekintélyes vízfeleslege van. A vízfolyások a helyi lefolyásviszonyok mellett ritkán száradnak ki. Jelentős vízhozamokat azonban csak a tavaszi-kora nyári időszakban vezetnek.

A talajvíz a táj nagyobb részén 4-6 m között áll; a völgyekben már 2 m-nél elérhető, a magasabb felszíneken helyenként 10 m-en sem. Mennyisége nem számottevő. Kémiai jellege túlnyomórészt kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. K-i és Ny-i részén a szulfáttartalom 60-300 mg/l közé emelkedik. A nitrátosodás itt is megjelenik. A rétegvizek mennyisége nem jelentős. Az artézi kutak mélysége 100-200 m közötti. A vízhozamok többnyire tetemesek. A szennyvízprobléma az átlagosnál jobban megoldott, ennek hátterében a Balatonhoz közeli falvak csatornázása, valamint Marcali és környékének jó ellátása áll: a távolabbi falvak többségében viszont nincs közcsatorna.

A kistáj döntő részben potenciális erdőterület. A természetes erdőtársulások főleg gyertyános-tölgyesek, a Nagyberek felé tölgykőris-szil ligeterdő is előfordul. Özönfajok: zöld juhar (Acer negundo), bálványfa (Ailanthus altissima), amerikai kőris (Fraxinus pennsylvanica), akác (Robinia pseudoacacia), aranyvessző-fajok (Solidago spp.).

A Marcali-hát legfőbb jellemzőit tekintve jól elkülöníthető a két következő kistájtól. Az észak-déli irányban a Nagyberek és a Dráva-völgy, míg kelet-nyugati irányban a Nyugat-Külső-Somogy és Marcali-hát által határolt **Kelet-Belső-Somogy (4.3.12)** morfológiai jellemzőit és fejlődéstörténetét tekintve egy hordalékkúpsíkság. A kistájat kavicsos-murvás folyóvízi homok és futóhomok építi fel, meghatározva ezzel a jellemző felszínalaktani formákat is, melyek közt megtaláljuk a tipikus félig kötött térszínek szél általi felszínformásának legtöbb alakzatát, mint például a hosszanti garmadabuckákat, szélbarázdákat, maradékgerinceket és széllyukakat.

Északi feléből a Koroknai-vízfolyás (36 km, 173 km^2) és a Nyugati- övcsatorna (50 km, 604,5 km^2) a Balatonba, D-i részéből a Lábodi- Rinya (27 km, 400 km^2), a Komlósdi- patak (23 km, 152 km^2), a Zimona- patak (16 km, 55 km^2) és a Gyöngyös Ny-i ága (26 km, 143 km^2) a Drávához vezetik le a vizet. Negyven különféle tavának a felszíne 915 ha; az öt tározó (155 ha) közül a merenyei (122 ha) a legnagyobb. A 21 természetes tó között (244 ha) a Mike

melletti Farkas-tó (42 ha) a legterjedelmesebb. Tizennégy halastava együtt 514 ha felszínű. Közülük a Mesztegnyő mellettiek a legjelentősebbek (71 és 84 ha).

A talajvizet általában 2-4 m között találjuk, sőt a Balatonba tartó vízfolyások mellett 2 m-nél magasabban, a homokhátakon viszont helyenként 10 m-nél mélyebben. Mennyisége azonban csak a völgyekben jelentős. Kémiailag túlnyomóan kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A szulfáttartalom csak Nagybajom környékén haladja meg a 60 mg/l-t. Sok helyen megjelenik a nitrátosodás. A rétegvizek mennyisége nem jelentős. Az artézi kutak száma viszonylag nem nagy. Mélységük általában meghaladja a 100 m-t. Vízhozamuk mérsékelt. Nagyobb részük jelentős vastartalmú. Számos mélyfúrás nagy ásványi koncentrációjú termálvizét gyógyvízzé minősítették (Buzsák-Csisztapuszta 42°C, kloridos, hidrogénkarbonátos; Csokonyavisonta 75°C, szulfátos, hidrogénkarbonátos; Táska 80°C; Nagyatád 47°C, hidrogénkarbonátos). De ezeken kívül még 58 szénhidrogén-kutatófúrásból tártak fel 35-60°C közötti hévizet és 6-ban 61-90°C-osat, amelyeket ez ideig csak kis részben hasznosítottak.

A területre a homokon kialakult erdők és a buckaközi mélyedésekben létrejött lápok jellemzők. A homoki gyepek az ember tájátalakító tevékenységét megelőzően kis kiterjedésűek voltak. A humuszos homoktalajok jellemző erdőtársulásai a gyertyános-kocsányos tölgyesek és kisebb kiterjedésben a keményfaligetek. Ma már (aljnövényzetüket és a faállományt tekintve is) jórészt fajszegények. A kis kiterjedésű homoki bükkösök és a szárazabb területekre jellemző cseres-kocsányos tölgyesek utolsó állományai várhatóan tovább degradálódnak. Napjainkra jórészt kultúrtájjá alakult a vidék: rossz termőképességű szántók; akácosok, telepített erdeifenyvesek és más homogén kultúrerdők. Erdőirtással tájképileg értékes kaszálók és fás legelők jöttek létre, melyek spontán erdősülnek. A felhagyott szántók helyén kialakuló másodlagos gyepek fajszegények. Az É-D-i, meridionális lefutású patakvölgyekben számos halastófüzért hoztak létre (gyakran láprétek pusztulását okozva). Özönfajok: zöld juhar (Acer negundo), bálványfa (Ailanthus altissima), gyalogakác (Amorpha fruticosa), selyemkóró (Asclepias syriaca), amerikai kőris (Fraxinus pennsylvanica), amerikai alkörmös (Phytolacca americana), kései meggy (Prunus serotina), japánkeserűfű-fajok (Reynoutria spp.), akác (Robinia pseudoacacia), aranyvessző- fajok (Solidago spp.).

Az előbbi kistájhoz hasonló futóhomokformákkal tagolt hordalékkúpsíkság **Nyugat-Belső-Somogy (4.3.13)** is, de némiképp eltérő ökológiai környezetről van ez esetben szó. A futóhomokmozgásokhoz kapcsolódó felszínformák uralkodók itt is, a helyenként vizenyős, mocsári-láp jellegű tágas lapos mélyedések és a szárazabb ökológiájú köztes buckasorok, lepelhomokkal fedett térszínek rendszereként írható le térség.

Északi felét a Kiskomáromi-csatorna (15 km, 255 km^2) és a Zala-Somogyi-határárok (24 km, 265 km^2) a Zalába, D-i részét a Dombó-csatorna (26 km, 306 km^2) és a Rinya (76 km, 925 km^2) a Drávába vezeti le. A kistáj 6 természetes tavából legnagyobb a Somogycsicsó melletti Baláta-tó (4 ha), amely természetvédelmi terület. A 13 különféle célú tározó (összterület 263 ha) közül a nagybaráti a legjelentősebb (79 ha). A 10 halastó együtt 531 ha felszínű, amelyek közül a páti (202 ha) a legnagyobb.

A talajvíz a kistáj nagyobb részén 2-4 m között érhető el. Mennyisége nem jelentős. Kémiailag főleg kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. A szulfáttartalom csak Somogyszob

körül haladja meg a 60 mg/l-t. A nitrát nagy területeken jelenik meg. A rétegvizek mennyisége nem jelentős. Az artézi kutak mélysége átlagban 100 m alatti. Vízhozamuk csak Nagyatád környékén jelentős. Nagyatád 47°C-os hidrogénkarbonátos hévizét fürdő hasznosítja.

A kistáj nagy része potenciális erdőterület. Természetes erdőtársulásai főként gyertyános-tölgyesek, kisebb részben bükkösök. Özönfajok: zöld juhar (Acer negundő), bálványfa (Ailanthus altissima), gyalogakác (Amorpha fruticosa), selyemkóró (Asclepias syriaca), tájidegen őszirózsa-fajok (Aster spp.), amerikai alkörmös (Phytolacca americaná), japánkeserűfű-fajok (Reynoutria spp.), akác (Robinia pseudoacacia), aranyvessző-fajok (Solidago spp.)

Az erősen meanderező Dráva ÉÉNy-DDK-i irányú völgyének alluviális felszínén, annak bal partján, 1-4 km szélességben terül el a **Közép-Dráva-völgy (4.3.14)** nevű belső-somogyi kistáj. Az alacsony- és magasártéri szintekkel jellemezhető természetföldrajzi egység a Kelet-Belső-Somogy szélfújta hordalékkúpjától 10-20 méter magas peremekkel különül el. Területére a középszakasz jellegű folyó laterális eróziójának eredményeként csekély szintkülönbségek a jellemzőek. Jórészt alacsony- és magasártéri szintekre, Dráva-morotvákra, elhagyott medrekre tagolódik. ÉK-ről rövid szakaszon a Kelet-Zalai-dombság löszös pereme, majd Csurgótól DK-re Nyugat és Kelet-Belső-Somogy szélfújta homokkal fedett hordalékkúpjának alámosott pereme szegélyezi. Utóbbi magaspart egyes szakaszokon (pl. Berzence-Bélavár között) 30 m viszonylagos magasságot is elér, egyúttal ez a kistáj maximális relatív relief értéke. Rendkívül jellegzetes ennek a somogyi magaspartnak a zegzugos futása, felülnézetben ívesen hajladozott.

A kistáj a Drávának a Mura torkolatától, Őrtilostól Drávatamásiig terjedő 81 km hosszú bal oldali völgymelléke. Egyetlen mellékvize itt a vele párhuzamos Zsdála-patak (31 km, 399 km^2). Jelentős lefolyási többlettel rendelkezik. A kistáj 21 különféle tava együtt 160 ha területű. Ebből 6 különféle tározó (94 ha), 3 halastó (23,4 ha), 8 drávai holtág (36 ha), 4 természetes állóvíz (6,6 ha).

A talajvíz 2-4 m között mindenhol elérhető, így a terület vízbázisnak tekinthető. Minőségileg a szokásos kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jelleg a túlnyomó. A szulfáttartalom 60 mg/l alatt van. A rétegvizek mennyisége nem jelentős. Az artézi kutak mélysége általában kevesebb 100 m-nél. Vízhozamuk átlagosan 200 l/p körüli. Felhasználását a gyakori magas vastartalom korlátozza. Barcs 38°C-os hidrogénkarbonátos hévize fürdőt lát el. A közcsatornával ellátott lakások aránya az átlagosnál magasabb.

A kistáj nagy része erdőtenyészet számára alkalmas. Magyarországon egyedülálló illír bükkösök, gyertyános-tölgyesek alakultak ki.

Belső-Somogyhoz viszonyítva **Külső-Somogy** kistájai magasabb dombsági felszínek völgyekkel viszonylag alaposan tagolt egységeiként határozhatók meg. **Nyugat-Külső-Somogyot (4.2.11)** a meridionális futású Osztopáni-völgy választja el a belső-somogyi hordalékkúp-síkságtól. Területe észak-déli irányban húzódó hátak és köztes völgyek rendszereként írható le, felépítését tekintve a miocén agyagos-homokos üledékeket, néhány méter vastagságú murvás folyóvízi homokok és a mindezt fedő 10-20 méter vastagságú

löszöket kell megemlítenünk, melyek közül ez utóbbiak a legmeghatározóbb földtani egységek. Északon meredek völgyekkel jobban tagolt, a Balaton mentén magaspartokkal szegélyezett térségek, míg délen kiszélesedő tetőszintek a jellemzőek. A völgyek sajátosságai a völgyi vízválasztók, amelyek északi és déli kettős lefolyást eredményeznek, valamint az északi irányba kifutó vízfolyások torkolatainál kialakult tölcsérszerű öblözetek, a berkek.

É-i fele a Keleti-Bozóton vagy Pogányvölgyi- vízfolyáson (44 km, 251 km^2), a Jamai-patakon (16 km, 59 km^2), a Tetves-patakon (25 km, 44 km^2) és a Nagymetszésen (18 km, 88 km^2) át a Balatonhoz, a D-i rész az Andocsi-patakon (18 km, 38 km^2) és a Kőrises-vízen (17 km, 39 km^2) a Koppányhoz, ill. a Vargabonyi-árkon (18 km, 86 km^2) és a Vérgamási-árkon (21 km, 49 km^2) át a Deseda-patak közvetítésével a Kaposhoz folyik le. A kistáj nagyobb részének vízfeleslege van, ami DNy felé haladva fokozódik. A felsorolt kis vízfolyásokban nincsen mindig víz, de ismert, hogy a Deseda-patak forrásai ritkán száradnak ki. A községeken áthaladó szakaszai a kommunális szennyvíz-szivárgások és a kis vízmennyiség következtében kialakuló elégtelen áramlási, keveredési, öntisztulási folyamatok hiánya miatt szennyezettek. A 17 különböző állóvíz együtt 256 ha felszínű.

A talajvíz a völgyekben 2-4 m között ingadozik, a völgyközi hátak és dombvonulatok alatt azonban igen mélyen van. Mennyisége nem számottevő. A kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jelleg túlnyomó. A szulfáttartalom csak a Balaton közelében haladja meg a 300 mg/l-t. Kiterjedt a nitrátosodás. A rétegvizek mennyisége szerény. Emiatt, bár elég nagy az artézi kutak száma, az általuk termelt vízhozam mérsékelt, átlagban csak 150 l/p. Mélységük meghaladja a 100 m-t.

A kistáj potenciális erdőterület. A természetes erdőtársulások megmaradt állományai nagyobbrészt gyertyános-tölgyesek, É-ias kitettségű völgyekben bükkösök. A természetes erdőtársulások helyén igen gyakran akácosokat, erdei- és feketefenyveseket és más kultúrerdőket, találunk, illetve jelentős a mezőgazdasági kultúrák aránya.

Kelet-Külső-Somogy (4.2.12) a délnyugat-északkelet irányban húzódó, egymás mögött sorakozó dombhátakból és a Balatonnal párhuzamosan futó völgyek sorozatából álló földrajzi egység Somogy megye északkeleti részén. A Jaba, Koppány és Kis-Koppány folyókkal tagolt aszimmetrikus dombhátak észak felé meredek, instabil peremekkel szakadnak le völgyekre. Felépítését tekintve hasonló rétegtani egységeket tudunk felsorolni, mint a fentebb tárgyalt Nyugat-Külső-Somogy esetében, némiképp vékonyabb (5-15 m) fedő lösztakaróval.

ÉNy-i része a Séden (10 km, 37 km^2), az Endrédi- (7 km, 23 km^2) és a Balatonszéplaki-patakon (7 km, 19 km^2) át a Balatonhoz, ÉK-i része a Jabán (22 km, 92 km^2) és a Kis-Koppányon (39 km, 262 km^2) át a Sióhoz, míg D-i része a Koppányon (56 km, 745 km^2) át a Kaposhoz folyik le. Vízháztartása mérsékelten veszteséges. A nagy vízhozam- és vízszintkülönbségek a szélsőséges időjárás következményei. Csapadékos periódusban még a Koppány mellékpatakjain is tekintélyes vízhozamokat mértek (pl. a Gerézdi-patakon 28 m^3/s). Általában azonban gyér vízűek, sőt időszakosan ki is száradnak. A vízminőség általában II. osztályú, de különösen kisvízkor és a települések alatt még szennyezettebb lehet. Az állóvizek többsége halastó.

A talajvíz mélysége egyenetlen. A völgyekben 2-4 m között érhető el. A dombhátak alatt helyenként hiányzik. Mennyisége csekély. Kémiailag a kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos típus az uralkodó. É-on 60-300 mg/l, D-en 60 mg/l alatti szulfáttartalom a jellemző. Számos helyen jelenik meg a nitrátosodás. A rétegvizek mennyisége is mérsékelt. Igal 71°C-os kloridos, hidrogénkarbonátos hévize mérsékelt vízhozama ellenére is híres gyógyfürdőt lát el. Jelentős környezeti problémát jelent, hogy nagy az eltérés a közüzemi vízellátás és a csatornázottság szintje között - az utóbbi hátrányára.

Jelentős mértékben átalakított, töredékesen fennmaradt félszáraz és üde tölgyesekből, mocsarakból, rétekből, löszgyepekből, döntő részben mezőgazdasági területekből és faültetvényekből álló dombvidéki kultúrtáj. A lösz alapkőzeten kialakuló talajok kiváló adottságai és a kedvező reliefviszonyok következtében az erdők aránya évszázadok óta alacsony. A terület nagyobb része a zárt tölgyesek övébe tartozik, a K-i, ÉK-i szélen, délies kitettségben az erdőssztyep-jelleg felerősödik. A magasabb fekvésű részeken, északias kitettségben bükkösöket is találunk. Az egész kistájban egy halvány szubmediterrán hatás még érzékelhető. Gyakoriak a fajszegény, degradált, rontott erdők és általános a nem őshonos fajok terjeszkedése. A völgyalji halastórendszerek környékén gyakoriak a mocsaras és vizes élőhelyek, azonban alig akad özöngyomoktól mentes állomány. A másodlagos gyepek és az egykori legelők intenzíven cserjésednek. A gyomflóra gazdag.

Külső-Somogy Kapos völgyéig lenyúló következő kistája **Dél-Külső-Somogy/Dél-Külső-somogyi lösztábla (4.2.13)**, ahol a lösz vastagsága már a 20 métert is meghaladhatja. Felszínalaktanát tekintve a korábbiakkal ellentétben egyhangúbb, tágasabb lapos völgyekkel és viszonylag sík, platójellegű löszhátakkal rendelkező, enyhén dél-délkelet felé lejtő kistájról van szó.

A Kapos folyónak Kaposfőtől a Koppány torkolatáig terjedő bal parti vízgyűjtője, amelyről számos patak érkezik a főfolyóhoz. Említésre érdemesek: Deseda-patak (31 km, 167 km^2), Orcipatak (26,5 km, 133 km^2), Baté-patak (24,5 km, 37,5 km^2), Hársasberki-patak (25 km, 115 km^2). A kistáj vízháztartása mérsékelten nyereséges. A széles völgyekben több halastavat, természetes tavat és tározót találunk. A Deseda-patak felduzzasztásával létrehozott Deseda-tó az ország leghosszabb (kb. 8 km) mesterséges tava (218 hektár).

A talajvíz a völgyekben 2-4 m, a lejtőkön 4-6 m között áll. Mennyisége csak a Kapos-völgyben számottevő. Kémiailag túlnyomóan kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. A szulfáttartalom csak a Kapos-völgyben éri el a 60 mg/l-t. A nitrátosodás itt is jelentkezik. A rétegvíz mennyisége mérsékelt. A számos artézi kút mélysége a 200 m-t, a kitermelt vízhozamok pedig az 500 l/p-et ritkán haladják meg.

Mezőgazdasági szempontból kiváló adottságú, ezért évszázadok óta művelt, erősen átalakított, döntő részben a zárt tölgyesek övébe tartozó, alacsony dombvidéki terület. Somogy legkevésbé erdősült kistája. A lösszel borított platók, völgyek üde tölgyeseiből alig maradt hírmondó, zavart állományaikban azonban számos értékes, de sokszor vitatott származású növényt találunk (téltemető - Eranthis hyemalis, illír sáfrány - Crocus tommasinianus, magyar tölgy - Quercus frainettő). Az egykor intenzíven legeltetett, meredek oldalakon a magasfüvű, szubmediterrán jellegű löszgyepek értékes maradványait találjuk, sajnos azonban a

cserjésedés miatt visszaszorulóban vannak. A mocsarakat és az égereseket a völgyekben gyakran halastó-füzérek helyettesítik. A tavak szegélyén közepes természetességű, másodlagos magassásosok, nádasok, hínarasok alakultak ki. A Kaposvár melletti nedves rétek éke a szibériai nőszirom (Iris sibirica) és a csillagos nárcisz (Narcissus angustifolius). Az élőhelyek regenerációs képessége a túlzott fragmentáltság következtében általában gyenge, az özöngyomok viszont igen sikeresen terjeszkednek.

A Kapos-völgytől délre elhelyezkedő, tájfelosztás, domborzat és felszínfejlődés szempontjából a korábbiaktól jelentősen eltérő kistáj az **Észak-Zselic (4.4.41)**, ami a Mecsek és Tolna-Baranyai-dombvidék középtájhoz tartozik. A szerkezeti vonalakkal határolt dombság meredek lejtőkkel érintkezik a Kapos völgyével. A miocén agyagokra települő lösztakaró vastagságát meghaladó észak-déli irányú törésvonalakhoz igazodó völgyek sűrű hálózata szeli keresztül a dombságot.

A kistáj a Kapos folyó jobb parti vízgyűjtőjének a Kaposmérő-Csikóstőttős közötti, a Bárdi-pataktól a Baranya-csatorna torkolatáig terjedő 38 km hosszú szakaszához tartozik. Erről a területről a Kapos folyóba érkező jelentősebb vízfolyások: Bárdi-patak (15 km, 66,5 km^2), Berki-patak (15 km, 67 km^2), Zselic-patak (10,6 km, 21 km^2), Surján-patak (20,5 km, 113 km^2) vízgyűjtője tartozik a tájhoz.

A talajvíz a Kapos-völgyben 2-4 m között, a mellékvölgyekben 4-6 m között, a dombhátak alatt még mélyebben áll. Kémiailag kalciummagnézium- hidrogénkarbonátos jellegű. Szulfáttartalma 60 mg/l alatti. A nitrátosodás nagymértékű. A rétegvíz kevés, a csekély számú artézi kút mélysége változó. A feltárt vízhozam általában mérsékelt mennyiségű.

A Dél-Dunántúl leginkább montán jellegű dombvidéki kistája, melynek jelentős részét őshonos erdőségek borítják. Meghatározó klímazonális növényzete ezüsthársas bükkös, kevésbé csapadékos részein és a fagyzugos völgyekben gyertyános-kocsánytalan tölgyesek találhatók. A dombság peremi részein valaha cseres-tölgyesek, sőt foltokban molyhos tölgyesek is előfordultak, de a települések és a zártkertek kiterjedésével ezek nagyrészt eltűntek, csak ÉK-en maradtak fenn állománytöredékeik. A dombságból kifutó állandó vizű patakok menti égerligetek, égeres mocsárerdők és tölgy-kőris-szil ligetek erősen fragmentálódtak, sőt a helyükön kialakult mocsár- és láprétek nagy része is megsemmisült, helyettük szántók, vadföldek, mesterséges halastórendszerek vagy csatornává mélyített medrek körüli jellegtelen növényzet található. A Kapos-völgy rétjei nagyrészt degradálódtak, de közepes természetességű foltok előfordulnak. Dombsági irtásrétek a legeltetés és a kaszálás megszűnése után nagyrészt beerdősültek. A táj regenerációs potenciálja erős, a spontán cserjésedés-erdősülés gyors. Az erdei flóra jellegzetességeit főként a szubmediterrán elterjedésű növényfajok adják.

4.1.2. A természetföldrajzi keretek kialakulása és legfőbb jellemzői

Noha a fent vázolt táji jellemzők eltérő jellegű területi egységek összeségének a képét festik elénk, általánosságként megállapítható, hogy Somogy megye területének fejlődésére jellemzően a miocén kor utáni földtörténeti folyamatok voltak hatással (korábbi időszakok geológiai képződményei csekély hatással vannak a jelenlegi természetföldrajzi környezetre). Ezen időkeretben döntően törmelékes üledékes kőzetek képződtek, melyek közül az idősebbek a Pannon-tó agyagos-iszapos-homokos lerakódásai, amikbe a tó feltöltődése és kiszáradása után a megye területére oly jellemző **észak-déli irányítottságú völgyek vágódtak be**. A tavi környezetet felváltotta egy folyóvízi, majd szél általi felszínformálási folyamatokkal jellemezhető időszak. Az utolsó párszázezer év fejlődéstörténetében a homokkal fedett térszíneken a **futóhomok-mozgások**, míg máshol a **hullóporos-eredetű löszképződés** volt a meghatározó. Összességében Somogy megye domborzatát a folyamatosan változó természetes eredetű éghajlati változások hatásaként időről-időre más felszínformáló erő alakította, értő szemek számára Somogy megye felszínalaktani jellemzői, a lerakódások üledékek rétegtani és üledékföldtani jellemzői egyedülálló őskörnyezeti archívumoknak tekinthetők.

Éghajlatát tekintve Somogy megye mérsékelten meleg nyarú, kontinentális terület, ahol időszakosan az atlanti és a mediterrán klímahatások is érvényesülnek; a három klimatikus-rezsim együttesen alakítja a megye éghajlati képét. **Országos összevetésben Somogy klímája kiegyensúlyozottabb**, mint az északi és keleti dombsági jellegű térségeinké. A napsütéses órák száma 1950-2050 között alakul és északi irányba, a Balaton felé növekvő mértékű. Az évi közepes hőmérséklet 10-10,5°C, a legmelegebb hónap (július) középhőmérséklete 20-20,5°C, a leghűvösebb hónap (január) jellemzően néhány fokkal fagypont alatti középhővel írható le. A csapadék területi eloszlásában nyugat-kelet irányú csökkenő gradiens figyelhető meg, mennyisége 600 és 800 mm között alakul évente, május-júniusi maximumokkal, amit délen – mediterrán hatásra – egy októberi másodlagos maximum egészít ki. A regionális ciklontevékenység eredőjeként a szélirányokban az északnyugati és délnyugati szelek a leggyakoribbak, helyi szelek a Balaton mentén jellemző északias jellegűek. Jórészt a tagolt domborzat az oka, hogy a térség rendkívül gazdag változatos mezo- és mikroklímákban.

A **síksági és dombsági domborzattípusok elegyével és aprólékos tagoltságával**, fejlett völgyhálózatával, hazai viszonylatban bőséges csapadékával, a felszíntől, illetve annak felépítésétől függő vízáteresztő képességével összhangban állnak a viszonylag nagy lefolyásértékek, a vízfolyások jelentős összhossza és sűrűsége. A felszíni és felszínalatti vizek szempontjából Somogy megye változatos képet mutat. A Balaton kiemelt jelentőséggel jelenik meg mind a megye, mind az ország, sőt Közép-Európa vízrajzi képében, egyedülálló természeti kincsként tartjuk számon.

A **Balaton helyzete különös jelentőséggel bír**, hiszen a megyei szintű tervezés esetén megjelenik mind Somogy, mind Zala, mind Veszprém megyék kapcsán. Azonban az integrált

szemléletnek meg kell valósulnia, a klímaváltozást és az alkalmazkodási feladatok a tó és vízgyűjtője szempontjából létfontosságúak.

Északon, a Balatonba a Zalán keresztül érkezik a legnagyobb mennyiségű folyóvízi többlet, melyet néhány csekélyebb vízhozamú somogyi patak (Tetves-patak, Büdösgáti-víz, Kőröshegyi-séd) vízszállítása és a csapadékból származó vízmennyiség egészít ki. A tavat a Sió-csatorna köti össze további jelentősebb vízfolyásokkal. A Jaba, Koppány, Kis-Koppány és Kapos folyókba torkolló külső-somogyi és zselici (pl. Surján-patak) patakok végül a Sióba ömlenek. Jelentősebb vízmennyiséget Magyarország harmadik legnagyobb folyója a Dráva szállít a megyébe (közepes vízhozama mintegy 590 m^3/s), melyhez néhány kisebb vízfolyás hálózata csatlakozik a megye déli részén.

A megye belső területének meridionális völgyhálózatában völgyi vízválasztókkal szabdaltan jelenik meg az észak-délies patakok hálózata, melyeken számos halastórendszer is kialakításra került, ezek hozzájárulnak a szélsőséges vízgazdálkodási viszonyok kialakulásának csökkentéséhez, az azzal járó káros hatások mérsékléséhez, valamint a térség helyi klimatikus viszonyainak javításához. Területét tekintve kiemelendő az elsősorban rekreációs célokra használt Deseda.

Somogy megye területén a **felszínalatti vizek nagy része érzékeny besorolású**, de a Balaton, Kis-Balaton és Dráva mentén, valamint több kisebb területen (pl. Kaposvár és Nagyatád térsége) fokozottan érzékeny besorolású területeket is találunk. Legmagasabb talajvízszint Belső-Somogyban figyelhető meg.

A rétegvízből származó hévizek ma még csak részben kerülnek hasznosításra, noha a termálvizek többcélú hasznosítására, a termálfürdők hulladékhőjének energetikai célú felhasználására több fejlesztési projekt is előkészítés alatt áll Somogy megyében (pl. Nagyatád, Barcs).

Táj- és földértékelési szempontból a mindeddig tárgyalt fejlődéstörténeti és táji adottságok együtteseként kialakult **talajtani adottságok** bírnak nagyfokú jelentőséggel. A Balaton mentén a részben turzásokkal elgátolt, részben lecsapolt területeken a lápi- és mocsári, valamint szélsőséges vízháztartású homoktalajok a jellemzőek. Belső-Somogy futó homokos váztalajain kívül, szintén a homokhoz köthetően agyagbemosódásos rozsdabarna gyengébb termőképességű erdőtalajok az uralkodók. A Marcali-hátat fedő lösztakarón barna erdőtalaj képződött, míg Külső-Somogy löszös platóin és részben a Zselicben agyagbemosódásos kedvezőbb termőképességű barna erdőtalajok, valamint barnaföld, csernozjom barna erdőtalajok és mészlepedékes csernozjomok is megtalálhatóak. A Dráva mentén öntési réti talajokat találunk.

Egy-egy térség területhasználati arculata a természetföldrajzi táji környezet adottságai és részben történelmi, társadalmi keretek együtteseként alakul ki. A **mezőgazdasági célra hasznosított területek a megye területének több mint felét teszik ki**, melyek döntő hányada nem öntözött szántóföldi térség, a maradék mezőgazdasági területen rétek, legelők és komplex mezőgazdasági szerkezetű régiók a meghatározóak.

A természetes felszínborítás maradványaként, valamint tudatos erdőtelepítési és erdőgazdálkodási tervek végrehajtásának eredményeként viszonylag **nagy területen találunk erdősült térszíneket**, így Somogy megye harmadik az országban erdőterületét tekintve. A telepítések során a termőhelyi adottságoknak megfelelő társulások kialakulását segítő fafajválasztást és a mozaikosság fenntartásának szükségességét kiemelten szem előtt tartották, amely ökológiai szempontok mellett klímavédelmi megfontolások tekintetében is jelentőséggel bír. A megye területének mintegy 30%-át, 179 ezer hektárt borítanak erdők (nagyrészt lomblevelű erdők, másodlagosan átmeneti erdős-cserjés területek és vegyes erdők).

1. Táblázat. Földterület művelési ágak szerint (2000–2019) [ezer hektár].

Területi egység neve	Szántó-terület	Konyhakert	Gyümölcsös	Szőlő	Gyep	Erdő	Nádas	Halastó	Művelés alól kivett terület	Összesen
					2000.					
Somogy	254,5	4,4	3,8	4,8	50,3	162,1	4,9	2,9	79,6	567,3
Dél-Dunántúl	682,9	11,0	7,0	14,6	112,6	312,2	7,3	6,0	199,8	1 353,4
Ország összesen	4 499,8	101,6	95,4	105,9	1 051,2	1 769,6	60,0	32,0	1 587,5	9 303,0
					2005.					
Somogy	253,6	4,4	3,3	4,0	51,1	169,7	4,9	2,9	71,2	565,1
Dél-Dunántúl	695,8	9,9	6,3	13,1	110,4	341,6	8,0	6,6	154,8	1 346,6
Ország összesen	4 513,1	95,9	102,8	86,0	1 056,9	1 836,4	62,0	33,8	1 516,3	9 303,4
					2010.					
Somogy	250,9	4,0	2,9	3,6	31,4	177,0	5,4	1,7	94,8	571,6
Dél-Dunántúl	690,0	9,4	5,7	12,9	70,4	354,1	7,7	5,7	197,5	1 353,4
Ország összesen	4 322,1	81,5	93,7	82,8	762,6	1 912,9	65,4	35,5	1 947,0	9 303,4
					2015.					
Somogy	255,9	4,0	2,9	3,7	31,7	178,6	5,4	3,3	85,7	571,2
Dél-Dunántúl	695,7	9,1	6,1	13,1	69,2	356,1	7,6	7,1	187,7	1 351,8
Ország összesen	4 331,7	80,5	92,2	80,6	761,5	1 939,3	65,4	36,4	1 915,8	9 303,4
					2019.					
Somogy	237,6	2,0	3,5	3,6	30,8	179,7	3,0	3,4	91,0	554,6
Dél-Dunántúl	660,0	4,9	7,2	10,8	64,7	357,1	4,1	8,5	205,6	1 322,8
Ország összesen	4 317,7	38,6	94,4	68,4	790,4	1 939,5	34,9	35,2	1 984,3	9 303,4

A megye természetföldrajzi áttekintése is rávilágított már, hogy Somogy **természeti értékekben, országos viszonylatban is gazdag**. A felszínfejlődési folyamatok, éghajlati és talajtani adottságok révén számos ritka és értékes védett növény- és állatfaj megóvását segíti elő a csaknem 40 ezer hektárnyi (a megye területének 7%-a) országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti terület kijelölése. A védett területek több mint fele nemzeti park, mintegy 40%-a tájvédelmi körzet. Általánosságban elmondható, hogy természetes növény- és állatvilágról ma már csak korlátozott értelemben beszélhetünk, hiszen az eredeti növénytakaró csak foltokban, az őshonos állatvilág pedig csak részben maradhatott meg a tájszerkezet és a környezet emberi tevékenység általi átformálásának következtében.

4.2. Somogy megye társadalmi adottságai, mint a környezetvédelem emberi feltételrendszere

A megyére jellemző demográfiai trendek, a fokozódó elöregedés és a deficites belföldi migrációs folyamatok következtében egy olyan jövőbeni társadalom képe rajzolódik ki, melyben a környezetvédelem terén történő szerepvállalás, a környezettudatosság elterjedése, és az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival szembeni alkalmazkodási képesség problematikus.

A lakosság rossz vagyoni helyzetének következtében **környezetbarát fogyasztási szokások széleskörű megjelenése nem valószínűsíthető** a jövőben. A növekvő számú, de romló műszaki állapotú gépjárműpark, a 2014-ig tapasztalt gázfűtésről az olcsóbb, de környezeti és éghajlati szempontból szennyezőbb fa- (és vegyes) tüzelésre való áttérés mind a növekvő üvegházhatású gáz kibocsátás felé elmozduló lakossági magatartást jelzi. A lakóépületek idős kora, kevésbé hatékony fűtési technológiája, jellemzően rossz szigetelése további felesleges kibocsátást eredményez. A lakossági kibocsátás csökkentését szolgáló pályázatokhoz szükséges önrész vállalását szintén nehezíti a lakosság rossz vagyoni helyzete.

Somogy megye lakossága 2019. január 1-én 301,4 ezer fő volt, ami az ország népességének 3,08%-át teszi ki. Mivel a megyék rangsorában az ötödik legnagyobb Somogy megye, nem meglepő, hogy népsűrűség szempontjából a maga 59,7 fő/km^2-es értékével a legutolsó helyet foglalja el, azaz az **ország legritkábban lakott megyéje**.

A **népesedési mutatókat** vizsgálva is az országos átlag alatti értékekkel találkozhatunk. Az elmúlt évtizedben a természetes népszaporulat és a migrációs viszonyszámok is deficitesek voltak. Csökkent az élveszületések száma és az elvándorlás is a népességfogyást erősíti, melynek következtében a **megye lakossága a 2004 óta 32,7 ezer fővel csökkent**. Ez a mérték az országos átlagot meghaladó. A belföldi elvándorlásban – és az elmúlt években már szintén deficites külföldi vándorlásban – jellemzően a munkaerőpiaci szempontból aktív státuszúak vesznek részt, a számuk a 2010-es években már meghaladja a 6000 főt. A népességfogyás üteme a belső perifériális területeken a legnagyobb, ahol a meghatározó

belföldi elvándorlás mellett a kedvezőtlen, elöregedett életkori összetétel is hozzájárul a megyei átlagnál rosszabb népmozgalmi mutatók kialakulásához.

A **fokozódó elöregedés** azonban nem csak az elmaradottabb térségek velejárója, a megye egészére vonatkozóan is általános a növekvő átlagos életkor és az alacsony születésszámból kifolyólag kedvezőtlenül átalakuló korstruktúra. A megye lakossága fokozottan elöregedik. Az eltartottsági ráta (a gyermek- (0–14 éves) és az idős (65 éves és fölötti) népesség a 15–64 éves népesség százalékában) a 2001-es 47,5-ös értékéről 2017-re 51-re, míg az öregedési index (az idős népesség (65 éves és fölötti) a gyermeknépesség (0–14 éves) százalékában) 91,6-ról 149,4-re emelkedett. A demográfiai modellek a megye 8 járásából 4 esetében fokozott (80‰-et meghaladó) természetes fogyást vetítenek előre a 2011 és 2021 közti időszakra prognosztizált értékek alapján (további említést érdemel, hogy a többi járás esetében is 60‰-et meghaladó a fogyás mértéke). A 15 évesnél fiatalabbak és a munkaképes korúak létszámarányának a csökkenése előrevetíti az eltartó és eltartott lakosságarány komoly romlását.

A szabálytalan alakú korfa, az egyes nemzedékek közti nagy különbségek és különösen az időskorban megmutatkozó nőtöbblet, jól mutatja a férfiak magas korai halálozását. A születéskor várható élettartam mind a nők, mind a férfiak esetében elmarad a magyar átlagtól. A szív és érrendszeri okokra visszavezethető halálozások száma magas, a magas vérnyomással kezeltek száma országos szinten is a legrosszabbak között van. Egy javuló egészségügyi állapot javítását nehezítik a településszerkezetből adódó infrastruktúra elérési egyenlőtlenségek is, valamint a lakosság jövedelmi helyzete és iskolázottsági, képzési szintje.

A természeti adottságok következtében kialakult **törpe- és aprófalvas településszerkezet**, illetve a **zsákfalvak magas száma** a rossz népszaporulati mutatók mellett a vidéki térségek fokozódó elnéptelenedésének és a kedvezőtlen, munkába állást nehezítő körülmények (a munkahelyre eljutás, hely munkalehetőségek alacsony száma) további okaként határozható meg. A megye 230 községének jelentékeny hányada, 121 törpefalu, azaz 500 főt el nem érő lakosságú község, míg további 60 település 500-999 lakosú aprófalu. A megyében 16 városi jogállású település található, de mindösszesen 4 város 10-50 ezer lakos közötti és csak a megyeszékhely, Kaposvár lakossága haladja meg az 50 ezer főt. A Balaton déli partján kialakult javarészt összefüggő agglomerálódó településrendszer átlagot meghaladó településsűrűséggel (~7 település/100 km^2) és magas urbanizációs szinttel (13 településből 6 városi jogállású) tűnik ki.

A **lakosság oktatási és képzettségi szintje országos átlag alatti** és a jelenlegi trendek sem mutatnak javulást ebben a kategóriában. A megyei elaprózódott településszerkezet és alacsony népsűrűség rávetíti a képét a köznevelési intézményrendszerre is. Óvodával számos község nem rendelkezik, mellyel eleve veszélyeztetik a település megtartó erejét a gyermeket vállalók lehetséges elköltözése miatt, ezzel némiképp ellentétben az általános iskolák száma nagy, minden korábbi ésszerűsítési intézkedés ellenére. A megyében jelentős általános iskolai fejlesztések történtek, melyek révén számos iskola megújult, a szaktantermi felszereltség magasszintű, ugyanakkor sok kis létszámmal működő iskola még korszerűsítésre szorul. Mind az általános és középiskolát végzettek, mind a felsőfokú oklevéllel rendelkezők száma és

arány csökkenést mutat évről-évre, előrevetítve ezzel a környezettudatos-attitűd kialakításához kapcsolódó társadalmi tudatformálás legfőbb jövőbeni kihívásait.

A **népesség havi nettó átlag keresete 158 ezer forint volt 2017 első félévében, ami az országos átlagnál 35 ezer forinttal kevesebb**, ezzel a megyék rangsorában a 13. helyet foglalja el. A vagyoni helyzetre utal az ezer lakosra jutó személygépkocsik száma, melyben 2012 óta lassú emelkedés figyelhető meg, ugyanakkor ezt a képet árnyalja, hogy a megye lakosságának birtokában lévő gépjárműállomány jellemzően elöregedett és korszerűtlen. (Megjegyzendő, hogy a gépjárműállománynál is kvázi koncentrálódást tapasztalhatunk, azaz a magasabb jövedelmű háztartásokban több gépjárművet tartanak fenn, míg a rossz anyagi körülmények között élők körében továbbra sincs lehetőség saját autó megvételére vagy az elavult, régi, környezetszennyező lecserélésére.)

További közvetett vagyoni mérőszámként használhatjuk elemzésünkben a háztartások villamosenergia- és gázfogyasztásának évenkénti alakulásának változását is, melyeknek folyamatos csökkenése a lakosság jövedelmi helyzetének romlásával volt összefüggésben 2014-ig, és csak részben tudható be az energiatakarékossági programok és beruházások eredményeként. Különösen kedvezőtlen a drágább gázfűtésről az olcsóbb, de környezetszennyezőbb fa- és széntüzelésre történt trendszerű áttérés, mely változások a 2015-2016-os lakossági gázfogyasztási adatok alapján várhatóan visszafordulnak (nagyrészt a tűzifa piaci ára utóbbi években tapasztalható nagymértékű emelkedésének köszönhető).

A megyei rendkívül tagolt és szétaprózódott településszerkezet hatásai a népesség lakásviszonyaira is rányomják a bélyegüket. A lakások (háztartások) **76%-a családiházakban található, melyek döntő hányada 1980. előtt épült**. A társasházban található lakások arányában is viszonylag kevés az újépítésű, a teljes lakásállomány 6%-a panelházakban található. Ebből kifolyólag a távfűtésbe bekapcsolt és a házközponti fűtésű háztartások aránya elmarad az országos átlagtól, ellentétben az egyedi helyiségfűtésűekkel.

A megyére jellemző elszegényedésről átfogó képet nyújt a **deprivációs megközelítés**, mely során több egymástól csaknem független változó együttes hatását vizsgáljuk. E többdimenziós megközelítésben a társadalmi csoportok szegénységét meghatározó tényezők közül többet elemzünk együttesen, ezek: (1) munkaintenzitás (jövedelemszerző munkavégzésben résztevők aránya); (2) demográfiai jellemzők; (3) lakóhely jellemzői (határozott települési lejtő, erőteljes területi meghatározottság); és (4) egyéni jellemzők (iskolázottság, családösszetétel). Ezeket jövőbeni projekciókra készítésekor is felhasználhatjuk, előrejelezve a térség szegénységének alakulását. Az országosan kistérségi léptékben elkészített számítások és projekciók Somogy megye szegénységi viszonyairól lesújtó képet festenek.

4.3. Gazdasági környezet

Somogy megye gazdaságának ágazati összetételében **kiemelt súllyal jelenik meg a mezőgazdaság és a szolgáltatási szektoron belül az idegenforgalom**, mindkét ágazat esetében egyértelmű a környezeti viszonyokkal és éghajlatváltozással szembeni közvetlen kitettség és sebezhetőség. A modellszámítások alapján valószínűsíthető tenyészidőszaki csapadékdeficit, az aszályos időszakok hosszának az előrejelzett megnövekedése, a csapadékhiányos időszak legmelegebb hónapokra esése, a szélsőséges időjárási események (pl. fokozott zivatartevékenységekhez kapcsolódó gyakoribb jégverés, szélviharok) és hőstressz következtében a mezőgazdasági termelés minden ágazata bizonytalanságoknak néz elébe a közeljövőben, továbbá az erdőgazdálkodást is potenciális veszélyforrásként érinti. Vállalkozások túlélése szempontjából a biztosítási lehetőségek minél tágabb körű igénybevétele javasolt.

A megye gazdasági fejlettségét kimutató elsődleges mutatószám, az egy főre jutó **GDP 2018-as értéke alapján a megyék rangsorában Somogy megye a 17. helyet foglalja el, az országos átlag 65,5%-át teljesítve**. Az elmúlt évek trendjei további romlást vetítenek előre. A 2017-es év első félévében a beruházások egy lakosra jutó értéke 90 ezer forint volt, ami az országos átlag (214 ezer Ft) felét sem éri el, ezzel a megyék rangsorában a 15. helyet foglalja el. Ebben a témakörben is megjelennek a megyén belüli térbeli eltérések és egyenetlenségek, például az országos átlagot is meghaladó beruházási hajlandóság mutatkozik a fejlettebb térségekben, pl. Siófokon.

A gazdaság ágazati szerkezetében az **ipar csekély hányaddal** jelenik meg, az egy lakosra jutó ipari termés alapján messze az országos átlag alatti értékkel találkozhatunk, így a megyék rangsorában a 697 ezer forint/fős értékkel a 17. helyet foglalta el 2017 első félévében Somogy megye. A megye bruttó hozzáadott értékének 17%-a származik iparból, az országos 27%-kal szemben, ugyanakkor megjegyzendő, hogy a feldolgozóiparral szemben az építőipar országos átlag feletti ágazati részesedéssel jelenik meg ugyanezen statisztikákban. Az elmúlt évek hullámzó ipari termelési volumenindexe 2015-ben és 2016-ban országos átlag feletti viszonylagos növekedést mutatott. Az ipari termelés koncentrált térszerkezetet mutat, melynek központjai a megyeszékhelyen és néhány központi funkcióval rendelkező kisvárosban (Siófok, Marcali, Tab) vannak.

A megye kedvező természeti környezetének és adottságainak köszönhetően az **agrárszektor potenciálja a gazdasági ágazatok közül hagyományosan kiemelkedik**, a megye területének mintegy 60%-a mezőgazdasági hasznosítás alatt áll. Ennek ellenére a mezőgazdaság jövedelemtermelő és lakosságeltartó képessége alacsony és csökkenő tendenciát mutat. Somogy megye az ország egyik legjelentősebb gabonatermelő megyéje, feldolgozóipar nélkül, eltorzult birtokszerkezettel. Az újonnan, egyes tönkrement nagyüzemek helyén alakult kisméretű gazdaságok egy része önálló piacképes termékkel nem rendelkezik, míg az elmúlt időszakban megerősödött nagyüzemi magángazdaságok a mezőgazdasági foglalkoztatásban nem biztosítanak megfelelő felszívó erőt. A mezőgazdaság,

erdőgazdálkodás és halászat a megye bruttó hozzáadott értékének 11,5%-át teszi ki, ami az országos átlag több mint két és félszerese.

A **természetes éghajlati, domborzati és elsősorban talajtani adottságok átöröklődnek a mezőgazdasági termelés térszerkezetére** is. Északon, a Balaton mentén a szőlőtermesztés központjaként a dinamikusan korszerűsödő Balatonboglári borvidék, valamint a megye dió- és baracktermelésének a központjai említendők meg. A megye középső régióiban a szántóföldi növénytermesztés, a szarvasmarha- és juhtenyésztés, valamint az alma és bogyós gyümölcs ültetvények a jellemzőek. Az erdő- és vadgazdálkodás a déli körzetekben jellemző, továbbá délnyugaton a burgonyatermesztés játszik központi szerepet. A megyei termésátlagok jellemzően az országos átlag felettiek. A cukorrépa betakarított termőterülete és összes termelése szempontjából is az országos rangsor elején jelenik meg a statisztikákban, melynek feldolgozása az ország egyetlen cukorgyárában, Kaposváron történik meg.

A gazdasági ágazatok köréből szintén jelentős mértékben emelkedik ki az **idegenforgalom**, melynek centruma az ország második számú fő turisztikai célpontja a Balaton. Emellett szintén kiemelkedő vonzerőt jelent maga a megyei természeti környezet, valamint a termál- és gyógyvíz. A kereskedelem, szállítás és szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás együttesen az ágazatonkénti bruttó hozzáadott érték 23%-át adja, ami az országos átlag fölötti.

Somogy megye a gyenge innovációs képességű megyék körébe tartozik Magyarországon, a GDP arányos kutatás-fejlesztés ráfordítás messze országos átlag alatti. A Kaposvári Egyetem (2020.08.01-jétől Szent István Egyetem Kaposvári Egyetem Campus) jelenti az egyetlen felsőfokú képzési és kutatói potenciált, ahol jelentős szakmai kutatóhelyek találhatók, melyek elsősorban az agrár-innováció és élelmiszeripar területén bírnak kiemelt, országos jelentőséggel.

A gazdaság ágazati szerkezetéből adódóan az egy lakosra jutó gazdasági szervezetek száma országos átlag feletti, a kis- és középvállalati szektor dominanciájával. A megyében összesen 18 nagyvállalatot regisztráltak. A vállalkozói tevékenységet folytató személyek és szervezetek ágazati megoszlásában a mezőgazdaság és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás a meghatározó.

Villamosenergia termelő erőmű nem üzemel a megye területén, a villamosenergia ellátás biztosítása a 120 kV-os nagyfeszültségű országos villamosenergia-ellátó alaphálózatról biztosított. A 120 kV-os alállomásról induló 35 kV-os gerinchálózat táplálja a kisebb térségek 35/20 kV-os központjait. A megye területén áthalad a 400 kV-os nagyfeszültségű alaphálózat, melynek 400/120 kV-os országos csomópontja Toponáron üzemel. A közeljövőben, a megyében sem új nagyfeszültségű hálózati vezeték, sem új 50 MW-nál nagyobb teljesítményű erőmű telepítése nem tervezett.

A Magyarország területét behálózó nagynyomású földgázszállító rendszerébe a megye területén Babócsa térségében található hazai termelési betáplálási pont, melyhez számos további gázátadó állomás kapcsolódik szerte Somogyban, míg a nemzetközi kapcsolódási pont Drávaszerdahelyen, a központ Siófokon található. A távhőtermelés és -szolgáltatás 5 MW feletti üzemei a megyében Kaposváron, Siófokon, Barcson, Marcaliban, Tamásiban és

Nagyatádon végeznek fűtési és használati melegvíz szolgáltatásokat, melyek esetében a földgázon kívül a nagyatádi szolgáltatás termálvizet is felhasznál.

Megújuló energiaforrásokra alapuló energiatermelés kapcsán a meglévő potenciál csak töredékében van kihasználva, de a tervek szerint újabb üzemek létesítése várható a közeljövőben. Biogáz üzem működik Kaposváron a cukorrépa-feldolgozás során keletkezett melléktermékekre alapozva, Balatonszabadi határában istállótrágyából és növényi eredetű melléktermékekből 2500 háztartás éves villamosenergia szükségletét állítja elő a biogázüzem, míg a megépült várdai, szennyvíziszapot trágyát és különböző zöld hulladékot felhasználó létesítmény nem üzemel.

Somogy megye primer energiaforrások tekintetében, elsősorban a megújuló energiaforrások szempontjából jelentős potenciállal rendelkezik, míg a fosszilis energiahordozók gazdaságosan kitermelhető készletei ehhez képest kevésbé meghatározóak. A megyében Babócsa, Barcs, Berzence, Vízvár, Tarany térségben, Csombárd, Mezőcsokonya, Somogyjád, Somogysárd térségben, valamint Inkén, Szőkedencsen és Törökkoppányban folyik szénhidrogén (kőolaj, illetve földgáz) kitermelés. Szénbányák a megyében nem találhatóak, de tőzeg kitermelés ma is zajlik kisebb volumenben Kiskorpád, Sávoly, Somogysámson és Szőkedencs településeken.

A biomassza alapú energiahordozók termelésének a lehetőségeit a megye területének nagyfokú erdősültsége és a szántóföldi növénytermesztésből származó energetikai célra hasznosítható melléktermékek nagy mennyisége biztosíthatja. Közvetlen energiaültetvények telepítésére a mezőgazdasági növénytermesztés céljára kevésbé alkalmas, alacsonyabb Aranykorona értékű területeken lenne lehetőség. Az országos szinten is jelentős kukorica termesztési-területek a bioetanol gyártás alapjait teremthetik meg, míg a biogáz előállításhoz szükséges alapanyagokat a szarvasmarha és sertésállomány, valamint sokkal nagyobb mértékben a cukorrépa feldolgozás melléktermékei biztosíthatják (kiegészülve a nem természetes eredetű szennyvíziszap e célú felhasználásával).

A geotermikus és geotermális energiaforrások a Marcali-Tab vonal mentén, kisebb kiterjedésben Kaposvár körzetében, valamint a Dráva vonalától északra eső térségekben találhatóak. Napenergia energetikai célú hasznosításához kedvező napsütéses órák száma a mai technológiai színvonal mellet már a megye csaknem teljes területén adottak, a területrendezési terv vonatkozó egyedi övezetének figyelembevétele mellett. Nagyfokú **beruházási aktivitás figyelhető meg a fotovoltaikus energiatermelés tekintetében**, mely kapcsán kiemelendő hazánk legnagyobbra tervezett, Kaposvár mellett épülő napenergia parkja, illetve számos további fotovoltaikus beruházás és fejlesztés. Emellett a lakossági szintű kiserőművek termelése is növekvő tendeciákat mutat. A szélenergia hasznosításának elterjedésének a jellemzően alacsony szélsebesség értékek szabnak gátat.

A különböző gazdasági ágazatok termelés-volumene és munkaerőigénye nem áll feltétlenül szoros kapcsolatban egymással, ez jól megmutatkozik az ipari alkalmazásban állók kiugróan magas számában is. Az iparban dolgozók a teljes alkalmazásban álló 68,5 ezer fő 31%-át adja, melyet az egészségügyi és szociális ellátáshoz tartozó szolgáltatásokban (18%) és az oktatásban (11%) elhelyezkedők követnek. Az alkalmazottak 60%-a fizikai munkát végez. A

munkanélküliségi adatok területi eloszlása a gazdasági fejlettségi szintnek megfelelően erősen differenciált, de összességében az elmúlt években kedvező munkaerő-piaci folyamatok indultak el a megyében, a munkanélküliségi ráta folyamatos csökkenése figyelhető meg.

5. Somogy megye környezeti helyzetképe

Somogy megye és egyben Magyarország természeti környezete már önmagában is kihívások elé állítja a környezetvédelmi szakembereket. A Kárpát-medence, mint viszonylag zárt természetföldrajzi tér számos környezeti tényező szempontjából alapvető jelentőségű, csak néhány példa erre:

(1) a medencékre jellemző téli inverz (fordított) hőmérsékleti helyzetek során a természetes vertikális tisztulási folyamatok a statikus légkörben nem tudnak lezajlani, extrém rossz levegőminőség helyzetekhez és szmoghoz vezetve ezzel;

(2) felszíni vizeink döntő hányada a határainkon túlról származik és a centripetális vízhálózat lényegi minőségi mutatóiban egy „öröklött" állapottal szembesülünk;

(3) a Kárpát-medence felszínfejlődése során a laza szerkezetű törmelékes üledékes kőzetek dominanciája figyelhető meg, melyek talajvíz-dinamikája egyes tájakon fokozottan érzékennyé teszi a felszín alatti vizeinket a felszíni szennyezésekkel szemben;

(4) hazánk földrajzi fekvése miatt az éghajlatváltozás káros hatásaival szemben is fokozottan érzékeny, melyek előreláthatóan (és részben már konkrét mérésekkel is alátámaszthatóan) a globális átlag feletti hőmérsékletnövekedést, szélsőségesebb hőmérséklet- és csapadékmintázatot, illetve több, az extrém időjárási viszonyokból adódó kárt fognak okozni.

Somogy megyében a jelenlegi környezeti állapotot a természetföldrajzi viszonyokon túl a részben ezeken alapuló, társadalmi-gazdasági és történelmi folyamatok is befolyásolják. A történelmi folyamatok esetében kiemelt jelentőséggel bír pl. a Dráva-menti vidékeken a rendszerváltozás előtti határmenti térségek, politikai okokkal magyarázható viszonylagos érintetlensége is.

A megye jellegéből adódó mezőgazdasági dominancia és a nagyfokú környezetterheléssel járó ipari tevékenység másod/harmadlagos szerepe (a nehézipar csaknem teljes hiánya) az országos átlagnál számos tényező szempontjából kedvezőbb környezeti képet fest elénk. Részleteiben, az egyes környezeti elemek áttekintésével a következőkben foglalkozunk.

5.1. Levegő

A levegő tisztasága alapvetően befolyásolja a földi élet minőségét, az élővilág egészséges működését, de károsítják a vegetációt és még az épített környezetünket is. A természetes folyamatok és az emberi tevékenység során légkörbe kerülő szennyezőanyagok fizikai és kémiai tulajdonságaiktól függően hosszabb-rövidebb ideig maradnak a levegőben. Megyénk levegőkörnyezeti állapotára ebből kifolyólag nem csupán a lokális és térségi kibocsátások, hanem az országos és kontinentális háttérszennyezés is hatással van. Levegőkörnyezeti szempontból előnyös, hogy megyénk gazdag erdőállománnyal és aprófalvas településrendszerrel rendelkezik.

5.1.1. Levegőszennyezés és légszennyezettség

Országos trendek

A legfőbb légköri szennyezőanyagok koncentrációinak országos szinten történt alakulásából a megyei szintre is vonhatunk le következtetéseket.

Üvegházhatású gázok

Az üvegházhatású gázok kibocsátása is egyfajta légszennyező tevékenységként jelenik meg, noha ezt az éghajlatváltozás mitigációs problémaköreinél részletesen tárgyaljuk a későbbiekben. Országos szinten ezen gázok koncentrációja fokozatos csökkenést mutat, de ezen csökkenése mértéke a nagyipar rendszerváltozáskori visszaesésével együtt járó drasztikus lecsökkenésen kívül még nem tekinthető elégségesnek a távlati országos és Európai uniós célkitűzések teljesítéséhez.

A teljes üvegházhatású gázkibocsátás döntő hányada a szén-dioxid, a metán és a dinitrogén-oxid emissziójához kapcsolódik, melyek csaknem 70%-a a nemzetgazdasági ágak kibocsátásának eredménye. A maradék kb. 30% a háztartások fűtésével, hűtésével és gépkocsihasználatával kerül a légkörbe.

A nemzetgazdasági ágak közül a legtöbb légköri melegedéshez hozzájáruló gázt az energiaellátás okozta, melynek mértéke a fosszilis tüzelőanyagok felhasználásának csökkenő tendenciái, a nukleáris és kis részben a megújuló energiaforrások növekvő részesedése révén csökkenő trendet mutat. A feldolgozóipar kibocsátása is fokozatosan csökken, melynek hátterében a nehézipar leépítése, a vegyipar modernizációja és a mérséklődő tüzelőanyag felhasználás áll.

A teljes üvegházhatású gáz kibocsátás csaknem ¾-e a CO_2-hoz köthető, melynek több mint harmadát a háztartások bocsátották ki, de az energiaellátás emissziója is jelentékeny (a teljes CO_2 kibocsátás mintegy negyede). A metán esetében a legfőbb ágazati hozzájárulással a vízellátás, szennyvízgyűjtés és -kezelés, hulladékgazdálkodás és szennyeződésmentesítés bír, de a mezőgazdasági emisszió is több mint harmada a teljes CH_4-kibocsátásnak. A dinitrogén-oxid esetében, a mezőgazdaság döntő súlya (csaknem 90%) figyelhető meg.

Savasodást okozó gázok kibocsátása

A kén-dioxid, a nitrogén-oxidok és az ammónia tekinthetők a legfőbb savasodást okozó gáznak, melyek a talajokban, erdőkben és a vízkészletekben tesznek károkat. A fosszilis energiahordozók és a biomasszaégetés felelős legfőképpen a nitrogén-dioxid kibocsátásáért (mely általában nem közvetlenül kerül a légkörbe, hanem más nitrogén-oxidok különböző anyagokkal történő reakciói során keletkezik). NO_x emisszió másik jelentős forrása a közlekedés, melyben elsősorban a környezetszennyezőbb, régi típusú járművek szerepe a meghatározó. Kibocsátását számos nemzetközi egyezmény is szabályozza, így mennyisége folyamatos csökkenő tendenciát mutat.

A kén-dioxid elsődleges légszennyezőanyag, azaz közvetlenül jut a légkörbe természetes vagy antropogén forrásokból. A savasesők kialakulásáért elsődlegesen a SO_2 tehető felelőssé. Természetes forrása a bioszféra és a vulkáni tevékenység, de az emberi tevékenység (elsősorban fosszilis tüzelőanyagok elégetése) hatására négyszer annyi kén-dioxid kerül a légkörbe, mint a természetes forrásokból. A 2000-es évek elején hazánk SO_2-kibocsátása az energiaellátásban történt technológiai jellegű fejlesztéseknek (kéntelenítő berendezések) és a széntüzelés visszaszorulásának köszönhetően drasztikusan visszaesett, mára már a mezőgazdaság tekinthető a legfőbb savasodást okozó gázkibocsátónak. Az ammónia-kibocsátás esetében a mezőgazdaság szerepe még inkább szembetűnő, a maga 97%-ával.

Ózonprekurzorok emissziója

A troposzferikus ózon kialakulásához kémiai előanyagok jelenléte szükséges, hogy a talajközeli rétegben nagymennyiségben képződhessen. Keletkezéséhez szükséges reakciók hatékonyságát nagyban befolyásolják az meteorológiai viszonyok is (határérték túllépések általában nyáron fordulnak elő, mivel képződéséhez napsugárzásra is szükség van). Az előanyagok, azaz prekurzorok közt számos olyat találunk melyek koncentrációjának megnövekedésében jelentős szerepe van az antropogén tevékenységnek, mint a metán, a nitrogén-oxidok vagy a szén-monoxid. Az ipari tüzelés, a szállítás, a nitrogéntartalmú műtrágyák vagy a CO esetében a háztartási tüzelés az egyik legfőbb forrás. A troposzferikus

ózon légköri koncentrációja folyamatos csökkenő tendenciát mutat, összefüggésben a mennyiségét szabályozó prekurzorok hasonló trendjeivel.

Szállópor kibocsátás

A légkörben található szilárd szennyezőanyagok, viszonylag durva szemcseméretű (PM_{10} [particulate matter]: 10 µm-nél kisebb tartomány; $PM_{2,5}$: 2,5 µm-nél kisebb tartomány; $PM_{0,1}$: 0,1 µm-nél kisebb, ultrafinom tartomány) frakcióját szállópor néven ismerjük. A nagyobb szemcsék legfőbb forrása maga a talaj és a lazaszerkezetű törmelékes üledékes kőzetek, melyek aprószemcsés anyagát a szél juttatja a légkörbe. Ez lehet teljes egészében természetes folyamat eredménye, de mezőgazdasági vagy szabadidős tevékenység (pl. off-road motorozás) által is nagymennyiségű ásványi por kerül a légkörbe. Egyéb természetes forrása lehet a porviharokon túl a vulkáni tevékenység is. Antropogén hatásokra kerülhet a légkörbe további PM_{10} anyag a levegőbe építkezésekről, az utak kopásából vagy a fékberendezések, gumiabroncsok erodálásából. A finomszemcsés szállópor jellemzően különböző gázok koagulációjából és kondenzációjából jut a levegőbe, jelentős mennyiségben kerül a légkörbe $PM_{2,5}$ égés során felszabaduló anyagokból, mint például a dízelmotorok kipufogó füstjéből.

Az antropogén eredetű PM_{10} kibocsátás közel 2/3-áért, míg a $PM_{2,5}$ emisszió csaknem 90%-ért a háztartások a felelősek. Ennek ellensúlyozására az előbbieken részben érintetteken túl a szénnel és a hulladékkal történő tüzelés környezetterhelő hatásainak, illetve a helyes fatüzelés ismerete lenne a szükséges. Ennek különösen fontos oka, hogy a hazai szállópor kibocsátás mértéke lényegében konstans.

5.1.2. Somogy megye levegőkörnyezeti állapota

Üvegházhatású gázok – CO_2-egyenérték

A megyei klímastratégiában részletesen bemutatott üvegházhatású gázkibocsátás leltárja alapján megállapítható volt, hogy a legnagyobb üvegházhatású gáz kibocsátó az energiaszolgáltatás, ami az összes emisszió kicsit több mint felét adja. Ennek döntő többsége a földgáz és áramfogyasztásból ered, a lakossági tűzifa alapú fűtésből eredő kibocsátás csaknem elenyésző ezekhez képest. A gázfogyasztásban a legfőbb tényező a lakossági felhasználás, melynek egy főre vetített értékei növekvő tendenciát mutatnak, a jövőben várhatóan még inkább ez lesz a legfőbb üvegházhatású gázkibocsátó tényező a megyében.

A közlekedési eredetű üvegházgáz emisszió mintegy 36%-os aránnyal vesz részt a teljes megyei kibocsátásokból, ennek elsöprő többsége a közúti közlekedésből ered. A legfőbb

közúti kibocsátó ágazat a teherszállítás, melynek enyhén csökkenő trendje határozza meg a teljes közlekedéshez kapcsolódó üvegházhatású gázkibocsátás tendenciáját, mely így a kismértékben növekvő egy főre eső személygépjármű emissziója ellenére is csökkenő jellegű.

A megyei gazdaság ágazati struktúrájának egyenes következménye, hogy a mezőgazdasági emisszió nagyságrendekkel megelőzi a nagyipar kibocsátását. A megyében a maga 10%-os részesedésével a mezőgazdaság a harmadik legnagyobb kibocsátó szektor. Ennek a kibocsátásnak csaknem háromnegyede közvetlenül a kérődző szarvasmarha állomány közvetlen kibocsátásának eredménye, míg a hígtrágya emisszió szintén jelentős, és külön említést érdemel, hogy ebben is a szarvasmarhatartáshoz köthető kibocsátás a döntő. Ez az ágazati részesedés az évek során állandó maradt, viszont az emisszió mértéke egyértelmű növekvő tendenciát mutat.

A hulladékkezelés üvegházhatású gázkibocsátása a teljes megyei értékek 1,5%-át jelentik, ebben elsősorban a szennyvízkezelés metán és dinitrogén-oxid emissziója a domináns. Az összességében kedvezőnek mutatkozó általános csökkenő összkibocsátási tendenciák hátterében elsősorban a csökkenő népességszám áll.

A nagykiterjedésű erdősült területek a teljes üvegházhatású gáz kibocsátást mintegy 300 ezer t CO_2-egyenértékkel csökkentik, azaz az összes emisszió csaknem egynegyede nyelődik el a somogyi erdőkben.

A megye teljes üvegházhatású gázkibocsátásának éves változásait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az elmúlt években kisebb fluktuációkat nem számítva jellemzően se nem nőtt, se nem csökkent az emisszió, általános trend, tendencia nem figyelhető meg.

Somogy megye légköri szennyezőanyagai

A somogyi légszennyezés abszolút értékeinek meghatározásában komoly kihívást jelent az automata mérőállomások hiánya a megyében. A manuális mérőházat adatsoraira is csak feltételekkel támaszkodhatunk, hiszen csupán öt városunkban történtek az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatba bekerülő mérések, és ott is csak néhány légköri komponensre vonatkozóan szerepelnek rövid idősorokra vonatkozó, olykor sporadikus adatok.

2. Táblázat. Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat manuális mérőpontjai Somogy megyében.

Település	2007-ig			2008-tól			Aktuális		
	Mért komponensek			Mért komponensek			Mért komponensek		
	NO_2	SO_2	ÜP	NO_2	SO_2	ÜP	NO_2	SO_2	ÜP
Balatonboglár			×						
Balatonföldvár	×	×	×	×			×		
Fonyód	×	×		×			×		
Kaposvár	×	×	×	×			×		
Siófok			×			×			×

A helyi mérések hiányában jellemzően az országos (esetleg regionális) mérési adatokra, modellezési eredményekre vagy műholdas mérések adatsoraira támaszkodhatunk. A korábbiakban bemutatott országos trendek, illetve a különböző légköri szennyezőanyagok koncentrációját elsődlegesen meghatározó paraméterek statisztikai mutatói jelenhetnek támpontot. Az üvegházhatással is bíró szennyezők ágazati függőségét ismerve közelíthetjük a kibocsátott CO_2, CH_4 és N_2O változását. Azonban az egyéb légszennyezőkkel egyetemben nem csupán a viszonylag nagy hibahatárokkal becsülhető helyi tevékenységhez kapcsolódó kibocsátás határozza meg a megyei levegőkörnyezetet, hanem a regionális, országos, sőt határokon átívelő háttérszennyezés is. Így alaptalan lenne ezek nyomán messzemenő következtetéseket levonni.

Ami levegőkörnyezeti szempontból feltétlenül említésre méltó, hogy Somogy megye nem tartozik az ország szennyezett levegőjű térségei közé. A nehézipar csaknem teljes hiánya, a mezőgazdaság dominanciája, a légköri szennyezők szempontjából kedvező átszellőzést biztosító domborzati viszonyok (felszínfejlődés kapcsán is ismertetett széláltali domborzatformálás meghatározó szerepe révén kialakult meridionális völgyek nem képeznek akadályt), aprófalvas településszerkezet és az erdőterületek nagy aránya mind-mind hozzájárulnak a kedvező levegőkörnyezeti állapothoz.

Az említett sporadikus manuális mérőhálózati adatok alapján a megyeszékhely és a legfőbb tranzitútvonal (M7-es autópálya) közvetlen környezetében található Balaton-parti légszennyezettségi helyzet is jónak tekinthető. Országos szinten a nitrogén-dioxid koncentrációja jellemzően a nagyvárosokban, illetve a legforgalmasabb utak mentén magas; legfőbb kibocsátói a gépjárművek. A N_2O és SO_2 koncentrációk eredetére vonatkozó ismereteink alapján feltételezhető az országos trendnek megfelelő csökkenés az elmúlt évtizedben, melynek hátterében mind a járműállomány korszerűsödése, mind az üzem- és fűtőanyagok kéntartalmának a csökkenése áll. Ugyanakkor említést érdemel, hogy a járműállomány átlagéletkora fokozatosan emelkedik, melynek hátterében a kevésbé jómódúak viszonylag magas megyei aránya áll. A megyei közlekedési eredetű károsanyag kibocsátás monitoringjának megoldása feltétlenül szükséges a közeljövőben, mind a lakosság, mind a megyei tranzitforgalom figyelembevételével.

A légköri szállópor koncentrációja kapcsán a megye földtani adottságai, nevezetesen a lösztakaróval fedett területek nagy aránya játszhat olykor meghatározó szerepet. A finomszemcsés szerkezetű, kialakulását tekintve elve hullóporos genetikájú üledéktakaró jellemzően a vegetációs periódust megelőzően, illetve a mezőgazdasági munkák során kiváló porforrásnak számít. A tavaszi hidegfrontok betörése akár már egy rövidebb száraz periódus után is látványos porviharok kialakulásához tud vezetni, melyek következtében időszakosan a PM_{10} koncentráció is megugrik. További légköri szilárdszennyező problémakörhöz vezet az, hogy a lakossági tűzifa-felhasználás jóval meghaladja az országos átlagot, így az ebből eredő PM_{10} és $PM_{2,5}$ szennyezés vélhetően fajlagosan magasabb az átlagnál, de mértéke így sem okoz valós kockázatot még a téli hidegpárnás, inverz légköri időjárási helyzetek idején sem, amikor az ország más pontjain szmogriadó elrendelése is szükséges már. Helyi levegőkörnyezeti problémát okoz olykor a zöldhulladék nem megfelelő kezelése.

A kerti hulladék égetése során az avar, a fűnyesedék és a gallyak magas nedvességtartalma, a rossz légellátás és az alacsony égéshőmérséklet következtében a növényi részekben lévő szén ugyan oxidálódik, de nem CO_2, hanem mérgező CO képződik. (Megjegyzendő, hogy a talajerő-utánpótlás tekintetében a képződött hamu korlátozottan alkalmas, ugyanakkor megfelelő alternatívát jelentene a komposztálás elterjedése, mely során a növényi részek teljesen elbomlanak és humusz képződik.) Az aszályos és fokozottan száraz időszakokban elrendelt tűzgyújtási tilalmak rendszeres figyelmen kívül hagyása az esetlegesen keletkező tüzek miatt is komoly légszennyező potenciállal bírnak, hasonlóan az olykor előforduló nádas- és berektüzekhez, melyek a jelentős anyagi és ökoszisztémai károkon túl levegő szennyezésében is szerepet játszanak. A hazai jogszabályozás a 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól, illetve a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről módosításaival fogja 2021-től az avar és kerti hulladék égetését tiltani.

A megyei automata mérőhálózat hiányából fakadó bizonytalanságokat egyelőre még nem lehet pótolni. Az **automata mérőhálózatba való bekapcsolódást a HungAIRy LIFE integrált projekt oldja meg**, és Kaposváron megépülhet egy akkreditált levegőminőség mérő állomás, ami az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat része lesz[10]. A levegőkörnyezeti adatokat szolgáltató műholdak adatainak térbeli felbontása az elmúlt évek fejlesztéseiig nem tekinthetők kellően pontosnak, az idősorok megyei szinten már jelentősebb torzításokkal terheltek. A NASA Aura műholdján található OMI műszer NO_2, SO_2 és O_3 adatsorai 2004.10.01-től rendelkezésre állnak, míg pl. a NASA Aqua műhold AIRS CH_4, CO, CO_2 és O_3 adatsorait már 2002.08.31-től napi felbontásban láthatjuk.

[10]http://www.hungairy.hu/node/65?fbclid=IwAR29csRIEZOURzg3eLz0RnnFFA2kzVLCnGZDIfdxozgE_8p9WTpzjrt1k10

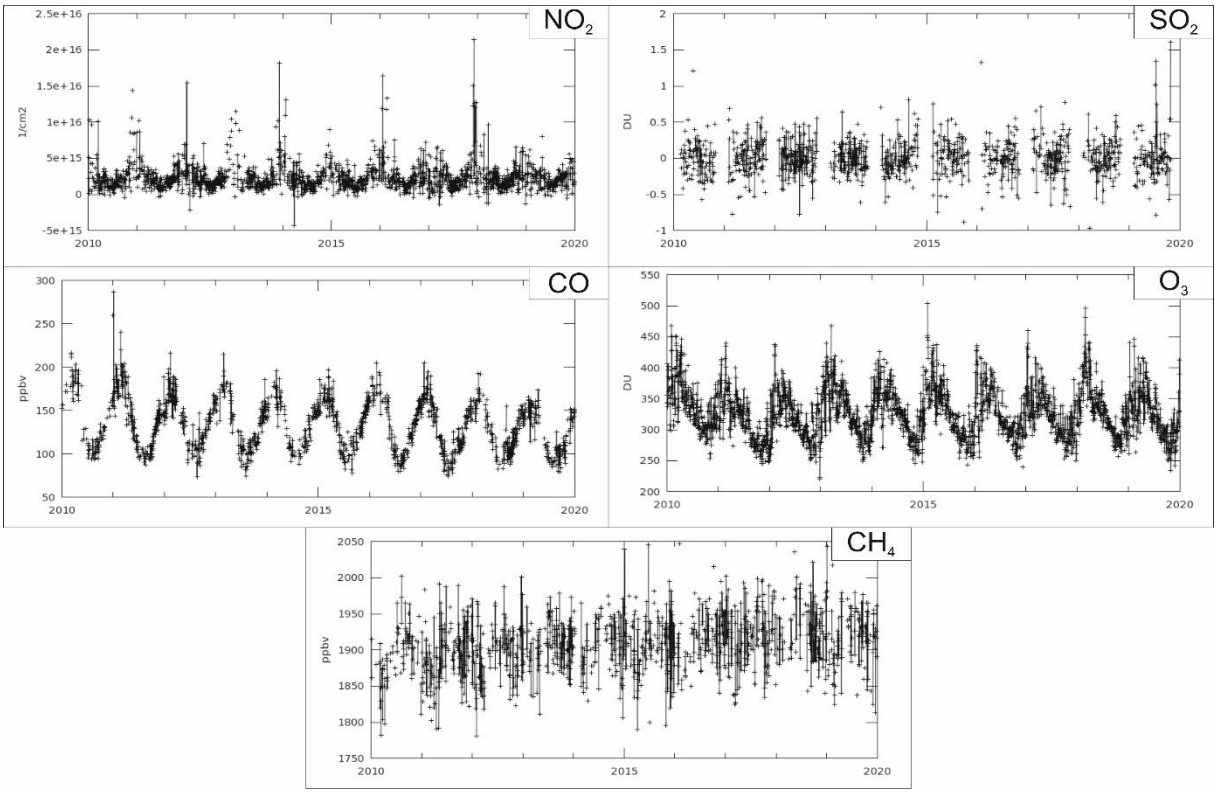

2. Ábra. Somogy megye légköri szennyezőanyagai mennyiségének alakulása az elmúlt 10 évben, műholdas megfigyelések alapján.

A megfelelő térbeli felbontású adatsorok rövidek (pl. Sentinel-5P esetében: aeroszol [2018.07.04-től]; CO [2018.06.28-tól]; NO_2 [2018.06.28-tól]; O_3 [2018.07.10-től]; SO_2 [2018.07.10-től]; CH_4 [2019.02.08-tól]). A közeljövőben várhatóan ezen a téren is ugrásszerű fejlődés lesz tapasztalható, illetve az idő múlásával a Sentinel-5P adatsorok is kellő hosszúságúakká válnak.

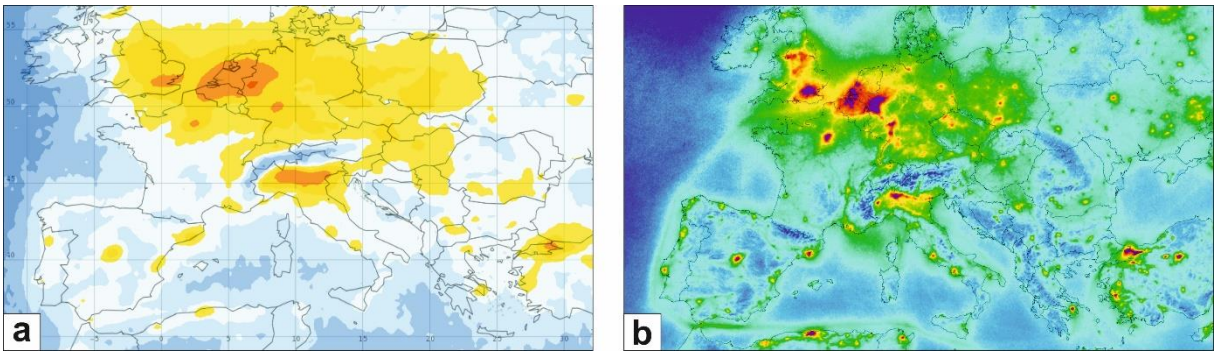

3. Ábra. A (a) NASA Aura műholdján található OMI műszer és az (b) ESA Sentinel-5P műholdjának mérési adatai alapján szerkesztett légköri NO_2 mennyiség térképek felbontásának különbségei.

5.1.3. Aerobiológia – allergia- és pollenhelyzet

Hazánkban immáron csaknem minden negyedik ember allergiás, így népbetegségről beszélhetünk. A megye területén az Aerobiológiai Hálózat 2019-es tájékoztatójának kaposvári és siófoki adatai nyújtanak reprezentatív tájékoztatást a somogyi levegőben található a fontosabb növénytaxonok pollen koncentrációjának, illetve a penészgombák spórakoncentrációjának éves alakulásáról. A kaposvári csapda a belvárosban található. A közvetlen környezet faállománya igen gazdag, a kórház parkjában, a környező utcák fasoraiban és a családi házak kertjeiben számos fa fordul elő: sok a platán és a hárs, de jellemző a kőris, a nyír, a tiszafa, a fenyőfélék, az ezüstjuhar, a gyertyán, illetve az akác is. A várostól délre a Zselic, nyugatra pedig a Belső-Somogy helyezkedik el, de az északi-északkeleti jellemző széljárás miatt a levegő pollen összetételében Külső-Somogy növényzete is meghatározó. A siófoki csapda a város központjában található, környezete jellemzően kertvárosi, illetve üdülő övezet, de nyugati és déli irányban a terület egy része lakótelepi övezet. A városra változatos faösszetétel jellemző, a csapda környezetében sok például a juhar, a platán, a fűz, a nyír, valamint a fenyő. A Balaton déli partján fekvő keskeny település mellett a déli oldalon jellemzően mezőgazdasági területek húzódnak, kisebb tavakkal, mocsaras-lápos, nádas foltokkal megszakítva.

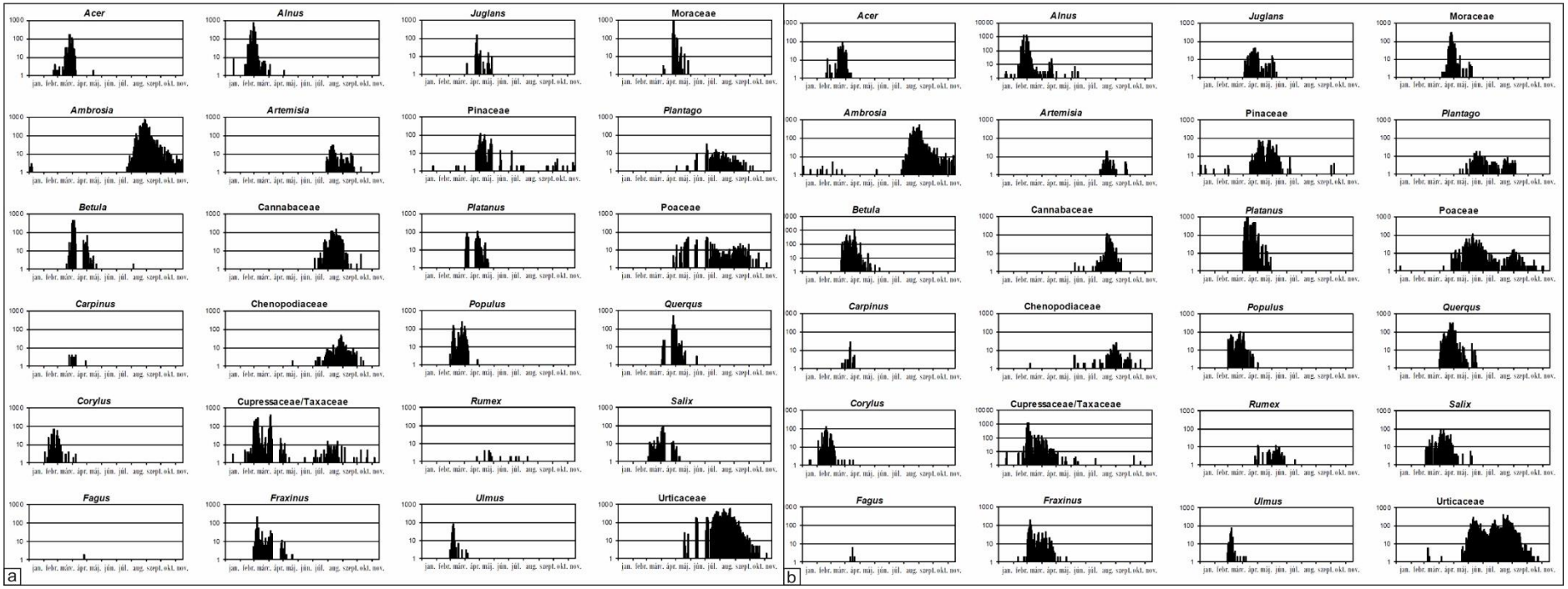

4. Ábra. Növénytaxonok pollenkoncentrációjának éves alakulása 2019-ben (a) Kaposváron és (b) Siófokon.

Külön jelentőséggel bír a parlagfűvel borított területek felkutatása. Az EU legtöbb országában a parlagfű csak a mezőgazdasági táblák szélein, illetve az utak mentén okoz problémát. A pollen koncentráció a legmagasabb pollenszámú napokon sem haladja meg a 30-80 db/m^3.

Magyarországon azonban a legnagyobb fertőzött területek a mezőgazdasági táblákon találhatóak, ahol több hektárnyi területen a kultúrnövényt is elnyomja/elnyomhatja a parlagfű. A pollenkoncentráció a pollenszezon legnehezebb napjain meghaladhatja az 1000 db/m^3 is (már a 10 db/m^3 is tüneteket okoz az arra érzékenyeknél). Általában júliustól lehet számítani a parlagfű pollen megjelenésére, tüneteket okozó koncentrációban augusztus-október hónapokban van jelen a levegőben, a csúcsot a sokéves tapasztalat alapján augusztus utolsó, illetve szeptember első hetében éri el. A parlagfű pollenterhelést jelentősen befolyásolja az időjárás. Alacsonyabb pollenterhelés várható, ha kevés a csapadék és ehhez magas hőmérséklet is társul. A parlagfű-szezonban az allergiás betegek nagy száma miatt fontos a lakosság folyamatos tájékoztatása, valamint az összehangolt védekezés. Közérdekű védekezést azonban nem minden parlagfüves terület esetén lehet elrendelni. Amennyiben a terület nem kultúrnövénnyel fedett, a védekezésnek nincs akadálya, azonban ha van kultúrnövény, és annak állapota megfelel a törvényben leírtaknak (2008.évi XLVI. Tv. 50§ (7)), a kötelező védekezés elrendelése nem lehetséges, a hatóság csak bírságot szabhat ki a terület használójára. Az elrendelt közérdekű védekezések területe, az adott megye, ingatlannyilvántartás szerinti szántó, kert, szőlő és gyümölcsös területeihez viszonyítva az alábbi térképen látható. Somogy megyében 125 alkalommal rendeltek el közérdekű védekezést, mely 305,7 hektárnyi területet érintett.

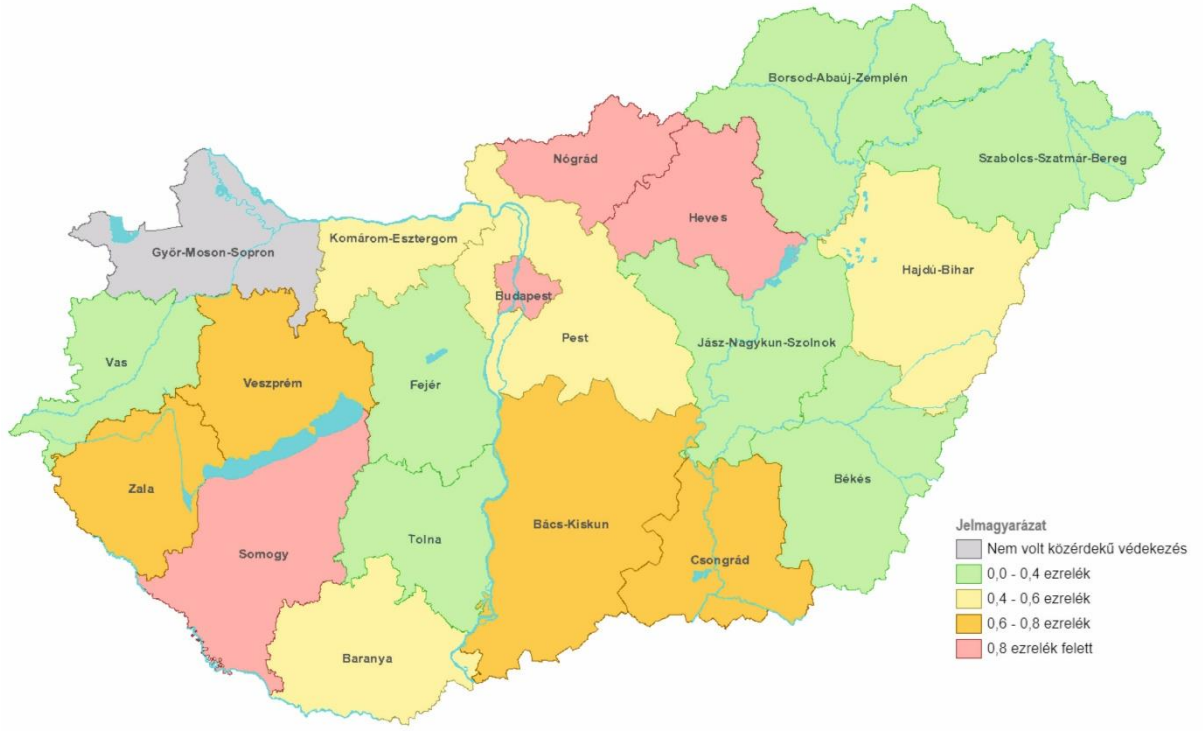

5. Ábra. 2019-ben elrendelt közérdekű védekezések Magyarországon[11].

[11] http://ftf.bfkh.gov.hu/portal/index.php/projektjeink/parlagf-elleni-kozerdek-vedekezes-feladatai

5.2. Víz

A földi életet alapjaiban meghatározó esszenciális elem a víz, mely egyben életfeltétel és természeti erőforrás is. A víz, mint környezeti elem biológiai szempontból nélkülözhetetlen és egyben pótolhatatlan az ember termelési folyamatában is. Értéke napról napra növekszik. Ugyanakkor a víz megújuló természeti erőforrás, mely folyamatot szabályozó, térségi szinten is különböző sebességű természetes körforgásban a vízkészletek állandóan megújulnak.

A vizeink megújulásának napjainkra egyik legnagyobb kihívása az emberi tevékenység. Az antropogén hatásokat nem csupán a közvetlenül jelentkező vízszennyezés folyamata vagy a fokozott vízfelhasználása, hanem a természetes víztisztításban alapvető szerepet játszó növényzet és talaj degradációjához vezető tevékenység, illetve a lefolyásviszonyok megváltoztatása kapcsán is elemeznünk kell, hogy megértsük e komplex kölcsönhatásrendszert. Kétségtelen tény, hogy a víztisztítás folyamatában is megjelenik az ember, ugyanakkor ez még mindig nem tudja ellensúlyozni a káros tevékenységet.

A vízkörforgásban szereplő vízkészlet a felszínen folyókban és tavakban, míg a felszín alatt kőzetek és a talaj pórusaiban, repedéseiben tározódik, illetve gravitációs és egyéb erők hatására mozog. Tiszta, desztillált víz a természetben lényegében nincs, a fizikai-kémiai-biológiai tulajdonságai alapján határozzuk meg a víz minőségét, melyet a felhasználás célja szerint minősítünk, így beszélhetünk az állapotértékelésekben arról, hogy a víz mennyire felel meg az ivóvízre, ipari vízre, öntözővízre, fürdővízre vagy ásványvízre vonatkozó előírásoknak.

5.2.1. Somogy megye felszíni vizei

A hazai környezeti állapotelemzés kereteinek feltárásakor tárgyalt medencejellegből adódó, illetve a mai államhatár és természetföldrajzi határok különbségeiből következő szabályozási és tervezési nehézségek a folyóvizeink tekintetében különösképpen jelen van. Hasonló leképeződése ennek az állapotnak megyei szinten is megfigyelhető, hiszen a somogyi vízfolyások vízgyűjtőjüket tekintve jellemzően több megyét is érintenek; külön Somogy megyei értékelésük, majd környezetvédelmi szempontú helyzetértékelésük, tervezési lehetőségük korlátozott.

Somogy megye felszíni vízfolyásai vízgyűjtőjüket tekintve a Balaton közvetlen alegységhez[12] (kis részben ehhez kapcsolódóan a Zala alegységhez), a Sió alegységhez[13], a Kapos

[12] https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/FE0969DF-712C-4314-A8EF-6BEB5FAF973F/VGT2_4-2_Balaton_kozvetlen_vegleges.pdf
[13] https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/6B51FA25-F596-4C91-A298-4F8D26F5FCEC/VGT2_1-11_Sio_vegleges.pdf

alegységhez[14] és a Drávához tartozó Rinya-menti[15], illetve részben a Fekete-víz alegységhez[16] tartoznak. Összességében tehát az egész Kárpát-medence Duna elsődrendű vízgyűjtőjének balatoni, kaposi, siói és drávai egységeihez tartoznak a felszíni vizeink.

Állóvizeink közül külön kezelendő a Balaton, melynek szabályozási és tervezési kérdései kapcsán megyei és regionális szintű együttműködések szükségessége is megjelenik. Többi jelentősebb somogyi állóvizünk jellemzően mesterségesen kialakított, többnyire völgyzárógáttal felduzzasztott víztest.

A vízgyűjtőink túlnyomó többsége a Dél-Dunántúli Vízügyi Hatóság működési területéhez kapcsolódik, de a Nyugat- és a Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területéhez tartozó vizeket is találunk a megye nyugati, illetve keleti peremén.

[14] https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/98C046C6-684F-4D95-B193-B5DCC4CFD50F/VGT2_1-12_Kapos_vegleges.pdf
[15] https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/416820DA-A637-4C23-999C-B7736921946E/VGT2_3_2_Rinya_mente_vegleges.pdf
[16] https://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/B4930EA6-3521-46CE-8D5D-1586BF19FC15/VGT2_3_3_Fekete_viz_vegleges.pdf

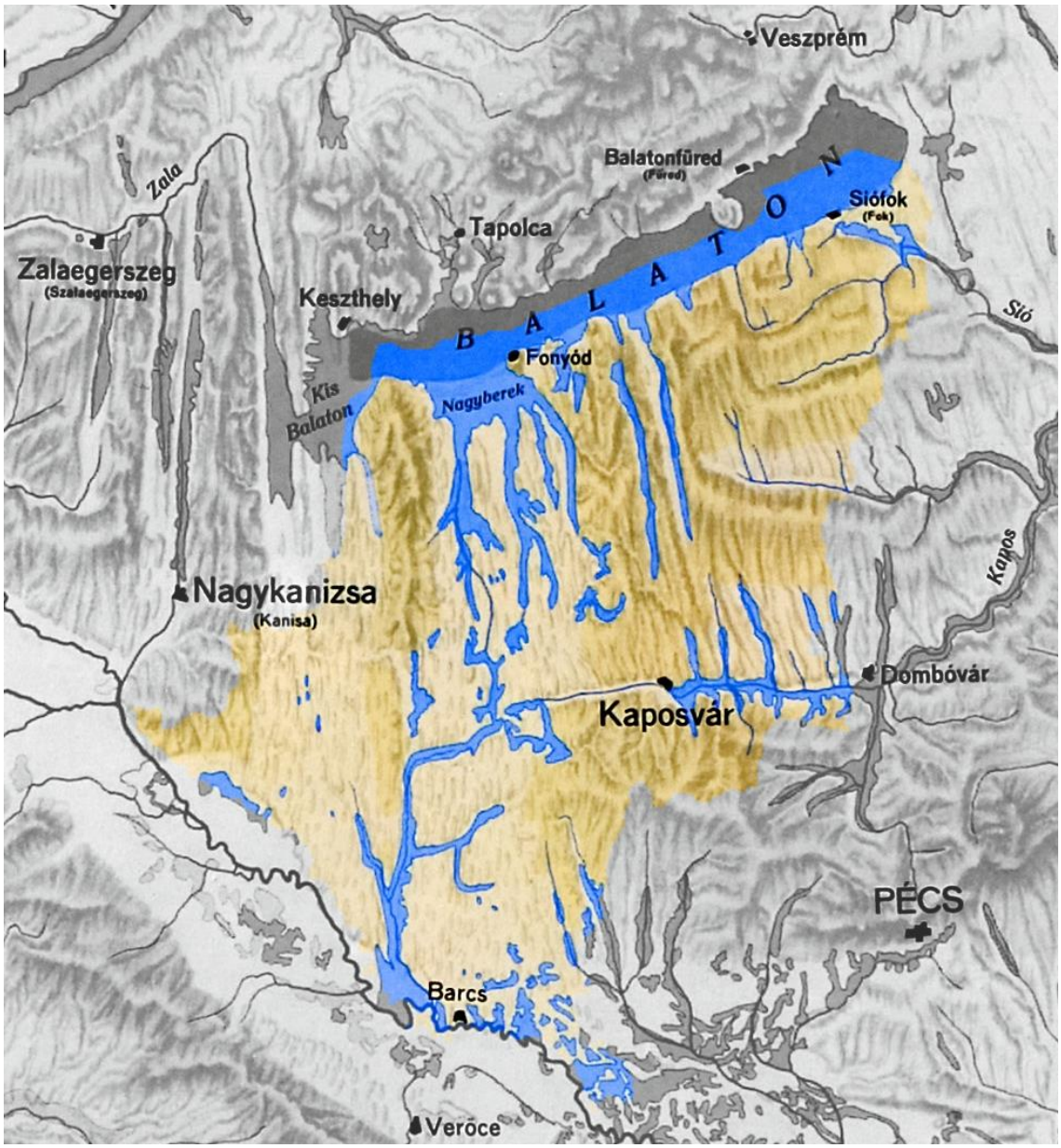

6. Ábra. A Somogy megye vízborította és árvízjárta területei az árvízmentesítő és lecsapoló munkálatok megkezdése előtt (1938)[17].

[17] Magyarország vízborította és árvízjárta területei az ármentesítő és lecsapoló munkálatok megkezdése előtt. Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztérium Vízrajzi Intézet Ny. M. Kir. HTI, Budapest

A felszínfejlődési folyamatok által predesztinált a vízfolyásaink főbb csapása, melynek köszönhetően igen sajátos lefutású a somogyi, egyébként átlagosnak tekinthető sűrűségű vízhálózat. A meridionális völgyek vízfolyásainak egy része északi irányba a Balaton-felé vagy déli irányba, olykor völgyi vízválasztókkal elválasztva a nagyjából Ny-K-i csapású Jaba, Kis-Koppány, Koppány vagy a Kapos folyókba torkollanak. A Dráva felé tartó vízfolyások esetében is jellemző ez az észak-déli tengely. Vízhozamukat tekintve jellemzően kis vízfolyásokról van szó, melyek az időjárás alakulásának függvényében szélsőségesen ingadozó jellegűek, gyakran ki is száradnak, olykor heves esőzések következtében keskeny medrükből ki is lépnek.

3. Táblázat. Legfőbb Somogy megyei vízfolyás víztestek vízrajzi jellemzői.

Víztest neve	Hossz [km]	Szélesség [m]	Mélység [m]	Esés [‰]	Középsebesség [m/s]	Sokéves középvízhozam [m³/s]	Leggyakoribb vízhozam [m³/s]	Augusztusi 80%-os vízhozam [m³/s]	Közvetlen vízgyűjtő [km²]	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás
Babócsai-Rinya	31,6	8,0	0,3	0,1	0,43	3,54	1,28	0,37	80	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Büdösgáti-víz alsó	8,7	1,6	0,2	0,3	0,09	0,15	0,04	0,01	29	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Büdösgáti-víz felső	4,6	1,0	0,2	0,4	0,09	0,09	0,02	0,01	45	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Deseda-patak alsó	4,4	3,6	0,2	n.a.	0,12	0,46	0,10	0,05	11	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Deseda-patak felső	15,3	1,2	0,1	n.a.	0,22	0,13	0,03	0,01	52	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	Tározás
Dombó-csatorna	21,53	5	0,57	n.a.	0,1	1,67	0,33	0,15	52	Víz-elvezet.		
Dráva alsó	126,9	162,0	3,3	n.a.	0,52	507,84	354,03	349,45	329	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	Hajózás
Jaba-patak és mellék-vízfolyásai	23,6	1,4	0,2	0,3	0,13	0,20	0,05	0,03	99	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	Tározás
Kapos alsó	70,5	12,3	0,3	0,3	0,52	8,85	2,71	0,92	330	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	

Víztest neve	Hossz [km]	Szélesség [m]	Mélység [m]	Esés [‰]	Középsebesség [m/s]	Sokéves középvízhozam [m³/s]	Leggyakoribb vízhozam [m³/s]	Augusztusi 80%-os vízhozam [m³/s]	Közvetlen vízgyűjtő [km²]	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás
Kapos közép	31,0	3,7	0,6	0,1	0,23	3,01	0,72	0,32	191	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Kapos felső	6,5	4,5	0,5	n.a.	0,01	0,24	0,03	0,03	66	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Kis-Koppány alsó	18,4	2,7	0,4	0,1	0,11	0,53	0,15	0,06	86	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Kis-Koppány felső	22,5	1,7	0,3	0,6	0,08	0,18	0,05	0,02	94	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Koppány	47,4	6,0	1,2	0,8	0,04	1,51	0,50	0,14	283	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Nyugati-övcsatorna	15,3	17,5	1,2	0,0	0,01	1,97	0,90	0,23	57	Víz-elvezet.		
Pogányvölgyi-vízfolyás (Keleti-Bozót-csatorna) alsó	13,5	8,0	0,7	0,1	0,02	0,65	0,12	0,08	5	Víz-elvezet.		
Pogányvölgyi-vízfolyás (Keleti-Bozót-csatorna) és mellékvízfolyásai	22,1	2,5	0,5	0,1	0,03	0,36	0,05	0,05	118	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	Tározás
Pogányvölgyi-vízfolyás (Keleti-	8,6	3,5	0,4	0,2	0,05	0,49	0,08	0,06	47	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	

Víztest neve	Hossz [km]	Szélesség [m]	Mélység [m]	Esés [‰]	Középsebesség [m/s]	Sokéves középvízhozam [m³/s]	Leggyakoribb vízhozam [m³/s]	Augusztusi 80%-os vízhozam [m³/s]	Közvetlen vízgyűjtő [km²]	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás
Bozót-csatorna) középső												
Segesdi-Rinya és Nagy-árok	19,1	4,0	0,3	0,9	0,07	0,41	0,08	0,05	98	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	Tározás
Sió alsó	79,8	35,5	2,3	0,1	0,07	26,11	8,30	2,58	306	Víz-elvezet.	Hajózás	Vízi-energia
Sió felső	41,6	8,7	0,4	0,1	0,25	9,85	0,86	0,29	335	Víz-elvezet.	Hajózás	
Somogyszobi-Rinya és Kukorja-patak	10,1	1,5	0,1	2,1	0,32	0,19	0,07	0,02	44	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Surján-patak alsó	15,1	3,0	0,3	1,5	0,09	0,38	0,08	0,04	82	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Surján-patak felső	4,3	1,6	0,2	n.a.	0,04	0,09	0,02	0,01	24	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Szabási-Rinya	16,7	2,5	0,3	n.a.	0,23	0,53	0,21	0,07	126	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	
Taranyi-Rinya alsó	18,2	3,1	0,2	1,1	0,5	1,02	0,35	0,11	113	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	Tározás
Taranyi-Rinya felső	8,6	3,2	0,2	1,6	0,07	0,24	0,05	0,03	56	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	Tározás
Tetves-patak	16,0	1,8	0,2	0,3	0,16	0,19	0,05	0,02	88	Víz-elvezet.	Víz-ellát.	

4. Táblázat. Legfőbb Somogy megyei állóvíz víztestek vízrajzi jellemzői.

Víztest neve	Felülete [km²]	Mélység [m]	Teljes vízgyűjtő [km²]	Víztest közvetlen vízgyűjtő [km2]	Sokéves középvízhozam [m³/s]	Leggyakoribb vízhozam [m³/s]	Augusztusi 80%-os vízhozam [m³/s]	Időszakosság, vízborítottság	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás
Balaton	594,26	3,4	5758	1166	2,20	0,33	0,14	állandó	Rekreáció	Vízellátás	Horgászat
Marcali-vízminőség-szabályozó-halastórendszer	4,03	1,95	243	18	0,05	0,01	0,00	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás	Vízminőség-védelem	
Deseda-tározó	2,46	3,3	166	34	0,09	0,01	0,01	üzemeltetés miatt állandó	Horgászat		
Hársasberki-halastó	2,42	2,8	111	31	0,08	0,01	0,01	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		
Buzsáki-halastavak	1,23	1,36	176	11	0,03	0,01	0,00	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		
Lábodi-halastórendszer	1,07	0,78	18	18	0,07	0,03	0,01	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		

Víztest neve	Felülete [km²]	Mélység [m]	Teljes vízgyűjtő [km²]	Víztest közvetlen vízgyűjtő [km2]	Sokéves középvízhozam [m³/s]	Leggyakoribb vízhozam [m³/s]	Augusztusi 80%-os vízhozam [m³/s]	Időszakosság, vízborítottság	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás	Jellemző hasznosítás
Mikei-halastórendszer	0,71	0,85	67	33	0,13	0,05	0,02	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		
Csokonyavisontai-halastórendszer	0,68	1,1	35	35	0,13	0,03	0,02	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		
Nagybaráti-halastó	0,64	1,65	113	13	0,05	0,01	0,00	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		
Rinyaszentkirályi-halastórendszer	0,64	1,58	49	3	0,01	0,00	0,00	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		
Mesztegnyői-halastórendszer	0,63	1,35	41	20	0,07	0,02	0,01	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		
Gálosfai-horgásztavak	0,56	0,88	32	8	0,03	0,01	0,00	üzemeltetés miatt állandó	Horgászat		
Somogycsicsói-halastavak	0,51	1,2	39	39	0,17	0,03	0,02	üzemeltetéstől függően időszakos	Halgazdálkodás		

A nagy vízrendezési és lecsapolási munkálatok előtt a megye vízrajza is egy sokkalta elvadultabb arculatot mutatott, melyen azonban mégis könnyen felismerhető a mai, erősen módosított morfológiai kép, még a jelenlegi víztározók, völgyzárógátakkal kialakított tavak körvonala is felismerhető (a lecsapolt Balatonparti berkek mai állapotáról mindez már nem mondható el). Mesterséges és erősen módosított víztestek dominanciája figyelhető meg megyeszerte, a mesterséges vízfolyások döntő többsége a Balaton déli partjához kapcsolódnak (pl. Nagyberek, Sió), illetve a Dombó-csatorna jelenik meg ily módon a térképeken. Az erősen módosított állóvizek a hasonló kategóriába besorolt vízfolyásokhoz tartozó halastórendszerek. Vízfolyások esetében az erősen módosított szakaszok döntően hosszirányukban akadályozott átjárású és megváltoztatott medrű vagy parti sávú állapotot jelölnek.

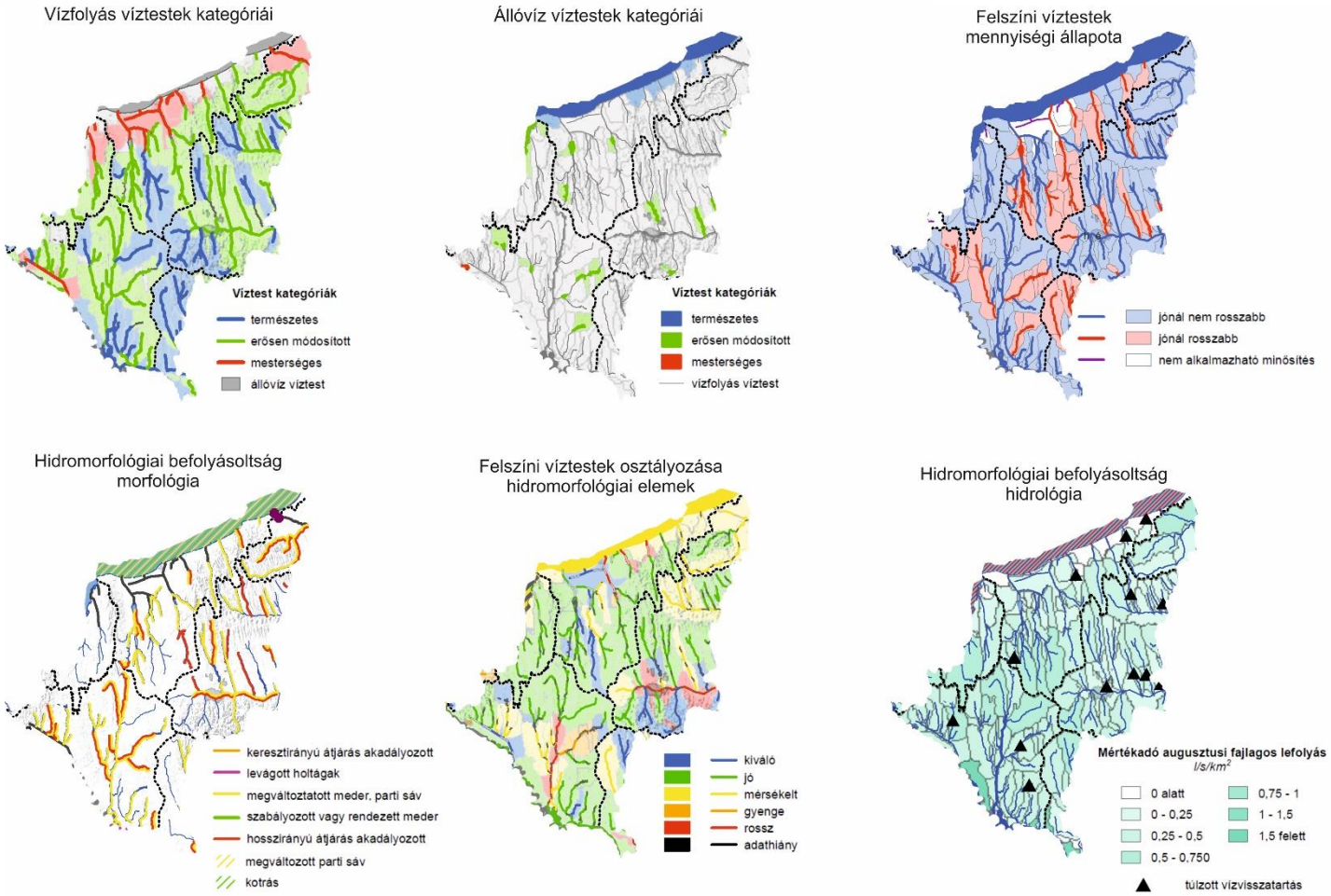

7. Ábra. Felszíni víztestek természetes jellege, morfológiai és vízmennyiségi módosultságuk.

Vízminőség

Ahhoz, hogy a tiszta víz mindenki számára rendelkezésre álljon; a folyók és tavak tájaink, életünk meghatározó részei maradhassanak és minőségükben lehetőség szerint javulást érjünk el; a víz, mint természeti-társadalmi-gazdasági érték, jövedelemszerzési és költségmegtakarítási lehetőség fennmaradjon - erőfeszítéseket kell, hogy tegyünk. Az Európai Unió 2000-ben hatályba lépett Víz Keretirányelve a felszíni vizeket stratégiai jelentőségüknek megfelelően kezeli és a korábbi országonként eltérő megközelítésű és szigorúságú szabályozásokkal szemben egységes szemléletet hozott. Eszerint a jó vízminőség nem csupán tiszta vizet jelent, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél természetesebb állapotát és az ehhez szükséges vízmennyiség rendelkezésre állását is. A Víz Keretirányelvhez kapcsolódóan kerül kidolgozásra Magyarországon az első és második Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv, mely minden szükséges információt tartalmaz, amely a hazai víztestekről rendelkezésre áll; a vizek terheléseit és a hatásokat, az állapotértékelések eredményét, a víztestekre vonatkozó környezeti célokat vagy mentesség alkalmazását, ennek indoklását. Megyénkre vonatkozóan az Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv és az alegységenkénti tervek közül a balatoni, siói, kaposi, rinya-mentei, fekete-vízi és a zalai dokumentumok szolgáltatnak adatokat és információkat.

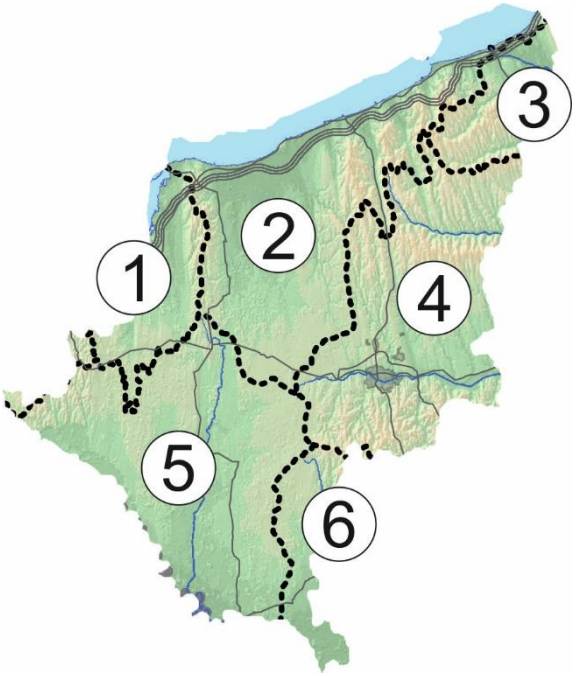

8. Ábra. Somogy megye felszíni vizei vízgyűjtő alegységeinek területi eloszlása (1: Zalai alegység; 2: Balaton közvetlen alegység; 3: Sió alegység; 4: Kapos alegység; 5: Rinya-mente alegység; 6: Fekete-víz alegység).

Somogy megyében az emberi tevékenység hatására a vízfolyások és az állóvizek nem csupán morfológiájuk, hidrológiai viszonyaik tekintetében módosultak, hanem vízminőségük is jelentékeny mértékben romlott. Mindez a kommunális és ipari szennyvíz bevezetések, a mezőgazdasági pontszerű és diffúz (foszfor, nitrogén) szennyezések, veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek (E-PRTR: Európai Szennyezőanyag Kibocsátási és Szállítási Nyilvántartásban szereplő üzemek)eredménye. Ennek felvételezésére kiterjedt monitoring hálózat szolgáltat adatokat a vízestekről, melyek alapján a somogyi vizekről egy meglehetősen rossz kép rajzolódik ki.

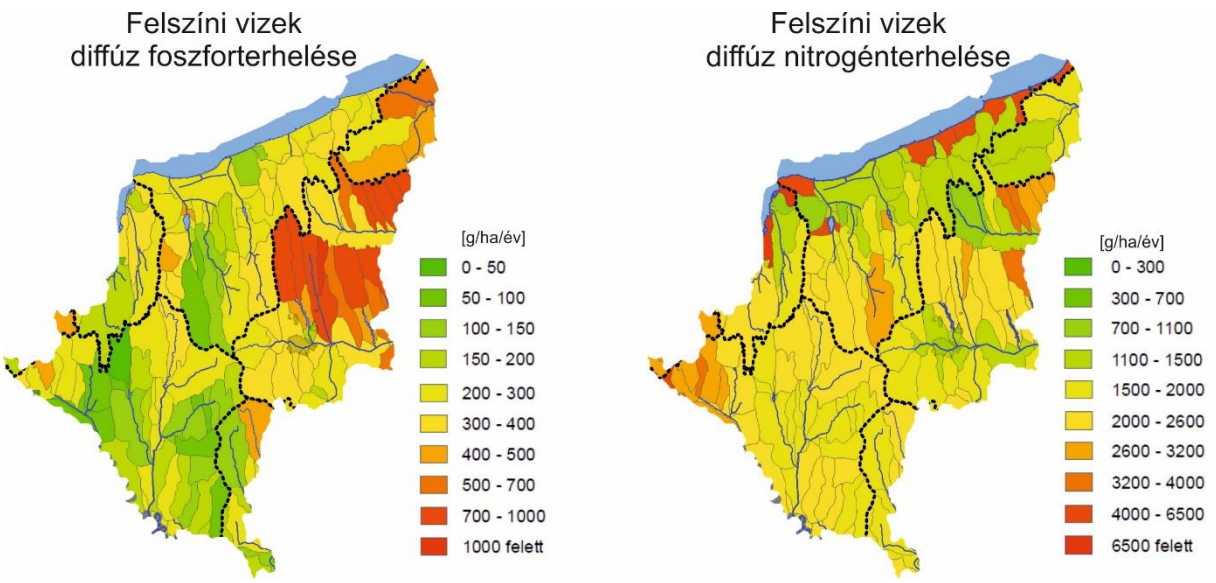

9. Ábra. Felszíni vizek diffúz foszfor- és nitrogénterhelése.

A monitoring hálózat csaknem teljes átalakítása történt meg 2006 végére, hogy a rendszeres mintavételi, mérési, vizsgálati és észlelési tevékenység a Víz Keretirányelvének megfelelő legyen. Így mára a monitoring program ténylegesen a módszertani előírásokat követő (szabványosított), előre meghatározott jellemzők ütemezett mérését, illetve észlelését, vizsgálatát jelenti. (Emellett fenn kell tartani a felszíni vizek hagyományos monitoring hálózatát is, hiszen a hazai vízgazdálkodás sajátos érdekei ezt megkövetelik [árvíz, belvíz, aszály, kármentesítés, üzemeltetés, stb.].)

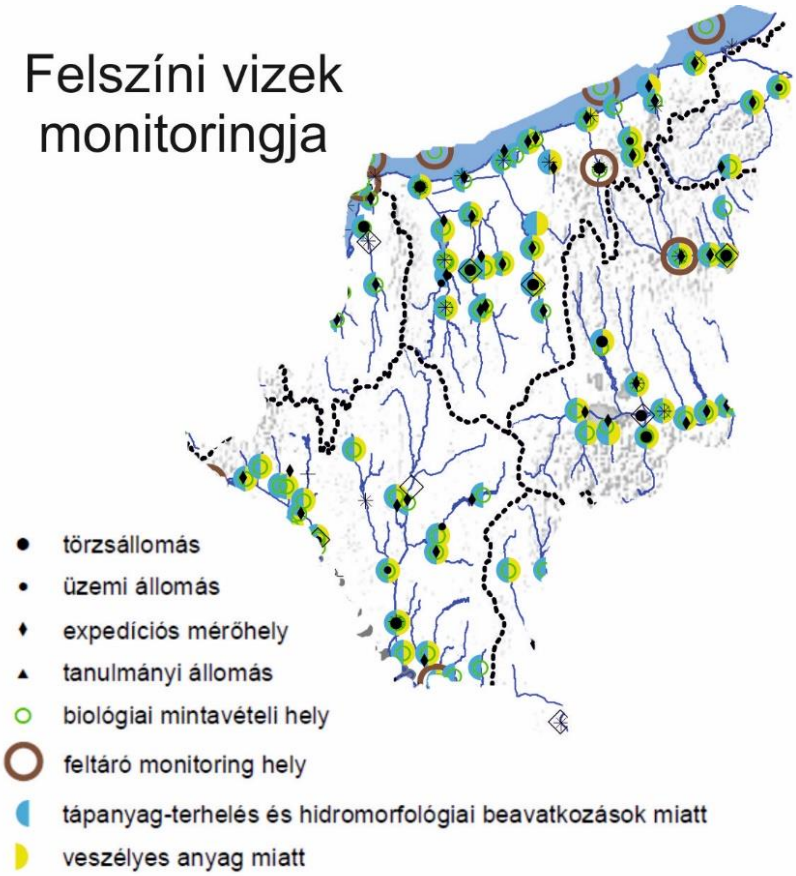

10. Ábra. Monitoring hálózat.

A felszíni vizek esetén a monitoring kiterjed az ökológiai és a kémiai állapot szempontjából indikatív biológiai elemek és speciális veszélyes anyagok meghatározására, valamint azokra a fizikai, kémiai paraméterekre és hidromorfológiai jellemzőkre, amelyek az ökológiai állapotot befolyásolják.

Az ökológiai állapot meghatározásához figyelembe vett minőségi elemek:

1. 5 élőlénycsoportra vonatkozó biológiai jellemzők:
    a. fitoplankton - mikroszkopikus lebegő algák
    b. fitobentosz - mikroszkopikus bevonatlakó algák
    c. makrofiton - makroszkopikus vízi növényzet
    d. makrozoobenton - makroszkopikus vízi gerinctelenek
    e. halak
2. fizikai-kémiai elemek:
    a. hőmérsékleti viszonyok

   b. oxigén ellátottsági viszonyok (szervesanyag tartalom)
   c. sótartalom
   d. savasodási állapot (pH)
   e. tápanyag viszonyok
   f. egyéb specifikus szennyezőanyagok (fémek),
3. hidromorfológiai jellemzők:
   a. hosszirányú átjárhatóság
   b. vízjárás és sebességviszonyok
   c. keresztirányú átjárhatóság és a parti sáv állapota,
   d. mederviszonyok
   e. felszín alatti vizekkel való kapcsolat.

Felszíni vizek biológiai állapotértékelésének minősítési rendszere:

1. Biológiai elemenként (fitoplankton, fitobentosz, makrofiton, makrogerinctelenek) eltérő időben vett minták index-értékeinek összevonása (átlagolás) mintavételi hely és víztest-szinten;
2. Elemenként osztályozás öt fokozatú skálán (1– kiváló, 2 – jó, 3 – mérsékelt, 4 – gyenge, 5 - rossz);
3. A biológiai állapotra jellemző osztály megállapítása az elemcsoportok minősítési eredményei közül a maximum osztály ("egy rossz mind rossz elv") alapján.

Felszíni vizek fizikai-kémiai állapotértékelésének minősítési rendszere:

1. Elemenként osztályozás öt fokozatú skálán (1 – kiváló, 2 – jó, 3 – mérsékelt, 4 – gyenge, 5 - rossz) [1.1. Egyéb specifikus szennyezőanyagok esetén elemenként (1 – kiváló, 2 – jó, 3 – mérsékelt)];
2. Komponens csoportonként (savasodási állapot, sótartalom, oxigén háztartás, tápanyagok, arzén, króm, réz, cink) osztály átlagok képzése;
3. A fiziko-kémai állapotra jellemző osztály megállapítása a csoportonként meghatározott osztály átlagok maximumából, a kerekítés szabályai szerint (Kiváló állapot: Osztály_max <=1,5, jó állapot: 1,5 <Osztály_max <= 2,5, Nem érte el a jó állapotot: Osztály_max > 2,5).

A Somogy megyei felszíni vizek biológiai és fiziko-kémiai, valamint a fentebb bemutatott hidromorfológiai állapot adataiból származtatott ökológiai állapotáról országos viszonylatban tekintve is viszonylag kedvezőtlen kép tárul elénk.

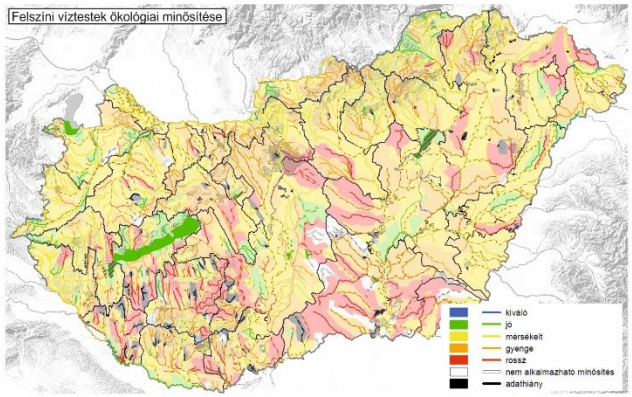

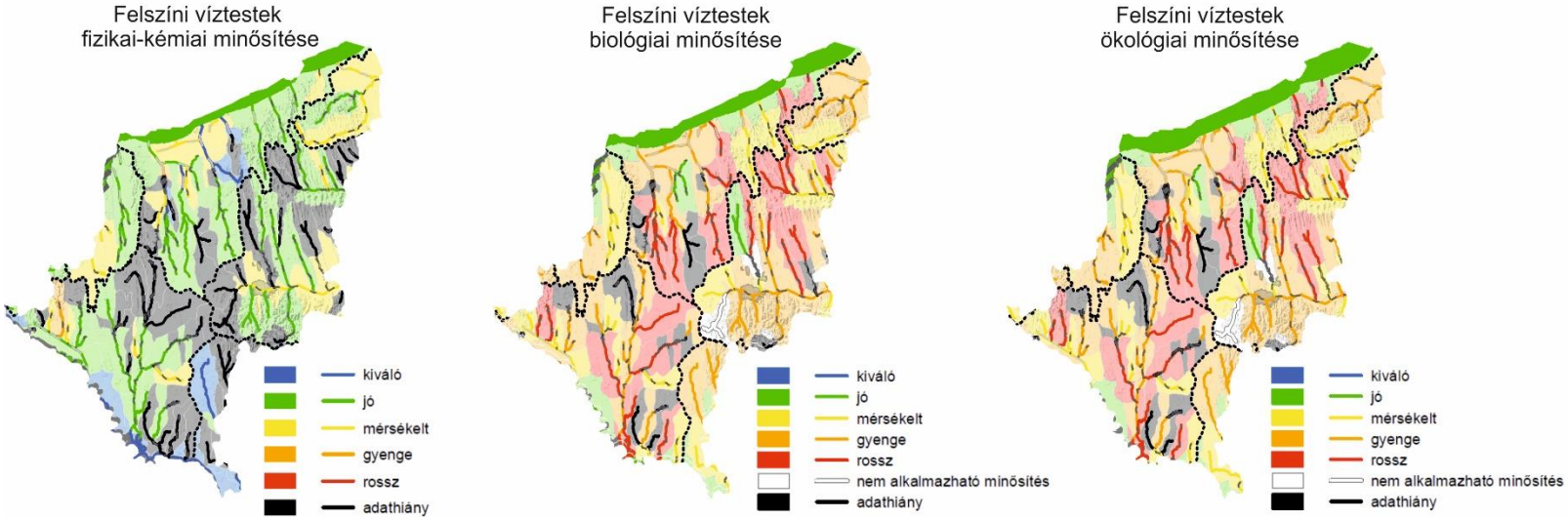

11. Ábra. Magyarország felszíni vizeinek ökológiai állapota, részletezve a Somogy megyei fizikai-kémiai és biológiai minősítése.

5. Táblázat. Legfőbb Somogy megyei vízfolyás víztestek állapota.

Víztest neve	Víztest kategóriája	Biológiai elemek szerinti állapot	Fizikai-kémiai elemek szerinti állapot	Morfológiai állapot	Átjárhatósági állapot	Hidrológiai állapot	Ökológiai minősítés megbízhatósága	Kémiai állapot	Integrált állapot	Integrált állapot megbízhatósága
Babócsai-Rinya	erősen módosított	gyenge	jó	jó	rossz	kiváló	alacsony	jó	gyenge	alacsony
Bárándi-patak	erősen módosított	gyenge	jó	mérsékelt	nem értékelt	kiváló	közepes	adat-hiány	gyenge	közepes
Büdösgáti-víz alsó	erősen módosított	mérsékelt	jó	jó	nem értékelt	kiváló	közepes	jó	mérsékelt	közepes
Büdösgáti-víz felső	erősen módosított	mérsékelt	jó	jó	nem értékelt	kiváló	alacsony	jó	mérsékelt	alacsony
Deseda-patak alsó	erősen módosított	mérsékelt	adat-hiány	jó	nem értékelt	mérsékelt	közepes	adat-hiány	mérsékelt	közepes
Deseda-patak felső	erősen módosított	rossz	jó	jó	nem értékelt	kiváló	közepes	jó	rossz	közepes

Víztest neve	Víztest kategóriája	Biológiai elemek szerinti állapot	Fizikai-kémiai elemek szerinti állapot	Morfológiai állapot	Átjárhatósági állapot	Hidrológiai állapot	Ökológiai minősítés megbízhatósága	Kémiai állapot	Integrált állapot	Integrált állapot megbízhatósága
Dombó-csatorna	mesterséges	mérsékelt	jó	kiváló	nem értékelt	kiváló	közepes	jó	mérsékelt	közepes
Dráva alsó	természetes	jó	kiváló	jó	kiváló	jó	közepes	jó	jó	közepes
Jaba-patak és mellék-vízfolyásai	erősen módosított	gyenge	jó	jó	nem értékelt	kiváló	közepes	jó	gyenge	közepes
Kapos alsó	erősen módosított	rossz	mérsékelt	jó	kiváló	kiváló	közepes	jó	rossz	közepes
Kapos közép	erősen módosított	gyenge	mérsékelt	jó	rossz	kiváló	közepes	jó	gyenge	közepes
Kapos felső	természetes	mérsékelt	adat-hiány	jó	nem értékelt	mérsékelt	közepes	adat-hiány	mérsékelt	közepes
Kis-Koppány alsó	erősen módosított	gyenge	mérsékelt	mérsékelt	kiváló	kiváló	közepes	jó	gyenge	közepes
Kis-Koppány felső	erősen módosított	mérsékelt	mérsékelt	mérsékelt	nem értékelt	kiváló	magas	jó	mérsékelt	magas

Víztest neve	Víztest kategóriája	Biológiai elemek szerinti állapot	Fizikai-kémiai elemek szerinti állapot	Morfológiai állapot	Átjárhatósági állapot	Hidrológiai állapot	Ökológiai minősítés megbízhatósága	Kémiai állapot	Integrált állapot	Integrált állapot megbízhatósága
Koppány	erősen módosított	mérsékelt	jó	mérsékelt	kiváló	kiváló	közepes	jó	mérsékelt	közepes
Nyugati-övcsatorna	mesterséges	gyenge	jó	jó	nem értékelt	kiváló	közepes	jó	gyenge	közepes
Pogányvölgyi-vízfolyás (Keleti-Bozót-csatorna) alsó	mesterséges	gyenge	kiváló	kiváló	nem értékelt	rossz	alacsony	adat-hiány	gyenge	alacsony
Pogányvölgyi-vízfolyás (Keleti-Bozót-csatorna) középső	erősen módosított	gyenge	jó	jó	kiváló	jó	közepes	jó	gyenge	közepes
Pogányvölgyi-vízfolyás (Keleti-Bozót-csatorna) és mellék-vízfolyásai	erősen módosított	rossz	jó	jó	nem értékelt	kiváló	alacsony	jó	rossz	alacsony
Segesdi-Rinya és Nagy-árok	erősen módosított	adat-hiány	adat-hiány	jó	nem értékelt	kiváló	adat-hiány	adat-hiány	adat-hiány	adat-hiány
Sió felső	mesterséges	gyenge	mérsékelt	mérsékelt	nem értékelt	kiváló	gyenge	jó	gyenge	közepes
Sió alsó	mesterséges	rossz	mérsékelt	mérsékelt	nem értékelt	kiváló	rossz	jó	rossz	közepes
Somogyszobi-Rinya és Kukorja-patak	erősen módosított	mérsékelt	adathiány	jó	nem értékelt	kiváló	mérsékelt	adathiány	mérsékelt	közepes

Víztest neve	Víztest kategóriája	Biológiai elemek szerinti állapot	Fizikai-kémiai elemek szerinti állapot	Morfológiai állapot	Átjárhatósági állapot	Hidrológiai állapot	Ökológiai minősítés megbízhatósága	Kémiai állapot	Integrált állapot	Integrált állapot megbízhatósága
Surján-patak alsó	erősen módosított	gyenge	jó	kiváló	kiváló	kiváló	alacsony	jó	gyenge	alacsony
Surján-patak felső	természetes	adat-hiány	adat-hiány	kiváló	nem értékelt	kiváló	adat-hiány	adat-hiány	adat-hiány	adat-hiány
Szabási-Rinya	természetes	rossz	adat-hiány	jó	nem értékelt	kiváló	közepes	adat-hiány	rossz	közepes
Taranyi-Rinya alsó	erősen módosított	rossz	jó	jó	mérsékelt	kiváló	alacsony	jó	rossz	alacsony
Taranyi-Rinya felső	természetes	gyenge	jó	jó	nem értékelt	kiváló	alacsony	jó	gyenge	alacsony
Tetves-patak	erősen módosított	mérsékelt	jó	jó	nem értékelt	kiváló	közepes	jó	mérsékelt	közepes

A Balaton vízminősége

Hazánk egyik legfőbb természeti kincse a Balaton, melynek kiemelkedő idegenforgalmi szerepe is megköveteli, hogy külön említést tegyünk vizéről. A mintegy 600 km^2 felületű, 77 km hosszú sekély tó vízminőségét a korábbi évtizedekben a befolyó patakok és folyók fokozott foszfor-koncentrációja miatt az eutrofizáció veszélyeztette. A trofitás-csökkentő nagyberuházások (pl. parti települések szennyvizeinek kivezetése a vízgyűjtőről, szennyvizek foszformentesítése, Kis-Balaton tározórendszer és a Marcali-tározó megépítése) hatására jelentősen csökkent a tó külső foszfor-terhelése, ennek következtében fokozatosan és jelentősen csökkent a planktonikus algák biomasszája is. A 2019-es algásodást előidéző foszfor-terhelés nem kívülről érkezett a Balatonba. Oka az volt, hogy az üledékfelszín oxigénmentessé vált, ami ritkán fordul elő a sekély és nagy felületű Balatonnál. A magas vízhőmérséklet és a magas nyári vízállás viszont feltehetően ösztönözte a folyamatot. Napjainkra a tó vízminősége jellemzően kiváló.

A jelenleg zajló klímaváltozáshoz kötődő egyre szárazabbá és forróbbá váló nyári időszakok a vízszint drasztikus lecsökkenéséhez vezettek (2000 és 2017 között 7 olyan év fordult elő, amikor a természetes víz bevétel kisebb volt, mint a természetes párolgás. A tartósan alacsony balatoni vízállás jelentős természetvédelmi kockázatot jelent, a térség lakossága szempontjából és országos szinten is érzékelhető gazdasági károkat okoz.) Erre válaszul 2016-ban 10 centiméterrel megemelésre került a Balaton szabályozási vízszintjének a maximuma. Jelenleg november és április között 115 cm, május és október között 120 cm vízállás tartható, és a minimum szint eltörlésre került. A maximális vízállás 120 cm-re történő megemelése körülbelül 60 millió köbméter plusz vízmennyiséget jelent a tóban. A megemelt maximális szabályozási szinttel egyidejűleg a jövőbeni fejlesztéseket is át kell gondolni, hiszen magasabb tóvízszint az alacsonyabban fekvő települések és azok csapadékvíz elvezető hálózata szempontjából kockázatot jelenthet. A szélsőségessé váló csapadékesemények miatt a Sió vízlevezető-képessége, illetve a parti védművek is fejlesztésre szorulnak. A megváltozott vízszintkezelés következtében a nádasokban és a parti zóna növényzetében területcsökkenést és problémákat okoz, hiszen a nádasok alapvetően az ingadozó vízszinthez vannak szokva, így a nád egyre inkább a part felé húzódik. A nádasok (mint különböző növénytípusokból álló élőhelyek) természetes zonációja is módosul, valamint az ökológiai hálózat megszakad.

5.2.2. Somogy megye felszín alatti vizei

Vízkészletünk jelentékeny hányada a felszín alatt található. A Víz Keretirányelv a következő felszín alatti vizekkel kapcsolatos fogalmakat vezeti be:

1. Felszín alatti víz minden olyan víz, ami a föld felszíne alatt a telített zónában helyezkedik el, és közvetlen kapcsolatban van a földfelszínnel vagy az altalajjal.
2. Felszín alatti víztest a felszín alatti víznek egy víztartón vagy víztartókon belül lehatárolható részét jelenti.
3. Víztartó (vagy vízadó) olyan felszín alatti kőzetréteget vagy kőzetrétegeket, illetve más földtani képződményeket jelent, amelyek porozitása és áteresztő képessége lehetővé teszi a felszín alatti víz jelentős áramlását, vagy jelentős mennyiségű felszín alatti víz kitermelését.

A felszín alatti víztestek első lehatárolási szempontja a földtani felépítés, melyek eredményeként megyénkben kétféle vízföldtani főtípust különíthetünk el: (1) porózus vízadók a törmelékes üledékes kőzetekben; (2) karszt (csak a főkarsztban, azaz a triász korú dolomit és mészkő közé sorolható) a karbonátos kőzetekben.

A porózus víztesteknél a felszín alatti víz a törmelékes üledéket alkotó kőzetszemcsék közötti pórusokban található, szemben például a hasadékos kőzetekkel, ahol ez döntően a repedésekhez köthető. A víztestcsoport alsó határát a paleozoos, mezozoos alaphegység alkotja, bár vastagságának megállapításakor annak esetleg víznyerésre alkalmas felső néhány 10 m-es repedezett zónáját is figyelembe vették. A porózus víztesteket tovább osztályozzuk: (1) sekély (hagyományosan ún. „talajvíz”); (2) nem sekély (réteg és hasadékos vizek). A sekély vízadók erőteljes meteorológiai hatás alatt álló felszín alatti vizek, amelyek vízjárása különbözik a mélységi vizekétől, a felszíni vizekkel közvetlen kapcsolatban állnak, természetes vízminősége – a légköri kapcsolat miatt – különbözik a mélyebben lévőktől (sótartalom, oxigén háztartás, hőmérséklet, ion összetétel), illetve emberi hatásoknak való kitettségük miatt ténylegesen, illetve potenciálisan szennyezettek lehetnek (fennáll annak a lehetősége, hogy kémiai állapotuk gyenge). Vízgyűjtőjük általában a felszíni vizek vízválasztói.

A karszt víztestek Magyarország területén – a porózus után – a második legfontosabb regionális jelentőségű vízadó képződmények, amelyek a mezozoos – elsősorban triász korú – karbonátos, repedezett, karsztosodott összletben fordulnak elő, amelyeknek részei a lezökkent, mélyben futó karszt nyúlványok is. Ezen víztestek esetében a nagyobb forrásokhoz köthető felszín alatti vízgyűjtő határ jelenti a további felosztást. Somogy megye területén a Közép-Dunántúli termálkarszt húzódik keresztül.

Felszín alatti vizeink mennyiségét és minőségét nagyban meghatározza a térség geológiai, hidrogeológiai szerkezete, a felszíni vízrajzot is determináló felszínfejlődési folyamatok, valamint az emberi tevékenység. (Ismerünk természetes eredetű felszín alatti vízszennyezést, ilyen például a főként rétegvizeket érintő magas arzén-koncentráció.) A különböző elemek megjelenése a felszín alatti vizekben azonban nem csupán a befogadó kőzettesttől, hanem az elemek mobilitásától is függ.

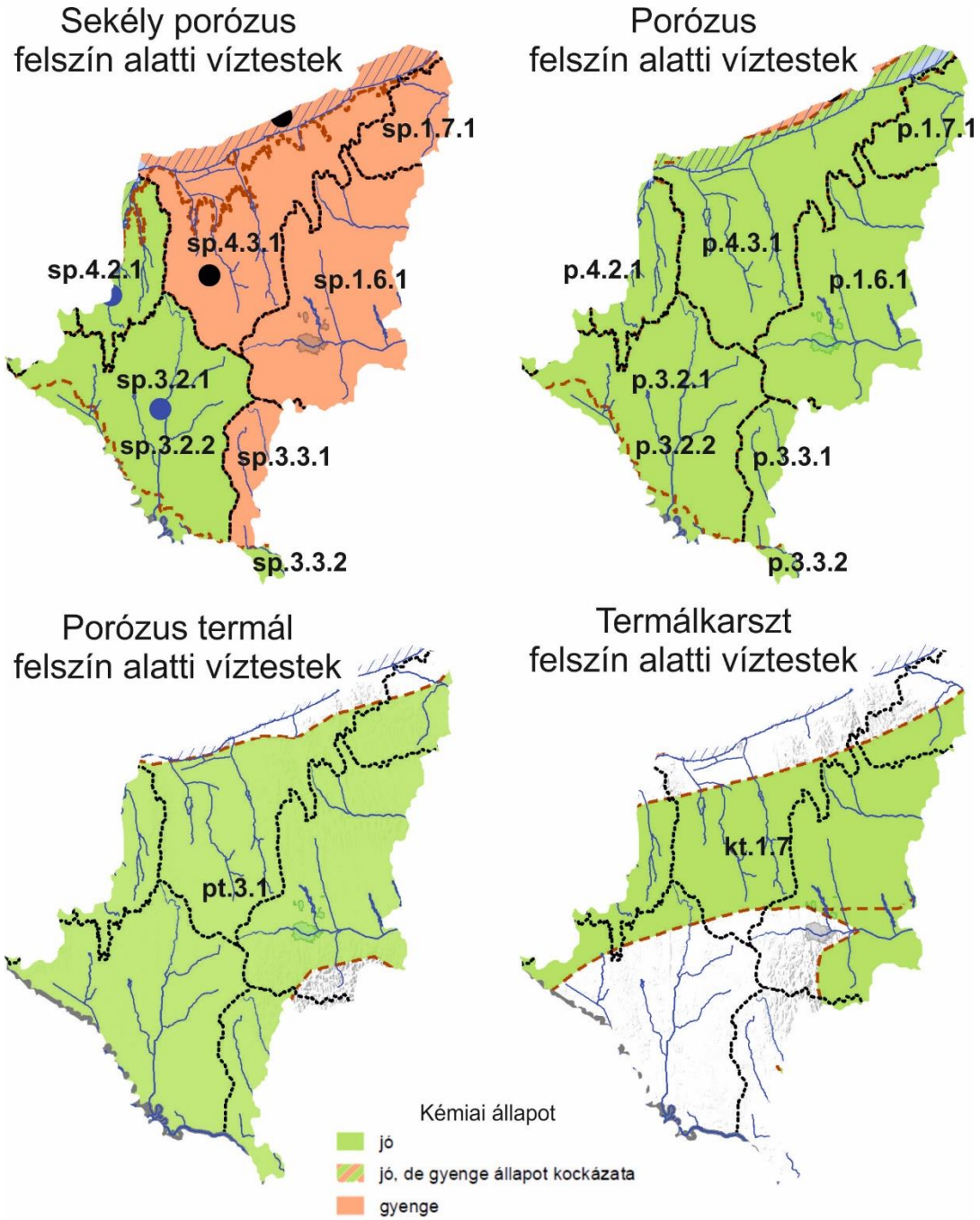

12. Ábra. Somogy megye felszín alatti víztestei és azok kémiai állapota (kt.1.7: Középdunántúli termálkarszt; (s)p.1.6.1: (sekély)porózus Kapos-vízgyűjtő; (s)p.1.7.1: (sekély)porózus Séd-Nádor-Sárvíz-vízgyűjtő; (s)p.3.2.1: (sekély)porózus Rinya-mente – vízgyűjtő; (s)p.3.3.1: (sekély)porózus Fekete-víz – vízgyűjtő; (s)p.3.3.2: (sekély)porózus Dráva-völgy Barcs alatt vízgyűjtő; (s)p.4.2.1: (sekély)porózus Zalai-dombság, Balaton-vízgyűjtő; (s)p.4.3.1: (sekély)porózus Balaton déli vízgyűjtő; pt.3.1: Délnyugat-Dunántúli porózus termál vízgyűjtő).

Felszín alatti vizeink minőségét többnyire jónak ítélhetjük meg, noha a sekély porózus víztesteket tekintve a Kapos-, a Séd-Nádor-Sárvíz-; a Fekete-víz-mente- és a Balaton déli vízgyűjtő gyenge (és romló) kémiai minőségű besorolásba került. (A porózus termál, illetve zárt termálkarszt víztestek esetében nem szükséges kémiai küszöbérték meghatározása, mert ezeket a rendelkezésre álló adatok szerint nem veszélyezteti emberi eredetű szennyeződés.)

A Kapos-vízgyűjtő sekély porózus vízgyűjtői tekintetében a diffúz NO_3 szennyezése miatt kapott gyenge minősítést, mely lehetséges hatással van a Kapos középső felszíni víztestének a vízminőségére is. Hasonlóan Fekete-víz vízgyűjtője is a diffúz NO_3 szennyezése miatt lett gyenge minőségű. A Balaton déli vízgyűjtő sekély porózus felszín alatti vizeinek gyenge minősítését a rossz minőségű felszíni vizek okozzák.

Általánosságban a megye mezőgazdasági jellegű térszerkezetének folyományaként a diffúz nitrogénterhelést feltételezhetnénk elsődlegesen felszín alatti vízbázis veszélyeztető tényezőnek. Ezt a terhelést kiváltó hajtóerőt és az intézkedéseket azonban nehéz lokalizálni, mert a diffúz szennyeződés jellemzője, hogy a felszín alatti áramlások révén távolabbi szennyezőforrástól is eljuthattak a mintavétel helyéül szolgáló monitoring kúthoz.

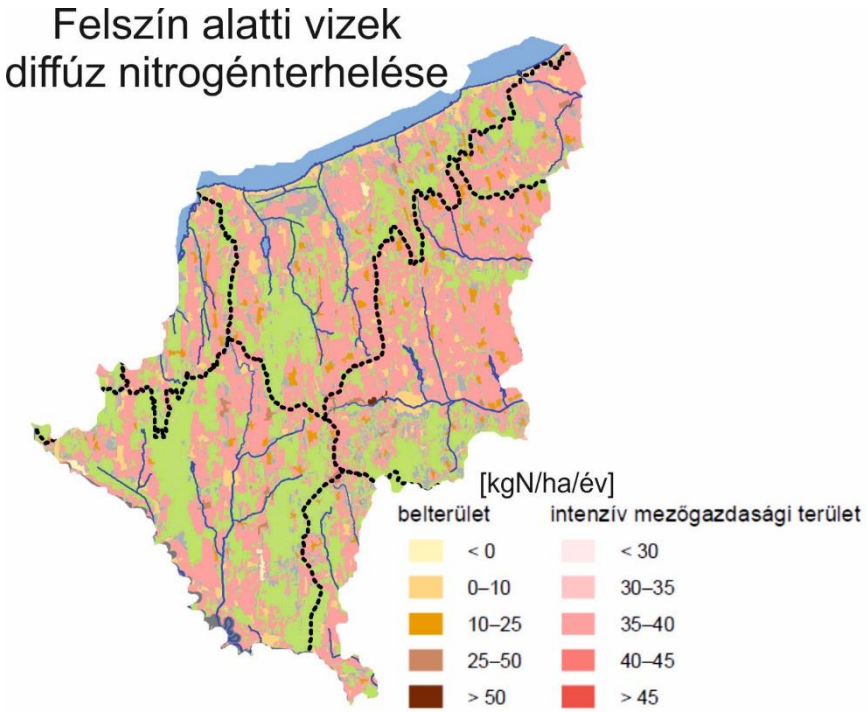

13. Ábra. Felszín alatti vizek diffúz nitrogénterhelése.

5.2.3. Vízhasználat

Mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek környezeti állapota szempontjából jelentős az emberi tevékenység során felhasznált víz körforgása, annak jellemző mechanizmusa. A vízhasználat során a vízbázisainkból vizet veszünk, ezt használjuk, szennyezzük, majd valamiféle, szennyvízkezelési eljárás után visszajuttatjuk, újra felhasználjuk.

Somogy megye vízi közműveinek kezelését a Dunántúl Regionális Vízmű Zrt., a Kavíz Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. és a Dél-Zalai Vízmű Zrt. végzi. Tevékenységi körükbe tartozik az üzemeltetési területükhöz tartozó településeken a (1) vízellátás; (2) csatornázott településeken keletkező szennyvizek elvezetése és tisztítása, a csatornázatlan területekről beszállított szippantott szennyvizek előkezelése, tisztítása. A csatornázott településeken keletkező ipari és lakossági (kevert) szennyvíz a szennyvízcsatorna hálózaton begyűjtésre kerül, és szennyvízátemelők segítségével szennyvíztisztító telepre továbbítják, ahol mechanikai és biológiai tisztítási lépcsők után a szennyezőanyagoktól megtisztítva – a kibocsátási határértéknek megfelelően – kerülnek a befogadóba. A szennyvíz-elvezetés és -kezelés műtárgyainak üzemeltetésén túl, azok karbantartása, állagmegóvása és folyamatos üzemképességük biztosítása is a feladatuk ezeknek a vízműveknek. Ennek különös jelentőségét az is adja, hogy a megye vízbázisainak döntő hányada a geológiai védelem hiánya miatt sérülékeny; a felszín felől érkező szennyezések áramlását vízzáró és vízrekesztő rétegek nem akadályozzák.

A Dunántúli Regionális Vízmű ivóvízbázisának 76%-a felszín alatti (46% karsztvíz, 16% rétegvíz és 14% partiszűrésű vizek), míg 24 %-a felszíni vízbázisból származik (Balaton). Működtetett regionális vízrendszerei közé tartozik a Balatoni regionális ivóvízrendszer (Délkelet-balatoni Regionális Vízmű; Északkelet-balatoni Regionális Vízmű; Nyugat-balatoni Regionális Vízmű; Fonyód-Marcali regionális távvezeték).

A Kavíz Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. a megye 55 településén szolgáltat vízellátást, melyek közül néhány esetben a szennyvízkezelést is a cég végzi. A vízellátás vízbázisa a felszín alatti vízkészlet, amelyből a kutakkal kitermelt víz részben helyi hasznosítású, részben kistérségi, vagy nagy regionális rendszerű hálózattal juttatja el az egyes településekhez.

Somogy megye területén, noha a talajvíz csaknem mindenhol megtalálható, összefüggő víztükör csak egyes dombsági térségekben nem alakult ki, ennek felhasználása jellemzően locsolási célú. A réteg- és karsztvizek, illetve a parti szűrésű kutak és felszíni vízkivételek szolgáltatják az ívóvízellátás alapját a megyében. Az öntözésre, állatok itatásához szükséges vízellátás felszíni vízkivétellel biztosítható. A lakossági nem ivóvíz minőségű locsolóvíz, öntözővíz ellátására az egyedi házi kutak szolgálnak. A meglévő kutakról nyilvántartás nincs, de új házi kutat létesíteni már csak engedéllyel szabad, amelyet kapacitás, éves fogyasztás és a vízkivétel megoldásának függvényében vagy a jegyző engedélyez, vagy vízjogi létesítési engedéllyel valósítható meg.

A hévízkészlet a megyei földtani adottságokból kifolyólag jelentős, melynek következtében nagyszámú termálkút került kialakításra. A hévizek átlaghőmérséklete 40-60°C, de nagy

arányban vannak még ezt is meghaladó kutak, melyeket elsősorban balneológiai célra hasznosítanak. Vízgazdálkodási szempontból a termálvíz-felhasználásnak nincs jelentősége Somogy megyében.

A kiépített vezetékes ivóvízellátás következtében mára egy évben átlagosan 31,3 m^3 ivóvizet használ el minden egyes somogyi lakos. A közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya a teljes lakásállomány 93,7 %-át tette ki, 2016-ban, mely arány országos szinten is jónak mondható.

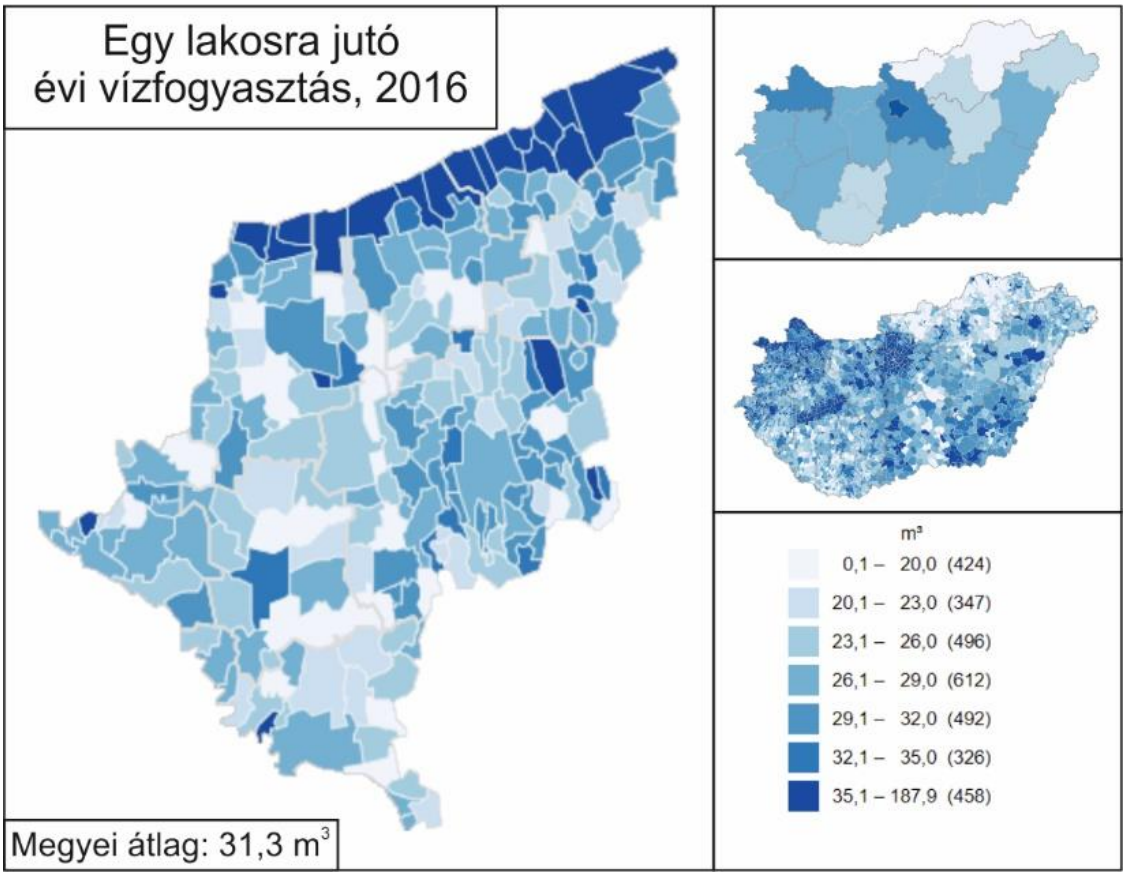

14. Ábra. Egy lakosra jutó évi vízfogyasztás Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos fogyasztásra (KSH).

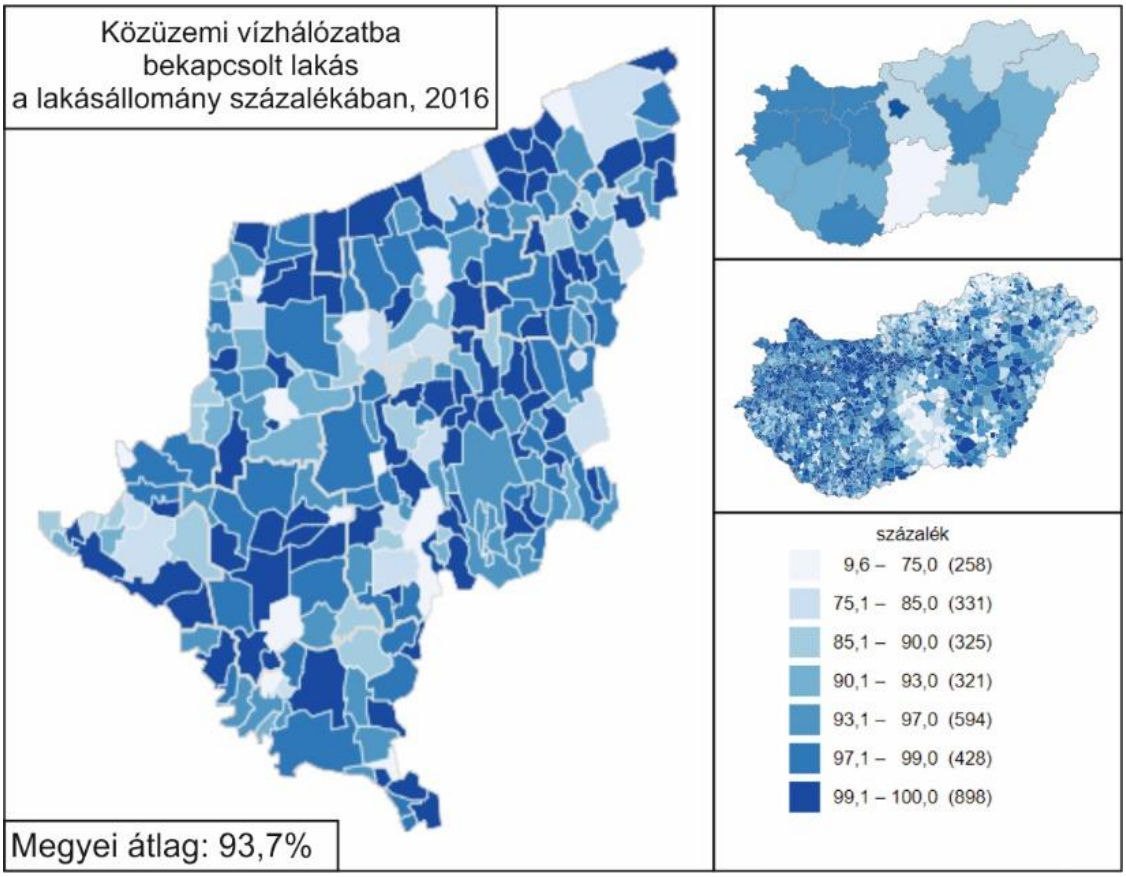

15. Ábra. Közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya a teljes lakásállomány százalékában Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos állapotokra (KSH).

6. Táblázat Széchenyi2020 támogatásból Somogy megye területén megvalósuló ivóvízminőség fejlesztési beruházások.

OP - alintézkedés	Projekt megnevezése	Település	Megítélt támogatás (millió Ft)	Megvalósítás kezdete	Megvalósítás befejezése
KEHOP-1.2.1-18 - Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás	Klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Tabon	Tab	6,1	2019	2021
KEHOP-1.2.1-18 - Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás	Helyi klíma stratégiák kidolgozása, valamint klímatudatosságot erősítő szemléletformálási programok megvalósítása a Balaton dél-nyugati térségében	Balatonmáriafürdő	12,7	2019	2021
KEHOP-1.2.1-18 - Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás	Kaposvár klímastratégiájának kidolgozása és a helyi lakosság szemléletformálása	Kaposvár	20,0	2019	2021
KEHOP-1.3.0-15 - Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása	Vízvisszatartás és tájhasználat-váltás tervezése az Ős-Dráva Programban	Drávagárdony	11220,0	2017	2020
KEHOP-1.3.0-15 - Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása	Marótvölgyi belvízöblözet rendezése	Sávoly	2190,4	2016	2020
KEHOP-1.3.0-15 - Fenntartható vízgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása	Balaton levezető rendszerének korszerűsítése	Siófok	1 4510,0	2018	2023

OP - alintézkedés	Projekt megnevezése	Település	Megítélt támogatás (millió Ft)	Megvalósítás kezdete	Megvalósítás befejezése
KEHOP-2.1.1-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	Tarany ivóvízminőség-javító program	Tarany	154,5	2015	2019
KEHOP-2.1.2-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	Bálványos Ivóvízminőség-javító Program	Bálványos	184,2	2016	2019
KEHOP-2.1.2-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	Látrány és Visz Ivóvízminőség-javító Program	Látrány	159,7	2016	2019
KEHOP-2.1.3-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	A Somogy megyei Mezőcsokonya település ivóvízminőség-javító programja	Mezőcsokonya	165,2	2016	2019
KEHOP-2.1.3-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	Kaposfő település ivóvízminőség-javító program	Kaposfő	175,4	2017	2020

OP - alintézkedés	Projekt megnevezése	Település	Megítélt támogatás (millió Ft)	Megvalósítás kezdete	Megvalósítás befejezése
KEHOP-2.1.3-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	Kazsok település ivóvízminőség-javító program	Kazsok	290,0	2017	2019
KEHOP-2.1.3-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	Kaszó- Darvaspuszta településrész ivóvízminőségének javítása	Kaszó	210,0	2017	2019
KEHOP-2.1.3-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	Zimány Ivóvízminőség-javító Program	Zimány	172,8	2016	2018
KEHOP-2.1.3-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	A Somogy megyei Somogysárd és Újvárfalva települések ivóvízminőség-javító programja	Somogysárd	157,5	2016	2019
KEHOP-2.1.3-15 - Felhívás a derogációval érintett, valamint ammónium-ionra vonatkozó ivóvízminőség-javító projektek megvalósítására	Hedrehely, Hencse és Visnye települések ivóvízminőség-javító programja	Hedrehely	198,3	2019	2021

OP - alintézkedés	Projekt megnevezése	Település	Megítélt támogatás (millió Ft)	Megvalósítás kezdete	Megvalósítás befejezése
KEHOP-2.1.7-19 - A víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos szemléletformálás	Vízbázisvédelem és tudatos vízfelhasználás a klímaváltozás korában	Siófok	150,0	2021	2022
KEHOP-2.1.7-19 - A víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos szemléletformálás	Víziközmű-szolgáltatással kapcsolatos szemléletformálás a KAVÍZ Kft. szolgáltatási területén	Kaposvár	24,5	2020	2021

A vízfelhasználás mértéke az elmúlt évtizedben megnőtt, mely következésképp együtt jár a megnövekedett szennyvíztermeléssel is. A szennyvízkezelés célja a szennyezőanyagok minél nagyobb mértékű eltávolítása, melyet később a befogadó természetes víz öntisztító képessége egészít ki, és válik lehetővé a víz további használata. További cél, hogy az eredeti, természetes vízminőségi állapot se sérüljön.

A mechanikai és biológiai víztisztításon túl, az ún. III. tisztítási fokozattal (kémiai módon) is tisztított szennyvíz aránya az összes közüzemileg tisztított szennyvízből - megyei szintre lebontva rendelkezésre álló 2016-os adataiból - láthatjuk, hogy Somogy megye a maga 98,7 %-ával országos szinten az ötödik helyen áll. A Fonyódi, a Siófoki, a Tabi és a Barcsi járás 100 %-os adatai után következnek a Kaposvári (98,2 %), a Marcali (96,5 %) és a Nagyatádi (93,5 %) járások a sorban, mely értékek mind jónak mondhatók.

A két alapközmű – a vízellátás és csatornázottság – kapcsán szólni kell kiépítettségük arányosságáról, azaz az ún. közműollóról is. Ezt kétféle módon szokás vizsgálni, egyrészt a bekapcsolt lakások, másrészt a hálózatok hosszának összevetésével. A megyei elsődleges közműolló alakulásának éves adatait összevetve a Dél-Dunántúli régió, valamint Magyarország adataival látható, hogy 2000 és 2018 között megyénk gyorsabb ütemű javulást mutatott mind a regionális, mind az országos adatoknál. A másodlagos közműolló kapcsán már nem mondható el ilyen mértékű javulás ebben az időszakban, de itt is egyértelműen kedvező trendet figyelhetünk meg.

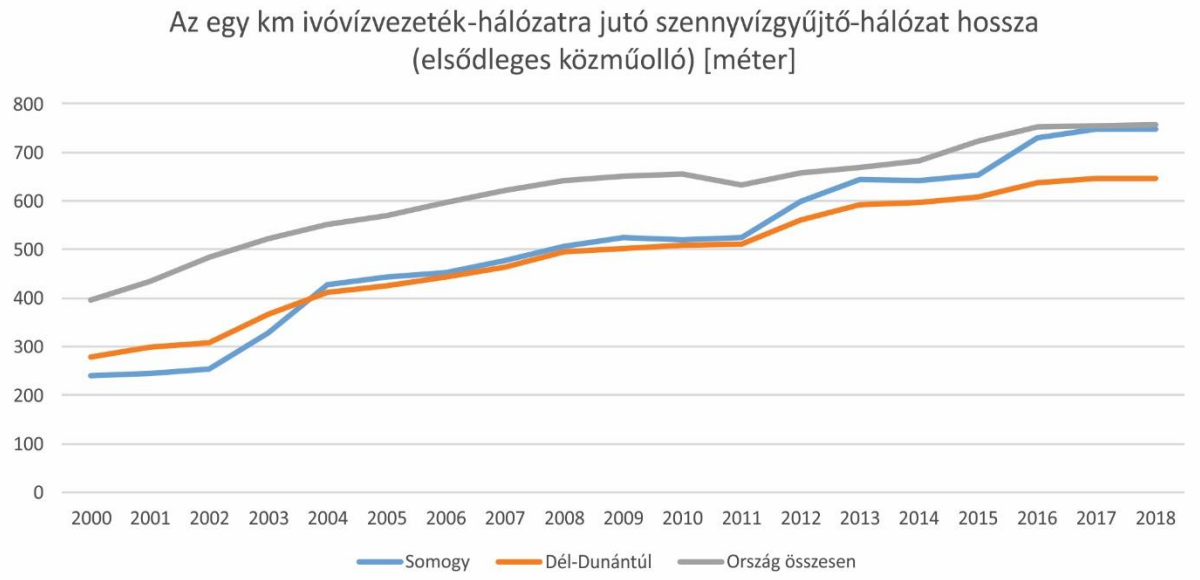

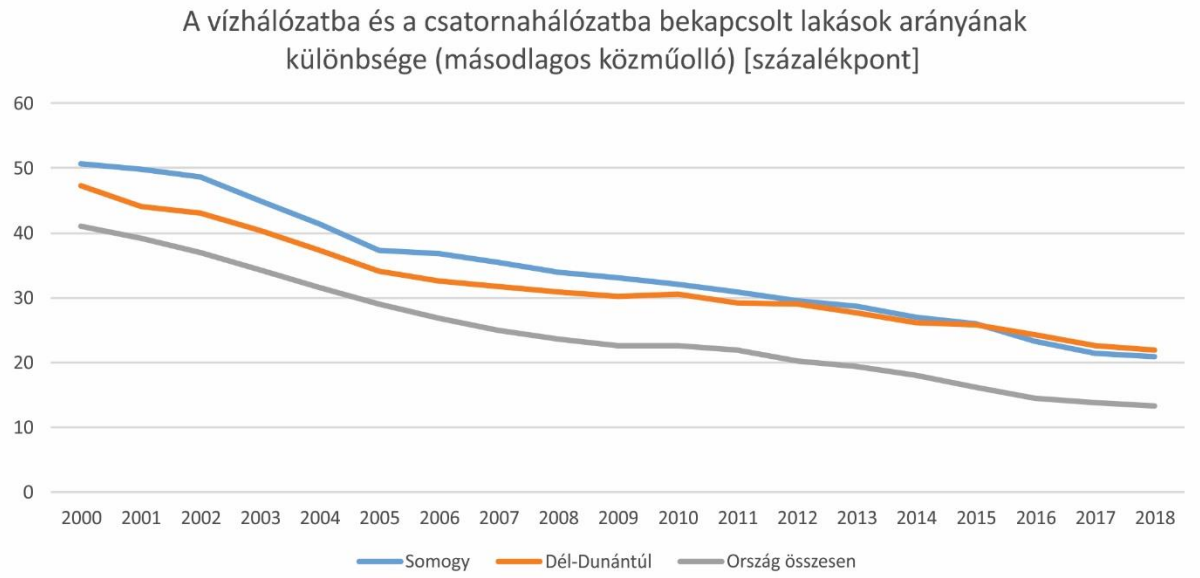

16. Ábra. Az elsődleges és a másodlagos közműolló értékeinek alakulása 2000 és 2018 közt Somogy megyében, a Dél-Dunántúli régióban és Magyarországon.

A szennyvízgyűjtő hálózatba bekötött lakások számának és arányának, illetve az elsődleges és másodlagos közműolló adatokból további területi differenciáltságról és a szennyvízkezelés kellő mértékű kiépítettségéről tájékozódhatunk. Az elsődleges közműolló az egy kilométer közüzemi ivóvízhálózatra jutó szennyvízgyűjtő-hálózat hosszaként kerül kiszámításra, míg a másodlagos közműolló a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége.

A legnagyobb arányú közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekötött lakásállománnyal a dél-balatoni településeken, Kaposváron és agglomerációjában, illetve Belső-Somogy déli részén találkozunk.

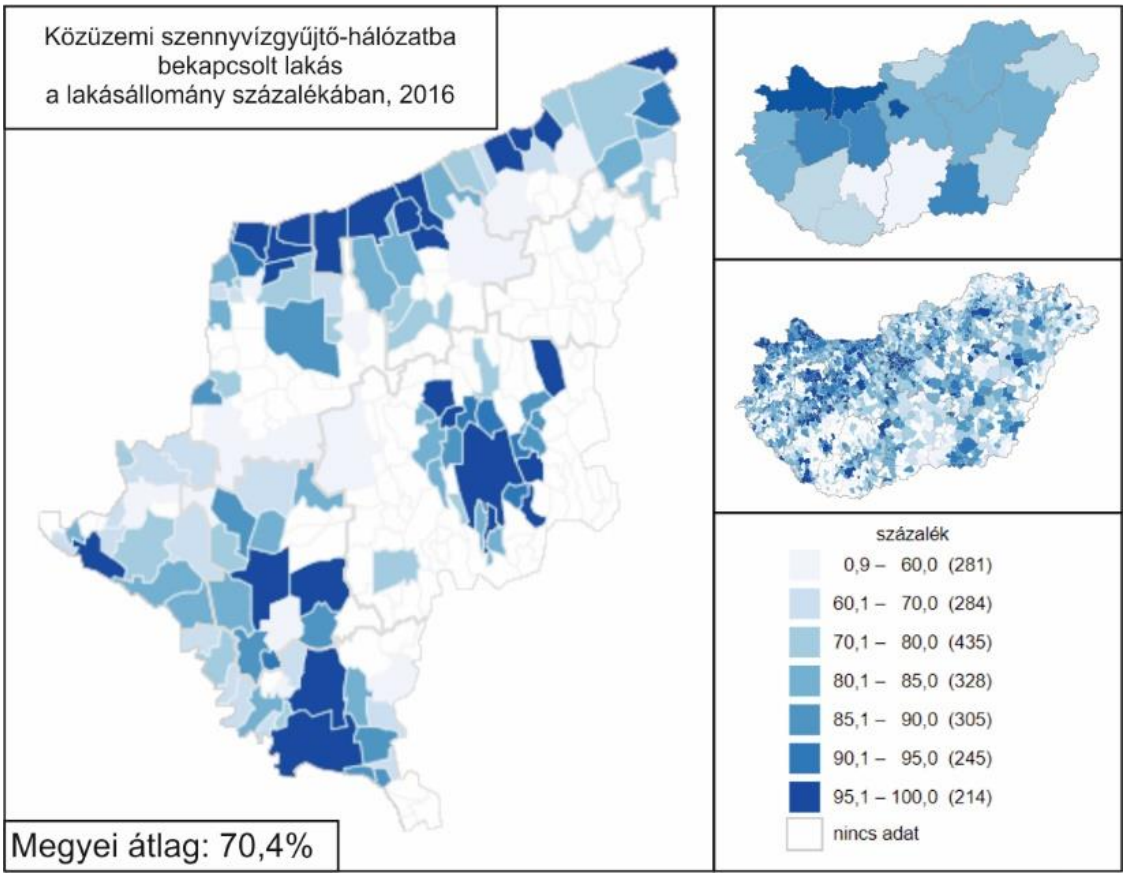

17. Ábra. Közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakás a lakásállomány százalékában, Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos fogyasztásra (KSH).

Egy kilométer közüzemi ivóvízhálózatra jutó szennyvízgyűjtő-hálózat hossza és a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége kapcsán is hasonló területi eloszlás rajzolódik ki, viszont számos település kapcsán találkozhatunk adathiánnyal, ami miatt nehezebb a területileg differenciál kép megalkotása.

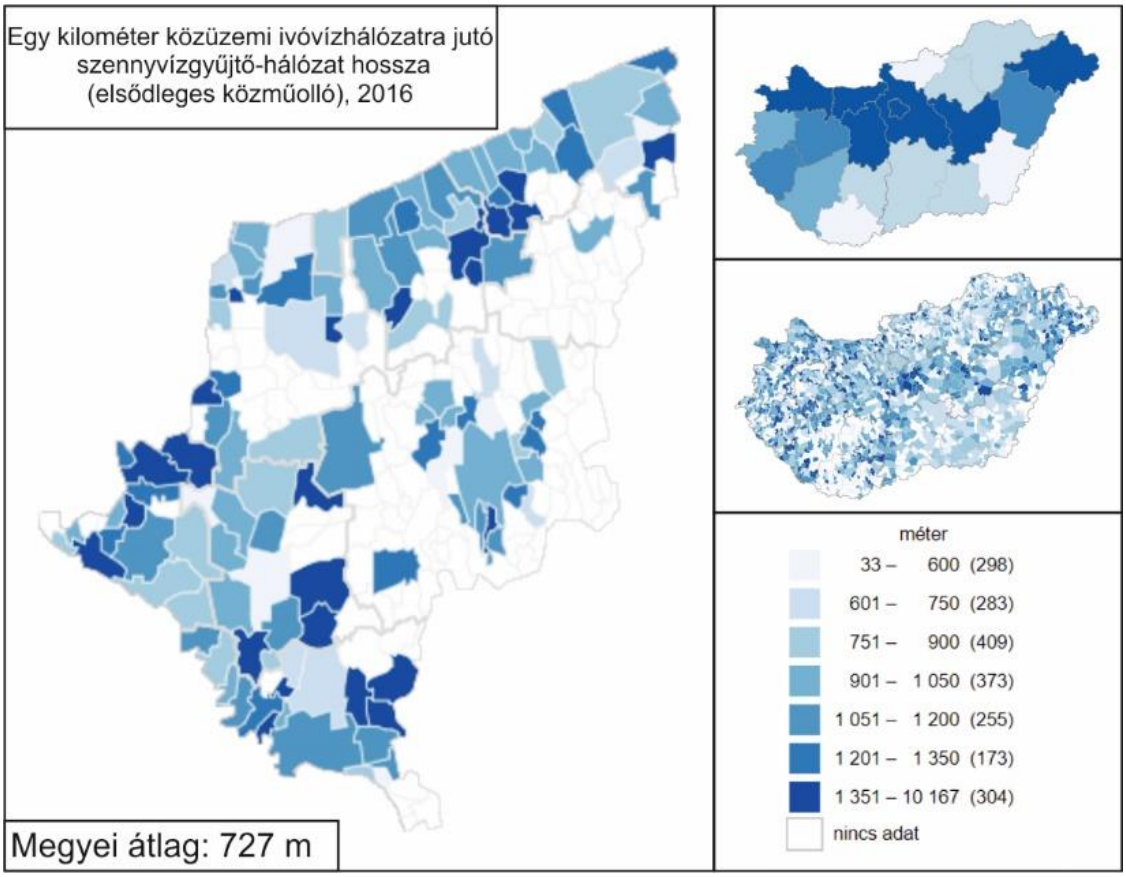

18. Ábra. Egy kilométer közüzemi ivóvízhálózatra jutó szennyvízgyűjtő-hálózat hossza (elsődleges közműolló) [m], Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos fogyasztásra (KSH).

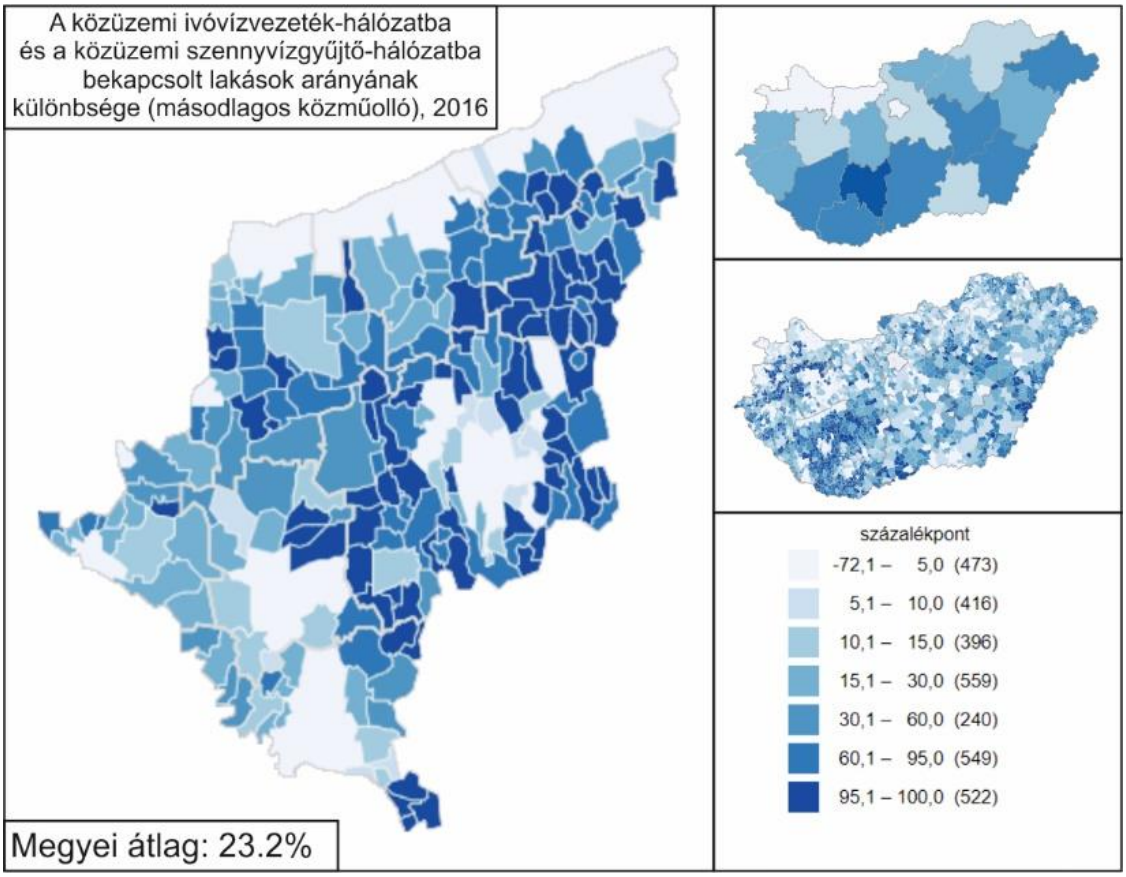

19. Ábra. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba és a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége (másodlagos közműolló) [százalékpont], Somogy megyében (2016-ban), települési bontásban; kitekintéssel az országos fogyasztásra (KSH).

A különböző ipari ágazatok, illetve a kommunális szennyvíz-bevezetések közül a Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv adatai alapján nem találhatók olyanok, melyek esetében tisztítás nélkül kerülne vissza szennyvíz a felszíni és felszín alatti vizekbe. A kommunális szennyvíztisztítók közül a marcali, a balatonlellei, a siófoki, a kaposvári, a csurgói és a barcsi telep tápanyag- és szervesanyag terhelés hatása volt jelentős a befogadóra. Megyei szennyvíztelepek: Balatonújlak; Balatonlelle; Barcs; Böhönye; Csurgó; Igal; Juta; Kaposvár; Marcali; Nagyatád; Siófok; Tab.

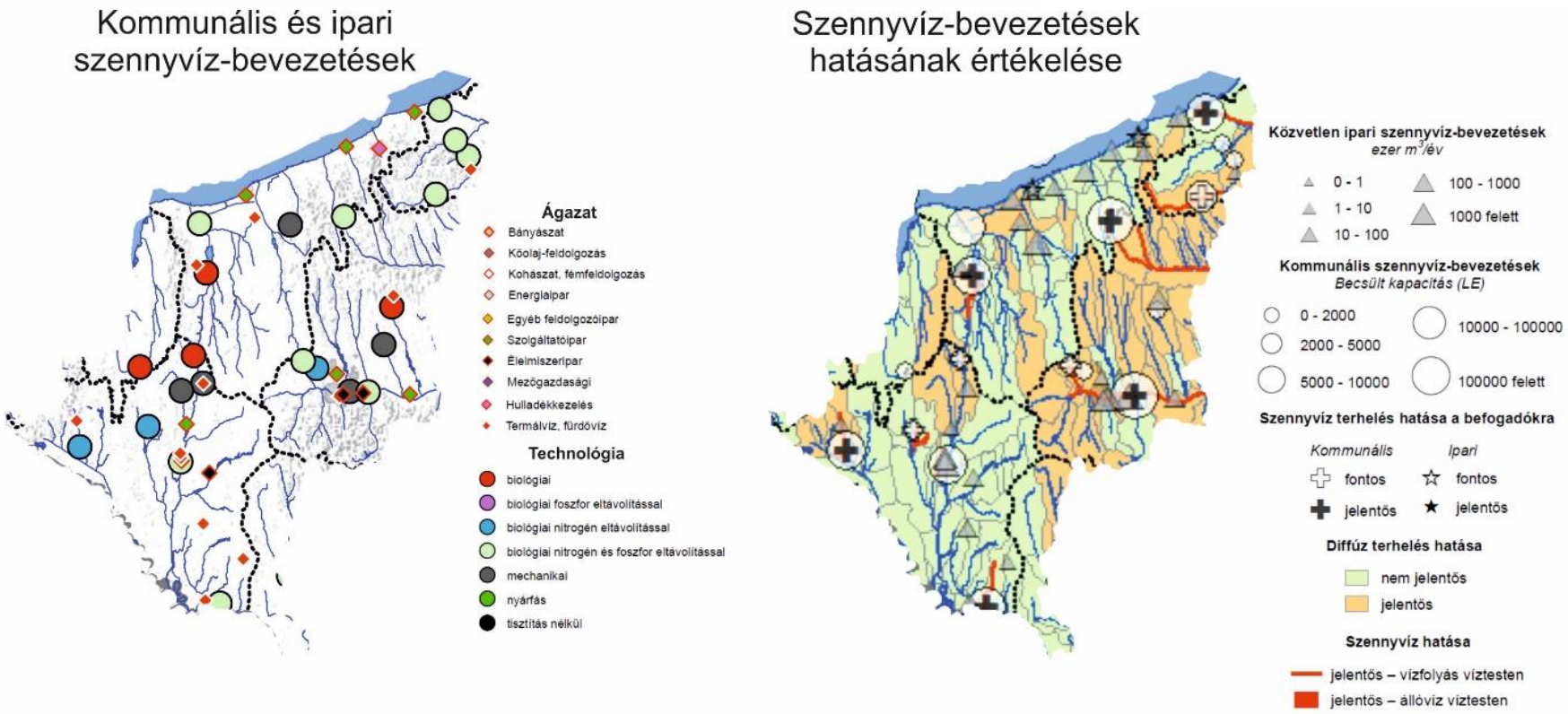

20. Ábra. Kommunális és ipari szennyvíz-bevezetések és ezek hatásának értékelése.

7. Táblázat. Széchenyi2020 támogatásból Somogy megye területén megvalósuló szennyvízelvezetési és -tisztítási, szennyvízkezelési beruházások.

OP - alintézkedés	Projekt megnevezése	Település	Megítélt támogatás (millió Ft)	Megvalósítás kezdete	Megvalósítás befejezése
KEHOP-2.2.1-15 - Felhívás szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvízkezelés megvalósítására	Böhönye Község szennyvízhálózat bővítése és szennyvíztisztító telep korszerűsítése, fejlesztése	Böhönye	438,3	2015	2019
KEHOP-2.2.2-15 - Felhívás a fejlesztési kötelezettséggel rendelkező települések számára szennyvízelvezetéssel és -kezeléssel kapcsolatos fejlesztések megvalósítására	Kaposvár megyei jogú város szennyvíztisztító telepének fejlesztése	Kaposvár	5 916,7	2016	2020
KEHOP-2.2.2-15 - Felhívás a fejlesztési kötelezettséggel rendelkező települések számára szennyvízelvezetéssel és -kezeléssel kapcsolatos fejlesztések megvalósítására	Somogyszob központú agglomeráció szennyvíztisztításának fejlesztése	Somogyszob	278,0	2016	2020
KEHOP-2.2.4-15 - Felhívás szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvízkezelés megvalósítására	Siófoki szennyvíz elvezetési agglomeráció szennyvízgyűjtése és szennyvíztisztítása	Siófok	3 659,6	2015	2018
KEHOP-2.2.4-15 - Felhívás szennyvízelvezetés és -tisztítás, szennyvízkezelés megvalósítására	A somogytúri szennyvízelvezetési agglomeráció szennyvízgyűjtése és szennyvíztisztítása	Somogytúr	2 427,1	2015	2017

OP - alintézkedés	Projekt megnevezése	Település	Megítélt támogatás (millió Ft)	Megvalósítás kezdete	Megvalósítás befejezése
VP-7.2.1-16 - Egyedi szennyvízkezelés	Bőszénfa Község szennyvízkezelési beruházása	Bőszénfa	155,0	2017	
VP-7.2.1-16 - Egyedi szennyvízkezelés	Kiskorpád településen egyedei szennyvíz kezelő berendezések telepítése	Kiskorpád	151,7	2018	
VP-7.2.1-16 - Egyedi szennyvízkezelés	Egyedi szennyvíztisztítók kiépítése Patca településen	Patca	54,4	2017	
VP-7.2.1-16 - Egyedi szennyvízkezelés	Somogycsicsó település szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása	Somogycsicsó	140,8	2017	
VP-7.2.1-16 - Egyedi szennyvízkezelés	Egyedi szennyvíztisztítók kiépítése Szennán	Szenna	155,0	2017	

5.3. Szilárd kéreg

5.3.1. Földhasználat környezeti aspektusai

A domborzat, vízrajz, növényzet, talajok, éghajlat, emberi tevékenység, mint tájalkotó tényezők és a földhasználat meghatározó összetevői, melyek kölcsönhatásaiban bármely elem megváltozása hatással van a teljes környezeti képre. Somogy megye területének jelentékeny hányada mezőgazdasági terület, mely térségeket az éghajlatváltozás fokozottan sújtja. Ezen régiókban az éghajlati feltételek kismértékű megváltozása is nagyfokú területhasználati változásokat eredményez.

A műholdfelvételek alapján, egységes tematika és jelkulcs alapján készült EU-s CORINE felszínborítási adatbázisból Somogy megye területére leválogatott 1990-es, 2000-es, 2012-es és 2018-as felszínborítási egységek kerültek felhasználásra. Térképen jól megjeleníthető változások alig-alig történtek, de az 1990-es és 2018-as részben összevont területhasználati kategóriák különbségei egyes esetekben már jelentékeny változásokat jeleznek.

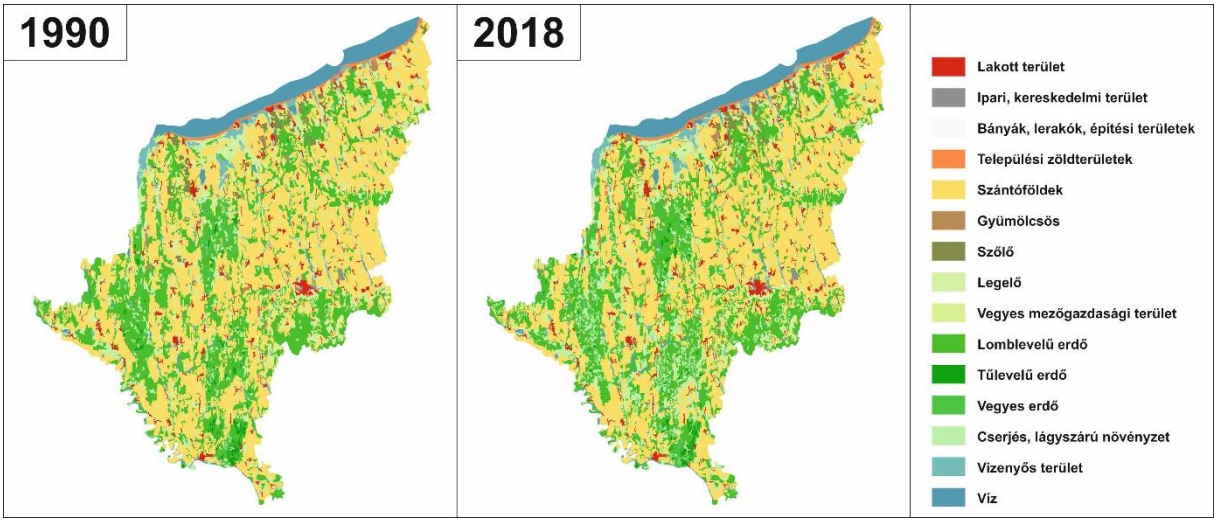

21. Ábra. Somogy megye területére vonatkozó 1990-es és 2018-as CORINE felszínborítási adatbázisok részben összevont kategóriáinak területi eloszlása.

8. Táblázat. Somogy megye területére vonatkozó 1990-es és 2018-as CORINE felszínborítási adatbázisok részben összevont kategóriái területének változásai.

Területhasználati kategória	1990		2018		2018-1990 különbség	
	[km^2]	[%]	[km^2]	[%]	[km^2]	[%]
Lakott terület	183,3	3,0%	196,0	3,2%	12,7	7%
Ipari, kereskedelmi terület	19,2	0,3%	31,8	0,5%	12,6	66%
Bányák, lerakók, építési területek	0,9	0,0%	2,1	0,0%	1,1	121%
Települési zöldterületek	45,2	0,7%	49,3	0,8%	4,1	9%
Szántóföldek	2739,8	45,2%	2560,7	42,2%	-179,1	-7%
Gyümölcsös	25,1	0,4%	29,1	0,5%	4,1	16%
Szőlő	72,1	1,2%	50,0	0,8%	-22,2	-31%
Legelő	290,3	4,8%	270,9	4,5%	-19,3	-7%
Vegyes mezőgazdasági terület	364,6	6,0%	351,3	5,8%	-13,3	-4%
Lomblevelű erdő	1520,0	25,1%	1506,6	24,8%	-13,4	-1%
Tűlevelű erdő	45,1	0,7%	38,3	0,6%	-6,8	-15%
Vegyes erdő	114,3	1,9%	125,4	2,1%	11,1	10%
Cserjés, lágyszárú növényzet	214,7	3,5%	435,3	7,2%	220,5	103%
Vizenyős terület	114,0	1,9%	95,2	1,6%	-18,7	-16%
Víz	317,1	5,2%	323,6	5,3%	6,5	2%
Teljes terület	**6065,8**	**100%**	**6065,8**	**100%**		

A felszínborítás változékonysága országos szinten is nagy eltéréseket mutatott kistájanként az elmúlt évtizedekben. Főként homoktalajokkal rendelkező kistájak, így pl. Kelet-Belső-Somogy tartozik a legnagyobb változékonyságúak közé, azaz itt volt a legmagasabb az egy felszínborítás foltra eső változások száma. Ezeket a rossz vízgazdálkodási tulajdonságú homokterületeket sújtja a leginkább a szárazodás. Feltételezhetjük, hogy a gazdálkodók a szántóföldi művelés, szőlőtermesztés, és kertgazdálkodás helyett inkább a kevésbé intenzívebb mezőgazdasági tevékenységek felé fordulnak[18], illetve a károk mérséklése céljából igyekeznek minél diverzebb mezőgazdasági területhasználatot kialakítani. A homokos talajú területekre jellemző felszínborítás változás a rossz termőhely adottságú szántók és gyümölcsösök kivonása a művelés alól. A jelentős aszálykárok miatt a gazdáknak nem éri meg

[18] Szilassi P. 2015: Felszínborítás és tájmintázat változása, mint az antropogén környezetváltozások indikátora In: Rakonczai J., Blanka V., Ladányi Zs. (szerk.) Tovább egy zöldebb úton: A Szegedi Tudományegyetem Földrajzi és Földtani Tanszékcsoport részvétele a ZENFE programban (2013–2015). SZTE TTIK Földrajzi és Földtani Tanszékcsoport, Szeged. pp: 154–163.

művelni az alacsony humusztartalmú, rossz vízgazdálkodási tulajdonságú talajú földjeiket. Ezeken az 1990-es évek óta művelésből kivont parlagterületeken megindult a szukcesszió, mely e területek cserjésedéséhez, majd beerdősüléséhez vezetett. A felhagyott egykori szőlő és szántóterületeken nagy számban jelentek meg inváziós növények is.

5.3.2. A somogyi táj

A somogyi táj értéket képvisel. A dombsági területeket fedő erdők és a mezőgazdasági termelés dominanciáját is jelző kiterjedt szántók parcellái, a Balaton vízfelülete, a Dráva-part, a völgyekben meghúzódó kisebb-nagyobb tavak mind-mind a somogyi táj egyedi értékei. A tájképi értékesség objektív meghatározására irányuló, az Országos Területrendezési Terv számára elkészített tudományos kutatások eddig nem voltak képesek visszaadni ezt. Egyes kutatások szerint Somogy megye jelentékeny részének tájképi értékessége a „nem különösebben értékes” kategóriába esik. Ezen eredmények is rámutattak az alkalmazott módszertan hiányosságaira, melyek figyelembevétele súlyponti kérdés kell, hogy legyen például abban, hogy ne kerüljenek ezek az eredmények mindenféle kontrol nélkül felhasználásra például vidékfejlesztési vagy tájrehabilitációs pályázatok esetében. A megyei tájértékek szisztematikus felmérése eddig alig-alig történt meg, ebből is következően a somogyi táj értékei felülvizsgálat egy rendkívül aktuális és szükséges problémakör.

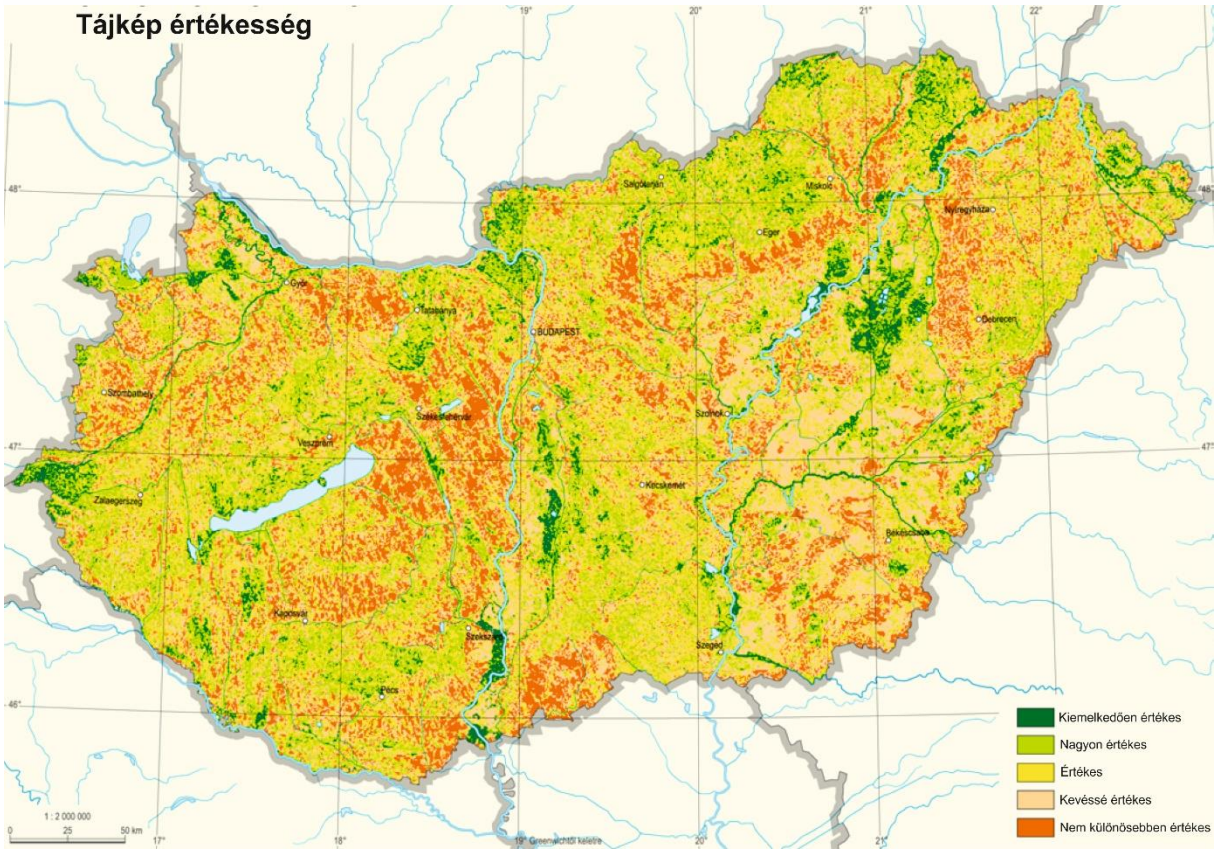

22. Ábra. Magyarország tájképi értékesség térképe[19].

A somogyi tájak jelentőségét szintén alátámasztja az emberi tevékenység tájformáló hatásának országos szinten is alacsony erőssége, az alacsony hemeróbiafokozatú területek nagy kiterjedése. A megye területének jelentékeny hányadát kitevő a természetközeli, a bolygatott és a megművelt kategóriák mellett döntően csak Külső-Somogy szántóinak területén jelenik meg az intenzíven megművelt fokozatba eső terület. A Balaton déli partján és a városaink területén a teljesen átalakított hemeróbiafokozatba eső részek is megjelennek.

[19] Kollányi, L.; Jombach, S.; Filepné, K.K.; Nagy, G.G.: Tájindikátorok alkalmazása a tájképvédelmi területek lehatárolására és a tájkarakter meghatározására In: Szenteleki, Károly; Szilágyi, Kinga (szerk.) Fenntartható fejlődés, élhető régió, élhető települési táj Budapest, Magyarország: Budapesti Corvinus Egyetem, (2012) pp. 175-188.; Kocsis K. (főszerk.) Magyarország Nemzeti Atlasza – Természeti Környezet, MTA CSFK FTI, 2018

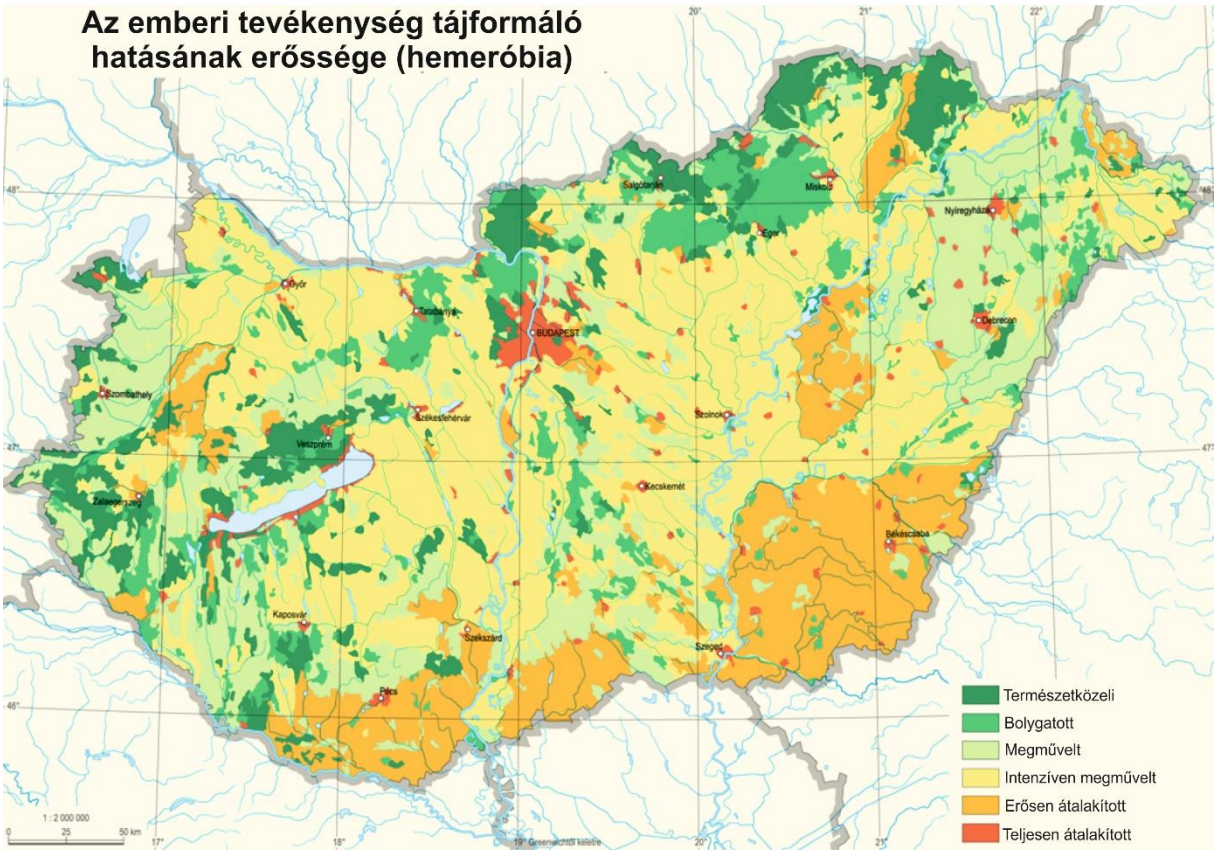

23. Ábra. Az emberi tevékenység tájformáló hatásának erőssége (hemeróbia)[20].

Magyarországon többnyire ártéri területeken (pl. Szigetköz) vagy vízhiányos homokvidékekhez (pl. Duna-Tisza-közi hátság) valósultak meg egész tájat érintő rehabilitációs beavatkozások. A Somogy megye területét is részben érintő Ős-Dráva program keretében a talajvízszint csökkenés következtében megjelenő tájdegradáció ellensúlyozására a korábbiaknál sokkalta szélesebb tájgazdálkodási célokat tűztek ki. Az új vízpótló gravitációs csatornarendszer az egykori mederhálózat még megmaradt részeinek revitalizációjára épül. A mellék- és holtágak, valamint egyéb vizes élőhelyek helyreállítása, a bel- és árvízvédelem, a vízvisszatartási képesség növelése és a vízellátás stabilizálása után a tájhasználat átalakításáé a főszerep. Ennek keretében a szántóterületek visszaszorítása, az erdőtelepítés, a hagyásfás legelők helyreállítása, a nádgazdálkodás és a tájba illő kultúrnövények, gyümölcsfajták elterjesztése fog megvalósulni.

5.3.3. Talajdegradáció

[20] Kocsis K. (főszerk.) Magyarország Nemzeti Atlasza – Természeti Környezet, MTA CSFK FTI, 2018

Talajértékelési viszonyokat vizsgálva kimutatható, hogy a legértékesebb (országos átlag feletti talajértékszámmal rendelkező), legjobb víz- és tápanyag-gazdálkodású talajok a külső-somogyi, vastag lösszel fedett körzetekben képződtek, míg a homokos és vizenyős régiók a talajok természetes termékenysége szempontjából rosszabb mutatókkal rendelkeznek.

A talajok talajdegradációs folyamatokkal szembeni ellenállóképessége nem feltétlenül áll szoros kapcsolatban a talajértékkel. A legértékesebb talajokkal rendelkező régióinkat is sújtják a talajpusztulás folyamatai. A lösszel fedett területek talajait a fekükőzet sajátos eróziós folyamatai (árkos erózióval szembeni gyenge ellenállóképesség, „löszkarsztosodás”, szuffózió (alagosodás)) is veszélyeztetik. A zselici lineáris eróziós kataszterek erdei területeken tártak fel vízmosásokat, de ez közel sem jelenti, hogy csak ezen térségekre lennének jellemzőek, mivel (1) nem feltétlenül erdőben képződtek (miután a szántóföldi művelést a bevágódó vízmosások megakadályozzák, a talajművelés abbahagyása után beerdősül a terület); (2) a jelenlegi intenzív szántóföldi művelés során valószínűleg csak időszakos vízmosások alakulnak ki.

A barázdás vagy árkos eróziónál nagyobb területeket érint az aerális felületi rétegerózió, mely során a talaj felszíni rétegének, szélsőséges esetben a teljes termőrétegének a pusztulása nagy területen történik meg. Ez a jelenség a táblásítással tovább fokozódott, valamint a monokultúrás művelésnél is jelentkezhet, pl. a termény betakarítása után (pl. búza, árpa learatását követően) akár flash flood-dal.

Rossz vízháztartású homokos belső-somogyi területeinken a laza, durva textúrájú talajok a szélerózióval szemben csaknem védtelenek, a deflációs folyamatokat a közeljövőben várható szárazodási trendek egyértelműen tovább fogják fokozni. Ennek során a talajok a legfelső, tápanyagban leggazdagabb, legértékesebb termőrétegüket veszítik el, melyet a későbbiekben a védtelenné váló alapkőzet további kifúvása fog követni. Belső-Somogy homokos talajai savanyú kémhatásúak, mely alacsony pH a termesztett növények tápanyagfelvételére kedvezőtlenül hat.

Mezőgazdasági tevékenység hatásai a talajtakaróra

Talajaink szervesanyag utánpótlására alkalmazott trágyázás jellege átalakult, az évtizedekkel ezelőtti szervestrágya dominanciáját átváltotta a műtrágyázás. A szervestrágyázott területek mérete folyamatos csökken, 2018-ra már alig haladta meg az 5000 hektárt. Ellenben a műtrágyázott mezőgazdasági parcellák területe 2018-ban már 200 ezer hektár volt, melyeken az elmúlt években a fajlagosan (hektáronként) talajba juttatott műtrágya mennyisége is nőtt. A helytelen vagy szakszerűtlen műtrágyafelhasználás révén a talajok savanyodhatnak, illetve a felszín alatti vizek nitrátosodhatnak. A talaj tulajdonságainak figyelembevételével, kellő szaktudással és korszerű műtrágyával a természetben is előforduló tápanyagokat juttathatunk a talajba, amivel bizonyos talajhibák kiküszöbölhetők. A szabályozott tápanyag-leadású

műtrágyák mára már kulcsszerepet töltenek be a terméshozam növelésében, a tápanyagveszteség csökkentésében, valamint a műtrágya kijuttatásának egyszerűbbé tételében. Ezekben a legmobilisebb esszenciális alkotó, a nitrogén folyamatos jelenléte és felvehetősége/feltáródása a fizikálisan burkolt műtrágyákban a talaj hőmérsékletétől és nedvességtartalmától függ, így nem is mosódik ki, nem vezet nitrátosodáshoz.

A talajok vízháztartására hatással van az öntözés mértéke, akár a felszín alatti vizek (pl. talajvíz) kivételére, a talajvíz nívószintjének csökkenésére, akár a felszínre érkező, öntözésből származó vízre gondolunk. 2004-től azonban Somogyban mindössze csak 1100-2500 hektár között változott az öntözött földek területe.

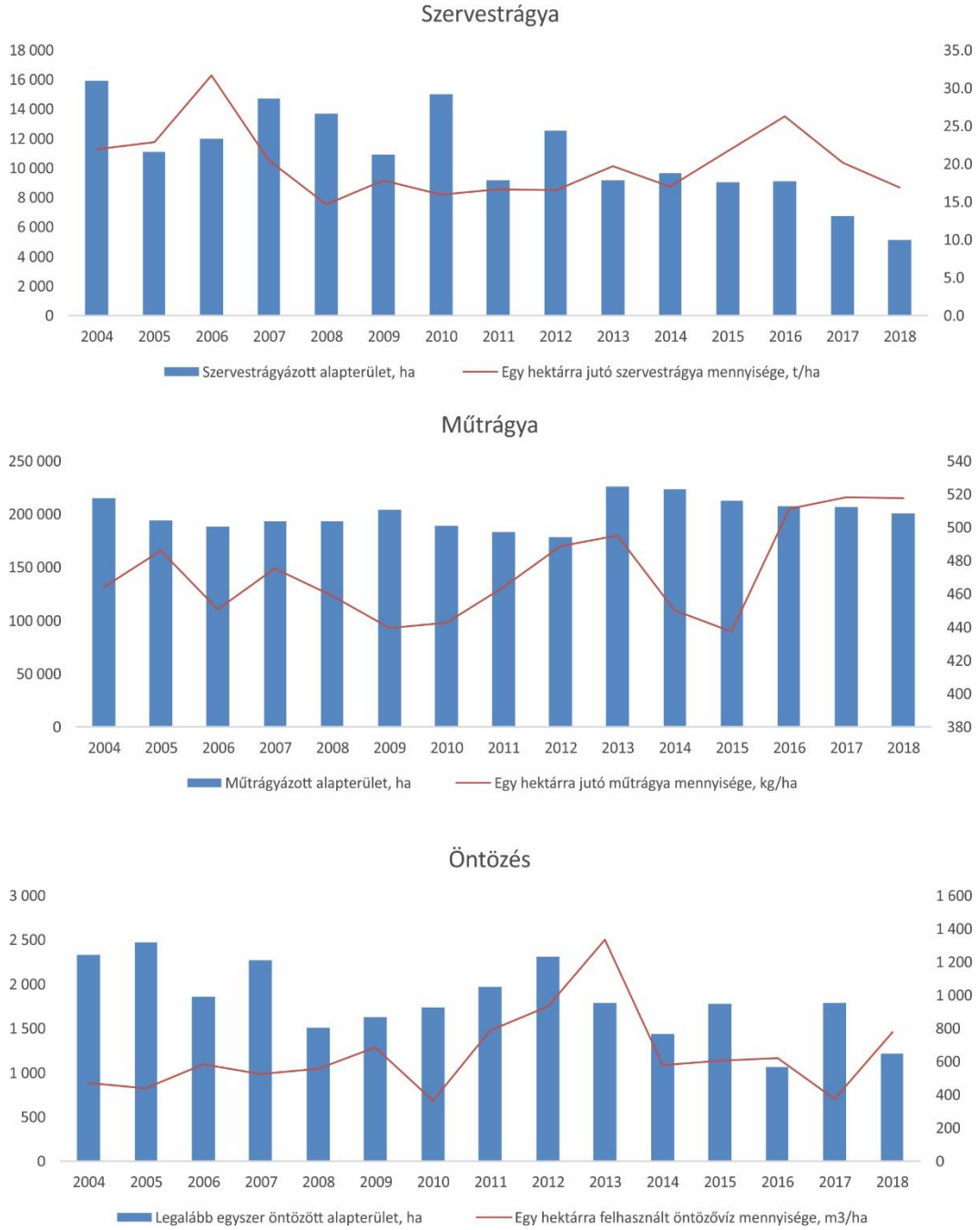

24. Ábra. Somogy megye mezőgazdasági területeinek szerves- és műtrágyázott alapterülete, egy hektárra jutó trágya mennyisége, valamint az öntözött területek nagysága és a fajlagosan elhasznált víz mennyisége.

Általánosságban a mezőgazdasági tevékenység talajművelési folyamata során a talajtömörödése figyelhető meg. Ez sokrétű talajszerkezet-romlási, ökológiai és növénytermesztési következményekkel jár, mint például a talaj vízgazdálkodásának a szélsőségessé válása, talajszellőzési problémák, tápanyag-feltáródási és tápanyag-felvételi nehézségek, a különböző agrotechnikai műveletek elvégzésére alkalmas talajnedvesség-állapotok beszűkülése, vagy éppen a talajművelés energiaigényének a megnövekedése.

5.3.4. Felszínmozgás és egyéb felszínfejlődési változások

Ugyancsak a szilárd kéreg környezeti problémái közé kell sorolnunk a tömegmozgásos folyamatok általi veszélyeztetést is. Somogy megyében ez döntően a balatoni magaspartok környezetében a legszembeötlőbb, de Külső-Somogy és a Zselic tájunkon szintén – elsősorban a nagy reliefenergiájú térségekben – találkozunk felszínmozgásos, jellemzően csuszamlásos területekkel.

A magaspartok esetében a felső-miocén és pliocén homokos-agyagos rétegek sorozatából felépült, olykor vékony lösszel fedett függőleges falainak az omlásos és csuszamlásos folyamatai jelennek meg, mint felszínmozgásos események. Az elmúlt években kiemelt figyelem kísérte a sorozatosan ismétlődő partfalmozgásokat. Ezek komoly közlekedési problémákat is okoztak, ezért sürgető feladat a Balaton-menti magaspartok partfal-rehabilitációjának tudományos vizsgálata. A környezeti értékelésben geotechnikai számítások mellett a várható társadalmi hatásokat is vizsgálni kell. A balatoni magaspart omlásai már olyan komplex természeti és antropogén felszínformáló folyamatoknak vannak kitéve, amelyek során a partfal egyes szakaszai elérték a stabilitásuk határát, és a földtömegmozgások kiszámíthatatlanul veszélyeztetik a 7-es út forgalmát, a vasúti közlekedést és megfelelő partfalvédelmi stratégia megalkotása vált szükségessé.

9. Táblázat. Az omlás és csúszásveszélyes partfalakkal rendelkező települések és az állékonyság komplex biztosításának tervezett költségei a balatoni magaspartokon[21].

Település	Partfal-hossz [m]	Védendő érték [mFt]	Teljes költség [mFt]	Pénzügyi ütemezés					
				Tervszerű stabilizációs tevékenység					vis major
				2006-2007	2008	2009	2010	2011-2020	éves keret
Balatonvilágos, Balatonaliga	3 250	24 875.5	6 040	323	300	600	1 200	3 617	15
Zamárdi	1 800	4 786.9	1 281	25	60	130	250	816	5
Balatonföldvár	1 650	3 674	2 029	111	100	200	400	1 218	10
Balatonszárszó	2 550	8 447	1 070	20	50	100	200	700	5
Balatonboglár	1 730	9 094	1 094	20	50	100	200	724	5
Fonyód	3 800	19 523	2 146	40	110	210	430	1 356	10

Elsősorban a domborzat jellegéből adódóan találunk Külső-Somogyban és a Zselicben csuszamlásos területeket. Előbbi esetében az orográfiai viszonyok mellett nagy jelentőségű még a vastag lösztakaró szerepe is, mely képződéséből adódóan függőleges szerkezetességű, ennek folyományaként pedig meredek falait az omlásos tömegmozgásos folyamatok jellemzik. A lösz kőzetalkotó ásványi szemcséit összetapasztó mészanyag a csapadék (és egyéb pl. felszín alatti vizek) oldási folyamatai során mobilizálódik és a kőzet szilárdsága megszűnik. A meszes alkotóelemek oldódásával és kimosódásával a szuffózió révén a löszben repedések keletkeznek, melyekben az egyre nagyobb mennyiségű szivárgó víz más, nemkarbonátos szemcséket is magával ragad. Ezzel a folyamattal komplex alagúthálózatok jönnek létre. A szerkezeti és kőzettani különbségek révén, egyes helyeken barlangokká vagy kutakká szélesedhetnek ezek a járatok, melyek a későbbiekben beszakadhatnak, a felszínen berogyásokat eredményezve. A nagykiterjedésű üregrendszer beszakadása a felszínen löszdolinák, illetve löszvölgyek kialakulásához vezet.

A lösz porózus szerkezetének mechanikai hatásokra történő pusztulása szintén jelentős felszínalakító tényező. Az antropogén hatások (pl. keréknyomok), valamint állatok taposása révén porosodó, szétzúzott lösz a szél és a lefolyó csapadékvíz hatására könnyen pusztul, löszmélyút alakul ki. A heves záporok idején hatalmas mennyiségű lösz mosódik le a dűlőutakról, hozzájárulva ezzel az emberi léptékkel tekintve is igen gyors felszínfejlődéshez, a löszmélyutak gyors kialakulásához. Függőleges falú, szűk, jellemzően 2–3 méter mélységű mélyutak szinte minden lösszel fedett területen megtalálhatók. A löszmélyutak az idő során, a fokozottabb esőzések és a felszínalatti szuffózió hatására löszszakadékokká alakulnak. A

[21]Kenesei J. – Marokházi G. – Nagy J. 2005. Mozgásveszélyes Duna-menti és Balaton parti magaspartok veszélyelhárítási munkáinak tanulmányterve. Kézirat. 71p

korábbi függőleges falak V-alakúvá válnak, a mélységük elérheti a 20–25 métert is, a felszín lepusztulási üteme felgyorsul.

A löszszakadékok, a bennük leáramló egyre nagyobb mennyiségű víz hatására tovább mélyülnek és ezzel együtt vissza is vágódnak. Szélességük, mélységük és hosszuk folyamatosan növekszik, mígnem eléri a feküként szolgáló idősebb kőzeteket és eróziós szakadékvölgyekké alakulnak.

Ezek a fent felsorolt lepusztulási formák, a lösznek, mint kőzetnek a sajátos tulajdonságai (pl. szerkezetesség, porozitás) miatt alakulnak ki. A lepusztulásban a szuffóziós, eróziós, deráziós és oldásos, korráziós folyamatok, valamint az antropogén tevékenység is közreműködik. Általánosságban elmondható, hogy mindezen lepusztulási folyamatok kisebb-nagyobb megjelenési formában, de minden lösszel fedett területünkön előfordulnak és mivel ezek a vidékek a legfontosabb mezőgazdasági térségeink, – hiszen a kőzettani tulajdonságai révén löszön alakulnak ki legkiválóbb minőségű talajaink – szükséges a megfelelő, geomorfológiai feltételrendszerhez illeszkedő gazdálkodási mód alkalmazása.

5.3.5. Szilárd hulladék, hulladékgazdálkodás

A hulladéktermelés, annak elszállítása és lehetőleg minél nagyobb arányú újra-hasznosítása, újra-felhasználása, illetve a megmaradó hányad lerakása a globális világproblémák közül is az egyik legégetőbb kérdéskör. Fogyasztói társadalmunk, az ipari és mezőgazdasági tevékenységünk, illetve a globalizálódó világ csaknem összes hozzáférhető javának olykor céltalan és értelmetlen habzsolása a hulladékmennyiség folyamatos megnövekedésével járt és jár együtt jelenleg is. A keletkező hulladék újrahasznosítása, illetve az egyszeri fogyasztásra alapuló modellt felváltó körkörös gazdaságra történő áttérés felé történő elmozdulási igény az elmúlt években hazánkban is megjelent. A lineáris gazdasági modellben – amely szerint ma még a gazdasági folyamatok többsége működik – a természeti erőforrásokból, elsődleges nyersanyagokból állítják elő a termékeket, amelyek a használatot követően hulladékká válnak, és a bennük lévő anyag és energia örökre elveszik, kikerül a rendszerből, amivel folyamatosan csökken a rendelkezésünkre álló – nem megújuló – természeti erőforrások mennyisége.

A közszolgáltatás keretében elszállított hulladék mennyisége megyénkben mind a regionális, mind az országos adatsorokkal összevetve hasonló trendekkel jellemezhető. A 2008-as maximumot egy markáns csökkenés követte, melynek hátterében a gazdasági világválságot vélhetjük felfedezni. Ezután a 2012-es és 2013-as évektől egy stagnáló, kezdetben enyhén csökkenő állapot képe tűnik ki az éves adatokból (hátterében a hulladékmegelőzését szolgáló új jogszabályok és piaci ösztönzők [termékdíj, lerakási járulék] álltak).

Ezzel némiképp ellentétben a lakosságtól elszállított összes hulladék mennyisége, mely mára egy enyhe, de mégis növekvő trendet mutat a 2012-es minimum óta. A mezőgazdasági hulladék lecsökkenésével és az ipari termelés hatékonyabbá tételével párhuzamosan a

lakossági hulladéktermelés fajlagos mértéke megnőtt. A 2006-ban a lakosságtól elszállított hulladék a teljes hulladékmennyiség 72%-át tette ki, mely érték 2012-re 66%-ra csökkent, onnantól viszont a perzisztens emelkedés hatására 2018-ra elérte a 84%-ot.

E kedvezőtlen hulladéktermelési irány mellett feltétlenül szükséges megemlíteni a szelektíven gyűjtött hulladékokra vonatkozó pozitív változásokat. Amíg 2006-ban csupán a lakossági hulladék 3%-a került elkülönítve elszállításra, addig ez az érték 2018-ra már 26%-ra nőtt Somogy megyében. A szelektív hulladékgyűjtés jelentősége abban áll, hogy egyrészről nagyobb arányban kerül újrahasznosításra a hulladék, más részt a kisebb hulladéklerakói terhelés következtében kevesebb depóniagáz képződik.

Az egyre nagyobb mennyiségű lakossági hulladéktermelés és az ezt némiképp ellensúlyozó növekvő arányú szelektív hulladékgyűjtés mellett a zöldhulladék kérdésköre is alapvető jelentőségű környezeti probléma. A szolgáltatók és az önkormányzatok által biztosított komposztáló edények rendelkezésre állása és a zöldhulladék elszállításának lehetősége ellenére még most is komoly környezeti, elsősorban levegőkörnyezeti problémát okoz a kertekben keletkező faág, fanyesedék, fűkaszálék, vágott virágok és falevél égetése. Ennek, a jellemzően magas nedvesség-tartalmú, rossz oxigénellátottságú parázsló égetés során sokkal több koromrészecske és egyéb káros szennyezőanyag kerül a légkörbe. Mindezen égetésre szánt biomassza komposztálása során értékes humusz is képződik, melyet a művelt területekre visszahordva jelentős talajjavítás érhető el.

10. Táblázat. A közszolgáltatás keretében elszállított összes és települési hulladék keletkezése (2006–2018) [tonna].

Területi egység	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Közszolgáltatás keretében elszállított hulladék													
Somogy	137 516	144 340	166 323	143 679	119 817	112 418	102 500	103 253	106 175	108 352	107 150	105 300	109 198
Dél-Dunántúl	396 611	428 968	465 027	424 618	354 515	332 725	298 834	298 271	283 456	276 376	276 410	280 978	277 617
Ország összesen	4 499 646	3 973 074	3 826 065	3 582 378	3 310 033	3 197 631	2 890 122	2 783 353	2 826 908	2 860 828	2 955 982	3055 437	3 125 925
Lakosságtól elszállított összes hulladék													
Somogy megye	984 33	106 712	119 936	105 862	91 291	81 132	67 928	68 727	78 550	75 729	82 027	87 901	91 820
Dél-Dunántúl	304 126	309 969	330 185	309 330	265 458	242 849	218 035	220 543	219 013	216 181	224 212	240 840	240 802
Ország összesen	2 883 661	2 691 475	2 676 032	2 549 797	2 464 756	2 349 249	2 187 780	2 125 599	2 176 728	2 188 640	2 255 496	2371 280	2 386 811
Ebből: elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék													
Somogy megye	2 994	2 584	3 271	2 471	618	577	1 562	2 580	8 755	8 875	19 604	22 009	24 289
Dél-Dunántúl	5 322	2 783	3 772	3 465	1 813	2 911	4 894	10 669	19 810	22 765	37 805	41 328	44 238
Ország összesen	29 495	35 503	44 827	57 711	85 738	90 559	105 715	106 146	170 602	206 245	269 202	329 027	342 422
Egyéb szervektől elszállított összes hulladék													
Somogy megye	36 925	33 781	42 843	34 023	23 747	26 846	21 039	19 126	18 089	22 455	21 376	14 355	1 4347
Dél-Dunántúl	86 853	107 657	119 391	101 012	71 818	75 760	57 556	52 262	43 747	41 938	38 692	26 102	24 300
Ország összesen	1 418 260	1 062 867	935 265	827 787	644 364	657 282	523 249	464 350	442 308	493 214	518 346	501 967	532 735
Ebből: elkülönített gyűjtéssel elszállított hulladék													
Somogy megye	2 515	5 921	9 500	5 383	3 656	13 865	4 030	3 087	3 689	3 464	3 038	2 662	2 081
Dél-Dunántúl	4 495	19 297	25 121	16 154	16 662	25 688	10 440	11 060	8 011	6 188	3 354	3 028	2 303
Ország összesen	110 928	132 867	118 727	93 686	64 282	90 990	55 232	48 353	38 127	21 681	30 329	28 571	31 090
Közterület tisztításból származó elszállított hulladék													
Somogy megye	864	1 724	1 619	2 232	2 160	1 682	984	903	956	725	1 094	833	902
Dél-Dunántúl	3 600	5 592	9 525	8 576	8 666	8 418	5 913	5 558	6 427	2 751	3 572	3 227	2 756
Ország összesen	118 475	123 439	111 093	109 714	92 171	92 278	78 592	74 408	92 782	72 370	72 997	70 867	90 997
Közterületen elkülönítetten gyűjtött hulladék													
Somogy megye	1 293	2 122	1 911	1 562	2 619	2 758	12 549	14 497	8 580	9 442	2 654	2 211	2 129
Dél-Dunántúl	2 032	5 750	5 912	5 699	8 573	5 699	17 331	19 908	14 269	15 505	9 934	10 809	9 758
Ország összesen	79 249	95 293	103 675	95 080	108 743	98 822	100 502	118 997	115 089	106 603	109 144	111 323	115 382

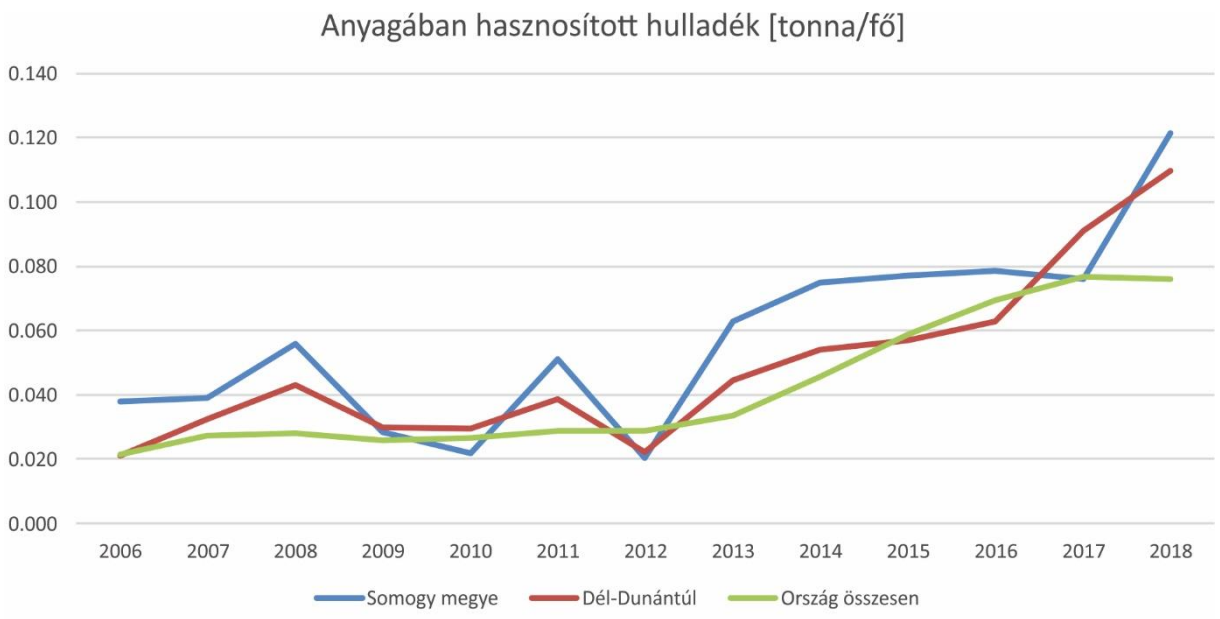

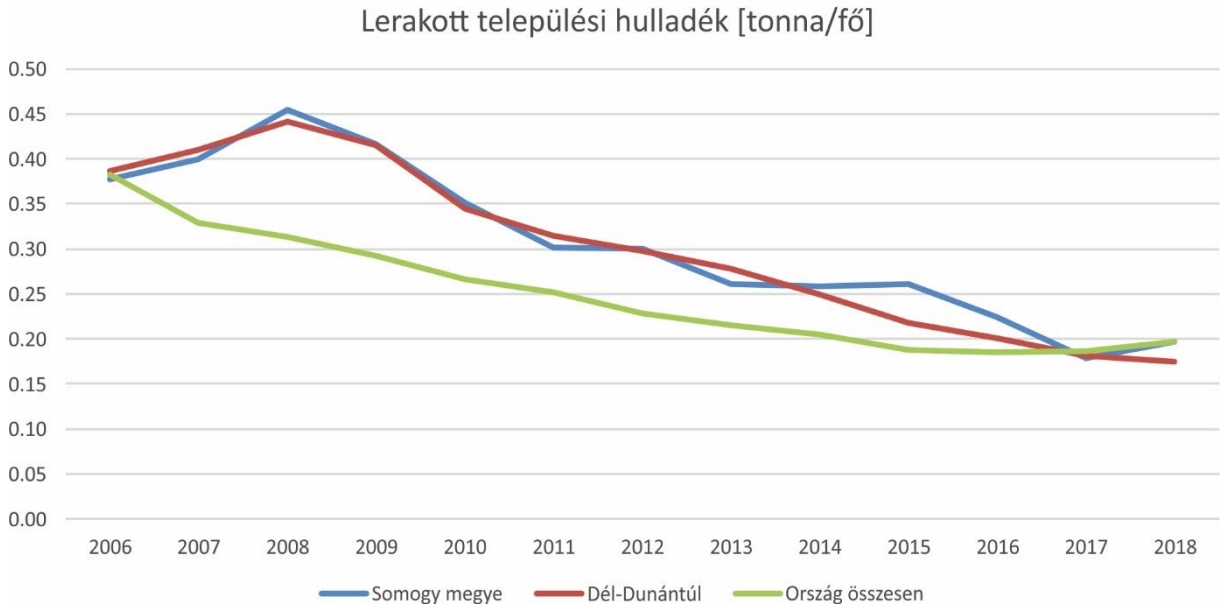

25. Ábra. A közszolgáltatás keretében elszállított összes és lakossági települési hulladék keletkezése és az elkülönítetten gyűjtött hulladék mennyisége.

Az egy főre eső lakossági települési hulladék mennyiségét, ha összevetjük az országos megyei és települési szintű adatokkal, akkor Somogy megyére nézve egy rendkívül kedvezőtlen képet festenek a nyers adatok. Ezen felmérések alapján, noha legújabb adatként csupán a 2016-osak állnak rendelkezésre, a megyék közül Somogy megyében került

elszállításra fajlagosan (egy főre vetítve) a legtöbb lakossági hulladék. Ha a települési adatokat nézzük, akkor a térképes adatokból az tűnik ki, hogy a Balaton déli partján fekvő települések esetében a legrosszabb a helyzet, ahol meghaladja az évi fél tonnát az egy főre jutó lakossági hulladék mennyisége. Ezen települési értékeket, ha országos viszonylatban sorba állítva részletesebb is elemezzük, akkor az derül ki, hogy az első 20 legtöbb egy főre jutó hulladékot termelő településéből 13 Balaton parti, amiből 6 a somogyi oldalon található. Ennek hátterében nyilvánvalóan nem a viszonylag kis lélekszámú községek lakossága által kidobott hulladék áll, hanem a statisztikák által eltakart szezonálisan nagyságrendekkel megemelkedő turisztikai céllal érkező településen tartózkodó embertömeg felelős mindezért.

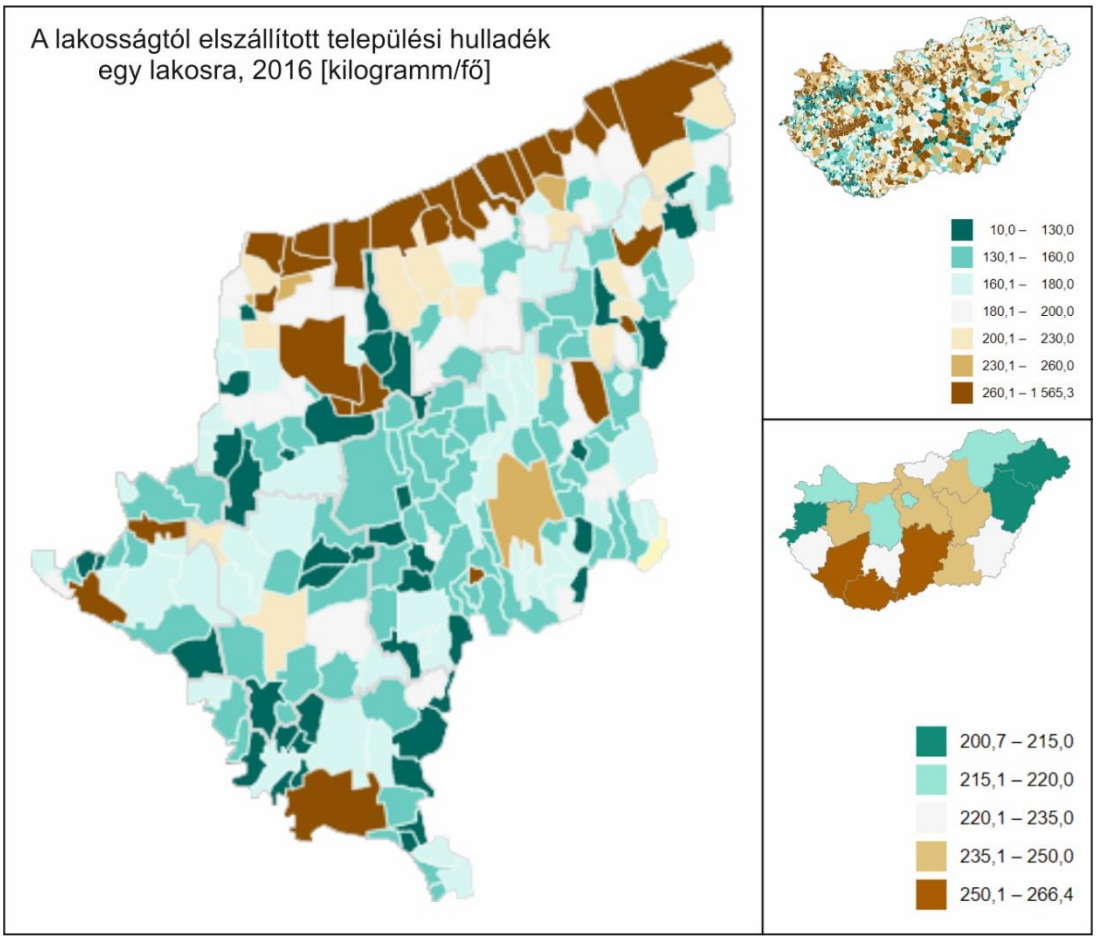

26. Ábra. A lakosságtól elszállított települési hulladék egy lakosra, 2016 [kilogramm/fő], települési és megyei bontásban.

Somogy megye területén a közszolgáltatás keretében a Kaposvári Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.; a Dél-Balatoni Régió Nonprofit Kft. (ennek alvállakozójaiként működő Pelso-

Kom Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.; a Marcali és Térsége Közszolgáltató Nonprofit Kft.; Siókom Nonprofit Kft.) a Saubermacher-Pannonia Hulladékgyűjtő Kft. és a Dél-Kom Nonprofit Kft. foglalkozik a hulladékszállítással.

Az évenkénti lomtalanítás keretében az ingatlanokban keletkező olyan szilárd hulladék, melyek méretüknél fogva nem helyezhetők el a kukákban, illetve a rendszeres hulladékszállítás alkalmával nem szállíthatók el (pl. bútor, műanyag kerti szék/asztal; játékok). Ezenkívül a lakosságnak lehetősége van a hulladéklerakó udvarokban a háztartásban elkülönítetten gyűjtött másodnyersanyagok, így papír-, műanyag-, fém-, üveg-, és zöldhulladékok, valamint lakossági veszélyes hulladékok (szárazelem, akkumulátor, elektronikai berendezés, fénycső, izzó, fáradt olaj, stb.) és építési bontási hulladékok (csempe, ablakkeret, tégla, beton) háztartási mennyiségű térítésmentes beszállítására is azon lakosok részére, akik nem rendelkeznek közszolgáltatási díjhátralékkal. Ezen hulladékgazdálkodási helyzet ellenére a települések külterületein, földútjai mellett számos helyen megfigyelhetők illegális hulladéklerakók, melyek közül több esetben mindez természetvédelmi oltalom alatt álló területen történik meg. Ez jól jelzi a szemléletformálás és a környezeti kultúra javításának szükségességét.

Országos jelentőségű hulladéklerakó és ártalmatlanító Marcaliban található a megyében, melyben veszélyes anyagokat tartalmazó elektronikai és elektromos berendezések, akkumulátorok átvételére van lehetőség. Veszélyes-hulladékégető mű nincs a megyében.

11. Táblázat. A közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék a kezelés módja szerint (2006–) [tonna].

Területi egység	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Anyagában hasznosított hulladék													
Somogy megye	12 524	12 841	18 209	9 176	6 975	16 270	6 531	20 026	23 595	24 069	24 311	23 320	36 812
Dél-Dunántúl	20 469	31 314	41 175	28 433	27 803	36 274	20 714	41 169	49 421	51 618	56 538	81 321	97 210
Ország összesen	215 795	273 259	280 503	259 545	267 191	287 763	284 051	331 346	449 763	579 474	681 238	751 945	742 457
Energetikailag hasznosított hulladék													
Somogy megye	107	–	–	263	251	137	152	–	942	2 718	13 439	27 046	12 422
Dél-Dunántúl	107	–	–	263	251	137	199	207	5 803	26 784	39 244	37 353	25 077
Ország összesen	371 082	371 761	396 060	388 350	378 107	383 774	326 350	313 955	34 9758	434 512	459 270	478 065	454 992
Energiahasznosítás nélküli égetéssel ártalmatlanított hulladék													
Somogy megye	498	303	235	90	4	62	37	9	5	5	7	58	3
Dél-Dunántúl	498	303	235	90	4	67	282	14	10	10	19	63	8
Ország összesen	599	10 827	7 187	2 435	3 476	10 775	5 252	1 887	910	271	326	934	62
Lerakott települési hulladék													
Somogy megye	124 386	131 195	147 864	134 149	112 586	95 949	95 781	83 218	81 633	81 560	69 393	54 876	59 961
Dél-Dunántúl	375 538	397 350	423 602	395 832	326 457	296 246	277 640	256 881	228 221	197 963	180 608	162 241	155 322
Ország összesen	3 861 734	3 317 227	3 142 314	2 932 049	2 661 260	2 515 319	2 274 470	2 136 165	2 026 477	1 846 570	1 815 148	1 824 493	1 928 414

5.4. Az épített környezet hatásai

A megye természeti adottságai és az ezzel részben összefüggő történelmi-gazdasági fejlődése során kialakult településrendszer (a jellemzően törpe- és aprófalvas településszerkezet; a 16 városi jogállású település, melyek közül mindösszesen 4 város 10-50 ezer lakos közötti [csak a megyeszékhely lakossága haladja meg az 50 ezer főt]; illetve a Balaton déli partján kialakult javarészt összefüggő agglomerálódó településrendszer), valamint az ezeket összekötő és tranzit útvonalak határozzák meg Somogy megye épített környezetének állapotát. A beépített területek, belterületek nagyságának növekedése és a vonalas infrastruktúra bővülése a földfelszín tartós lezárását és az ökoszisztémák fragmentálódását okozza. A szabad talajfelszín beépítettségének, tartós lefedettségének növekedése fokozza az ország klimatikus hatásokkal szembeni érzékenységét, mivel a talajok anyag- és energia-körforgalomban betöltött funkcióját korlátozza (pl. a talajok CO_2-megkötőképességét, vízraktározó szerepét, a növényzet felszámolásával megszünteti annak CO_2-nyelő kapacitását, a környezeti folyamatok szabályozásában betöltött szerepét).

A CORINE 2018-as felszínborítási adatok alapján a települési lakott területek 196 km^2-t foglalnak el, az ipari és kereskedelmi területek 31,8 km^2-t, a bányák, lerakók és egyéb építési területek összességében alig haladják meg a 2 km^2-t, és részben a témakörhöz kapcsolódóan a települési zöldterületek nagysága 49,3 km^2-t tesz ki. Noha, az urbanizáltság foka elmarad az országos átlagtól a megyében, a települések fejlődésében a minőségi javulás helyett azok szétterülése, és az ehhez szükséges földterület természeti környezetből való elvétele a jellemző (azaz a zöldmezős beruházások). Ezen kedvezőtlen, országos szinten is hasonlóan megjelenő folyamatok mellett a barnamezős beruházások is megjelentek a megyében. A megyei központi települések (járásközpontok, megyeszékhely) tervezési dokumentumaiban is mind megjelennek az igények a barnamezős beruházások ösztönzésére, illetve ezek rehabilitációjára.

A települések környezeti terhelésének csökkentésére számos projekt és terv valósult meg, illetve van folyamatban. Ezek közül a nem ágazat-specifikus (pl. ivóvízminőség-javítási, szennyvízkezelése, csapadékvíz-elvezetési, energetikai), hanem komplex klímavédelmi vagy zöld városfejlesztési projekteket tartalmazza a táblázat.

12. Táblázat Széchenyi2020 támogatásból Somogy megye területén települési klímastratégiák és zöld város program projektek.

OP - alintézkedés	Projekt megnevezése	Település	Megítélt támogatás (millió Ft)	Megvalósítás kezdete	Megvalósítás befejezése
KEHOP-1.2.1-18 - Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás	Klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Tabon	Tab	6,1	2019	2021
KEHOP-1.2.1-18 - Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás	Helyi klíma stratégiák kidolgozása, valamint klímatudatosságot erősítő szemléletformálási programok megvalósítása a Balaton dél-nyugati térségében	Balatonmáriafürdő	12,7	2019	2021
KEHOP-1.2.1-18 - Helyi klímastratégiák kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás	Kaposvár klímastratégiájának kidolgozása és a helyi lakosság szemléletformálása	Kaposvár	20,0	2019	2021
TOP-2.1.2-15-SO1 - Zöld város kialakítása	Balatonföldvár Zöld város program megvalósítása	Balatonföldvár	680,0	2017	2021
TOP-2.1.2-15-SO1 - Zöld város kialakítása	Zöld város kialakítása Igalban	Igal	550,0	2017	2021
TOP-2.1.2-15-SO1 - Zöld város kialakítása	Zöld város kialakítása Tabon	Tab	598,7	2017	2020
TOP-2.1.2-15-SO1 - Zöld város kialakítása	Fenntartható fejlődést elősegítő beruházások Csurgó központi városrész akcióterületén	Csurgó	600,0	2017	2020

OP - alintézkedés	Projekt megnevezése	Település	Megítélt támogatás (millió Ft)	Megvalósítás kezdete	Megvalósítás befejezése
TOP-2.1.2-16-SO1 - Zöld város kialakítása	Zöld városfejlesztés Barcson	Barcs	509,8	2018	2020
TOP-2.1.2-16-SO1 - Zöld város kialakítása	A nagyatádi városközpont fenntartható és környezettudatos megújítása	Nagyatád	455,0	2018	2021
TOP-2.1.2-16-SO1 - Zöld város kialakítása	Balatonboglár a Zöld Város	Balatonboglár	615,0	2018	2021
TOP-2.1.2-16-SO1 - Zöld város kialakítása	Zöld város kialakítása Balatonlellén	Balatonlelle	300,0	2018	2020
TOP-2.1.2-16-SO1 - Zöld város kialakítása	Az infrastruktúra és a zöldterület felújítása, valamint gazdaságélénkítés megvalósítása Siófok Ezüstpart városrészben	Siófok	200,0	2018	2020
TOP-2.1.2-16-SO1 - Zöld város kialakítása	Megújuló és fenntartható Marcali, aktív kulturális és sportélettel	Marcali	631,9	2018	2021
TOP-2.1.2-16-SO1 - Zöld város kialakítása	Zöld város kialakítása Lengyeltótiban	Lengyeltóti	120,0	2018	2020

Somogy megye közúthálózatának legfőbb szerkezeti képét szintén a domborzati adottságok határozzák meg. A meriodionális völgyekben futó észak-déli és az ezeket változó sűrűségben összekötő kelet-nyugati irányú (alsóbbrendű) utak adják a gerincét az úthálózatnak. Gyorsforgalmi út a megyében az M7-es autópálya a Balaton déli partja mentén (a települések lakott területeit figyelembe véve, kiemelt védettségű területeket keresztezve); illetve az autópályát Kaposvárral összekötő R67-es, illetve a Kaposvárt elkerülő (a majdani M9-es részét képező) elkerülő út, valamint az épülő R76-os gyorsút. Ezek keresztszelvényüket és védműveiket tekintve is komolyabb területi környezetterhelést jelentenek a többi közúttípussal szemben, ugyanakkor jelentősen lecsökkentik az utazási időt, kialakításuknak köszönhetően a településeken áthaladó zaj-, rezgés- és légszennyezéssel járó tranzitforgalmat, illetve komoly addicionális területfejlesztési potenciállal bírnak. További regionális jelentőségű főút a Horvátország irányába a 68-as számú főút, Tolna megye irányába a 61-es és 65-ös számú főút, valamint Baranya megye felé 6-os számú főút.

A megyei közúti közlekedés környezeti terhelését a közúti forgalom elmúlt 10 évben történt mintegy 33%-os növekedése[22], és a közúti gépjármű-állomány ~25%-os növekedése[23] határozza meg. A jövőbeni fejlesztések során is figyelembe kell venni, hogy a fragmentálódott és így elszigetelődött élőhelyek közötti ökológiai kapcsolatok hiánya jelentősen hozzájárul a természetes populációk fennmaradási képességeinek csökkenéséhez, a veszélyeztetett fajok számának növekedéséhez. Az élőhelyek feldarabolódását jelentős mértékben a közlekedési infrastruktúra fejlesztése és a területek beépítése okozza.

A vasúti közlekedést tekintve a transz-európai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő Budapest – Székesfehérvár – Nagykanizsa – Murakeresztúr – Horvátország viszonylatú villamosított pálya, a Balaton déli részének vasúti elérését biztosító vonal; a Dombóvár – Gyékényes – Horvátország: villamosított pálya; és a Murakeresztúr – Gyékényes vonal; az országos törzshálózati vasútpálya Balatonszentgyörgy – Tapolca – Ukk vonala; és országos mellékvonalak, mint Kaposvár – Siófok; Kaposvár – Fonyód; Nagyatád – Somogyszob; Gyékényes – Barcs – Szentlőrinc kerülnek számításba, mint közlekedési folyosók. Környezetterhelési szempontból kevésbé tekintélyesek, de turisztikai értékük jelentős a Mesztegnyő – Felsőkak, Szenta – Kaszó, Központi főmajor – Csiszta-Gyógyfürdő közti meglévő és jelenleg felújítás alatt álló keskeny nyomtávolságú vasutaknak.

Környezeti és éghajlatvédelmi szempontból jelentős szerep fog a vasútra hárulni a közeljövőben, hiszen a nemzeti hatályos stratégiai tervezésekben is súlyponti szerepet vízionálnak a kötöttpályás közösségi közlekedésre (ahol utasforgalmi relevanciája van, meglévő párhuzamosságok helyett az autóbuszos alágazat vasútra hordása fog megtörténni[24]). Ilyen racionalizálási programok közé tartozik a Kaposvári Közlekedési Központ kialakítása is, melynek célja javítani a busz- és vonatközlekedés közötti átjárhatóságot.

[22] Országos közúti keresztmetszeti forgalomszámlálás eredményei: https://internet.kozut.hu/kozerdeku-adatok/orszagos-kozuti-adatbank/forgalomszamlalas/
[23] http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_ode006b.html
[24] I. Éghajlatváltozási Cselekvési Terv M18-as intézkedés: „Közösségi közlekedés fejlesztésére vonatkozó intézkedések, a közösségi közlekedési modal split arányának megőrzése”

Egyúttal kényelmesebbé és biztonságosabbá teszi ezzel a belváros közúti, kerékpáros és gyalogos közlekedését is.

Környezetvédelmi szempontból említésre kell, hogy kerüljön a kerékpáros közlekedés megyei szerepe is. Mind a hivatásforgalmi, mind a szabadidős-turisztikai jellegű kerékpározás feltörekvőben van. A kerékpározás népszerűsítése a környezetvédelem mellett a népesség egészségügyi állapotának javításában, illetve a természetszeretet kialakításában is esszenciális fontosságú. Somogy megyében a kerékpáros utak egyelőre mozaikszerűen, hosszabb-rövidebb szakaszok egymással kapcsolatban nem álló rendszeréből állnak. Fejlesztési tervekben mára már megjelennek ezeknek a vonalaknak az összekötései, melyhez szervesen kapcsolódik pl. a balatoni kerékpáros fejlesztés is, melynek keretében azonban főként ajánlott közutak jelentenek lehetőséget a kerékpárosok számára.

A megyei épületállomány felmérési eredményei rámutattak, hogy a viszonylag idős, leromlott állapotú és energiahatékonysági szempontból rossz minősítésű családi házas lakókörnyezet éghajlatvédelmi szempontból jelentős mitigációs potenciállal bír, ehhez a már korábban is kiírt és jövőben várható pályázati lehetőségek komoly anyagi támogatással álltak, állnak rendelkezésre. A lassú épületállomány kicserélődés, valamint a lakosságra súlyos anyagi terheket jelentő karbantartási, fűtéskorszerűsítési, valamint nyílászáró és szigetelési fejlesztések mellett a társadalmi szemléletformálás és hatékonysági információszolgáltatás révén jelentős eredmények érhetőek el. Nagyjelentőséggel bírnak a közintézmények számára kiírt épületenergetikai korszerűsítéseket szorgalmazó projektek megvalósításai is, mely épülethálózat szintén leromlott jellegű a megye számos térségében, elsősorban a belső és külső perifériális területeken.

5.5. Somogy megye természetvédelmi környezete

5.5.1. Védett természeti területek Somogy megyében

Somogy megye földrajzi helyzetének, felszínalaktani arculatának, életföldrajzi helyzetének köszönhetően különleges természeti értékekben gazdag. Egyes életközösségek, különösen vizes és füves élőhelyek tekintetében találunk egyedülálló természeti kincseket megyénkben. Biogeográfiai értelemben a Kárpát-medencében, csaknem koncentrikusan elhelyezkedő erdőssztyeppet és az azt körbeölelő cseres-tölgyes övet tekintjük a pannónia flóratartománynak, melyet a Alpok, Kárpátok és Dinaridák hegyvonulatainak bükkösei és fenyvesei foglalnak karéjba. A Pannon-régió, bár erősen eltérő gyakorisággal és mintázattal számos más eurázsiai részterület flóraeleme is megjelenik rajta, mégis Európa egyik egyedi biogeográfiai egysége. A pannóniai flóratartományban Somogy megye területének döntő hányada a Praeillyricum flóravidékébe esik, melyet tovább bonthatunk Somogyicum és Kaposense flórajárásokra, hangsúlyozva ezzel megyénk növényföldrajzi egyediségét is.

Ha természetes állapotában megmaradt volna a Pannon-régió, akkor cseres-tölgyesek, száraz erdőssztyepperdők, gyepek és ártéri növényzet uralnák. A megmaradt növényzet természetességének mutatószámainak komplex számszerűsítésére ad lehetőséget a növényzetalapú természeti tőke-index[25]. Ezt a természetesebb növényzettel borított terület és a megmaradt növényzet természetessége százalékban kifejezett mértékének a szorzatával számíthatjuk ki. (Így például, ha a terület felén maradt meg 50%-os természetességű növényzet, akkor a természeti tőke 25%.) Az ily módon számszerűsített értékek is alátámasztják, hogy Somogy megye növényzetének és flórájának természetessége országos viszonylatban is megállja a helyét, különösen úgy, hogy a remek adottságú területeinken intenzív mezőgazdasági termelés jelentékeny mértékben átalakította a természetes viszonyokat.

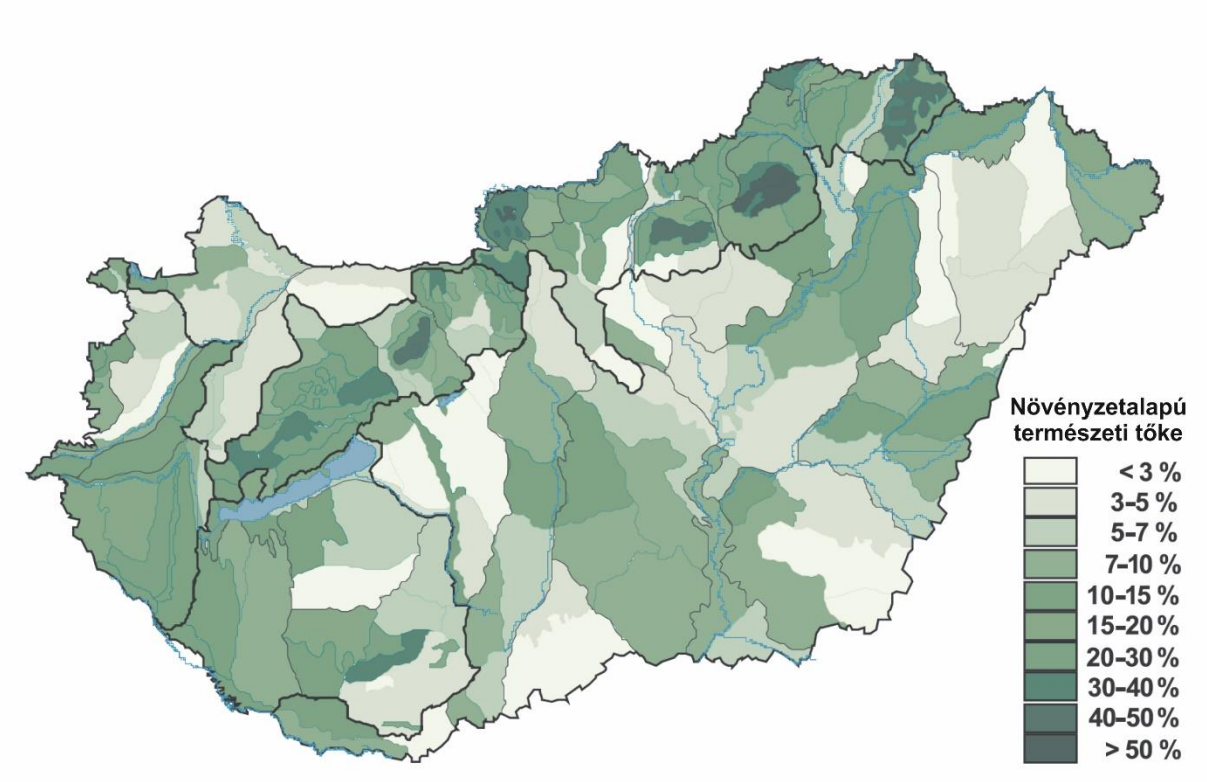

27. Ábra. Növényzetalapú természeti tőke.

A természeti értékek és természeti területek a nemzeti vagyon sajátos és pótolhatatlan részei. Fenntartásuk, kezelésük, állapotuk javítása, megőrzésük a jelen és a jövő nemzedékek számára, a természeti értékekkel történő takarékos és ésszerű gazdálkodás biztosítása, az élő- és élettelen természeti örökség, a biológiai sokféleség oltalma, valamint az ember és

[25] Czúcz, B. et al. (2008). The natural capita index of Hungary. Acta Botanica Hungarica 50. pp. 161-177.

természet közötti harmonikus kapcsolat kialakítása, mint az emberi fennmaradásunk alapvető feltétele, a természet hatékony és szervezett védelmének létrehozását igényli. Somogy megye területén különböző védett természeti terület található, melyek közt megtaláljuk a hazai és helyi jelentőségű értékeket, természetvédelmi területeket, tájvédelmi körzeteket, melyek nemzeti parkok felügyelete és igazgatása alatt állnak, 'ex lege', azaz törvény erejénél fogva védett értékeket, illetve nemzetközi minősítéssel rendelkező természeti területeket, hálózatokat.

A Duna-Dráva Nemzeti Park és a Balaton-felvidéki Nemzeti Park igazgatása alatt állnak Somogy megye természetvédelmi területei. Tájvédelmi körzeteink a Boronka-melléki és a Zselici Tájvédelmi Körzet. A Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet[26] 1991-ben lett védetté nyilvánítva, területe 8232,3 hektár, melyből 499 hektár fokozottan védett. A tájvédelmi körzet a Dunántúli-dombvidék nagy tájának a nyugati felében a Belső-Somogy középtájon helyezkedik el. A területen az első világháború után a Hunyadiak létrehozták a gazdasági kisvasutat, kialakították a halastórendszert és bevezették a tervszerű erdőgazdálkodást. A nagyrészt erdők borította, vízfolyások szabdalta, halastavak tarkította Tájvédelmi Körzet természeti értékeinek fennmaradásában is közrejátszott, hogy a németek 1944-ben háromszoros aknazárat telepítettek a területre melyet 1956-ig folyamatosan szervezett aknaszedő alakulatok semlegesítettek. Az erdőben ismét éledeznek a hajdani puszták; Cserfekvés, Virágospuszta, Szőkepuszta, Háromház, Kopárpuszta, Kakpuszta.

A Zselici Tájvédelmi Körzet[27] táji jellegzetességét a széles, lapos dombhátakat és a közöttük húzódó völgyeket borító, összefüggő erdőségek adják. A települések többsége az átlagosan 200-250 méter tengerszint feletti dombok lábánál futó patakok mentén létesült. Annak ellenére, hogy nem egy markáns hegységről van szó, a Zselic élővilágának kialakulásában az éghajlati elemek keveredése a legmeghatározóbb elem: nyáron hűvösebb, csapadékosabb nyugati, északnyugati légtömegek befolyásolják; télen mediterrán hatást hozó légtömegek érkeznek; és a tavaszi-őszi csapadékmaximumoknak is köszönhető, hogy a Zselicben egyedülálló erdővadon alakult ki. Az erdőpusztulás felgyorsulását a német telepesek megjelenése okozta, akik magukkal hozták a hamuzsír főzés tudományát, majd fokozatosan elterjedt a szénégetés és a gyorsfolyású patakokra egyre több kis fűrészüzem is települt. A tájvédelmi körzet jelentős értéket képviselő, változatos élővilágot rejtő erdővagyona 1976 óta védett, mintegy 10500 ha nagyságú területen.

Jellemző tájképi elemek még a meredek falú lösz-szurdokok, helyenként homokkőkibúvásokkal. A települések közelében a régóta használt földutak lassanként löszmélyutakká alakultak. A meredek löszfalak lepusztuló kőzetanyaga meszes konkréciókat, löszbabákat tartalmaz, melyek a vízmosások alján megfigyelhetők. Egyedi táji értékek a területen található gémeskutak, kőkeresztek, magányos idős fák és fasorok, hagyományos rakodók, magtárak.

[26] http://ddnp.nemzetipark.gov.hu/index.php?pg=menu_1970
[27] http://ddnp.nemzetipark.gov.hu/index.php?pg=menu_1972

A Babócsai Basakert Természetvédelmi Terület[28] egyedülálló értéke a nárciszmezővel borított, műemléki védelem alatt is álló történelmi romkert. A Baláta-tó Természetvédelmi Terület és Erdőrezervátum[29] Somogy megye legrégibb természetvédelmi területe, 1942-től már védett. Védettségét gazdag növény- és állatvilága, illetve a pleisztocén glaciális kori lápmaradvány megőrzése indokolja. A Csokonyavisontai Fás Legelő Természetvédelmi Terület[30] védelmének célja, hogy a Belső-Somogyra jellemző fás legelőt a hozzá tartozó növény- és állatfajokat megőrizze, valamint lehetőség szerint a legeltetéses, extenzív gyepgazdálkodás feltételeit biztosítsa. Csombárdi rét Természetvédelmi Terület[31] a Dél-Dunántúl e jellegzetes mintegy 50 ha-os területe Belső-Somogy keleti peremén található Mezőcsokonya és Csombárd községek között. Jellegzetessége egyrészt a vizes élőhelyek sokfélesége (jellemző fajainak nagy része lápi és mocsári típusú élőhelyekhez kötődik), másrészt a buckahátak régóta kezelés alatt lévő száraz homoki legelői, melyeknek gerinctelen faunájában sok értékes, védett faj éppen a hosszú ideje fennálló kezelésnek köszönheti populációjának fennmaradását. A Látrányi-puszta Természetvédelmi Terület[32] különleges természeti értékek hordozója az Észak-somogyi térségben. A Balaton egykori dűnéin kialakult homok pusztán, az életközösségek jelentősen eltérnek a környező löszterületeken kialakultaktól. A homokbuckák, buckaközök és az időszaki vízfolyások széles, lapos völgyei teszik a felszínt mozgalmassá. A változatos felszínen a száraz homokpusztai rétek és a jó vízellátottságú láprétek, üde kaszálórétek és kisebb erdős területek váltják egymást. A terület arculatának kialakulásában, a sokszínű természeti értékek fennmaradásában elsődlegesen a hagyományos gyepgazdálkodás játszott szerepet. Nagybereki Fehérvíz Természetvédelmi Terület[33] a Nagyberek legértékesebb területe, ami a régmúltban a Balaton egyik árterületi öble volt. Még az 1850-es évekig időnként összefüggő vízréteg borította. Az évtizedeken át folytatott lecsapolási munkálatok következtében a magasabb részek szárazra kerültek, s ma már csak a mélyebben fekvő helyek mutatják a közel természetes állapotot. A Fehérvízi-láp egykor igazi mocsárvilág volt, átjárhatatlan nádasokkal, kisebb szigetekkel. (Ezeket a szigeteket a korabeli lakosság menedéknek használta a tatár, majd később a török elől, erről egy törökkori földvár maradványai is tanúskodnak a délkeleti részen.) Az egykor páratlanul gazdag növény- és állatvilágának maradványai részben a csatornákban, részben pedig a láp központi részén található, helyreállított területen találják meg az életfeltételeiket. A

28 https://www.ddnp.hu/termeszetvedelem/vedett_termeszeti_teruletek/babocsai_basakert_termeszetvedelmi_terulet

29 https://www.ddnp.hu/termeszetvedelem/vedett_termeszeti_teruletek /balata-to_termeszetvedelmi_terulet_es_erdorezervatum

30 https://www.ddnp.hu/termeszetvedelem/vedett_termeszeti_teruletek/csokonyavisontai_fas_legelo_termeszetvedelmi_terulet

31 https://www.ddnp.hu/termeszetvedelem/vedett_termeszeti_teruletek/csombardi_ret_termeszetvedelmi_terulet

32 https://www.bfnp.hu/hu/latrany-puszta-tt

33 https://www.bfnp.hu/hu/nagybereki-feherviz-tt

Rinyaszentkirályi erdő Természetvédelmi Terület[34] védetté nyilvánításának célja Belső-Somogy és a Rinya-mente egykori természetes növénytársulásainak megőrzése, továbbá a területre jellemző állatvilág, kiemelten a területen évtizedek óta költő rétisas) élőhelyének megóvása.

Helyi jelentőségű természetvédelmi területeink a barcsi Belcsapuszta és Hősök tere; somogytarnócai faluközpont és kastélypark; Brézai-erdő; a baatonberényi Csicsergő-félsziget; a csurgói Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium parkja; Deseda-tó és környéke; a nagyatádi Dohánybeváltó üzem parkja; Farkaslaki erdő; péterhidai fás legelő; Fonyódi-erdő; hencsei Márfy-kúria parkja; a kadarkúti növénygyűjtemény; a somogysárdi Kastélypark; a somogybükkösdi Kastélypark; a kötcsei evangélikus parókia kertje; a somogytúri Kunffy Lajos kastély parkja; a kutasi Apáti-mező és Keréki-legelő; a magyaregresi Desedai arborétum; a nagyatádi Mándl kastély; a nagybajomi fás legelő; a lábodi Pihenőpark; a siófoki Szabadi-magaspart; a somogyjádi Millenniumi ifjúsági park; a somogyvári Széchenyi-kastély parkja; a nagyatádi Széchenyi téri park; a szőlősgyöröki Jankovich-kastély és parkja; a Töreki-tavak; a babócsai Várdomb és környéke; a nagyberki Vigyázó-kastély parkja; az újvárfalvi Zergeboglár termőhelye; a zalai Zichy-család sírkertje és Zichy park; és a nágocsi Zichy-park.

A megyében 230 ex lege védett láp található, melyek kiterjedése 2292 hektár, ex lege védett szikes tó nincs. Somogy megyében 5 kunhalmot tartanak számon, egyet Balatonszabadiban, négyet Mosdóson. Földvárból 43 darab van nyilvántartva. A forráskataszter 125 tételből áll, amely 80 egyedi névvel rendelkező forrást vagy forráscsoportot alkot. Somogyban természetes barlangok nincsenek, de bőven vannak a pannon homokba és a pleisztocén löszbe vájt mesterséges üregek (pincék, alagutak, búvóhelyek stb.). Ezek közül több üreg elvesztette eredeti funkcióját, pusztulásnak indult és egyre inkább barlangszerűnek tekinthető, klímája, élővilága a valódi barlangokéhoz hasonló. Ilyenek például a Betyár-barlang (Ságvár) 53 m, a Barát-lik (Balatonendréd) 30,4 m, a Bújó-lik (Ságvár) 22 m, a Kási-vár barlangja (Nyim) 8,4 m vagy a Várhegyi-üreg (Fonyód) 7,6 m.

5.5.2. Nemzetközi minősítéssel rendelkező természeti területek, hálózatok

Az UNESCO az Ember és Bioszféra (Man and Biosphere [MAB]) Program keretében 1972 óta építi a bioszféra-rezervátumainak hálózatát. Ezeknek a nemzetközileg elismert élő laboratóriumok fő funkciója a tájak, ökoszisztémák, fajok és azok genetikai sokféleségének a megőrzése, továbbá a kutatási és oktatási funkciójuk mellett az optimális összhang biztosítása az ökológiai, társadalmi és kulturális szempontok között fenntartható gazdasági fejlődés, a helyi hagyományos földhasználati és gazdálkodási módok, hagyományok és kulturális értékek megőrzése. A hat magyarországi bioszféra-rezervátum közül a Horvátországgal közösen

34 https://www.ddnp.hu/termeszetvedelem/vedett_termeszeti_teruletek/rinyaszentkiralyi_erdo_termeszetvedelmi_terulet

létrehozott Mura-Dráva-Duna Határon Átnyúló Bioszféra Rezervátum mag-, puffer és átmeneti területei találhatók meg Somogy megyében.

Az Európai Unió 9 életföldrajzi régiójából Magyarországot egy, a Pannon-régió teljes egészében lefedi. A Kárpát-medence belső (nem magashegységi) területeinek zömét magában foglaló övezet különlegességét részben éppen a befoglaló hegykoszorúnak köszönheti, mely elválasztja a Kelet-Európára és Közép-Európa északi részére jellemző, övezetes elrendezésű vegetációzónáktól, ugyanakkor védelmet nyújtott és részben nyújt a szélsőséges éghajlati hatások, mindenekelőtt a pleisztocén glaciálisok eljegesedéseinek következményei ellen. Nemzetközi minősítéssel rendelkező területek közül a Natura 2000 olyan összefüggő európai ökológiai hálózat részei, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megóvását és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket - az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket - foglalja magába.

A madárvédelmi irányelv általános célja a tagállamok területén, természetes módon előforduló összes madárfaj védelme. Különleges madárvédelmi területnek azok a régiók számítanak, amelyek a tagállam területén rendszeresen előforduló és átvonuló fajok nagy állományainak adnak otthont, valamint a vízimadarak szempontjából nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyeket foglalnak magukban. Ilyen területek Somogyban: a Balaton, a Balatoni berkek, a Kis-Balaton; Belső-Somogy, a Nyugat-Dráva és a Zselic.

Az élőhelyvédelmi irányelv fő célkitűzése a biológiai sokféleség megóvása, a fajok és élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével. Az irányelv írja elő az európai ökológiai hálózat, a Natura 2000 létrehozását, melynek a madárvédelmi irányelv rendelkezései alapján kijelölt területek is részei. A megye területére eső különleges természet-megőrzési területek: a balatonkeresztúri rétek; a dél-balatoni berkek; a holládi erdő; a Kopasz-dombi erdő; a somogymeggyesi erdő; a gyékényesi erdő; a mocsoládi erdő; az ormánsági erdők. A megye területére eső kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területek: az ádándi Felső-hegy; a Balaton; a balatonendrédi dombok; Fehérvíz; Kis-Balaton; kőröshegyi erdők; a látrányi puszta; az ordacsehi berek; Pogány-völgyi rétek; a ságvári dombok; a somogytúri erdők; a Vityai-erdő; Boronka-melléke; a csokonavisontai fás legelő; a drányi borókás; a Dékány-hegy; a Dél-Zselic; az északi-zselici erdőségek; a jánosházi erdő és Égetett-berkek; Kelet-Dráva; a kisbajomi erdők; Közép-Dráva; a mernyei erdő; Nyugat-Dráva és síkja; az ormánsági vizes élőhelyek és gyepek; a pati erdő; a Rinyaszentkirályi-erdő; a szentai erdő; a törökkoppányi erdők és a zákány-őrtilosi dombok.

Az élőhelyvédelmi irányelvben 46, Magyarországon is előforduló élőhelytípust találunk. A legjellemzőbb pannon biogeográfiai régiók közül Somogy megye területén a pannon cseres-tölgyes, a keményfás ligeterdő, a pannon homoki gyep és a síksági pannon löszgyep jelenik meg viszonylag nagy arányban.

A nemzetközi jelentőségű vadvizekről (mint különösen a vízimadarak tartózkodási helyéről) szóló Ramsari területeink csaknem egésze védett vagy a Natura 2000 hálózat része. Somogy megyében a Kis-Balaton, a Dél-balatoni berkek és halastavak, illetve időszakos védettséggel a Balaton tartozik a Ramsari területek közé.

A hazai természetvédelem egyik alapkérdése a mezőgazdasággal, a vidékfejlesztéssel, az infrastruktúra-korszerűsítéssel és a turizmussal való harmonikus együttélés. A hagyományos tájgazdálkodás támogatására létrehozott „magas természeti értékű területek" kategóriája hivatott az olyan extenzív művelés alatt álló területeket támogatni, melyeken önként vállalt korlátozások révén (európai uniós mintára támogatással ösztönözve) a természetkímélő gazdálkodási módok megőrizhetők, ezáltal az élőhelyek védelme, a biológiai sokféleség fennmaradása, a tájképi és kultúrtörténeti értékek megóvása is realizálódik. Ennek keretében hozták létre a Somogy Magas Természeti Értékű Területet, amely nagy része a Kelet-Belső-Somogy kistájhoz tartozik, csak az északi részén nyúlik át a Kelet-Külső-Somogy kistájba, elhelyezkedését tekintve a somogyi homokvidéken fekszik. A terület jellemző társulása mészkerülő homoki gyeptársulás.

Az Országos Ökológiai Hálózat az egyes védett természeti területek, valamint védövezeteik, továbbá a Natura 2000 területek és az érzékeny természeti területek ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak egységes elnevezése. A hálózat országos, megyei és települési szinten is a hazai területrendezésbe beépülve biztosítja a hálózat zónáit alkotó magterületek, ökológiai folyosók és pufferterületek védelmét, valamint a közöttük lévő ökológiai kapcsolat fennmaradását. Somogy megye területének több mint egyharmada a nemzeti ökológiai hálózat része, ennek mintegy 70%-a magterület, 25,5% ökológiai folyosó, a többi pufferterület.

Nemzetközi minősítésük nincs ugyan, de mégis jelentős természetvédelmi kategóriát képviselnek a natúrparkok, melyek a természeti, tájképi és kultúrtörténeti értékekben gazdag, nagyobb kiterjedésű területek. A kilenc hazai natúrpark közt megtaláljuk a somogyi Koppányvölgy Natúrparkot is, melynek 16 ezer hektáros területén a falvak hátrányos gazdasági helyzete azt is eredményezte, hogy jelentős táji, természeti és épített helyi örökség maradt fenn. Ilyenek az erdővel borított dombok, a Koppány-patak völgyében található mocsaras rétek, amelyek számos ritka állat- és növényfajnak adnak otthont.

Az UNESCO Földtudományi Tagozata által a gazdag földtani örökségünk megőrzésére és bemutatására, a helyben élő emberek és közösségek bevonására, különböző ismeretterjesztő és geoturisztikai programok beindítására létrehozott geopark programjához kapcsolódva alakult meg a Bakony–Balaton Geopark. Ennek részét képezi a Fonyód és Balatonboglár térsége is, ahol a Balaton déli partjának tanúhegyei a miocén agyagos-homokos üledékeinek bazalttal és bazalttufával megvédett rétegsorait tárják fel, mindezt egyedülálló panorámával tarkítva (nem csak a Balaton, hanem a környező berkek irányában is).

Szintén nemzetközi kezdeményezésként jött létre a Csillagoségbolt-parkok hálózata, melyek a fényszennyezéstől mentes csillagos égbolt látványának megőrzésére alakultak. Céljuk az éjszakai amatőrcsillagászati és alapvető esztétikai élménynyújtáson túl a fényszennyezés rohamosan növekvő problémájának a hangsúlyozása is. A fényszennyezés élővilágra és

tájképre gyakorolt káros hatásai mára csaknem globális problémává nőttek. A három hazai helyszín közül a Zselici Csillagpark 2009-ben nyerte el a Nemzetközi Csillagoségbolt-park címet.

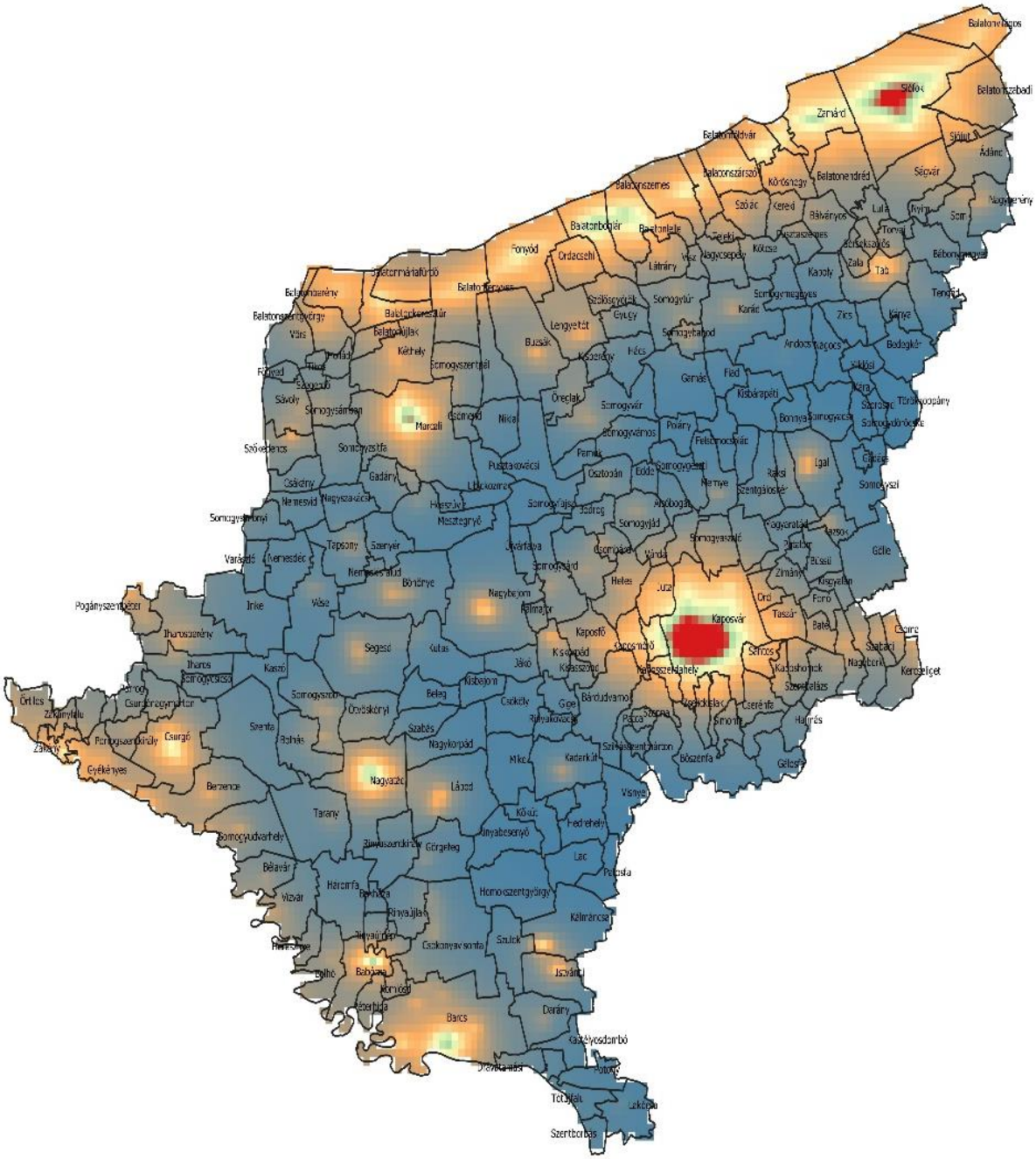

28. Ábra. Fényszennyezés Somogy megyében.

5.5.3. A somogyi erdők

Az erdők a biológiai sokféleség megőrzésének legfontosabb színterei, az éghajlatváltozás elleni küzdelem mitigációs és egyben adaptációs eszköztárának felbecsülhetetlen tagjai, de rekreációs, megújuló nyersanyag biztosítási és gazdálkodási szempontból is rendkívüli értékkel bíró kincsek, ezért megóvásuk, átfogó védelmük kiemelkedő feladat. A zöld infrastruktúra hálózatban és az ökoszisztéma szolgáltatásokban betöltött szerepük miatt is kiemelkedő kincseink közt tartjuk számon a somogyi erdőket.

A megyében összesen 191.200 hektárnyi erdő található, melynek 56,8%-a állami, 42,5%-a magán, míg 0,6%-a közösségi tulajdonban állt 2018-ban[35]. Az erdőgazdálkodási célú 1000 lakosra jutó területek tekintetében az országos listán Somogy megye neve szerepel az élen[36], 622 hektárral, míg az erdősültséget tekintve 2017-ben a maga 31,5%-ával a negyedik helyen[37] állt a megye Nógrád, Veszprém és Zala megyék mögött. Belső-Somogy (pl. Boronka-mellék) és a Zselic erdőségei, illetve Külső-Somogy dombvonulatainak összefüggő, nagyobb erdőfoltjain az erdészeti klímazonálisan jellemző gyertyános-tölgyes állományai mellett a kocsányos tölgyes-cseres tölgyes klímazóna is megtalálható. Elsődleges rendeltetésük szerint erdeink jellemzően gazdasági rendeltetésűek, emellett még, az erdőterületek mintegy negyedén, a védelmi részesedés is megjelenik, azonban a közjóléti erdőterületek aránya néhány százalék csupán.

13. Táblázat. Somogy megye erdőtervezési körzeteinek erdősültsége (forrás: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága[38]).

Erdőtervezési körzet	Erdősültség
Marcali körzet	23.1%
Somogyvári körzet	20.3%
Zamárdi körzet	16.5%
Igali körzet	17.3%
Nagybajomi körzet	36.1%
Nyugat-Zselic körzet	34.5%
Kelet-Zselic körzet	37.9%
Kaszói körzet	54.4%
Iharosi körzet	33.7%
Nagyatádi körzet	36.2%
Lábodi körzet	44.6%
Barcsi körzet	39.9%
Nyugat-Ormánság körzet	36.5%

[35] http://www.nfk.gov.hu/Magyarorszag_erdeivel_kapcsolatos_adatok_news_513
[36] http://www.ksh.hu/interaktiv/terkepek/mo/erdo.html?mapid=OME002?mapid=OME002&layer=coun&color=2&meth=sug&catnum=5
[37] http://www.ksh.hu/interaktiv/terkepek/mo/erdo.html?mapid=OME002?mapid=OME003&layer=coun&color=2&meth=sug&catnum=5
[38] https://erdoterkep.nebih.gov.hu/

Erdőtelepítési alkalmasság kategóriáinak nyers területi statisztikái alapján Somogy megye területén mintegy 160000 hektár erdőtelepítésre alkalmas, míg további 105000 hektár kiválóan alkalmas, azonban az élővilág, a talaj és a vízbázisok érzékenysége miatt ezen területek teljes egészükben nem számíthatók be a tervezések során. Mintegy 101000 hektárnyi terület javasolt erdőtelepítésre, amely mellett még védelmi célú erdőtelepítésre figyelembe vehető 3200 hektár is[39]. Erdőtelepítésre alkalmas területek magas aránya a kedvező talajtani és éghajlati adottságok következtében alakult ki. Erdőtelepítések keretében a jelenlegi országos szinten 21%-os erdőborítottságot 2050-re 27%-ra kell emelni a kormányzati céloknak megfelelően[40]. Elsősorban korábban szántóként, legelőként hasznosított területekre kerülnek telepítésre új erdőállományok, míg a fafajok az őshonos növénytakaró sajátosságainak, a talaj- és klímaviszonyainak figyelembe vételével kerülnek összeválogatásra. Az állományalkotó fafajok a cser, a kocsányos és kocsánytalan tölgy, az akác és a fekete dió, míg a frissen telepített erdők további gondozása során az esetlegesen fellépő károsítások miatt az elpusztult csemeték pótlása jellemzően valamilyen értékes elegyfafajjal történik (vadgyümölcsök, ezüst hárs, juharok).

Somogy megye területén a SEFAG Zrt. több mint 89 ezer hektár területen gazdálkodik, melynek 93%-a erdő, 4% szántó és 3% a gyep, rét, kivett és egyéb művelési ágú terület. Erdőtelepítéseik révén az utóbbi években százhektáros nagyságrendben növelték a kezelt erdőterületek nagyságát. Kezelésükre bízott állami tulajdonú földterületeken való tartamos gazdálkodás - a termőföldek szakszerű és eredményes kezelése, fenntartása, értékének növelése a társaság alaptevékenysége. A Kaszó Zrt. a Somogy délnyugati területén (Belső-Somogy erdészeti táj) található 14680 hektáros erdőterület kezeléséért felelős, mely 14 község határában települ, mégis egy összefüggő erdőtömböt alkot. A társaság alkalmi jelleggel végez erdőtelepítést, elsősorban feleslegessé vált vadföld, szántó vagy felhagyott katonai gyakorlópálya beerdősítésével. Ennek keretében az elmúlt 10 év során közel 150 hektár új erdőt létesítettek.

Kiemelt jelentőséggel bírnak az erdőtelepítések mellett a további erdőművelési tevékenységek is, mint a maggazdálkodás, csemetetermesztés, erdőfelújítás- és nevelés. A SEFAG Zrt. többszáz hektárnyi magtermelő állománnyal rendelkezik (pl. bükk, kocsányos- és kocsánytalan tölgy, cser), de külön figyelmet érdemel a Zselicben található ezüsthárs génrezervátum, mely a kiváló genetikai adottságú zselici ezüsthárs génkészletét hivatott megőrizni.

[39] Centeri et al. (2006). Magyarország ökotípusos földhasználati vizsgálata. Készült az Állami Erdészeti Szolgálat megbízásából

[40] Nemzeti Erdőtelepítési Program, melyet a Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 (Készült 2016-ban a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztályán) is megerősített

5.6. Éghajlatváltozás Somogy megyében

Somogy megye területén, hasonlóan az egész Kárpát-medence térségéhez a klímaváltozás hatásai a teljes Földre vetített átlagos változásoknál jelentősebb mértékben jelentkeznek. Az általános trendek a napi minimum- és maximumhőmérsékletek emelkedését, a hideg napok és éjszakák számának csökkenését, valamint az árvizek, de az aszályok gyakoriságának a növekedését is prognosztizálhatjuk megyeszerte. Az éghajlati modellek számításai szerint a klímaváltozással szembeni sérülékenység, kitettség és a szélsőséges eseményekből származó anyagi és emberi veszteségek növekedni fognak, noha ez térben és időben különböző módon és mértékben fog bekövetkezni.

Hazánk területe három nagy éghajlati övezet, az atlanti, a mediterrán és a kontinentális klíma hatásainak együttes érvényesülési övében található, mely éghajlati rezsimek jövőbeni változásai az előrejelzések szerint külön-külön is eltérőek. A Kárpát-medence térségére vonatkozóan a hőmérséklet emelkedése a globális átlag értékét mintegy 20-30%-kal meg fogja haladni, a 2021-2050 közötti időszakra 1,5°C-os, a század végére ~3,5°C-os hőmérséklet emelkedés prognosztizálható az 1961-1990-es időszak átlagához képest. Ennek az emelkedésnek az évközi eloszlása sem egyenletes, a nyári időszak melegedése a legerőteljesebb. A csapadékot tekintve még komolyabb bizonytalansággal számolnak előre az éghajlati forgatókönyvek, de általánosságban kimondható, hogy tavasszal és nyáron várhatóan csökkenni, ősszel és télen növekedni fog a lehullott csapadék mennyisége, a vízmérleg romlani fog.

A nagytérségi földrajzi és éghajlati övi helyzetünk mellett hazánk medence jellege egyaránt a változásokkal szembeni földi átlag feletti kitettség felé mozdít el. A rendszeres műszeres mérések óta megfigyelt és a jövőbeni változások modellezett eredményei egyöntetűen rámutatnak a légköri áramlási rendszerek és ciklontevékenység kisebb mértékű módosulására, illetve a hőmérsékleti- és csapadékmintázatok megváltozására való érzékenyebb magyarországi hatásokra, a globális átlag fölötti jövőbeni melegedésre. Területileg differenciáltan alakulnak a sérülékenységi viszonyok is, melynek hátterében a különböző mértékben kitett térségek, különböző társadalmi-gazdasági tényezői által meghatározott különböző alkalmazkodása és adaptációs képessége áll.

5.6.1. Üvegházhatású gázkibocsátás mértéke és trendjei Somogy megyében

Somogy megye térségi jellemzőinek, sajátos viszonyainak, történelmi hagyományainak köszönhetően nem számít a legfőbb hazai üvegházhatású gáz kibocsátó térségei közé. Azonban feltétlenül szükséges a megyei kibocsátás mértékének és trendjeinek a bemutatása, hiszen a jelenleg zajló éghajlatváltozás legfőbb oka az emberi tevékenység során légkörbe juttatott üvegházhatású gázok koncentrációjának növekedése.

Az energiafogyasztás kibocsátása

Általános kép, hogy az energiaszektorhoz köthető a legmagasabb üvegházhatású gáz kibocsátás. A különböző kibocsátók adatai alapján kitűnik, hogy a legnagyobb kibocsátó az energiaszolgáltatás, ami az összes emisszió kicsit több mint felét adja. Ennek döntő többsége a földgáz és áramfogyasztásból ered, a lakossági tűzifa alapú fűtésből eredő kibocsátás csaknem elenyésző ezekhez képest. A gázfogyasztásban a legfőbb tényező a lakossági felhasználás, melynek egy főre vetített értékei növekvő tendenciát mutatnak, a jövőben várhatóan még inkább ez lesz a legfőbb üvegházhatású gázkibocsátó tényező a megyében.

Somogy megyében a lakosság számára szolgáltatott 2007-től csökkenő, majd 2010-től ismét évről-évre enyhén emelkedő mennyiségű villamosenergia egy folyamatosan fogyó népesség mellett fajlagosan, azaz egy főre vetítve, 10%-os villamosenergia-fogyasztásnövekedést jelent 2010 óta. A lakosság részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége az összes szolgáltatottnak folyamatosan meghaladja a 40%-át, ami az országos átlagnál mintegy 10 százalékponttal magasabb érték, ez az összefüggés is jól mutatja a megye gazdasági szerkezetét, az ipar fogyasztása tehát viszonylagosan kisebb arányú, mint az országos átlag.

A háztartási gázfogyasztás folyamatos növekedésében a 2014-es évet leszámítva töretlen a trend, ennek az egyéves törésnek hátterében vélhetően a rekordmeleg hőmérséklet alakulása játszotta a főszerepet, főként amiatt, hogy nem egy forró, hőhullámokkal jellemezhető nyári időszak miatt lett rekorder ez az év, hanem éppen a fűtési időszak átlagos hőmérsékletének a szokatlanul magas értékei következtében. Ennek logikus következménye a megszokottnál alacsonyabb gázfogyasztás is. Ellentétben az áramszolgáltatással a megyében nem mindenhol érhető el a vezetékes gázellátás. Az ellátatlan nagyobb összefüggő területek a megye déli, délkeleti belső-somogyi területeken, valamint a zselici aprófalvas térségben vannak, melynek következtében összességében Somogy megye településeinek alig több mint 80%-ában találunk vezetékes gázt. A legmagasabb gázbekötési arány a Balaton mentén, Kaposvár környékén és Barcs térségében jellemző, ezzel a területi strukturáltsággal azonosan alakul a földgáz fűtési célra történő felhasználása is, melynek maximuma a Balaton mentén van, míg a megye jellemzően nagyobb erdősültséggel rendelkező térségeiben 50%, vagy az alatti arányban részesül a fűtési módok közül a gáz.

A háztartások gázfogyasztásának általános növekedése következtében a fajlagos háztartási gázfogyasztás mára megközelítette az országos egy főre jutó értékeket, melyektől 2012-ben még több mint 10 százalékponttal el volt maradva Somogy megye lakossága. A fajlagos háztartási fogyasztás elmarad az országostól, azonban a teljes megyei gázfogyasztási szerkezetben országos átlag feletti arányban veszi ki részesedését. Ugyanebből a strukturális felosztásból kitűnik az ipar átlag alatti és a mezőgazdaság hazai átlag feletti részaránya, mely jó összhangban van a megye gazdasági ágazati jellemzőkkel. Az értékesített gáz mennyiség szektoronkénti összetételében az összmennyiség csaknem felét, egyre növekvő mértékben a háztartások fogyasztották, melyet az egyéb célra és az ipar számára értékesített gázmennyiség követ.

A megye mintegy 120 ezer lakásának a fűtési módja körülbelül 38%-uk esetében fával (a konvektoros/kályhás és a cirkós/kazános fűtés együttesen), 18%-uk esetében gázzal és fával vegyesen, valamint alig több mint 1%-ban szénnel és fával közösen történik. A tisztán fával történő tüzelés az országos arány duplája, a fával és gázzal közösen megvalósított fűtési mód néhány százalékponttal magasabb, mint az országos átlag, míg a szén-fa vegyestüzelés az országos értékek felével jellemezhetők. Egy lakosra az országos átlagnál kb. 60%-kal több elégetett tűzifa jut. A szén esetében ezek az értékek jóval alacsonyabbak.

A nagyipari kibocsátás Somogy megyében – a korábbiakban felvázolt természeti adottságok, kialakult gazdasági ágazati szerkezet következtében – nem tartozik a legfőbb üvegházhatású gáz kibocsátók közé.

Közlekedés kibocsátása

A közlekedési eredetű emisszió mintegy 36%-os aránnyal vesz részt a teljes megyei kibocsátásokból, ennek elsöprő többsége a közúti közlekedésből ered. A legfőbb közúti kibocsátó ágazat a teherszállítás, melynek enyhén csökkenő trendje határozza meg a teljes közlekedéshez kapcsolódó üvegházhatású gázkibocsátás tendenciáját, mely így a kismértékben növekvő egy főre eső személygépjármű emissziója ellenére is csökkenő jellegű.

Mind a személygépkocsik számát, mind életkorát tekintve Somogy megye közúti járműparkja az általános országos tendenciákhoz hasonlóan alakult. Az egy főre jutó gépkocsik számának növekedésében elsősorban a dízelüzemű, enyhén ugyan, de fajlagosan nagyobb CO_2-kibocsátással járó járművek számának emelkedése játszott szerepet. Megjegyzendő, hogy EU-s, de már hazai országos szinten is ez a trend 2017-ben megfordulni látszik (részben a dízelbotrányok hatásaival magyarázhatóan). A kibocsátás szempontjából további gondot jelent a gépjárműpark elöregedése és ezzel együtt a műszaki állapot romlása, fajlagos, nehezen számszerűsíthető emissziója. A tehergépjárművek száma és életkora szintén emelkedő tendenciát mutat.

Mezőgazdasági kibocsátás

A megyei gazdaság ágazati struktúrájának egyenes következménye, hogy a mezőgazdasági emisszió nagyságrendekkel megelőzi a nagyipar kibocsátását. A megyében a maga 10%-os részesedésével a mezőgazdaság a harmadik legnagyobb kibocsátó szektor.

Somogy megye mezőgazdasági hasznosítás alatt álló területarányának és a tenyésztett állatállományának következtében az országos átlag fölötti mezőgazdaságból adódó CO_2-egyenértékű üvegházhatású gáz kibocsátással jellemezhető. Az állatállomány köréből a kérődző állatok metán kibocsátásából, a hígtrágya okozta metán és dinitrogén-oxid

emisszióból és a szántóföldek termőképesség javítási és megtartási céllal történő szerves- és műtrágyázásának dinitrogén-oxid kibocsátásából tevődik össze a mezőgazdaság kibocsátása.

Az éves adatsorok alapján megállapítható, hogy a mezőgazdasági termelési ágak kibocsátási arányaiban nem volt szignifikáns változás 2010-től napjainkig, a legfőbb mezőgazdasági eredetű üvegházhatású kibocsátás több mint 90%-a a szarvasmarhatartáshoz kapcsolódik, döntő mértékben a tejelő szarvasmarhákhoz.

A hulladékkezelés kibocsátása

A megyei hulladékkezelésből adódó üvegházhatású gáz kibocsátásának mennyisége a szilárd hulladékkezelés metán emissziójának és a szennyvízkezelés metán, illetve dinitrogén-oxid terhelésének összegéből tevődik össze. A hulladékkezelés üvegházhatású gázkibocsátása a teljes megyei értékek 1,5%-át jelentik, ebben elsősorban a szennyvízkezelés metán és dinitrogén-oxid emissziója a domináns. Az összességében kedvezőnek mutatkozó, általános csökkenő összkibocsátási tendenciák hátterében elsősorban a csökkenő népességszám áll.

Erdőterületek szén-dioxid elnyelése

A kibocsátott üvegházhatású gázok mennyiségének ellensúlyozása szempontjából különös jelentőséggel bír a CO_2 természetes folyamatok általi megkötése, a természetes nyelők szerepvállalása. Ebben elsőrendű szerepe az erdőterületeknek van, így Somogy megye átlag feletti, mintegy 30%-os erdősültsége révén nagymértékben hozzájárul a kibocsátott szén-dioxid megkötéséhez. Az erdőterület alapján számított CO_2-elnyelés éves szinten az országos erdőállomány teljes elnyelésének csaknem 10%-a.

Talajtakaró és szén-dioxid elnyelés

A talajok közvetlen üvegházhatású gáz elnyelésben játszott szerepe nem lett figyelembe véve a számítások során. Ennek elsősorban az adekvát kvantifikációs eljárások hiánya az oka, mellyel egyelőre a talajtani, talajszén kutatásokat végző szakemberek adósak. A talajok felső egy méter vastagságú rétegében négyszer több szén található, mint a teljes növényi biomasszában. Talajtakarónk további jelentős szénmegkötő kapacitásokkalrendelkezik, azonban a közelmúltban – leginkább az intenzív művelés hatására – jelentősen csökkent széntartalma. A művelési módok mellett a közvetlen erózió és talajpusztulás, valamint a nagyintenzitású csapadékesemények csepperóziójának aggregátum-aprózó hatása is hozzájárul a talajok szén-dioxid elnyelő képességének romlásához. Somogy megye talajai szénelnyelő potenciáljukat tekintve átlag feletti jellemzőkkel bírnak, ugyanakkor erózió általi

veszélyeztetettségük fokozott. A Balaton déli partja mentén sorakozó vízhatású talajok, berkek, tőzegtelepek szénraktárai aszályos periódusok hatására nyelőből, akár CO_2-kibocsátóvá válhatnak.

A megye teljes üvegházhatású gázkibocsátásának éves változásait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az elmúlt években kisebb fluktuációkat nem számítva jellemzően se nem nőtt, se nem csökkent az emisszió, általános trend, tendencia nem figyelhető meg. Az üvegházhatású gázok kibocsátása szempontjából viszonylag jó a megye helyzete, de ennek hátterében nem eddigi konkrét emisszió-csökkentési intézkedések sikeressége áll, hanem a megye gazdaságának természeti és történelmi hagyományokon alapuló ágazati struktúrája, a nagyipar hiánya, valamint az erdőterületek szén-dioxid elnyelő képessége.

A helyzetfelmérés eredményei alapján meghatározhatók a legfőbb mitigációs potenciállal rendelkező lehetséges beavatkozási pontok, melyek jellemzően már korábbi tervezési és fejlesztési koncepciók, tervek és alapdokumentumok prioritásai között is megtalálhatóak. Az energiahatékonyság javítása, a megújuló energiaforrások jobb kihasználása, a fenntartató mezőgazdaság feltételeinek megteremtése és ösztönzése, a közlekedési pályák állapotának javítása és alternatív módjainak a támogatása, valamint az alkalmazkodás hatékonyabb lehetőségeinek ösztönzése (pl. költséghatékony hűtési-fűtési módok; több lábon álló gazdálkodási formák; hőstressztűrő fajták termesztése; lakosság hőhullámokkal szembeni felkészültsége; szélsőséges időjárási helyzetekkel szembeni védekezés) mind megjelennek a javaslatok közt, melyeket részletesen Somogy megye klímastratégiája tartalmaz.

5.6.2. Alkalmazkodás az éghajlatváltozás hatásaihoz

Az országosan várható és már részben folyamatban lévő általános változások megyei szinten különböző mértékben jelennek meg. A hőmérséklet országos szinten az elmúlt 30 évben 1,5°C-ot emelkedett, amihez még hozzáadódóan 2021-2050-re nagyjából 1-2°C, míg 2071-2100-ra 3-4°C további, gyorsuló ütemű emelkedést prognosztizálnak a modellek. Időbeni eloszlásban kijelenthető, hogy a nyári időszak fokozottabb melegedésére kell felkészülnünk, különösen az ország déli részein.

A csapadékparaméterek becslései nagyobb bizonytalanságot rejtenek magukban a hőmérséklethez képest, az azonban az eddigi tendenciákból is kitűnik, hogy a csapadék éves mennyiség csökken, időbeni eloszlása módosul és a csapadékesemények intenzitása növekszik. Éves szinten a dunántúli csapadékösszegek jellemzően több mint 10%-kal csökkentek az elmúlt 50 évben, a Dél-Dunántúlon a legszembetűnőbb a nyári csapadékmennyiség lecsökkenése volt. Ez a jövőben is hasonlóan fog alakulni, amikorra is a modellek a nyári csapadék szignifikáns csökkenésével, míg az őszi, de főleg a téli csapadék mennyiségének a megnövekedésével számolnak. A melegedés hatására a téli csapadék jellemző típusa a hóról, egyre inkább az esőre fog váltani.

Az abiotikus tényezőkön kívül a biotikus károkozások megjelenésével is számolni kell, melynek keretében korábban nem ismert kártevők jelenthetnek veszélyt. Az eddig ismeretlen, a közepes szélességek felmelegedése következtében jellemzően délről északra vándorló fajok mind az állatállományra, mind a mezőgazdasági növény- és erdőállományra kártékony hatással lesznek.

A szélsőséges időjárási események kapcsán is folyamatosan rosszabb helyzetekre kell felkészülni. A hőhullámok gyakoribbá és hosszabbá válása, a viharral járó időjárási események, valamint a hozzájuk kapcsolódó intenzív csapadéktevékenységek, jégverések, szélviharok gyakorisága és intenzitása az egész ország területét érinti. Ennek az általános érintettségnek a hatásai azonban máshogy jelennek meg országrészenként a helyi viszonyok következtében (pl. a hőhullámok hatása egy elöregedett, rosszabb közegészségügyi állapottal rendelkező térségben fokozottabb veszélyt jelent). A mezőgazdasági termelésből élők számára fokozott kihívás a szélsőséges eseményekkel szembeni harc, egymást követő (egymástól gyakran független események kapcsán, pl. jégverés, aszály vagy a szélviharok fóliasátrakat pusztító hatásai) károk ellehetetleníthetik a termelést és a megélhetést, amelyekre fontos felkészülni.

A jövőbeni változásokra vonatkozó előrejelzések, tendencia-analízisek és modell-számítások forgatókönyvei számos olyan problémakört tártak fel, melyek Magyarország és Somogy megye szempontjából kedvezőtlen hatással lesznek mind a természeti környezetre, lakosságra, mind pedig a gazdasági folyamatokra is.

A megye szempontjából kiemelt jelentőségű éghajlatváltozási problémaköröknek az alábbiakat tekinthetjük:

- **átlaghőmérséklet növekedés:**
  - különös tekintettel a nyári és részben a kiterjesztett tenyészidőszaki periódusra,
  - hőhullámok;
- a **csapadékmintázat átalakulása:**
  - csökkenő összes csapadék,
  - szárazabbá váló nyár,
  - megváltozó halmazállapotú téli csapadék, hótakarós napok számának csökkenése,
  - intenzív csapadékesemények gyakoriságának megnövekedése;
- **szélsőséges időjárási események:**
  - hidegfrontokhoz kapcsolódó viharos szelek,
  - gyakoribbá váló zivatartevékenységhez kapcsolódó lezúduló csapadékmennyiség, villámcsapások, jégkár, kifutószél,
  - hóviharok,
  - téli mediterrán ciklonokhoz kapcsolódó ónosesős események.

5.6.3. Az éghajlatváltozás várható megyei hatásai, éghajlatváltozással szembeni sérülékenység értékelése

Hőhullámok általi egészségügyi veszélyeztetettség

Az egész országot érintő hőhullámok egyre gyakoribbá válásának elsősorban a csecsemők, a kisgyermekek, a 65 évnél idősebbek, a fogyatékkal élők, illetve a krónikus szív- és érrendszeri betegségben szenvedők vannak kitéve. Általánosságban a nagyobb beépültségi szinttel rendelkező városias területek a veszélyeztetettebbek a beton és aszfaltfelszínek nagyobb arányából és a zöldfelületek kisebb területének következtében létrejövő városi hőszigetek miatt. A kis- és törpefalvakkal, valamint zsáktelepülésekkel rendelkező térségek is fokozottan érintettek a hőhullámokkal szemben. Az elszegényedő rétegek lehetősége a védekezéssel szemben (pl. légkondicionálókkal, jobb hőszigeteléssel) korlátozott, de az egészségügyi infrastruktúra elérhetősége is komoly probléma ebből a szempontból is.

Épületek viharkárok általi veszélyeztetettsége

Az épületek veszélyeztetettsége szintén Magyarországot teljes területén érintő problémakör. A szélsőségessé váló időjárási események, a hőhullámok és a tartós fagyok, az áradások és szélviharok az épített környezetet változatos módon képesek veszélyeztetni. Az éghajlatváltozás során várható megnövekedett erejű maximális széllökések elsősorban az épületek külső határoló szerkezeteit, így a homlokzatot és a tetőn lévő szerkezeteket érintik. Somogy megye lakóépületeinek viharok általi veszélyeztetettsége az országos átlagot mintegy 12%-kal haladja meg. Ennek elsődleges oka a kis- és aprófalvas településeken fellelhető nagyszámú elavult, 1945 előtt épült lakóépület, de a városok épületállományára is túlnyomó részt az 1990 előtt épült, sok esetben évtizedek óta felújítatlan családi ház a jellemző. Hasonlóan káros hatással jelenik meg a Balaton D-i partmenti települések lakásállománya tekintetében, speciálisan a vízfelület felerősítő hatása miatt fellépő, az átlagosnál hevesebb szélesemények jelentette veszélyeztetettség.

Villámárvíz veszélyeztetettség

Az éghajlatváltozás során módosuló csapadékmintázatok kapcsán az egy-egy eseményhez kapcsolódó, lokálisan megjelenő, hirtelen lezúduló csapadéktevékenység villámárvizek kialakulásához vezethet. Dombsági környezetekhez kapcsolódóan, elsősorban a felszínalaktani tulajdonságok, lejtőszögek és lejtőirányok következtében összeáramló vízmennyiség az adott (mikro)vízgyűjtőterület méretének, felszínborítottságának és a víz

beszivárgását meghatározó talajtani adottságainak következtében területenként különböző mértékű veszélyt jelent. Az ország ebből adódóan két elkülönülő részre – síksági, villámárvizek szempontjából alig érintett és dombsági-hegységi, villámárvizekkel potenciálisan veszélyeztetett – részre osztható fel.

Az a vízgyűjtő, amelyen a megjelenő intenzív csapadék a településre nézve veszélyt jelenthet, minden esetben a településen áthaladó vízfolyások legalacsonyabban fekvő pontjához (az erózióbázishoz) képest jelölhető ki, éppen ezért a villámárvíz veszélyeztetettségi besorolás is az erózióbázis pontjára vonatkozik. Amennyiben egy településen több vízfolyás is található, úgy azok mindegyikére önálló villámárvíz veszélyeztetettségi besorolás vonatkozik. A települések (elsősorban városok) belterületén kialakuló, a lefolyási- és beszivárgási tényezőktől, különösen a burkolt felszínek kiterjedésétől erősen függ a villámárvizek kialakulása, mely tényezők még komplexebbé teszik a problémakört.

Somogy megye teljes területe veszélyeztetett a domborzati adottságai miatt, a dombsági térségek lejtőin elterülő települések viszont különösképpen. Az év jelentős részében viszonylag kismennyiségű vizet szállító patakok és egyéb kis vízfolyások is képesek a rövid idő alatt lezúduló heves záporoktól és zivataroktól oly mértékben megáradni, hogy mind az épített környezetre, mind az emberéletre veszélyt jelentsenek. A megyeszerte sok helyütt megtalálható felduzzasztott víztározók, halastavak védművei mindezt a hirtelen megnövekedett vízmennyiséget nem tudják biztonságosan visszatartani, a fokozott nyomás és átázás következtében átszakadhatnak.

Belvíz veszélyeztetettség

A kedvezőtlen, rendkívüli csapadéktevékenység, valamint talajtelítettség és felszivárgás következtében vízzel nem borított földterület ideiglenes víz alá kerülése során beszélhetünk belvízről. A belvíz akkor keletkezik, ha a talaj szabad pórusai vízzel telítődnek a kedvezőtlen meteorológiai, vízjárási tényezők hatására. Okozhatja hirtelen hóolvadás, kedvezőtlen csapadéktevékenység, magas talajvízállás. Az elemzések során figyelembe lettek véve a területen összegyűlő és levezetendő vízmennyiség idősorai, a domborzat lefolyási viszonyai, a lefolyástalan területek nagysága, csatornák állapota és áteresztőképessége, valamint a belvíz események bekövetkezésének gyakorisága.

Somogy megye esetében a Balaton és a Dráva menti területek, valamint egyaránt Külső- és Belső-Somogy középső területei is magasfokú kockázattal érintettek. Ebben szerepe van a Balaton mentén a tó vízszintjével együttesen megemelkedő talajvízszint magas állásának, az alacsonyan fekvő területek elöntésének.

Aszály veszélyeztetettség

Az aszállyal érintett és veszélyeztetett területek nagyságának becslésére a mezőgazdasági hatások modellezési eredményeiből tudunk következtetni, melyek a légköri CO_2-koncentráció növekedésével, a megnövekedett hőmérséklet miatt rövidülő termésidőszakokkal és felgyorsult avarbomlással, a nagyobb vízstresszek hatására lecsökkent fotoszintézissel, valamint a pollenkiszóródás idején uralkodó szélsőségesen magas hőmérséklet következtében hiányos beporzással számolnak. A nagy térbeli léptékű modelleredményekben elsősorban az uralkodó talajtakaró hatásai érvényesülnek. Klimatikus hatások következtében várható terméshozamok a tavaszi vetésűek kapcsán mutatnak egyértelműen komoly csökkenést, de az évszakos eltolódások és klímaparaméter módosulások miatt őszi terméshozam növekedéssel lehet számolni a búza, repce és árpa esetében.

A modell alapján megállapítható, hogy aszályveszélyeztetettség szempontjából Somogy megye országos viszonylatban a közepesen sérülékeny megyék közé tartozik. A nagymértékben sérülékeny területek a megye déli részein találhatóak, valamint a megye északi sávjában, a Balaton partján. Erre magyarázatot ad, hogy az alkalmazott klímamodell szerint ezt a területet igen intenzíven érinti a csapadékmennyiség csökkenése.

Ivóvízbázisok éghajlati veszélyeztetettsége

A várható jövőbeni változások kapcsán számos olyan vetület érezteti majd hatását, melynek következtében az alkalmazkodáshoz a vízhasználat növekedéséhez vezetően több ivóvízre lesz szükség. Az ivóvízbázisok az éghajlatváltozással szembeni érzékenységének és sérülékenységének a vizsgálata különös jelentőséggel bír számos térség esetében. Az Országos Vízügyi Igazgatóság nyilvántartásában szereplő vízbázisokat az éghajlati kitettség, érzékenység, települési alkalmazkodóképesség és éghajlati modellek alapján klíma érzékenységi kategóriákba sorolták.

Somogy megyét elsősorban a porózus vízadóra települt vízbázisok jellemzik. Ezek közül a sekély mélységűek (<30m) a nagyon érzékeny kategóriába tartoznak. Az ennél mélyebb, porózus vízadóra települt vízbázisok érzékenysége mérsékelt, vagy minimális. A sekély, tehát nagyon érzékeny vízbázisok a megye területén elszórtan helyezkednek el. A fentieken túl, a megye északi részén, a Balaton körzetében felszíni vízkivételekkel is találkozhatunk, amelyek az igen érzékeny kategóriába tartoznak. Valamint a Dráván, Bélavár térségében érzékeny kategóriába sorolt parti szűrésű vízbázis található.

Természeti értékek éghajlati veszélyeztetettsége

A természetes és féltermészetes ökoszisztémák önszerveződő rendszerek, amelyeknek fizikai és biológiai tulajdonságaik határozzák meg klímaérzékenységüket és alkalmazkodási kapacitásukat. Az országos szinten meghatározott legérzékenyebb élőhely-típus közül számos a megye területén is megtalálható. Különösen fontos, hogy az éghajlatváltozás várható hatása jellemzően kedvezőtlen lesz a klímaérzékeny erdőkre. Az alábbi térkép a klímaérzékeny természetes élőhelyek egyesített sérülékenységét mutatja 2021-2050-között a 2003-2006-os (referencia-időszakbeli) állapothoz képest. A vizsgálat azon területegységekre tartalmaz adatot, ahol legalább az egyik klímaérzékeny élőhely előfordult a referencia-időszakban.

Somogy megye az alkalmazott RegCM és ALADIN klímamodellek alapján egyaránt az ország veszélyeztetettebb területéhez tartozik. A megyében található ökoszisztémák összességében az ALADIN klímamodell alapján számított veszélyeztetettség szerint vannak kedvezőtlenebb helyzetben. A megyében a klímamodellek alapján igen sérülékeny élőhelyeket lehet beazonosítani a Balaton délnyugati (Nagyberek), délkeleti (Kelet-Külső-Somogy) körzetében és elszórtan a megye déli területein, továbbá a Belső-somogyi égerlápok és láprétek (többségében természetvédelmi oltalom alatt álló) területei is, mint veszélyeztetett, sérülékeny élőhelyekként és tájelemekként jelennek meg.

Erdőterületek és az erdőtűz veszélyeztetettség

Somogy megye területének mintegy 30%-át borítják erdők. Ezeknek a térségeknek életfeltételeit, növekedési potenciálját az erdészeti klímatípus, a talaj és a csapadékon felüli vízbevételi lehetőségek határozzák meg, amelyhez alkalmazkodni kell. Az éghajlatváltozás egyes klímaparaméterekre gyakorolt hatása miatt a száraz periódusok intenzitása és hossza, a gyakoribbá váló szélviharok, valamint az egyes viharokhoz kapcsolódó villámcsapás következtében az erdősült területek tűzeseteinek a gyakorisága is várhatóan nőni fog. Ez a folyamat kapcsolódik az erdőterületek sérülékenységének elemzéséhez is, melynek megalapozására a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Erdészeti Tudományos Intézet végez fejlesztéseket.

Somogy megye erdős területei, országos összehasonlításban, a közepesen érzékeny kategóriába esnek. Kedvező helyzetben a Zselic és a Külső-Somogy erdős területei vannak. Ugyanakkor a megye középső területe kedvezőtlenebb helyzetben van. Ezen területek erdő borítottsága jelenleg is minimális, és a modell alapján erdészeti hasznosításuk a jövőben sem feltétlenül javasolt. (Az erdőborítással nem rendelkező területeken a klimatikus viszonyok alapján kiválasztották az optimális erdőtípust, és ennek potenciális érzékenységét vizsgálták. Ugyanakkor adott a lehetősége újabb erdőtelepítéseknek megfelelő célállomány megválasztása mellett.) Noha, Magyarország egyelőre nem tartozik az erdőtűzzel

veszélyeztetett térségek közé (ellentétben Dél-Európával) a jövőben az aszályok fogékonyabbá tehetik a somogyi erdőket is az erdőtűzre. A tűzkockázat meteorológiai paramétereinek számszerűsítésére létrehozott Angström-index megyei értékei az országos átlag közelében alakulnak.

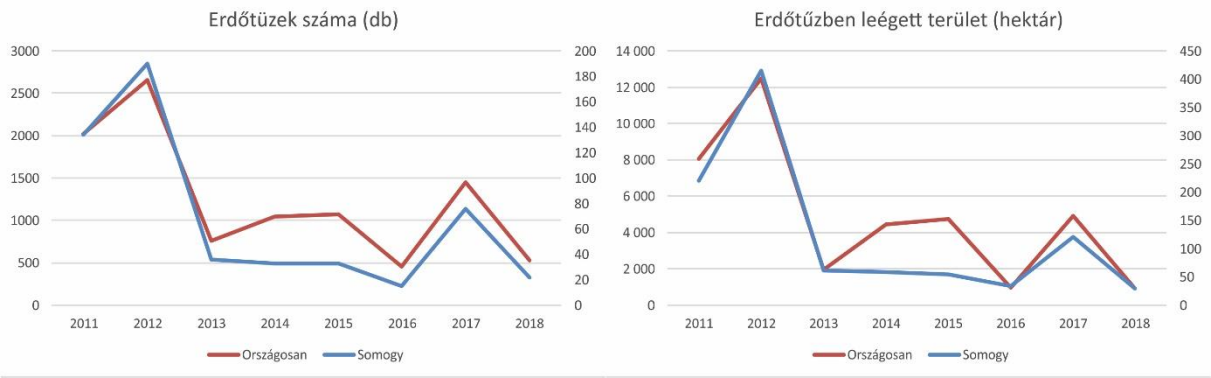

29. Ábra. Erdőtüzek száma és a legégett terület nagysága országosan és Somogy megyében (Országos Erdőállomány Adattár)[41].

Turizmus éghajlati veszélyeztetettsége

A turizmusra nemcsak a közvetlen klímaparaméterek (hőhullámok, változó vízjárás, gyakoribb viharok) gyakorolnak hatást, hanem a klímaváltozás okozta természeti hatások (biodegradáció, invazív fajok elterjedése) és részben azok társadalmi-gazdasági következményei is. Az éghajlatváltozás korlátozhatja a turisztikai tevékenységek kapacitását, megszüntethet egy-egy konkrét turisztikai kínálati elemet, vagy akár újabb alternatív turisztikai termékek kialakítását ösztönözheti. A klimatikus viszonyok elsősorban a szabadtéri turizmus esetében bírnak meghatározó jelentőséggel.

Somogy megye turisztikai veszélyeztetettsége 17%-kal meghaladja az országos átlagot, elsősorban a jelentősebb kitettség és a gyengébb alkalmazkodóképesség miatt. A turisztikai kínálati elemek közül a szabadtéri rendezvény turizmus erősen veszélyeztetett, de a városlátogató turizmus, vízparti turizmus és a falusi turizmus is fokozott veszélyeztetettséggel jellemezhető.

[41] http://www.nfk.gov.hu/Magyarorszag_erdeivel_kapcsolatos_adatok_news_513

Somogy megye éghajlatváltozás által veszélyeztetett értékei

A megye területén fellelhető természeti, gazdálkodáshoz kapcsolódó, kulturális értékei és műemlékei, valamint turisztikai értékei különböző mértékben ugyan, de általánosan kitettek a klímaváltozás hatásainak.

Természeti értékek:

- **Dráva és mellékfolyói ártéri ökoszisztémái:** a folyóvízi térségek a változó hőmérsékleti viszonyok, növekvő aszályveszély, a vízgyűjtőterület hóolvadási viszonyai és a szélsőségessé váló csapadékmintázat hatásai egyaránt éghajlati okok megváltozásának tudhatók be. Ezekre a hatásokra tevődik rá a Dráva felsőbb szakaszain létesített vízierőművek tevékenysége következtében megjelenő periodikus, nagy amplitúdójú vízszintváltozások sokasága. Ez utóbbi közvetetten, de szintén kapcsolódik a klímaváltozáshoz, hiszen az erőművek telepítésének hátterében nem csupán a gazdasági okok, az olcsóbb energiához való hozzáférés áll, hanem a tiszta, megújuló energiaforrások szerepének felértékelődése is.
- **Zselic és a zselici erdők élővilága:** az erdősült területek a klímahatásokra érzékenyen reagálnak. A jövőben várható aszálygyakoriság emelkedés, a viharos események, zivatartevékenység következtében kialakuló villámcsapások és szélviharos epizódok számának megnövekedése az érzékeny erdei ökoszisztéma egyensúlyát veszélyeztetheti. A klímaváltozás hatásaként észak felé tolódó éghajlati övek újabb kártevők és kórokozók megjelenésével is együtt jár a jövőben.
- **Babócsai Basakert és nárciszos:** a tizenhárom hektáros védett terület sérülékenysége a kis kiterjedéséből és a nárciszok szűktűrésű jellegéből ered. A klímaváltozás hatásaként észak felé tolódó éghajlati övek újabb kártevők és kórokozók megjelenésével is együtt jár a jövőben.
- **Baláta-tó és élővilága, Kaszó:** az 1942 óta védett 174 hektáros láperdőkkel körülvett lefolyástalan ősláp és érzékeny élővilága a száraz periódusok gyakoribbá válásának erősen kitett.
- **A Balaton vízi és vízparti élővilága:** a tó vízszintjének olykor szélsőségessé váló vízszintváltozásai a Balaton déli partján egyaránt kialakíthatnak a talajvízszint megemelkedéséhez is köthető belvizes állapotokat, valamint száraz periódusokat is. Mindezen változások jelentős terheléssel vannak az amúgy is érzékeny vizes élőhelyekre. A talajerózióval az észak-déli futású patakokba, majd a Balatonba kerülő szántóföldi termelés során használt talajjavító szerek a tó tápanyag-gazdálkodását és oxigénellátását módosíthatják, eutrofizáció veszélyét rejtik magukban.
- **A Balaton menti magaspartok:** a fonyódi és boglári dombok, valamint a tómederhez kifutó meridionális völgyek közti hátak meredek partfalainak laza szerkezetű törmelékes üledékes kőzetekből felépülő, növényzettel alig borított profiljai az egyre gyakoribb viharos erejű szeleknek és az esőverésnek közvetlenül kitettek. Az egyre szélsőségesebb eloszlásúvá váló csapadéktevékenység hatása a felszínalatti vizek

szempontjából is szerepet játszik, mivel a partfalak földtani felépítése a vízáteresztő (homokos, murvás) és vízzáró (agyagos) jellegű rétegek egymásutániságával jellemezhető.

- **Zselici hársméz:** mind a hárstermés, mind a méhek érintettek az egyre változó természeti feltételeknek. A klímaváltozás hatásaként észak felé tolódó éghajlati övek újabb kártevők és kórokozók megjelenésével is együtt jár a jövőben.
- **Balatonboglári (Dél-Balatoni) szőlő- és borkultúra:** a hőmérséklet és csapadékviszonyok, valamint a szélsőséges időjárási események (elsősorban jégverés) hatásainak jelentős mértékben kitett a dél-balatoni szőlőkultúra. A klímaváltozás hatásaként észak felé tolódó éghajlati övek újabb kártevők és kórokozók megjelenésével is együtt jár a jövőben.
- **Lábodi vadállomány (dámvad):** általánosságban az erdei vadak élőhelyük változásának következtében érintettek az éghajlatváltozással kapcsolatosan. A jövőben várható aszálygyakoriság, a hőhullámok állatvilágot is megviselő hatásai emelkedés, a viharos események, zivatartevékenység következtében kialakuló villámcsapások és szélviharos epizódok számának megnövekedése az érzékeny erdei ökoszisztéma egyensúlyát veszélyeztetheti.
- **Szóládi löszpincesor:** a sajátos kőzettani viszonyokkal rendelkező lösz a szélsőséges csapadékviszonyokkal szemben érzékenyen reagál. Képződési körülményei következtében kialakult függőleges kapillárisaiban gyorsan beszívódó csapadékvíz a kvarcszemcséket összetapasztó meszes kötőanyagot feloldhatja és pszeudokarsztos jelenségeket (pl. löszdolinák) eredményezhet. A löszmélyutak az idő során, a fokozottabb esőzések és a felszínalatti szuffózió hatására löszszakadékokká alakulnak.

Épített környezet, műemlékek:

A szélsőségessé váló időjárási események, a hőhullámok és a tartós fagyok, az áradások és szélviharok az épített környezetet változatos módon képesek veszélyeztetni. Az éghajlatváltozás során várható megnövekedett erejű maximális széllökések elsősorban épületek külső határoló szerkezeteit,így a homlokzatot és a tetőn lévő szerkezeteket érintik. A megyében számos, hasonlóan érintett műemlék közül a Kaposvár történeti városközpontjának műemlék-együttese és a Segesdi várhegy a ferences templommal említhető külön.

Turizmus, horgászat, rendezvények:

A témakörhöz kapcsolódóan a Balaton déli partjának üdülőturizmusa, a zselici falusi- és bakancsos turizmus, valamint a Dráván és mellékfolyóin jelentős horgász és víziturizmus érintett az éghajlatváltozás hatásaival, mint pl. hőhullámokkal, változó vízjárással és gyakoribb viharokkal.

5.6.4. Somogy megye lakossága és a klímaváltozás

A megyére jellemző korábban is bemutatott társadalmi viszonyok alapján az alkalmazkodási képesség problematikus. A megye területén ezek a jelenségek térben különböző mértékben és módokon jelennek meg, a Balaton déli partjának településein részben az odavándorlás miatt, részben az alacsonyabb mortalitási mutatók miatt magasabb az idősek aránya, míg Dél-Somogy hátrányos helyzetű járásaiban alacsonyabb ez az arány. Megjegyzendő, hogy mindezen két ellentétes jellemző önmagában nem jár feltétlenül együtt a kedvezőtlenebb alkalmazkodási képességgel.

Az egyre gyakoribbá váló hőhullámok fokozottan veszélyeztetik az időseket, de negatív hatással vannak a fiatalabb generációk egészségére is. Mivel a megye népegészségügyi szempontból különösen rossz helyzetben van, magas vérnyomással kezeltek számában országos szinten is a legrosszabbak közt tartják számon, a hőhullámok és megváltozó orvosmeteorológiai stresszek hatásai nagymértékben sebezhetővé teszik a lakosságot. Ezért bír különös jelentőséggel a mielőbbi, minél szélesebb kört elérő klímaspecifikus szemléletformálási tevékenység kereteinek és végrehajtásának a kidolgozása. El kell indulni a klímatudatosabb és egészségesebb népességhez vezető úton.

Somogy megye lakossága a klímaváltozás megítélésében és a tapasztalt éghajlatváltozással összefüggő hatások kapcsán az országos átlag fölötti értékekkel jellemezhető. Azaz a problémát ismerik, hatásait érzik. Ugyanakkor a klímaérintettség ellenére a klímaváltozás elleni védekezés és alkalmazkodás lehetőségei korlátozottak. A hatásoknak kevésbé kitett településeken, amelyeket gazdasági szempontból az ország fejlettebb térségeihez köthetők, több adaptációs tevékenységre és nagyobb összegű ráfordításokra hajlandóak, illetve képesek a társadalom tagjai, mint azokon a területeken, amelyet a klímaváltozás kedvezőtlen hatásai nagyobb mértékben érintenek. Ez előrevetíti a területi, illetve a települési jogállás szerinti életminőség jelenlegi különbségeinek további növekedését.

5.6.5. Klímaérzékeny gazdasági környezet

Somogy megye gazdaságának ágazati összetételében kiemelt súllyal jelenik meg a mezőgazdaság és a szolgáltatási szektoron belül az idegenforgalom, mindkét ágazat esetében egyértelmű az éghajlatváltozással szembeni közvetlen kitettség és sebezhetőség. A modellszámítások alapján valószínűsíthető tenyészidőszaki csapadékdeficit, az aszályos időszakok hosszának az előrejelzett megnövekedése, a csapadékhiányos időszak legmelegebb hónapokra esése, a szélsőséges időjárási események (pl. fokozott zivatartevékenységekhez kapcsolódó gyakoribb jégverés, szélviharok) és hőstressz következtében a mezőgazdasági termelés minden ágazata bizonytalanságoknak néz elébe a közeljövőben, továbbá az erdőgazdálkodást is potenciális veszélyforrásként érinti.

Vállalkozások túlélése szempontjából a biztosítási lehetőségek minél tágabb körű igénybevétele javasolt.

Közvetett hatásként jelentkezhet az éghajlati övek poláris irányban történő eltolódásának a következtében új kártevő fajok megjelenése (melyek mind növény- és állategészségügyi, közegészségügyi, mind gazdasági szempontból kiemelt veszélyt jelentenek), melyekkel szemben a jelenlegi mezőgazdasági technológia vélelmezhetően nem áll mindenki rendelkezésére.

A megyei idegenforgalom döntő hányada a balatoni üdülőkörzethez kapcsolódik, ahol egyértelmű szezonalitás figyelhető meg mind a szállásadásban, mind a vendéglátás egyéb szegmenseiben is. A nyári időszakok hőhullámai és a várhatóan megnövekedő viharos napok száma ezt a rövid időszakos csúcsidőszakot is lerövidíthetik. A megyei ökoturisztikai desztinációkra és programkínálatukra is kedvezőtlen hatásokkal lehetnek mindezen változások.

6. Stratégiai kapcsolódási pontok azonosítása

6.1. Nemzeti szintű kapcsolódási pontok (kitekintéssel a nemzetközi szintű kapcsolódási pontokra és az azokból levezethető környezetpolitikai kihívásokra)

Egy megyei stratégiai dokumentum nem teljesítheti célkitűzéseit a nemzeti szintű, hazai stratégiai dokumentumokkal és programokkal való koherencia vagy azokhoz nem kellő mértékű kapcsolódási pont megfogalmazása, alkalmazása nélkül. Az elmúlt években Magyarországon számos átfogó, szakmai orgánumok és döntéshozók által többlépcsős véleményezésen átesett stratégiai tervezési dokumentum lett az Országgyűlés által elfogadva, melyek alapvető keretet jelentenek a megyei (és egyéb térségi) szintű hasonló tematikájú dokumentumok számára.

A jelenleg hatályos országos fejlesztési jellegű stratégiai dokumentumok jelentős része 2020-as zárással rendelkezik, részben kapcsolódva az Európai Unió 2013-2020-as programozási időszakához, azonban csaknem minden esetben jelentős előre tekintéssel is bírnak ezek a dokumentumok, így mindenképpen releváns kapcsolódási pontnak tekinthetők.

6.1.1. 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2015-2020

Magyarország környezetpolitikai céljainak és intézkedéseinek átfogó keretét 1997 óta a Nemzeti Környezetvédelmi Programok jelentik. A Program kidolgozásáról, céljáról, tartalmáról és megvalósításáról a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény rendelkezik. A Magyar Közlöny 2015. évi 083. számában megjelent a 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat „A 2015 – 2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról” alapján a Nemzeti Környezetvédelmi Program a környezet- és a természetvédelem 6 évre szóló országos stratégiai terve, amelynek melléklete a természetvédelem szakmapolitikai stratégiáját tartalmazó és fő cselekvési irányait meghatározó Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (NTA) IV.

A Somogy megyei Környezetvédelmi Program átfogó célkitűzései összhangban vannak a Nemzeti Környezetvédelmi Program stratégiai céljaival, azaz célunk (1) az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása; (2) természeti értékek és erőforrások

védelme, fenntartható használata; és (3) az erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése.

A Somogy Megye Környezetvédelmi Programja tematikáját, horizontális és átfogó célkitűzéseit, intézkedési javaslatait tekintve is követi a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program megyei szinten is releváns megközelítéseit.

6.1.2. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv

A 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program mellékleteként kerül elfogadásra a Nemzeti Természetvédelmi Alapterv IV. – A természetvédelem szakpolitikai stratégiája 2015-2020. című tervdokumentum, amely a Nemzeti Környezetvédelmi Program önálló, ámde integráns részeként meghatározza az állam természetvédelmi feladatai kapcsán követendő kiemelt célokat, kijelöli a cselekvési irányokat.

A Természetvédelmi Alapterv kimondja, hogy az állam, az egyházak, az önkormányzatok, a különböző társadalmi szervezetek valamint maguk az állampolgárok gondoskodjanak a saját egészséges környezetükről, a jó minőségű élelmiszerekről, és ez hosszú távon csak úgy biztosítható, ha közben a természeti értékek jó állapotát, kedvező természetvédelmi helyzetét is megőrizzük, vagy szükség esetén javítjuk. A természeti adományokat (például: tiszta ivóvíz; termőképes talaj; sokszínű, élelemtermelő élővilág; az erdők élőfa készlete), az úgynevezett ökoszisztéma szolgáltatásokat sokkal gazdaságosabban kell beosztanunk, még akkor is, ha ezekben most még bővelkedünk.

A Somogy Megye Környezetvédelmi Programjában a Természetvédelmi Alapterv kiemelt stratégiai jellegű, átfogó céljai, mint a biológiai sokféleség megőrzése; a Natura 2000 hálózat védelme; a táji örökségének és táji sokféleségének ágazati együttműködésen alapuló komplex védelme; a természetvédelem ökoturisztikai létesítményei és szolgáltatásai köre, színvonala fejlesztésének ösztönzése mind megjelennek.

6.1.3. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács által szignált Keretstratégiája szerint a fenntartható fejlődés a természeti erőforrásokkal való olyan tartós, értékvédő gazdálkodást jelent, amely lehetővé teszi az emberek boldogulását anélkül, hogy a gazdasági fejlődés lerombolná a sokféleséget, a komplexitást és az ökoszisztéma-szolgáltatásokat. Az emberek tisztelik a természetet, természeti értékeinket, a helyi közösségek felismerik a rendelkezésükre álló természeti erőforrásokból adódó lehetőségeiket, termelésüket, energiafelhasználásukat és fogyasztásukat erre alapozva szervezik meg. Sokrétű gazdasági kapcsolatok szövik egybe a

várost és vidékét, az egymással szomszédos, majd a távolabbi településeket, ez a belső, erős kapcsolati háló biztos alapját adja Magyarország nemzetközi gazdaságba való bekapcsolódásának. A lokális ökológiai problémákra, kihívásokra a helyi közösségek és alsóbb szintű kormányzatok adnak választ, míg a központi kormányzat kezeli a nemzeti jelentőségű problémákat.

Megyei környezetvédelmi programunk a Keretstratégiában a természeti erőforrások kapcsán megfogalmazott céljait (pl. az Európában egyedülálló fajgazdagság fenntartása, a táj és a természeti értékek megőrzése, az ökoszisztéma-szolgáltatások kimerítésének megakadályozása; a talaj termőképességének fenntartása; a természetes területek beépítési sebességének csökkentése; a fenntartható hozamon alapuló gazdálkodás a megújuló erőforrásokkal) szem előtt tartva készült el.

6.1.4. A biológiai sokféleség megőrzésének 2015-2020 közötti időszakra szóló stratégiája

A Magyar Közlöny 2015. évi 083. számában megjelent a 28/2015. (VI. 17.) OGY határozat „A biológiai sokféleség megőrzésének 2015 – 2020 közötti időszakra szóló nemzeti stratégiájáról", mely dokumentum azt kívánja elérni, hogy a biológiai sokféleség csökkenése és az ökoszisztéma-szolgáltatások további hanyatlása megálljon Magyarországon 2020-ig, valamint állapotuk lehetőség szerinti javuljon. Ehhez a biológiai sokféleség megőrzés szempontjainak be kell épülnie a szektorokat áthidaló szakpolitikába, stratégiákba és programokba, valamint azok megvalósításába.

A Nemzeti Biodiverzitási Stratégiában hangsúlyosan megjelenő területek közül a megyei környezetvédelmi programunkban is határozottan szerepeltettük a természetvédelmi oltalom alatt álló területek és fajok védelmére; a táji diverzitás, a zöld infrastruktúra és az ökoszisztéma szolgáltatások fenntartására; a mezőgazdasággal összefüggő kérdésekre; a fenntartható erdő- és vadgazdálkodásra és a vízi erőforrások védelmére és az inváziós idegenhonos fajok (özönfajok) elleni küzdelemre irányuló tevékenységek és intézkedések jelentőségét.

6.1.5. Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia 2014-2030 kitekintéssel 2050-re

A 2018-ban elfogadott Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia magában foglalja az éghajlatváltozás várható magyarországi hatásainak, természeti és társadalmi-gazdasági következményeinek, valamint az ökoszisztémák és az ágazatok éghajlati sérülékenységének értékelését, az üvegházhatású gázok kibocsátásának 2050-ig tartó csökkentésére vonatkozó célokat, prioritásokat és cselekvési irányokat tartalmazó Hazai Dekarbonizációs Útitervet, valamint a Nemzeti Alkalmazkodási Stratégiát. Ez utóbbi fő célja az éghajlatváltozással és a

klímabiztonsággal összefüggő kockázatok megelőzése, a károk mérséklése, valamint az éghajlatváltozás megelőzését, az éghajlatváltozásra való felkészülést és alkalmazkodást szolgáló szemléletformálási tevékenységek célrendszerének bemutatása és ágazati cselekvési irányok meghatározása az emberi egészség, a mezőgazdaság és vidékfejlesztés, a vízgazdálkodás, az erdészet, a természetvédelem, az energetikai infrastruktúra, a turizmus, a településügy, és a katasztrófavédelem terén.

A Stratégia megvalósítását, tehát az abban megfogalmazott rövid-, közép- és hosszútávú tematikus és ágazati célirányokat tényleges intézkedéssé négy egymást követő cselekvési terv szolgálja majd. Ezek közül az I. Éghajlatváltozási Cselekvési Terv a 2018-2020 időszakra fogalmazott meg konkrét intézkedéseket, melyeket a Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának tervezése során is figyelembe vettünk, hasonlóan a jelenleg készülő II. Éghajlatváltozási Cselekvési Terv intézkedéseihez.

6.1.6. Magyarország Nemzeti Energia- és Klímaterve

A 2020 januárjában elfogadott Nemzeti Energia- és Klímaterv legfőbb célja az energiaszuverenitás és az energiabiztonság megerősítése. Ehhez egyrészről a dekarbonizációra, hazai energiafogyasztás hatékonyságának a növelésére, az elektromobilitás népszerűsítésére és támogatására, valamint a megújuló energiaforrások – különösképpen a fotovoltaikus energia – minél szélesebb körű kiaknázására jelöl ki útirányokat.

6.1.7. Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020

Magyarország Kormánya az 1074/2012. (III. 28.) Korm. határozatában fogadta el a Nemzeti Vidékstratégiát, melynek végrehajtásáról a Darányi Ignác Terv gondoskodik. A Vidékstratégia átfogó célkitűzéseként meghatározott vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása alapvető jelentőségű megyénk szempontjából. A Somogy Megye Környezetvédelmi Programja tekintetében az ehhez az átfogó célkitűzéshez részletezésre kerülő hangsúlyozandó területek, mint a táji és épített környezet értékeinek megőrzése, a természeti erőforrásokkal fenntartható módon való gazdálkodás ösztönzése, illetve a mezőgazdaságot és a nem mezőgazdasági tevékenységet folytató vidéki vállalkozások fejlesztése mind-mind súlyponti elemek.

6.1.8. Nemzeti Tájstratégia 2017-2026

A 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program mellékletét képező Természetvédelmi Alapterv 8.7. Európai Táj Egyezmény című fejezetében határozta meg „A táj védelmét, kezelését és tervezését integráló Nemzeti Tájpolitika és -stratégia” megalkotását.

A Nemzeti Tájstratégiai alapelvei szerint (1) a komplex holisztikus látásmód kialakítása és elfogadtatása a táj használatában, illetve a tájhasználatokkal érintettek körében; (2) táj, mint az élővilág és benne az ember lételeme, a környezetminőség alapvető letéteményese, az ágazati politikák megalapozó szemléleti eleme, mely kiemelt értékvédelmi szempontok alapján lehatárolt területeket és funkciókat kell védeni, megőrizni; (3) az ok-okozati következményeket feltárva a táj állapotát és a kiváltó hatásokat együtt kell kezelni, rámutatva tájhasználatból adódó felelősségvállalás szükségességére.

Mindezen alapelvek mentén definiálja a Tájstratégia a megyénk környezetvédelmi szempontjából is releváns horizontális elveit, azaz a természeti erőforrások és kulturális örökség általános védelmét; a bölcs és takarékos területhasználatot; és az éghajlatváltozás hatásának mérséklését, alkalmazkodást.

6.1.9. Nemzeti Vízstratégia (Kvassay Jenő Terv 2014-2020)

A vízkészlet a nemzet közös örökségét képezi, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége, továbbá, hogy a testi és lelki egészséghez való jog érvényesülését Magyarország - számos más egyéb joggal egyetemben - az ivóvízhez való hozzáférés, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő. A Kvassay Jenő Tervnek általánosságban feladata a vizek kezelésével, használatával kapcsolatos célkitűzések és eszközök meghatározása, a feladatok megoldásához szükséges intézkedések megvalósítási feltételeinek megteremtése, az öntözéses gazdálkodás lehetőségeinek és kereteinek kialakítása, az aszály káros hatásainak megelőzése és mérséklése.

Javaslatokat tartalmaz az állami és önkormányzati, valamint a kormányzaton belüli feladatellátás módosítására, a finanszírozás feltételeinek javítására, a szervezeti rendszer célirányos átalakítására. A települési vízgazdálkodás, a vízkárelhárítás, a területi vízgazdálkodás, öntözésfejlesztés, aszálykezelés témakörökben meghatározott célok döntően a vízmegtartás, a lefolyás-szabályozást, a biztonsági kockázatok csökkentését, az életminőség javulását tűzik ki célul. Kiemelten hangsúlyos az öntözéses gazdálkodás elősegítése a mezőgazdasági termelés kiszámíthatóságának és biztonságának megteremtésének érdekében. Fontos szerepet kap a vízgazdálkodás a gazdaság, a társadalom és a vidék fejlődésének összehangolt kapcsolata. Megállapítja, hogy a mezőgazdaság és vízgazdálkodás kapcsolatában paradigmaváltás szükséges.

6.1.10. Magyarország Vízgyűjtő-gazdálkodási Terve, Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése

Hazánk medencejellege számos esetben előkerült természeti adottság, de talán e szempontból a vízgyűjtőgazdálkodás számít a legfontosabb problémakörnek. Ennek legfőbb hatályos hazai tervdokumentuma a 2015. december 22-én közzétett (A Duna-vízgyűjtő magyarországi része) Vízgyűjtő-gazdálkodási terv egységes a közigazgatási egyeztetést követően a Magyar Kormány 2016. március 9-én elfogadta. A terv elfogadását a Kormány a Magyar Közlöny 2016. évi 44. számában megjelent 1155/2016. (III.31.) Korm. határozatban hirdette ki. Az Európai Unió vízpolitikájában, a „Víz Keretirányelvben" (2000/60/EK irányelve) előírt feladatok végrehajtása Magyarországra nézve is kötelezők, ugyanakkor az ország elhelyezkedése miatt alapvetően érdekeltek vagyunk abban is, hogy a nemzetközi Duna vízgyűjtőkerületben mielőbb teljesüljenek a Víz Keretelv célkitűzései, ezért Magyarország a kapcsolódó irányelvek, rendeletek előírásait átültette a hazai vízgazdálkodási, vízvédelmi szabályozásba. Általános célként került megfogalmazásra, hogy célunk a vízi és vizes élőhelyek romlásának megakadályozása, védelme, állapotok javítása; a fenntartható vízhasználat elősegítése a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével; a vízminőség javítása a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével, veszélyes anyagok fokozatos kiiktatása; a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása; az árvizek és aszályok kedvezőtlen hatásainak mérséklése.

Somogy megye felszíni vízfolyásai vízgyűjtőjüket tekintve a Balaton közvetlen alegységhez (kis részben ehhez kapcsolódóan a Zala alegységhez), a Sió alegységhez, a Kapos alegységhez és a Drávához tartozó Rinya-menti, illetve részben a Fekete-víz alegységhez tartoznak. Összességében tehát az egész Kárpát-medence Duna elsőrendű vízgyűjtőjének balatoni, kaposi, siói és drávai egységeihez tartoznak a felszíni vizeink.

6.1.11. Országos Hulladékgazdálkodási Terv

Az Országos Hulladákgazdálkodási Terv hosszú távú célkitűzései a hulladékhierarchia rendszerének pillérein nyugszanak. A jövőben a környezeti elemeket kímélő hulladékkezelés, a környezetbarát, innovatív technológiák alkalmazása kerül előtérbe, csökken a veszélyes anyagok használata. A hulladékra a társadalom, mint erőforrásra tekint majd. A meghatározott célok teljesülésének köszönhetően a hulladéklerakás csökken, a jövőben csak az a hulladék kerül lerakásra, amelynek a hasznosítása nem megoldható. Mindezek figyelembevételével a Hulladékgazdálkodási Terv által megfogalmazott átfogó célkitűzések az alábbiak: hulladékképződés csökkentése; hasznosítási arányok növelése; elkülönített gyűjtés kialakítása és fejlesztése; a hulladékká vált termékek újrahasználható összetevőinek elkülönítése, javítása és ismételt felhasználása.

6.1.12. Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030

A Nemzeti Erdőstratégia a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendeletben foglaltak alapján hosszú távú stratégiai tervdokumentumnak minősül, amely kormányhatározatban kerül rögzítésre. Az Erdőstratégia az erdővédelemmel és az erdőgazdálkodással kapcsolatos kérdésekre keres és ad válaszokat. Bemutatja az erdészeti ágazatban elérendő rövid- és középtávú célkitűzéseket, egyúttal a konkrét problémákkal kapcsolatban, a nemzetközi kötelezettségvállalás teljesítése mellett, megoldási lehetőségeket vázol fel.

A fenntarthatóság jegyében célul tűzi ki az erdők környezeti, gazdasági és szociális szolgáltatásainak hosszú távú biztosítását a többcélú, tartamos (fenntartható) erdőgazdálkodással. Ennek érdekében és eszközeként a fenntartható gazdálkodáshoz fűződő társadalmi érdekek és a tulajdonosi, illetve a gazdálkodói érdekek közötti összhang megteremtését is szorgalmazza. Kiemelt célja az erdőterület – erdőtelepítéssel történő – növelése az országos 27%-os erdősültségi szint eléréséig. A táj jellegének védelmét szolgáló célkitűzése az őshonos fafajokból álló természetes vagy a természeteshez közel álló erdőtársulások és erdőszerkezetek megőrzése, ezek területének növelése a termőhelyi viszonyok figyelembevételével.

6.1.13. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

Az Országgyűlés 1/2014. (I.3.) számú határozatával elfogadta a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció című stratégiai dokumentumot. Átfogó célként megfogalmazásra került a természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme, melyhez beavatkozási területeket is definiált a koncepció. Ezek jellemzően a már többi említett környezetvédelmi célkitűzéseket is taglaló tervezési dokumentumból ismert területek, melyek területfejlesztési aspektusai tárja fel az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció: (1) természeti erőforrásaink fenntartható és stratégiai szemléletű védelme, és takarékos használata; (2) az élővilág, a termőföld, a talajok és a vízbázisok védelme, az ivóvízminőség javítása, illetve a tájgazdálkodási keretekbe illeszkedő vízgazdálkodás; (3) az energiahordozókkal, építőipari alapanyagokkal való fenntartható gazdálkodás és az ásványi kincsek védelme; (4) a biológiai- és táji sokszínűség, valamint a hazai erdők védelme, megőrzése; (5) a fenntartható hulladékgazdálkodás (megelőzés, újrahasznosítás, ártalmatlanítás) feltételeinek megteremtése; (6) a klímabiztonság megteremtése, a települési és intézményi klímavédelem, valamint a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, (7) a környezetvédelem és a környezetbiztonság.

A Koncepció térszerkezeti jövőképében Somogy megye, mint környezeti meghatározottságú, természetközeli gazdálkodás terület, illetve jó mezőgazdasági adottságú terület és részben turisztikai funkciójú terület jelenik meg.

6.2. Kapcsolódás a megyei stratégiai dokumentumokhoz

6.2.1. Somogy megye területfejlesztési koncepciója

Somogy megye lehetséges kitörési pontjait jelöli a megyei területfejlesztési koncepció, mely egyben meg is határozza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt kíván fektetni. A koncepcióban meghatározott célok és fejlesztési irányok kijelölése alapot ad a 2014-2020 közötti Európai Uniós tervezési és költségvetési időszak operatív programjaihoz kapcsolódó megyei program elkészítéséhez, a középtávon értelmezett vállalások megfogalmazásához. A dokumentum átfogó jellegéből adódóan a csaknem az összes jelen környezetvédelmi programban is felsorolt nagy témakör tárgyalásra kerül, így esszenciális jelentőségű a kapcsolat a kettő között.

A kedvezőtlen demográfiai, népesedési, foglalkoztatási és iskolázottsági szint fejlesztésének jövőképe kapcsán külön hangsúllyal jelenik meg a dokumentumban a természeti értékek és erőforrások fenntartható módon történő használata; a hatékony és fenntartható vízhasználat; a megújuló energiaforrások megyei adottságainak jobb kihasználása; energiahatékonyság; valamint a megye külső és belső periférián az élőmunka igényes mezőgazdasági termékek előállításának, helyben történő feldolgozásának a szorgalmazása, mely tervezési pontok és irányvonalak a Környezetvédelmi Programnak is határozott gerincét alkotják.

6.2.2. Somogy megye területfejlesztési programja

Somogy Megye Területfejlesztési Koncepciójában meghatározott célok és fejlesztési irányok kijelölése biztosított alapot a stratégia jellegű operatív program elkészítéséhez. A megyei területfejlesztési program a teljes tervezés ismérveit szem előtt tartó, középtávon értelmezett programdokumentum, mely 2014-2020 időszakra fogalmazza meg a megye terület- és vidékfejlesztéshez kapcsolódó vállalásait.

A programban megfogalmazott prioritások közül kiemelendő az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítését és helyi termelésen alapuló önfenntartó gazdaság feltételeinek a megteremtése; a turisztikai potenciál erősítése; az eredményes szemléletformáláshoz nélkülözhetetlen lakossági képzettségi szint javítása; a fenntartható gazdálkodás és erőforrás felhasználás támogatása. A Somogy megyei területfejlesztési program 5. prioritása keretében nevesítve is megjelenik a környezetbiztonság javítása, valamint a környezeti és klímaváltozással járó kockázatok csökkentése is.

6.2.3. Balaton Kiemelt Üdülőkörzet fejlesztési irányait kijelölő dokumentumok

Megyénk területének mintegy 31%-a, illetve 246 települése közül 70 a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetbe tartozik. Ennek a tervezési régiónak a közigazgatási határai nem esnek egybe a természetes határokkal, nem tekinthető egy földrajzi egységként; fejlesztése és védelme a három (Somogy, Zala és Veszprém) megye szoros együttműködésére van szükség a Balatoni Fejlesztési Tanácson kívül is.

A Balatoni Fejlesztési Tanács a „Területfejlesztési tevékenység fejlesztése a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet 2014-2020 tervezési időszakra irányuló sikeres felkészülése érdekében" című, az Új Széchenyi Terv keretében megvalósult projektjében a térség hosszú távú fejlesztési koncepciójának, illetve a régió középtávú, 2014-2020 programozási időszakra vonatkozó stratégiai, valamint a részletesebb operatív programját készítette el, fejlesztési céljait határozta meg. Ennek 2014-2030-as időszakra szóló, 2020-ban felülvizsgált változata, „Balaton Kiemelt Térség Fejlesztési Programja" II. kötete jelenleg egyeztetés alatt van. A Balaton térség jövőképének négy fő pillérét határozták meg, melyek közül a természetesség, megújuló képesség és fenntarthatóság irányvonala kapcsolódik leginkább a jelen dokumentum tematikájához.

6.3. Somogy megye környezeti állapota és környezetvédelmi szempontú viszonyainak értékelése

Az átfogó környezeti állapot bemutatás alapján leszűrhető összefüggések rámutatnak, hogy Somogy megye környezete jellemzően jónak tekinthető. Mindez azonban közel sem jelenti, hogy ne lennének olyan környezeti elemek, melyek állapotán nem kell feltétlenül javítanunk, illetve, hogy a hosszútávú fenntartása és javítása a jó állapotnak ne tenné szükségessé a minél előbbi cselekvést.

E célból röviden bemutatásra kerül Somogy megye környezeti szempontú SWOT elemzése, ezen belül a megye környezeti elemeinek és állapotának erősségei (S), gyengeségei (W), lehetőségei (O) és veszélyei (T) kerülnek bemutatásra.

6.3.1. SWOT elemzés

A környezeti állapot és a környezetvédelmi szempontú további viszonyrendszer elemzése (1) a környezeti potenciál; (2) a környezet állapota; (3) a környezeti ellátó, szolgáltató rendszerek; és (4) a környezetvédelmi beruházások tekintetében mutatja be röviden a megyei

sajátosságokat. Az elemzés eredményei három fő tématerülethez kapcsolódnak: (1) életminőség és emberi egészség javítása; (2) természeti értékek és erőforrások; (3) környezeti állapotok, folyamatok, melyek az erőforrások takarékos és hatékony hasznosításához kötődnek.

Erősségek	Gyengeségek
Környezeti potenciál: • sokirányú gazdaságfejlesztésre alkalmas természeti erőforrások • levegőkörnyezeti szempontból kedvező domborzati viszonyok • Külső-Somogy kedvező talajtani adottságai • jelentős ivóvíz- és termálvízkészletek és tározó kőzetek • erdők magas területi aránya • kedvező természeti feltételek megújuló energiaforrások hasznosítására **Környezet állapota** • országos átlagnál jobb környezetminőség • súlyos ipari eredetű környezeti károsodások nincsenek • légszennyező, üvegházhatású gázok kibocsátása alacsony • Balaton ökológiai és vízminőség-védelmének kiemelt kezelése **Környezeti ellátó, szolgáltató rendszerek** • gyakorlatilag teljes körű vízellátás • a térségi hulladékgazdálkodás alapjai adottak • viszonylag kedvező általános elérhetőség[42]	**Környezeti potenciál** • aprófalvas településszerkezet • zsáktelepülések ellátásának és közösségi közlekedéssel való elérhetőségének nehézségei • vízbázisok földtani védelmének hiányából fakadó terhelések gyakorisága • mezőgazdasági területeken belül magas a szántók, alacsony a gyepek aránya **Környezet állapota** • fajlagos lakossági energiafogyasztásból, hulladéktermelésből és közlekedésből származó üvegházhatású gáz kibocsátás emelkedése • Belső-Somogy durva textúrájú és rossz vízháztartású talajainak deflációs érzékenysége • felszíni vizek szennyezettségi állapota • morfológiailag átalakított vízfolyások magas aránya • talajvízkészletek szennyezettségi foka (pl. nitrátterhelés) • rétegvizek természetes eredetű (vas-, mangán-, ammónia-, metán) szennyezettsége

[42] „Az elérhetőség, megközelíthetőség az utazási időigény és a piac méretének kombinációjából adódik, mutatja, hogy a régióban előállított termékek és szolgáltatások milyen gyorsan és könnyen jutnak el a megrendelőkhöz, implicit módon a közlekedési infrastruktúra minőségét is jelzi." (forrás: Lengyel, I. (2003): Verseny és területi fejlődés. JATEPress Szeged)

Környezetvédelmi beruházások • közintézmények épületenergetikai pályázatokban való aktív részvétele • energiaforrások és energiahasználat palettájában egyre több megújuló jelenik meg • lakossági beruházások növekedése a fotovoltaikus energiatermelésbe és az elektromobilitás területén	• térben és időben (értsd: napszakos és szezonális értelemben) differenciáltan előforduló forgalmas útvonalak • mezőgazdaság környezetterhelése **Környezeti ellátó, szolgáltató rendszerek** • levegőkörnyezeti mérőhálózat hiánya • egyes térségek települési és lakossági csatornázottságának alacsony foka • illegális hulladéklerakás magas aránya **Környezetvédelmi beruházások** • kis- és középvállalkozói szint részvétele az energiahatékonysági projektekben alacsony • általános információhiány a kisebb fejlesztések és az eddig megvalósult projektek hatékonysága kapcsán • az alkalmazkodni és változtatni képes társadalmi rétegek gyakran anyagi körülményeik miatt nem tudnak aktívan részt venni a változásban • elöregedő és elszegényedő társadalom alkalmazkodási lehetőségei korlátozódnak • megyei K+F+I alacsony szintje, elvándorló potenciális kutatói réteg

Lehetőségek	Veszélyek
Környezeti potenciál • fenntartható, kímélő talajművelő gazdálkodás kialakításának alapjai adottak • üzemelő és potenciális vízbázisok biztonságba helyezése, megőrzése • természeti erőforrások környezettudatos hasznosítása gazdaságfejlesztés részeként (pl. ökoturizmus, biogazdálkodás) • mező- és erdőgazdaság ökológiailag fenntartható fejlesztése (ehhez azonban jelenleg nincs meg a lakosság kulturális fogadókészsége, sem a jövedelemszintje.) • erdősítési programok • védett területek részarányának növelése **Környezet állapota** • Balaton és Dráva vízminőségének kiemelt védelme • kedvező környezeti állapotú térségek környezetminőségének megőrzése • ipari, mezőgazdasági, közlekedési és kommunális eredetű szennyezések terhelésének mérséklése **Környezeti ellátó, szolgáltató rendszerek** • csatornázott települések és szennyvíztisztító telepek számának növelése • szelektív hulladékgyűjtés részarányának növelése	**Környezeti potenciál** • éghajlatváltozás általánosan kedvezőtlen hatásainak megjelenése • természeti erőforrások környezettudatos hasznosítása elhúzódik • üzemelő és potenciális vízbázisok biztonságba helyezése hosszabb távon oldható csak meg **Környezet állapota** • Balaton és Dráva vízminőségének kiemelt védelme csak korlátozottan érvényesíthető • a környezeti terhelések általános növekedése a kedvező környezetminőségű térségekben is • ipari, mezőgazdasági, közlekedési és kommunális fejlesztések a környezeti terhelések növekedésével járhatnak • fenntartható fejlesztés helyett továbbra is a gazdasági növekedés szem előtt tartása, döntéshozói szinten is **Környezeti ellátó, szolgáltató rendszerek** • megyét érintő úthálózati fejlesztések megvalósulásának hosszú időtávja (pl. M9) • komoly potenciállal bíró megújuló energetikai fejlesztésekkel (pl. biogáz) szembeni lakossági ellenállás • hulladéklerakók regionális rendszerének kialakításának nehézségei (pl. lakossági ellenállás, finanszírozási gondok)

• védelem és engedély nélküli, illetve illegális hulladéklerakás mérséklése, megszüntetése • növénytermelésből (vegyszerhasználat) és állattartásból (hígtrágya, állati tetemek) eredő terhelések csökkentése, a hasznosítás arányának növelése • a mezőgazdaság mitigációs potenciálja átlag feletti • biztosítási termékek elterjesztése révén a mezőgazdasági termelés anyagi megtérülése biztonságot jelentene az abból élőknek • talajszén karbon-nyelő képességének kihasználása az üvegházhatású gáz kibocsátási leltárt tovább javíthatja • szén-dioxid leválasztási és tárolási kutatási (CCS) projektek lehetőségei **Környezetvédelmi beruházások** • a folyamatosan növekvő állami és Európai Uniós pályázati források, pályázatok aktív, sikeres felhasználása a megyei környezetvédelmi beruházásokban • pályázatokon való részvételi hajlam megvan, ezt ösztönzőprogramokkal, helyi támogatási lehetőségekkel (pl. önrész-önerő kapcsán) és tanácsadással tovább lehet javítani • egy átlátható, szabadon hozzáférhető, eddigi projekteket és eredményeket bemutató adatbázis, mint az egyéni motivációt megerősítő információforrás elengedhetetlen a jövőben	• ökológiailag fenntartható termelési módok megvalósulásának késedelmei • szélsőséges időjárási események fokozódása és gyakoribbá válása esetén a mezőgazdasági termelésből élők ellehetetlenülése (pl. jégverés, aszály, hőstressz, szélviharok) • energiaigény további növekedése **Környezetvédelmi beruházások** • lassú megtérülési idő miatti általánosan gyenge vállalkozói hajlam • népesség deprivációs helyzete és jövőképe veszélyezteti az intézkedések eredményes megvalósíthatóságát • a szabályozási környezet stabilitásának hiánya

7. Somogy megye környezetvédelmi jövőképe

Magyarország hosszútávú jövőképének meghatározásában szereplő környezetvédelmi tematikája alapján:

„A gazdaság az ökológiai korlátain belül működik. A fenntartható fejlődés a természeti erőforrásokkal való olyan tartós, értékvédő gazdálkodást jelent, amely lehetővé teszi az emberek boldogulását anélkül, hogy a gazdasági fejlődés lerombolná a sokféleséget, a komplexitást és az ökoszisztéma-szolgáltatásokat. Az emberek tisztelik a természetet, természeti értékeinket, a helyi közösségek felismerik a rendelkezésükre álló természeti erőforrásokból adódó lehetőségeiket, termelésüket, energiafelhasználásukat és fogyasztásukat erre alapozva szervezik meg. (…)

A lokális ökológiai problémákra, kihívásokra a helyi közösségek és alsóbb szintű kormányzatok adnak választ, míg a központi kormányzat kezeli a nemzeti jelentőségű problémákat. A gazdasági, tudományos és intézményi innovációk hathatósan segítik a megoldások megtalálását.”

Ehhez kapcsolódóan, ha kilépünk az államhatárokon túlra, az **Európai Unió** saját maga (és így minden tagországa) számára az alábbi környezetpolitikai megalapozottságú jövőképet határozta meg:

„2050-ben jólétben, bolygónk ökológiai korlátait tiszteletben tartva élünk. Jólétünk és egészséges környezetünk egy olyan innovatív és körkörös gazdaságból származik, amelyben semmi nem megy veszendőbe, és amelyben a természeti erőforrásokkal való gazdálkodás fenntartható módon folyik, a biodiverzitást pedig társadalmunk ellenálló képességét fokozva védjük, értékeljük és helyreállítjuk. Karbonszegény növekedésünk már régóta független erőforrás-felhasználásunktól.”

Az Alaptörvényünkben megfogalmazottakat, nemzetközi kötelezettségeinket, illetve más hazai stratégiai dokumentumok célrendszerét is figyelembe véve **Somogy megye környezeti jövőképében** egy olyan megyének a víziója kell, hogy álljon, mely a jelenlegi természetes és emberi tevékenység által kialakított környezetnek a kincseit fenntartható módon ápolja és gazdasági tevékenységeit is úgy alakítja, hogy mindezen környezeti értékeink még jobb állapotba kerüljenek. Ezekhez a folyamatokhoz a megyei és települési önkormányzati szint, a gazdasági szereplők, a civil szféra és a teljes somogyi lakosság együttműködése és szerepvállalása szükséges. Ezen egységes környezetvédelmi tudatosság egy élhetőbb és fenntarthatóbb megye jövőképét festi elénk, ahol a társadalom értékrendje megváltozik, az

ember és a természet tisztelete, a takarékosság és mértékletesség eszménye az őt megillető helyre kerül. A rendszerszemlélet, a személyes felelősség és az elővigyázatosság elvének érvényesülése a gazdasági és döntéshozói szinten is megjelenik.

Természeti adottságaink, erőforrásaink és a hatályos nemzeti szintű keretprogram figyelembe vételével a következő legfontosabb stratégiai kihívásokat kell szem előtt tartani: (1) az erőforrások takarékos, hatékony használatára támaszkodó környezetbarát gazdaság megteremtése; (2) biztonságos és jó minőségű élelmiszer- és vízellátás biztosítása, ahol a termőföld és a vízkészletek védelme, fenntartható hasznosítása magas szinten biztosított; (3) a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma szolgáltatások védelme, fenntartása; és (4) a környezeti lehetőségekhez és korlátokhoz illeszkedő területhasználat.

8. Környezetvédelmi célkitűzések és stratégiai területek

A hatályos nemzeti környezetvédelmi keretet szolgáltató programhoz koherens módon kapcsolódva **átfogó célunk a megyei hozzájárulás a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához**.

Horizontális célként jelenik meg a **teljes környezeti állapotra vonatkozó monitoring-hálózat és döntéstámogatási rendszer kiépítése**, mely a jövőbeni stratégiatervezési munkálatokat éppúgy segítené, mint a pillanatnyi helyzetfelmérést, illetve a megvalósulás alatt álló intézkedések, programok nyomon követését, indikátorainak teljesülését. Jelen megyei környezetvédelmi program célkitűzései, iránymutatásai és intézkedési-javaslatai kijelölik a legfőbb irányvonalakat az elkövetkező évekre. Konkrét intézkedések, melyekhez a lehetséges források is szerepelnek a jelenleg tervezés alatt álló Európai Uniós 2021-2027-es programozási időszakra szóló költségvetés és ezzel párhuzamosan, előbbi függvényeként zajló hazai Operatív Program tervezés miatt egy későbbi Somogy megyei Környezetvédelmi Cselekvési Tervben kerülhetnek majd megfogalmazásra.

A környezeti szempontú állapotfelmérés alapján meghatározott **három stratégiai célterület** alapján kerülnek megfogalmazásra és bemutatásra az egyes specifikus célkitűzések és feladatok, intézkedés-javaslatok.

8.1. Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása

Ezen stratégiai célon belül kerülnek meghatározásra azon környezeti elemek javítására és védelmére megfogalmazott célkitűzések (és hozzájuk tartozó feladatok/intézkedési-javaslatok), melyek révén elsősorban a jó életminőség és az egészséges élet közvetlen környezeti feltételei kerülnek biztosításra.

8.1.1. Levegőminőség javítás

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

A környezeti állapotfelmérés során a megyei levegőkörnyezetre vonatkozóan jellemzően egy jó állapotú helyzet került feltárásra. Ennek hátterében a megye ágazati struktúrája, a szennyező nagyipari létesítmények és kifejezetten urbánus, nagy népességi sűrűséggel és közlekedési problémákkal (értsd közlekedési dugók) küzdő térségek hiánya, illetve a megye kedvező domborzatából (nagykiterjedésű, szellőzetlen medencék nincsenek a megyében, ugyanakkor az uralkodó széliránnyal párhuzamos csapású völgyek és völgyközi-hátak természetes szélcsatornái kellő légmozgást biztosítanak) adódó szélviszonyai játszanak szerepet.

A mezőgazdasági eredetű gázkibocsátások tárgyalása az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése kapcsán kerül majd tárgyalásra az „Az erőforrás-takarékosság és –hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése" stratégiai céloknál. Ugyanakkor az agrárium tevékenysége során légkörbe kerülő szállópor mennyiségének alkalmankénti és szezonális megnövekedése (jellemzően a tavaszi időszakban kialakuló porviharos helyzetekkor a betörő hidegfrontok során viharossá erősödő szelek deflációja a vegetációval még nem borított szántóföldeken) szintén levegőminőségi kérdés. Csakúgy, mint a lakossági zöldhulladék-égetés és a részben, a rossz anyagi helyzettel és információhiánnyal, alultájékozottsággal összefüggő rossz tüzelési gyakorlatok alkalmazása során is komoly lokális levegőromlást tapasztalhatunk.

Természetes vagy olykor emberi tevékenység hatására kialakuló erdő-, bozót- és nádastüzek légszennyezése is viszonylag gyakori események Somogy megyében az elmúlt években.

Mindezeken felül, mint átfogó levegőkörnyezeti problémaként említhető meg a megye területén – egyelőre – nem üzemelő állandó, automata mérőállomás, így az automata Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatban nem szerepelnek somogyi adatok.

Célkitűzések:

A jelenlegi levegőkörnyezeti helyzet fenntartása és lehetőségek szerinti javítása, melyhez objektív, számszerű, állandó légszennyezettségi adatokra van szükség.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Levegő-01 intézkedési-javaslat: a megyei levegőkörnyezeti monitoring feltételeinek kialakítása**
    - Bekapcsolódás az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózatba, automata mérőállomás kiépítése.

- Az automata mérőhálózatba való bekapcsolódást várhatóan a HungAIRy LIFE integrált projekt oldja meg, és Kaposváron megépülhet egy akkreditált levegőminőség mérő állomás, ami az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat része lesz.

- **Levegő-02 intézkedési-javaslat: lakossági (szilárd) tüzelésből eredő kibocsátások mérséklésének elősegítése**
  - A légköri szállópor PM10 és PM2,5 frakciójának megnövekedésében (ami miatt jelenleg is kötelezettségszegési eljárás indult Magyarország ellen) jelentékeny mértékben hozzájárul a rosszminőségű fával vagy szeméttel történő tüzelés. Ehhez továbbá hozzájárulnak a rossz technikával, rossz hatékonysággal megvalósuló fűtési szokások.
  - Tájékoztatási kampány kialakításával a lakosság fűtési szokásain változtatni lehet. Erre vonatkozóan jó példaként szolgálhat az Agrárminisztérium "Fűts okosan!" honlapja[43].
- **Levegő-03 intézkedés-javaslat: lakossági közlekedési eredetű légszennyezés mértékének lecsökkentése szemléletformálással**
  - Feltételezhetjük csupán a kellő mennyiségű és minőségű adatok híján, hogy a közlekedési eredetű N_2O- és SO_2-kibocsátások mértéke csökkenő trendet mutat a megyében, melynek hátterében a járműállomány korszerűsödése és az üzemanyagok kéntartalmának csökkentése áll. Ugyanakkor általános trend a külföldi, dízelüzemű, mára már korszerűtlenné vált használtautók behozatala, melyek kibocsátása nagymértékben hozzájárul mindezen légszennyező anyagok, vélhetően még mindig magas koncentrációjához. A környezetkímélő vezetés (vagy ökovezetés/eco-driving) népszerűsítése által a leromlott járművek kibocsátása és fogyasztása, így fenntartása is csökkenhető.
  - Ugyancsak levegőkörnyezeti javulás érhető el az országosan is egyre népszerűbbé váló elektromobilizáció által. Ennek térnyerését a megyében tovább javíthatná, ha a meglévő, bár egyre inkább szaporodó töltőállomások száma jelentősen nőne. Ugyanakkor számolni kell az elektromos közlekedési eszközök alkatrészeinek deponálásával, annak környezeti terhelésével is.
  - A nagy költségigényű beruházások ösztönzése mind a lakosság, mind a megyei vállalkozások számára nagy terhet jelent, ugyanakkor a hathatós állami és részben európai uniós támogatások jövőbeni fellendülése (pl. zéró-emissziós elektromos és hibrid közlekedési eszközök vásárlásának támogatása, töltőállomások létrehozása), valamint az elektromos hajtású gépjárművek árának várható csökkenése lehetőséget teremt az efféle beruházások kivitelezésére. A szabályozási környezet jövőbeni megváltozása (pl. dízelüzemű gépjárművekre vonatkozó korlátozások, az elektromos járműpark részarányának növelésének szükségessége) is mindezen intézkedések szükségességét vetítik előre.

43 http://futsokosan.kormany.hu/

- **Levegő-04 intézkedési-javaslat: a zöldhulladékok égetésének szabályozása**
    - 2021-től törvényileg tiltva lesz a kerti zöldhulladékok, avar, fűnyesedék és gallyak égetése. Ezek magas nedvességtartalma, a rossz légellátás és az alacsony égéshőmérséklet következtében a növényi részekben lévő szén ugyan oxidálódik, de nem CO_2, hanem mérgező CO képződik. A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet egyes területein már jelenleg sem lehet a zöldhulladékot elégetni, az ott alkalmazott gyakorlatok átvétele, fejlesztése elősegítheti a minél gyorsabb megvalósítást.
    - Az eddigi tapasztalatok (pl. tűzgyújtási tilalmak figyelmen kívül hagyása) alapján ennek a törvényi szabályozásnak a betartatása komoly hatósági odafigyelést igényel majd.
    - A kerti zöldhulladékok komposztálásának népszerűsítésével a jelenlegi környezetromboló hozzáállás javítható lenne, különösképpen azért is, mert a komposztálás után visszamaradt humuszban gazdag növényi maradványok a talajerő-utánpótlásban játszhatnak fontos szerepet.

8.1.2. Vízszolgáltatás és ivóvízminőség

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Települési szinten a közüzemi vízellátás 100%-os. A közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya országos szinten is jónak mondható a megye területén. Az ivóvíz felhasználás alapján átlagosan az országos átlag közelében mozognak az éves értékek, de ebben nagy területi egyenetlenség figyelhető meg, melynek hátterében jellemzően a Balaton déli partján szezonálisan megemelkedő turisztikai céllal érkező vendégek vízfogyasztása áll. A vízművek helyszíni ellenőrzése során a népegészségügyi hatóság ivóvízbiztonságot veszélyeztető hiányosságot nem szokott tapasztalni. A kisebb feltárt hiányosságok az előírt határidőre megszüntetésre szoktak kerülni.

A leggyakrabban kifogásolt kémiai paraméter a vas, a mangán és az ammónium. Átmeneti vízellátásra a nitrit és az arzén koncentrációk miatt és vízműkút meghibásodása esetén került sor néhány településen a megyében. Az esetenként érkezett bejelentés az ivóvíz ízére, szagára és bőrirritációra vagy hatására bekövetkező mikroszkópos biológiai problémák miatt az üzemeltetőkhöz, akik a szükséges intézkedésekkel minden esetet megoldottak.

A megye vízbázisainak döntő hányada a geológiai védelem hiánya miatt sérülékeny; a felszín felől érkező szennyezések áramlását vízzáró és vízrekesztő rétegek nem akadályozzák.

Célkitűzések:

A kiemelt komponensek miatt fennálló egészségi kockázatok jelentős csökkentése, az érintett területek ivóvíz-minőségének javítása, illetve a közüzemi ivóvízellátás közszolgáltatás biztonságának növelése, a vízkészleteket pazarlásának csökkentése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Ivóvíz-01 intézkedési-javaslat: ivóvízminőség-javítási beruházások előkészítése és megvalósítása**
    - A már eddig is lezajlott, projektenként százmillió forintos nagyságrendű beruházások folytatása szükséges. Ezek finanszírozása jellemzően a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programhoz (KEHOP) kapcsolódott, mely finanszírozási forrás kérdése a 2021-2027-es EU programozási időszakra vonatkozó költségvetés-tervezés, illetve az operatív programok hazai tervezés függvényében határozható meg majd egyértelműen.
- **Ivóvíz-02 intézkedési-javaslat: vízbázis-védelem**
    - A földtani adottságaink következtében a megyei vízbázisok döntő hányada sérülékeny. A jelenleg is üzemelő monitoring-hálózat diagnosztikai vizsgálata alapján meg kell határozni, hogy mely szennyező forrásokat kell megszüntetni vagy korlátozni, milyen mértékben, milyen módszerrel, és melyeket lehet esetleg zavartalanul hagyni, mert nincs hatásuk a vízminőség alakulására. Mindez a vízmű üzemeltetőjének a feladata, de vele együttműködésben üzemeltetési koncepció és felújítási ütemtervek kidolgozása szükséges.
    - Ennek hátterében részint a mezőgazdasági területek diffúz nitrogén- és foszforterhelése, részben a jövőben várható, a klímaváltozással összefüggő szélsőségessé váló csapadékmintázat (mennyiség, intenzitás és eloszlás) figyelembevételének szükségessége áll.
- **Ivóvíz-03 intézkedési-javaslat: lakosság informálása, a megfelelő vízhasználati szokások kialakítása a közegészségügyi szempontok és a takarékos ivóvíz-használat elveinek figyelembevételével kapcsolatban, illetve a víztakarékos eszközök használatára vonatkozóan**
    - A jó minőségű víz, mint esszenciális elem nem áll korlátlanul rendelkezésünkre. Az ivóvízzel kapcsolatos intézkedések nem ragadhatnak meg a szolgáltató oldalánál, hanem szükséges a fogyasztók takarékos ivóvízhasználatának az ösztönzése is. (Noha a vízdíjak a lakossági takarékosságra is hatással vannak, de a gazdaság szereplők részéről ez inkább megfigyelhető jelenség, éppen ezért ők erre vonatkozóan több ismerettel is rendelkeznek.)
    - A takarékos vízhasználat keretében a tudatformáló kampányban kitekintéssel kell lennie mind a közvetlenül elfogyasztott (ivóvíz) és elhasznált (ivóvízminőségű háztartási vízfogyasztás), illetve a közvetve az előállított termékek, igénybe vett szolgáltatások előteremtéséhez használt vízmennyiségre is (ökológiai vízlábnyom).

8.1.3. Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

A mechanikai és biológiai víztisztításon túl, az ún. III. tisztítási fokozattal (kémiai módon) is tisztított szennyvíz aránya, az elsődleges és másodlagos közműolló adatok alapján a megyei szennyvízkezelési helyzet viszonylag jó képet vázol fel. Ugyanakkor a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya a lakásállományhoz viszonyítva már a megyei szinten csak az országos szinten a negyedik legrosszabb helyre sorolja Somogyot.

Ugyanakkor a Nemzeti Szennyvíz Programban előírt 2000 LE[44] feletti agglomerációkra vonatkozó csatornázási előírásokat mindez nem érinti, hiszen egyik csatornázatlan somogyi település sem esik ebbe a kategóriába (jellemzően kis- és aprófalvak ezek).

Célkitűzések:

A folyamatosan növekvő mennyiségű szennyvíz elvezetésének, tisztításának és kezelésének a megoldása (nagyobb figyelmet kell fordítani a szennyvízhasznosítás elterjesztésére, amely a vizek helyben tartása révén hozzájárul a VKI céljainak megvalósításához is[45]). A szennyvíziszap energetikai célú felhasználásának elősegítése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Szennyvíz-01 intézkedési-javaslat: Szennyvízelvezetés, -tisztítás és -kezelés megvalósítására irányuló beruházások előkészítése és megvalósítása**
    - A már eddig is lezajlott, projektenként százmillió forintos nagyságrendű beruházások folytatása szükséges. Ezek finanszírozása jellemzően a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Programhoz (KEHOP) kapcsolódott, mely finanszírozási forrás kérdése a 2021-2027-es EU programozási időszakra vonatkozó költségvetés-tervezés, illetve az operatív programok hazai tervezés függvényében határozható meg majd egyértelműen.

[44] Lakosegyenérték (LE): A település egy lakosa egy lakosegyenértéket képvisel. Mivel azonban a keletkező szennyvíz nem csak emberi (lakossági), de ipari vagy intézményi eredetű is, szükség van ezeknek a szennyezőforrásoknak a számszerűsítésére is. A becsült ipari és intézményi szervesanyag terhelést az egy lakosra jutó biológiai oxigénfogyasztással osztják, és ezt, mint lakosegyenértéket hozzáadják a lakosszámhoz.

[45] A 91/271/EGK irányelv derogációs követelményeinek teljesítése és a vizek jó állapotának elérése érdekében az EU VKI-ban, valamint a VGT-ben megfogalmazott kritériumok, illetve intézkedések teljesítése.

- **Szennyvíz-02 intézkedési-javaslat: a lakások csatornabekötésének az ösztönzése (különös tekintettel a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetre)**
    - A lakosság házi szennyvízkezelése sok helyütt nem megfelelő, az erre vonatkozó környezetkárosító magatartás következményeit bemutató tájékoztató kampányok és a talajba történő szikkasztás hatósági ellenőrzésének szigorítása.
    - A használtvíz kezelő berendezések alkalmazása és a megtisztított víz visszaforgatása révén csökkenthető az ivóvízhasználat és a talaj terhelése.
- **Szennyvíz-03 intézkedési-javaslat: szennyvíziszap energetikai (biogáz) és egyéb célú felhasználását lehetővé tevő beruházások elősegítése**
    - A szennyvíztisztítás első és legfontosabb feladata a szennyező anyagok (szerves anyagok, a nitrogén- és foszfor tartalmú vegyületek) eltávolítása a vizes fázisból, aminek egyik eredménye a szennyvíziszap. A szennyvíziszap folyamatosan jelenlévő elhelyezési problémát is jelenthet, de akár újabb lehetőséget is megfelelő megoldással, kezeléssel és újrahasznosítással.
    - Megújuló energiaforrásként a szennyvíziszapból anaerob rothasztás során nagy metán tartalmú biogáz képződik, melyet elégetve hőt, majd villamosenergiát lehet termelni.
    - A szennyvíziszapokban a szennyezőanyagok - a modern szennyvíztisztítási eljárásoknak köszönhetően - a kiindulási értékek töredékére csökkennek, de a szerves anyag tartalom továbbra is magas marad, tehát a mezőgazdaság számára komoly érték, jól hasznosítható melléktermék vagy alapanyag.
- **Szennyvíz-04 intézkedési javaslat: települési szennyvízkezelési programok kidolgozásának szükségessége a települési környezetvédelmi programok részeként**
    - Ehhez kapcsolódóan a települési szennyvíziszap kezelési és elhelyezési tervek kidolgozása is témaspecifikus kérdés, melynek a megvalósítására a pályázati források folyamatos figyelemmel kísérése szükséges.

8.1.4. Környezet és egészség

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

A környezet és az egészség egymástól elválaszthatatlan tématerületek, melyek közül a levegő (levegőminőség, szállópor) és víz (ivóvízminőség) korábbiakban bemutatásra került problémái szintén közvetlenül kapcsolódnak. Hasonlóképpen a későbbiekben tárgyalásra kerülő felszíni vizekkel, valamint talajokkal és egyéb környezeti elemekkel, melyek közvetlenül hatással vannak egészségünkre.

Ebben a részfejezetben olyan speciális témaköröket tárgyalunk, melyek lényegüknél fogva más stratégiai területekhez kevésbé kapcsolódtak volna ilyen relevánsan. Ilyen terület például

a fürdővizek minősége, a beltéri levegőminőség, biológiai allergének és a klímaváltozás egészségügyi hatásai.

Célkitűzések:

Az egészséges környezet fenntartása, lehetőségek szerinti javítása

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Környezetegészségügy-01 intézkedési-javaslat: fürdővizeink biztonságának fokozása**
    - Természetes fürdővizek szempontjából is kiváló adottságokkal rendelkezik Somogy megye, de a medencés fürdővizek kapcsán is híres központokkal rendelkezünk. Ezek monitorozása Európai uniós irányelvek szerinti mintavételi naptár alapján zajlik. Vízminőségi problémákra sokkal kevesebb panasz érkezett az Európai Környezetvédelmi Ügynökséghez, mint a nem megfelelőnek számító mintavételezés miatt, emiatt feltétlenül fontos az előírások és módszertani útmutatók teljeskörű betartása. Magyarországon a Nemzeti Népegészségügyi Központ koordinálja és a megyei kormányhivatalok fürdési idény előtti és utáni jelentései alapján küldi meg a Környezetvédelmi Ügynökségnek a beszámolót.
    - 2020-tól – a kialakult új típusú COVID-19 koronavírus járvány miatt – szigorítások léptek életbe.
- **Környezetegészségügy-02 intézkedési-javaslat: beltéri levegőminőség egészségügyi hatásainak tudatosítása**
    - A lakosság levegőkörnyezettel kapcsolatos általános ismeretei sem teljeskörűek, de a beltéri levegőminőség kapcsán sokkal kevesebb ismerettel rendelkeznek. A környezeti levegő minősége alapvetően befolyásolja a belső terek levegőjének minőségét, számos olyan szennyező anyag lehet jelen a belsőtéri levegőben, amely a belső terekben termelődik (pl. égéstermékek) vagy ott szabadul fel (pl. illékony szerves szennyezők).
    - Egy részről a lakosság beltéri levegőminőséggel kapcsolatos ismereteinek a bővítése szükséges, emellett pedig elsősorban egyes fokozottan érzékeny csoportok, így különösen a gyermekek védelmének biztosítása a beltéri levegőminőséggel összefüggő egészségkárosító hatásokkal szemben (helyiségek belső téri levegőminőségének vizsgálata, az ártalmas kockázati tényezők kiküszöbölése).
- **Környezetegészségügy-03 intézkedési-javaslat: aerobiológiai helyzet javítása**
    - Elsősorban a parlagfű elleni védekezés fontosságának és a törvényileg szabályozott, kötelező irtásának és a földterületek parlagfű-mentesítésének tudatosítása, illetve a kötelezettség elmulasztásának felderítése, a kapcsolódó hatósági intézkedések foganatosítása.

- Más további allergén gyomnövény gyérítésére vonatkozó szempontok érvényesítése.

- **Környezetegészségügy-04 intézkedési-javaslat: az éghajlatváltozás egészségügyi hatásainak mérséklése**
  - A megyére jellemző demográfiai trendek, a fokozódó elöregedés és a deficites belföldi migrációs folyamatok következtében egy olyan jövőbeni társadalom képe rajzolódik ki, melyben az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival szembeni alkalmazkodási képessége problematikus.
  - Somogy megye lakossága a klímaváltozás megítélésében és a tapasztalt éghajlatváltozással összefüggő hatások kapcsán az országos átlag fölötti értékekkel jellemezhető. Azaz a problémát ismerik, hatásait érzik. Ugyanakkor a klímaérintettség ellenére a klímaváltozás elleni védekezés és alkalmazkodás lehetőségei korlátozottak.
  - A már a Somogy Megyei Klímastratégiában is tárgyalt szemléletformálási (döntően adaptációs célú) intézkedési-javaslatok átültetése, illetve a lakossági tájékoztatás javítása, oktatási és ismeretterjesztő anyagok frissítése, veszélyhelyzetek esetére személyes magatartási szabályok érintettekkel való megismertetése.

8.1.5. Zöldfelületek védelme

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

A települési zöldfelületek, mint a települési zöldinfrastruktúra részei a növényzettel fedett területek és vonalas jellegű zöldfolyosók összessége, melyek kapcsolódnak a környező természeti rendszerekhez, mint például az Ökológiai Hálózathoz. A területhasználatot bemutató CORINE 2018-as felszínborítási adatok alapján Somogy megyében közel 50 km^2-t, a megye területének 0,8%-át tették ki. Ez az 1990-es hasonló felméréshez képest ~9%-os növekedést jelent.

Ezek a biológiailag aktív felületek az érintett lakosság életkörülményeit javítják, valamint közvetlenül a környezeti elemeket (pl. települési mikro- és mezoklíma [levegő páratartalma, hőháztartása, hőszigetek], talajvízháztartás, levegőminőség) is pozitívan befolyásolják. Emellett a zajterhelés csökkentésében is jelentékeny szerepet játszanak. A zöldfelületi rendszer fejlesztése nem „csupán” városökológiai, környezetvédelmi, településesztétikai kérdés, hanem a zöldfelületekkel kapcsolatos előnyök a település élhetőségének javításán keresztül a település népességmegtartó és egészségmegőrző erejét is jelentősen befolyásoló gazdasági tényező.

Célkitűzések:

Települési zöldfelületek mennyiségi és minőségi szempontból történő további fejlesztése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Zöldfelület-01 intézkedési-javaslat: Zöldfelület fejlesztési programok**
  - Megyei települési zöldfelületek rehabilitációja, revitalizációja és helyreállítása céljából történő fejlesztési források felkutatása és a települések ösztönzése a zöldfelületeik fejlesztésének céljából.
  - Városi parkok stratégiai tervének elkészítése, rendelkezésre álló, hasznosítatlan területek felmérése és annak integrációja a településrendezésbe.
  - Új lakó-, illetve egyéb beépítésre szánt területek kijelölése esetén, új zöldterület (közkert, park) kialakítása.
  - Új térbeli összeköttetések kialakítása a zöldfelületi rendszer elemei között, új zöldhálózati elemek létrehozása.
- **Zöldfelület-02 intézkedési-javaslat: zöldfelületi rendszer monitoringja, zöldfelületi kataszter térkép és adatbázis (nyilvántartás) létrehozása**
  - A tervezési programok számára elengedhetetlenül szükséges információk rendelkezésre állása megoldásra vár. A döntéstámogató monitoring rendszer települési adatszolgáltatáson keresztül pontosabb képet festene a települési zöldfelületek területéről és elsősorban minőségéről, mint a távérzékeléses adatbázisok.
- **Zöldfelület-03 intézkedési-javaslat: meglévő települési zöldfelületek minőségének javítása**
  - Vonalas jellegű biológiailag aktív zöldfolyosók (pl. fasorok) állapotának javítása, fenntartása, telepítése.
  - Zöldfelületi funkciók bővítése.
  - Lakossági tájékoztatás és ösztönzés a zöldfelületek kialakításának maximalizálása, a zöldfelületek rendben tartása, gondozása, zöldhomlokzatok, zöldtetők kialakítása céljából.

8.2. Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata

A tématerület célja a stratégiai jelentőségű természeti erőforrások, természeti értékek, ökoszisztémák védelme, az életközösségek működőképességének megőrzése, a biológiai sokféleség csökkenésének megállítása.

8.2.1. A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Somogy megye természetes környezetének gazdagsága tágabb kitekintésben is. Azonban ez a gazdag élővilág többnyire kisebb kiterjedésű és mozaikos elhelyezkedésű elemekből áll, és az éghajlat változása, a társadalom folyamatosan növekvő terület-, energia- és anyagigénye miatt egyre súlyosabb terheléseknek van kitéve. A tiszta víz, levegő, a talaj termékenysége, élelmiszerek, genetikai erőforrások, mint az emberi társadalom és gazdaság fennmaradásához szükséges javak és feltételek az ökoszisztéma szolgáltatások révén kerülnek biztosításra.

Célkitűzések:

Somogy megye biológiai sokféleségének és természeti értékeinek megőrzése. A természet- és tájvédelmi célok érvényesítése a terület- és településfejlesztés, illetve -rendezés, az ágazati tervezés (különösen mező- és erdőgazdálkodás, vízgazdálkodás, közlekedés és egyéb műszaki infrastruktúra-fejlesztés) során. A táji identitás növelése, lakossági, közösségi tájtudat kialakítása, a táj iránti elkötelezettség és felelősség növelése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Természetvédelem-01 intézkedési-javaslat: védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek megőrzése**
    - Az ökológiai hálózat fenntartásával összefüggő feladatok ellátása, a zöld infrastruktúra elemek létrehozása és hálózatba történő integrálása.
- **Természetvédelem-02 intézkedési-javaslat: A megyei területi tervekben a természet- és tájvédelmi szempontok érvényesítése**
    - A tájszerkezet, tájjelleg, tájpotenciál védelmének megőrzése megjelenítése szükségességének hangsúlyozása a fejlesztési tervekben, koncepciókban és stratégiákban.
    - Részvétel az egyedi tájértékek kataszterezésében és megőrzésében.
    - Együttműködés a helyi gazdálkodókkal a tájvédelmi célok megvalósításában.
- **Természetvédelem-03 intézkedési-javaslat: önkéntes biodiverzitási monitoring ösztönzése**
    - Önkénteseken keresztül szélesebb társadalmi rétegek bevonása a monitorozó munkába (pl. NBmR és más célzott adatgyűjtő rendszerek), egyben szemléletformálási feladatok megvalósítása.
    - Ennek kialakításában a szemléletformáló kampányok, illetve az ismeretterjesztés szerepe szintén jelentős, mert így a lakosság részéről

(„citizen scientist”) érkező közvetlen és gyors információk érkeznek a döntéshozókhoz.

- **Természetvédelem-04 intézkedési-javaslat: inváziós fajok terjedésének önkéntes monitoringja**
    - Aktív részvétel a potenciális veszélyt jelentő fajok listájának kialakításában az özönfajok terjedési útvonalainak feltérképezése, helyi védekezési akciótervek készítése, gyakorlati védekezés megvalósítása.
    - Ennek kialakításában a szemléletformáló kampányok, illetve az ismeretterjesztés szerepe szintén jelentős, mert így a lakosság részéről („citizen scientist”) érkező közvetlen és gyors információk érkeznek a döntéshozókhoz.

8.2.2. Talajok védelme és fenntartható használata

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Somogy megye természeti kincsei közül kiemelkedő szerepet tölt be a feltételesen megújuló képességekkel rendelkező talajtakaró, melyre a mezőgazdasági tevékenység, illetve az éghajlatváltozás folyamatai (aszály, defláció, szélsőséges csapadékviszonyok, villámárvízek, belvíz) komoly kockázatot jelent.

A csapadéktevékenység eróziós hatása mind a mezőgazdasági, mind az erdőgazdasági területeken a talaj legfelső, legtermékenyebb rétegének az elmosásával, valamint elsősorban löszös alapkőzetű (főként külső-somogyi) talajok esetében eróziós árkok, szakadékok kialakulásához vezethet. A homokos (főleg belső-somogyi) talajok kapcsán az aszályos periódusok során fokozottan jelentkező széláltali deflációs talajpusztulás jelent komoly veszély a félig kötött homokos térszíneken. A talajvédelmi intézkedések a gazdasági és fenntarthatósági célok mellett egyben mitigációs célokat is szolgálnak, hiszen a talajok termőképességének megtartása által egészségesebb növénytakaró (természetes és mesterségesen telepített egyaránt) alakul ki rajta, melynek fotoszintézise során nagymennyiségű szén-dioxid kötődik meg. További üvegházhatású gáz megkötéssel jár együtt a talajaink szénraktározó képességének megőrzése.

Célkitűzések:

A talajkészletek mennyiségének és minőségének fokozott védelme, termékenységének hosszú távú fenntartása, a talajban tárolt szénkészletek mennyiségének növelése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Talaj-01 intézkedési-javaslat: fenntartható talajhasználat alapjait ismertető tudástranszfer**
    - A talajdegradációs folyamatok számos esetben a helytelen földhasználat, a talajvédelmi szempontokat figyelmen kívül hagyó gazdálkodás miatt alakulnak ki és a talajtermékenység csökkenése mellett a mezőgazdasági termelés költségeinek növekedését, az ökológiai, vízháztartási (növekvő aszályérzékenység) körfolyamatok felbomlását, a kockázatos anyagok felhalmozódását (élelmiszerbiztonság), valamint a vizek, ivóvízbázisok elszennyeződését eredményezik.
    - Erről tájékoztató információs kiadványok és előadássorozatok szervezése szükséges mind az egyéni gazdálkodók, mind a mezőgazdálkodási szervezetek számára.
- **Talaj-02 intézkedési-javaslat: talajtani viszonyok teljeskörű felmérése és állandó monitoring kialakítása**
    - A megye területén található talajaink fizikai talajféleségének, kémhatásának, mésztartalmának, szervesanyag-készletének, szén-raktárának, vízgazdálkodási tulajdonságainak, termőréteg vastagságának, erózió mértékének, lejtési viszonyainak felmérése.
- **Talaj-03: A talajpusztulással veszélyeztetett területek felmérése**
    - Árkos és areális erózióval veszélyeztetett területek felmérési programjának a folytatása.
    - További tömegmozgásos folyamatok, földtani veszélyforrások felmérése.

8.2.3. Vizeink védelme és fenntartható használata

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Az Európai Unió Víz Keretirányelve (2000/60/EK) szerint a vizek minőségében a „jó állapot” elérése a cél, amelyet vízgyűjtő szemlélettel érdemes megvalósítani. A VKI kitér nemcsak a felszíni, hanem a felszín alatti víztestek védelmére is. Ezek szerint a tagállamoknak feladatuk védeni, javítani és helyreállítani az összes felszín alatti víztestet, továbbá biztosítani az egyensúlyt a felszín alatti víz kitermelése és utánpótlódása között, azzal a céllal, hogy elérjék a felszín alatti vizek „jó állapot”-át.

A vízkészletek, vízbázisok védelmének a szervezése az ivóvízvédelem kapcsán tárgyalásra került, de mindezen tervezési és fejlesztési, védelmi munkálatok a hatályos Vízgyűjtő-

gazdálkodási Tervvel szimbiózisban kell, hogy megvalósuljanak. Hasonlóan a mindezeket érintő nitrát érzékeny területek mezőgazdasági eredetű terhelésének csökkentésével.

Célkitűzések:

A Vízkeretirányelv és vele összhangban a hatályos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv alapvető célja a vizek ökológiai, kémiai és mennyiségi állapotának védelme, a fenntartható vízgazdálkodás feltételeinek biztosítása. A vízkészletek mennyiségi és minőségi védelme (az ésszerű és takarékos vízhasználat elterjesztése, a vizek szennyezőanyag terhelésének csökkentése). A vizek többletéből vagy hiányából eredő káros hatások csökkentése, megelőzése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Víz-01 intézkedési-javaslat: a Vízkeretirányelv és a Vízgyűjtőgazdálkodási Terv megvalósulásának megyei támogatása**
    - A vizek mennyiségi és minőségi állapotának nyomon követése az intézkedési programok hatékonyságának ellenőrzése és felülvizsgálatának megalapozása, valamint a társadalom tájékoztatása céljából.
    - A terület- és településfejlesztést, -rendezést, a földhasználatot és az ipari tevékenységeket is érintő intézkedések összehangolása. Az erózióérzékeny területek, belvízérzékeny területek, aszályérzékeny területek, partmenti erdősávok, valamint a területi agrárintézkedések megalapozása és támogatása.
- **Víz-02 intézkedési-javaslat: sérülékeny vízbázisok komplex védelme**
    - A megyei távlati vízbázisok felülvizsgálatának elősegítése és ösztönzése.
- **Víz-03 intézkedési-javaslat: nitrát érzékeny területek mezőgazdasági terhelésének csökkentése**
    - Az állattartó telepek trágyakezelésére, tárolására vonatkozó korszerűsítések támogatása, és a helyes mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó szabályok betartásának ellenőrzése.
    - Az állattartó telepekre vonatkozó adatokat nyilvántartó információs rendszerek összehangolása, a nitrát irányelv végrehajtásához, annak nyomon követéséhez szükséges adatok elérhetőségének megteremtése.
    - Környezetkímélő gazdálkodási módok elterjesztésének támogatása, tudatformálás, tudástranszfer. Helyi gazdálkodó számára szolgáltatott ismeretek elősegítik az esetleges lokális vízpazarló mezőgazdasági gyakorlatok visszaszorítását, melyek korább vélhetően megvalósíthatók voltak, azonban a változó környezeti viszonyok következtében és a jövőben várható fokozottabb vízkincs védelem szükségszerűsége miatt a berögzült technikákon változtatni kell.

- **Víz-04 intézkedési-javaslat: Balaton vízgazdálkodásának összehangolása**
    - A vízgazdálkodási tevékenységek összehangolása a Balaton vízgyűjtőjén a klímaváltozás hatásainak mérséklése és a tó vízmennyiségének megőrzése érdekében, melyben kiemelt jelentősége van a három érintett megye, illetve és a Balatoni Fejlesztési Tanács konstruktív együttműködésének.
    - Annak ellenére, hogy a Balaton vízminősége a vízgyűjtő területén megvalósult csatornázás következtében sokat javult az elmúlt időszakban, tovább kell folytatni a vízminőség javításával összefüggő intézkedések megvalósítását (pl. a Balaton teljes területét érő összes terhelés több mint 30%-a a parti települések belterületi csapadékvizéből származik).
    - A Balaton vízszint-szabályozása hatásainak folyamatos nyomonkövetése, a mederben való tározás maximális lehetőségeinek kihasználásával. A vízszint szabályozásához szükséges létesítmények működtetése, rekonstrukciója
    - Balaton Kiemelt Üdülőkörzet bel- és külterületi vízrendezésének megvalósítása.
- **Víz-05 intézkedési-javaslat: vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás fejlesztése, illetve az árvízvédelmi védképesség megtartása, különös tekintettel a klímaváltozás következtében várható szélsőséges vízjárásra**
    - A szélsőségessé váló időjárás csapadékmintázat megváltoztató hatására és a fokozódó felmelegedés miatt időszakosan jelentősen vízhiányos, illetve túlzott vízmennyiséggel jellemezhető periódusok válthatják egymást. Ezen időszakon mindegyike esetében stratégiai kérdéssé válik a vízvisszatartás. A víztározás, vízelvezetés és öntözés lehetőségeinek megyei szintű felmérését szükségszerű végrehajtani a megfelelőnek ítélt területeken a záportározók, öntözővíz puffertárolók kialakításának feltételeit meg kell határozni (pl. Koppány, Rinya, Dráva és Kapos mentén).
    - Operatív Aszály- és Vízhiánykezelő Rendszer aszálymonitoring állomásainak fejlesztése során a megyei érdekek képviselete szükséges.
    - A rövid időszak alatt lezúduló, majd összeáramló hatalmas mennyiségű csapadékvíz villámárvizekhez vezethet, jellemzően a dombsági környezetekben. Ezeknek az érintett térségeknek a felmérése a védekezés feltételeinek megteremtése előtt szükségszerűen meg kell, hogy történjen. A villámárvizekkel érintett potenciális térségek körének felmérése után a konkrét beavatkozásnak, a védekezés feltételei megteremtésének is meg kell történnie. (Ennek komolyabb költségvonzata van, de tényleges értékeket csak a felmérések kiértékelése után lehet adni.)

8.2.4. Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, különös tekintettel az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kármegelőzésre

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Általánosan elfogadott nézet szerint a környezetbiztonságot elsődlegesen a megelőzés elvének érvényesítése garantálja, mivel a környezeti hatásokra bekövetkező problémák kezelésének költségei nagyságrendekkel felülmúlhatják a megelőzés költségeit. Mindez az éghajlatváltozás kapcsán a globális rendszerbe való teljeskörű ágyazódás következtében a nemzeti szint feletti teljeskörű összefogás szükségességét, az összes nemzet szerepvállalását és önkéntes tehervállalását igényli. Mindezeken felül azonban az éghajlatváltozás jellegéből adódóan fel is kell készülnünk az elkerülhetetlen változásokra, melyeket immáron saját bőrünkön is tapasztalhatunk évről-évre.

A szélsőséges időjárási események kapcsán is folyamatosan rosszabb helyzetekre kell felkészülni. A hőhullámok gyakoribbá és hosszabbá válása, a viharos események, valamint a hozzájuk kapcsolódó intenzív csapadéktevékenységek, jégverések, szélviharok gyakorisága és intenzitása az egész ország területét érinti. A megyei helyzet az állapotfelmérések alapján egyes esetekben az országos átlagtól eltérő. A hőhullámok hatása egy elöregedett, rosszabb közegészségügyi állapottal rendelkező térségben fokozottabb veszélyt jelent; a mezőgazdasági termelésből élők számára fokozott kihívás a szélsőséges eseményekkel szembeni harc, egymást követő (egymástól gyakran független események kapcsán, pl. jégverés, aszály vagy a szélviharok fóliasátrakat pusztító hatásai) károk ellehetetleníthetik a termelést és a megélhetést.

Megyénk, a veszélyes és/vagy fokozott környezetei terhelést jelentő létesítmények alacsony száma miatt az országos helyzetnél jobb helyzetben van e tematikai pont kapcsán.

Célkitűzések:

A kármegelőzés megyei feltételeinek kialakítása, döntően tudatformáló tevékenységgel. A káros hatásokkal szembeni felkészültség javítása és hatásainak enyhítése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Kármegelőzés-01 intézkedési-javaslat: hőhullámokkal szembeni felkészültség javítása és hatásainak enyhítése (egészségügyi hatások)**
    - Az átlaghőmérséklet növekedés mellett a szélsőségesen meleg időszakok gyakoriságának és hosszának a megnövekedésével is számolnunk kell a jövőben. Ez különösképpen érinti a megye területén élő egyre több időskorút, egészségügyileg leromlott állapotban lévőket és a legfiatalabb korcsoport tagjait.

- A korszerű várostervezési és városépítészeti megoldások alkalmazásának elterjesztésével is (pl. átszellőzést biztosító várostervezési és -építési megoldások, közterületek árnyékolását biztosító városépítészeti megoldások, Balaton partja beépítésének elkerülésére tett hatékony intézkedések kidolgozása) hozzá tudnánk járulni a jövőben a hőhullámok kedvezőtlen hatásaival szembeni fellépéshez.
- Az egyre gyakoribbá és hosszabbá váló hőhullámos periódusok szükségesség teszik a települési hőségriadó tervek kidolgozását, melyet Somogy megye aprófalvas településhálózata és a fokozottan érintett lakosság egyre növekvő aránya még inkább indokol. A védekezési lehetőségeket és települési feladatokat bemutató ismeretterjesztő tudásanyag kerül összeállításra.

- **Kármegelőzés-02 intézkedési-javaslat: hőhullámokkal szembeni felkészültség fokozása és hatásainak enyhítése (mezőgazdasági hőstressz károk)**
  - A népességen kívül jelentős hatással van a hőhullámok hőstressze a mezőgazdaságra is. A növénytermesztés spektrumában célszerűen meg kell jelennie a magasabb hőtűrő kapacitással bíró fajoknak és fajtáknak, egy szignifikáns termékpaletta átalakulásra is fel kell készülni.
  - A mezőgazdaságot érintő átalakuló környezeti viszonyok egyike a hőstressz megjelenése, melyre a leghatékonyabb felkészülés az új fajok és fajták termesztésére való fokozatos áttérés. Ennek lehetőségeiről egy általános felmérési folyamat után összeállított tájékoztató kiadvány is segítséget nyújthat a gazdálkodóknak.
- **Kármegelőzés-03 intézkedési-javaslat: épületek viharkárok általi veszélyeztetettségének csökkentése**
  - Somogy megye lakóépületeinek viharok általi veszélyeztetettsége az országos átlagot mintegy 12%-kal haladja meg.
  - Mind a lakosság, mind az intézmények, vállalkozások részéről szükségszerűen elvégzendő és szem előtt tartandó feladat a megyei leromlott épületállomány lehetőségek szerinti felújítása, melyet egyértelmű prioritásként kell figyelembe venni.
- **Kármegelőzés-04 intézkedési-javaslat: természeti értékeink kármegelőzése**
  - A többi stratégiai tematikus területtel együttesen, mint horizontális kármegelőzési cél a vízbázisaink és talajaink, élővilágunk, súlyponti helyzetben benne erdeink, és egyéb megye egyedi természeti értékeink károkkal (pl. megváltozó csapadékmintázat: aszály; ár- és belvíz; villámárvizek, özönvízszerű esőzések, villámcsapások, szélviharok) szembeni ellenállóképességének a javítása, illetve a már bekövetkezett káresemény hatásainak mielőbbi felszámolása, rekultiváció.

8.3. Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

Stratégiai céljaink közt szereplő erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítási, valamint általánosan a gazdasági környezetünk zöldítésére irányuló céljaink a környezeti elemek terhelhetőségének és megújuló képességének a figyelembevételére épülő fenntartható használat megvalósítása az átfogó tematika. Ehhez mind a termelői, mind a fogyasztói oldal csökkenő környezetterhelését alapjaiban meghatározó attitűd-váltás kialakítása kell, hogy megvalósuljon. A fenntartható termelés alapja az anyag-, víz-, terület-, termőföld- és energiatakarékosságot, valamint az újrahasznosíthatóságot és a tartósságot, összességében az anyagciklus körfolyamattá zárását szem előtt tartó tervezés. Ehhez kell, hogy párosuljon a fogyasztói oldal környezettudatos magatartása, melyet, mint egy **egységes, horizontális környezettudatosítási szemléletformálási intézkedési-javaslatként** is megfogalmazhatunk.

8.3.1. Erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

A természeti erőforrásokkal való gazdálkodás Somogy megyében a(z nagy)ipari üzemek és a kiterjed bányaterületek hiányában nem tartozik a legsúlyosabb környezeti problémák közé. Az anyagáramlások környezetterhelése, mint a biomassza felhasználás, fémércek, nemfémes ásványi nyersanyagok, kőszén és egyéb szilárd nyersanyagok, folyékony és gáznemű ásványolaj-nyersanyagok bányászata az országos átlagnál kisebb környezetterheléssel járnak. De mindenképpen az erőforrások felhasználásának további csökkentésére, takarékosságra kell ösztönözni a termelő szektor minden szereplőjét.

Célkitűzések:

Minimálisra kell csökkenti az erőforrások kitermeléséből és felhasználásából eredő környezeti terheléseket, megelőzni a környezeti károkat, valamint az újrahasználat és újrafeldolgozás révén elősegíteni a felhasznált erőforrásoknak a gazdaságba történő visszaforgatását. Különösképpen figyelembe kell venni Somogy megyében, hogy a mezőgazdasági súlypontok miatt az újrahasználat fogalmának kiterjesztése szükséges a földterületek használatára is.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Erőforrás-takarékosság-01 intézkedési-javaslat: földterületek újrahasználatát figyelemben tartó fenntartható gazdálkodási módok elterjesztése**
  - A szemléletformáló jellegű beavatkozási intézkedési-javaslat a megye legértékesebb természeti kincsei egyikének, a termőföldnek az intenzív mezőgazdasági termeléssel szembeni védelmét hivatott ellátni. Az ökológiai fenntarthatóság szemléletét hangsúlyozó attitűd kialakítására a szükséges információk gazdálkodókhoz való eljuttatása révén megvalósítható lenne az alacsony inputtal, környezeti terheléssel járó termelési folyamatok, módozatok elterjesztése.
- **Erőforrás-takarékosság-02 intézkedési-javaslat: termelési folyamatok környezetterhelése csökkentésének ösztönzése**
  - A vállalati szintű anyagáram elemzés, az életciklus értékelés módszereinek alkalmazás, fejlesztés hasznosságának a tudatosítása az ágazat szereplőivel. A szükséges tudástranszfer megvalósítása.
- **Erőforrás-takarékosság-03 intézkedési-javaslat: zöld közbeszerzés**
  - Az olyan közbeszerzési eljárások támogatása, amely során az ajánlatkérő a beszerzési folyamat minden szakaszában figyelembe veszi a környezetvédelem szempontjait, és az életciklusuk során a környezetre lehető legkisebb hatást gyakorló megoldások keresésével és előnyben részesítésével ösztönzi a környezetbarát technológiák elterjedését és a környezetbarát termékek előállítását.
- **Erőforrás-takarékosság-04 intézkedési-javaslat: háztartások erőforrás pazarlásának csökkentése**
  - A háztartási hulladékmennyiség csökkentésére (különös tekintettel a csomagolási és élelmiszerhulladékra) ösztönző ismeretterjesztő kampányok indítása.
  - Energiaigény mérséklésére vonatkozó programok kidolgozásának ösztönzése.

8.3.2. A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

A fogyasztói társadalom és a globális kereskedelmi terek teljeskörű elérhetősége kialakulásának következtében hatalmas környezeti teherrel jár a mindennapi (vélt) fogyasztási szükségleteink kielégítése. Somogy megyében a lakosság anyagi helyzetének az országos átlag alatti mutatói a takarékosság módozatainak további terjesztését teszik szükségessé, mellyel párhuzamosan meg kell jelennie a fogyasztás környezeti hatásainak csökkentését és a környezetbarát termékek és szolgáltatások igénybevételét ösztönző ajánlásoknak is. Ez kellő ismeretek nélkül ugyanis, azaz a takarékosság és a környezetet jobban kímélő termékek

és szolgáltatások előnyben részesítése egymásnak ellentmondó fogyasztási magatartásnak tűnhet.

Célkitűzések:

A vásárlói tudatosság szintjének emelése, a fenntartható életmód és fogyasztás iránti igény növelése, a fenntartható fogyasztói szokások térnyerésének ösztönzése. A fenntartható életmódra és fogyasztásra való áttérés lehetőségeinek megteremtése. A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Fogyasztás-01 intézkedési-javaslat: vásárlói tudatosság szintjének növelése**
  - Tájékoztatási csatorna kialakítása (melyben a vállalatok tájékoztató kampányaira is szükség van) a fogyasztóknak könnyen érthető és megbízható információk nyújtására a termékekről, azok környezeti vonatkozásairól (pl. környezetbarát termék védjeggyel és öko-címkézéssel).
  - Ebben a tematikus pontban az egyházak szerepe is meg kell, hogy jelenjen, helyes értékek, az erkölcs közvetítése, a teremtett világ iránti felelősségérzet erősítése, a környezeti értékek, környezettudatos magatartás bemutatása kapcsán.

8.3.3. Hulladékgazdálkodás

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

A hulladékgazdálkodás elvei alapvetően módosultak az elmúlt évtizedben. Elsődleges cél a tematikai pont kapcsán a hulladék képződésének megelőzése, melyet, ha ez nem teljesül, a keletkező hulladék minél nagyobb arányú újrahasználatnak, újrafeldolgozásnak kell követnie, és csak a legvégső esetben kerülhet a hulladékot elégetésre vagy lerakásra. A már korábban bezárt hulladéklerakók rekultivációját, illetve a jelenleg működők megfelelő műszaki védelemmel való ellátását lehetővé tevő fejlesztési projektek beindítása is meg kell, hogy történjen.

Somogy megyében az országos átlagot meghaladó a fajlagosan (egy főre vetített) keletkező hulladék mennyisége.Ennek hátterében a települési szintre történő lebontás után bebizonyosodott, hogy azt a szezonálisan megjelenő dél-balatoni turisztikai hatások eredményezték. Ettől függetlenül a keletkezett hulladék a megyében kerül kezelésre.

Az országos és regionális trendekhez hasonlóan alakult a lerakott hulladék mennyiségének csökkenési üteme. A hasznosításra kerülő hulladék fajlagos mennyisége azonban a regionális

és az országos növekedési adatoknál is jobb mutatókat produkál az elmúlt években, az országos értékeknél csaknem 50%-kal több volt a megyei egy főre jutó anyagában hasznosított hulladék mennyisége.

Célkitűzések:

A keletkező hulladék mennyiségének minél nagyobb mértékű csökkentése, a keletkező hulladék elkülönített gyűjtésének és a hasznosításának (újrahasználat, újrafeldolgozás) növelése, a nem hasznosítható hulladék szakszerű környezetkímélő ártalmatlanítása feltételeinek megteremtése.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Hulladék-01 intézkedési-javaslat: lakossági tájékoztató kampányok a hulladékkeletkezés csökkentése, illetve a szelektíven gyűjtött hulladék arányának a növelése céljából**
    - Párhuzamosan megvalósuló tudatos vásárlói magatartás és a környezettudatos életmód kialakításának a szükségessége. Ennek következtében mind a tartós és újrahasználható termékek választása/előnyben részesítése, mind a háztartáson belüli újrahasználat, házi komposztálás következtében csökkenő mennyiségű elszállítandó hulladék fog keletkezni.
    - A levegőkörnyezeti intézkedési-javaslatok során is kifejtésre került rossz, illetve illegális tüzelési szokások általános javítására is ki kell térni a tudatformálásban.
    - Ösztönözni kell a házi és közösségi komposztálást, illetve a zöldhulladékok helyben történő visszaforgatását.
- **Hulladék-02 intézkedési-javaslat: a termelői oldal hulladékgazdálkodási szempontú tudatosítása**
    - A termelő ágazatok hosszabb élettartamú, illetve újrahasználható alapanyagok, minőségi termékek gyártásának ösztönözése, és az újrahasználat elterjesztése.
- **Hulladék-03 intézkedési-javaslat: hulladéklerakók műszaki védelmének javítását, illetve a korábbi lerakók környezetének rekultivációját elősegítő pályázás támogatása**
    - A jelentős költségekkel járó beruházások kivitelezéséhez szükséges erőforrások előteremtéséhez szükséges pályázati források felderítését és a pályázási folyamatot segítő tanácsadó hálózat kiépítése.
- **Hulladék-04 intézkedési-javaslat: hulladékkezelés depóniagázainak felfogása**
    - A szerves hulladék anaerob lebomlása során keletkező szén-dioxid és metán energetikai hasznosítása (fűtés, CNG üzemanyag, villamosenergia termelés) nem csupán a helyi karbon-emisszió csökkentése kapcsán, hanem költségmegtakarítási célokat is magában foglal egy-egy kiserőmű létrehozása.

- Ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy a lerakással ártalmatlanítandó hulladék mennyiségének jelentős csökkentése korszerű hulladékkezelési technológiák alkalmazásával, ezen belül is a szervesanyag hányad csökkentésével a keletkező depóniagáz mennyisége csökkenthető.

- **Hulladék-05 intézkedési-javaslat: mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladék és melléktermék hasznosításának ösztönzése**
  - Ösztönözni kell a mezőgazdasági és élelmiszeripari biológiailag lebomló hulladékból, melléktermékekből előállított komposztok mezőgazdasági felhasználását, valamint ezek energetikai célú hasznosítását a környezeti szempontok figyelembevételével.
  - Ösztönözni kell a kék gazdaság elveinek és gyakorlatainak mind szélesebb körű alkalmazását a lakosság és a gazdasági szervezetek esetében is.
- **Hulladék-06 intézkedési-javaslat: az illegális hulladéklerakások felderítése és szankcionálása**
  - Megyeszerte gondot okoz és környezetvédelmi következményein túl, a Somogyban is komoly potenciállal bíró (öko)turizmus bővülésére is károsan hat az illegális szemétlerakás. A települések tevékenységén túl, lehetőséget kell biztosítani egy online-platformon a lakossági bejelentések megkönnyítésére.

8.3.4. Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Az energiatakarékosság és energiahatékonyság javítása számos 2020-ban megjelent nemzeti szintű stratégiai dokumentumban is kulcsszerepet kap. Az energiatermelés környezetterhelése, elsősorban a fosszilis energiahordozók bányászatához és magának az energiatermelésnek a folyamatához kapcsolódik, mely szerteágazó káros környezeti hatása közül kiemelendő az üvegházhatású gázok kibocsátása.

Somogy megye üvegházhatású gázkibocsátásának szektoronkénti eloszlásának elemzése is rámutatott, hogy – hasonlóan az országos helyzethez – a megyei szinten az energiahasználat (elsősorban a lakossági energiafogyasztás) a legfőbb üvegházhatású gázkibocsátó szektor.

A fogyasztási oldal felelősségének tudatformálással és egyéb támogatási formák népszerűsítésével való kezelése mellett feltétlenül szükséges az energiatermelési oldal jelentékeny kiegészítése megújuló energiaforrásokkal. A napenergia felhasználásán alapuló fotovoltaikus, a megye területének földtani adottságaiból következően a geotermikus, a mezőgazdasági melléktermékek nagy mennyisége miatt a biogáz, valamint a kellő mértékben átgondolt biomassza alapú energiatermelési módok állnak rendelkezésre elsősorban a megújulók köréből.

Célkitűzések:

Energiafogyasztás mértékének csökkentése és a megújuló források arányának növelése az energiatermelésben.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Energia-01 intézkedési-javaslat: Épületállomány energiahatékonysági fejlesztésének ösztönzése, szükségességének tudatosítása**
    - Mind intézményi, mind lakossági épületenergetikai korszerűsítések, szigetelési, nyílászáró- és háztartásigép-csere programok, pályázati források felkutatása és támogatása szükséges.
- **Energia-02 intézkedési-javaslat: decentralizált megújuló energiaforrások népszerűsítése**
    - A lakosság pályázati aktivitásának növelése szükséges a fotovoltaikus és egyéb megújuló energiaforrásból származó (ide nem értve a biomasszát) energiatermelő kapacitások háztartási kiserőművi bővítése céljából. Érdekeltségüket kell tudatosítani, hiszen mindezen beruházások megtérülésén és az anyagi hasznon kívül a háztartások karbonlányomának csökkentéséhez is hozzájárulnak ezek a beruházások.

8.3.5. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Földünk éghajlata örökké változott és fog is változni, már csak a bonyolult visszacsatolási mechanizmusokkal összekapcsolt környezeti összefüggések természetes variabilitásának a következtében is. Azonban a jelenleg zajló éghajlatváltozás nem a természetes folyamatok eredménye, hanem az emberi tevékenyég során légkörbejuttatott üvegházhatású gázok koncentrációjának a következménye. A földtörténeti múltban, mondhatni alig látott ütemben változik meg bolygónk éghajlata.

A csaknem összes környezetvédelmi stratégiai tematikai területhez kapcsolódó éghajlatváltozással összefüggő problémakörök kezelése súlyponti kérdésként tekintendő. Nincs környezetvédelem éghajlatvédelem nélkül és ugyanez igaz fordítva is, a kettő egymástól elválaszthatatlan.

Ugyan a globális üvegházhatású gázok kibocsátásának mintegy 1 ‰-éért felelős Magyarország, és ennél még sokkalta kevesebb hányad jut Somogy megyére, mégis határozott és ambiciózus célkitűzésekkel kell megjelennünk a mitigáció, tehát az éghajlatváltozás mértékének csökkentésére hozott dekarbonizációs lépéseink tekintetében.

Mindemellett a már elkerülhetetlen változásokkal szemben fel kell vennünk a harcot megfelelő felkészüléssel és adaptációs lépések meghozatalával.

Célkitűzések:

Somogy megye üvegházhatású gázkibocsátásának a csökkentése, hatékony adaptációs lépések meghozatala, valamint klímatudatos lakónépesség és gazdasági szereplői kör kialakítása a cél.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Éghajlat-01 intézkedési-javaslat: térségi és helyi klímavédelmi stratégiák kidolgozása és megvalósítása**
    - A megyei klímastratégia céljainak és intézkedéseinek a megvalósítása, annak folyamatos monitoringja és értékelése.
    - Az egyéb települési, település-együttesi klímastratégiák kidolgozásának ösztönzése, ahogy az több térségben már meg is valósult a sikeres pályázati tevékenységnek köszönhetően.
    - A szükséges intézkedések beépítése a fejlesztési és környezetvédelmi tervekbe, programokba, a térségi és helyi szabályozásba.
- **Éghajlat-02 intézkedési-javaslat: az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése**
    - Somogy megye üvegházhatású gáz kibocsátása kapcsán viszonylag kedvező helyzetben van, melynek hátterében a nagyipar csaknem teljes hiánya, valamint a kiterjedt erdőterületek jelentős szén-dioxid megkötő hatása áll. Ugyanakkor komoly mitigációs potenciál áll még rendelkezésre a lakossági energiahasználat pazarló jellegéből, a közlekedés nagyfokú emissziójából, valamint a népesség klímatudatosságának lehetséges ösztönzéséből kifolyólag.
    - Ehhez az energiahasználat racionalizálása és energiahatékonyság növelése, az energiaforrások körének jelentékeny kiegészítése megújulókkal, a mezőgazdasági termelés kibocsátásának csökkentése, valamint a közlekedési eredetű karbon-emisszió mértékének csökkentése szükséges.
- **Éghajlat-03 intézkedési-javaslat: az üvegházhatású gázok nyelőinek hatékony védelme, potenciáljának növelése**
    - Somogy megye erdőterületei országos viszonylatban is kiemelkedő jelentőségűek, fenntartásuk, állapotuk megőrzése és védelmük kulcsfontosságú a tervezett emisszió-csökkentési célértékek eléréséhez. Új területek erdőtelepítési programja a Nemzeti Erdőstratégia 2030, mint a kormányzati program markáns eleme szintén az üvegházhatású gázok nyelőinek hatékony növeléséhez járul hozzá.

- Talajaink szénraktározó képességét is legalább meg kell őrizni, de lehetőség szerint szénkészleteinek a növelése a cél, hiszen ezek a közegek is hatalmas mennyiségben tudnak CO_2-t megkötni, így azt izolálják a föld-légkör rendszer körforgásai elől.
- A természetes nyelők mellett meg kell vizsgálni a megyei szénleválasztás és tárolás mesterséges lehetőségeit, a CCS-technológiák térnyerésének potenciális területeit.

- **Éghajlat-04 intézkedési-javaslat: hatékony adaptáció az éghajlatváltozás hatásaihoz**
  - Az üvegházhatású gázok koncentrációjának egyelőre folyamatosan növekvő értékei és mindezen gázok légköri tartózkodási ideje miatt az éghajlatváltozás hatásaival szemben egy hosszútávú harcra kell felkészülnünk. Ezeknek a hatásoknak a jövőbeni változásairól egyelőre csak komoly bizonytalanságokkal terhelt előrejelzéseink vannak, de az eddig bekövetkezett események is egy komoly felkészültséget igénylő jövőképet festenek elénk.
  - A megyei jellemző demográfiai trendek, a fokozódó elöregedés és a deficites belföldi migrációs folyamatok következtében egy olyan társadalom képe rajzolódik ki, melynek az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival szembeni alkalmazkodási képessége problematikus.
  - A felkészültség a többi stratégiai tematikai területet is érinti, de elsődlegesen az aszály elleni védekezés és vízvisszatartás feltételeinek javítása (különös tekintettel a rossz vízháztartású talajadottságokkal rendelkező térségekre), a hőhullámokkal szembeni felkészültség fokozása és hatásainak enyhítése (egészségügyi hatások, mezőgazdasági hőstressz károk), az intenzív csapadékesemények következtében kialakuló villámárvizekkel szembeni védekezés kialakítása, a védművek állapotának felmérése, az épített környezet sérülékenységének csökkentése és a talajvédelmi helyzet javítása állnak a céljaink közt.
  - Somogy megye egyedi arculatának és a somogyi táj egyedi értékeinek megőrzése és védelme céljából megye specifikus adaptációs célkitűzések megfogalmazása is megtörtént már korábban a megyei klímastratégiában. A megye területén található egyedi értékek védelme szempontjából az egyedi természeti értékeinek megőrzése, sérülékenység vizsgálata, védelmi terv kidolgozása, az agrárgazdaság, borászat, vad- és halállomány védelme, az épített környezet és műemlékek megóvása, valamint az ökoturisztikai lehetőségek jobb kihasználása került kiemelésre.
- **Éghajlat-05 intézkedési-javaslat: klímatudatosság növelés megyeszerte**
  - A megyei lakosság ismeretei a klímaváltozás általános jellemzőivel, illetve saját érintettségével kapcsolatban viszonylag jók, azonban a mitigációs és adaptációs lehetőségei esetében sokkal rosszabb a helyzet, így a legkisebb anyagi ráfordítással járó hétköznapi gyakorlatokkal, fogyasztásiszokás változtatási lehetőségekkel sincs tisztában.
  - Ennek a helyzetnek a javítása érdekében egy éghajlati tudástranszfer hálózat megteremtése, a fogyasztási és mobilitási magatartás átalakítása, a helyi

adaptációs ismeretek bővítése, és a természethez közelebbi, egészségesebb társadalom kialakítása a cél.

8.3.6. Az agrárgazdaság környezeti aspektusai

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

A mezőgazdaságra a természeti értékeink megóvásában a többi ágazatnál komolyabb szerep hárul, ugyanakkor éppen az agrárium az a szektor, amely az éghajlati változások (és egyéb kedvezőtlen környezeti folyamatok) hatásait elsődlegesen is megérzi. A környezetvédelmi szempontokat és a klímaváltozás hatásait figyelmen kívül hagyó, a környezeti erőforrások túlzott használatán alapuló, szakszerűtlen agrotechnikát alkalmazó és a környezettudatos gazdálkodás hiányával terhelt mezőgazdasági tevékenység komoly károkat is képes okozni. Azonban művelés felhagyása is veszélyt jelenthet, a biodiverzitás csökkenését eredményezheti (pl. özönfajok betelepülése, allergén gyomnövények elszaporodása).

Célkitűzések:

A nemzeti és a Közös Agrárpolitika céljaival párhuzamosan olyan intézkedések megfogalmazását kell elősegíteni, melyek egyszerre képesek szolgálni az agrárágazat versenyképességének növelését, fenntartható fejlődését, a természeti erőforrások védelmét és a gazdálkodók jövedelembiztonságát. A mezőgazdasági eredetű környezetterhelést csökkenteni, melyhez a természet- és környezetkímélő gazdálkodási módok elterjesztésére is szükség van.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Mezőgazdaság-01 intézkedési-javaslat: ökológiai gazdálkodás elterjedésének támogatása**
    - A Széchenyi2020 Vidékfejlesztési Programjának VP-11.1.-15 - Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása támogatási konstrukciója keretében összesítetten milliárdos nagyságrendű támogatást kaptak meg a somogyi termelők. E sikeres pályázati tevékenység továbbiakban is történő fenntartás és lehetőségek szerinti javítása szükséges.
    - Ennek célja a biológiai sokféleség fenntartása és növelése, a természetes önszabályozó folyamatok erősítése, a talaj biológiai állapotának védelme és javítása, a növényvédőszerek szakszerűtlen használatából és a helytelen tápanyag-gazdálkodásból eredő kedvezőtlen környezeti hatások csökkentése, és az élelmiszerbiztonság garantálása.

- **Mezőgazdaság-02 intézkedési-javaslat: környezetkímélő talajművelési rendszerek alkalmazásának népszerűsítése**
    - A törvényi szabályozás[46] értelmében a mezőgazdasági célú földterületek termőképességének fenntartása közös feladatunk, amelynek érdekében a földhasználónak a talaj tömörödésének megelőzésével vagy megszüntetésével meg kell akadályozni a káros vízbőség vagy belvíz kialakulását.
    - A népszerűsítés megalapozása érdekében szükséges lenne az e célú pilot projektek és kísérleti alkalmazások összegyűjtése, az eredmények és következtetések egységes értelmezése, bemutatása.
- **Mezőgazdaság-03 intézkedési-javaslat: éghajlatvédelmi célú mezőgazdasági tevékenység ösztönzése**
    - Az országos átlag feletti módon járul hozzá Somogyban a mezőgazdaság a CO_2-emisszióhoz. Az agrárium kibocsátásának döntő többsége az állattartásból, különösen a (tejelő) szarvasmarhatartásból származik. Ugyanakkor kétségtelen, hogy az állati eredetű melléktermékek trágyázásban játszott szerepe szántóföldi műtrágya felhasználás alacsony szinten tartását is lehetővé teszi.
    - Fenntartható, klímabarát módon termelt mezőgazdasági termékek támogatása, valamint a rövid ellátási rendszerű termékértékesítési módok megvalósítása komoly mitigációs potenciált jelentenek a problémakör esetében.
- **Mezőgazdaság-04 intézkedési-javaslat: éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítását célzó mezőgazdasági tevékenység ösztönzése**
    - A részben már ma bekövetkezett, illetve a közeljövőben fokozódó vízháztartási szélsőségek növekedése következtében a bel- és aszályveszélynek kitett mezőgazdasági területek különösen veszélyeztetettek. Ennek hátterében a vízpótló rendszerek jellemző hiánya áll. A magasabb termelésű értékű növénykultúrák termesztését is lehetővé tevő, mindemellett a klímaváltozás hatásaival szemben is ellenállóbb mezőgazdaság kialakításában is komoly szerepe van az öntözéses gazdálkodás elterjesztésének és ösztönzésének.

8.3.7. Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Somogy megye erdeire környezetvédelmi szempontból kiemelt szerep hárul. Egyedülálló természeti kincsei – erdei ökoszisztémák kusza hálózata a faállománytól az erdei talajokon keresztül a különleges állatvilágukig, illetve mindezek kölcsönhatásai – már önmagukban is alapvető környezetvédelmi felelőséget rónak ránk. Az erdők az éghajlatváltozás elleni küzdelemben, mint a karbonelnyelés legfőbb természetes közegei, valamint a kitermelt faanyag megfelelő felhasználásán keresztül a hosszútávú CO_2-tározás további

[46] A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény

letéteményesei, a mikro- és mezoklíma, a vízháztartás és a vízgyűjtőterületek csapadékvíz-gazdálkodásának szabályozói, a mezővédő erdősávok, illetve a szélterelő erdők és ligetek a helyi széleróció elleni küzdelem természetes védvonalai. A közjóléti (egészségügyi, szociális és turisztikai), valamint esztétikai funkciói is meghatározók. Megőrzésük és gyarapításuk jelentősége messze túlmutat az erdőterületek határain, és lényegében a megyehatáron is.

Célkitűzések:

Az erdőterületek növelése, melyben elsősorban az őshonos, de a megváltozó éghajlattól függő termőhelyi adottságokhoz alkalmazkodni tudó állományok preferenciája szükséges. Az erdők ökológiai és biodiverzitási értékének a növelése.

Az Európai Unió LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry: földhasználati, földhasználat-változási és erdészeti szektor) rendelete meghatározza a kötelező vállalást minden tagállam részére azzal, hogy a szektorban mért CO_2 kibocsátásokat teljes mértékben kompenzálni kell ezen a szektoron belül, azonos mennyiségű CO_2 elnyelésének biztosításával (negatív egyenleg tilalma). Ennek betartása lényegében szinte csak az erdőterületek karbon-elnyelési kapacitásainak növelésével lehetséges.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Erdő-01 intézkedési-javaslat: új erdőterületek további létesítése, az erdősültség növelése**
    - Nemzeti Erdőtelepítési Programban és a Nemzeti Erdőstratégiában foglaltak szerint fontos célkitűzés az erdő- és gyepterület további növelése Magyarországon, melyben eddig is aktívan kivették szerepüket a somogyi erdészetek.
    - Ennek a munkának a további folytatására, de elsősorban fokozására van szükség, mivel a nemzeti dokumentumokban szereplő célértékek eléréséhez szükséges ütem elmarad a tervezettől.
    - Erdőterületek növelésének tervezése során figyelembe kell venni az erdőtömbök összekapcsolásának szükségességét.
- **Erdő-02 intézkedési-javaslat: erdősített területek környezetkímélő hasznosítása**
    - A folyamatos erdőborítást és elegyességet biztosító erdőművelési és erdőkezelési eljárások alkalmazása, agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása
- **Erdő-03 intézkedési-javaslat: károsodott erdőterületeken az erdőgazdálkodási potenciálban okozott károk helyreállítása**
    - A károsodott faállomány eltakarítása, erdőfelújítás, a fiatal erdőállomány ápolása, pótlása, megmaradásának és megfelelő fejlődésének biztosítása.
    - A környező országokban a klímaváltozás már jelenleg is korábban nem tapasztalt mértékű erdőkárokat okozott, ami felborítja az erdőgazdálkodás tervszerű menetét. Lehetséges forgatókönyveket kell készíteni egy esetleges

nagyobb mértékű erdőkár esemény következtében kialakuló biomassza rendelkezésre állásának átmeneti, ugrásszerű növekedésére, majd várhatóan annak csökkenésére.

- **Erdő-04 intézkedési-javaslat: az Agrárklíma projekt eredményeinek integrálása az erdővédelmi projektekbe**
    - Az erdőterületeket ért és veszélyeztető biotikus és abiotikus károk adatbázisán alapuló eredmények rámutattak, hogy a magyarországi erdőkben az összesített erdőkárok, ezen belül mind a biotikus (gyapjaslepke, búcsújáró lepke kártevése), mind az abiotikus (pl. aszály, széltörés, széldöntés, zúzmarakár) erdőkárok növekvő tendenciát mutatnak az elmúlt fél évszázadban.
    - Az egységes döntéstámogatási rendszerbe rendezett sok forrásból származó és szerteágazó területeket összefogó információhalmaz a jövőbeni fejlesztések kiindulópontja kell, hogy legyen.
- **Erdő-05 intézkedési-javaslat: erdők közjóléti funkcióinak biztosítása**
    - Az erdők közjóléti berendezéseinek, turista úthálózatának fenntartása, fejlesztése és bővítése, valamint a környezeti nevelés, az erdőpedagógia elterjedésének támogatása, az erdőkben, az erdei iskolákban folyó, az erdőt, mint a természet-társadalom-gazdaság fenntarthatósági hármas egységének bemutatását szolgáló szemléletformálás kiterjesztése.

8.3.8. Közlekedés és környezet

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Somogy megyében a közlekedési eredetű környezetterhelés megítélését a levegőkörnyezeti mérőhálózat csaknem teljes hiánya nagyban megnehezíti, de vélelmezhetően a hasonlóan az üvegházhatású gázok emissziójához (, ahol a közlekedés a második legjelentősebb kibocsátó), a légszennyezés komoly hányada köthető a szektorhoz. Ebben jelentős szerepe van a leromlott, elöregedett gépjárműállománynak és a közösségi közlekedés népszerűtlenségének.

A megyei közúthálózatban jelentős szerepet tölt be az elsődlegesen tranzitforgalmat lebonyolító M7-es autópálya, melyre vonatkozóan megyei szintű intézkedések lényegileg nem hozhatók. Az országos általános fejlesztési és ágazati koncepciók, tervek kidolgozásakor lehet ajánlásokat tenni pl. a nyári szezonális forgalom esetében elégtelen áteresztőképesség növelésére (a Balaton háromsávos elérhetőségének szükségessége), illetve a kamionos tranzitforgalom vasútra terelése kapcsán.

A közösségi közlekedés kapcsán a megyei helyzet térben meglehetősen differenciált képet fest, pl. a dél-balatoni vasútvonal állapota lényegében összehasonlíthatatlan a Kaposvár-Siófok vonallal, vagy a mára már megszűnt Balatonszentgyörgy-Somogyszob vonallal. A nemzeti fejlesztési dokumentumokban megjelenő utasforgalmi párhuzamosságok fenntartása

helyett az autóbuszos alágazat vasútra hordása a cél, ennek Somogyban néhány viszonylag rövid szakaszt leszámítva nincs komoly relevanciája.

Mind a hivatásforgalmi, mind a rekreációs célú kerékpáros forgalom, mint nem-motorizált közlekedési mód jelentős potenciált rejt magában, azonban az infrastruktúra kiépítettsége már még nem elégséges.

Célkitűzések:

Megyei közlekedési eredetű légszennyezés (és további ágazati eredetű környezetterhelés [pl. zaj és rezgés]) csökkentése. A nem motorizált közlekedési módok ösztönzésével az egészséges életmód elterjedésének támogatása.

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Közlekedés-01 intézkedési-javaslat: megyei járműállomány minőségének javítására vonatkozó ösztönzés**
    - Az egy főre jutó gépjárművek száma és átlagéletkora folyamatosan emelkedik, azok műszaki állapota pedig ennek következtében általános romló tendenciát mutat.
    - A jelentős anyagi teherrel együtt járó fejlesztések támogatási lehetőségeinek felkutatása, illetve lakossági szemléletváltást segítő tájékoztatási kampány.
    - A szabályozási környezet jövőbeni megváltozása (pl. dízelüzemű gépjárművekre vonatkozó korlátozások, az elektromos járműpark részarányának növelésének szükségessége) is mindezen intézkedések szükségességét vetítik előre.
- **Közlekedés-02 intézkedési-javaslat: elektromobilitás terjedésének ösztönzése**
    - Az elekromobilitás elősegíti a közlekedési eredetű károsanyag kibocsátás jelentékeny csökkentését, és ezzel együtt a szektor dekarbonizációját.
    - Az elektromobilitás terjedését ösztönző kormányzati lépések, mint például az elektromos személygépjárművek vásárlásának támogatására irányuló programokkal kapcsolatos lakossági tájékoztatás szükségessége.
    - A viszonylag lassan zajló töltőállomási infrastruktúra-fejlesztésekben való vállalkozási aktivitás ösztönzése, érdekeltségük tudatosítása.
- **Közlekedés-03 intézkedési-javaslat: a közösségi közlekedés általános népszerűsítése**
    - A lakossági közlekedési attitűd környezettudatosság irányába való elmozdítása, melyben az egyéni közlekedési módokkal szemben a nagyságrendekkel kisebb károsanyag kibocsátású közösségi közlekedés kerül előtérbe.
    - Ehhez a közösségi közlekedés általános fejlesztésének kérdésköre is szervesen kapcsolódik, melynek javítását prioritásként kell kezelni a

megyében. Ezen fejlesztésekbe beletartozik az ágazat járműparkjának a zöldítése is, mely kapcsán jó példával szolgálhat Kaposvár buszparkja.
  - Szintén a megyeszékhelyhez köthető fejlesztés emelendő ki a közösségi közlekedési alágazatok egymásra épülése és a megfelelően kialakított átszállási infrastruktúra kapcsán is, hiszen a Kaposváron kialakításra kerülő intermodális csomópont mindezen feltételek kialakításának remek példája.
  - A megye területének egyes perifériális térségei közösségi közlekedéssel csak nehézkesen (hosszú menetidő és/vagy többszöri átszállás szükségessége) érhetőek csak el, ennek felülvizsgálata szintén javítana a közösségi közlekedés megítélésén és kihasználtságán.
- **Közlekedés-04 intézkedési-javaslat: nem-motorizált közlekedési módok népszerűsítése, lehetőségeinek megteremtése**
  - A kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek javítása (járda- és kerékpárút-építés, valamint ezek karbantartása, a biztonságos használat feltételeinek javítása), valamint a kerékpártárolás, -bérlés, -kölcsönzés feltételeinek megteremtése, fejlesztése.
  - Hivatásforgalmi kerékpározást támogató kampányok (pl. Bringázz a Munkába; Autómentes Nap) népszerűsítése, megyeszerte.

8.3.9. Turizmus – ökoturizmus

Problémakör leírása és a megyei helyzet:

Somogy megye természeti kincsekben és ennél fogva turisztikai célpontokban is rendkívül gazdag, melynek kapcsán a Balaton szerepe kiemelt jelentőségű. Mindezen turisztikai jelentőségű természeti értékek megőrzése nem csak erkölcsi (és gazdasági) felelősségünk, hanem az épített és természeti környezeti kincseknek ökoturisztikai bemutatása egyedülálló lehetőséget is teremt, hiszen a természetvédelmi szemléletformálás legközvetlenebb formájáról beszélünk.

Ahogy a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 is fogalmaz: „A magyarországi turizmus jelentősen hozzájárul a nemzettudat formálásához. A magyarok büszkék országuk, nemzetük értékeire, törekednek ezek megismerésére, és aktívan élnek a kulturális és természeti kincseink nyújtotta lehetőségekkel. A belföldi turisztikai fejlesztések és az élénk belföldi turistaforgalom révén a magyarok is egyre jobban megismerik hazájukat, a természeti és épített örökség meglátogatása során megélik nemzeti identitásukat, megtapasztalják a szülőföld szeretetét.”.

Célkitűzések

Turisztikai jellegű természeti kincseink megőrzése és a hozzájuk kapcsolódó turisztikai termékek, szolgáltatások és infrastruktúra, környezetvédelmi szempontokat szem előtt tartó

fejlesztése. Az ökoturizmuson keresztül a természetvédelmi szemléletformálás spektrumának minél szélesebb körű bővítése

Feladatok és intézkedési-javaslatok:

- **Turizmus-01 intézkedési-javaslat: ökoturizmus, mint a környezetvédelmi szemléletformálás eszközének fejlesztése**
    - A természeti és környezeti értékek bemutatását szolgáló fejlesztések, programok megvalósítása, lehetőség szerint életciklus-csoportok szerint differenciálva, az erdei óvoda és iskola intézmények, valamint a természet- és környezetvédelmi oktatóközpontok szerepének erősítése ezen tevékenységekben.
- **Turizmus-02 intézkedési-javaslat: ökoturisztikai termékpaletta bővítése, elsősorban a szezonalitás problémájából fakadóan**
    - A megyei turizmus tér- és időbeli koncentráltságának oldására számos somogyi, nem Balatonhoz köthető természeti kincseinken alapuló potenciális turisztikai termék népszerűsítése és fejlesztése járulhat hozzá.
    - Hagyományos és helyi termékek előállítása, márkatermékként való terjesztése; helyi sajátosságokhoz igazodó rendezvénykínálat fejlesztése (pl. környezetbarát gazdálkodást bemutató programok); komplex szolgáltatáscsomagok kialakítása a különböző célcsoportoknak.
- **Turizmus-03 intézkedési-javaslat: az aktív és természeti turizmus fejlesztése**
    - Az aktív turizmus olyan turizmusforma, amely esetében a turista utazásának motivációja valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása (például a természetjárás, a kerékpáros, a vízi, a vitorlás, a lovas, a kaland- és az ökoturizmus). Megyeszerte adottak a mindezen kategória fejlesztéséhez szükséges pótolhatatlan környezeti alapok.
    - A természeti turizmus kategóriájába a turizmus azon formái sorolhatók, amikor az utazó motivációja a természettel való közelség átélése, természeti vagy tájértékek megismerése, de ez nem társul szükségszerűen fizikai aktivitás kifejtésével (például az arborétumlátogatások, a kempingturizmus, a falusi turizmus, az erdei kisvasutakon tett utazások, illetve a hajózás).

8.4. Szemléletformálási átfogó, horizontális célok

A környezetvédelmi program sikeres megvalósulásában megkérdőjelezhetetlen a tágabb értelemben vett társadalmi szerepvállalás szükségessége. A fenti stratégiai célokhoz és tematikacsoportokhoz megfogalmazott célkitűzések és intézkedési-javaslatok megvalósítása a megye lakosságának, vállalkozásainak, döntéshozóinak partnersége nélkül kivitelezhetetlen. Ezen rétegek célzó kampányok, szemléletformáló célzatú előadások és

rendezvények mindenkit el kell, hogy érjenek. Ehhez a megfelelő kommunikációs csatornák kialakítása szükséges.

Egyes rétegek érintettségének a felismerése még nem jelenti szükségszerűen azt, hogy aktívan szerepet is fog vállalni, áldozatokat – mind anyagit, mind időbelit – fog hozni. Az általános környezetvédelmi, környezettudatossági információk átadásán túl a cselekvési formákról szóló tudástranszfer megvalósítására is szükség van, melyben hangsúlyozásra kell, hogy kerüljön a közvetlen érintettségen túl a környezetvédelem hasznossága, az abban rejlő lehetőségek összessége. Valódi környezetvédelmi partnerség kialakítása révén mindenki érdekelté válik, hiszen a megvalósuló beruházások minden esetben költséghatékonysággal és hosszú távon anyagi haszonnal is együtt járnak.

Környezetvédelmi és környezettudatossági kérdések kapcsán alapvető szerep hárul a közoktatási intézményekre (bennük a gyermek és fiatalkorúakkal foglalkozó teljes munkavállalói spektrummal, óvodától az egyetemig). Számítanunk kell a megyei természetvédelmi szervezetek, nemzeti parkok, katasztrófavédelem, vízügyi igazgatóság és egyéb kapcsolódó hatóságok szakemberei közvetlen, hiteles információira a kialakuló változásokról mind a döntéshozók, mind a lakosság számára. A megyei közszolgáltatók (energiaellátás, vízszolgáltatás, hulladékgazdálkodás), valamint a megye területén működő vállalatok, gazdasági vállalkozások, valamint az őket ernyőszervezetként tömörítő kamarák szintén érintettek, akiknek aktív szerepvállalása elősegíti a sikeres végrehajtást. A települési önkormányzatok és a Somogy Megyei Önkormányzat ugyancsak érintett és alapvető feladatkörrel felruházott szereplők a környezetvédelmi programban megfogalmazott célkitűzések megvalósítása kapcsán.

8.5. Monitoring és felülvizsgálat

A jelen dokumentumban megfogalmazott irányvonalak és célok megvalósulásának, a javasolt intézkedések teljesülésélésének nyomon követese egy előre definiált és tervezett monitoring és felülvizsgálati rend alapján történik majd meg. A folyamatos ellenőrzés, a megfogalmazott célok teljesülésének időszakos és rendszeres kontrollja, valamint esetlegesen felülvizsgálata és revideálása a sikeres végrehajtás alapja.

Horizontális célként megfogalmazott, a teljes környezeti állapotra vonatkozó monitoring-hálózat és döntéstámogatási rendszer kiépítése nagyban hozzájárulna a program intézkedési-javaslatai hatásaként megvalósuló környezetjavulás nyomon követéséhez. A várható eredmények konkrét, számszerűsíthető indikátorrendszerének a kialakításához is szükséges e rendszer mielőbbi kiépítése.

14. Táblázat. A javasolt intézkedések áttekintése.

Stratégiai célterület	Környezeti elem	Intézkedési-javaslat	Várható eredmény
Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása	Levegőminőség javítás	Levegő-01 intézkedési-javaslat: A megyei levegőkörnyezeti monitoring feltételeinek kialakítása	Kiépített monitoring-hálózat
		Levegő-02 intézkedési-javaslat: Lakossági (szilárd) tüzelésből eredő kibocsátások mérséklésének elősegítése	Csökkenő PM kibocsátás
		Levegő-03 intézkedés-javaslat: Lakossági közlekedési eredetű légszennyezés mértékének lecsökkentése szemléletformálással	Csökkenő közlekedési eredetű kibocsátás
		Levegő-04 intézkedési-javaslat: a zöldhulladékok égetésének szabályozása	Zöldhulladék égetésének megszűnése
	Vízszolgáltatás és ivóvízminőség	Ivóvíz-01 intézkedési-javaslat: ivóvízminőség-javítási beruházások előkészítése és megvalósítása	Növekvő számú beruházás
		Ivóvíz-02 intézkedési-javaslat: vízbázisvédelem	Védett vízbázisok számának növekedése
		Ivóvíz-03 intézkedési-javaslat: lakosság informálása a megfelelő vízhasználati szokások kialakítása a közegészségügyi szempontok és a takarékos ivóvíz-használat elveinek figyelembevételével kapcsolatban, illetve a víztakarékos eszközök használatára vonatkozóan	Vízhasználati szokások átalakulása
	Szennyvízelvezetés és – tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás	Szennyvíz-01 intézkedési-javaslat: Szennyvízelvezetés, -tisztítás és -kezelés megvalósítására irányuló beruházások előkészítése és megvalósítása	Növekvő számú beruházás
		Szennyvíz-02 intézkedési-javaslat: a lakások csatornabekötésének az ösztönzése (különös tekintettel a Balaton Kiemelt Térségre)	Csatorna-bekötések számának növekedése
		Szennyvíz-03 intézkedési-javaslat: szennyvíziszap energetikai (biogáz) és egyéb célú felhasználását lehetővé tevő beruházások elősegítése	Növekvő számú beruházás
		Szennyvíz-04 intézkedési javaslat: települési szennyvízkezelési programok kidolgozásának szükségessége a települési környezetvédelmi programok részeként	Települési szennyvízkezelő programok
	Környezet és egészség	Környezetegészségügy-01 intézkedési-javaslat: fürdővizeink biztonságának fokozása	Biztonságosabb fürdővizek

Stratégiai célterület	Környezeti elem	Intézkedési-javaslat	Várható eredmény
		Környezetegészségügy-02 intézkedési-javaslat: beltéri levegőminőség egészségügyi hatásainak tudatosítása	Javuló beltéri levegőminőség
		Környezetegészségügy-03 intézkedési-javaslat: aerobiológiai helyzet javítása	Javuló aerobiológiai helyzet
		Környezetegészségügy-04 intézkedési-javaslat: az éghajlatváltozás egészségügyi hatásainak mérséklése	Adaptívabb társadalom
	Zöldfelületek védelme	Zöldfelület-01 intézkedési-javaslat: Zöldfelület fejlesztési programok	Növekvő területű zöldfelület
		Zöldfelület-02 intézkedési-javaslat: zöldfelületi rendszer monitoringja, zöldfelületi kataszter térkép és adatbázis (nyilvántartás) létrehozása	Zöldfelület térkép és adatbázis
		Zöldfelület-03 intézkedési-javaslat: meglévő települési zöldfelületek minőségének javítása	Javuló minőségű zöldfelületek
Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata	A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem	Természetvédelem-01 intézkedési-javaslat: védett természeti, illetve nemzetközi természetvédelmi egyezmények hatálya alá tartozó területek megőrzése	Lehetőség szerint növekvő védett természeti terület
		Természetvédelem-02 intézkedési-javaslat: A megyei területi tervekben a természet- és tájvédelmi szempontok érvényesítése	Érvényesített szempontok
		Természetvédelem-03 intézkedési-javaslat: önkéntes biodiverzitási monitoring ösztönzése	Önkéntes biodiverzitási monitoring kialakulása
		Természetvédelem-04 intézkedési-javaslat: inváziós fajok terjedésének önkéntes monitoringja	Inváziós fajok monitoringjának kialakulása
	Talajok védelme és fenntartható használata	Talaj-01 intézkedési-javaslat: fenntartható talajhasználat alapjait ismertető tudástranszfer	Megvalósuló információáramlás
		Talaj-02 intézkedési-javaslat: talajtani viszonyok teljeskörű felmérése és állandó monitoring kialakítása	Megvalósuló monitoring
		Talaj-03: A talajpusztulással veszélyeztetett területek felmérése	Felmért területek
	Vizeink védelme és fenntartható használata	Víz-01 intézkedési-javaslat: a Vízkeretirányelv és a Vízgyűjtőgazdálkodási Terv megvalósulásának megyei támogatása	Tervek megvalósulása
		Víz-02 intézkedési-javaslat: sérülékeny vízbázisok komplex védelme	Védett vízbázisok számának növekedése

Stratégiai célterület	Környezeti elem	Intézkedési-javaslat	Várható eredmény
		Víz-03 intézkedési-javaslat: nitrát érzékeny területek mezőgazdasági terhelésének csökkentése	Csökkenő nitrát terhelés
		Víz-04 intézkedési-javaslat: Balaton vízgazdálkodásának összehangolása	Összehangolt vízgazdálkodás
		Víz-05 intézkedési-javaslat: vízvisszatartáson alapuló belvízgazdálkodás fejlesztése, illetve az árvízvédelmi védképesség megtartása, különös tekintettel a klímaváltozás következtében várható szélsőséges vízjárásra	Bel- és árvízvédelmi védképesség megvalósulása
	Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás, különös tekintettel az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kármegelőzésre	Kármegelőzés-01 intézkedési-javaslat: hőhullámokkal szembeni felkészültség fokozása és hatásainak enyhítése (egészségügyi hatások)	Adaptívabb társadalom
		Kármegelőzés-02 intézkedési-javaslat: hőhullámokkal szembeni felkészültség fokozása és hatásainak enyhítése (mezőgazdasági hőstressz károk)	Adaptívabb mezőgazdaság
		Kármegelőzés-03 intézkedési-javaslat: épületek viharkárok általi veszélyeztetettségének csökkentése	Javuló ellenállóképességű épületállomány
		Kármegelőzés-04 intézkedési-javaslat: természeti értékeink kármegelőzése	Természeti károk csökkenése
Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése	Erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása	Erőforrás-takarékosság-01 intézkedési-javaslat: földterületek újrahasználatát figyelemben tartó fenntartható gazdálkodási módok elterjesztése	Fenntartható gazdálkodási módok elterjedése
		Erőforrás-takarékosság-02 intézkedési-javaslat: termelési folyamatok környezetterhelése csökkentésének ösztönzése	Csökkenő környezetterhelés
		Erőforrás-takarékosság-03 intézkedési-javaslat: zöld közbeszerzés	Zöld közbeszerzés gyakoribbá válása
		Erőforrás-takarékosság-04 intézkedési-javaslat: háztartások erőforrás pazarlásának csökkentése	Csökkenő kiadások
	A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése	Fogyasztás-01 intézkedési-javaslat: vásárlói tudatosság szintjének növelése	Környezettudatos vásárlói magatartás
	Hulladékgazdálkodás	Hulladék-01 intézkedési-javaslat: lakossági tájékoztató kampányok a hulladékkeletkezés csökkentése, illetve a szelektíven gyűjtött hulladék arányának a növelése céljából	Csökkenő hulladékmennyiség, növekvő arányú szelektív gyűjtés

Stratégiai célterület	Környezeti elem	Intézkedési-javaslat	Várható eredmény
		Hulladék-02 intézkedési-javaslat: a termelői oldal hulladékgazdálkodási szempontú tudatosítása	Csökkenő hulladékmennyiség
		Hulladék-03 intézkedési-javaslat: hulladéklerakók műszaki védelmének javítását, illetve a korábbi lerakók környezetének rekultivációját elősegítő pályázás támogatása	Növekvő számú beruházás
		Hulladék-04 intézkedési-javaslat: hulladékkezelés depóniagázainak felfogása	Növekvő mértékű depóniagáz felhasználás
		Hulladék-05 intézkedési-javaslat: mezőgazdasági és élelmiszeripari hulladék és melléktermék hasznosításának ösztönzése	Több felhasznált hulladék
		Hulladék-06 intézkedési-javaslat: az illegális hulladéklerakások felderítése és szankcionálása	Csökkenő illegális hulladéklerakás
	Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása	Energia-01 intézkedési-javaslat: Épületállomány energiahatékonysági fejlesztésének ösztönzése, szükségességének tudatosítása	Növekvő számú beruházás
		Energia-02 intézkedési-javaslat: decentralizált megújuló energiaforrások népszerűsítése	Növekvő számú beruházás
	Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira	Éghajlat-01 intézkedési-javaslat: térségi és helyi klímavédelmi stratégiák kidolgozása és megvalósítása	Több kidolgozott klímastratégia
		Éghajlat-02 intézkedési-javaslat: az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése	Csökkenő kibocsátás
		Éghajlat-03 intézkedési-javaslat: az üvegházhatású gázok nyelőinek hatékony védelme, potenciáljának növelése	Növekvő elnyelés
		Éghajlat-04 intézkedési-javaslat: hatékony adaptáció az éghajlatváltozás hatásaihoz	Adaptívabb társadalom
		Éghajlat-05 intézkedési-javaslat: klímatudatosság növelés megyeszerte	Klímatudatosság növekedése
	Az agrárgazdaság környezeti aspektusai	Mezőgazdaság-01 intézkedési-javaslat: ökológiai gazdálkodás elterjedésének támogatása	Ökológiai gazdálkodás nagyobb aránya
		Mezőgazdaság-02 intézkedési-javaslat: környezetkímélő talajművelési rendszerek alkalmazásának népszerűsítése	Fenntartható gazdálkodási módok elterjedése
		Mezőgazdaság-03 intézkedési-javaslat: éghajlatvédelmi célú mezőgazdasági tevékenység ösztönzése	Csökkenő mezőgazdasági kibocsátás

Stratégiai célterület	Környezeti elem	Intézkedési-javaslat	Várható eredmény
		Mezőgazdaság-04 intézkedési-javaslat: éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítása célú mezőgazdasági tevékenység ösztönzése	Adaptívabb mezőgazdaság
	Az erdőgazdálkodás környezeti aspektusai	Erdő-01 intézkedési-javaslat: új erdőterületek további létesítése, az erdősültség növelése	Növekvő erdőterületek
		Erdő-02 intézkedési-javaslat: erdősített területek környezetkímélő hasznosítása	Fenntartható erdőgazdálkodás
		Erdő-03 intézkedési-javaslat: károsodott erdőterületeken az erdőgazdálkodási potenciálban okozott károk helyreállítása	Csökkenő károkkal terhelt erdőterület
		Erdő-04 intézkedési-javaslat: az Agrárklíma projekt eredményeinek integrálása az erdővédelmi projektekbe	Integrált projektek
		Erdő-05 intézkedési-javaslat: erdők közjóléti funkcióinak biztosítása	Növekvő látogatószám
	Közlekedés és környezet	Közlekedés-01 intézkedési-javaslat: megyei járműállomány minőségének javítására vonatkozó ösztönzés	Javuló járműállomány
		Közlekedés-02 intézkedési-javaslat: elektromobilitás terjedésének ösztönzése	Több elektromos gépjármű
		Közlekedés-03 intézkedési-javaslat: a közösségi közlekedés általános népszerűsítése	Közösségi közlekedés jobb kihasználtsága
		Közlekedés-04 intézkedési-javaslat: nem-motorizált közlekedési módok népszerűsítése, lehetőségeinek megteremtése	Növekvő számú kerékpáros
	Turizmus – ökoturizmus	Turizmus-01 intézkedési-javaslat: ökoturizmus, mint a környezetvédelmi szemléletformálás eszközének fejlesztése	Több látogató
		Turizmus-03 intézkedési-javaslat: az aktív és természeti turizmus fejlesztése	Több látogató

8.5.1. Az intézkedési tematikákhoz javasolt általános környezeti mutatórendszer

- **Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása stratégiai cél monitoringja kapcsán figyelembe veendő faktorok:**
  - légszennyező anyagok kibocsátása:
    - komponensek: SO_2, NO_X, VOC, NH_3, $PM_{2,5}$, PM_{10}
    - lehetséges adatforrás: Agrárminisztérium; Központi Statisztikai Hivatal; saját kialakításra kerülő mérőállomás(ok)
  - levegőminőségi határértékek túllépésének esetszámai:
    - lehetséges adatforrás: Agrárminisztérium; saját kialakításra kerülő mérőállomás(ok)
  - zajterheléssel érintett lakosok
    - lehetséges adatforrás: Agrárminisztérium
  - a vízhálózatba és a csatornahálózatba bekapcsolt lakások arányának különbsége (másodlagos közműolló)
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal
  - a közüzemileg elvezetett települési szennyvíz tisztítása
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal
  - szennyvíziszap hasznosítása
    - lehetséges adatforrás: Belügyminisztérium
  - egy lakosra jutó zöldterület
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal

- **Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata stratégiai cél monitoringja kapcsán figyelembe veendő faktorok:**
  - közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzete:
    - vizsgálandó: kedvező, kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű fajok, élőhely aránya [%]
    - lehetséges adatforrás: Agrárminisztérium
  - védett területek száma kiterjedése védettségi kategóriák szerint
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal; nemzeti parkok
  - a földhasználat változása, kategóriák szerint
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal; CORINE műholdas elemzések
  - a vízgyűjtő-gazdálkodási tervben megfogalmazott céloknak megfelelő felszíni és felszín alatti víztestek jó állapotának aránya
    - lehetséges adatforrás: Belügyminisztérium
  - vízbázisok biztonságba helyezése (BM)
    - lehetséges adatforrás: Belügyminisztérium

- **Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése stratégiai cél monitoringja kapcsán figyelembe veendő faktorok:**
  - az összes képződött hulladék mennyisége
    - lehetséges adatforrás: Agrárminisztérium; Központi Statisztikai Hivatal
  - a képződött hulladék kezelése
    - lehetséges adatforrás: Agrárminisztérium; Központi Statisztikai Hivatal
  - üvegházhatásúgáz-kibocsátás
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal; Somogy Megyei Klímastratégia módszertani ajánlásai
  - energiafelhasználás
    - lehetséges adatforrás: Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal
  - a megújuló energia aránya
    - lehetséges adatforrás: Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal
  - agrár-környezetgazdálkodási támogatással érintett terület kiterjedése
  - ökológiai gazdálkodásba bevont mezőgazdasági terület
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal
  - erdősültség
    - lehetséges adatforrás: Agrárminisztérium; NÉBIH
  - természetközeli erdőgazdálkodás kiterjedése
    - lehetséges adatforrás: Agrárminisztérium; NÉBIH
  - az egyéni és közösségi közlekedés igénybevételi részarányának alakulása
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal
  - a belföldi személy- és áruszállítás alakulása
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal
  - vízfogyasztás, gáz- és villamosenergia-felhasználás
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal
  - környezetbarát címkével ellátott termékek
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal
  - környezetvédelmi ráfordítás
    - lehetséges adatforrás: Központi Statisztikai Hivatal

8.5.2. A monitoring és felülvizsgálat rendjéről

A jelen dokumentumban definiált célkitűzések teljesülése a javasolt intézkedések döntő többségének a sikeres végrehajtása révén érhető el. A Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának tényleges sikere a felvetett problémakörök kapcsán érintettek teljes együttműködésén múlik. A megfogalmazott célok és intézkedési-javaslatok mentén kell eljárni, és mindenkiben tudatosodni kell, hogy változásra képesnek kell lennie.

Mindehhez a megfogalmazottak folyamatos ellenőrzése is szükséges, melyhez a felsorolt mutatókon túl, a konkrét intézkedések tervezése, kidolgozása és végrehajtása során azonosított és jól meghatározott indikátorok alakulásának nyomon követése, célértékeinek időszakos ellenőrzése kell, hogy megtörténjen. Ez a felülvizsgálat egy ötéves tervdokumentum esetében célszerű, ha az időhorizont felénél meg is valósul. A fenti stratégiai célrendszerhez tartozó eredményindikátorok, illetve intézkedési eredményindikátorok alakulásának lehetőség szerinti áttekintése is szükséges ezen felülvizsgálatok során. Egyes esetekben ez egyszerű leellenőrzése a tervezettek megvalósulásának, más esetekben azonban részeredmények értékelése kell, hogy megtörténjen, jellemzően a tendenciák irányát és ütemét kell megvizsgálni. Ennek a felülvizsgálati folyamatnak 2022-ben le kell zajlania, hogy még a tervezési időszak második felében érdemi lépések tudjanak történni.

A Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának 2024-es lezárulását megelőzően meg kell kezdeni a következő időszakra történő program tervezését.

SOMOGY MEGYE JEGYZŐJE

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKE

Ügyiratszám: SMÖH/414-11/2020.

ELŐTERJESZTÉS
a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal köztisztviselői etikai szabályzatának a meghatározásáról

A 2012. március 1-jén hatályba lépett közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCIX. törvény (továbbiakban: Kttv.) 231. § (1) bekezdése kimondja, hogy az önkormányzati hivatal köztisztviselői vonatkozásában a hivatásetikai alapelvek részletes tartalmát, valamint az etikai eljárás szabályait a közgyűlés határozza meg.
A Somogy Megyei Önkormányzati Hivatalnak Etikai Kódexe eddig nem volt. A szabályzat megalkotásának mostani indoka az ÁSZ által lefolytatott ellenőrzés azon ajánlása, amely szerint a hivatásetika kérdéseit az önkormányzati hivatalnál rendezze szabályzat.

A hivatásetika azoknak az erkölcsi elveknek a foglalata, amelyeket a különböző életpályákon dolgozó egyéneknek hivatásuk teljesítése közben követni kell.
A Kttv. 83. § (1) bekezdése értelmében a hivatásetikai alapelvek különösen a hűség és elkötelezettség, a nemzeti érdekek előnyben részesítése, az igazságos és méltányos jogszolgáltatás, a méltóság és tisztesség, az előítéletektől való mentesség, a pártatlanság, a felelősségtudat és szakszerűség, az együttműködés, az intézkedések megtételére irányuló arányosság és védelem.
A (2) bekezdés értelmében a vezetőkkel szemben további etikai alapelvek, különösen a példamutatás, a szakmai szempontok érvényesítése és a számonkérési kötelezettség.
A hivatásetikai szabályozás célja, hogy Hivatalunkban az etikai alapelvek elfogadása és betartása a munkavégzés minden fázisára kiterjedjen. Ennek érdekében szükséges, hogy a közgyűlés a köztisztviselők értékrendszeréhez objektív és konkrét alapelveket, szabályokat határozzon meg. A javasolt szempontrendszer általános etikai elveken, szabályokon alapul.

Kérjük a Tisztelt Közgyűlést, hogy a Köztisztviselői Etikai Kódexet az 1. melléklet szerinti tartalommal elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

A Somogy Megyei Közgyűlés a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal Köztisztviselői Etikai Kódexét a határozat 1. melléklete szerinti tartalommal elfogadja.
A közgyűlés felkéri a jegyzőt, hogy a Köztisztviselői Etikai Kódex tartalmát az önkormányzati hivatal köztisztviselőivel megismertesse.

Felelős: Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Határidő: értelem szerint

Kaposvár, 2020. szeptember 11.

Dr. Sárhegyi Judit

Biró Norbert

Az előterjesztést készítette:

Dr. Skrinyár Judit
megyei aljegyző

1. melléklet a ...../2020.(IX.25.) közgyűlési határozathoz

SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL

KÖZTISZTVISELŐI ETIKAI KÓDEXE

PREAMBULUM

Az Etikai Kódex célja a közszolgálathoz fűződő közbizalom erősítése, a hivatali ügyintézés színvonalának emelése, a hivatalon belüli munkatársi kapcsolatok fejlődésének elősegítése és a jó munkahelyi légkör kialakítása. Ennek érdekében az Etikai Kódex összefoglalja és rendszerezi a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal (továbbiakban: Hivatal) köztisztviselőitől a szervezeten belül és a külső kapcsolatokban is elvárt magatartási, viselkedési normákat. Az etikai elvek kötelezően alkalmazandó munkajogi szabályként funkcionálnak a Hivatalban, melyek a köztisztviselők részére feladatuk ellátásához, hatáskörük gyakorlásához, valamint feletteseik utasításainak végrehajtásához támpontot, iránymutatást adnak.

1. §

(1) A közszolgálat feladata – az Alaptörvénnyel és a hatályos jogszabályokkal összhangban – a köz érdekében való eljárás. A köztisztviselő Magyarországhoz, azon belül is a Somogy Megyei Önkormányzathoz (továbbiakban: Önkormányzat) való hűsége, az Alaptörvényben szabályozott demokratikus intézményrendszer keretei között kifejeződő közérdek iránti elkötelezettségén keresztül nyilvánul meg, mely elkötelezettségét a köztisztviselő esküvel erősíti meg.

(2) A Hivatal köztisztviselőinek az Önkormányzat és a Hivatal szabályzataiban és egyéb belső dokumentumaiban, valamint jelen Etikai Kódexben szabályozott viszonyokra úgy kell tekinteni, mint amelyek az alkotmányos intézményrendszer részét képezik és a közérdek iránti elkötelezettségük az ezeknek való megfelelés által nyilvánulhat meg.

(3) A Szabályzat hatálya a Hivatal köztisztviselőire és közszolgálati munkavállalóira terjed ki.

2. §

(1) A köztisztviselőnek következetesen kifejezésre kell juttatnia a közigazgatás politikai semlegességét, ezért közszolgálati feladatainak ellátásán kívüli politikai vagy egyéb tevékenysége semmilyen módon sem veszélyeztetheti a feladatok pártatlan ellátásába vetett bizalmat.

(2) A köztisztviselő sem munkahelyén, sem lakóhelyén nem folytathat politikai párt, politikai szervezet, vagy mozgalom érdekében kifejtendő aktív tevékenységet, és nem vehet részt olyan kampányban, amelyben tevékenysége meghaladná a véleménynyilvánítási jogával élő állampolgár aktivitását. A köztisztviselő munkahelyén sem viselhet pártjelvényt, vagy más megkülönböztető, akár legális, de kifejezetten politikai vonatkozású szimbólumot.

3. §

(1) A köztisztviselő közvetlen felettesének tartozik felelősséggel. Köteles felettese utasításait követni, kivéve, ha jogszabály másképp rendelkezik. Köteles továbbá tájékoztatni felettesét mindazokról a tényekről és körülményekről, amelyek közvetlenül a munkakörével kapcsolatosak.

(2) A köztisztviselőnek pártatlanul és tárgyilagosan kell támogatnia a Hivatal vezetését a döntések végrehajtásában, valamint a Hivatal felelősségi körébe tartozó közügyek intézésében, ennek érdekében biztosítania kell a döntésekhez szükséges minden releváns és törvényesen hozzáférhető információt a hivatali vezetés számára.

(3) A köztisztviselőnek lelkiismeretesen és pontosan, a törvényesség keretei között kell teljesítenie feladatait.

4. §

(1) A köztisztviselő hivatali eljárása során köteles:

a) a törvényesség szigorú betartásával, tisztességes, becsületes eljárás keretében elfogulatlanul, részrehajlás nélkül, nemre, fajra, nemzetiségre, felekezetre, pártállásra, társadalmi helyzetre tekintet nélkül, az eljárásra ésszerűen szükséges időt fordítva feladatát ellátni,
b) közfeladatait szakszerűen, a törvényeknek és a szakma szabályainak megfelelően legjobb tudása szerint teljesíteni,
c) az ügyfelekkel előzékeny, udvarias, türelmes, segítőkész magatartást tanúsítani, tájékoztatva őket jogaikról és kötelezettségeikről,
d) az ügyfelek személyiségi jogainak, emberi méltóságának megóvása mellett érvényesíteni a közigazgatás méltóságát és tekintélyét,
e) tartózkodni a felelőtlen ígéretektől, valamint az indulatok, előítéletek, érzelmek látszatától is.

(2) A köztisztviselő ügyfelektől nem kérhet, és nem fogadhat el ajándékot, juttatást vagy egyéb előnyt.

5. §

(1) A köztisztviselő köteles szigorúan betartani a jogszabályok által előírt összeférhetetlenségi szabályokat, így nem végezhet olyan üzleti tevékenységet, nem vállalhat olyan beosztást, amely összeegyeztethetetlen hivatalával, beosztásával, illetve közfeladatai ellátásával.

(2) A köztisztviselő nem élhet vissza hivatali beosztásával, a kezelésében álló közpénzekkel, vagyonnal, vagy szolgáltatással, továbbá azokkal az információkkal, amelyek hivatali munkája során jutottak a tudomására, és nem használhatja fel azokat saját vagy mások egyéni érdekei előmozdítására – még hivatali beosztásából való távozása után sem.

(3) A köztisztviselő köteles haladéktalanul jelenteni, ha feladata és magánérdeke között összeférhetetlenséget észlel vagy vélelmez, illetve ha közszolgálati jogviszonyának fennállása alatt összeférhetetlen helyzetbe kerül, és ez esetben köteles eleget tenni az annak kiküszöbölésére szolgáló intézkedésnek.

6. §

(1) A köztisztviselő felhatalmazás nélkül nem hozhat nyilvánosságra olyan hivatalos információkat, amelyek a hivatalon belüli vagy más forrásból bizalmasan jutottak a tudomására.

(2) A köztisztviselő az állam- és hivatali titoknak esküjében is fogadott megtartásán kívül mind hivatalos, mind magánérintkezései során köteles tartózkodni olyan információk, adatok, tények közlésétől, amelyek nyilvánosságra hozatala az Önkormányzat vagy a Hivatal tevékenységének hatékonyságát és eredményességét veszélyeztetik.

7. §

(1) A köztisztviselő köteles külső megjelenésében, viselkedésében, modorában, emberi megnyilvánulásaiban kiegyensúlyozott, mértéktartó, szélsőségektől mentes magatartást tanúsítani. A köztisztviselő megjelenésével is emeli hivatala társadalmi megbecsültségét, tiszteletet és bizalmat ébreszt, öltözéke tiszta, rendezett, kerüli a szélsőséges, kihívó, alkalomhoz nem illő viseletet, rendben és tisztán tartja környezetét.

(2) A köztisztviselő köteles állampolgári kötelességeit példamutatóan teljesíteni, adó- és köztartozásaival önhibájából ne kerüljön hátralékba.

8. §

(1) A vezetőnek törekedni kell arra, hogy az általa vezetett szervezet tekintélye, elismertsége, előnyös megítélése fennmaradjon. A szakmai és közéleti fórumokon képviselnie kell a pártatlan közigazgatás egyetemes értékeit, törekednie kell arra, hogy megnyilvánulásaival erősítse a szakma tekintélyét. A vezetőknek egymás közötti kapcsolataikban szolidárisnak, segítőkészeknek kell lenniük.

(2) A vezető a vezetése alá tartozókkal szemben – a személyiségi jogok, és az emberi méltóság tiszteletben tartása mellett – köteles a köztisztviselőkhöz méltatlan magatartás minden megnyilvánulása ellen igazságosan fellépni, és ennek kapcsán érvényre juttatni az Etikai Kódexben megfogalmazott értékrendet.

(3) A vezetőnek tartózkodnia kell attól, hogy valamely párt, vagy politikai szervezet mellett, vagy ellen nyilatkozzék, vagy egyéni véleménye szerinti elkötelezettséget és megnyilvánulást kívánjon beosztottjaitól.

(4) A vezető feladata különösen:

a) az általa vezetett szervezet, szervezeti egység eredményes működésének legjobb tudása és ismeretei szerinti biztosítása,

b) a saját szakmai ismereteinek továbbfejlesztése, a változó jogszabályok figyelemmel kísérése, tanácskozásokon, szakmai konferenciákon, konzultációkon való részvétel,

c) a vezetése alá tartozók önbizalmának növelése, motiválása, a kollegiális kapcsolatok erősítése,

d) a részére biztosított utasítási jog körültekintő gyakorlása, és a döntéseihez kapcsolódó felelősség vállalása,

e) a vezető - a rendelkezésre álló költségvetési kereteken belül - felelősséget érez a megfelelő szervezeti, emberi és tárgyi munkafeltételek biztosításáért,

f) a vezető tartózkodik a beosztottak emberi méltóságát bármi módon sértő magatartástól, kijelentésektől.

9. §

(1) A jegyző, mint a munkáltatói jogok gyakorlója, a jelen Etikai Kódexben foglaltak megsértése esetén megvizsgálja, hogy indokolt-e valamely intézkedés, különösen fegyelmi eljárás lefolytatása a köztisztviselővel szemben.

(2) A fegyelmi eljárás szabályaira egyebekben a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCIX. törvény, valamint a közszolgálati tisztviselőkkel szembeni fegyelmi eljárásról szóló 31/2012. (III. 7.) kormányrendelet rendelkezései irányadóak.

10. §

Záró rendelkezések

(1) Jelen Etikai Kódex 2020. szeptember 25. napján lép hatályba.

(2) Az Etikai Kódexben foglaltakról a hivatal köztisztviselőit tájékoztatni kell.

Kaposvár, 2020. szeptember 25.

Biró Norbert
a közgyűlés elnöke

MEGISMERÉSI NYILATKOZAT

Az Etikai Kódexben foglalt rendelkezéseket megismertem. Tudomásul veszem, hogy az abban foglaltakat a munkavégzésem során köteles vagyok betartani.

Név	Beosztás	Kelt	Aláírás

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS
PÉNZÜGYI ÉS JOGI BIZOTTSÁGA

7400 KAPOSVÁR, Vármegyeháza, Fő utca 10.
tel.: 82/898-246

Ügyiratszám: SMÖH/414-12/2020.

BESZÁMOLÓ

a Somogy Megyei Közgyűlés Pénzügyi és Jogi Bizottsága által átruházott hatáskörben hozott döntésekről

A Somogy Megyei Közgyűlés Pénzügyi és Jogi Bizottsága a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: SZMSZ) 4. sz. melléklet B. pontja 1.1 alpontja értelmében átruházott hatáskörében eljárva a 12/2020.(II.14.) pénzügyi és jogi bizottsági határozatában megállapította, hogy a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal jegyzője a 28/2018.(XII.7.) pénzügyi és jogi bizottsági határozattal elrendelt belső ellenőrzési tervnek megfelelően a belső ellenőrzést megbízott belső ellenőr bevonásával lefolytatta. Megállapította a határozat, hogy a jegyző a belső ellenőrzési jelentést a csatolt 1. és 2. sz. melléklet szerinti tartalommal jóváhagyta. Felkérte a megyei jegyzőt, hogy a jelentésben szereplő intézkedések elvégzésről, és a pénzügyi szabályzatok aktualizálásáról a jogszabályi változásoknak megfelelően folyamatosan gondoskodjon.

Az SZMSZ 7. § (6) bekezdése értelmében az átruházott hatáskörben meghozott döntésről a bizottság a közgyűlés következő soros ülésén beszámol, a beszámolót a közgyűlés határozatával elfogadja. Tekintettel arra, hogy a COVID-19 miatti vírushelyzet idején soros közgyűlést nem lehetett tartani, a beszámolási kötelezettségnek most teszek eleget. Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a bizottsági beszámolót elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

A Somogy Megyei Közgyűlés a Somogy Megyei Közgyűlés Pénzügyi és Jogi Bizottságának - a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet 4. sz. melléklet B. pontja 1.1 alpontja értelmében átruházott hatáskörben - a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal 2019. évi belső ellenőrzéséről szóló beszámolójáról hozott döntését tudomásul veszi, azt elfogadja.

Felelős: Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Határidő: értelem szerint

Kaposvár, 2020. augusztus 10.

Tardi Tamás Ákos s. k.
a bizottság elnöke

A beszámolót készítette:
Tardi Gizella
Tardi Gizella
a bizottság titkára

A beszámolót jóváhagyta:
Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

1.97 melléklet

Kaposvár Környéki Belső Ellenőrzési Önkormányzati Társulás

Somogyjádi Közös Önkormányzati Hivatal
Somogyjád
Kossuth L. 42.
7443

Ügyiratszám: 3877-5 / 2019.

Ellenőrzési jelentés

Az ellenőrzési szervezet megnevezése:	**Kaposvár Környéki Belső Ellenőrzési Önkormányzati Társulás**
Az ellenőrzött szervezet:	**Somogy Megyei Önkormányzati Társulás**
Társulás elnöke:	Bíró Norbert
Munkaszervezet vezető, megyei jegyző:	Dr. Sárhegyi Judit
Az ellenőrzés tárgya:	A Somogy Megyei Önkormányzati Társulás gazdálkodásának ellenőrzése.
Az ellenőrizendő időszak:	2018.január 01-től 2019.06.30.-ig.
Az ellenőrzés időtartama, időigénye :	2019.november. - 4 munkanap.
Alkalmazott ellenőrzési eljárások,módszerek:	Eljárások és rendszerek szabályzatainak elemzése és értékelése, dokumentumok áttekintése.
Ellenőrzés típusa:	pénzügyi.
Az ellenőrzésre vonatkozó jogszabályi felhatalmazás:	A vizsgálat a Kaposvár Környéki Belső Ellenőrzési Önkormányzati Társulással kötött egyedi megállapodás szerint, a 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet és a Belső ellenőrzési kézikönyv alapján történik.
Az ellenőrzött időszakban hivatalban lévő vezetők:	Bíró Norbert elnök Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző.
Vizsgálatvezető:	Grószné Göndöcz Eszter

Vizsgálat célja:

Annak megállapítása, hogy a Somogy Megyei Önkormányzati Társulás 2018. évi beszámolójának mérlegében kimutatott adatok alátámasztottak-e, szabályszerű leltárakkal. A 2019.első félévi pénzügyi folyamatoknál betartották-e számviteli törvény rendelkezéseit.

Vizsgálatra vonatkozó jogszabályok:

2011.évi CLXXXIX tv. Magyarország helyi önkormányzatairól.(Mötv.)
2000. évi C. tv. A számvitelről (Számv.tv.)
2011.évi CXCV.tv. Az államháztartásról (Áht)
368/2011.(XII.31) Korm. rendelete az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról.(Ávr.)
4/2013. (I. 11.) Korm. rendelete az államháztartás számviteléről (Áhsz.)

Összefoglaló ellenőrzési jelentés

A lefolytatott helyszíni vizsgálat megállapítja, hogy a Somogy Megyei Önkormányzati Társulás a 2018. évi beszámolóhoz kapcsolódó leltározási tevékenységet a Számviteli törvény, illetve a belső szabályozásoknak megfelelően hajtották végre. A főkönyvi könyvelés és az analitikus nyilvántartások adatai közötti egyeztetést az év mérlegforduló napjára vonatkozóan a Számviteli tv.69.§.(2) bekezdés előírása szerint elvégezték.
Megállapítható, hogy a Társulás szabályozta a házipénztár és a bankszámla pénz kezelését. A számviteli törvény bizonylati elvre és bizonylati fegyelemre vonatkozó előírásait következetesen betartják. A gazdasági események a számviteli törvény előírásainak alakilag és tartalmilag megfelelő bizonylatokkal igazoltak.
A gazdálkodás során érvényesül a folyamatba épített ellenőrzés előírásai a gyakorlatban.
Az Önkormányzatnál a bizonylati fegyelem jó.
Összegezetten megállapítom, hogy a Társulás gazdálkodási tevékenységének szabályozása megfelelt a jogszabályi előírásoknak, azok végrehajtása szabályszerű volt.
Az ellenőrzés javaslatot nem tesz.

Részletes ellenőrzési megállapítások

Somogy Megyei Önkormányzati Társulás Önálló jogi személyiséggel rendelkező társulás (továbbiakban: Társulás), melyet 117 települési önkormányzat és a megyei önkormányzat hozott létre és biztosítja a működési feltételeit. A Társulás fő célja, a munka-és tűzvédelmi feladatok ellátása a társult tag önkormányzatok részére, illetve szerződött partnerek számára is biztosítja a szolgáltatást.
A szakmai feladatokat a 2018.02.05.-től 2021.02.05.-ig terjedő időszakra a „Megbízási szerződés keretében munka-és tűzvédelmi feladatok ellátása"című közbeszerzési eljárásban nyertes ajánlattevő a Safety-Geo Bt. látja el.

A Társulás pénzügyi gazdasági feladatait a Somogy Megyei Önkormányzat Hivatal, mint önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv látja el a vele kötött megállapodás szerint.

2018.évi költségvetési beszámoló.

Az éves beszámoló valódiságát , a mérlegben kimutatott eszközök és források értékét alátámasztó leltárt a leltárfelvétel fordulónapján a szabályzat alapján végezték el. A 2018. évi beszámolóhoz kapcsolódó leltározási tevékenységet a Számviteli törvény, illetve a belső szabályozásoknak megfelelően hajtották végre. A főkönyvi könyvelés és az analitikus nyilvántartások adatai közötti egyeztetést az év mérlegforduló napjára vonatkozóan a Számviteli tv.69.§.(2) bekezdés előírása szerint elvégezték.

A 2018.évi leltározási feladatok végrehajtásával kapcsolatosan a következő megállapításokat teszem:

- A **pénzeszközök** mérlegben kimutatott összegét a pénztárban lévő 1.450 Ft. rovancsolásával, illetve a Magyar Államkincstárnál vezetett számla 1.379.314 Ft. banki kivonaton szereplő záró -egyenleggel támasztották alá. A rovancsolás tényét a pénztár jelentésen rögzítették.
- A **követelésként** a mérlegben szereplő 151.076 Ft. esetében az év végi állományok egyeztetését , a vevőköveteléseknél a számlák, illetve a tagdíjak alapján egyeztették.
- A ráfordítások **passzív időbeli elhatárolása** ként kimutatták a szolgáltató 2019.01.02.-én kelt december havi 1.280.669 Ft értékű számláját.

Bevételek alakulása

A Társulás 2018.évi költségvetési és finanszírozási bevételeinek módosított előirányzata 17.820.854. Ft. összegben került meghatározásra, mellyel szemben 17.129.647 Ft. tényleges bevétel realizálódott. A teljesítési adatok alapján megállapítható, hogy a 2018.évre tervezett bevételek jelentős részben befolytak a Társulás számlájára.

Kiadások alakulása

A 2018.évi költségvetési és finanszírozási kiadásainak módosított előirányzata 17.820.854. Ft. összegben került meghatározásra, mellyel szemben a tényleges kiadás 15.648.883 Ft. A kiadások jelentős részét a Safety-Geo Bt. által kiszámlázott munka-és tűzvédelmi szolgáltatás nyújtásra kifizetett összeg teszi ki. A kiadások között került elszámolásra a közbeszerzési-és közjegyzői díj, postaköltség és a számlavezetési díjak.

A Társulás 2019.évi költségvetése

A Társulás 2019.évre elfogadta a költségvetés bevételi és kiadási előirányzatának fő összegét 17.855.688 Ft.-ban. A bevételeit az államháztartáson belülről jogcímen a társult tagok éves tagdíjfizetései és az évi egyszeri 5.000 Ft működési költség bevétellel tervezték.

A kiadásokat a rendelkezésre álló szolgáltatói szerződések alapján a társulás működésével kapcsolatos kiadások és a munka-és tűzvédelmi szolgáltatás nyújtásáért fizetendő díjak alapján határozták meg.

A Társulás pénzügyi gazdálkodása.

A pénzgazdálkodásról, illetve a kötelezettségvállalás, utalványozás, érvényesítés és ellenjegyzés hatásköri rendjéről készült szabályzatok alapján ellenőriztem a 2019.január-június havi banki és pénztári bizonylatokat.

A házipénztár a Somogy Megyei Önkormányzat épületében működik. A pénztáros a pénztári nyitvatartási időben mindig rendelkezésre áll az ügyfeleknek. A pénzt páncélszekrényben

elhelyezett pénzkazettában tárolják. A pénztárosi feladatokat a munkaköri leírásában rögzítették, a kijelölt pénztáros összeférhetetlensége biztosított, mivel Ő nem vállal kötelezettséget és nem utalványoz.
A házipénztár kezelését pénztár programmal, számítógép segítségével végzik. A vizsgált időszakban a pénztárban pénz mozgás nem történt.

Bankszámlák kezelése

A Társulás banki utalásait a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal ügyintézője terminálon végzi. Az átutalást a bank szabályainak megfelelően, az aláírás bejelentés szerinti jogosítás mellett történik .
Az utalást a pénzügyi ügyintéző rögzíti, a társulás elnöke utalványozza. Minden gazdasági esemény mellé az Ávr. előírása alapján „ utalványrendelet" kerül, melyet az érvényesítő, a pénzügyi ellenjegyző, utalványozó ír alá a szabályzatban meghatározott szerint. Az utalvány tartalmilag megfelel a jogszabályi előírásoknak, itt rögzítik a kötelezettségvállalás sorszámát.

A szakmai teljesítés igazolása megtörtént az eredeti bizonylaton bélyegző segítségével igazolták, az arra kijelölt személy végzi, illetve a nyomtatott teljesítés igazoló lapot csatolnak minden banki eseményhez.

Az érvényesítés során a kézzel, manuálisan kiállított számlákat ellenőrzik az ellenőrzés tényét aláírással minden esetben igazolták.

A bankbizonylatok időrendi sorrendben , rendszerezetten, áttekinthetően kerültek lefűzésre.

A Társulásnál a bizonylati fegyelem jó. A bizonylatok rendszerezetten, áttekinthetően kerülnek megőrzésre, gazdasági eseményekről szóló alapbizonylatok csatolva vannak. A számviteli törvény bizonylati elvre és bizonylati fegyelemre vonatkozó előírásait következetesen betartják. Minden gazdasági eseményt a számviteli törvény előírásainak alakilag és tartalmilag megfelelő bizonylatokkal igazoltak.
A pénzgazdálkodás során érvényesül a folyamatba épített ellenőrzés előírásai.

Somogyjád, 2019.december 03.

.....
Grószné Göndöcz Eszter
Vizsgálatvezető.

2. sz. melléklet

Kaposvár Környéki Belső Ellenőrzési Önkormányzati Társulás

Somogyjádi Közös Önkormányzati Hivatal
Somogyjád
Kossuth L. 42.
7443

Ügyiratszám: 3878-5 / 2019.

Ellenőrzési jelentés

Az ellenőrzési szervezet megnevezése:	**Kaposvár Környéki Belső Ellenőrzési Önkormányzati Társulás**
Az ellenőrzött szervezet:	**Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatal**
A közgyűlés elnöke:	Biró Norbert
Megyei jegyző:	Dr. Sárhegyi Judit
Az ellenőrzés tárgya:	Az Önkormányzat által kezelt projektek adminisztrációjának ellenőrzése.
Az ellenőrizendő időszak:	2019. január 01.- 2019.október 31.
Az ellenőrzés időtartama, időigénye :	2019. november . - 4 munkanap.
Alkalmazott ellenőrzési eljárások,módszerek:	A szabályzatok áttekintése, értékelése. A vizsgált időszak szúrópróbaszerűen kiválasztott ügyirataink ellenőrzése.
Ellenőrzés típusa:	Szabályszerűségi.
Az ellenőrzésre vonatkozó jogszabályi felhatalmazás:	A vizsgálat a Kaposvár Környéki Belső Ellenőrzési Önkormányzati Társulással kötött egyedi megállapodás szerint, a 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet és a Belső ellenőrzési kézikönyv alapján történik.
Az ellenőrzött időszakban hivatalban lévő vezetők:	Biró Norbert elnök Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
Vizsgálatvezető:	Grószné Göndöcz Eszter

Vizsgálat célja:

Annak megállapítása, hogy a projekt adminisztrációt az iratkezelés rendje a törvényi előírásoknak és a szabályzatban foglaltaknak megfelelően vezetik.

Vizsgálatra vonatkozó jogszabályok:

1995. évi LXVI. törvény a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről.
335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről.
78/2012. (XII. 28.) BM rendelet az önkormányzati hivatalok egységes irattári tervének kiadásáról.
196/2013. (VI. 13.) Korm. rendelete a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet és a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III. 26.) Korm. rendelet módosításáról.

Összefoglaló ellenőrzési jelentés

A lefolytatott helyszíni vizsgálat megállapítja, hogy Somogy Megyei Önkormányzat jegyzője a 335/2005.(XII.)Kormányrendelet 3. §.-ában foglaltaknak megfelelően az iratkezelési **tevékenységekre vonatkozó szabályzatát elkészítette.** A szabályzat a jogszabályi előírásoknak megfelelően a helyi sajátosságokra adaptálva készült – felülvizsgálata és karbantartása a vizsgált időszakban 2019.09.01.hatállyal készült el.
Megállapítható, hogy a Szabályzat rögzíti a beérkezéstől az irattárazásáig az irat nyomon követhetőségét, ellenőrizhető útját, az iratok biztonságos őrzésének módját, rendszerezését, nyilvántartását.
A szúrópróbaszerűen kiválasztott papír alapú TOP.(Terület és Település fejlesztési Operatív Program) és EFOP.(Emberi Erőforrás fejlesztési Operatív Program) projekt ügyiratok tételes vizsgálatát végeztem el. A vizsgált ügyiratokra a rendszerezettség, áttekinthetőség, időrendiség jellemző, betartva a szabályzatban előírtakat.
Az utóellenőrzés alapján megállapítható, hogy a 2018. évi belső ellenőrzés által feltárt hiányosság kijavítása megtörtént.
Az ellenőrzés javaslatot nem tesz.

Részletes ellenőrzési megállapítások

I.

Az Önkormányzat által kezelt projektek adminisztrációjának ellenőrzése.

1. Szabályozottság.

A lefolytatott helyszíni vizsgálat megállapítja, hogy Somogy Megyei Önkormányzat jegyzője a 335/2005.(XII.)Kormányrendelet 3. §.-ában foglaltaknak megfelelően az iratkezelési tevékenységekre vonatkozó szabályzatát elkészítette. A szabályzat a jogszabályi előírásoknak

megfelelően a helyi sajátosságokra adaptálva készült – felülvizsgálata és karbantartása a vizsgált időszakban 2019.09.01.hatállyal készült el.
Az Iratkezelési Szabályzat (továbbiakban: Szabályzat.) kiterjed a Somogy Megyei Önkormányzatnál keletkező, oda érkező és onnan kimenő valamennyi iratra.

A Szabályzat rögzíti a beérkezéstől az irattárazásig az irat nyomon követhetőségét, ellenőrizhető útját, az iratok biztonságos őrzésének módját, rendszerezését, nyilvántartását.
Az iratkezelés felügyeletét ellátó vezető a megyei jegyző, tartós távolléte esetén az aljegyző helyettesíti. A Szabályzatot valamennyi dolgozó megismerte, aláírásával ellátta a megismerési záradékot.

2.Iratkezelés a gyakorlatban.

Az iratkezelést végző - jegyzői titkárnő – munkaköri leírása tartalmazza az iratkezelési, iktatási feladatokat.
Az elektronikus iktatásra alkalmazott ASP iktató program alkalmas arra, hogy a beérkező, illetve a kimenő iratokkal kapcsolatosan megállapítható legyen:
a beérkezés ideje, iktató szám, irat tárgya,intézkedésre jogosult ügyintéző neve, előirat, az irat holléte. Minden bejövő iratot érkeztettek (bélyegző, dátum), majd a jegyzői szignálást követően az elektronikus programban iktatták, előadói ívet nyomtattak és az ügyintézésre kijelölt ügyintézőnek átadták. Az iktatáshoz iktató bélyegzőt használtak, melyet minden iraton elhelyeztek és kitöltöttek.

A szúrópróbaszerűen kiválasztott papír alapú TOP.(Terület és Település fejlesztési Operatív Program) és EFOP.(Emberi Erőforrás fejlesztési Operatív Program) projekt ügyiratok tételes vizsgálatát végeztem el.
A támogatással megvalósuló projektek rendkívül nagy adminisztrációs igényűek. A kijelölt projekt felelőstől a projekt megvalósulása során nagy mennyiségű elektronikus és papír alapú dokumentáció egységes és strukturált projekt-adminisztráció kezelést kíván. A sikeres pályázatokat követően a projektek megvalósítása, végrehajtása pontos összetett adminisztratív folyamatokkal járó feladat.
Az általam vizsgált folyamatban lévő, még le nem zárt projekt ügyiratok mindegyike egyedi iktató számmal rendelkezett, az előirati hivatkozás - amennyiben volt megtalálható az ügyiratban. A dokumentáció időrendisége biztosított az alszámozásban, csak az adott projekthez kapcsoló iratok kerültek befűzésre az ügyiratba az irat tárgya feltüntetésével.

A projekt felelősöknek kötelező adminisztratív elvárásokat kell teljesíteniük a projekt végrehajtása során. A legfontosabb a szakmai beszámolók elkészítése, melynek ütemezését kötelező formátumát a támogatási szerződések rögzítik. A szakmai beszámolóhoz kell illeszkednie a pénzügyi beszámolónak, mely a projekt költségvetésében tervezett kiadások teljesülését a projekt aktuális pénzügyi helyzetét mutatja.
A beszámolok befogadása esetleges hiánypótlásra felszólítás és jóváhagyás elfogadás önálló alszámmal megtalálható az ügyiratokban.
A projekt közbeni támogatási szerződés módosítási kérelme, beérkezése , elfogadása vagy elutasítása az ügyiratban megtalálható.

II.

A 2018.évi belső ellenőrzés során feltárt hiányosság , megállapítás megszüntetésére tett intézkedés végrehajtásának vizsgálata.

A megyei jegyző elkészítette az intézkedési tervet , melyben a felelősök, határidők megjelölésre kerültek. A helyszíni ellenőrzés során megállapítható, hogy a feladatokat megoldották, a szükséges módosításokat elvégezték. A vizsgált ügyiratokra a rendszerezettség, áttekinthetőség, időrendiség jellemző, betartva a szabályzatban előírtakat.

Somogyjád, 2019.december 03.

.....

Grószné Göndöcz Eszter

Vizsgálatvezető.

SOMOGY MEGYEI
TOP PROJEKT BIZOTTSÁG

7400 KAPOSVÁR, Vármegyeháza, Fő utca 10.
tel.: 82/898-246

Ügyiratszám: SMÖH/414-13/2020.

BESZÁMOLÓ
a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság által átruházott hatáskörben hozott döntésekről

A Somogy Megyei Önkormányzat 2/2020.(II.14.) önkormányzati rendelettel fogadta el a megyei önkormányzat 2020. évi költségvetését, és döntött a Somogyi Falvak Támogatói Alap létrehozásáról. Az Alapból finanszírozható támogatásokra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 10 millió Ft volt.

A Somogy Megyei Önkormányzat 3 célterület formájában (önrész hozzájárulás, rendezvények támogatása, - kivéve falunapok -, somogyi identitást erősítő tevékenységek támogatása) kívánta támogatni a somogyi falvakat. A kormányzat által bevezetett veszélyhelyzetre tekintettel a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. március 12-től határozatlan ideig felfüggesztette a SomFALU-2020 pályázatokat a rendezvények létszámának korlátozása miatt. A veszélyhelyzet megszűnése ellenére életbe lépett a járványügyi készültség, a rendezvények megtartása továbbra is bizonytalanná vált, így 2020. június 12-én a pályázati felhívás módosított tartalommal újranyitásra került, mely értelmében egy célterület vonatkozásában (önrész hozzájárulás) támogatja a somogyi falvakat.
A közgyűlés a pályázati feltételeket az alábbiak szerint szabta meg:

a) Pályázatot - a városi- és megyei jogú városi önkormányzatok kivételével - Somogy megye közigazgatási területén lévő települési és települési nemzetiségi önkormányzatok nyújthatnak be.
b) Az Alapból finanszírozható támogatásokra a pályázati kérelmek benyújtásának időpontjában rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 10 millió Ft.
c) Egy településről egy pályázó kérelme fogadható el, így, ha a település már beküldte pályázatát, úgy a települési nemzetiségi önkormányzat már nem nyújthatja be pályázati kérelmét.
d) A támogatás formája vissza nem térítendő támogatás.
e) A támogatás összege pályázatonként maximum 500.000 Ft.
f) A támogatás felhasználásának határideje: 2020. december 31.

A meghirdetett Vidékfejlesztési Program, LEADER Program, vagy egyéb hazai forrás (pl.: Magyar Falu Program, BM támogatás) által támogatott pályázatok önrész támogatása pályázati célterületre a pályázati határidőben (2020. július 15.) összesen **25 db** pályázatot nyújtottak be mindösszesen **12 218 033 Ft** támogatási igénnyel.

A benyújtott pályázatok támogatásáról az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.14.) ÖR 6. számú melléklet (6) bekezdése B pontjában biztosított átruházott hatáskörében eljárva a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság döntött. A bizottság valamennyi pályázatot támogatta oly módon, hogy egyes pályázatoknál csökkentett támogatás odaítéléséről határozott.

A 2020. évi Somogyi Falvak Támogatói Alap pályázataival kapcsolatos adatokat a beszámoló 1. számú melléklete tartalmazza.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság által az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.14.) ÖR 6. számú melléklet (6) bekezdése B pontjában biztosított átruházott hatáskörében eljárva, a Somogyi Falvak Támogatói Alap támogatásának odaítélésével kapcsolatos döntéséről szóló beszámolóját az 1. számú melléklet szerint elfogadni szíveskedjék.

A Somogy megyei TOP Projekt Bizottság döntött továbbá a 2019. évi SOMFALU pályázatok lezárásáról is.

A 2019. évi Somogyi Falvak Támogatói Alap pályázataival kapcsolatos adatokat a beszámoló 2. számú melléklete tartalmazza.

Határozati javaslat:

1) A Somogy Megyei Közgyűlés elfogadja a Somogy megyei TOP Projekt Bizottságának, az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.14.) ÖR 6. számú melléklet (6) bekezdése B pontjában biztosított átruházott hatáskörében eljárva, a Somogyi Falvak Támogatói Alap támogatás felhasználásával kapcsolatos 2020. évi döntéséről szóló beszámolóját.

   Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
   Határidő: 2020. szeptember 25.

2) A Somogy Megyei Közgyűlés elfogadja a Somogy megyei TOP Projekt Bizottságának, az önkormányzat 2020. évi költségvetéséről szóló 2/2020.(II.14.) ÖR 6. számú melléklet (6) bekezdése B pontjában biztosított átruházott hatáskörében eljárva, a Somogyi Falvak Támogatói Alap támogatás felhasználásával kapcsolatos 2019. évi pályázatok lezárásával kapcsolatos döntéséről szóló beszámolóját.

   Felelős: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző
   Határidő: 2020. szeptember 25.

Kaposvár, 2020. szeptember 7.

Holovits Huba s. k.
a bizottság elnöke

A beszámolót készítette:

Sárdi Petra
területfejlesztési irodavezető

A beszámolót jóváhagyta:

Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

Pályázó neve	"A" célterület (pályázati önerő)	Igényelt támogatás összege	Megítélt támogatás összege	Megjegyzés
Babócsa Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-73-2b-19 - Babócsai önkormányzat eszköz beszerzése és parkoló kialakítása	330 000	330 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Balatonszentgyörgy Községi Önkrományzat	MFP-BJA/2020 Önkormányzati járdaépítés/felújítás anyagtámogatása	500 000	0	
Cseránfa Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-103-05-07 - Falvak népességfenntartó erejének támogatása - Közösségi ház felújítása Cseránfán	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Csombárd Községi Önkormányzat	VP6-19.2.1.-31-2.2.1-17 - Turisztikai infrastruktúra kialakítása Csombárdon	471 297	471 297	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Darány Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-73-2-17 - Darány, Árpád u. 4 vendégház felújítása, eszközbeszerzéssel	400 000	0	
Ecseny Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-31-1.1.3-17 - Észak Kaposi Partnerek Vidékfejlesztési Egyesület - Kulturális és természeti környezet fejlesztése, vidéki örökség megőrzése, hasznosítása, környezettudatosságot szolgáló	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Fiad Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-53-4-17 - A Koppányvölgy natúrpark szolgáltatásainak fejlesztése	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Fonó Község Önkormányzata	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása (2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről- 3. melléklet II. 2. c) pont Belterületi utak,	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Gige Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-103-05-07 - Zselici Lámpások Vidékfejlesztési Egyesület- Falvak népességmegtartó erejének támogatása (kamrarendszer kiépítése)	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Juta Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-31-2.2.1-17- Juta közösségi tér turisztikai infrastruktúra fejlesztése	438 914	438 914	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Kánya Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-53-6-17 - Biomasszatároló építése és a biomassza felhasználást segítő gép beszerzése	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban

Kaposkeresztúr Község Önkormányzata	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása (2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről- 3. melléklet II. **2. c) pont Belterületi utak, járdák, hidak**	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Kaposméröi Községi Önkormányzat	VP6-19.2.1.-103-05-07 Óvodai Játszótér teljes felújítása Kaposmérőben	500 000	0	
Kisbárapáti Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-53-4-17 - A Koppányvölgy natúrpark szolgáltatásainak fejlesztése	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Magyaratád Községi Önkormányzat	VP6-19.2.1.-31-1.1.3-17 - Magyaratád település központ fejlesztése	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Mernye Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-31-1.1.3-17 - Észak Kaposi Partnerek Vidékfejlesztési Egyesület - Kulturális és természeti környezet fejlesztése, vidéki örökség megőrzése, hasznosítása, környezettudatosságot szolgáló	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Mosdós község Önkormányzata	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása (2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről- 3. melléklet II. **2. c) pont Belterületi utak, járdák, hidak**	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Nágocs Község Önkormányzata	Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása (2018. évi L. törvény Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről- 3. melléklet II. **2. a) pont Kötelező önkormányzati feladatot ellátó intézmények**	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Polány Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-31-1.1.3-17 - Észak Kaposi Partnerek Vidékfejlesztési Egyesület - Kulturális és természeti környezet fejlesztése, vidéki örökség megőrzése, hasznosítása, környezettudatosságot szolgáló	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Ságvár Község Önkormányzata	MFP-ÖTU/2020 Önkormányzati tulajdonban lévő út-, hídépítés/felújítás - 2020	498 000	0	

Sérsekszőlős Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-53-6-17 - Biomasszatároló Sérsekszőlősön	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Somogyjád Község Önkormányzata	BMÖFT - Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatása 2019.	500 000	0	
Szentbalázs Község Önkormányzata	MFP-OUF/2019 - A Zselici Magonc Óvoda udvarának kialakítása	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Szentgáloskér Község Önkormányzata	BMVIS/158-2/2020 - Vis maior 2019	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Várda Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-31-2.2.1-17 - Turisztikai infrastruktúra fejlesztése Várdán	479 822	479 822	Támogatási szerződése megkötése folyamatban
Zimány Község Önkormányzata	VP6-19.2.1.-31-1.1.3-17 - Zimány szabadidő- és pihenőpark fejlesztése	500 000	500 000	Támogatási szerződése megkötése folyamatban, 2019. évből felszabaduló maradvány terhére támogatva
	Összesen	**12 618 033**	**10 220 033**	

Kedvezményezett neve	"A" célterület (pályázati önerő)	"B" célterület (rendezvény)	"C" célterület (identitás)	Megítélt támogatási összeg (Ft)	Elszámolás benyújtása megtörtént	Döntési javaslat
Andocs Község Önkormányzata		Andocsi Böllérfesztivál		300 000	igen	lezárható
Balatonszentgyörgy Község Önkormányzata		Balatoni nyárbúcsúztató rendezvény keretében hagyományőrző és katonai bemutató		300 000	igen	lezárható
Bárdudvarnok Községi Önkormányzat		Szépanyáink hagyatéka-elfeledett ízek		420 000	igen	lezárható
Bőszénfa Község Önkormányzata		Zselici Tüzes Lecsó Főzőkavalkád		500 000	igen	lezárható
Edde Község Önkormányzata		Egy nap az egészségért		200 000	igen	lezárható
Fiad Község Önkormányzata		Fiadiak VII. találkozója		100 000	igen	lezárható
Gige Község Önkormányzat			Kulturális rendezvény-fotókiállítás, helyi termék bemutató	250 000	igen	lezárható
Jákó Község Önkormányzata		Fogathajtó verseny megyei bajnokság		300 000	igen	lezárható
Kálmáncsa Község Önkormányzata		Ma miénk a falu, avagy lakossági „randevú"		150 000	igen	lezárható
Kálmáncsa ROMA Nemz. Önkormányzata		Kálmáncsai Családok Napja		150 000	igen	lezárható
Kisbajom Község Önkormányzata			Emlék tábla készítés elhunyt polgármester emlékére	500 000	igen	lezárható
Kisbárapáti Község önkormányzata		Kisbárapátiból elszármazottak találkozója		100 000	igen	lezárható
Kiskorpád Község Önkormányzata			Énekkar jubileumára egyen fellépő ruha vásárlása	150 000	igen	lezárható
Kutas Község Önkormányzata		Adventi Karácsonyi Koncert		270 000	igen	lezárható
Lad Község Önkormányzata		"Sport az ünnep jegyében"		220 000	igen	lezárható
Mesztegnyő Község Önkormányzata		Mesztegnyői sportnap		400 000	igen	lezárható
Nagyszakácsi Község Önkormányzat		„Újra a királyi szalácsok		500 000	igen	lezárható
Nikla Község Önkormányzata			"Méhek napja" rendezvény	250 000	igen	lezárható
Patalom Község Önkormányzata	Többfunkciós közösségi tér létrehozása Patalomban			350 000	igen	lezárható
Patosfa Község Önkormányzata		Patosfai elszármazottak napja		100 000	igen	lezárható
Porrog Község Önkormányzata		Porrogi kulturális és gasztronómiai nap		350 000	igen	lezárható
Som Község Önkormányzata		Nemzetközi Iványi-Grünwald Béla Képzőművész Alkotótábor		300 000	igen	lezárható

Somogyvámos Községi Önkormányzat			Kontemplom állagmegóvása a tervdokumentáció	500 000	igen	lezárható
Somogyvár Község Önkormányzat			Somogyvárról készült kiadvány	500 000	igen	lezárható
Zselickisfalud Község Önkormányzata		Regionális Néptánc és Népviselet		490 000	igen	lezárható
Kercseliget Község Önkormányzata	VP6-7.2.1-7.4.1.2-16 - Külterületi helyi közutak fejlesztése, önkormányzati utak kezeléséhez,állapotjavításho. Karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése			500 000	nem	pályázati dokumentáció lezárható, a támogatási igénybevételére nem került sor. A felszabaduló forrás 2020. évi pályázati kereten

SOMOGY MEGYE JEGYZŐJE

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKE

Ügyiratszám: SMÖH/414-14/2020.

TÁJÉKOZTATÓ
az önkormányzat 2020. évi költségvetésének I. félévi teljesítéséről

Tisztelt Közgyűlés!

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23-24. § (továbbiakban: Áht.) és az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletben (Ávr.) és azok módosításaiban foglaltak alapján készült el a megyei önkormányzat 2020. évi költségvetése, amelyet a Somogy Megyei Közgyűlés 2/2020.(II.14.) önkormányzati rendeletével fogadott el, illetve a 2020. május 22-i közgyűlés helyetti elnöki döntéssel és a 2020. június 11-i elnöki döntéssel rendeletet alkotott annak módosításáról.

I.

Jogszabályi környezet

A beszámolásra vonatkozó szabályokat az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény X. fejezete határozza meg. A korábbi szabályozás értelmében - 2014. szeptember 29-ig - az önkormányzat gazdálkodásának első félévi helyzetéről szeptember 15-ig, háromnegyed éves helyzetéről a költségvetési koncepció ismertetésekor írásban kellett tájékoztatni a közgyűlést.
Az Áht. már nem írja elő fenti tájékoztatási kötelezettséget, ennek ellenére fontosnak tartjuk, hogy a közgyűlés információt kapjon a költségvetési előirányzatok felhasználásáról, a gazdálkodás helyzetéről.

II.

A Somogy Megyei Önkormányzat és a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal 2020. I. félévi gazdálkodása

Az alábbiakban a Somogy Megyei Önkormányzat és a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal 2020. I. félévi időközi költségvetési jelentésének és időközi mérlegjelentésének alapul vételével készült bevételi és kiadási előirányzatainak teljesülése kerül részletes bemutatásra.
Általánosságban elmondható, hogy a gazdálkodás és az ezzel kapcsolatos feladatok elvégzése zökkenőmentesen zajlott az esetlegesen felmerülő nehézségek ellenére is, a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak igyekeztek munkájukat teljes körűen, legjobb tudásuk szerint elvégezni.

<u>A Bevételek alakulása az összesített beszámoló alapján</u>

A Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatala **2020. évi költségvetési és finanszírozási bevételeinek módosított előirányzata 1 538 790 831 Ft** összegben került meghatározásra, mellyel szemben **1 380 405 175 Ft tényleges bevétel realizálódott** az első félévben, mely a módosított előirányzathoz viszonyítva 89,71 %-os teljesítést jelent, mely a 2019. évi 1 054 364 659 Ft költségvetési maradvány összegét is tartalmazza. Az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Kormányrendelet 44. § (2) bekezdés h) pontja alapján az előző évi éves költségvetési

maradvány igénybevételét az előző évi beszámoló elkészültét követően teljesítésként kell nyilvántartásba venni, ez eredményezi a magas teljesítés adatot. Az összes bevételen belül a **költségvetési bevételek 326 040 516 Ft, a finanszírozási bevételek 1 054 364 659 Ft** összegben teljesültek.

A mellékelt 1. sz. táblázat részletesen bemutatja az Önkormányzat és Hivatala összevont előirányzati és teljesítési adatait, míg 1/A. és 1/B. sz. táblázat külön-külön mutatja be az Önkormányzat és Hivatal ugyanezen adatait.

A **Hivatal** 2020. I. félévi finanszírozása időarányosan valósult meg **118 891 980 Ft** összegben, ez 45,56 %-os teljesítésnek felel meg. Az összevont 1. sz. mellékletben ez az összeg nem jelenik meg, mert az 1. sz melléklet az 1/A. sz. melléklet és 1/B. sz. melléklet egyenlegét tartalmazza ezért az 1/A. sz. melléklet táblázatában szereplő finanszírozási kiadás és az 1/B. sz. melléklet táblázatában szereplő finanszírozási bevétel egyenlege 0 Ft.

Bevételek az I. féléves Időközi költségvetési jelentése alapján

Az Önkormányzat 2020. június 30-ig teljesült bevételei

Az Önkormányzat bevételeinek eredeti és módosított előirányzatait, illetve azok teljesülését a 1/A. sz. melléklet táblázata tartalmazza részletesen.

- Somogy Megyei Önkormányzat működésének általános támogatása 134 056 000 Ft

Az összeg a helyi önkormányzatok működésének általános támogatását tartalmazza, mely összeg a 2019. évi LXXI. törvény Magyarország központi költségvetéséről 2. mellékletének I/4. pontja alapján került meghatározásra és időarányosan átutalásra. A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 52,00 %.

- Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről 178 805 168 Ft

Ezen a jogcímen szerepelnek a 2020. első félévéig az uniós fejlesztési forrásból kapott, átadott pénzeszközként teljesülő TOP pályázataink, melyek a következők voltak:

TOP-1.4.1-16-SO1-2019-00011 Nemesdéd	800 000 Ft
TOP-4.2.1-16-SO1-2019-0004 Lengyeltóti	9 166 245 Ft
PPI 2 záró elszámolás	10 026 653 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00001 Bárdudvarnok	3 816 300 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00002 Juta	4 668 820 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00009 Ötvöskónyi	9 326 900 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00010 Zamárdi	9 416 200 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00012 Iharosberény	19 614 250 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00013 Balatonföldvár	8 951 200 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00014 Karád	7 765 600 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00016 Balatonszárszó	8 250 000 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00017 Andocs	6 718 650 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00020 Tab	5 617 245 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00021 Nagybajom	14 812 596 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00023 Igal	4 842 245 Ft
TOP-2.1.3-15-SO1-2016-00019 Juta	295 120 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00019 Mesztegnyő	8 334 710 Ft

TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00022 Balatonszentgyörgy	17 245 244 Ft
TOP-1.4.1-19-SO1-2019-00005 Mezőcsokonya	12 880 979 Ft
TOP-1.4.1-19SO1-2019-00024 Buzsák	10 951 501 Ft
TOP-1.4.1-19-SO-2019-00006 Mernye	5 304 710 Ft

A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 86,18 %, melynek oka, hogy az eredeti költségvetésben szerepeltett pályázati pénzek nem minden esetben érkeztek meg az első félévben az önkormányzat számlájára.
Az év második felében várhatóan további pályázati összegek kerülnek részünkre átutalásra.

- Működési bevételek, átvett pénzeszközök: 4 359 029 Ft

A 2020. évi Megyebál tavaly év végén kiszámlázott, de idei évre átcsúszó bevételei teljesültek ezeken a jogcímeken.

A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 28,16 %, melynek oka, hogy az eredeti költségvetésben megtervezésre kerültek a 2020. évben tartandó Borfesztivállal kapcsolatos bevételek is, azonban ez a járványügyi helyzet miatt az idei évben meghiúsult. Az előirányzat módosítására a fent nevezett indokok miatt a második félévben kerül sor.

- Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök: 111 422 Ft

A dolgozói kölcsönök törlesztéséből befolyt bevételeket foglalják magukban. A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 28,89 %.

- Finanszírozási bevétel: 1 022 793 241 Ft

Az Önkormányzat által tavalyi évről áthozott pénzmaradvány összege.

2020. évben a Somogy Megyei Önkormányzat keret-megállapodást kötött számos Somogy megyei önkormányzattal, melynek értelmében pályázatfigyelési tevékenységet végez, majd kérésre, a Megbízási szerződések megkötése után projekt előkészítési, projektmenedzsmenti feladatokat vállal ellenérték fejében. Az éves pályázatfigyelési tevékenység díja 60 000 Ft/év, a projekt előkészítés és menedzsment díja szerződésenként változó összegű. Az e tevékenységekre vonatkozó megállapodások, megbízási szerződések folyamatosan készülnek, az első számlázások azonban és az ezzel kapcsolatos kötelezettségvállalások többsége csak a második félévben történtek meg, így azok nem szerepelnek az I. féléves teljesítési adataink között.

<u>A Hivatal 2020. június 30-ig teljesült bevételei</u>

A Hivatal bevételeinek eredeti és módosított előirányzatait, illetve azok teljesülését az 1/B. sz. melléklet táblázata tartalmazza részletesen.

- Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről: 8 708 897 Ft

A Nemzeti Választási Iroda által átutalt működési célú támogatás, melyet a 2020. február 09-én megtartott Balatonszabadi, Kazsok településeken tartott időközi választás lebonyolításával kapcsolatos működési költségeinkre utalt.

- Működési bevételek: 8 616 297 Ft

Ezen a jogcímen teljesülnek a Fogyatékkal Élők Somogy Megyei Sportszövetsége, a Magyar Labdarúgó Szövetség, a Somogy Megyei Diáksport Szövetség bérleti díjként és tovább számlázott rezsiköltségekként számlázott összegei és a munkavállalók részére a Hivatal által biztosított kedvezményes telefonszámlák tovább számlázásának bevételei.

A működési bevételek esetében a teljesítés a módosított előirányzathoz képest 60,76 %.

- Finanszírozási bevételek **150 463 398 Ft**

A jogcím tartalmazza a Hivatal által tavalyi évről áthozott pénzmaradvány összegét 31 571 418 Ft összegben és az Önkormányzat által 2020. június 30-ig átadott központi irányító szervi támogatást 118 891 980 Ft összegben.

Kiadások alakulása az összesített beszámoló alapján

Az Önkormányzat és a Hivatal összesített kiadásainak eredeti és módosított előirányzatait, illetve azok teljesülését az 1. sz. melléklet táblázata tartalmazza részletesen.

A **Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatala összevont 2020. évi költségvetési és finanszírozási** kiadásainak módosított előirányzata - a bevételi oldallal összhangban - **1 538 790 831 Ft** összegben került meghatározásra, mellyel szemben **2020. június 30-ig 293 047 051 Ft tényleges kiadás** merült fel, azaz a **módosított előirányzat 19,04 %-a került felhasználásra**. Az alacsony teljesítési adatot a pályázatok megvalósításának, kivitelezésének elhúzódása nagymértékben befolyásolja. A Levéltár és Megyeháza épületegyüttesének korszerűsítése az első félévben nem kezdődött meg, így a tervezett előirányzattal szemben az első félévben kiadás sem merült fel. A projektekkel kapcsolatos kötelezettségvállalások megtörténtek, melyhez a hatályos számviteli előírások alapján előirányzatot kell biztosítani a költségvetésben. Az előirányzatok tervezésekor az érvényben levő szerződéseket kell alapul vennünk, azonban az elmúlt évek tapasztalataiból kiindulva a jövőben nem minden esetben a konkrét költség jogcímekre tervezünk, hanem Tartalékot képezünk a befolyó bevételekkel szemben, és csak a költségek felmerülésének időpontjában kerülnek majd átvezetésre a megfelelő költségnemekre. Természetesen az előre láthatóan felmerülő jövőbeni költségek ezután is a megfelelő előirányzat jogcímen kerülnek megtervezésre.

Kiadások az I. féléves Időközi költségvetési jelentés alapján

Az Önkormányzat 2020. június 30-áig teljesült kiadásai

Az Önkormányzat kiadásainak eredeti és módosított előirányzatait, illetve azok teljesülését az 1/A. sz. melléklet táblázata tartalmazza részletesen.

- Foglalkoztatottak személyi juttatásai **4 432 108 Ft**

Ezen a jogcímen kerülnek kimutatásra az önkormányzat dolgozóinak kifizetett bérek, a 2019 decemberében kifizetett normatív jutalmak, és a cafetéria keretében kifizetett béren kívüli juttatások, illetve az egyéb személyi juttatások, mely az önkormányzat dolgozóinak projektekkel kapcsolatosan elvégzett megbízásait tartalmazza.
A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 33,72 %. A teljesítés elmaradásának oka a félévben, hogy GYED-en lévő kollégánk bére megtervezésre került az eredeti költségvetésben esetleges visszatérése esetére, azonban felhasználására nem volt szükség.

- Külső személyi juttatások: **44 387 864 Ft**

Ezeken a költség sorokon szerepeltetjük a választott tisztségviselők juttatásait, és az ezzel kapcsolatos költségtérítéseket; és egyéb olyan megbízási díjakat amelyeket projektekkel kapcsolatos feladatainkra irányoztunk elő.
Itt szerepelnek a 2020. évben megrendezett Megyebál reprezentációs költségei.
Megbízási szerződés keretében készült el a Somogy Megyei Környezetvédelmi Program felülvizsgálatának elkészítése, melynek első részletét ebben a félévben fizettük ki, mint külső személyi juttatást.
A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 47,44 %, mely időarányosan megfelel a tervezésnek.

- Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó: **7 273 537 Ft**

A fent említett személyi juttatásokat, reprezentációs kiadásokat terhelő adók és járulékok összege.

- Készletbeszerzés **167 079 Ft**

A jogcímen üzemeltetési anyagok beszerzése szerepel. A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 4,22 %, mivel a vírus helyzet miatt a pályázatokkal kapcsolatos terveztt beszerzések a második félévre tolódtak (például a PAKTUM projektre tervezett 2 500 000 Ft-os irodabeszerzés).

- Kommunikációs szolgáltatások: **105 000 Ft**

Ezek az önkormányzat internetes kapcsolatainak költségei, melyek azért ilyen „csekély" összegűek, mert a számlák többsége a Hivatal nevére szól.

- Szolgáltatási kiadások: **51 884 517 Ft**

A közüzemi díjak, bérleti díjak, karbantartási költségek mellett a legnagyobb volumenű kiadást a szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások és az egyéb szolgáltatások teszik ki a jogcímen belül. Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások a projektek megvalósításához kapcsolódó vállalkozási szerződések, egyéb szolgáltatások pedig a rendezvényekkel kapcsolatos szolgáltatások (Megyebál, szakmai értekezletek rendezvényszervezési költségei). A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 31,36 %, melynek oka, hogy az első félévben nem voltak megtarthatóak rendezvényeink nagy része.

- Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások: **12 943 863 Ft**

Az egyéb dologi kiadások jogcímen került kifizetésre a Megyebállal kapcsolatos Artisjus jogdíj, a különböző tagságokkal kapcsolatos díjak (Pannon ETT, Balatoni Fejlesztési Tanács, MÖOSZ tagdíj, Balatoni Szövetség tagdíj). A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 76,33 %, mivel a tagdíjakkal járó kötelezettségeink nagy részét már az év elején teljesítettük.
Itt szerepel a működési célú felszámított áfa, melynek összege arányos a teljesített kifizetések összegével.

- Egyéb működési célú kiadások: **13 081 214 Ft**

Tartalmazza az első félévben projekt módosításokból adódó visszafizetési kötelezettségeket, - ilyen többek közt a PPI2 projekt 9 300 411 Ft-os megelőlegezési összege -, az elnöki keretből való támogatásokat az első félévben.

Elnöki keretből részesült 2020. június 30-áig:

Koppány Természetjáró Egyesület	100 000 Ft
Marcali Református Misszió Egyházközösség	200 000 Ft
Pedagógiai Szakszolgálatok Országos Egyesülete	100 000 Ft
Kaposvári Természetbarátok Turista Egyesülete	25 000 Ft
FUTaMÉRŐ Egyesület	100 000 Ft
Mernye Községi Sportegyesület	100 000 Ft
Kaposvár Város Nyugdíjas Egyesülete	50 000 Ft
Pécs-Normandia Lions Club	100 000 Ft
GÓBÉ ZOO Állatmenhely Alapítvány	100 000 Ft
Koller Zsolt	40 000 Ft

A teljesítés a módosított előirányzathoz képest 2,20 %, melynek oka, hogy ez a módosított előirányzat tartalmazza a tartalékok összegét, melyből szerencsére nem kellett komolyabb összeget az év első felében feloldanunk.

- Beruházások: **4 847 387 Ft**

Az év első felében beszerzésre kerültek pályázatokhoz kapcsolódó beruházásnak számító eszköz beszerzések. A Paktum projektből 2 db laptop, a Kistelepülések kulturális eseményeinek támogatása című pályázat terhére pedig székek, sörpadok, sátrak és egyéb eszközök valósultak meg. Mivel ezek év elején előirányzatként a tartalék soron szerepeltek, ezért szükséges volt azok átvezetése.

- Felújítások: **0 Ft**

A Levéltár és Megyeháza épületegyüttesének korszerűsítése az első félévben nem kezdődött meg, így a tervezett előirányzattal szemben az első félévben kiadás sem merült fel.

- Finanszírozási kiadások: **129 203 980 Ft**

A Somogy Megyei Önkormányzat központi irányítószervi támogatás címén 118 891 980 Ft-ot adott át a Hivatal költségvetési kiadásainak fedezetére, ami 45,56 %-os teljesítésnek felel meg.
A 10 312 000 Ft a 2019. év decemberében a Magyar Államkincstártól kapott megelőlegezés összege.

A Hivatal 2020. június 30-áig teljesült kiadásai

A Hivatal kiadásainak eredeti és módosított előirányzatait, illetve azok teljesülését az 1/B. sz. melléklet táblázata tartalmazza részletesen.

- Foglalkoztatottak személyi juttatásai **87 571 133 Ft**

A foglalkoztatottak személyi juttatásai magukba foglalják a Hivatal dolgozóinak havonta kifizetett munkabéreit, a projektek lebonyolításával kapcsolatos céljuttatásokat, a számukra megtérített bérlet és utazási költségek összegeit.
A kifizetett túlóra díjakban a portások azon bére szerepel, amelyet az első félévben fizettünk részükre rendezvényekkel kapcsolatos túlóráikra.
Jubileumi jutalomban részesült a Hivatal dolgozója 30 év közszolgálati munkaviszonya után.

A béren kívüli juttatások teljesülése azért 80,81 %-os, mert a cafetéria kereteken belül a szép kártya juttatások kifizetésre kerültek éves viszonylatban annak érdekében, hogy dolgozóink azt a lehető leghatékonyabb formában és lehetőleg a nyári szabadságaik idején tudják felhasználni.
Egyéb költségtérítések alatt a munkavállalóknak kifizetett költségtérítések kerültek elszámolásra.
Az egyéb személyi juttatások tartalmazzák 1 fő foglakoztatott szemüvegvásárlásához adott költségtérítését, a betegszabadságra jutó bért, a nyugdíjba vonuló foglalkoztatottak kötelezően kifizetendő szabadság megváltásának összegét és a 2020. február 09-én megtartott Balatonszabadi, Kazsok időközi választás lebonyolításával kapcsolatos személyi költségeket.

A teljesítés a módosított előirányzathoz képest a foglalkoztatottak személyi juttatására vonatkozóan 48,53 %, ami időarányos teljesülés a tervezéshez képest.

- Külső személyi juttatások: **1 230 541 Ft**

Itt kerülnek kifizetésre azok a megbízási díjak, amelyek külsős foglalkoztatottak részére kerülnek kifizetésre, illetőleg a Hivatal munkájához szorosan kapcsolódó reprezentációs kiadások. Ilyen volt például az időközi választásokra kapott és elköltött reprezentációs költség.

- Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó: **15 313 841 Ft**

A fent említett személyi juttatásokat, reprezentációs kiadásokat terhelő adók és járulékok összege.

- Készletbeszerzés **1 377 610 Ft**

Az összeg az üzemanyag, tisztítószer, fertőtlenítő szer és egyéb üzemeltetési anyagok beszerzését tartalmazza.

-Kommunikációs szolgáltatások **2 281 390**

Itt szerepelnek az első félévre kifizetett fénymásolók üzemeltetési díjai, a telefonszámlák és internet szolgáltatások díjai, a bérnyilvántartó program és a különböző szoftverek bérleti díjai, a jogtár éves előfizetési díja.

- Szolgáltatási kiadások: **25 016 067 Ft**

Közüzemi díjak - áram, víz, gáz - költségeink és az első félévben felmerülő személygépkocsikkal, valamint a tulajdonunkban lévő épület karbantartással kapcsolatos költségeink kifizetése szerepel túlnyomó többségben a jogcímen.
A szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások alatt a mindennapi munkát segítő jogi és közbeszerzési szolgáltatások, sajtó nyilvánossági szolgáltatások szerepelnek. Ezek olyan szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül projektekhez, így a Hivatal költségvetéséhez kapcsolódnak.
Az egyéb szolgáltatások között a bankszámlához kapcsolódó költségek, a vagyon- és kötelező gépjármű biztosítás költségei, közjegyzői díjak, posta és szállítási költségek jelennek meg.

- Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások: **10 215 181 Ft**

Ide tartozik a működési célú felszámított áfa, melynek összege arányos a teljesített kifizetések összegével, és a fizetendő áfa is, mivel a Hivatal az általános forgalmi adó hatálya alá tartozik.
Egyéb dologi kiadás a negyedéves cégautóadó, a negyedéves rehabilitációs hozzájárulási adó, a kerekítési különbözetek.

Összességében a Hivatal **dologi kiadásainak teljesülése a módosított előirányzathoz képest 49,54 %,** ami időarányos teljesülés.

- Beruházások: **566 812 Ft**

Erre az előirányzatra kerültek betervezésre a Hivatal munkájához szükséges informatikai eszközök, mobiltelefonok, szünetmentes tápegységek, stb. beszerzései arra az esetre, ha azok tönkre mennének, meghibásodnának. Az előirányzat teljesülése az előirányzathoz képest 11,16%, azonban a második félévben ennek összege várhatóan növekszik.

A Somogy Megyei Önkormányzat és a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal 2020. június 30-i időközi Mérlegjelentése alapján kimutatott pénzeszközök a következők:

Somogy Megyei önkormányzat:	**1 071 988 804 Ft**
Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal:	**14 818 213 Ft**
Mindösszesen:	**1 086 807 017 Ft**

A kimutatott pénzeszközökön belül az Önkormányzat lekötött pénzeszközei 2020. június 30-án:

Levéltár TOP-3.2.1-16-SO2-2017-00001 lebonyolítási számla:	708 212 326 Ft
EFOP 1.6.3-17-2017-00006 lebonyolítási számla:	1 044 Ft
TOP pályázatok lebonyolítási számla:	212 106 974 Ft
PAKTUM TOP-5.1.1-15 lebonyolítási számla:	107 521 688 Ft
NTP-HTTSZ-19-0017 Tehetséghálló pályázat:	1 500 000 Ft
EMT-E-19-0176 Előadó- művészeti szervezetek többlettámogatása pályázat:	15 752 612 Ft

Az év második felében kerülnek kifizetésre az eredeti költségvetésben tervezett Szülőföldem Somogyország (3 700 000 Ft), a SomFALU 2020. (10 000 000 Ft), illetve az elnöki keret fennmaradó összegének Tartalékból elkülönített összegei.

Összességében elmondható, hogy az I. félév teljesítési adatai az előirányzatokhoz képest időarányosan teljesültek, ami azt jelenti, hogy az Önkormányzat és annak Hivatala a költségvetési évben vállalt feladatait ellátta, teljesítette.

Kérjük a Tisztelt Közgyűléstől az Önkormányzat és Hivatala 2020. I. félévi gazdálkodásáról szóló tájékoztatójának szíves tudomásul vételét.

Kaposvár, 2020. szeptember 2.

Dr. Sárhegyi Judit

Biró Norbert

A tájékoztatót készítette:

Széphelyi Tamásné Farkas Diána Mária
gazdasági vezető

Somogy Megyei Önkormányzat és Hivatal összevont adatok 2020. I. félév

BEVÉTELEK

1. sz. melléklet — **Ft**

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés	Teljesítés %-a
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	257 800 000	257 800 000	134 056 000	52,00
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	0,00
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	0,00
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0,00
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0,00
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0	0	0,00
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	257 800 000	257 800 000	134 056 000	52,00
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0,00
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0,00
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0,00
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0,00
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	196 534 968	207 486 469	178 897 768	86,22
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**454 334 968**	**465 286 469**	**312 953 768**	**67,26**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0,00
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0,00
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0,00
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0,00
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0,00
19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0,00
21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0,00
22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0,00
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0,00
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0,00
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0,00
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0,00

27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0,00
28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0,00
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0,00
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0,00
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0,00
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0,00
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0,00
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	15 077 782	14 911 739	4 282 873	28,72
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	9 124 000	9 124 000	6 156 917	67,48
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0,00
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0,00
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	3 015 032	3 015 032	1 797 360	59,61
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0,00
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0,00
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0,00
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0,00
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0,00
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0,00
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0,00
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0,00
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	3 176	0,00
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**27 216 814**	**27 050 771**	**12 240 326**	**45,25**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0,00
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0,00
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0,00
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0,00
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0,00
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0,00
57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0,00
58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0,00
59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0	0	0,00
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	735 000	0,00
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**735 000**	**0,00**
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0,00
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0,00

64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0,00
65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	385 644	385 644	111 422	28,89
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75	0	0	0	0,00
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**385 644**	**385 644**	**111 422**	**28,89**
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**481 937 426**	**492 722 884**	**326 040 516**	**66,17**
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0,00
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0,00
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0,00
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0,00
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0,00
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0,00
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0,00
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0,00
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0,00
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	1 045 901 904	1 046 067 947	1 054 364 659	100,79
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	1 045 901 904	1 046 067 947	1 054 364 659	100,79
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0,00
14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0,00
15	Központi, irányító szervi támogatás	B816	0	0	0	0,00
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0,00
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0,00
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8191	0	0	0	0,00
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0,00
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0,00
21	**Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)**	**B81**	**1 045 901 904**	**1 046 067 947**	**1 054 364 659**	**100,79**
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0,00
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0,00
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0,00
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0,00
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0,00
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	0,00
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	0,00
29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	0,00

30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**1 045 901 904**	**1 046 067 947**	**1 054 364 659**	**100,79**
Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**1 527 839 330**	**1 538 790 831**	**1 380 405 175**	**89,71**
KIADÁSOK						
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	134 453 325	134 453 325	58 502 427	43,51
02	Normatív jutalmak	K1102	11 445 000	11 445 000	11 225 000	98,08
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	37 257 900	37 017 900	14 986 471	40,48
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	400 000	400 000	44 091	0,00
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0,00
06	Jubileumi jutalom	K1106	870 000	870 000	870 000	100,00
07	Béren kívüli juttatások	K1107	5 912 000	5 617 949	4 477 258	79,70
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0,00
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	1 294 458	1 094 458	513 611	46,93
10	Egyéb költségtérítések	K1110	793 250	793 250	300 000	37,82
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0,00
12	Szociális támogatások	K1112	160 000	160 000	0	0,00
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	1 200 000	1 734 051	1 084 383	62,53
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	193 785 933	193 585 933	92 003 241	47,53
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	52 027 500	52 027 500	25 060 071	48,17
16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját foglalkoztatottnak fizetett juttatások	K122	30 641 163	30 841 163	10 483 593	33,99
17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	9 814 060	12 989 060	10 074 741	77,56
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	92 482 723	95 857 723	45 618 405	47,59
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**286 268 656**	**289 443 656**	**137 621 646**	**47,55**
20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**51 857 640**	**51 857 640**	**22 587 378**	**43,56**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	35 000	35 000	0	0,00
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	9 760 859	9 760 859	1 544 689	15,83
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0,00
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	9 795 859	9 795 859	1 544 689	15,77
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	3 815 220	3 937 220	1 722 196	43,74
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	2 258 400	2 136 400	664 194	31,09
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	6 073 620	6 073 620	2 386 390	39,29
28	Közüzemi díjak	K331	23 468 640	23 448 640	13 328 903	56,84
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0,00
30	Bérleti és lízing díjak	K333	6 000	313 630	287 126	0,00
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	2 656 000	2 379 000	841 236	35,36
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0,00
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	118 452 654	162 942 334	52 784 140	32,39
34	Egyéb szolgáltatások	K337	27 698 565	25 297 935	9 659 179	38,18
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	172 281 859	214 381 539	76 900 584	35,87
36	Kiküldetések kiadásai	K341	100 000	100 000	39 907	39,91
37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0,00
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	100 000	100 000	39 907	39,91
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	40 893 298	44 959 660	17 965 661	39,96

40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	1 600 000	1 600 000	1 149 000	71,81
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0,00
42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0,00
43	Egyéb dologi kiadások	K355	3 741 215	4 631 215	4 044 383	87,33
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	46 234 513	51 190 875	23 159 044	45,24
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**234 485 851**	**281 541 893**	**104 030 614**	**36,95**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0,00
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0,00
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0,00
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0,00
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0,00
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0,00
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0,00
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0,00
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	0,00
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0,00
56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0,00
57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0,00
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0,00
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0,00
60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0,00
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0,00
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0,00
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	9 550 411	13 046 273	12 166 214	93,25
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0,00
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0,00
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0,00
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0,00
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0,00
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	1 000 000	915 000	0,00
70	Tartalékok	K513	628 127 408	579 608 809	0	0,00
	lekötött tartalék				0	0,00
	céltartalék				0	0,00
	általános tartalék				0	0,00
71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**637 677 819**	**593 655 082**	**13 081 214**	**2,20**
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	390 400	0	0,00
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0,00
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	4 600 000	4 600 000	498 000	10,83
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	854 978	4 199 378	3 776 378	89,93

76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0,00
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0,00
78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	1 472 844	2 481 240	1 139 821	45,94
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**6 927 822**	**11 671 018**	**5 414 199**	**46,39**
80	Ingatlanok felújítása	K71	236 464 206	236 464 206	0	0,00
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0,00
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0,00
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	63 845 336	63 845 336	0	0,00
84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**300 309 542**	**300 309 542**	**0**	0,00
85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0,00
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0,00
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0,00
88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0,00
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0,00
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0,00
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0,00
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0,00
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0,00
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**	**0**	0,00
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**1 517 527 330**	**1 528 478 831**	**282 735 051**	**18,50**
					0	0,00
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0,00
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0,00
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0,00
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0,00
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0,00
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0,00
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0,00
08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0,00
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0,00
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0,00
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0,00
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0,00
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	10 312 000	10 312 000	10 312 000	100,00
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	0	0	0	0,00
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0,00
16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0,00

17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0,00
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0,00
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0,00
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0,00
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	10 312 000	10 312 000	10 312 000	**100,00**
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0,00
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása	K922	0	0	0	0,00
24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0,00
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0,00
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0	0	0	0,00
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	0,00
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	0,00
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	0,00
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**10 312 000**	**10 312 000**	**10 312 000**	**100,00**
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**1 527 839 330**	**1 538 790 831**	**293 047 051**	**19,04**

Somogy Megyei Önkormányzat 2020. I. félév

BEVÉTELEK

1/A. sz. melléklet **Ft**

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés	Teljesítés %-a
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	257 800 000	257 800 000	134 056 000	52,00
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	0,00
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	0,00
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0,00
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0,00
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0	0	0,00
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	257 800 000	257 800 000	134 056 000	52,00
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0,00
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0,00
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0,00
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0,00
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	196 534 968	207 486 469	178 805 168	86,18
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**454 334 968**	**465 286 469**	**312 861 168**	**67,24**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0,00
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0,00
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0,00
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0,00
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0,00
19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0,00
21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0,00
22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0,00
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0,00
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0,00
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0,00
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0,00

27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0,00
28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0,00
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0,00
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0,00
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0,00
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0,00
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0,00
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	13 035 000	12 868 957	3 620 000	28,13
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	0	0	0	0,00
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0,00
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0,00
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	0	0	856	0,00
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0,00
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0,00
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0,00
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0,00
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0,00
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0,00
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0,00
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0,00
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	3 173	0,00
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**13 035 000**	**12 868 957**	**3 624 029**	**28,16**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0,00
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0,00
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0,00
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0,00
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0,00
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0,00
57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0,00
58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0,00
59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0		0,00
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	735 000	0,00
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**735 000**	**0,00**
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0,00
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0,00

64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0,00
65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	385 644	385 644	111 422	28,89
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75	0	0	0	0,00
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**385 644**	**385 644**	**111 422**	**28,89**
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**467 755 612**	**478 541 070**	**317 331 619**	**66,31**
						0,00
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0,00
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0,00
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0,00
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0,00
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0,00
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0,00
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0,00
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0,00
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0,00
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	1 022 627 198	1 022 793 241	1 022 793 241	100,00
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	0,00
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	1 022 627 198	1 022 793 241	1 022 793 241	100,00
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0,00
14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0,00
15	Központi, irányító szervi támogatás	B816	0	0	0	0,00
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0,00
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0,00
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8191	0	0	0	0,00
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0,00
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0,00
21	Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)	B81	1 022 627 198	1 022 793 241	1 022 793 241	**100,00**
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0,00
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0,00
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0,00
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0,00
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0,00
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	**0,00**
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	**0,00**

29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	**0,00**
30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**1 022 627 198**	**1 022 793 241**	**1 022 793 241**	**100,00**
Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**1 490 382 810**	**1 501 334 311**	**1 340 124 860**	**89,26**
KIADÁSOK						
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	11 400 000	11 400 000	3 450 000	30,26
02	Normatív jutalmak	K1102	270 000	270 000	270 000	100,00
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	0	0	0	0,00
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	0	0	0	0,00
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0,00
06	Jubileumi jutalom	K1106		0	0	0,00
07	Béren kívüli juttatások	K1107	273 600	273 600	158 608	57,97
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0,00
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	0	0	0	0,00
10	Egyéb költségtérítések	K1110	0	0	0	0,00
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0,00
12	Szociális támogatások	K1112	0	0	0	0,00
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	1 200 000	1 200 000	553 500	46,13
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	13 143 600	13 143 600	4 432 108	33,72
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	52 027 500	52 027 500	25 060 071	48,17
16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját foglalkoztatottnak fizetett juttatások	K122	30 041 163	30 041 163	9 733 593	32,40
17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	8 314 060	11 489 060	9 594 200	83,51
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	90 382 723	93 557 723	44 387 864	47,44
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**103 526 323**	**106 701 323**	**48 819 972**	**45,75**
20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**19 865 422**	**19 865 422**	**7 273 537**	**36,61**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	0	0	0	0,00
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	3 960 859	3 960 859	167 079	4,22
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0,00
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	3 960 859	3 960 859	167 079	4,22
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	389 700	389 700	105 000	26,94
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	0	0	0	0,00
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	389 700	389 700	105 000	26,94
28	Közüzemi díjak	K331	189 600	189 600	72 044	38,00
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0,00
30	Bérleti és lízing díjak	K333	0	280 630	280 630	100,00
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	576 000	576 000	169 488	29,43
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0,00
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	103 853 266	148 342 946	47 274 757	31,87
34	Egyéb szolgáltatások	K337	18 828 357	16 047 727	4 087 598	25,47
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	123 447 223	165 436 903	51 884 517	31,36
36	Kiküldetések kiadásai	K341	0	0	0	0,00

37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0,00
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	0	0	0	0,00
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	25 652 638	30 719 000	11 069 714	36,04
40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	0	0	0	0,00
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0,00
42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0,00
43	Egyéb dologi kiadások	K355	2 455 215	2 455 215	1 874 149	76,33
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	28 107 853	33 174 215	12 943 863	39,02
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**155 905 635**	**202 961 677**	**65 100 459**	**32,08**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0,00
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0,00
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0,00
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0,00
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0,00
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0,00
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0,00
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0,00
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0,00
56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0,00
57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0,00
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0,00
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0,00
60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0,00
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0,00
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0,00
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	9 550 411	13 046 273	12 166 214	93,25
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0,00
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0,00
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0,00
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0,00
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0,00
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	1 000 000	915 000	91,50
70	Tartalékok, mely felosztva:	K513	628 127 408	579 608 809	0	0,00
	lekötött tartalék		*5 000 000*	*5 000 000*	*0*	0,00
	céltartalék		*606 781 497*	*558 262 898*	*0*	0,00
	általános tartalék		*16 345 911*	*16 345 911*	*0*	0,00

71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**637 677 819**	**593 655 082**	**13 081 214**	**2,20**
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	390 400	0	0,00
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0,00
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	1 100 000	1 100 000	472 440	42,95
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	354 978	3 699 378	3 344 400	90,40
76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0,00
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0,00
78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	392 844	1 401 240	1 030 547	73,55
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**1 847 822**	**6 591 018**	**4 847 387**	**73,55**
80	Ingatlanok felújítása	K71	236 464 206	236 464 206	0	0,00
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0,00
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0,00
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	63 845 336	63 845 336	0	0,00
84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**300 309 542**	**300 309 542**	**0**	**0,00**
85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0,00
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0,00
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0,00
88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0,00
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0,00
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0,00
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0,00
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0,00
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0,00
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**	**0**	**0,00**
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**1 219 132 563**	**1 230 084 064**	**139 122 569**	**11,31**
			0	0	0	0,00
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0,00
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0,00
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0,00
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0,00
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0,00
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0,00
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0,00

08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0,00
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0,00
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0,00
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0,00
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0,00
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	10 312 000	10 312 000	10 312 000	100,00
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	260 938 247	260 938 247	118 891 980	45,56
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0,00
16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0,00
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0,00
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0,00
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0,00
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0,00
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	271 250 247	271 250 247	129 203 980	**47,63**
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0,00
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása	K922	0	0	0	0,00
24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0,00
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0,00
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0	0	0	0,00
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	**0,00**
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	**0,00**
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	**0,00**
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**271 250 247**	**271 250 247**	**129 203 980**	**47,63**
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**1 490 382 810**	**1 501 334 311**	**268 326 549**	**17,87**

Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal 2020. I. félév

BEVÉTELEK

1/B. sz. melléklet **Ft**

Sor-szám	Rovat megnevezése	Rovat száma	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés	Teljesítés %-a
01	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	B111	0	0	0	**0**
02	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	B112	0	0	0	**0**
03	Települési önkormányzatok szociális gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	B113	0	0	0	**0**
04	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	B114	0	0	0	0
05	Működési célú költségvetési támogatások és kiegészítő támogatások	B115	0	0	0	0
06	Elszámolásból származó bevételek	B116	0	0		0
07	Önkormányzatok működési támogatásai (=01+…+06)	B11	0	0	0	0
08	Elvonások és befizetések bevételei	B12	0	0	0	0
09	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B13	0	0	0	0
10	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B14	0	0	0	0
11	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B15	0	0	0	0
12	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B16	0	0	92 600	0,00
13	**Működési célú támogatások államháztartáson belülről (=07+…+12)**	**B1**	**0**	**0**	**92 600**	**0,00**
14	Felhalmozási célú önkormányzati támogatások	B21	0	0	0	0,00
15	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson belülről	B22	0	0	0	0,00
16	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről	B23	0	0	0	0,00
17	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök igénybevétele államháztartáson belülről	B24	0	0	0	0,00
18	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	B25	0	0	0	0,00
19	**Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (=14+…+18)**	**B2**	**0**	**0**	**0**	0,00
20	Magánszemélyek jövedelemadói	B311	0	0	0	0,00
21	Társaságok jövedelemadói	B312	0	0	0	0,00
22	Jövedelemadók (=20+21)	B31	0	0	0	0,00
23	Szociális hozzájárulási adó és járulékok	B32	0	0	0	0,00
24	Bérhez és foglalkoztatáshoz kapcsolódó adók	B33	0	0	0	0,00
25	Vagyoni típusú adók	B34	0	0	0	0,00
26	Értékesítési és forgalmi adók	B351	0	0	0	0,00
27	Fogyasztási adók	B352	0	0	0	0,00

28	Pénzügyi monopóliumok nyereségét terhelő adók	B353	0	0	0	0,00
29	Gépjárműadók	B354	0	0	0	0,00
30	Egyéb áruhasználati és szolgáltatási adók	B355	0	0	0	0,00
31	Termékek és szolgáltatások adói (=26+…+30)	B35	0	0	0	0,00
32	Egyéb közhatalmi bevételek	B36	0	0	0	0,00
33	**Közhatalmi bevételek (=22+...+25+31+32)**	**B3**	**0**	**0**	**0**	0,00
34	Készletértékesítés ellenértéke	B401	0	0	0	0,00
35	Szolgáltatások ellenértéke	B402	2 042 782	2 042 782	662 873	32,45
36	Közvetített szolgáltatások ellenértéke	B403	9 124 000	9 124 000	6 156 917	67,48
37	Tulajdonosi bevételek	B404	0	0	0	0,00
38	Ellátási díjak	B405	0	0	0	0,00
39	Kiszámlázott általános forgalmi adó	B406	3 015 032	3 015 032	1 796 504	59,58
40	Általános forgalmi adó visszatérítése	B407	0	0	0	0,00
41	Befektetett pénzügyi eszközökből származó bevételek	B4081	0	0	0	0,00
42	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	B4082	0	0	0	0,00
43	Kamatbevételek és más nyereségjellegű bevételek (=41+42)	B408	0	0	0	0,00
44	Részesedésekből származó pénzügyi műveletek bevételei	B4091	0	0	0	0,00
45	Más egyéb pénzügyi műveletek bevételei	B4092	0	0	0	0,00
46	Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (=44+45)	B409	0	0	0	0,00
47	Biztosító által fizetett kártérítés	B410	0	0	0	0,00
48	Egyéb működési bevételek	B411	0	0	3	0,00
49	**Működési bevételek (=34+…+40+43+46+...+48)**	**B4**	**14 181 814**	**14 181 814**	**8 616 297**	**60,76**
50	Immateriális javak értékesítése	B51	0	0	0	0,00
51	Ingatlanok értékesítése	B52	0	0	0	0,00
52	Egyéb tárgyi eszközök értékesítése	B53	0	0	0	0,00
53	Részesedések értékesítése	B54	0	0	0	0,00
54	Részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	B55	0	0	0	0,00
55	**Felhalmozási bevételek (=50+…+54)**	**B5**	**0**	**0**	**0**	0,00
56	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B61	0	0	0	0,00
57	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B62	0	0	0	0,00
58	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B63	0	0	0	0,00
59	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B64	0	0	0	0,00
60	Egyéb működési célú átvett pénzeszközök	B65	0	0	0	0,00
61	**Működési célú átvett pénzeszközök (=56+…+60)**	**B6**	**0**	**0**	**0**	0,00
62	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó megtérülések államháztartáson kívülről	B71	0	0	0	0,00
63	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése az Európai Uniótól	B72	0	0	0	0,00
64	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése kormányoktól és más nemzetközi szervezetektől	B73	0	0	0	0,00

65	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről	B74	0	0	0	0,00
66	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök	B75			0	0,00
67	**Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (=62+…+66)**	**B7**	**0**	**0**	**0**	0,00
68	**Költségvetési bevételek (=13+19+33+49+55+61+67)**	**B1-B7**	**14 181 814**	**14 181 814**	**8 708 897**	**61,41**
						0,00
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8111	0	0	0	0,00
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8112	0	0	0	0,00
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól	B8113	0	0	0	0,00
04	Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (=01+02+03)	B811	0	0	0	0,00
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8121	0	0	0	0,00
06	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8122	0	0	0	0,00
07	Befektetési célú belföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B8123	0	0	0	0,00
08	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok kibocsátása	B8124	0	0	0	0,00
09	Belföldi értékpapírok bevételei (=05+..+08)	B812	0	0	0	0,00
10	Előző év költségvetési maradványának igénybevétele	B8131	23 274 706	23 274 706	31 571 418	135,65
11	Előző év vállalkozási maradványának igénybevétele	B8132	0	0	0	0,00
12	Maradvány igénybevétele (=10+11)	B813	23 274 706	23 274 706	31 571 418	135,65
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések	B814	0	0	0	0,00
14	Államháztartáson belüli megelőlegezések törlesztése	B815	0	0	0	0,00
15	**Központi, irányító szervi támogatás**	**B816**	**260 938 247**	**260 938 247**	**118 891 980**	45,56
16	Lekötött bankbetétek megszüntetése	B817	0	0	0	0,00
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási bevételei	B818	0	0	0	0,00
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8191	0	0	0	0,00
19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök bevételei	B8192	0	0	0	0,00
20	Tulajdonosi kölcsönök bevételei (=18+19)	B819	0	0	0	0,00
21	Belföldi finanszírozás bevételei (=04+09+12+…+17+20)	B81	284 212 953	284 212 953	150 463 398	52,94
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B821	0	0	0	0,00
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok beváltása, értékesítése	B822	0	0	0	0,00
24	Külföldi értékpapírok kibocsátása	B823	0	0	0	0,00
25	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi kormányoktól és nemzetközi szervezetektől	B824	0	0	0	0,00
26	Hitelek, kölcsönök felvétele külföldi pénzintézetektől	B825	0	0	0	0,00
27	Külföldi finanszírozás bevételei (=22+…+26)	B82	0	0	0	0,00
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek bevételei	B83	0	0	0	0,00
29	Váltóbevételek	B84	0	0	0	0,00
30	**Finanszírozási bevételek (=21+27+28+29)**	**B8**	**284 212 953**	**284 212 953**	**150 463 398**	**52,94**

Költségvetési és finanszírozási bevételek összesen:			**298 394 767**	**298 394 767**	**159 172 295**	**53,34**
KIADÁSOK						
01	Törvény szerinti illetmények, munkabérek	K1101	123 053 325	123 053 325	55 052 427	44,74
02	Normatív jutalmak	K1102	11 175 000	11 175 000	10 955 000	98,03
03	Céljuttatás, projektprémium	K1103	37 257 900	37 017 900	14 986 471	0,00
04	Készenléti, ügyeleti, helyettesítési díj, túlóra, túlszolgálat	K1104	400 000	400 000	44 091	0,00
05	Végkielégítés	K1105	0	0	0	0,00
06	Jubileumi jutalom	K1106	870 000	870 000	870 000	100,00
07	Béren kívüli juttatások	K1107	5 638 400	5 344 349	4 318 650	80,81
08	Ruházati költségtérítés	K1108	0	0	0	0,00
09	Közlekedési költségtérítés	K1109	1 294 458	1 094 458	513 611	46,93
10	Egyéb költségtérítések	K1110	793 250	793 250	300 000	37,82
11	Lakhatási támogatások	K1111	0	0	0	0,00
12	Szociális támogatások	K1112	160 000	160 000	0	0,00
13	Foglalkoztatottak egyéb személyi juttatásai	K1113	0	534 051	530 883	99,41
14	Foglalkoztatottak személyi juttatásai (=01+…+13)	K11	180 642 333	180 442 333	87 571 133	48,53
15	Választott tisztségviselők juttatásai	K121	0	0	0	0,00
16	Munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban nem saját foglalkoztatottnak fizetett juttatások	K122	600 000	800 000	750 000	93,75
17	Egyéb külső személyi juttatások	K123	1 500 000	1 500 000	480 541	32,04
18	Külső személyi juttatások (=15+16+17)	K12	2 100 000	2 300 000	1 230 541	53,50
19	**Személyi juttatások (=14+18)**	**K1**	**182 742 333**	**182 742 333**	**88 801 674**	**48,59**
20	**Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó**	**K2**	**31 992 218**	**31 992 218**	**15 313 841**	**47,87**
21	Szakmai anyagok beszerzése	K311	35 000	35 000	0	0,00
22	Üzemeltetési anyagok beszerzése	K312	5 800 000	5 800 000	1 377 610	23,75
23	Árubeszerzés	K313	0	0	0	0,00
24	Készletbeszerzés (=21+22+23)	K31	5 835 000	5 835 000	1 377 610	23,61
25	Informatikai szolgáltatások igénybevétele	K321	3 425 520	3 547 520	1 617 196	45,59
26	Egyéb kommunikációs szolgáltatások	K322	2 258 400	2 136 400	664 194	31,09
27	Kommunikációs szolgáltatások (=25+26)	K32	5 683 920	5 683 920	2 281 390	40,14
28	Közüzemi díjak	K331	23 279 040	23 259 040	13 256 859	57,00
29	Vásárolt élelmezés	K332	0	0	0	0,00
30	Bérleti és lízing díjak	K333	6 000	33 000	6 496	0,00
31	Karbantartási, kisjavítási szolgáltatások	K334	2 080 000	1 803 000	671 748	37,26
32	Közvetített szolgáltatások	K335	0	0	0	0,00
33	Szakmai tevékenységet segítő szolgáltatások	K336	14 599 388	14 599 388	5 509 383	37,74
34	Egyéb szolgáltatások	K337	8 870 208	9 250 208	5 571 581	60,23
35	Szolgáltatási kiadások (=28+…+34)	K33	48 834 636	48 944 636	25 016 067	51,11
36	Kiküldetések kiadásai	K341	100 000	100 000	39 907	39,91
37	Reklám- és propagandakiadások	K342	0	0	0	0,00
38	Kiküldetések, reklám- és propagandakiadások (=36+37)	K34	100 000	100 000	39 907	39,91
39	Működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K351	15 240 660	14 240 660	6 895 947	48,42
40	Fizetendő általános forgalmi adó	K352	1 600 000	1 600 000	1 149 000	71,81
41	Kamatkiadások	K353	0	0	0	0,00

42	Egyéb pénzügyi műveletek kiadásai	K354	0	0	0	0,00
43	Egyéb dologi kiadások	K355	1 286 000	2 176 000	2 170 234	99,74
44	Különféle befizetések és egyéb dologi kiadások (=39+…+43)	K35	18 126 660	18 016 660	10 215 181	56,70
45	**Dologi kiadások (=24+27+35+38+44)**	**K3**	**78 580 216**	**78 580 216**	**38 930 155**	**49,54**
46	Társadalombiztosítási ellátások	K41	0	0	0	0,00
47	Családi támogatások	K42	0	0	0	0,00
48	Pénzbeli kárpótlások, kártérítések	K43	0	0	0	0,00
49	Betegséggel kapcsolatos (nem társadalombiztosítási) ellátások	K44	0	0	0	0,00
50	Foglalkoztatással, munkanélküliséggel kapcsolatos ellátások	K45	0	0	0	0,00
51	Lakhatással kapcsolatos ellátások	K46	0	0	0	0,00
52	Intézményi ellátottak pénzbeli juttatásai	K47	0	0	0	0,00
53	Egyéb nem intézményi ellátások	K48	0	0	0	0,00
54	**Ellátottak pénzbeli juttatásai (=46+...+53)**	**K4**	**0**	**0**	**0**	0,00
55	Nemzetközi kötelezettségek	K501	0	0	0	0,00
56	A helyi önkormányzatok előző évi elszámolásából származó kiadások	K5021	0	0	0	0,00
57	A helyi önkormányzatok törvényi előíráson alapuló befizetései	K5022	0	0	0	0,00
58	Egyéb elvonások, befizetések	K5023	0	0	0	0,00
59	Elvonások és befizetések (=56+57+58)	K502	0	0	0	0,00
60	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K503	0	0	0	0,00
61	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K504	0	0	0	0,00
62	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K505	0	0	0	0,00
63	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson belülre	K506	0	0	0	0,00
64	Működési célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K507	0	0	0	0,00
65	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K508	0	0	0	0,00
66	Árkiegészítések, ártámogatások	K509	0	0	0	0,00
67	Kamattámogatások	K510	0	0	0	0,00
68	Működési célú támogatások az Európai Uniónak	K511	0	0	0	0,00
69	Egyéb működési célú támogatások államháztartáson kívülre	K512	0	0	0	0,00
70	Tartalékok	K513			0	0,00
	lekötött tartalék				*0*	0,00
	céltartalék				*0*	0,00
	általános tartalék				*0*	0,00
71	**Egyéb működési célú kiadások (=55+59+…+70)**	**K5**	**0**	**0**	**0**	0,00
72	Immateriális javak beszerzése, létesítése	K61	0	0	0	0,00
73	Ingatlanok beszerzése, létesítése	K62	0	0	0	0,00
74	Informatikai eszközök beszerzése, létesítése	K63	3 500 000	3 500 000	25 560	0,73
75	Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése	K64	500 000	500 000	431 978	86,40
76	Részesedések beszerzése	K65	0	0	0	0,00
77	Meglévő részesedések növeléséhez kapcsolódó kiadások	K66	0	0	0	0,00

78	Beruházási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K67	1 080 000	1 080 000	109 274	10,12
79	**Beruházások (=72+…+78)**	**K6**	**5 080 000**	**5 080 000**	**566 812**	11,16
80	Ingatlanok felújítása	K71	0	0	0	0,00
81	Informatikai eszközök felújítása	K72	0	0	0	0,00
82	Egyéb tárgyi eszközök felújítása	K73	0	0	0	0,00
83	Felújítási célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K74	0	0	0	0,00
84	**Felújítások (=80+...+83)**	**K7**	**0**	**0**	**0**	0,00
85	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson belülre	K81	0	0	0	0,00
86	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson belülre	K82	0	0	0	0,00
87	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök törlesztése államháztartáson belülre	K83	0	0	0	0,00
88	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülre	K84	0	0	0	0,00
89	Felhalmozási célú garancia- és kezességvállalásból származó kifizetés államháztartáson kívülre	K85	0	0	0	0,00
90	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök nyújtása államháztartáson kívülre	K86	0	0	0	0,00
91	Lakástámogatás	K87	0	0	0	0,00
92	Felhalmozási célú támogatások az Európai Uniónak	K88	0	0	0	0,00
93	Egyéb felhalmozási célú támogatások államháztartáson kívülre	K89	0	0	0	0,00
94	**Egyéb felhalmozási célú kiadások (=85+…+93)**	**K8**	**0**	**0**	**0**	0,00
95	**Költségvetési kiadások (=19+20+45+54+71+79+84+94)**	**K1-K8**	**298 394 767**	**298 394 767**	**143 612 482**	**48,13**
			0	0	0	0,00
01	Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9111	0	0	0	0,00
02	Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9112	0	0	0	0,00
03	Rövid lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak	K9113	0	0	0	0,00
04	Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (=01+02+03)	K911	0	0	0	0,00
05	Forgatási célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9121	0	0	0	0,00
06	Befektetési célú belföldi értékpapírok vásárlása	K9122	0	0	0	0,00
07	Kincstárjegyek beváltása	K9123	0	0	0	0,00
08	Éven belüli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9124	0	0	0	0,00
09	Belföldi kötvények beváltása	K9125	0	0	0	0,00
10	Éven túli lejáratú belföldi értékpapírok beváltása	K9126	0	0	0	0,00
11	Belföldi értékpapírok kiadásai (=05+…+10)	K912	0	0	0	0,00
12	Államháztartáson belüli megelőlegezések folyósítása	K913	0	0	0	0,00
13	Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése	K914	0	0	0	0,00
14	Központi, irányító szervi támogatások folyósítása	K915	0	0	0	0,00
15	Pénzeszközök lekötött bankbetétként elhelyezése	K916	0	0	0	0,00
16	Pénzügyi lízing kiadásai	K917	0	0	0	0,00
17	Központi költségvetés sajátos finanszírozási kiadásai	K918	0	0	0	0,00
18	Hosszú lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9191	0	0	0	0,00

19	Rövid lejáratú tulajdonosi kölcsönök kiadásai	K9192	0	0	0	0,00
20	Tulajdonosi kölcsönök kiadásai (=18+19)	K919	0	0	0	0,00
21	Belföldi finanszírozás kiadásai (=04+11+…+17+20)	K91	0	0	0	0,00
22	Forgatási célú külföldi értékpapírok vásárlása	K921	0	0	0	0,00
23	Befektetési célú külföldi értékpapírok vásárlása	K922	0	0	0	0,00
24	Külföldi értékpapírok beváltása	K923	0	0	0	0,00
25	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi kormányoknak és nemzetközi szervezeteknek	K924	0	0	0	0,00
26	Hitelek, kölcsönök törlesztése külföldi pénzintézeteknek	K925	0		0	0,00
27	Külföldi finanszírozás kiadásai (=22+…+26)	K92	0	0	0	0,00
28	Adóssághoz nem kapcsolódó származékos ügyletek kiadásai	K93	0	0	0	0,00
29	Váltókiadások	K94	0	0	0	0,00
30	**Finanszírozási kiadások (=21+27+28+29)**	**K9**	**0**	**0**	**0**	0,00
Költségvetési és finanszírozási kiadások összesen:			**298 394 767**	**298 394 767**	**143 612 482**	**48,13**

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ELNÖKE

7400 KAPOSVÁR, Vármegyeháza, Fő utca 10.
tel.: 82/898-246
e-mail: elnok@som-onkorm.hu

Ügyiratszám: SMÖH/414-15/2020.

TÁJÉKOZTATÓ
a 2020. január 16. – 2020. augusztus 31. közötti tisztségviselői tevékenységről

Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

Találkozott és megbeszélést folytatott:
- Berek Gáborral, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy megyei elnökével - személyes bemutatkozás miatt,
- Stickel János közgyűlési taggal, a Nyugdíjasok Szervezete Somogy Megyei Szövetségének elnökével - támogatási kérelem miatt,
- Kelei Zitával, Őrtilos polgármesterével - pályázati megbeszélés miatt,
- Dr. Benkő Tibor honvédelmi miniszterrel - tájékoztatás a honvédelemmel kapcsolatosan,
- Ábel Melindával, Kaposfő polgármesterével - TOP-os fejlesztések végett,
- Knopf Antal Tiborral, Bábonymegyer polgármesterével - TOP-os fejlesztések végett,
- Obradovic Enaval, a kaposvári Plazmapont vezetőjével - bemutatkozás és együttműködés céljából.

Részt vett:
- több alkalommal vezetői értekezleten,
- közgyűlésen, bizottsági ülésen, soron kívüli közgyűlésen,
- Bálokban: Marcaliban, a Nagyboldogasszony Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában,
- Kormányablak átadó ünnepségen Lengyeltótiban,
- Magyar Kultúra napján Csurgón,
- Kaposvár város ünnepi közgyűlésén a Csiky Gergely Színházban,
- Fényes ezüstök és aranyak Somogyországból kiállításon a Rippl-Rónai Múzeumban,
- Varga István Fonyód című könyvének bemutatóján a Levéltárban,
- Most médiacsoport és Compur fotóklub fotópályázatának eredményhirdetésén az Agórában,
- XI. Kolbászfesztiválon Fonyódon,
- Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság évértékelő értekezletén,
- Projekt átadó ünnepségeken:
    a) az MFP-NHI/2019 kódjelű, „Tarany Művelődési ház felújítása" elnevezésű projekt átadó ünnepségen Taranyban,
    b) a TOP-3.2.1-16-SO1-2017-00022 kódjelű, „Faluház átadó" elnevezésű projekt átadó ünnepségen Buzsákon,

c) a TOP-1.2.1-15-SO1-2016-00019 kódjelű, „Interaktív többfunkciós kiállító és bemutató tér megnyitása" elnevezésű projekt átadó ünnepségen Felsőmocsoládon,
d) a VP6-7.2.1.1.3-17 kódjelű, „Helyi termékértékesítést szolgáló piacok infrastrukturális fejlesztése" elnevezésű projekt átadó ünnepségen Mezőcsokonyán,
e) a TOP-1.1.1-15-SO1-2016-0002 kódjelű, „Ipari terület fejlesztése" elnevezésű projekt átadó ünnepségen Kaposmérőben,
f) a TOP-1.2.1-15-SO1-2016-00016 kódjelű, „Buzsák Berek látogatóközpont alapkövének elhelyezése" elnevezésű projekt átadó ünnepségen Buzsákon,
g) a Magyar Falu program keretében átadott, „Óvodai játszóudvar felújítása, és Berkenye utca, aszfaltozási átadó ünnepségen" Somogyjádon,
h) az EFOP-2.1.2-16 kódjelű, „Babócsa Biztos kezdet gyermekház" elnevezésű projekt átadó ünnepségen Babócsán,
i) a TOP-2.1.2-16-SO1 kódjelű, „Balatonboglár Várdomb" elnevezésű projekt átadó ünnepségen Balatonbogláron,
j) a Magyar Falu program keretében megvalósult útátadó ünnepségen Polányban és Jákóban,
k) a Magyar Falu program keretében megvalósult eddei temető fejlesztésének átadásán Eddében

- Mészáros Miklós, Balatonboglár polgármesterének kitüntetésén Budapesten,
- a Büntetés-végrehajtási Intézet 2019. évi évértékelő tevékenységének rendezvényén a Vármegyeháza Dísztermében,
- Bölcsőde fejlesztéssel kapcsolatos tájékoztató napon a Kaposvári Egyetemen,
- a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság évértékelő tevékenységének rendezvényén a Vármegyeháza Dísztermében,
- Torkos farsangon Mernyén,
- Borforraló fesztiválon Marcaliban,
- Összetartozunk évértékelő rendezvényen Kaposváron a Szivárvány kultúrpalotában,
- a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének ülésén és közgyűlésén Budapesten, Szigetszentmiklóson,
- Somogy Megyei Önkormányzati Társulás ülésén a Vármegyeháza Értéktermében,
- a Pannon Európai Területi Társulás workshopján a Vármegyeháza Dísztermében,
- 38. Borkóstoló és 8. Pálinkaversenyen Porrogon,
- Magyar Tréning Oktatási Központ rendezvényén a Tenisz Klubban,
- Veritas borklub borvacsoráján a Kapos Hotelben,
- Nemzeti összetartozás napján Barcson,
- 400 éve született Zrínyi Miklós hadvezér emlékmű koszorúzása, és Őrtilos Zrínyi - Újvár kútjának felavatásán Őrtilosban,
- TOP-os fejlesztések megvalósulásának megtekintésén Tabon,
- Tűzoltók önálló beavatkozási jogosultság ünnepélyén Látrányban,
- Pannon Európai Területi Társulás online konferencián és élő konferencián a Megyeháza Dísztermében,
- Korszerű gyermekétkeztetés program megbeszélésen Kaposszerdahelyen,
- Emlékerdő avatáson Zselickisfaludon,
- Dél-Dunántúli Régiófejlesztés workshopján Pécsett,
- Nyári fesztiválon Potonyban,
- Magyarok kenyere programsorozaton Csurgón,
- Noszlopy 200. éve született című rendezvényen Újvárfalván,

- Falunapon Darányban,
- 2. porrogi traktortalálkozón Porrogon,
- Komlószüreten Kastélyosdombón.

A beszámolási időszakban 52 nap szabadságot vett ki.

Huszti Gábor, a közgyűlés alelnöke

Találkozott és megbeszélést folytatott:
- Berek Gáborral, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy megyei elnökével - személyes bemutatkozás miatt,
- Bakó Bencével, a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság projektkoordinátorával - GÉP program egyeztetésen,
- Makai István vállalkozóval és Dr. Horváth László vállalkozóval - foglalkoztatási programmal kapcsolatosan,
- Dr. Takács Richárd közgyűlési taggal - állatvédelmi megbeszélés miatt.

Részt vett:
- több alkalommal vezetői értekezleten,
- közgyűlésen, bizottsági ülésen, soron kívüli közgyűlésen,
- Irányító Csoport ülésén Siófokon, Kaposváron,
- EFOP ülésen Kaposváron,
- Foglalkoztatási Paktum ülésen Kaposváron, Nagybajomban, Siófokon,
- Bálokon Marcaliban, Böhönyén, Szőcsényben, Somogyváron, Gadányban,
- Magyar kultúra napján Marcaliban,
- Kaposvári Egyetem Oklevélátadó ünnepségén,
- Könyvbemutatón Marcaliban a kultúrházban,
- Keresztény Értelmi Szövetség rendezvényén Marcaliban,
- Civilek napja kerekasztal beszélgetésen a Bárány Fogadóban,
- Marcali Polgári Bál bevételének átadásán a Marcali mentőállomáson,
- XI. Kolbászfesztiválon Fonyódon,
- Gazdaságélénkítő szakmai napon Budapesten a Belügyminisztériumban,
- Biokertek kialakítása szakmai napon a Kaposvári Egyetemen,
- Borforraló fesztiválon Marcaliban,
- Magyar ápolók napján a Kapos Hotelben,
- Kommunizmus áldozatainak emléknapján Kaposváron és Marcaliban,
- Röplabda diákolimpia országos döntőn a Kaposvár Arénában,
- I. világháborús emlékműavatáson Balatonszentgyörgyön,
- Projekt átadó ünnepségeken:
    a) a TOP-3.2.1-16-SO1-2017-00022 kódjelű, „Faluház átadó" elnevezésű projekt ünnepségen Buzsákon,
    b) a VP6-19.2.1-10.8.1.4-17 kódjelű, „Balatonszentgyörgy Teniszpálya átadó" című projekt ünnepségen Balatonszentgyörgyön,
    c) a TOP-4.1-15-SO1-2016-00022 kódjelű, „Balatonszentgyörgy védőnői alapellátást biztosító rendelő átadása" elnevezésű projekt ünnepségen Balatonszentgyörgyön,
    d) a VP-6-19.2.1-73-2-17 kódjelű, „Leader közösségi célú fejlesztések" elnevezésű projekt ünnepségen Bolháson,
    e) az EFOP-1.6.2-16-2017-00010 kódjelű, „Sokszínű fesztiválon" Somogyszentpálban,

f) a TOP-1.4.1-15-SO1-2016-00016 kódjelű, „Bölcsöde átadó" című projekt ünnepségen Böhönyén,
g) a TOP-1.4.1-15-SO1-2016-00045 kódjelű, „Mezőcsokonya óvoda tornaterem átadó ünnepségen" Mezőcsokonyán,
h) az EFOP-2.4.1-16-2017-0037 kódjelű „Kaposmérő-Baglas Szegregált élethelyzetek felszámolása, ingatlanok átadása" című projekt ünnepségen Kaposmérőben

- Nemzeti összetartozás napján Mesztegnyőn, Marcaliban,
- Bm Heros üzemcsarnok bokrétaünnepségén Kaposváron,
- Levendula szüreten Battyánpusztán,
- Szándéknyilatkozat aláírásán Kaposvár és Óbudai Egyetem között Kaposváron, a Városházán,
- Magyarok kenyere programsorozat sajtótájékoztatóján Kéthelyen,
- Roma napi rendezvényen Barcson,
- Emlékerdő avatáson Kaszón,
- Országos vadászkutya kiállításon Kaposváron,
- Roma fesztiválon Nagykorpádon,
- Lad 70. éves jubileumi ünnepségén Ladon,
- Somogyi kosár szakmai előadásán Kaposváron,
- Állami ünnepen Marcaliban, Balatonlellén,
- Falunapokon Mosdóson, Pogányszentpéteren,
- Vis maior helyzet megbeszélésen Csömenden,
- 14. polgári sportnapon Balatonlellén,
- a HÁZ megnyitón Lengyeltótiban,
- Nyugdíjas találkozón Porrogon.

A beszámolási időszakban 34 nap szabadságot vett ki.

Dr. Szajcz Adrián, a közgyűlés alelnöke

Találkozott és megbeszélést folytatott:

-

Részt vett:

- több alkalommal vezetői értekezleten,
- közgyűlésen, bizottsági ülésen, soron kívüli közgyűlésen,
- Polgári Bálban Marcaliban,
- Fekete István emléknapon Göllében,
- Torkos fesztiválon Siófokon,
- Balatoni Szövetség ülésén Balatonfenyvesen,
- Hagyományőrző disznótoron Ráksiban,
- Projekt átadó ünnepségeken:
    a) a TOP-1.2.1-15-SO1 kódjelű, „Balatonszárszó kulturális és aktív turisztikai fejlesztés Vers utca átadása" projekt elnevezésű ünnepségen Balatonszárszón,
    b) a TOP.1.4.1-15-SO1 kódjelű, „Bölcsöde és óvoda fejlesztés" című projekt átadó ünnepségen Balatonszabadiban
- a Magyar Falu program keretében megvalósult útátadó ünnepségen Kisbárapátiban,
- Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság évértékelő tevékenységének rendezvényén a Vármegyeháza Dísztermében,

- Balaton Fejlesztési Tanács ülésén Siófokon, és online ülésén,
- Borkóstolón Balatonszárszón a Dézsma pincében,
- Iskolabálban Taszáron,
- Farsangi kulturális és szabadidős napon Göllében,
- Somogy Megyei Kereskedelmi és Iparkamara gazdasági évnyitóján a Hotel Dorottyában,
- Balatoni Hajózási Zrt. Felügyelő Bizottsági ülésén Siófokon,
- Balatoni Szövetség ülésén és közgyűlésén Balatonakaliban, Keszthelyen, Balatonfüreden,
- Somogy Megyei Értéktár Bizottság ülésén Kaposváron,
- Nemzeti összetartozás napján Kaposváron,
- Fenntartható közlekedésfejlesztési workshop online megbeszélésén,
- TOP Monitoring Bizottság CLLD értékelő konferencián,
- Kék hullám zászló díjátadó ünnepségen Zamárdiban,
- Magyarok kenyere programsorozat sajtótájékoztatóján Szóládon,
- Csukás István Emléknapon Balatonszárszón,
- Vírusűző fesztiválon Ecsenyben,
- Somogy Megyei Polgárőr Szövetség éves beszámoló közgyűlésén Balatonszárszón,
- Somogy Megyei II. Rákóczi Ferenc Gyermekotthon 70. születésnapján Fonyódon,
- Gasztro napon Göllében,
- TOP-os fejlesztések megvalósulásának megtekintésén Tabon,
- Állami ünnepen Kaposváron,
- 14. polgári sportnapon Balatonlellén.

A beszámolási időszakban 32 nap szabadságot vett ki.

Kaposvár, 2020. szeptember 15.

Biró Norbert

A tájékoztatót készítette:

Tóth Andrea
elnökségi titkárnő

A tájékoztatót jóváhagyta:

Dr. Sárhegyi Judit
megyei jegyző

SOMOGY MEGYEI KÖZGYŰLÉS
ELNÖKE

7400 KAPOSVÁR, Vármegyeháza, Fő utca 10.
tel.: 82/898-246
e-mail: elnok@som-onkorm.hu

Ügyiratszám: SMÖH/414-4/2020.

MEGHÍVÓ

A Somogy Megyei Közgyűlés ***2020. szeptember 25-én (pénteken) 10.15 órakor*** a Vármegyeháza Kaposvár, Fő u. 10. sz. alatti I. emeleti Nagytermében **nyilvános ülést tart**, amelyre tisztelettel meghívom.

Napirend:

Tájékoztató Somogy megye úthálózatának korszerűsítéséről, a 68-as számú főközlekedési út felújításának kérdése
Előadó: Németh Zsolt igazgató, Magyar Közút Nonprofit Zrt. Somogy Megyei Igazgatósága

Tájékoztató a Településképi Arculati Kézikönyvek (TAK-ok) gyakorlati hasznosulásának, és településkép védelmi rendeletek hatályosulásának tapasztalatairól
Előadó: Bánkuti Melitta elnök, Somogy Megyei Építész Kamara

Közgyűlési napirendek:

1. Előterjesztés a két közgyűlés között eltelt időszak munkájáról és a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

2. Előterjesztés az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

3. Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi közbeszerzési tervének módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

4. Előterjesztés a projekt-előkészítési- és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozat módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

5. Előterjesztés Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

6. Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal köztisztviselői etikai szabályzatának a meghatározásáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

7. Beszámoló a Somogy Megyei Közgyűlés Pénzügyi és Jogi Bizottsága által átruházott hatáskörben hozott döntésekről
   Előadó: Tardi Tamás Ákos, a bizottság elnöke

8. Beszámoló a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság által átruházott hatáskörben hozott döntésekről
   Előadó: Holovits Huba, a bizottság elnöke

9. Tájékoztató az önkormányzat 2020. évi költségvetésének I. félévi teljesítéséről
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

10. Tájékoztató a 2020. január 16. – 2020. augusztus 31. közötti tisztségviselői tevékenységről
    Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

11. Interpellációk, kérdések

A közgyűlési anyagok megtalálhatók a www.som-onkorm.hu honlapon.

Kaposvár, 2020. szeptember 11.

Somogy Megye Közgyűlése

Biró Norbert

NAPIRENDI JAVASLAT
a 2020. szeptember 25-i nyilvános közgyűlésre

Tájékoztató Somogy megye úthálózatának korszerűsítéséről, a 68-as számú főközlekedési út felújításának kérdése
Előadó: Németh Zsolt igazgató, Magyar Közút Nonprofit Zrt. Somogy Megyei Igazgatósága

Tájékoztató a Településképi Arculati Kézikönyvek (TAK-ok) gyakorlati hasznosulásának, és településkép védelmi rendeletek hatályosulásának tapasztalatairól
Előadó: Bánkuti Melitta elnök, Somogy Megyei Építész Kamara

Közgyűlési napirendek:

1. Előterjesztés a két közgyűlés között eltelt időszak munkájáról és a lejárt határidejű határozatok végrehajtásáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

2. Előterjesztés az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendeletének módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

3. Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2020.(II.14.) önkormányzati rendelet módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

4. Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzat 2020. évi közbeszerzési tervének módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

5. Előterjesztés a projekt-előkészítési- és projektmenedzsmenti feladatok települési önkormányzatok számára történő vállalásáról szóló 95/2019.(XII.13.) közgyűlési határozat módosításáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

6. Előterjesztés Somogy Megye Környezetvédelmi Programjának felülvizsgálatáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

7. Előterjesztés a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal köztisztviselői etikai szabályzatának a meghatározásáról
   Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
   Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

8. Beszámoló a Somogy Megyei Közgyűlés Pénzügyi és Jogi Bizottsága által átruházott hatáskörben hozott döntésekről
   Előadó: Tardi Tamás Ákos, a bizottság elnöke

9. Beszámoló a Somogy megyei TOP Projekt Bizottság által átruházott hatáskörben hozott döntésekről
   Előadó: Holovits Huba, a bizottság elnöke

10. Tájékoztató az önkormányzat 2020. évi költségvetésének I. félévi teljesítéséről
    Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke
    Dr. Sárhegyi Judit megyei jegyző

11. Tájékoztató a 2020. január 16. – 2020. augusztus 31. közötti tisztségviselői tevékenységről
    Előadó: Biró Norbert, a közgyűlés elnöke

12. Interpellációk, kérdések

A közgyűlési anyagok megtalálhatók a www.som-onkorm.hu honlapon.

Kaposvár, 2020. szeptember 24.

Somogy Megye Közgyűlése

Biró Norbert

JELENLÉTI ÍV

a Somogy Megyei Közgyűlés 2020. szeptember 25-i ülésén megjelent közgyűlési tagokról

1. Anderné Röszler Erika .....
2. Balla Péter .....
3. Biró Norbert .....
4. Bogdán Dániel János .....
5. Dr. Gyenesei István .....
6. Holovits Huba .....
7. Huszti Gábor .....
8. Kárpáti László .....
9. Koós Csaba Tibor .....
10. Ifj. Németh Lajos .....
11. Rákóczy Attila István .....
12. Stikel János .....
13. Dr. Szajcz Adrián .....
14. Dr. Takács Richárd .....
15. Tardi Tamás Ákos .....